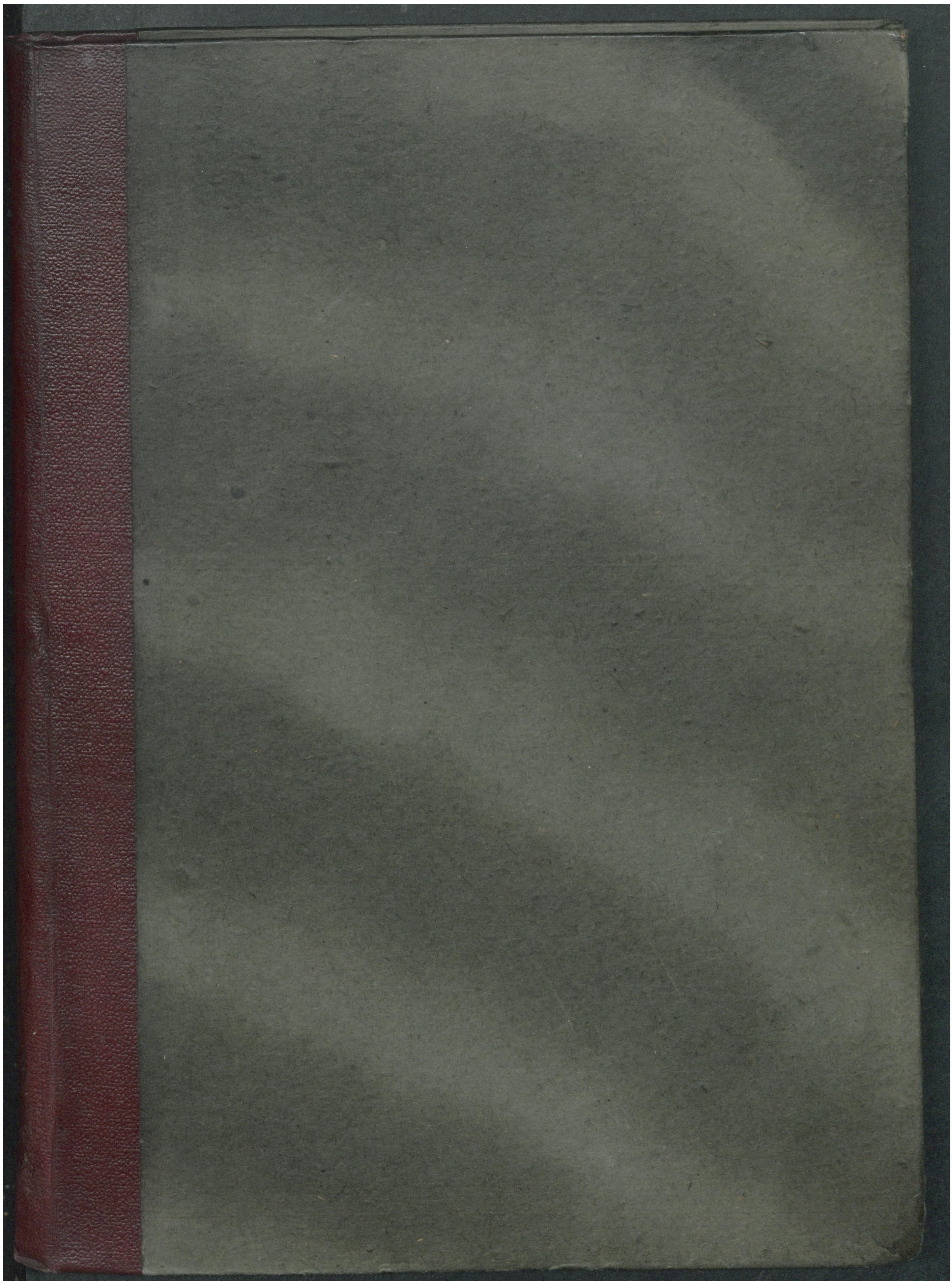
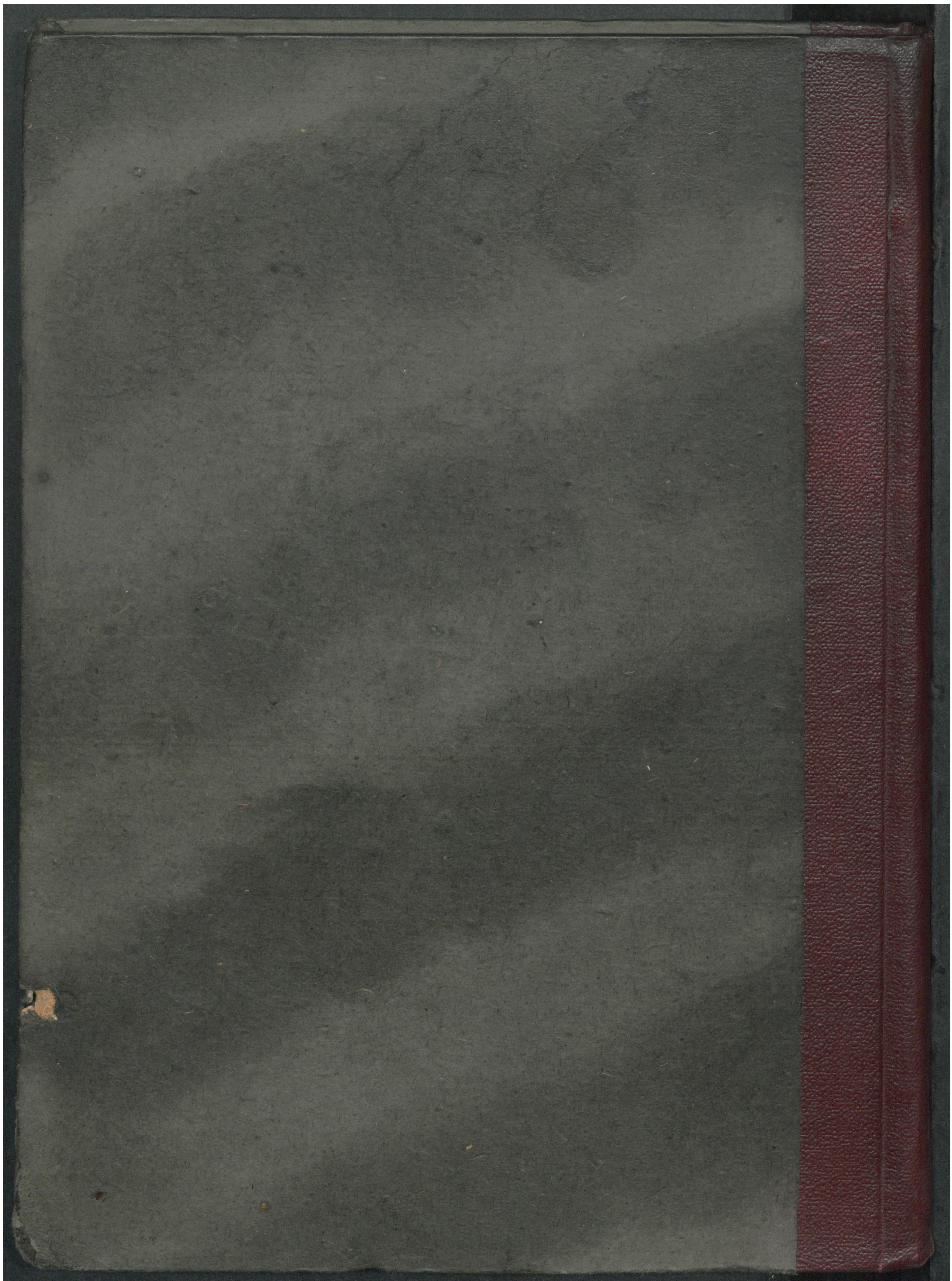
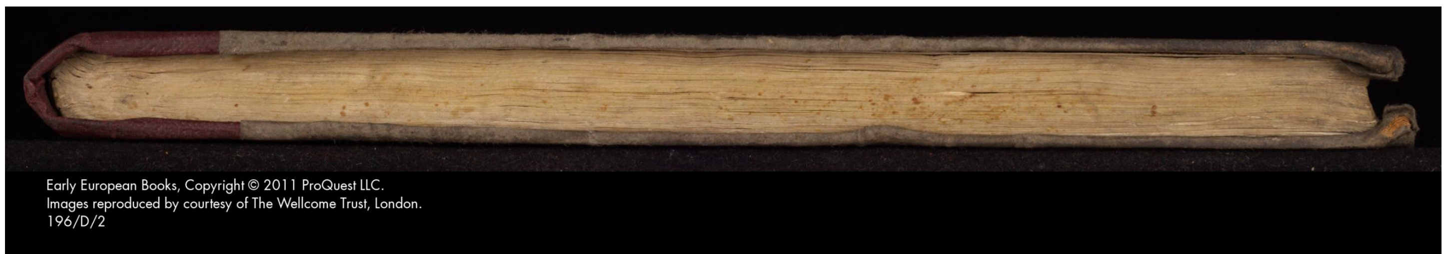

PROBLEMATA ALEXANDRI APHRODISEI ARISTOTELIS ET PLUTARCHI — 1501

Problemata Alexandri Aphrodisei.
Georgio Valla interprete.

Problemata Aristotelis.
Theodorus Gaza e græco transtulit.

Problemata Plutarchi per Ioannem pe-
trum Lucensem in latinum conuersa.

Georgius Valla Placentinus Ioãni marliano mathematico:& in tota philoſophia medicinaqꝫ præſtantiſſimo ſalutem plurimam dicit.

Lexandri aphrodiſei philoſophi ac medici præſtãtiſſimi problemata:hor
tatu & auſpicio tuo in latinũ uir longe doctiſſime Ioãnes marliane con-
uerti quod te interpretari ea uelle mihi dixiſti ipſa multis de cauſis tibi
dicãda eſſe exiſtimaui:& quod a me diſcipulo tuo:Cum medicinam ma-
thematicáſqꝫ ſcientias publice profitebare : tanq̃ ab ea quã tu inſerueris
ſtirpe fructum aliquando repoſcere iure tu quidem uidearis. ego autem
uel non poſcenti ſi non doctiſſimos:ut tua ingens expoſtularet eruditio
præſtare poſſim:at certe non ingratos merito debere tibi uidear exhibe-
re : quod me plane effecturum confido. deinde quod hæc qualia ſint
perpendere:ac iudicare te melius poſſit nemo:nempe cuius præſtãtis in omnibus bonis artibus
doctrinæ nomen:ut res etiam ipſa eſt tota non capiat italia.deinde quod hũc laborem ad te me-
um fructum non mediocrẽ filiis tuis Hieronymo Petro Antonio:Paulo eximiæ indolis in ĩpis
futuræ eruditionis adoleſcentibus allaturum confido.quippe qui ſuam quãdam talem præſe fe
rant prudentiam:itaqꝫ ſuam modeſtiam:ut cunctarum bonarum artium ſtudiis facile teneri ui-
deantur:ingenium certe peracutum elucet:& ne ad rerum quidem cauſas perſcrutandas:explicã
daſqꝫ dialecticum acumen deſideratur:neqꝫ ad geometriæ excutiendas demonſtrationes deeſt fa
cundia quod certe præſentibus nobis licuit intueri:& perinde has quæſtiones præcipuas non re
or modo:ſed pro comperto habeo obſeruaturos præſertim quod quã utiles ſint uel ex eo cõie-
ctari poteſt.quod cum eruditorum multorum conſenſu quadripartita ſit medicina: quod uel in
ipſo ſtatim aphoriſmorum exordio oſtẽdiſſe arguitur Hippocrates:arte quæ præceptis de rerũ
natura manantibus:atqꝫ principiis perficitur:ſiquidem ei quod generationis fortuitæ eſt ꝑ quã
raro ſeruit. Verũtamen ne a fortuna quidem aliena putatur medicina:Cum temporis oportuni
tatem utpote in corpore fluido propter inſtabilem materiã captare conueniat.deinde experien-
tia:nam & hæc rationem exercet:atqꝫ confirmat:eáqꝫ morborum qualitatibus accõmodat : po-
ſtea iudicio quod cum a diuina ui quæ nobis in anima inſita eſt omniũ quæ ſub intellectum ca
dunt ſit capax:tria illa:artẽ:experiẽtiam:occaſionẽ:dirigit atqꝫ diiudicat.horũ inquã nihil eſt qđ
hic aphrodiſeus alexander non attigerit in cunctis ſane excellens in primis autor.at ne ſola qui-
dem hic medicinæ eminet utilitas:uerum omnis prorſus humanæ uitæ ratio percipitur : quod
præcepta ad bonos habitus comparandos adhibeat non corporis modo ſed etiam animorũ: q̃q̃
purgationes corporis ad animũ quoqꝫ transferuntur:at cum animæ cibus ĩcorporeus ſit erudi-
tio:hinc nobis licet intueri:q̃ ad corpus continendum:q̃ ad mentem inſtituendam ſalubria no-
bis præcapta tradiderit : nec ſparſim modo : ſed etiam quæ ſint quærendi genera : quotqꝫ ſint
conductiſſima breuitate:& perquã perſpicua claritate contexuit:quæ proponãtur cuncta dilue-
re docens.at quoniam de quæſtionum generibus fecimus mentionẽ neutiquã remur alienum
quorũdam doctiſſimorum hac de re hic proferre ſententiam.ita enim illi quæſtionum genera
diuiſerunt:ut eorum duo prima eſſe uoluerint. Vnum quidem quod rem ſepctet infinitam:ſine
aliquo definito complexu.alterum autem quod rem definitam ſpectet : & eorum porro utrũqꝫ
in duo alia genera partiti ſunt.alterum quod ad cognoſcendum:alterum quod ad agendum re-
feratur.nam aut ipſa cognitio:ſcientiaqꝫ perquiritur ut medicina ſit ne ſcientia an ars:aut agen
di conſilium : ut ſit ne medico capeſſenda cibos ſuggerendi cura cognitionis autem tris ſpecies
faciunt:coniecturam : diffinitionem : conſecutionem. coniectura eſt ut cum quæritur ſit ne in
magica uis ulla medicinæ.diffinitio:ut quid ſit medicina:conſecutio:cum quæritur quid quãqꝫ
rem ſequatur:ut quãobrem inter biles qui atrã bilem euomunt magno laborãt periculo: actio-
nis uero duas uolũt eſſe ſpecies:unã ad ꝑſequẽdũ aut declinandũ: ut q̃bus rebus ad bonũ habi-
tũ corpus ꝑduci poſſit:aut malũ habitũ deuitare.alterã quæ ad aliquod cõmodũ uſũqꝫ referaẽ:
ut quẽadmodũ apud ægrotũ ſe habere medicũ cõueniat.rurſus cõiecturæ rationẽ in quattuor
partes diſtribuerunt.nam aut quid ſit quæriẽ ut quis ſit corporis optimus habitus:aut quæ ſit
origo cuiuſqꝫ rei:ut quæ ſint naturalia principia:cuiuſmodi ſunt oẽs obſcuræ.aut in rebus natu
ralibus : aut cæteris diſciplinis cauſarũ rationũqꝫ quæſtiones:aut cauſæ tractatio : ut ſi quæraẽ
cur eminentiſſimi autores de naturæ principis aut in ægritudine una tollenda inter ſe diſſenti-
ant aut de ĩmutatione:ut ſi quæratur num in hominis anima morte aduentante intereat ſcien-
tia:an cõmutetur.diffinitioni proprietas: & diuiſio & partitio deputantur : ut quid in omnium
mente quaſi impreſſum ſit.cum quid cuiuſqꝫ rei proprium ſit exquiritur:ut in hominem ne ſo-

lum an etiam in beluas cadat mœsticia. Cum res distribuitur in partes: ut si quæratur: quot sint motuũ species: siue illi animæ siue corporis sint. aut cum quæ sit forma & quasi naturalis nota cuiusq; rei describitur: ut quænam forma urinæ sit quæ sanitatem pretendat aut contra. Consecutionis duas faciunt species. nam aut simplex est quæstio: ut si quærat̃ cur oui uitellus facile concoquatur: aut ex comparatione: ut uitellus ne an albumen facilius cõcoquatur de expetendis: fugiendisq; rebus ut expetendum ne sit ægroto quicquam & pariter fugiẽdnm: de æquo & iniquo ut æquum ne sit humana omnia diuino administrari consilio pertinaciter defendere. cõparationis duæ sunt species. Vna cum idem ne sit an aliquid ĩtersit quæritur ut pus & sanies: eunuchus & spado: ut ab aristotele quæsitum est. altera cum quid præstet aliud alii querit̃ ut plusne ad comparandam medicinam prosit experientia: an ars: occasioue: aut iudicium. præterea nõ modo quid utilius: sed quid utilissimũ: Quæ uero referuntur ad agendum eorum duo faciunt genera. unum ad officium quo in genere quid rectum: faciendũq; sit quæritur: ut quæ inspicere quæq; percũctari medicũ apud ægrotum conueniat. alterum ad motum animi gignẽdum ut quãdo ac ut a medico animãdus est ægrotus spe: aut econtrario terrendus: & quasi suscitãdus sit Hæc fere sunt tradita a ueteribus quæstionum genera: unde problemata uaria quæ latine quidam proposita uocãt quintilianus ambiguitates. alii quæstiones. at quoniam græcum uocabulum apertius usu imperitate nobis occurrit græca potius utẽdum nobis appellatione cẽsuimus deniq; quoniam nos ut in præfatione iam satis multa locuti uidemur: alexandro ipsi aphrodiseo cedamus me interprete locuturo.

VICTOR pisanus Ludouico mucenigo: præcellenti in eloquentia uiro. S. P. D.

Ingularis doctrina: facundia minime uulgaris: insignisq; tua Prudentia Ludouice mucenige: me ĩaprid ẽ ad te amãdũ: & obseruãdũ cõpulerũt. Tua porro lenitas fecit: ut mutuus ĩter nos amor ĩtercederet: ut alter alteri cũ sors ipsa tulit cõgratuletur: Pariterq; cõdoleat sicut in p̃ñtia mihi faciendũ duco. nã cũ ꝓximis diebus apud præceptorem nostrꝝ Georgiũ uallã sicut de more ad eũ uentitare cõsueui: essem. audiui ĩpressorẽ quendam qui eius opera ĩprimere & euulgare consueuit Alexandri aphrodisei problemata. quæ olĩ latina fecisset ipse Georgius ualla sibi ĩprimenda uæhementer exigere: ꝗ Nicoletus nostri tp̃is philosophorꝝ oĩum acutissimus edẽda esse duceret: atq; magnop̃e hortaretur. a præceptore quoq; nostro Valla accepi idem ut faceret hortari cum multos: tũ Lazarum quendam dactylum placentinum medicum longe p̃stantissimũ quẽ alterꝝ nostri tp̃is Galenum frequenter solet appellare ita admiranda q̃dã doctrina p̃cellit. Hoc cũ audiuissem auidissime mihi ipsum ostendi librum poposci: quem cum legissem Ludouice mi rerum tot tantarumq; cognitione. & orationis splendore incensus rogaui apprime ut imprimeretur nec me continere potui quin tecum in tanto congratularet commodo: adeo enim argute de hominis natuta brutorumq; rerumq; cæterarꝝ. uideas hunc philosophum medicumq; p̃cipuum differentẽ. ut non hominem sed naturam ipsam rerum loqui nobiscum credas. ea porro ĩterprete oratione nobis exposita ut ipsum iustum philosophum non alium nobis quæ dicat referre existimes. proinde nostræ huic congratulemur ciuitati: ꝗ talem nacti fuerimus unum qui doctrina tam multiplici & præcellenti sit. Vt nostrum illustret sæculum. ita quottidie nouum in oĩbus passim setentiis aliq̃d emergit ac ut. adhuc magis nostræ ciuitati congratulemur: hunc sublimen doctrina uirũ præceptorẽ nostrũ in diuerso dicẽdi genere multiuigos discipullis suis fructus ĩgerere alii ipso dirigẽte rhetoricos: alii poeticos: alii mathematicos cõponunt cõmentarios ac ut alii in latinum græca conuertnnt. ita inter cæteros unus in dicendo minime infans historiam a prima hominum memoria ad proxima usq; tempora decem & nouem eneadibus conclusam in latinum transfert. ubi præter ea quæ in toto orbe terrarum gesta sunt uideas disciplinarum non inuentores modo. sed etiam quid illis subdiderint correxerintue quæ priores ĩgenio suo aut alieno memoriæ prodiderunt. & quemadmodum ab exiguis principiis quasi pro gradus: ac pro manus ad summum culmẽ omnes conscenderint disciplinæ: dii immortales: quantũ nobis illuxit bonum q̃ multiplex ex uno uiro emanat fructus: & in posterũ annuẽte deo. Vnde bona omnia: futurus est. at iam hæc missa facio si enim prosequi uelim ut ipsa deposcit materia nullus eius laudum finis inueniretur. iam igitur te ad eius uisendam in scribendo peritiam & alexandri aphrodisei longæ præstantissimam dimitto doctrinam

ALEXANDRI APHRODISEI PROBLEMATA: PER GEORGIVM VALLAM PLACENTINVM IN LATINVM TRANSLATA:

Roblematum quædam per se sunt fidem facientia: & cognita oĩs ambiguitatis: ac questionis expertia. Nemo enim ut arbitror sane mentis dubitauerit cur uolucribus plumas natura largita sit. Quilibet enim sagax fouendi causa pro uestimentis primum circunfudisse asseret: deinde decoris gratia: terrestribus autem animalibus & quæ eunt pedibus pilos: serpẽtibus squãmas: aquaticis cortices: aut crustas: cuiusmodi sunt quæ ostrocoderma: idest crustaceam seu testaceam pellem habentia nuncupantur: & rursus quãobrẽ aliis quidem cornua: aliis autem aculeos: aliis uero ungues. & eos aut acutos: aut aduncos: seu id genus aliud quo se ab infestantibus reddãt tutiora: utpote naturalibus quibusdam telis adiuta: fruges autẽ oẽs ad ortum ac generis propagationem natura producens corticibus: aut corporibus quibusdam humidis: aut lignosis: aut huiusmodi tunicis custodiuit: eas tanq̃ in arcula aliqua contegens: ad algoris aut æstus: aut noxiarum quarũdam animantium effugium nimirum multis ipsum omnino inutile non reliquit indumentum: sed ad nutrimentum ac cibum cõparauit oportunum. Ipsas autem stirpes foliis & corticibus: ac similibus pennarum aut uillorum loco circundedit. Præuidit enim ne immoderatus algor aut æstus has possit conficere: nõnullas porro pro iaculis spinis armauit ne a bestiis absumerentur: atq; afflictarentur: eas quoq; uariis floribus ornatus & & decoris causa coronauit: quos tanquã nuncios ac præcones ad erupturum mox fructuum ortum præmisit. Quicunq; igitur huiusmodi cognita & aperta student exoluere amentes prope modum sunt: qui ambigunt nunquid igni sit insita caliditas a tangendi sensu sunt ĩmunes: qui porro in ortu & interitu serien motum: positum: confirmationem: colores: proprietates: ut natura ac ratio prouidenter obseruat non admittunt punitioni obnoxii snnt. Hæc nimirum per sese sunt cognita. At quædam prorsus sunt insolubilia: & soli deo cognita: qui eorum constituit essentiam. Opifex enim si quãdo aliquo excogitando opus confecit: omnes eius actionum causas plane percalluit. uerum rudis causarum omnino est expers. dubiæ itaq; quæstiones sunt huiusmodi: quambrem leniter lancinati: atq; attrectati sub alis: aut plantis: aut lateribus rident: siue qua de causa audiẽtes aliquos marmora atterentes: aut secãtes: aut stridentes: aut ferrum limantes: dentibus euestigio inhorrescũt: seu qua de causa ex frigidis frugibus dentibus stupore effectis frigida portulaca cõmode medeatur: nec sunt contraria contrariis medicamina: uerum similia. Vel cui lapis magnetis solum attrahit ferrum: electrum quoq; paleas: & stramenta solũ dicitur insigniter trahere: & leo gallum dũtaxat metuit. Gallina quoq; quæ oua nobis domi parit se stramentis toto corpore perpurgat: Cothurnices eleborum comedunt hominibus lætalem.

¶ Sturni autem citutam scamonea flauam attrahit bilem. Colocynta & agaricum & albus eleborus: euphorbiũq; ac coccus ganidius pituitam. Niger autem eleborus & epithimum atram bilem. Sunt qui purgamentis aluum cohibent. a cohibentibus uero eam potius ciunt & purgãt. Sunt etiam qui internauigandum comedendi exacuant appetitum cibum facile transmutantes omnis a mari excitate grauedinis ignari: Infinita possim tibi recensere: quæ sola experiẽtia cognita sunt: quippe quæ a medicis occultæ proprietates appellantur. Quod autem suum uniuscuiusq; occultum est: id parum habet cuius reddi causa possit. male enim quidam horũ solutiones subitanias efficiunt ualde inutiles: nec fidem facientes. Aiunt enim purgamina caliditate humores attrahere quod plane falsum est: nam omne calidum purgatoriũ esse oportuit: atqui ecce tibi piper quod cum sit talidum non tamen uim attrahendi habet: sed concoquendi roborandi. itidem & mastiche & aloe: nec e diuerso rationẽ cõuerti dicimus. omne enĩ purgatorium temperamento calidum esse: ui autem educere egerereq; fatemur: nec omne calidum statim etiam ui ulla purgatorium est. Aiunt præterea struthocamelum ferrum: non proprietate ulla: sed potius calore concoquere: quod profecto insulsum est. leo nãq; cum hoc ipso animali sit feruidior: non tamen ferrum concoquit: ne apud medicos quidem proprietates sũt solos. Verum etiam & apud philosophos & grãmaticos quæ passiones siue pathe appellantur ex usu annotatæ. oportet igitur ea ad quæstionem proponere quæ medium teneant locum: & ad cognitionem habendam eorum minimẽ ambigua sint: sed qualiacũq; sint: ut solutioni subiiciantur. Sane omnium quæ dicuntur quædam falsa esse omnibus sunt cognita: quædam præ

¶ Sturni ãt cicutam.
Ambrosi⁹
Deniq; sturni uescunt conio nec fraudi ẽ eis quoniã q̃litate sui corporis uenenum succi lethalis euadunt. Frigida enim uis eius est succi quã subtilibus poris ĩ cordis sui sedẽ ducẽtib⁹ ꝑcoqua digestione ꝑueniunt priusq̃ uitalia ipsa prætẽptet.
Idẽ alibi.
Eleborũ ãt piti loquũtur escã eẽ & alimoniam coturnicũ: eo ꝙ naturali quodam tẽperamẽto sui corporis uĩ pabuli nocentis euitent.

se ferunt ueritatem: & eorum alia quidem certa omnibus ac cognita: nonnulla omnibus sunt occulta solutionem a nobis non admittentia. alia uero mediam quãdam naturam gerunt: de quibus nunc loqui nobis in animo est: denique soluendum omne problema aut a temperamento: aut a formatione: aut ab actione: aut a simili una in passione: aut a colore: aut a sensus persuasione: aut per æquiuocationem: aut ab actionibus quæ ex potentiis magis uel minus proficiscuntur: aut per id quod durius aut rarius: aut maius: aut minus: aut a tẽpore & ætate: & consuetudine: aut per essentiatum hoc nouatum uerbum paulo durius: eo q graeci dicunt lisiodes quod est per essentiæ habitum usus molliet aut per accidens: aut a similibus ueluti in problematis quæ dicta sunt comperies: has igitur regulas secutus omne dubitatum ad demonstrationem poteris aduocare: at quoniam non satis esse putandum est uniuersalem adhibere doctrinam sed conuenit ei qui doceat particulatim: & membratim hæc sub manum aducere. Iã quæstiones: ac solutiones ordiamur.

¶ Quare pueri & p̄sertim Quintilianus Et patientior est laboris natura pueris q̄ iuuenibus: uidelicet ut corpora infantiũ: nec casus quo ĩ terrã toties deferuntur tã grauiter affligit: nec illa p manꝰ & genua reptatio: nec post breue tẽpus cõtinui lusus: & totiꝰ diei discursus: quia pōdus illis abest: nec seipsi grauant. sic animi quoqꝫ credo qa minore conatu mouẽtur: nec suo nixu studiis insistũt: sed formandos tantũmodo præstant nõ similiter fatigantur.

Quare uitreis uasis per hiemẽ calore aliquo uæhementi adducto franguntur? quoniam ex circunfuso aere plurimam per totum corpus suum excipit frigiditatem. Cum igitur non prius calefactis feruentem aquam confestim infundimus: non dubium quin aduersantem sibi frigiditatem caliditas persequatur ut ipsam confertim cum spiritu diffungere necesse sit: & perinde uitreorum uasorum sequi discussionem. dabimus enim uitreis corporibus spiramenta utcumqꝫ sub uisum & sensum non cadant. Cæterum q ad huius rei naturam: uerumqꝫ spectat tenuissimum fere aerem amittit: sunt qui dicant uitrea corpora immenso frigore aduresceres & siccescere: & quicquid in ipsis tenuium partium sit: idest humorem aut aerem exprimi & eiici atqꝫ exuri: itaqꝫ idonea præstari ut discutiantur & effringantur ueluti aridissima ligna. ita enim & hippocrates aiebat uenarum algorem frangibilem. atqui feruor immoderatus corpus offendens uitreum ipsum adhuc impensius exiccans ad confringendum & discutiendum reddit accommodatius: quod si prius remolescat mediocriter calefactum: neutiquam cedit quãobrem pugiles quoque luctaturi a lanistis prius oleo perfunduntur: & phonasci canturi prius guttur & fauces fouent & spiritus molliores meatus reddunt. frigiditas itaqꝫ diducta spiramenta comperiens facile cum spiritu diffugiet & uitri quicquid molle fuerit calori cedet: nec statim disiussioni erit obnoxium. q autem spiramentum uitrea habeant corpora: uel ex uasis nobis id licet testaceis intueri. infusa enim in hieme aqua exudat cum picata fuerint. est quoque uidere e corpore uitreo erumpentem & exalantem fumum per hiemem cum feruentem aquam infuderis: necnon citreum sectum & oppressum extrinsecus appositum brassicæ inclusæ suam præbere qualitatem.

¶ Quare pueri & præsertim infantes in humum lapsi non facile sauciantur: quemadmodum uiri? propter molliciem inquam corporis terræ solo cedentem: quandoquidem dissipant firmitudinem & duriciem quo minus offendat: uiri autem cum duro sint corpore duricie terræ aut lapide aliquo offensi plage tenorem intendentes a lapide: utpote duriore eis aliquid infligi necesse est. Eadem est ratio cur etiam spongia excidens non frangitur: cum uitrum aut testa: aut huiusmodi corpus durum procidens frangatur: atqꝫ ita per similitudinem hæc dixeris conuenire: & ob hoc etiam uehemens uenti motus quercum quidem deiicit: arundinem uero non: quoniam quercus quidem utpote dura & ualida & amplæ magnitudinis uento obuians uim eius intendit. arundo autem quippe quæ inanis & mollis: & exigua uenti hinc & illinc flatui cedens: eius uim dissipat atqꝫ dissoluit: Eadem ratione & pugil aduersario suo obuius eius uim auget atqꝫ exusitat: quem quo magis cedens circũducet huc illucqꝫ se transferret: citius illius exinaniet firmitudinem.

Quare infantes apud nutrices cantus audientes si fleant: & uagiant conquiescunt: motati autem dormiunt: quoniam musica uelut & omnis scientia: atqꝫ ars cum anima assueuit: sicut & caliditas igni insita est ut etiam plato censet scientias recordationes animæ esse nũ doctas: audiens igitur anima huiusmodi sonum ex canentibus recordatione mentem ea subeunte infantes placari compelluntur. proinde ita ellecti soporem perducuntur. Cum autem in corpore ĩpolluto ac purgato est: scientias integras habet: polluta uero in corpore tanquã in obliuionem ipsarum peruenit mediocrem.

Quare nutrices infantes in soporem deuolutos motant? q humores ex motu fusi cerebrum moueant: licet in ætate perfecta hoc minime pati tolerent.

¶ Quare aliqui ualde ebrii.

¶ Quare aliqui ualde ebrii dupla uident? quoniam ex multa humiditate oculorum repleti musculi: plus aut minus: & molles effecti atqꝫ contracti diuertunt atqꝫ distrahunt oculos: alterum quidem sursum: alterum uero deorsum: Proinde superest ut oculorum radii non in eundem

Albertus alemanus in lib. Aristo. de sensu & sensato.

¶Quare unum uidetur duo? Ex diuersa dispositione rei uisæ dicimus ꝙ quattuor sunt causæ quare unum uidetur duo ex parte ipsius uidentis: quarũ prima est: ꝙ cum nerui optici ab oculis ad anteriorem cellam cerebri directi intersecant se ad modos linearum trianguli: cuius talis est distantia mensuræ quæ est inter duos oculos contingit aliquãdo elauari unum neruorum uel alterum releuiorum a loco contactus: & tunc illud quod recipit ab oculis & transiens a spiritu uisiuo ad sensum communem contingit se in aliquo puncto uno: & tunc ꝓpter duos oculos lumen bis nunciantes unum uidetur duo: & hoc cõtingit quotienscunq; exprimitur unus oculorum quasi semiuulsus suppositione digiti. Secunda causa est ꝙ aliquando spiritus uisiuus qui a capite discurrit in oculos propter aliquam uentositatem inclusam in ipso uel in oculo. uel propter aliquem calorem non naturalem agitantem eum mouetur extra mœtas mẽsuræ naturalis detrorsus: uel etiam sinistrorsus in oculo. & ideo accipit formam: quasi formam motam a dextro in sinistrum oculum. & ideo apprehendit omne quod apprehendit quasi distensum in duo lateraliter sibi cõiuncta. Tertia aũt causa est in opposita reaundantia qñ mouetur spiritus introrsum: & extrorsum & introrsum quidẽ respectu sensus communis. extrorsum uero ad oculi cristallinum ut percipias formas: tunc enim continue reddit & accipit: & antequam compleatur redditio inchoat: ita acceptio qnando sensibile manet præsens: & tunc unum uidetur duo. Fiet autem hoc accidens in spiritu aliquando ex multo humore calido: sicut in ebriis: quia calor uini mouet in opposita: & humor multiplicat fluxum: & sunt iuxta hoc accidens ualde multa accidentia. Cum enĩ quis nauigat eo ꝙ unam partem accipit: & antequam eam reddat sensui communi immutatur ab alia: & accidentia coniungit eadem ex uelocitate motus spiritus quod uidetur ei moueri omnia similiter: aut si extremitas uirgæ circunducatur: quæ flexibilis est: & accipitur situs eius in ubi uno antequam reddatur accipitur in alio & in tertio: & sic continue uariatio illius situs accipitur & redditus: & uidetur describere basim pyradmidis: hæc est causa quare gutta aquæ cadens uidetur esse linea recta continua: & uidetur quasi punctus continue fluens. Inde etiam contingit ꝙ uentositate uel alia causa in anteriore parte capitis uertiginem faciente omnia uidentur moueri: & cadit in partem ad quam tenet se tanquam altera pars cadat. Quarta autem causa est expressio tinicæ perforatæ in ea: Cum enim illa præmitur intus: & cedit introrsum: & tunc coangustutatur foramen & uidetur res minor quam sit aliquando antecedit interius: & tunc foramen dilatatur & uidetur res maior quam sit. Ex parte autem uisibilis unum uidendur duo subiecta in quibus est secundum diuersum esse ipsius sicut est in speculo.

pariter locum proferantur sed indistãtes locos & corpora: atq; ita uterque oculus sua spectans duplam efficit uisionem. Quod autem hoc uerissimũ sit ex eo profecto uideri certum est: qđ alterum digito oculum prementes & sursum uersus propellentes dupla cuncta spectare uidemur.

Quare natura strabi dupla non nident? quoniã peruersionẽ oculorum sursum uersus aut deorsum non habent: sed dextrorsum & læuorsum & rursus oculi nacti eundem situm duos inquã in recta linea suos per eundem situm habent radios in corpus unum concidẽtes: atq; ita unum colorem & qualitatem unam referunt in sibi obiecta resumendo.

Cur pubescentes pueri hircissant circa quartum decimum annum. quod tum naura humana corpora dissociãs multam repentinam ætatis mutationem effitiat: eorum autem quæ diximus ipse effectus fidem facit. intueri siquidẽ nobis licet fœminatum hubera augeri propter lactis coitionem. item & circa coxendices loca propter fœtus expectationem: marium uero thoraca & humeros propter impositorum grauium corporum portationem. testiculos autem propter seminis susceptionem & moram pudenda porro propter facilem sæminis accessum: explicatur quoque ipsis uniuersum corp⁹ ueluti morborum mutationes indicant & solutiones circa decimum & quartum annũ progenitæ: necnõ uocis asperitas quæ raucitas appellatur hircire facit: ex hircis ita uocem efferẽtibus sumpta trãslatione. inter explicandum enĩ asperã a principio arteriam accidit alia quidem eis magis. alia uero minus diduci. quippe quod inæquale ipsis corpus iuxta ĩteriorem superficiem existit faucium tanus. spiritus igitur per has exiẽs partes tanq̃ præcisus propter uiæ inæqualitatem uocem etiam efficit inæqualẽ & asperam & raucam: hoc etiam patiũtur pituita occupati in asperam pitui-

Cur circũuoluti ꝑter cõsuetudiné. Macrobius.

Cur q ita se uertũt ut sæpe in orbé rotent & uertiginem capitis & obscuritaté patiũt oculorũ postremo si pseuereuerũt ruũt: cũ nullus alius mot⁹ corporis hanc ingerit necessitatem. Ex septé motibus unus tm̃ in diuinis corporibus inuenit sphæralé dico quo mouet cœlũ: quo sydera: quo cætera mouétur eleméta. terrenis aĩalibus illa sex ꝑcipue familiares sunt: sed nõnunq̃ adhibet & septimus: sed sex illi ut directi: ita & ínoxii. Septimus idé q gyros efficit crebro cõuersum turbat: & humoribus capitis inuoluit spiramétũ quod aĩam cerebro q̃si oẽs corporis sensus gubernáti ministrát. hoc est auté spiramentũ q̧ ambiés cerebrũ singulis uim suam sensib⁹ ꝑstat. hoc est q̧ neruis ac musculis corporis fortitudinem præbet. ergo uertigine turbatũ: & simul agitatis humoribus oppressum lãguescit & ministerium suũ deserit: ide fit his qui rapiunt in gyros hebetior auditus: uisus obscurior. postremo neruis & musculis nullam ab eo uirtutem quasi deficiente sumentibus totũ corpus quod iis sustinetur & in robur erigit desertũ iã fulcimentis suis labitur í ruinam. Sed contra hæc oĩa consuetudo quã secũdum naturã pronũciauit usus illos iuuat qui in tali motu sæpe uersant spiramentũ enim cerebri qđ paulo ante diximus assuetum rei iam non sibi nouæ nõ pauescit hũc motũ: nec ministeria sua deserit: ideo consuetis etiam iste agitatus innoxius est.

ta inquã defluente arteriã: quãdoquidem a defluente humiditate quod intus leue omentũ in æqualitate repletũ in æqualé etiã spiritus exitũ efficit talem scito & hircorũ asperã arteriam & guttur ꝑpter plurimã humiditatem: & oleũ plurimũ bibentes tales esse alios porro ob cõtinuos unas uelidos clamores ob siccitaté asperæ arteriæ inæqualem etiam uocem habere arbitrator: gruũ nãq; & asperæ uociferãtium uolucrũ arteriæ effectæ sunt natura omnino asperæ demũ post pubertates annos puerorum cessat hircissatio: quod aspera arteria omnifariã absolute explicat suapte natura etiam æqualitatem amittat.

Cur potum oleum uomitum cit: & præsertim flauam bilem: quoniam cum sit leue & superna petens cibos elicit ipsos ad stomachum eleuans: stomachus autem grauatus uim egestiuam ad uomitum exuscitat: præcipue flauam bilem utpote leuem ac tenuissimã: & facile sursum uersus euadentem. quod autem oleum sursum petat experientia ipsa manifestum humido siquidem alicui ãmixtũ in superiores se e uestigio recipis partes.

Cur inter cætera liquida solum oleum non remiscetur? quoniã cũ sit glutinosum & in se reductum nequit dissecari: & in minutas diuidi partes reliquisq; ammisceri liquoribus: inde in terram fusum ipsam illico non subit.

Cur oleum & aqua frigore densæscit: sed neutiquam uinũ aut acetum aut garus. quod oleum quidem qualitatis fere sit expers: & potius temperatum statim frigescit atq; adeo ut inter euaporandum frigefiat: aqua uero utpote frigida se frigidior effecta facile coit. at garus utpote suis partibus: tenuis & calidius non continuo frigefit: eodem modo etiam uinum acetum autem ut tenuissimarum partium omnem respuit concretionem.

Cur qualitate diuersa idem efficiunt nam tam frigus quã calor humidum cogit: ita siquidem nix & ius frigore pariter coeũt ac cõcrescunt. emplastra autem in uesica calculos caliditate siccescunt & obdurescunt alia inquã atq; alia id fit actione. nam calor frigiditaté multã depascit abq; absumit. frigus aũt densitate lutosum reddens: suadéte sordescentéq; humiditaté exprimit sicut spõgia manibus cõpressa: humidũ quod in meatibus cõtinetur effundit.

Cur sæpenumero rhigor sedatur horrore alio aut fragore aduentãte preter rhigore affecti cogitationem: aut aqua confestim infusa: quoniam sæpe humoribus pridem concoctis & attenuatis naturalis caliditas uehemens subitaria a cute introrsum humorem consumit: differt ac distrahit. idem etiam efficit theriaca: & plurimæ calidæ ac sicce qualitates facilem concoctionem adepta.

Cur circũuoluti præter consuetudinem cõcidunt? quoniam cogunt animalem in cerebro spiritum turbari & in humoribus cõmoueri: deinde non etiam idoneum fieri ad potentiam animalé suscipiendam: nec sinunt uim sensibilem ac mobilem ad musculos & neruos perferre actioné: & perinde sequi necesse est ut corporis onus non uectum atq; comportatum ab anima ad terram feratur: ad quam prius mutat: ob hoc autem tenebras uident q̧ uidendi spiritus in eis turbatus sit: & ne quidem sensibus cæteris satis ex sententia utuntur: quod si pedetétim plurimum uolui assuescant id per raro fieri solet q̧ consuetudo animam a natura non auertat: sed diuturno tempore efficiat familiarem. quod enĩ repente ac iugiter fit id nescit aduersari: neq; uspiam mutationis sibi comparat defensionem.

Cur uitrea specula ualde elucent? quoniam introrsus ipsa stanno illiniunt. Inest autem eius natura perspicua: & perinde uitro copu-

latum quod per ſe lucet plus adhuc renitet radios ſuos per uitri ſpiramenta tranſmittens: duplicat quod in ſuperficie & extra uitreũ corpus eſt;atqꝫ ita ad modũ elucentia euadũt ſpecula.

Cur in ſpeculis & perſpicuis aquis noſmetipſos intuemur?ꝙ qualitas uiſus ad perſpicua abiens corpora per refractionem radiorum qui ab oculis exeunt accedat ad ſui aſpectum;ꝙ auté qualitates oris excedat ne quidem mirum;ideoqꝫ oſtendunt qui apud arbores cõmorátur: pallidũ gerentes aſpectum:quoniá pallida qualitas uiridiũ foliorũ in os emanat;quæ itidem in ꝓfluentem aquá aut ſtagnũ abiens ipſam aquá uiridem uideri facit.

Cur pura antra & editiſſima loca:ac purgata faciũt ac remittuut uocis ſonitum : atqꝫ reſpõſant? uox enim aerem percutit;aer autem locum;& quo magis percuſſus percutit : eo etiam ſonitũ uehementiorem gigni contingit.Humida uero loca utpote quæ molliora ſunt plagæ cedétia: & ipſam laxantia ſonitum nequaquá efficiũt: qualitati autem & quátitati plagæ & uocis qualitas quoqꝫ & quátitas ploſus accõmodatur.male autem echo ideſt reuerberatam uocem ſiue uocis imaginem dæmona eſſe fabulantur.non deſunt qui dicant hanc pana adamaſſe: ſed falſo.Vir enim fuit Pan ſapiens;qui primus deſiderauit;exquiſiuitqꝫ echus cauſam quo quidnam eſſet dinoſceret;& queádmodum quicꝗ concupiſcentes ægre ferunt cum id non aſſequuntur: ita ipſe quoqꝫ ante ſolutioné moleſte ferebat;ueluti etiá endymion : qui primus lunæ curſum inueſtigauit;noctu quidem uigilans eius curſui inhærens motuſqꝫ exquirens ; interdiu autem dormiens:hin lunam eum adamaſſe fabulantur;atqꝫ ad eum dormientem acceſſiſſe;quádo ſolutionem ſibi cauſæ reddit philoſopho.Aiunt autem ipſum etiam paſtorem;quoniá per ſolitudines & inuia loca ac editiſſima eius motum ſpeculabatur:tabulam habuiſſe : quoniam circa ſublimes locos uentorum ſufflationes ſunt maiores;aut ꝙ figurarum exquiſiuit harmoniam. Itidem & ꝓmetheus cũ ſapiés quidá & cœleſtis aquilæ cauſam & narurá;& ſitũ exquireret : & diſcẽdi auiditate abſumptus cõquieuit.herculæ ab illo dubitata ſua ſapientia exoluente.

Cur ſtante aqua in ſuperficie non in ꝓfunda terra ſaxo proiecto in eam multos ex ipſa circulos erumpere contingit?Dicendum ꝙ iactus tenore lapis undiqꝫ corporis ſui aquam eminus ꝓſequitur;atqꝫ ita gignitur circulus æqualis : & æqualem iactus renori uim habens ob ímenſum uero tenorem maior etiam eſt circulus ; peruenit ſiquidem is ad terram uſqꝫ & continuo amplians & inſecutus aquam eo ictu;merito deinceps multos efficit circulos corporis. primũ in aquæ ſuperficie circuli mouens interuallum exinde continue ad fundum deſcendens; ac ruſus aquá diſpeſcens alterum facit;idqꝫ ita quoad conſtiterit & quieuerit : interlaxandum auté lapidis tenoré pedepreſſim deſcendétis circulum tenuiorem facere contingit eo qui anteceſſerit.ob id quoqꝫ a lapide itidem aqua iuxta ictum diſtinguitur.

Cur multi ex liene riſum oriri arbitrantur affirmantes in attractis ſcabriſqꝫ lienibus non eiuſmodi affectus eſſe;cuiuſmodi ſunt in robuſtis qui tales potius triſtes uideri homines aiunt dicendũ per accidés id eſſe nõ proprie quod lien riſus ſit cauſa.nam cum ualidus fuerit trahit ex iecore omné fæculentũ;& malancolichum ſuccũ;atqꝫ ita purũ dimittens in totũ corpus ſanguinem:cerebrũ mulcet ac oblectat naturam;animáqꝫ;ſicut etiam uinũ afficit & ad alacritatem agit;unde riſus excitatur.

Cur mulæ nõ fœtificant?quoniá ex differentibus ſpecie animalibus conſtiterunt;& ex differentibus per temperamentũ & naturam ſæminibus.proinde mixtio aliud aliquid procreatura ꝑter id quod prius fuit;procreantiũ naturam.delet; ueluti alboris & nigroris mixtio extremos colores delens;alterum colorem ideſt fuſcum parit;qui extremorum nihil exiſtit.progenitiuũ igitur temperamentũ deletũ eſt;& formarum proprietas.

Cur mulæ non fœtificant.
Plinius.
Obſeruatũ ex duab⁹ diuerſis generibus nata tertii generis fieri : & neutri parentum eẽ ſimilia;eaqꝫ ipa quæ ita nata ſũt nõ gignere in omni aíalium genere. idcirco mulas nõ parere;eſt in animalibus noſtris peperiſſe ſæpe uerun prodigii loco habitũ; theophraſt⁹ magno parere in cappadocia tradit : ſed eſſe id animal ibi ſui generis.

Cur qui ſurdi nati ſunt iidem ſunt etiá muti?quia quæ non audierũ afferre;ac eloqui nõ queũt. quidá autem medici neruorum unam eſſe coniugationem aiunt quæ ad linguam aureſqꝫ pertineat;ut ea membra pariter affici neceſſe ſit.atqui ab euentu aliquo ſurdi;non continuo iidé ſunt etiam muti;neruus ſi quidem ſolus audiendi affectus eſt.ſimiliter qui ab euentu muti nõ cõtinuo ſunt ſurdi;ſuo enim in loco in linguæ neruis gignitur morbus.

Cur multi ieiunantes poſt aſſũptum cibum rhigeſcunt?quoniam ob nutrimenti ſeram aſſumptionemślioſi acutum humorem accumulant;poſt cibum igitur cum mébra robur conceperũt;& bilem a ſe ad cutem propellant rhigorem gigni contingit bile membra lancináte ac ad ipſa perſequenda inſurgente.

Cur ſues ſi ſubuerſæ;ac ſupinatæ portétur ſilent?quoniá ꝑter alia rationis expertia aíalia: ſemp hæ pronæ in terrá ſpectát;putore delectatæ;qué exquirũt in ſubitania igitur aſpectus mutatione exceptæ & perculſæ ſub lumine multo ſilent.quidam auté aiunt aſperá arteriam anguſta habentem ſpiramenta concidere in catarrhacte modum.

Cur sues cœno delectantur eo nempe iuxta medicos suapte natura delectantur iecur habentes maximum in quo cupiditas est: ut autem putat aristoteles quoniam cũ ritus & oris crassi sint late effusum olfactum habent: & qui tætrum odorem excipiat.

Cur hulceribus cõualescentibus: & cessante inflãmatione pruritus gignuntur? quoniã postea q̃ conualuit & sanus effectus est qui languebat locus: reliquum longe arcet aduersentem naturæ humorem alentem: hulcus: qui humor per cutem exiens & distractus pruritum efficit.

Cur alterius e duobus oculi grauiores morbi sint & diururniores? ob causam inquã duplicem: aut quod pituita ad alterum solum acumulãtur oculum. quod enim diuisum se ĩbecillius semper efficitur: & minux efficax: & quo magis dispartitur: eo longe inertius est: aut quod motus sanus oculus inter agitandum continue cogit etiam alterum totiens cõmoueri: illud sane præsentissimũ esse medicamen didicimus: totam languentem partem ĩmobilem continere.

Cur homo & perpetuo & impensius supra cætera animalia sternuit? quoniam pluri & multipliciore & plusquã satis sit cibo uescitur & potu: & ob hoc ne ipsum quidem: ut conuenit potest concoquere & perinde ob multam humiditatem multum cogit spiritum: qui utpote tenuissimus ad carebrum ascendens ipsum continue impellit ac suscitat ad egectionem: & sternutamẽtum. Crepitus igitur fit per angustos naris locos confertim erumpendo: tanq̃ qui ex sua sede eiectus: & ructus per stomachum: & uox per guttur: & sonitus per aures itidem: & per intestina murmur excitatur.

Cur mortuis pili crescunt: atq; ungues ad tempus certum? quoniã carne tabefacta parres circũ ipsarum radices obtectæ tum emicant falluntq; spectantes: ꝙ incrementi imaginen gerant. Quidam aiunt eos uere excrescere: quando quidem ex redundante humore gignuntur. morticinia siquidem corpora a primordio in superfluitatem plurimam propter corruptionem factam resoluuntur: quæ per spiramenta & corporis extrema e corpore erumpens eorum quæ dicta sunt ortum auget.

Cur in digitis manuum potius q̃ pedum gignuntur quæ pustulæ nominãtur: & pueris potius q̃ ætate perfectis. Quod ex pituitosa redundantia habeãt ortum: atqui pituita pueris utpote magis edacibus: ac magis ociosis redundat pedum autem ungues magis in motu: & deambulatione plus exercitati superfluitates discutiunt.

Cur pili in pedibus non repente canescunt? Nempe eadem de causa. pedes enim in perpetua & iugi deambulatione in se dilabentem pituitosam redundantiam differunt: distrahuntq; quod a canicie fuit alienum. at pubes etiam ipsa sero canescit: quoniam calidior ea exoritur & in coitu pituitam distrahit.

Cur hominibus uox & ratio sero perficitur? rationis autem ex partibus e uestigie: aut saltem ĩtra breue tempus quoniã uariatior & artificiosior: ac doctrinæ magis indigna. aut irrationaliũ longe simplicior: & naturalior: q̃ animalior.

Cur plurima animalia caudas iactant ab ipsis uideri consuetis. leo autem latera percutit furiatus: similiter autem & taurus? quoniam tergi musculum habent ad ipsam usq; caudam protensum: & uim animalem: ac mobilem continentem. anima igitur assuetum uideri cognoscens: tanq̃ manũ aliq̃: sicut in ipsis est uideri homiuibus caudam iactare compellit: quæ nim ipsius intus occultam aperit: debereq; se cognoscit. at in leonum & taurorum animis: cum anima natura pariter agitata caudam uehementer quatere compellit: quéadmodum homines intuemur multa ira concitatos manus complodere: aut corporis aliam partem. anima siquidem ꝙ ledat cum amouere non possit propere alio sibi modo cõsolationem excogitat fremitu & cõplosione affectum mulcens.

Cur aridis ordeis tostis equorũ ulceribus insparsis nõ amplius albi pili e cicatricibus feruntur: sed eiusdẽ coloris cuius & reliqui sunt pili: idest quales natura produxerat: quoniam cũ rugantis: & coire facientis sint potentiæ detergent ac dissipant subiectã pituitosam redundantiã: & malã operationẽ cogentem ad hulcus cruditatem: ac eius partis imbecillitatem.

Cur in cutis cicatricibus equis pili nascuutur: hoĩbus autẽ nõ: quia cutis hoĩbus quidẽ densior est sicut indicant molles pili tenuesq; & cicatrix pellis adhuc densior effacta spiramenta obcecat: equis autẽ si cõparetur rarior quẽadmodũ crassi ostendunt pili & ob hoc nequit cicatrix spiramenta oĩa pellis occludere. proinde subiectæ: ac coactæ superfluitates per tenuia relicta ĩferne spiramenta erũpentes agglutinatæ atq; cõcrete pilos efficiunt.

Cur a dipsade morsorũ & sitim intollerabilẽ habentiũ theriaca quæ calida & sicca est potata sitim sedat: ac nõ potius intendit? dicendum ꝙ non temperaméti ratione sitim sedat. sed potius opposita passione: & naturali quadam ratione. res siquidem ipsa ita habet. hæc certe antidotus

ex pluribus hærbis cõficitur:quæ unicuiq; membro aliquo pacto accõmodantur:uelut dicta num opitulaẽ cordi: ipsumq; roborat ac conseruet:similiter eupatorum iecori:scolopendrion lieni: petroselinũ uentris ori: hyssopus porro uitalibus uiribus ac pulmoni:helenium renibus ruta colo: gentiana cerebro:seseli uesicæ.itaq; unũ quodq; horum mellis dulcedine uenatur & pellicit trahitq; ad suã tutelam accommodatum in quibus omnibus sunt serpentum carnes ammixtæ: & naturalẽ dexteritatem habentes ad unum quodq; uenenum ferum uimq; corrũptionis effectricem.i omnia igitur mẽbra cum hæc partita fuerint passionem ullam:quæ corruptionem minitetur officere non sinunt propugnãtia pinde ac milites ingenui in armis:expediti pro sua ciuitate.

ALEXANDRI APHRODISEI ECLOGAE MEDICINALIVM ET NATVRALIVM AMBIGVITATVM PROBLEMATON SECTIO SECVNDA. PROHOMIVM.

Esculapii munus cuncta ad usus humanæ uitæ comparat a dignitate longe antecellit animato siquidẽ ac rationis participi corpori ad quã si dirigeret mœtam exhibuit.Cuius obseruatio:moderataq; custodia reliquis artibus cunctis principium instituit.sensus quidem exacuendo:diæta membra:ac inuentionum instrumenta roborãdo alia ,pudenter aĩaduersa:utiliter custodiẽdo : alia mendose ,pducta emendãdo ac dirigẽdo. hæc corporis ita curã gerit:ut animã neutiquã negligat philosophiæ enim suggerit cognitiones.Cuius fine illa sibi peculiare confixit principium:nec a naturali abhorret speculatione.eorum enim quæ facta sunt compositionem accipiens:reliquorum mensuram percalluit.hoc quãuerissime diuinum beatũq; inuentum in rationum indagine collocatum : hac laude nõ iniuria fruatur:ut ad scientiæ normam nomẽq; perueniat: q; si quispiam artem ipsam audeat appellare:non hac de causa:sed propter subiectam materiam:an non igitur hæc per sese speciei cõmodam gerit rationem:ad scientiam ĩmodilem acta autem ad corpus siluãq; induens eam artem fieri necesse est:ita sane anima quæ multorum consensũ philosophorum est immortalis:q; sit ĩcorporea:q; seipsam moueat.ab aliis contra mortalis existimatur:Corruptibilem siquidẽ ideo ipsam ferunt:q; sub silua demersa patiatur afficiendo.atqui non cohibetur : non afficitur anima sicut proposuimus sed talis in corpore anima est:qualis in defecatissima aqua solaris radius an non cum perspicua fuerit aqua:aquæ gerit effigiem?at si aliqua de causa perturbetur. ipsa essentia quidem non transmutatur sed quod emicabat occultatur:illæsa in præcipua actione permanens ita porro sæpenumero sol nubis obiice elucentem radium occuluit ne ulla quidẽ in parte sincera ipsius radii natura læsa:quẽadmodum igitur de anima nunc diximus itidẽ de medicina dicere possumus.ipsa enim per sese primo quod in concussum est tenet primo fundamentum habet ĩmobile quippe quæ scientia est. Cæterum siluæ participes a dignitate declinat obnoxiaq; fit ars euadens:firmitudinem suã amittens. at quod secundarium est respicere nihil attinet cum sit accidens:uerum quod primas gerit utpote substantia : quæcũq; demũ in nostrum adiumentum transtulimus:ac non ex quæstionũ usu:ea pauca sunt capitula : quæ ex ipsa decerpentes hic insersimus proficientia quidem eis qui hanc prosequuntur & præsertim rationem consectantibus : utilitatem non parum ad rerum inuentionem allatura.

Cur phrenetici raro & uehementer respirant?quoniam animæ actionem per medios neruos & musculos esse manifestum est.ab iis igitur quatitur thorax.iure ergo rara fit respiratio ui animali læsa sui siquidem operis obliuiscitur nec prædicta membra regit.ingens autem excitatur propter cordis laborantem spiritum.nam uis uitalis insurgens animã pungit & mouet ei abolitionem minitans:nunquid q; deficiens propter morbum amisit anima id suo cor usu magnitudine suggerit.

Cur homines ungues mollissimi:utrum quod etiam cutis?nam ungues inde manant : aut q; alii aliis sunt ungues utiles.quibuscunq; igitur sunt duriores illis etiam sunt magis utiles.

Cur qui nati sunt cæci:calui non euadũt. utrum q; caliditas mutilis oculis se in proximũ transferat locum?nunquid non frigesit locus:sed semper nutrimentum habet. Caluitium autem a frigiditate oritur:aut q; cum locus caliditatem admittit ut nutrimentũ absumat non fit in sincipite ulla superfluitas.Luminibus autẽ orbaẽ frigefactus est. proinde & ibi multa redundãtia est:atqui crines ab superfluitatibus exoriuntur.

Cur barba rubescit absq; capite: Caput autem absq; barba non rubescit? nempe quoniam rubri capilli ex imbecillitate oriūtur: & in barba pili: natura sunt imbecilliores: hoc ex eo licet intueri ꝙ imberbes fiunt, nō autem caluescunt: uel id fero. Certum igitur ꝙ locus fere non potest: quamobrem cum qui ualidior est flauos ferat: imbeciliorem quoq; eos ferre necesse est: sed si hic: non tamen necesse est qui ualidior est ferat.
Cur longi capilli fluunt? nempe quod capillus quidem serra est: sub serra uero cutis, atqui quæ longe sub serra absunt facile submotum cadunt: & omnino quæ a quiescēte absūt: hæc in mechanicis facile uideri possunt.
Cur in palpebris capilli cani nō gignuntur, utrum ob propietatē nutrimenti quod circa oculos ex eo autem licet cōiectare ꝙ ibi pinguis gignitur caro ab huiusmodi autem nutrimēto iure non augetur admodum pilus, siquidem quod ex talibus gignitur redundātiis non canescit, Corruptione enim quadam & nutrimenti uitio canescere contigit.
Cur qui in manibus snnt ungues citius crescunt quā qui in pedibus, aut ꝙ sursū uersus auctio magis scandit: quo circa & pili in mento potius crescunt quā in pube: aut quod in calore quidē manus: pedes uero ī frigore capiunt īcrementū: aut potius calida sunt oīa: aut ꝙ man⁹ calidiores & humidiores sūt, pedes autē totius corporis mēbrorū oīum frigidissimi: & huiusmodi partes aliarū ut pili īquā & ungues propter hoc igit̃ ipsum & frigidi & ī frigido loco cōstituti difficile capiūt īcremētum qui uero in manibus econtrario.
Cur capilli intorti gignuntur? nempe ꝙ duabus feruntur productionibus retenta introrsum productione a circum ambiente caliditate: qua ue re tales sunt æthiopes
Cur igni exusti loci pilos nō edūt? utrū ꝙ dēsa euadit cutis: atq raꝛ eē oportet ubi pilus adolescit.
Cur crassi pili longi non euadunt? aut ꝙ in longitudinem non producta auctio in crassitudine consumatur: aut ꝙ crassi duri sunt durum autem difficulter mobile quo augescat duricies si quidem a terrestri euenit, terrestre uero nutrimentum sursum uersus emitti non uult motus igitur tarditas calorem augentem præoccupat ut se inuicem impediant, proinde in crassitudinem & latitudinem excrescit: non in longum.
Cur densiores tenuibus crassi pili? utrum ita propter crassitudinem uidentur minus enim apparet quicquid īter æqualia interiacet: aut ꝙ statī in longitudinem excrescunt, Multis igitur modis uutrimenrū exoritur intus retentū nō euestigio habitu sursū uersus subtus educente.
Cur in ossatis locis tenuiores sunt pili? Nempe ꝙ pellis crassa non est, ex crasso autem crassiores nascuntur pili.
Cur rubicantes capilli: exusti nigriores euadunt? Nempe quoniā exquoquitur magis in exiguo quod fuerit humidum ab ea quæ ipsi subest principio caliditate. Est siquidē ex uitioso flauus Niger uero ex salubri nutrimento.
Cur æthiopes intortis sunt crinibus: scythiæ autem & qui ad septētrionem incolunt promissis Nempe ꝙ arefactus capillus a sole reflectitur atq; incuruatur sicut & alia, æthiopes autē a sole & in excessu caloris agunt, at scythiæ in frigido loco ubi humidū quod in capillis est sol exurēdo neutiquā euaporare compellit, inde est ꝙ non intorquentur, ꝙ si eos aut reflexos aut promissos esse oportuit: cum intorti non fuerint: ꝓmissi erunt: ac protensi.
Cur inbecillis: & senibus cum reliquum corpus attenuetur, ungues tamnen & pili excrescunt? Quippe ꝙ nutrimenti aliud quidem in carnem aliud inbilem: aliud autem uero in cūctarum tenuiū ꝑtium it distributionē. Quæcūq; igitur calida & robusta sunt corpora in bilē possunt & in sanguinem cibū cōuertere, Imbecillia uero in hæc minime: sed in ea quæ minimi īdigna sunt nutrimenti: uelut ungues: & pilos: ueluti illyrios aiunt cæsos in pugnis ac mortuos intra paucos dies fruticantia capillis habere capita: & perinde absumptis corporibus nutrimenta in has redundantias dilabi: ac distribui.
Cur in pedibus pili aut minime aut sero: aut ætate cōfectis canescūt? utrū ꝙ in facie prius canescunt aut in capite: aut in mero, atq; sup̄ior locus inferioi maxime oppositus est: & in cōtrariis cōtraria iure fieri cōtingit, aut quod canicies senii signū eē uideat̃, seniū aūt corruptio quædā defectusq; caliditatis est, Quidnam uero sit cur cani fiant: alterius est rationis, Cæterū causæ huius uitii genus contingit senio affectis: quod calor abeat quamobrem etiam rugæ os subeunt & e naribus cruor desinit effluere, suræ aūt exiccantur & nascunt̃ hæmorrhoides ꝙ si canicies caliditatis humidæ defectus est: & hæc uis ad pedes descendit: ueluti etiam ad pubem hæc loca merito serius quam superna canescunt idq; in pedibus magis, cū uero ubiq; humida exaruit caliditas annorum multitudine: tum demū: etiam in pedibus albi gignunt̃ pili:
Cur lanæ oleo irroratæ candidiores euadunt: pili autem uncti nigriores: nam & lanæ pili sunt

Nempe ꝙ ſqualore & ſitu obſita magis flaueſcunt.uilli auté exiccati & abeũte qui in ipſis eſt humido albeſcunt oleum igitur impedit: minime ſiquidé areſiunt:nec in hoc ſimiliter habere cõtingit:ut uillos qui ablati ſũt cõparemus cũ iis q adhuc ĩ corpore uirét. planæ.n.attõſæ ſũt.

Cur pecorum molliores uilli renaſcũt ſubſecti : hominum uero aſperiores? nempe ꝙ pecorum magis denſeſcunt quo longiores euaſerint frigefacit nãqꝫ ob calidi imbecillitatem eum qui in ipſis eſt: aer qui circũfuit idqꝫ magis quo longius a ſuo calore abfuerint unde exoriuntur aucti uero propter craſſitudiné plus habens calidi:ſed propterea ꝙ admodum inareſcunt fluente te nuiores niſi quicquá impediat adhuc ex incremento fiunt.

Cur in temporibus homines celerrime caneſcunt : calui autem non fiunt quáuis neutrum aut utrũqꝫ oportuerit?nempe ꝙ canicies quidé oritur a qualitate quá inuehit nutrimentũ in pilos diſtributa.caluicies autem a quátitate. cũ enĩ frigefactum fuerit nutrimentum nõ auget: ſicut arbores per hiemé deponunt folia frigido facto nutrimento: & ueluti cõcreto.exiguo autem exhibito id nutrire ĩpotens eſt atqui canicies ex tabido eſt nutrmento.putreſcit ſane cũ minus decocta attraxerit,an nõ eadem é ambobus cauſa quapropter neqꝫ ſimul neqꝫ eiuſdé adueniat locis.Cõſideratio prorſus naturalior:aut problematis cõuenientior: tépora in uenis ſunt multis ac denſis:unde & caliditatem aſſequuntur:nedũ eis non deficit nutrimentum:cæterum ob hoc qd' una multũ ꝑſto eſt nutriméti & ꝑcipue ꝓuecta iá ætate cõcoqui nõ põt : & ꝑinde putreſcit. hinc canicies exorit' : quéadmodũ ex humore putrefacto in naribus muci;ná nõ oïa nigreſcũt putrefacta quo circa etiá ſcopſas comicus recte ĩqt: tabi pilos ſenectus addictos habet.

Cur non in langoribus ſed extra langores capilli defluunt.nempe ꝙ tum quidem nutrimentum habent:ex ſuperfluo nãqꝫ.poſt morbos autem id exiguum eſt propterea ꝙ ali corpus oportet. nutrimentum uero ingrediens ad id quod naturam ſubleuat ipſos non educit : ſed propter inanitionem prius abſumitur.

Cur capitis ſinciput calueſcit:nõ autem occiput: aut minus. quippe quod nõ eſt in occipite ſuperfluitas:inanis enim & ſiccus eſt locus.ſinciput autem propter cerebrũ plenum eſt. quibuſcũqꝫ igitur ibi frigida ſuperfluitas colligitur propterea ꝙ ibidem a calore detinetur : & non concoquit' pilos non nutrit & perinde defluunt. occiput autem huiuſmodi digeſtionem non habet: aut minus ob dictam cauſam.

Cur in alis & in pube pili minus & augentur & caneſcunt illis qui ex capite erumpunt : quippe quod maximi,: & præcipui qui aliis ꝓpius ad caput accedunt ꝓpter enim nutriméti uicinitaté maxime ſeſe reſoluunt.iure igitur reliquis q in mento plus excreſcunt.

Cur in capite potiſſimum gignuntur pediculi . nempe ꝙ animalia quidé natura ſuapte produci ſolent ubi ſuperfluitas fuerit humiditatis:& caliditatis.præterea ſpiramenta quoqꝫ habet . caput autem humidum. & calidum iuuenũ eſt:& in ipſo latiſſima ſunt ſpiramenta . id uel ex eo coniici poteſt ꝙ pili ibi craſſiſſimi ſunt,proinde habet & unde cõſtet : & ubi uiuat animal.

Cur ex potibus & uomitibus & ĩ frigoribus loquũtur hoïes grauius: uel cũ pituita guttur obſtipatur. conuellit ſiquidé diſtillationé aliis quidé uomitus aut potus: aliis uero temporis ſtatus proinde grauior ſpiritus gignitur eductio.quæ auté ualde grauis eadé & tarda eſt.

Cur nam graué uocé cominus magis exaudimus : eminus autem minus?nempe ꝙ uox grauior plus aeris mouet : ſed proxime id facit:unde fit ut eminus minus audiamus: & ꝑinde non longius penetrat.proxime autem magis.quoniam pluris aeris motus eſt.

Cur ſeptimeſtris non profert uocem.nouimeſtris uero profert . ĩfans cum primũ editus eſt:aut quod ſeriſſima uox perficitur hominibus : quod nobis licet cõiicere ex eo quod cũ iam excreuerint mutiũt & balbutiũt, aut quod nouimeſtres perfectá habent geniturá, Proinde alii qdé ſuá adepti iam ſunt naturá alii auté nõ. Imperfectis igitur perfectũ quicquá ineſſe ut plurimũ non poteſt.uerũ perfectis inerit.atqui ſeptimeſtres obeandé cauſam ſunt deteriores. quod aũt ualde imperfecti & imbecilles ſint:uel ex eo liquet quod laneis faſciis inuoluuntur.

Cur uox poſtremo ĩter oés qui loquunt' hoïbus cõſumat'.népe ꝙ multiplices differétias & ſpecies habet? Cætera auté aïalia aut nihil quod excribi poſſit : aut pauca efferunt : diuerſiſſimũ uero & pulrimas habens differentias:niſi plurimo ac diuturno tépore conſumari non poteſt.

Cur certantes grauem proferunt uocem.metuentes autem acutam? nempe ꝙ metuentibus quidem frigeſcit locus qui eſt in præcordiis calore deorſum petente . & perinde parum aeris mouent robur enim in calore.illis uero attollitur calor: utpote pudore ſuffuſis:ob pudorem enĩ certant: atqui pudibundis ſurſum feretur ad faciem.hoc autem uel ex eo liquet ꝙ magis rubeat diſtillat igitur & craſſum reddit aerem perſtrepens & inclamitans.talis uero tarde extrudit atqui tardum in uoce graue eſt.

Cur uox quæ effluxus quidã est naturæ einsmodi ut sursum ferat̃:magis a sup̃nis partibus ad ĩfernas exaudit̃:q̃ ex infernis in sup̃nas:aut ꝙ uox aer quidã est cũ humare qui cũ sit grauis ab humido deorsum cedit:& nõ sursum:siq̃dẽ humidũ suapte natura deorsum fert̃: quãobrẽ ab ĩfernis partibus magis exauditur:aut hoc quidẽ in aĩalis tm̃ uoce fit: & ipsi ꝙ ei humidũ esse accidit:nõ in aliis sonitibus idẽ euenit.sicut igit̃ altus lõginquusq; uisus cũ sup̃ne deorsum se demiserit refractionẽ sursum uersus facit:infernæ autẽ sursum uersus scandẽs deorsum refringitur:eodẽ modo uox naturã habẽs ut sursum uersus ferat̃:ab opposito aere p̃secta extrudere quidẽ ipsum nõ põt:utpote maiorẽ:atq; grauiorẽ.refractus uero qui motus est aer in cõtrariũ deorsum propellitur.tale & de echo accidit.est enim uocis refractio in opposito.

Cur ebrius uox magis infringitur:quã sobriis? nempe quoniã satur atq; expletus cito uocẽ infringit.Coniectura huius est quod neq; chori a prãdio exurgẽtes se exercent: neq; histriones: sed cũ ieiuni sunt.at cũ saturi ebriiq; sunt nõ iniuria uoces magis infringnnt.

Cur fistula & acuta uox simpliciter tanq̃ solitudinẽ uideri facit:nunquid quod acuta uox longe procedit ac nõ admodũ diffunditur:sicut & aliæ uoces.

Cur nam uox acutior uidetur longe distantibus:Cum sit acutum in eo quod celeriter fertur lõgius autẽ distãs tardius moueat̃:nunquid quod acumẽ nõ tantũ in eo est quod celeriter mouetur:sed etiam in eo quod minus sonitum procreet. ad longius autem distantes semper minor peruenit:propter aeris moti paucitatem.

Cur uox formatus q̃dã aer & delatus dissoluit̃ & sæpe ea forma echo gignit̃ cõplosa:ac illisa ad solidũ & nõ dissoluit̃:sed manifesto exaudit̃?nẽpe ob id quod reuerberatio non illisio est.hoc autẽ totũ totius similitudinẽ affert. nã ab aere reuerberat̃ & eo qui in cauerna:nõ a cauerna.

Cur per hiemem uoces sunt grauiores.nũquid quod crassior aer. eo autem crassiore tardior est motus:ut uox grauior:aut quod per angustias tardius aer permeat.Contegũtur autẽ quæ circa fauces loca frigoris qualitate:ac fluore pituitæ.

Cur situ & fœtorẽ. Plautus i mustellaria Quia eccastor mulier recte olet: ubi nihil olet. nã istæ ueteres q̃ se unguentis unctitãt interpoles:uetulæ edẽtulæ quæ uitia corporis fuco occultant:ubi sese sudor cũ unguẽtis cõsociauit illico. itidem olent quasi cũ una multa iura confundit coquus: quid oleas nescias nisi id unum ut male olere intelligas.

Cur uoce sonori sunt:qui natura suapte sunt calidi.nunquid quod necesse sit in his aerem multum frigidũ esse.trahit enĩ spiritũ calor:& maiorẽ efficit:uocis autẽ sonoritas fit in eo quod aerẽ multũ mouet:acuta uox in eo quod celeriter mouetur:grauis autem in eo quod tarde.

Cur magis exaudiunt spiritum comprimentes:quã spirantes & respirantes ob hoc etiam in uenationibus sibi præscribunt:ac præmonent ne spirent. Vtrum quod sensus sedes sursum uersus meet uenis cõtractis:& attenuatis:deorsum uero dormitantibus:ideo etiam magis expirãt: aut quod sanguis abiit deorsum difflatus.itaq; & superiora exinaniunt̃:quæ exinanita exaudiunt procliuius:aut quod suapte natura anhelitus:sonitus quidam est qui inter spirandum excitatus impedit:quo minus audiatur.

Cur situm & fœtorem olentes cum uncti fuerint unguine odorifero tætrum odorem spirãt. nunquid quod in multis hoc efficitur acutũ:aut quod multi sudantes grauiter olent: unguentum enim calefactorium quiddam est:sudores ergo allicit.

Cur axilla inter alia loca multo grauissime olet:utrum quod spiramentis fere caret:grauis autẽ odor in his præcipuus est ꝓpter putredinem:quæ ibi gignitur ob humiditatis morã quæ nec dimouetur:nec exercetur.

Cur quæ tætri odoris sunt minime grauiter olere uidentur cibo plenis?nempe ob id quod a stomacho per palatum ad uim olfactus penetrans sensum impleat:atq; occupet: & perinde eodẽ modo tæter odor non amplius sentiatur.primũ siquidem sentiunt omnes:cum uero attigerit: non amplius tanquã agnatus & adhærens:& qui extrinsecus similis adueniens perimitur ab eo qui intus est.

Cur per hiemẽ & in cõcretis glacie minus odoramus?nempe quod aer in frigore ĩmobilior est: nunquid nõ aduẽtat motus ullus:aut redolẽtia non excipitur ꝓpter motur difficultatem.

Cur odores propinqui minus bene olentes:tum aromatum:tum florum? nempe quod propinquis simul terrestre eleuatur & perinde ita mixtũ uim reddit imbecilliorem:sinautem longinquus odor adueniat sese ostendit:ob hoc & attriti flores odorem dissoluunt.aut quod odor caliditas quædã est:& bene olẽtia calida:calidũ autẽ leue & ꝑinde longinque odor gignitur.

Cur cuncta cũ mouentur magis olent?quippe quod replent aerẽ unde ad sensum illico emittit̃.

Cur aliquando nauseantes magis fament?æquum autem fuit econtrario habere.expletio siquidem nausea est:nunquid queadmodum stercore facto accidit ut sint inanes loci quibus famẽt ante nauseam uero hos impleuerant.

Cur in nauigiis quidẽ nausea biliosa:quæ uero secus pituitosa?nempe quoniã in aliis fatigatio: hic autem cũ metu & tumultu:metus autẽ cognatoꝝ cõmotor intestinorum pituita uero re-

dundans quiddam est & extrarium.bilis porro cognatum ex cognatoq; ꝓcreatum quiddã est.

Cur graciliores fiũt inferne quã superne purgati?aut quod facilem profluxnm habens sit uia:superior autem contra naturã:ideo & a minoris medicaminis ui minus & plus moueri certũ est secũdũ naturam quã contra naturam:aut redundantiæ inferne purgatæ utiliter & accõmodate corpori egerantur expellanturq;.quæ uero superne extrariæ sunt illic quidem plures nutrimenti reliquiæ nõdum exiccatæ quæ adhuc nutrimentum habent:hic uero bilis & pituita nutricationem nullam admittunt.quæ igitur inferna purgatio cum nutricationẽ auferat iure exoluit:quæ uero superna aut nihil:aut minus idq; ostendit ueratrum:nam superna purgat:& cõfestim corpora confirmat tanquã ex superna purgatione nihil sit ablatum.

Cur nigri glabri magis q̃ albi:aut pilosi graciles fiũt?quippe quod qui glabri sunt pilosis sint redundantiores:id nãq; muliebris natura ostẽdit:quæ humida & glabra est.& nigri albis sunt frigidiores:atqui frigidum humido propinquũ est.nam calidum siccescit:graciles autem euadũt colliquescente corpora:nedum superfluitate ablata.

Cur attam quidem bilem:& multam purgantes pituitam graciles non sunt:at si flauebilis multo minus purgent:graciles & macilenti euadunt?nempe q; atram bilem consueuerunt mnlti perfacile purgare quod fæculentum quiddam sit atq; etiam a corpore seclusum ob hoc etiam nigrescit.nullum ergo robur a purgato corpore aufaretur:pituita porro redundantia est: ꝓinde quo ex ea quis magis abstulerit eo magis corpus alleuat tanquã abiniecto onere.at flaua bilis ex concretione est male compactæ carnis quinimo præsto est:neq; prius admodum separata seiunctaq; fuit.proinde nihil interest multã ne auferas bilem an carnem multam sanguinẽue : quod cum accidit graciles euadere necesse est.eatenus siquidem labi contingit: quatenus sanguis & carnes ut ita dicam suggerãtur:alterutra uero terminus erit alterius:ob id quod separata seiunctaq; fuerat.

Cur singultiunt subuersi & imoderate repleti?nunquid quod utroq; modo frigefiunt. nã subuersio subsistentem calorem eripiens frigefacit:& si plus cibi ingestum fuerit quã is pati possit peculiarẽ tabefacit caliditatem : singultus autem est cum spiritus introrsum reciprocatur propterea quod humidnm in spiritali loco frigefactum fuerit.

Cur pueri & senes alui profluuio in primis capiuntur:Cum diuersos cibos assumant? nunquid quod pueri quidem non ꝓpter cibum hoc subeunt : sed quod humida ipsorum sint corpora: & densa ut introrsum superfluitates confluant ꝓpter carnium densitatem humectant aluos: senes uero frigida habent corpora atq; aluos:proinde pueri quidẽ propter corporum humiditatem:ac densitatem:senes autem propter frigiditatem hoc patiuntur. & pueri quidem quod eorum superfluitates extra respirent:senes autem propterea quod firma habent corpora & calidũ ex ipsis expirans exhalat.idem igitur non propter idem patiuntur.Cæterum pueris etiam est in causa cibus tantus aliquis ac talis quispiam:multa siquidem eis profernntur & dulcia:& qualiacũq;.enimuero paruuli omnino lacte nutriuntur quod ad concoquẽdum difficile est: cum uero parum excreuerunt uariis & dulcibus uescuntur eduliis nutricibus & matribus ipsis indulgentibus ac blandientibus:taliaq; difficulter certe ab ipsis amouentur.

Cur potus multus aliquãdo & paucus alui profluuium inhibet?nunquid quod illud quidem ut pote paucũ merito exiccat:hoc uero ꝓpter affluentiã in mictură secedit: ipsumq; ex aluo humidnm cõsequitur:pariter enim utrũq; deiici non consueuit:sed cum aluus deiicitur mictura magis exarescit:exinanitionemq; nãq; fecit ex aluo in multam micturã multus potus:

Cur bibentes cibo expleri humidas aluos habẽt potiusq̃ duras?quãobrẽ alui ꝓfluuio moriuntur magis q̃ qui parum cibi sumpserint:atqui oportuit multũ expletos potius cibatum educere & perinde aluos exiccari?nempe quod multa cibi repletio non est in multũ assumendo: durescit siquidẽ superfluitas cũ detrusa in aluum uix descenderit.hoc autem fit quod non statim corpus excipiat:nec ex ipsis digerat cibis ac secernat utile : & ob hoc inferiori aluo diu manent utpote qui nõ confertim descendãt.magis enim simul exuruntur:alui quæ certe nutritæ non sunt reddũt non magnopere dura quæ exceperunt sed raptim ex detrusis & retentis utile excipiũt hoc licet coniectare ex eo quod siccæ alui ualidiores:quam sint quæ corpulentiores.

Cur dulces & salsi succi maxime uim seperandi habẽt aut quod minime ad concoquẽdum sunt idoni eadem uero sunt quæ cõcoqui non possunt:& grauia ꝓpter id enim quod a qualitate quæ nobis agnata est detineri nõ queũt:inferna petũt eruptura:id enim eruptio est: aut quod alii quidẽ succi præter oleũ facile labiles:& facile tabidi sint:oleũ qdẽ difficile cõcoctu est.nã faciledputrescit sed propter leuitatem supernæ innatat ob hoc segregatiuum non est : salsor autem grauis & densus.huiusmodi aũt precipue dehorsum ferunt & minime putrescunt.

Cur salsugo quidem & serum aluum ciunt : uinum uero multum potum nequaquam? nempe quod horum quidem substantia in uentrem meat: necenim facile cõcoquũtur quẽadmodum uinum quippe quod calidum est: quodq; celeriter concoctum emingitur. huius itaq; excessus & euasio id in uesicam facit: quod illa in aluum: nec substantiam In uesicam agunt nec enĩ habent. Cum superfluitatibus igitur abeunt quæ eorum substantiam comitantur quæ celeris sane est & profluuium facit.

Cur inferna purgatione magis quã superna graciles fiunt? nempe quod ex inferna ad aluum ex toto corpore quæ subsidunt contrahi possint: hoc autẽ manifestũ ex fœtuũ nutrimẽto in illo enĩ loco qui sunt fœtus nutriuntur. postremas siquidẽ eũ tenẽt locũ. sursum autẽ uersus a uicinis exeunt locis proinde a minori ui multo mobiliora sunt cunctaq; deorsum quod precellant ad sese deferendũ. supna igitur purgatio emergens extrarium solum rapit. ideo etiã elaborum præbentes euestigio cõfirmant. quæ autẽ inferna purgatio ea ex multiplici cogit loco & aliquãdo multa secũ præcipua cõuellit: nec supfluitatibus moderatur quapropter cõfert plærũq; non oĩa exinanire: fiunt siquidẽ reliquiæ nutrimentũ & robur suppetũt. cũ autẽ nihil relictum fuerit: est ubi exinanitionẽ uehementem faciat: est ubi admodum exausti interficiantur: est cum tardiuscula oblata compositio opportunissimo adueniat loco.

Cur sanis & senibus inferne purgationes non conferunt: celerrime: siquidem deiiciuntur: & graciles euadunt. quippe quod ægrotis quidem superfluitates abeũt. sanis autẽ eorum quæ ipsos sustinent: & extruunt fit ablatio: & perinde colliquefactio non est in morbo amota superfluitas. Cum ergo inuaserit: funditus concutit.

Cur in æstate alui profluuia magis gignuntur: quam in hieme est enim hic morbus humectationis excessus & hiems humidior est: & perinde ĩ huiusmodi tempore hũc morbum exoriri potius oportuit quam in arido ? nempe quod in æstate humidum includitur in hieme autem calidum: ut enim oppositum fuerit: quod extrinsecus aduenit. quod introrsus est econtrario habet. ideo etiam putei æstate quidem frigidi hieme uero calidi. idem ergo aluus patitur proinde in hieme quidem cum sit calidior apposite cõcoquit. profluuium autẽ indecoctio est cõmittitur sane & cibus huiusmodi in æstate quasi tumultuarius & noctes sunt breuiores.

Cur noctu ex minori purgant medicamina : quam interdiu. nam scamonia ob octaua parte purgat. elaterium autem a parte quarta cum exhibita fuerint catapotia ? nempe ob hæc tria ob humiditatem. ob caliditatem: ob longum tempus. quatenus enim humidiores eatenus magis purgantur. humida siquidem est purgatio : atqui superfluitas in longiore tempore magis purgat id autem noctu magis accidit propterea quod sommus concoquit. itaq; uelocius. & impensius sentire corpus medicamen constat.

Cur purgatoria medicamina pituitam quidem agunt & bilem ex uenis in aluum : sanguinem uero non utcunq; tenuis sit. aut quod agit extrarium : quod inolescere nõ potest. at qui superfluitas aliena est. aut quod crassior est sanguis. crassior certe quando frigefactus fuerit & se coagulauerit.

Cur inexercitiis & medicatis potionibus non statim cibũ proferimus? nempe quod adhuc corpus purgatur. & non una circa ipsa laborat natura. sed egerit adhuc supreflua. & per mutatio magna cum fuerit est inutile fit autem post multam exinanitionem cõferta expletio.

Cur per æstum potius gignitur bilis cum minores sint superfluitates? nempe quod calidum idoneum ad putrescendum est. bilis autem ex putredine.

Cur omnium succi ita. potius distinguuntur: aut cũ foliis & radicicibus & fructibus: aut cũ foliis sunt. educitur autem ipsorum calidum in humidum: alia quidem tosta igni alia uero cruda ipsi humores habent : quocirca ualidi quidem purgantur aluo : imbecilles autem soluuntur enimuero medicaminũ succi magis purgant ex radicibus & furctibus ex quibus sunt & iactis serum similiter magis q̃ lac nam lactis corpulẽtum est quippe quod crassum est cum terre sit pars. Coniectare uel ex eo nobis id licet quod nõ alerentur & excrescerent lacte animalia nisi corpulentũ sit. atqui serum potius mingunt & ex tenuitate secernũt Carnes uero manentes augent & coagulato lecte casei fiunt. Condito autẽ igni & cocto : ac coagulato butyrus.

Cur econtrario albus & niger eleborus purgat? nempe quod calida purgatoria sunt. Calido siquidem cuncta soluuntur. frigido autem potius coagulantur. si igitur quædam inferne : quædam uero superne purgantur. assimulatur ipsorum utrũq; medicaminum purgationi. grauis quidẽ & densus est qui niger. albus uero rarus & leuis. quæ igitur sub utroq; centro humida cum ipsis tulerint similitudinem. quæ sub nigro grauia: & densa ferendi dehorsum naturam habent: quæ autem ab albo rara effecta & leuia facile ab excellente caliditate eleuãtur in sublime.

ALEXANDRI APHRODISEI DE QVADRVPEDIBVS AMBIGVITATES ET SOLVTIONES DIFFERENTES SECTIO TERTIA PER GEORGIVM VALLAM IN LATINVM CONVERSA.

Vr saginanda assuetudinem mixtorum aerũ celerrime saginantur: quoniam mixtio nõ nihil rationis habet cũ enim quãplurimũ mixtus fuerit occidet: aut ꝙ graue pulmentum eleuat & capitis grauedinem parit sopore igitur & grauedine. somnum allicit perpetuum sicut q mãdragoræ at q somnꝰ plurimũ saginat corpa cõprehẽdẽs. Cur inter quadrupedes bipedesq; animãtes bouum fimus minime grauiter olet utrũ quod apprime concoquitur. ex eo enim id licet intueri. quod est lubricus & quod simplex est cibus nam paleæ sũt. atqui multiplex grauiter olet id est quod hominũ sit putidissimus: aut coniectare id possumus quoniam maxime ruminat: ruminare autem est cum permutatur ex prima manducatione in secundam: ideo etiã lubrica efficitur superfluitas: & diutissime in aluo manet unde & minime olet quæ uero recentissima multo maxime ac grauissime.

Cur libycæ feræ iu æstate non bibunt ubi præcipue gignitur sitis. hieme autem bibunt: Cum minus sitire oportuerit? nempe quoniam aquæ in libya per æstatem nullæ existunt & perinde eis non bibere in cõsuetudine est: in hieme autem quoniã scatent aquæ bibunt. ꝙ igitur illic eis consuetum est cũ in alia loca trasferuntur id ex cõsuetudine obseruant.

Cur siluestres bestiæ unicolores sunt? nempe quod simplex earant sit cibatus: indifferentes enĩ & uariæ affectiones corpora magis colorant. hoc cõiectare licet quod galli gallinacii multi colores sunt inter cæteras aues omnium edacissimi.

Cur triticum a quadrupedibus difficilius secernitur quam ordeum? nempe proprer aceres. celeriter enim palea detersa ipsius tenuissimum in glumis detinetur propter acerum asperitatem: quod cum ordeo concoquitur propter diuturnum tp̃s concoctioni datum.

Cur huiusmodi quæ fissum uuguem non habent: ut equi & aues quomodocunq; edita fuerint manent: & nihil augetur ab ungula sursum uersus usq; ad genu ab ungula tam imposteriore quam anteriore crure. homines autem e contrario. nam quæ ĩferiora sunt longe magis excrescũt? nempe quod rectos quidem incedere oportet hinc & inferna excrescere necesse fuit quo facilius impositum superne onus ferant corpis. Contra autem quadrupedes efficere constat: quare & superne excrescere necesse fuit: inferna uero consistere. quapropter propter rectitudinem hæc fieri necesse fuit: & perinde iuuenilia adhuc multa facile autem posteriore pede scalpunt. ætate uero grandiora minime. at contrario homines. non enim ad usq; certam ætatem possunt pueri auris circulum tangere.

Cur unguẽ diffissum non habentia ꝓfluentẽ. aquã bibunt: bisulcis autem unguibus ut boues potius effluxu collectam? nempe quod boues salsioribus potius aquis gaudẽt: ideo & ꝑ cibo ipsis abiicinnt: aut huiusmodi sapor amiscetur. stagna igit̃ hoc pacto potius habẽt habẽt: siquidẽ quod subsidet. at qui salsor propter pondus subsidet unguem autem diffissum habentia animalia libentius dulcia bibũt & alioqui illis prolatis gaudent.

Cur saginatæ sues frigore plus obrigescunt? nempe sicut etiam pingues homines qno enim pinguiores euadent eo longius a suo calore absunt quo autem huic rei magis obnoxia sunt procliuius extrema rigore torpescere necesse est. quæ uero rigori obnoxia sunt ea facile frigus ꝑsentiscere constat.

Cur homo non grandinatur: & ne quidem ullum aliud animal præter sues: attingendus est hic morbus grandinatio hoc est chalazesis: est autem ut sunt hominibus pustulæ id suibus grandinatio ita e contrario. pustulæ autem sunt parui tuberculi. qui multi & subuersi magnum & multo molestissimũ: ac pluris sup̃fluitatis exhibẽt negociũ. ꝑinde priusquã ita dissecetur alter langor exuscitatur. oriuntur autẽ pustulæ non ut ualetudo: neq; tanquã aliquid per naturam: uerum expletis & pinguibus mali nutrimenti excessui. quamobrem fiunt nõ grandi ætati nõ enim pueris neq; senibus pustulæ oriuntur neq; gratilibus: hominibus igitur: ut dictũ est pustulæ gignũtnr ex trorsus propter cutis tenuitatem. suibus autem propter expletionẽ & obesitatem. raptim uero id genus intra cutẽ cõuertitur. quod si propter obesitatẽ est: superfluitatis excessus erit quemadmodum autẽ naturalibus gignũtur ætatibus. ita huiusmodi animalibus introrsus grãdinationes oriũtur. cum annus fuerit ei rei cõsentientes: tum enim sus cibum nõ potest concoquere: alio autem tempore facilime concoquit. quamobrem etiam pinguissi-

mus est:& plurimā ꝓfert transmutationē.id uel ex eo coniectare licet: quod tuberculosi sunt quicūq; humidæ sunt carnis circū lacertos: & ceruicem:& humeros quibus in locis plurimæ quoq; exoriuntur grandinationes quod si paucas habeat dulcior euadet caro : quod expletio nis sit ut dictū est coniectura : Cum porro multæ per quā humida fuerit etiam insipida erit: incoctū siquidem nutrimentum quod plurimū:esse necesse est:nec a natura cogit̄ digeriturq; educunt igitur grandinationes præcipue ob cibos interest etiam hoc nutrimenti uerum que admodum non pueris nascunt̄ pustulæ : neq; senibus ita neq; porcis lecte alitis grandinatio nes:neq; nefrendibus:& deliciis grandiusculisq; nisi admodum paucis : & tum cum matri mul tæ affuerunt:& ne admodum uectulis quidem:sed tamen longæuis.

Cur sues inter cætera in primis animalia spumā agunt & coeuntes:& pugnātes:& ꝓperātes:idq; uerres magis q̄ maiales & castrati?nempe quod angustū habent:guttur: & quod natura pigue est.proinde cū sit densus ac multus spiritus sensim meat:quodq; humidū est pecus inæstuan tem effundit pinguedinem:propter angustias uero anhelosum:atqni spuma est ex spiritu den so in humido annatante:quáobrem etiam comitiali morbo correpti spumā eiiciunt recentus siquidē in pulmone spiritus suffocatū per uim humidū remittit:pugnātibus igitur furor cur rentibus motus:coeuntibus conatus:spiritū incendit:at densum efficit.crassitudo autem pro pter angustiam suffocationē ignit suffocatio uero spumam.

Cur suibus in libidinē proruentibus siquis in pudenda acetum suffuderit a coito aliquā diu ces sat.Vtrum quod propter laborem abscindit quod libidinem irritabat uellicat siquidem profu sum.an quod caliditas affectus est causa:a calore siquidem libido excitatur:acetum porro ca lorem extinguit hoc est affectus causam.

Cur cetera quadrupedes ut equi asini:muli:dētiunt necnon canis circa septē menses:& capræ & pecora:& pariter homo.sus autem fere edentulus est:aut quod rostrū latinū : & ualidū habet aut quod dentibus primoribus quos solos edit sibi supplet:rostro siquidē rimantur.

Cur sus coiens ex ore spumā eiectat:quod angustū guttur ac fistulas habeat:quapropter in ipsis uox etiam perinde ac suggillata sonat cum igitur in cōcubitu per angustos trāseat meatus eti am cum humiditate spuma exoritur in huiusmodi siquidē expumat.

Cur fere sues pauciores pariunt:quā cicures cū enim plurimos saptē pariunt cicures uero tresde cim?nempe quod sæpenumero pariunt cicures propter cibi affluentiā:& locorum caliditatem ob id etiam plures edunt fœtus.

Cur sues saginatæ setas amittunt?nempe q̄ saginatæ corpulentiores euadunt cū sunt huiusmo di concoquunt:magis autem cōcoquentes minorem superfluitatem:relinquunt atqui setæ ex superfluitatibus gignuntur.

Cur sues siluestres ut plurimū omnes sunt nigri:Cicures autē nō nunquid quod quæ ꝑpetuo in stagnis sunt sub cœno & in uolutabris nigri efficinnt̄.id licet coniectare quod cœnū inficiat: nā & baculi uel albissimi in ipsum īmersi nigri euadūt.Cicurū aūt pauci admodū ita uiuunt.

Cur sues lactantes nisi grunierint lac non emittunt quocirca ipsas uolētes mulgere quatiunt?nē pe quod spiritu cuncta emittātur:& comprimentia spiritū cuncta resonent:suis autē lac haud facile secernitur.nam cum exiguum sit in plures māmas partitur proinde ad effluendum nixu opus est.

Cur suis primores māmæ sunt quæ ad pectus ꝑtinent:& aptissimæ ad lactādū & in ordinē quæ deinceps.ideo qui se ad lactandū porculus:uer porcerra erigit ad primā irruit & in ordine ita habētes & ꝑinde ita lactent nisi alterū: ualidior alter expulerit. Vtrū q̄ calidior locus est qui circū pectus:& aliis caloris est causa.id enī principiū est:quoniā autē plurimū trahit cibū cali dissimus:& in primis cōcoquit:& hic ꝑcipue talis sit necesse est:ibiq; lac plurimū esse : ac dul cissimū.aut non hæc causa est sed quod lac sanguis est concoctus.locus uero qui circū pectus sanguinem concoctū habet.& defæcatissimū hinc enim ipsius initiū est.ꝑinde in quo sanguis defæcatissimus atq; putilatissimus est:ubi etiam lac erit electissimum.

Cur sus grauiter olentibus gaudet?nempe quoniam latum habentia rictū:sonsus non sunt odo ris capacia:quæ uero eius sensus capacia non sunt acutioribus gaudent : hæc nāq; tantum uel præcipue sentiunt:idem etiam patiuntur qui olfactum corruptum habēt:in odore aliquo gra ui ut coriorum infectores:& qui cloacas lauant.

Cur grandinatione occupatæ sues non pinguescunt?nempe quod ipsarum corpus cibos minus reponit.id coniectare licet ex eo quod plus superfluitatis ipsis īnascitur grandinationes siqui. dem ex superfluitatibus sunt:sed longe magis cibo uescens pinguescit.

Cur sues supine deportatæ magis silent?nempe quod ita portatæ minore ui clamant: quæ cum

uocales admodum non sint suapte natura pluri etiam egent nixu quod autem natura dictate uocales non sint uel hinc certum est quod sues aliquæ casse prorsus uoce cōperiūtur.

Cur sues siluestres semel pariunt' Cicures uero bis.quippe quod illis cibus quidem simpex est:& uninca berba his uero multiplex.ac uarius.proinde sæpius pariunt. ide est quod pecora ob opi parum uictum bis singulis annis pariunt.

Cur maiales uerribus maiores habent ac effusiores qui ex exerti prominent dentes quos chau liodontas uocant?nempe quod fœminæ maribus maiores habeant. atqui maiales se in fœmi nilem naturam transmutarunt:& tanquam fæminæ ex maribus effecti sunt.

Cur suibus prominētiores exertiq; in cornuum modum qui uoce græca chaulidiontes. appellā tur nunquid ut quidam aiunt.quod non excidant ac non attriti augentur.sicut & hominibus qui ita habuerint ut eos non permutent:maiores euadunt.ut lacte alti robore magni:euadunt quod non atteruntur.an quemadmodum cornua natura tradidit fortitudini & auxilii gratia. ita suibus chauliodontas a natura siquidem cuncta auxilium aliquod acceperunt. Vt quædam cornibusquædam unguibus:quædam dentibus armauit. & horum quædam ita quemadmo dum quæ dentibus ualidissime munita charcarodōta appellantur:itaq; nōnulla ob id chaulio dontas habent & utrinq; erumpentes : suntq; hæc media inter cornigera. & charchaodonta quemadmodum a gradibus ad gradus. id coniectare uel ex eo licet:quod chauliodontes sunt pro cornibus.non autem quod non renatos esse cōtigerit. eaq; de causa ingentes. sed alicuius rei gratia.nā qui elephantoꝝ dentes dicuntur nō dentes potius quā cornua nominari debēt

Cur sues cum a canibus irritantur exhorrescunt? nempe quod incitatorum corpus corripitur: quando quidem animis adiguntur & ferendi sibi auxlii causa. & tum pili potissimum erigun tur nisi id accidat quod dissoluantur.

Cur inter pecora quæ gracillima sunt pilos tenuiores emittunt, at sues quo graciliores fuerint eo crassiores edunt pilos?nempe quod sues quidem cum natura sint suapte crassæ spiramenta impellent. uel tum cum saginatæ fuerint : quade causa & setæ decidunt quandoquidē minus queant penetrare.pecora uero ꝙ plurimum cum pinguia sunt assumat nutrimentun : aut cū gracilia non fuerint plures pilos habent & crassiores : cum gracilia tenuem ab exiguo nutri mento siquidem pilus superfluitas est.

Cur sues & canes uerberati magis bobus uociferant. Vtrum quod & aliter hæc maxime affici antur aut:qđ aliis sint animosiora animalia indicat enī hoc agrestiū suū ipeť & canū latratus.

Cur equi difficulter mīgunt ?nempe ꝙ quæcunq; aridam fæcem procliuiter egesserint humi dam difficulter: ueluti oues & sues.at qui nihil horum equi quicunq; autem humidam facile aridam operose atq; difficulter at qui canis ntrūq; difficulter.

Cur in stabulis attondent equabus iubam ad asinorum coitū atq; admissuram? nempe ut sum missiores asinorum sustineant admissuram. nam uenustate elate nolunt. at tum utpote si miles non uidentur in honestari.

Cur equi cum fugiūt nō mouēt caudas:cū autē exercenť & agitanť multū?nempe quod caudæ motus a corporis labore uel animæ prouenit uicio.ideo etiam moliter habentes:aut animis molles coacti eas mouent nam uim ad equitationē impelluntur generosi autem minime: sed immobiles & porrectas habent. at in fugiēdo oēs sponte currunt & animis longius excedunt nec uerentes :perinde eorum immobilis cauda & porrecta est.

Cur longā habētes caudā & imbecillā : nisi spissam a natura habuerint aīs utplurmū mali sunt nēpe quod signa ficatrix est cauda talis aut talis effecta:ueluti in quā recta:nihilq; significans: aut mota.aut cōsistēs hæc enim uirtutis sunt signa: illa uero uitii. Cum igitur natura tale sit ut uitiosas habeat animas statim sæmē ipsorum imbecilum & breue & in ipso. exordio natu ra defecit. utpote quæ ne eo quidem uti uelit:aut non faciem ac positionem aut non similitu dinem habuit quæ in usum ueniat.ut tp̄s ut dentes idq; infœminis.

Cur ꝙ uniuersale id exprimit aliquod?nempe quod cōmunius id est ꝙsub multis.nā in canibus: & suibus & leonibus:ominibusq; pugnacibus & animosis & perinde in maribus potius quam in fœminis quædam rectam caudam quædam obuolutam habent ueluti sues mares leo autē ea etiam se tundit.Cæterum omnium causa quod continuatio quædam a suis est uidendi lo cis in quibus animi quoq; consentiunt.Concitatis igitur & ex candesentibus illis ad ultimum usq; penetratur per ꝙ affectio quoq; demonstratur audacium fere porrecta : humilium autē aut metuentium reuoluta:tanquam se animis ac commodans omnino autem aut ad concini tatem:aut ad in sultationē:& uocem aliquam habet uim:& aptitudinē ex eadē causa.

Cur equa cū sit breuioris uitæ quā hō diuti⁹ fert in uētre unā id ꝓfecto ob causā accidit.qđ eq̄

inter cætera animalia quæ longioris ſunt uitæ multum deficit & quod minus efficax unius enim tátum eſt fœtus productrix.

Cur inter equos mares magis q̃ fœminæ hinniũt.inter oues autẽ & capras fœminæ magis balant.in uno quoq; enĩ ſua eſt uox?nempe ꝙ uocũ aliæ quidẽ ſunt cõcitatæ:atq; animoſe : aliæ uero ſũmiſſæ.cõcitatas igitur mares potius edunt: nam uitiores ſunt. ſummiſſiores uero fœminæ ut coccyſſant quidẽ galli galinacii cacaſſunt aũt uel glauciũt gallinæ hinnitus igiť uox aĩoꝝ ẽ:ballatus porro ĩbelliæ & ꝑinde hã q̃dẽ mares eq edũt:illã uero fœmĩæ oues & capræ.

Cur ab equis ſi quiſpiã unũ alterũue aut tertiũ euulſerit pilũ laborãt ſinautẽ multos nõ? nempe quod illo quidẽ pacto ꝑ alterũ & tertiũ pilũ tractus uulſionẽ pellis nõ cõſequať doloréq; excitet:cũ uero cõfertim quiſpiã attraxerit nõ fit ſpaſmus ac rigor qm̃ pellis conſequitur.

Cur equæ afflictatæ q̃a tũ caſtratæ non ad oriẽtẽ currũt:aut ad occidentẽ:ſed ad ſeptẽtrionem: aut ad meridiẽ?nempe quod in tali affeſtu ſeſe uẽtilãt.Currũt enĩ ad uẽtũ:ſiquidẽ caliditas huius eſt cauſa doloris & ꝑin refrigeratione indigẽt ꝑinde merito ad ſeptẽtrionẽ ꝓcurrunt : atq; meridiẽ.maxime enĩ & ſæpiſſime hic & illinc ſufflant uenti.auſter enĩ & aquilo ſemper flant. alii uero rariuſcule.

Cur equis & aſinis ex cicatricibus rrũpũt pili hoĩbus aũt minime:aut qď cicatrix ĩpedit ꝑ dẽſitatẽ:aut qď nutrimẽtũ ꝑueniat hoĩbus:igiť oĩno ĩpedit ꝓpter pili ĩbecillitatẽ.eq̃s aũt nõ ĩpedit ſed corrũpit:ob hoc ẽt albi eis erũpũt nõ licet aũt ob multitudinẽ cõiectare & ſi bob⁹ ſec⁹.

Cur cũ equarũ & aſinarũ ad miſſuræ tẽpus aduenerit ambæ aũt ad annũ ferũt & unicũ pariũt equã quidẽ ſub tꝑs in coitũ mittũt:aſinã uero paſtũ?nẽpe quod equi quidẽ natura calidi ſunt. aſini uero frigidi & obrigeſcũt:id uel ex eo licet nobis cõiectare quod in ſcythia aſini non naſcuntur.Cum ergo annus hinc motus ſit:eodẽ tꝑe gignere opus eſt equis uer modus eſt : neq; enĩ impẽſe frigidũ ſed potius calidũ.& perinde ꝓpter frigus nihil patiť:cõſideratur autẽ etiam ab oĩbus coitus tẽpus quod ad alendos fœtus ſit accõmodiſſimum.

Cur cum equus euomit moritur.Vtrũ quod cõtra naturã aut nõ:hæc eſt cauſa:ſed alius maioris rei ſignũ eſt. nã quod exitiabiliter habeat euomit:nõ quod cũ euomit moriať.aut ſimile illis qui euomuerint ſtercus.nã equi cũ eiſdem languoribus teneně ab aliis ex aluo contra naturam cõuelletur:quod talibus teneantur morbis:ab aliis uero ſurſum.

Cur ex alui ꝓfluuio laborãtes cũ triturẽt utplurimũ inter moriũtur?nẽpe quod glutinoſa: & rara caro eſt.id iutueri licet quod in ſudorẽ prõptiſſima eſt & oĩno facile mobilis plurĩũ igiť colliquæfactio eſt a pedibus exorta cõmotione.

Cur equi ſenes labiũ inferius ꝓtendunt?nẽpe quod ſeneſcentibus ſe natura remittat:ĩferius qppe labiũ maius & corpulẽtius eſt ab minus oſſi adhæret.

Cur eq citius in mollib⁹ locis mĩgũt q̃ in duris:Vtꝝ qď aſꝑganť minus.nã id ualde deuitãt : id licet cõiectura cõſequi qď crura multũ diducũt & cũ ad dormiẽdũ ĩuitatis ſtramẽte ſub ſtrata fuerint mĩgũt quod tũ nulla aſꝑgo ſequiť:aut eſt ne hoc quidẽ uerũ:tñ quies corpis in cauſa potius eẽ uideť cõpoſitũ enĩ nõ dimittũt corpus:ſicut ne quidẽ laborat:at uelut urinæ gigniť difficultas:ideſt quod in molli eã faciunt ſolidũ uero. cũ reuerberet quaſdã uices correſpõdet inde crurũ deductio & lateris acclinatio in ꝓductionẽ:& ad hæc prope cũcta faciũt quatenus tamẽ facile mingat ut iure aliis difficiliora ſint ad urinã faciendã animalia.

Cur equi & aſini & oĩno.iumẽta famẽ tolerare minime poſſunt quãobrẽ cũ ĩcluſa ſtabulis fuerint fores & limina & oĩno oẽ lignũ abrodũt.nũquid quod uenatiunculas in ſupiore aluo habeant multas:indagantibus aſſimulatas:ideſt quod cibũ attrahit quẽ cum amplius nõ habuerint cõmotione & inteſtinoꝝ ĩcitatione laborãt ꝓpemodũ ita accidit ut q letos lũbricos hñt.

Cur nõ facilius prægnãtes equæ equos quã mullas ferunt q̃q̃ ualidior mulla.nunqd forte uere ob hoc ipſum ſicut etiã de mulieribus:quæ mares grauius ferũt q̃ fœminas. nã cũ ualidiores ſint mares:ſupfluitates magis exhauriũt:inde eas grauari atq; laborare contingit.

Cur igiť facilius eo honere liberatæ mullos ꝑpetuo ferre nõ poſſunt.iõ certe ẽt deficiũt utpote iteratũ ægre ferẽtes?nẽpe quod cõſeneſcũt:& atterũtur citius corpora a ualidioribus.i.quod metuũt & ſine interuallo qď ualidus eſt ferre nõ poſſunt:quẽadmodũ terra huberẽ fructum ſed cũ edidit:ex leuiore fœtu liberata moleſtia: facilius mullos feret ut alcimachus inq̃t celtas falſo dicere iõ equas aſinos nõ admittere cũ ſenuerint quod indignabunde odorẽ auerſentur ꝓpter inſuetudinẽ:quãohrem cũ ſæpe cõpreſſe uideanť cõcepiſſe inanes inueniuntur.

Cur facillime & celerrime equa abortũ facit?nempe quod uehemẽtiſſimũ:& ualidiſſimum fert fœtum:ꝑinde cũ per oĩa laboret ui ĩminente neceſſario abortat.

Cur corpus celerrime cedit ac reuertitur:aut quod ſola caro cito & concidit & tumet atq; eleua

tur si modo hoc est in causa uelut in cane & capra:& si quid est quod utrinq facile moueatur: aut nisi hoc sit:aliis ob alias est causas.

Cur equi uarii fere oẽs nõ generosi.balioꝝ aũt multi generosi:tametsi baleotes uarietas est nẽpe quod minor est uarietas in paucis enim est baliũ locis.ꝓinde uarietas ꝓpter inæqualitate quã præ se fert in generosos reddit.quod aũt parũ est id nõ magni momẽti:minusq aduersaẗ.

Cur puli equini ꝓcũbunt magis q̃ uetuli equi:nẽpe quod & exurgũt & ꝓcũbunt facilius iuuenes senioribus:id autẽ quod his quidẽ multũ corporis onus.his uero paucũ in causa est : equis quidẽ membra nõ excrescunt pulis aũt augenẗ & perinde corpus iunioribus agillimũ est.

Cur equoꝝ redũdãtia cũ exercẽtur grauiꝰolet.utrũ qđ ualde egestibilis sub exercitatiõe sicut sudor extrorsus emanãs:ita ĩ aluũ ꝑniciosi humores:utpote detrusi ad ĩfernas partes aliquo medicamine grauiter olent.an quod plura tum proferãtur quã concoquant. atqui quæ incocta ea grauissime olent:citiusq tabescunt.

Cur equus & asinus post coitũ mingit:nẽpe ꝑꝑ laborẽ.laborãtiũ siquidẽ humor in uesicã defluit.laborat aũt asinus & equus ob magnitudinẽ:bos uero ꝑꝑ nixũ.nã nixus laborẽ gignit.

Cur asinus quidẽ & equus sæmen emingit:bos uero nequaq̃:nempe quod a tauris quidẽ eminꝰ ꝓpter potãtiã eiaculatur.illi uero cominus emittũt.una eni & emittũt & educunt.

Cur eq̃s & asinis ex cicatricibus orĩunẗ pili:hoĩbꝰ aũt nõ:nẽpe quod aliis qdẽ aĩalibus pellis ꝑs carnis est:hoĩbus aũt sicut carnis crassitudo.uideẗ.n.ipsis ex sꝑficie frigefacta solidior euadere:sicut cõtractarũ farinarũ quæ uocãtur græce hoc est crusta.cũ igitur etiã illa farina contracta sit ; ita hoĩs quoq ea quæ cutis appellaẗ caro est sauciato igiẗ aut attrito hoĩs mẽbro accidit carnẽ quoq corrũpi & densari:Carnis porro sꝑficie ĩmutata:eo pacto percussiões inolescunt:quo & exotus fuit qua alterata quod ex ipsa pili etiã nõ gignanẗ non erit alienũ:sicut ne quidẽ ex iis quæ uocanẗ alopecie.nã carnis sꝑficiei corruptiones & alteriones sunt sed iumẽtis sauciis ac sanatis corporis partes:quæ egrotauerãt rursus implẽtur: quæ a principio ĩbeciliores:sed quoniã pellis ipsorum pars est pilos quoq edit:qui albi exoriunẗ:quod pellis a principio fuerit imbecilior:atqui albũ pilũ imbeciliorem esse constat.

Cur si in equoꝝ hulcera exusta ordea & fricta inspargãẗ nõ albicãtes renascunẗ cicatrices sed prioribus simillime:quæ si nigræ fuerũt si flauæ:si qualescũq:tales oriũtur:nẽpe albicauit corruptio nutrimento ac principio unde germẽ gigniẗ.ipsa autẽ cicatrix corrupta ꝑhumectat: & attenuat pellẽ.at ordeũ exustũ cũ siccũ sit hãc instaurat inde etiã pellẽ priori similẽ facit pelli qua simili effecta fruticatio quoq erit similis:nã pellis ipsius germinis est causa coloris.

Cur eq̃ per anũ in fluuiis suffocantur:nempe quod latum ad initio intestinum habent.hoc cerni liquido potest quod euntes uel lauiter:patentẽ anum gerunt latum & in aluum penetrantẽ quo diducto arteria afflicta eos suffocat.

Cur equas & asinas cum fuerint compresse ipsas stimulis persequunẗ:nempe quod repente emĩgunt ꝓinde ut semen quoq emingant contingit.

ALEXANERI APHRODISEI PROALEMATVM SECTIO QVARTA PER GEORGIVM VALLA TRADVCTA.

VR Homerus poliocrataphus idest in tẽporibus canos appellauit. quod ut plurimum hinc canities exorianẗ:quãdoquidem primores capitis partes posterioribus sunt humectiores:& longe magis pituitosæ solutio ex temperamento.

Cur sincipita tm̃ caluescunt. quia mollia & patentia habent spiramenta.Cum capillo igitur ex naturali siccitate nutrimentum deficiat:facile ex iis decidit locis:nequaq̃ solide detentus quẽadmodũ ĩ posterioribus ꝑtibꝰ:q̃ & sicciores & dẽsiores sunt: atq caluicies ex siccitate gignitut: quapropter & qui tortis sũt capillis:utpote q̃ siccis sunt capitibus citius quidẽ caluescunt:at serius canescunt. pituitosas superfluitates absũmẽte siccitate.sunt autẽ etiã uigilaces plus aliis.siquidẽ sõnus ex humiditate:uelut infantes indicãt qui humidi sunt & sõniculosi:& superfluitatibus redundãtes humidisq passionibus:necnõ uinolenti & frequẽter loti.sunt etiam superfluitatibus fluidiores:per nasum inquã & os & oculos:qui uero promissis sunt capillis:eis capitibus humiditas cognata est:& perinde contrariis obnoxii sunt itaq aut sero aut prorsus nunq̃ caluescunt. Caluescũt præterea etiã per generis propagationẽ:

Macrobius.

¶ Cur Homerus poliocrataphꝰ uocat utrũ ex parte poetico more totũ caput significare uelit:an ex aliqua rõe canos huic ꝓcipue parti capitis asſignet & dissariꝰ:& hoc diuinus ille uates prudẽter ut cætera . nã ꝑs anterior capitis humidior occipitio est & ĩde crebro solet canicies incipe: & si ꝑs anterior ait ille humidior est cur caluitiũ patitur quod non nisi siccitate cõtigit. opportuna obiectio sed ratio nõ obscura ẽ partes enĩ priores capitis fecit natura rariores ut quicquid super flui aut fumei flatus circa cerebrũ fuerit euanescat ꝑ plures meatus unde uidemus ĩ siccis defũcto

rũ capitibus uelut quaſdã futuras q̃bus hemi-
ſperia ut ita dixerĩ capitis illigant̃:qb⁹ igit̃ illi
meat⁹ fuerit ampliores homorẽ ſiccitate mu-
tãt:& iõ tardius caneſcũt ſed nõ caluitio carẽt.
ſi ergo ſiccitas caluos efficit ut poſteriora capi
tis ſicciora eẽ dixiſti cur caluũ occipitiũ nunq̃
uidemus.ille reſpõdit:ſiccitas occipitii non ex
uicio ſed ex natura eſt:ideo oĩbus ſicca ſũt oc-
cipitia.ex illa ãt ſiccitate caluitiũ naſcit̃ quæ p
malã tẽperiẽ quã græci acraſiam uocare ſolent
contingit.unde capillo criſpi qui ita temperati
ſunt ut capite ſicciore ſint tarde caneſcũt cito
in caluitiũ trãſeunt.Cõtra qui capillo ſunt ra-
riore nõ eo facile nudant̃ nutriẽte humore qđ
phlegma uocitat̃:ſed fit illis cita canities:nã iõ
albi ſunt cani quia colorẽ humoris quo nutri-
unt̃ imitant̃.ſi ergo ſenibus abundãtia humo-
ris capillos in caniciẽ tingit cur ſenecta opini-
onẽ exacte ſiccitatis accepit:quia ſenecta ille ĩ-
quit extincto per uetuſtatẽ naturali calore fit
frigida & ex illo frigore gelidi & ſupflui naſcũ
tur humores.Cæterarũ liquor uitalis lõge ui-
tæ ſiccatus eſt inde ſenecta ſicca & inopinata
naturalis humoris.humecta eſt abundãtia ui-
tioſi ex frigore ꝓcreati. hinc ẽ quod ex uigiliis
ætas grauior efficit̃;quia ſõnus qui maxime ex
humore cõtingit de nõ naturali humore naſci
tur:ſicut eſt multus in infantia quæ humida ẽ
abũdantia nõ ſuperflui ſed naturalis humoris.
eadẽ ratio eſt quæ pueritiã caneſcere nõ patit̃
cũ ſit humectiſſima quia nõ ex phlegmate na-
to frigore humida eſt:ſed illo uitali & naturali
humore nutrit̃.ille.n.humor : q̨ aut de ætatis
frigore naſcit̃:aut cuiuſlibet uicioſitatis occa-
ſione cõtrahit̃ ut ſnpfluus ita & noxius ẽ hũc
uidemus in fœminis ubi in cerebro egerat̃ ex
trema minitantẽ.hũc in eunichis debilitatẽ ti-
biis ĩgerentẽ quaꝝ oſſa quaſi ſemp in ſupfluo
humore natãtia naturali uirtute caruerunt: &
ideo facile intorquent̃ dũ põdus ſuppoſiti cor
poris fere nõ poſſunt ſicut cãna põdere ſibi ĩ-
poſito curuatur.

ℂCur iidem uoce. Macrobius:

Cur ita uocis acutæ ſint eunuchi ut ſæpe mu-
lier ne an eunuchus loquat̃ niſi uideas ignores
id quoq; facere ſupflui humoris abundãtiã il-
le reſpondit.ipſe enĩ arteriã per quã ſonus uo-
cis aſcẽdit efficiẽs craſſiorẽ anguſtat uocis me
atũ:& iõ uel fœminis uel eunuchis uox acuta
eſt:uiris grauis quibus uocis trãſitus habet li-
berũ & ex integro patẽtem meatũ:naſci aũt in
eunuchis & in fœminis ex pari frigore parem
pene importuni humoris abundantiam etiam
hinc liquet quod utrunq; corpus ſæpe pingue
ſcit.certe ubera prope ſimiliter utriq; grande-
ſcunt.

queadmodũ podagra aliiſq; morbis uexant̃
gn̄atim deductis:tẽpẽte etiã caneſcũt ſõnicu
loſi:& redũdãtes.Cãdicãtes demũ ſunt cani-
cies:q̃n quidẽ pituitã imitant̃:quæ huiuſmo
di colorẽ parit.nõnunq̃ ẽt fuluæ ſunt cum
flauabilis pituite fuerit ammixa.

Cur ſenes redũdantes ſunt & uigilaces.redũdã
tes q̨dẽ quod ob ætatẽ frigidiores ſint & ĩ-
beciliores minuſq; cõcoquẽtes multas ad ſpi
ramẽta cogãt ſupfluitates.ſicci aũt qđ ſolida
ſint nacti corpa.& ob hoc uigilaces.ĩfãtes ue
ro humidis ſũt ſpiramẽtis:ſolidiſq; corpib⁹.

Cur pueri cũ humidi ſint:ac redũdãtes cani
cie nõ educũt:q̃m humidi & celidi ſunt: atq̨
pituita hũida & frigida eſt alioq̨ caluariã ẽt
habẽt capitis pelliculoſã:& patuloꝝ ſpiramẽ
toꝝ q̃ ſupfluitates quoq; educit: & adoleſcẽ
te ætate obdnreſcit & oſſea euadit ac denſi-
or:quapropter futuris ei natura præbuit ad
ſuperfluitates illic exalabiles emittẽdas ſolu
tio ex tẽperamẽto & corporũ opificio.

Cur mulieres & eunuchi celeriter caneſcunt?
mulieres quidẽ utpote natura frigidæ etiam
ab ocio cõplures cogũt ſupfluitates:mẽſtru-
is p̄ſertim deficiẽtibus.eunuchi porro quod
ſemen non amplius reddant.Verũtamẽ ſup
fluitatẽ habeãt ſemĩs genitricẽ : ad ſanguinẽ
per totũ corpus refuſam:q̃ ſane pituitoſa ẽ.

Cur iidẽ etiã glabri ſunt.mulieres q̨dẽ utpote
frigide dẽſa corpis habẽt ſpiramẽta:frig⁹enĩ
cõpeſcit:& aſtringit:itaq; nõ habẽt pili acceſ
ſum ad exeũdũ:eunuchi porro utpote humi
di & ualde redũdãtes. nam hac de cauſa loca
etiã in plurimo humore demerſa herbas ne-
quaq̃ germinãt:neq; pariter ad modũ arida
ſaxoſaq; caluoſis ſimillima.

Cur eunuchoꝝ pedes utplurimũ euertuntur?
qđ ob multã quã diximns humiditatẽ mem
bra humore irrigata & mollia habeãt:ac ob
id etiã ĩbecilliora.Corpis ita onus cũ ſuſtine
re crura haud quæãt euertunt̃:ita ꝓpemodũ
ut calamus cũ ei onus ĩpoſitũ eſt ĩflectit̃.at-
qui quod durũ & aridũ:idẽ etiã ualidum eſt
actioniq; de ipſo magis obſiſtit.humidũ aũt
& molle ĩbeillũ in agitãdoq; facile cedit id
ſane ĩdicãt ẽt ligna & pelles & funes. indicãt
etiã hoĩes : ex lauacris enĩ potibuſq; multis
ad agẽdũ q̨cq̃ reddunt̃ ĩfirmiores. Cõtra ue
ro ex moderatiõe mediocrẽ aſſecuti ſiccita-
tẽ ad agẽdũ multo cõfiimatiores accedunt.
hinc eunuchi q̨dẽ & effeminati ſũt ĩbecilles
nec iniuria etiã uiolẽti utpote magis pitui-
toſi:ꝓpea qđ frigidiores effecti ſunt ecõtra-
rio in diuerſum agi deſiderant uinũ certe na
tura calidum eſt.cæterum æthiopes utpote
ſicciores tortis ſunt capillis tenues muſcu-

los ad munia obeunda uigeri.

¶ Cur iidē uoce acuta ſunt:quod ex uberiore humiditate claſſe-
ſcens aſpera arteria fiat anguſtior.& ſpiritus anguſta permeans
loca uocē acutā reddat.per magis uero ſpacioſa:ut uiroꝝ uocē
ingētē edit.ſume nāq; tibi ex tibiarū uoci ductis ſimulacrū cū
plurimæ fuerint humiditatis īnatabūt.id uel ex eo manifeſtū:
quod obeſi fiunt & muliebres mām̄as educūt quoꝝ denſe pal-
pebræ & ꝓmiſſi ſūt capilli ac multa albicātes canitie.

Cur aliqui eunuchi aliq̄tenus uenerē appetūt: & aliqn̄ adamant:
quod multis cū pubeſcerēt teſtes ſubſecti ſunt aut illici: ac ue-
lut impfecti ſunt eunuchi. at qui iecore natura ſunt calidiore:
& genitalia uaſa habent ingentia:qui uſum uiſionē quidē conci
piunt:ſed nō pagunt quod cōcupiere:quoniā pudenda ipſa flac-
ceſcunt.ſiquidē qui cōtinue intumuit ſpiritus ipſa deſeruit: ut a
ſemine cōparabatur:& p ſæminalia ſpiramenta ferebatur ex eis
partibus quæ ſunt circa coxendices:ueluti in pueris decidentia
ſæminalia ſpiramenta obcecantur.

Cur in omni loco piloſo canicīe emittimus in axillis autē nō:q̄m
locus eſt calidus.nam & arteriis & uenis refertus eſt alioqui cū
patulis etiā ſit ſpiramētis pituitoſas ſupfluitates cōtinue ꝓfert:
quod indicat perpetuus ex eo ſudor emanans.

¶ Cur aliqui pudore offuſi aut lætabundi ex axillis ſudorē emit-
tūt.cuicūq; magis patulis ſunt ſpiramētis:cōuerſa ſiquidē de na
tura honore aut reuerētia dignū mediocriter cū ſanguine refu
git in maximas uenas atq; arterias:quæ repletæ exudant læta-
bundis autem in corpore relaxando:atq; rarū efficiando hoc in
axillis impenſius facere contingit.

Cur timentes palleſcūt quod natura noſtra uiſq; corporis impro
uiſa ueret̄ ne quid exttinſecus patiatur:quēadmodū nos quoq;
in domū ꝓfugimus ita ipſa quoq; ualde fugit tuendi ſui gratia
introrſum corpus.Cōtrahit aūt ſecū ſanguinē quo utit̄ nutri-
mento atq; uehiculo:utpote ſolo ſibi utili.idq; erat quod roſeā
rublcūdāq; cutem reddebat.

Cur etiā tremūt quoduis aīalis ad ſecū exagitatā naturā:pfugiens
neruos deſtituas quos cuſtodiebat particulas quæ ſub tremotē
nō cadūt ferēs:ſed ob hoc etiā cacāt & mingūt inuiti.nā claudē
tes ſupfluitatū ſpiramēta muſculi tū īpotētes ſupflua relaxant.

Cur gaudētes rubeſcūt:quod natura uoluptati ſuapte natura de-
dita decurrat ꝓut foris affuerit:ſicut nos quoq; amico:aut libe
ris noſtris hāc aūt ſanguis cōſequit̄:quē ſcimus ſuo colore cutē
reddere rubicūdā.palleſcūt aūt ex cōtraria cauſa.

Cur pudibūdi quoq; rubēt quod natura p ſeſe inſtructa alicuius
rei cōſcia quo honoris dignitatē nō amittat uerita ſit:ſicut inge
nua pupilla mediocriter ſubtrahit̄ introrſum & in corpotis ſe
recipit inteſtina.remixto igit̄ atq; pfuſo ſanguine ſanguinis co
lore cutis inficit̄:ſunt q dicāt ipſam tanquā tegēdi cauſam per-
fundi.nā ita manū quoq; natura dictāte opponūt faciei.

Cur præ formidine mortui aliqui cōciderūt:q̄m uis naturalis cū
ſanguine ītrorſum ualde refugiēs cognatā & uitalē caliditatē a
corde ꝓgenitā cōfertim oppſſam demergit:& exitiabilē ingerit
corruptionem hac ratione oleū multū & cōfertim lucernali flā
mæ infuſum:ipſam extinguit ſane proportionē habet qui i cor
de calor eſt cū lucernali flāma: Vt nō moderato mœrore affli-
ctati eadē ratione mortui cōciderint:quod exteriore motu inſi-
tus calor aboleatur quēadmodū obtectus ignis:quod non exa-
let interſtinguitur.

¶ Cur aliqui pudore.

Macrobius.

Quæ facit cā ut rubor corpo
ri ex animi pudore naſcat̄?
& ille natura inquit cū qd
ei occurrit honeſto pudore
dignū imum petendo pene
trat ſanguinem quo cōmo-
to atq; diffuſo cutis tingit̄:
& inde naſcitur rubor. di-
cunt etiā phiſici ꝙ natura
pudore tacta ita ſanguinem
ante pro uelamento tendat
ut uidemus quēq; erubeſcē-
tem manū ſibi ante faciem
frequēter apponere nec du-
bitare de iis poteris:cum ni
hil aliud ſit rubor niſi co-
lor ſanguinis.addit Seruius
& qui gaudēt cur rubeſcūt
& diſſarius inquit extrinſe-
cus cōtingit ad hoc animo-
ſo curſu natura feſtīat quā
ſanguis comitando q̄ſi ala-
critate integritatis ſuæ cō-
potem tingit cutē & inde ſi
milis color naſcitur. Idē re-
fert contra qui metuūt qua
ratione palleſcunt nec hoc
diſſarius ait in occulto eſt
natura enim cū quid extrin
ſecus contingentibus metu
it in altū tota demergit̄ : ſi-
cut nos quoq; cōtimemus
latebras & loca nos occulē-
tia quærimus.ergo tota de-
ſcēdens ut lateat trahit ſecū
ſanguinem quo uelut cur-
ru ſemper uehitur hoc de-
merſo humor dilutior cuti
remanet & īde paleſcit:ideo
timētes etiā tremūt qa uir-
tus animæ introrſum fugi
ens neruos relinquit quibꝰ
tenabatur fortitudo mem-
brorum & inde ſaltu timo-
ris agitantur : hinc & laxa-
mentum uentris comitat̄
timorem quia muſculi qui-
bus claudebantur retrimen
torum meatus fugientis in
trorſum animæ uirtutæ de
ſerti laxant uincula quibus
retrimenta uſq; ad digeſtio
nis opportunitatem conti-
nebatur.

Cur temuléti multi occubuere? quod rursus uini ꝓlutio uim naturalé: ac uitalẽ necnõ caliditatẽ demergat. Id uero præcipue patiũtur quicunqꝫ cognatum calidũ exiguũ & imbecillum habẽt. nam multum ac ualidum magis potest obsistere & diuturnitate plutioné illam conquere: ueluti plurima quoqꝫ flãma plurimã olei profusionem ferre potest.

Cur senes tremũt? qđ sane mẽbroꝝ nerui ac musculi motabilẽ aĩaliũ uiriũ uim idoneã nequaꝗ̃ sumẽtes se pariter nõ opponũt ad ĩpositũ corpis põdus sustinẽdũ. fit aũt tremor corpis mẽbro põdere suo dehorsum attrahẽte & ui aĩali sursum uersus se attollẽte. idqꝫ iteꝝ: atqꝫ iteꝝ & ꝑpetuo faciẽdo. & ita inquã tremor cõsequiť ac fit ut festinãtes ꝓni terrã spectẽt ubi natura quoqꝫ cõpellit. Hinc etiã bacillis se uetulos perinde ac uetustas maceries colũnis suffulciũt: atqꝫ obfirmãt. hac etiã de causa ob uiriũ in qua ĩbecillitaté stercus inuiti palã faciunt & mingunt.

Cur mœrentes pallescunt quod natura mœstitie cõminiscẽs sensim introrsum contendat: cum sanguine qui cutem reddebat rubicundã: minus tamé pallent timentibus.

Cur subitaria: & insigni lætitia ꝑuenti aliqñ etiã exanimati collabũtur? qđ uis uitalis: ac agnata caliditas ĩmoderate in oblectationé effusa differať: atqꝫ exanimeť: hinc ẽ qđ & sudãt & rubent sanguinis accessu. nã calidũ agnatũ & ipse intestinus feruor materiæ copulatus extrariæ. Caliditate & se a suo loco trãsferẽdi appetitu in supna: & extrorsos moueť: & idé nutrimenti porro appetitu dehorsum fertur. utrouis igiť horũ motuũ absumpto uitæ sequitur exitium.

Cur mœrẽtes & amatores & itati multũ ac sæpe suspirãt? qđ mœrentes qđ in mœrore animã habeãt cõsternatã. amatores aũt in cupidie: excãdescẽtes uero in irã qua feruntť. aĩa igiť cõsternata ad se mouẽdũ: & exusitãdũ negligit: ac q̃si obliuisciť uim motabilẽ pectoris musculis suggerere. Proinde neqꝫ diductiõe pectoris aeré suscipiẽs: & sufflatũ & frigefactũ: neqꝫ correptiõe efflans sordidas supfluitates: quas ex sanguine genuit exustio: anhelitũ nullũ faciat necesse est inde sub cõminiscẽdo cogiť plurimũ musculis motũ ministrare: & maioré sufflationé ac efflationé efficere ad multitudinẽ frigidi aeris capiẽdã: & supfluitatũ copiã extrudẽdã: ut qđ exiguas: ac iuges respiratiões facere oportuit ampla una efficiat: idqꝫ apud ueteres dr̃ suspirare iuxta cordis angustiã etiã aliq̃diu ualde suspirãt: idqꝫ aũt sæpenumero faciũt: qđ aĩa aduersus ipam mouẽtẽ semp sit auersa. Itaqꝫ necesse est naturã aliqñ ꝓpter cor maioré uim motoriã pectoris musculis ĩmittere. quod auté in pectore respiratio: id in corpore per arterias est sufflatio: ac uidetur inspiratiõe qui de diductio: in expiratione aũt correptio: at qui in correptione & diductione pulsus esse cõprobať. isiciũ medici quidã iuniores aiũc ut raphanus & pirus est apud alexãdrum tamé est isicus: donatus: fartores qui isicia & farcimina farciunt.

Cur isicus ad cõcoquẽdũ difficilis quod cũ leuis sit in uentre innatet humido nutrimẽto ad medium residente: nec ipsi adheret corpori: cũ ex adherentia gignať concoctio: & circũ guttur ac gurgulioné redũdat appetitus. res sane operosa est nõ cõcoctio intu sqꝫ aqua innatat: nõ introrsum ĩmersa: quod in corporis frictione lenis spiritus excipiať qui corpus attollit ĩter humida annatãdo. ob hoc auté spiritus etiã participatione laxus & amplus est.

Cur quibus multũ prurit: feruidum ualde gratum ast? quod pruritum efficiens pituita crassa & frigida admodum sensilem efficiat cutem.

Cur in balneis mulcẽtur scadẽtes? quod caliditas pituitam exurat: quam distrahunt ungues.

Cur terga maxĩe pruriũt. qđ hæ ꝑtes cũ anteriorıbꝰ sint frigidiores plus habeant pituite: inde senibus. utpote frigidis magis hic morbus redundat.

Cur breues corpe ut plurimũ lõgis prudẽtiores sũt? qm̃ cõpacta atqꝫ coarcta ẽ ĩ toto corpe aĩa: at ĩ magnis extẽsa exoluiť ĩ spaciũ. q̃obrẽ Hõerꝰ quoqꝫ ulysẽ qdã collectũ & breuẽ: ac prudẽtẽ dicit. aiacẽ uero lõgũ: atqꝫ stultioré. hoc aũt pacto mĩores maioribꝰ uastioribusqꝫ sť ualidiores.

Cur qui minus prudentes sunt sublimes incedunt? quod sicut gubernator nõ ad modũ ualidus nauigium infectum non agit: ita corruptam & intemperatam animam corpus.

Cur multi stulti ualde prudẽtes ꝓcreãt: multi ãt ualde prudẽtes stultiores? qđ stolidiores in coitu a uoluptate uehemẽter supati aĩam corpi ualde ĩmersam habeãt: & ꝑinde sæmẽ quoqꝫ pluriæ ꝑticeps potẽriæ rõnalis: ac natdralis: ĩde quæ gignunť euadũt prudẽtiora. prudẽtes porro & in primis eruditi semp aliqd ꝓuidẽt & in ipso coitu aliqua discutiũt: ac rõne metiunť ex iis quæ forinsecus sũt necessaria: ac sese attollũt. Itaqꝫ eoꝝ sæmẽ exiẽs plurimæ aĩalis potẽtiæ exps ẽ. hinc solutio est q̃obrẽ stolidi & ĩeruditi corpe ualidiores ꝓcreent: eruditi auté inualidiores.

Cur siluestriũ aĩaliũ stercus minus putet? qm̃ aridũ est: & ea minime supfluo uescuntur cibo ac plus exercenť. Caprarũ aũt & alioꝝ quorũdã aĩaliũ stercus aromata quodãmodo olet humanũ aũt ꝑter cũctoꝝ aĩaliũ putet ac grauiter olet. qm̃ & multiplici & humido uescunť cibo: & satis supqꝫ præq̃ oporteat minusqꝫ exercenť: & lũge minus irrõnalibus calidi: exacte itaqꝫ non

Cur mœrentes & amatores: Macrobius in lib. saturnalium. Dicas quæso quæ causa difficile digestũ facit isicium: quod ab ĩsectiõe insiciũ dictũ amissiõe. n. littere; postea quod nũc habet nomẽ obtinuit cum multum in eo digestionem futuram iuuerit trituratam diligẽs & quicqd graue erat carnis assũpserit: cõsumationẽqꝫ eius multa ex ꝑte confecerit. Leuitas quam tritura ꝑræstitit facit ut innatetudo cibo quẽ in medio uentris inuenerit: nec adhereat cuti nẽtris de cuiꝰ calore digestio ꝓuouetur: sic & mox tritũ atqꝫ firmatum cum ĩ aquã cõiicitur natat: ex quo ĩtelligitur qđ idem faci-

concoctū & præ multitudine exalās:aliquatenus putrefactū tætri odoris est.

Cur sinapi & piper & cuncta acria cuti imposita ipsam exulcerant : pota uero aluum neutiquā sauciant: quoniam prius transmutantur:& digeruntur:quā quicquā efficiant:ac quod exoluat acritas alui plurima humiditate alioqui etiā in apposirione supercute & densatione occasio ad effectum acribus rebus præbetur:& cutis imbecilia.quod porro introrsum id patulorum spiramentorum:& magis ualidum est.

Cur mœrētibus & gaudētes ridētesq lachrymātur:mœrētes quidē spiramēto℞ dēsitate quæ in oculis est humidū quod in ipsis est exprimūt.nā mœstitia frigiditatē & densitatē agitat spiramento℞.at gaudētes e diuerso spiramento℞ raritate humida effundunt:in al iquibus autē angustorum spiramentorū oculis lachryma:& in ambobus eis non gignitur.

Cur mœrētes in sūma cute gignitur pallor:quod natura cum sanguine introrsum penetret:ut p̄ diximus:qui calefaciebat atq attenuabat superficiem.

Cur mingētes neutris crepitū sæpeuumero edere par est.qm̄ uesica plena urina tumefacit & angustat rectū intestinū.mox igit̄ inter exinaniēdū occasionē pbet ad exitū spiritui qui intra ītestina cōtinet̄.sūt qui dicāt mēbra affecta eē ad cuiusdā paris affectus egestionem.

Cur oscitantē intuentes oscitant:quod ex similibus quæ sint in animalibus natura pariter afficiātur.Idq impēsius in rationis expertibus.ita enim uno mingente asino reliqui quoq urinis pleni cum illo æque cōmingunt.

Cur oculo℞ morbo laborās morbū ad sanū in oculos īmittat: nec tn̄ sanus in ægrotū sanitatē īmittat.ppterea quod humidi sunt oculi & molles & facile morbis obnoxii.Itē quod sanitas ex moderato fit tēperamēto:morbus autē ex īmoderato distēperamēto.atqui moderatū faci- ab īmoderato trāsmutatur:ac uertit̄:utpote cōtrariū.nunqd etiā oculo℞ morbus quidam immoderatus sanitatē subuertit celeriusq ex moderato cōstat tēperamēto:nouimus autē cōuersionem fieri propter naturalē corpo℞ uerbi parilitatam:atq similitudinam.

Cur nūmus & pomū in aq̄ maiora q̄ sint uident̄:qd̄ adiūcta ipsis aq̄ eo℞ recipit coloeē aspectūq decepit:utpote quæ maiora uideant̄:hac rōne & sol & luna cæteriq planetæ cū ad orietalē: aur occiduū horizōtē puenere maiores cēsent̄ ppter aerē qui ipso℞ corpora circūdat.

Cur quadrāgula eminus rotūda censent̄:quod cū uisus angulos utpote acutos eminus intueri nō quæat ipsos se spectare nō arbitrat̄:quibus uisus deceptione sublatis reliquū corpus rotundum uidet̄.id sane uisus deceptione fieri liquet:sicut etiā remus in aqua fractus uidetur.

Cur lignū incidi eminus spectātibus:ictus quidē e uestigio cernit̄:fragor uero seriuscule exauditur q̄q̄ simul & ictus & fragor fiūt:quod intutū nacti simus auditu suis partibus tenuiorē: & uelociorē.poccupat igit̄ tpe ictū uisus utpote uelocior auditus aūt quippe qui suis partibus ē crassior:ictū serius excipit.Hac rōne illud quoq soluēdū:quod in nubiū illisiōe p tēpestatē cūtorto ictu:qui tonitrus appellat̄:& cū spūs illi ignescūt fulgetra noiati:utpote in ignis iactib9: atq fulminibus.Primo quidē fulgur cernimus:exinde posterius ac seriuscula tonitru exaudimus:tametsi fulgetre ictus primo:aut pariter cū tonitru efficiat̄.hinc igit̄ uisus auditū præueniēs:utpote magis tenuiū partiū primo fulgetrā uidet.Ita deinde posterius tonitru sentit auditus.quippe qui suis est partibus pinguior & perinde ad excipiendum tardus.

Cur uisu quidē nudo toto autē corpore uelato in frigore ingenti.Corpore quidē rigemus facie uero nō admodū:ppter assuetudinē.assueuit enī os cbiectari aeri perpetuoq copulari:itaq cū nudū cōsuetudine sit ingens propugnaculū aduersus truces incursus adeptum est:

Cur flaua bilis perpeteo pmanens in tunica quæ uesica choledochus hoc est bilem excipiēs appellat̄ corpori appositissime accōmodatur:neq ipsam absumit.dēti autē eduueniens durissimū scilicet corpus abrodit̄:ob hoc inq̄ quod a natura ita uisa sit illud unicū corpus habitare & ob idipsum nō abolere.qn̄quidē ingēs medicamē ē morbū īpediēs naturæ nomē.& illa nō minus possim īfinita pferre exēpla.In uulua decimestris īfans parū īmorat ubi grauidæ sensus pōderis ullos pbeat . atqui leuis in ipsam aduenīēs spiritus dolorē excitat subitā intēsionē:& grauitatē intolerabilē iniiciēs.aspera arteria solius est spūs exceptrix. atsi frigus aut potus in ipsam incurrerit suffocatio consequitur & tussis uæhemens.natura siquidē hoc fore nō præuidit:q̄q̄ tam cōducto ac breui tempore qui potuit prouidere:

Cur eo℞ qui balneas īgressi sunt loti exeūtes:alii quidē sitibundi sunt:alii aūt minime . quicūq aridiores sitientes a balneo humectātur hi sine siti sunt.nā sitis a siccitate:& psertim cū absica ædicula nō resoluunt̄:utcūq qui humidiores & sine siti sunt in aere præcipue uehemēter calido īmorati:& in arida cella per sudores humiditatē resoluunt & sitibundi euadūt.

Cur raphanū comedentiū alii quidē putidum alii autē nō putidū eructant: dicendū quod quo

ens in neutris humorem subducit se digestionis necessitati: & tam sero illic coquit̄ q̄ tardi9 cōficiunt̄ : q̄ uapore aq: q̄ quæ igne soluunt̄ .de inde dum īstantius teritur mult9 ei flatus inuoluitur q̄ prius in uētre cōsumēdus est ut tum demū conficiatur quod remāsit de carne iam liberū.

rūcūq; aluus & stomachus malis non redūdat humoribus:& præsertim pituitosis: eorum pu-
rus est ructus:quibus auté ipsis refertus est ab eis tætri odoris ructus emittit̃, quod raphanus
calida sit humoresq; siccet:atq; ipsos attenuet.mouet auté ex humoribus spiritus:& eos exhau
rit exinanitq; per os eructās.itaq; si lutū cōquiescat tætrum odoré nō reddit: ab aliquo autem
motum & subuersum eum remittit quicūq; igitur aiunt ipsam raphanū male naturæ eē & tæ
tri odoris habere qualitaté:& ob id etiā ipsam extrorsus diu graué odoré effundere falluntur.
oportuit siquidem omnes ipsam admittentes atq; mandétes tætros odores eructare.

Cur in acribus frigoribus digiti & extrema corporis nigrescūt & decidunt? q̃m atrox frigus co-
gnatū caloré introrsum ꝑseqt̃ & occludit in corpore:reliquaq; extrema etiā caliditaté ui uita-
li nō agitāte.Itaq; primo quidé liuescūt inde nigrescūt:& deniq; emoriunt̃.Ideo auté excidun t
quod natura reliquo sano ꝓuidens corpori:id circūplectit̃:& ad se astringit mortuū destituen
do & decidere ꝑmittēdo.sane extrema īprimis afflictātur:quod ad modū corpulēta nō sint : &
ꝑinde minus calida & īfirma sūt ac rarescūt.qcūq; aūt aiūt a primordio qdē insitū caloré fri-
gus:utpote sibi infestū refugere ītrorsum.deinde collectū & uelut destitutas partes recupatu-
rū subire & cū agmine & cōfertim suppetias occurrere:ac īterferēdū auxiliū conferto caloris
agmine mēbroꝝ extrema exurere:qđ īter illic resīdēdū ad id lōge magis īpellat falluntur.

Cur extrema frigentes:eaq; igni proferétes:quo calefiant sūmo dolore cruciantur? repentina in
quā qualitatis permutatione.siquidem a plurima frigiditare qui se mox in plurimā trāsmutat
caliditatem id patitur.nam omne īmoderate & confertim effectum per distemperantiā natu-
ram uexat.per bonū auté téperamentū atq; moderationé:uel in id quod secundū naturā trans
mutatum est:ipsam naturā sūmopere delectat:habet enim humanum corpus substātiam īmo-
deratione temperamenti plus cæteris animalibus.

Cur piper deuorātes singultiūt? quod ꝓportioné inquā habet cū illis quæ extrinsecus agitant:&
mœroré afferūt.Piper qdé & flaua bilis sentibus.pituita auté & panis lapidi grauissimo.qcūq;
os uentris habēt supfluitatibus uacuū & admodū sensibile:ac calidū.ii statim a piperis acrimo
nia demorsi stomachū in execrationé cōuertunt:& irritātis pseuerarione ac iam dictū cōmo-
nent̃ singultū.quicūq; uero stomachi magis pituitosi sunt & frigidiores : nec satis sub sensum
cadētes serius singultiūt.Patiūtur auté hoc etiā repente maximū pané deuorātes: crebritate &
magnitudine panis aggrauati:quod tolerare & suis mēbris acquiescere natura nō possit cum
quid affuerit afferēs perniciē.Piper igit̃ acris queliratis facit ad ꝓportioné bilis intus stimulā
tis.Panis auté quātitatis aggrauās:ueluti etiā pituite multitudo intus ꝑmens singultū facit.

Cur in digitorū uuguibus passiones summū doloré excitant? quod nerui descendētes in digito-
rum terga suis supfluitatibus ungues creent:quéadmodū gingiue dentes:quapropter uis ꝑ ner
nos sensibilis ad extremos usq; penetrās neruos.illic residens:& coacta maior efficit̃:ueluti ēt
aqua quæ in uallem defluit.non dubiū autem quim ubi a passiona sensus magis fuerit excita-
tus.maior etiam illic dolor exulceretur.

Cur in repente panem maiusculū denorātibus:& ꝑinde singultiētibus:spiritus retētio singultū
soluit? dicēdū ꝙ stomachus aspere adheret arteriæ:& reliquū ipsa stomachū ꝑuenit:& loco an
gustat:qui cohartatus panis frustū in uentré expſimit:atq; ita is onere leuatus singultū sedat.

Cur qui ob pané deuoratū singultiūt:molesti aliquid audiētes nō singultiūt? quod mentē cōster
natam habeāt & intentā iu causam quæ mœstitiam mouet:& negligenté ad pectus mouendū
nō exiens porro spūs:& multitudine coactus:singultū ut diximus soluit.

Cur simulacris propius assistētes planos colores uidemus:emimus uero spectātes:alios reductos
ac recedētes:alios aūt editos? dicendū ꝙ uis ꝓspectus multo interuallo distās:atq; explicata co
lorum passiones callide cernere nō potest.sed alios quidé colores albiores uidet editos:nigrio-
res auté recedētes.albus enī ad splēdidū accedēs extrorsus albicat ac splēdescit.niger uero tan-
quā aer ac tenebrosus introrsum.sane artiū quædā materiā informant:ut cum statuarius aere
equum conflat aut bouem:aut huiusmodi animal absoluens:aut īminuens hominé fingit:aut
aliquod uas a specie in speciem aeris permutās materiā.aliæ adiectione:ut qui cæra uultum fa
cit uel quoduis simulacrū:aut figulis qui luto fingit.aliæ ablatione quéadmodū cælans ani-
mal aliquod:aliæ compositione adiunctione ac cōmissura uelut ædificatrix. aliæ alteratione
& temperamēti:& adiunctionis corporis:sicut natura quæ membra auget alens: aliæ colorum
mixtura & corporū copula uelut pictura.

Cur si frigida aqua neruis infesta est:calida amica non est : sed & ipsa quoq; infesta:nam si alte
ra infesta est eius cōtraria salubrem esse oportuit.Contraria enim circa idé similiter agere non
possunt. prima ratione & per idem? hic ego inquam quod calor ab solute non est infestus sed

calidũ & humidũ. qui autẽ neruos saucios habẽt eorum nerui ob multũ sensum: firmitudinẽ & obstipationẽ desidarãt. nã cũ natura sicci sint humiditas utpote eis inimica: molles ipsos reddit & laxat atq; putrefacit. quod autẽ calor proprie non sit infestus: uel ex eo manifestũ: quod oleũ quidẽ cũ calidũ sit cõfotũ utile ad cõtinẽdũ & obstipãdum.

Cur poma semp insalubria? quod sint frigida & humida: neq; eiusdẽ temperamẽti aqua est quoniã cũ aqua sit suis partibus magis tenuis pomis: & celeriter distribuat: non æque offendit: alioqui corporis quoq; mẽba mediocriter confirmat.

Cur difficulter cõcoqbilia & crassi humoris multo facilius cõcoquunt aliq: sicut carnes bubulas. q̃ aũt facilẽ cõcoctionẽ amittãt & boni sũt succi nõ cõcoquũt uelut saxatiles pixes? sũt q dicãt ob cõsuetudinẽ. alii uero ob quẽdã naturalẽ habitũ secretũ: cuius causa uere reddi nõ possit. alii aũt aiũt ob ĩmoderatũ alui calorẽ facilẽ q dẽ cõcoctionẽ admittẽtia sũt quæ p̃ cæteris cõcoquunt utpote q̃ facile trãsmutant nec ualde trãsmutabilia tm̃ cõcoquunt. nã hoc pacto etiã paleæ ut pote facilis passianis a multo igni exurunt in cinerem: ligna aũt querna hoc cremata nõ patiuntur.

Cur ordeacea farina cũ frigida sit dispescit ĩflãmatiões: siqdẽ frigidũ uim dẽsandi habet: & difficile est ad didicẽdũ dicẽdũ qd non iõ distrahit qa frigida sit: sed qd abstergeat. est enĩ abstergẽdi potentiæ achumorũ sectricis. Cõpluresq; aliæ sunt spẽs quæ sibi contrarios habẽt effectus nõ p primã rõne: & p sese ac pprie: sed p secũdã ac p accidẽs: uelut apiũ cũ sit calidũ ĩminuit febrẽ nõ ob id qa calidum q̃nquidẽ simile a simili poti⁹ adaugetur: sed quod humores lãguorẽ gignẽtes e uenis eiiciat: quodq; urinã ciat itidẽ iris & hyssopus laterũ dolori accõmodant cũ sint calida ad secãdos humores efficientes inflationẽ paniculi costas amplectẽtis: gelida quoq; aqua circũfusa resoluit tetanũ a tenacibus & frigidis humoribus non pprie: sed p accidẽs. p mediũ inquã aliquod hoc est in caloris exclusione. cũ igit p sese ac sine medio efligit pprie dicit: & prima de causa facere. Cũ autem medio aliquo efficit: ac nõ ui suapte: id p accidẽs dicitur efficere ac secunda de causa.

Cur ante balnei igressũ calidũ mingimus. at in balneo diusciuscule cõmorati frigidũ dicẽdũ q tanq̃ ad alteri⁹ cõperationẽ hoc fit. nã urina tepidi pfecto tẽpamẽiũ est quæ tũ primũ a nobis facta mediocriter etiã calida est foris igit q̃nqnidẽ frigidũ est corpus nr̃m ipsũm lociũ utpote corpori cõparatũ calidũ est in lauacro aũt qũquidẽ corpus plus lotio incaluit frigidũ uidet lotiũ ut cũq; calidũ sit. quod autẽ id uerũ sit igrediẽti lauacrũ anteq̃ incaluerit cũ in calidã peluim desdẽderit calida a q̃ uidebit & admodũ feruere sinautẽ anteq̃ in eã descẽdat concaluerit non æque feruida uidebitur.

Cur in qbusdã locis maritimis fodiẽtes dulcẽ aquã ĩuenimus? dicẽdũ in mari tenuiũ partiũ aquã dulcẽ eẽ: suis aũt ptib⁹ crassiorẽ salsam suis ergo partibus tenuior & dulcis p terræ spiramẽta penetrãs in ipsa delitescit: quã fodiẽtes inuenimus hæc etiã p hiemẽ in sublime eleuata lapidescit in salsiorẽ. in rarorũ aũt spiramẽtorũ litorib⁹ inuẽta aqua salsa est: siquidẽ crassa quoq; maris aqua illo penetrat.

Cur putealis aq̃ in hyeme calide ẽ: ĩ æstate ãt frigida? rñdendũ qd cõtrariũ semp fugit utpote sibi ĩfestũ cõtrariũ. cũ ergo calidum & frigidũ ĩuicẽ iter se cõtraria: atq; corruptoria sint nõ dubiũ qn per æstatẽ calor aerẽ ambiar calidũ inq; terræ sin⁹ atq; penetralia fuget frigus & ob hoc aquã frigefaciat p hiemẽ uero frigore dñante in aeræ calor porro in terræ penitissima diffugiens aquã caldat. nã ita natura sãxit ut cõtraria ĩ eodẽ loco ac p idẽ tps simul ñ mãeret.

Cur difficulter cõcoqbilia.

Macrobius.

Hoc quoq; scire habeo furius inquit quæ faciat causa nõnullos ualidiores carnes facilius digerere q̃ tenues. nã cũ cito coquãt offas bubulas in asperis piscibus coquendis laborãt. huius rei auctor est nimia in hoĩe uis coloris quæ si idoneã materiẽ suscipit libere cõgredit & cito in cõcertatione cõsumit. leuẽ modo pterit ut latẽtem: modo in cinerẽ potiusq̃ in succũ uertit ut ingentia robore in carbonum frustra lucẽtia igue uertuntur. paleæ si in ignẽ deciderint mox solũ de eis cinerem restat uideri habes & hoc exemplum nõ dissonum quod potẽtior mola ampliora grana confringit integra illa quæ sunt minutiora rransmittit uẽto nimio abies aut quercus auellitur causa nam nulla facile frangit procella.

Cur putealis aqua.

Lucretius.

Lucretius frigidior cur in puteis æstate sit homor arescit quia terra calore & deniq; si quid forte uoporis habet propter edimittit iauras quo magis est igitur tellus effœta uapore. fit quoq; frigidior qui in terra ẽ abditus humor frigore cõprimitur: porto omnis terra coitq; & quæ si concrescit fit scilicet in coeundo exprimat ĩ puteos si quem gerit ipsa calorem.

Cur in ægypto quæ æstuosissima est uinũ frigidũ nascitur? eadẽ sane de causa: ad uitiũ siquidem radices refugit frigus: ipsaq; frigefacit utpote quæ p̃ cæteris stirpibus passiõi sũt obnoxiæ.

Cur aqua calefacta & in puteũ demissa gelidissima aqua euadit? quod quæ in puteo frigida est calidã oppugnet aquã: & frigiditatis multitudine superãs ipsum calidũ multo cũ algore ipsum adoriatur perq; calefactã aquã penetret: & perinde ita frigefaciat.

Cur si in oculũ bestiola aliqua sese indiderit tũ demũ exit cũ alterũ oculũ clauserimus: dicendũ q̃ uidendi spiritus neutiquã exit eo clauso sicut nouimus: sed quod multitudini copulatus in potestatẽ tendat oculũ ipsum implẽs & tumore attollens: & foras ꝓpellere faciat atq; ita extruditur: ac eiicit quod in ipsum decidit utpote imbecillum. iure autẽ ipse quoq; erumpẽs cõfert in spiritus per oculi spiramenta illam ipsam extrudit bestiolam.

Cur alapis cæsi ignẽ intuent quod uidendi spiritus sub ictu attenuatus ualde incendat & in aerem euadens talis emicet: sicut etiã ꝓcudit. siquidẽ ita ab silicibus aut attritis ferramentis circũplexo aere uarde percusso ignis emicat. idem de nebulis licet intelligere.

Cur nõ omnes lapides incussi ignẽ emittunt? quod sint hiantes & leues: & rarorũ spiramẽtorum nõ enĩ æque plosus aer tenuatur neq; uehemẽter incussus ꝓpter inanitatẽ fugat & similitudo quæ in spiramentis nonæq; omnis plodit: ac incẽditur. idem in lignis quæ atterunt euenit: quiq; a sole & aqua ignis in retusis: ac refractis solis radiis ad nitrũ elicit: sicut etiam in speculis adhuc magis incenditur: & rursus resupinãdo dimittitur.

Cur ꝓcliuius schalas descẽdimus: q̃ ascẽdim⁹ qđ ĩter descẽdẽdũ coporis onus habeamus faciens ad deorsum deferendum. inter ascendendum uero laborat uis sursum uersus corporis onus attollens. ita lapis quoq; facilius deorsum fertur q̃ sursum. grauitas enĩ deorsum sponte cadit.

Cur infantes cũ primũ editi ex aluo sunt uagiunt quod sensum ac naturam hospitio ĩmutarint ex leni in duriusculum. a calidis enim & moliusculis uuluæ corporibus in aerem frigidũ exeunt: & merito sub lumine percutiuntur: nec id uelut quidã aiũt quod anima a cælesti demissa regione terrenũ corpus inhabitet: & hoc infantes flere compellat.

Cur apes & formicæ & omnino cuncta insecta animalia oleo inrerficiuntnr: quoniam respirandi meatus angustos habent: & oleum cum glutinosum sit eorum spirandi meatus ĩtercludit: & obturat & perinde extinguuntur afficiuntur eodem modo etiam serpentes ex odore putidorum ac grauiter olentium. angustus enim meatus respirantium patium a suffimentorum crassitudine obstruitur.

Cur sufflantes calida quidem frigefacimus: & frigida calefacimus? propterea quod calidus ẽ halitus & exiens spiritus qualitatem quæ in ipsis est distrahit. Calida frigefacimus mouẽdo: ac distrahendo calidam quæ in ipsis est qualitatem.

Cur per noctantes in plenilunio carnes putrescunt? quod tum aer calidus & humidus a luna efficiatur didicimus autem huiusmodi temperamentum ad putrefactionem faciendam esse accõmodatum. illud autem nequibem nos lateat: quod si fuerit moderata caliditas & humiditas fiet concoctio sinautẽ humiditas paulo plus excedat caliditatẽ fit putrefactio: sinautẽ immoderate dominabitur exitium quod si caliditas ualde dominabitur humiditati conflagratio cõsequitur inspice lunã quoq; quatuor temperamenta suscipere. nam in figura quã primam suscipit aliquatenus humida & calida est in plenilunio autẽ calida: & sicca aliquatenus & ĩterdiminuendum autẽ sicca & frihida. Cum autẽ lumine cassa est frigida & humida: radiorum siqdem solarium qui calidi sunt prorsus est expers.

Cur piper & sinapi non trita quidem deuorata aluum non calefaciunt: trita uero calefaciunt? quod quæcunq; potentia: non etiam actu suas habeant qualitates aliquod forinsecus ad uim suam actu explicandam desiderent auxilium: trita igitur cum tenuium sint facta partium per corporis spiramenta introrsum penetrantia ab agnata caliditate id efficiunt eadem est ratio & in reliquis eorum qualitatibus: quæ a qualitate aliquid perficiunt. ac ex sua actione aliquã habent præsentaneam qualitatem: ueluti aqua potabilis: ptisana: lac humida enim snnt & frigida nullum extrinsecus desiderantia adminiculum ad frigefaciendum & humectandum: sed p sese & sua sponte efficacia itidẽ & salsor & terra cæteraq; id genus. arida enim sunt & ui & apparentia: atq; actione. mare quoq; & salsugo & quæ suapte natura aquæ hemide quidem imagine & apparentia: sicca autem ui: & actione lini porro sæmẽtis & pauis arida quidem sunt facie & apparentia huuida uero ui ac uero ipso.

Cur nõnulli interdiu quidem uident: noctu autem non uident? quod uidendi spititum habeant crassiorem: & qui non queat aerem ad uisibile penetrare: noctu autem crassus efficitur quod frigefiat solis absentia. sunt qui dicant interdiu ab aere ut pote tenui: & calido attenuari: no-

¶ Cur pip & sinapi Macrobius.

Qua fit cã ut sinapi & pip si apposita cuti fuerint excitent uuln⁹ & loca pforent demorata uero nullã uentris copori inferãt lesionem & di sarius species inqt: & acres & calidæ supficiẽ cui apponũtur exhulcerant quia integra uirtute sua sine alterius rei admixtione utuntur ad noxam: sed si in uentrem recepta sit soluit uis earũ uẽtralis humoris alluione q̃ fiunt dilutiores. deinde p̃ri⁹ uerrunt in succum uẽtris calore q̃ ut integra possint nocere

ctu autem crassescere. felibus tamen & hyanis: ac uespertilionibus contrariũ accidit. nam interdiu propemodum non uident. at noctu acute peruident: habent siquidem tenuissimũ uidẽdi spiritum & fulgẽtissimum. & qui noctu qdẽ mediocriter crassescit uisibiliũq; cõpræhẽsioni ĩ primis accõmodat. ĩterdiu aũt: ac ĩ splẽdido lumĩe admodũ attenuat distrahit ac dispgit unũ & leões cũ tales quodãmodo sit p solẽ transire nõ possũt: ac igni ĩterdiu uiso se subducunt ac fugiũt ipoꝝ ãt pupillã licet ĩtueri multo splẽdidissimã: humida uero oculorũ habẽt flugẽtissima.
Cur noctu dormiẽtes & propere oculos diducentes lucẽ intuemur? quod uisiblis spiritus coactus: ac cõtractus plurimusq; effectus inter dormiendũ repente & multiplex exiens per tenebras utpote radiens ipse ad uidendũ fulgentior euadit.
Cur pudore suffusi oculos in terram demittunt. quia aiæ speculũ oculi nobis cognati sunt. nã ita animæ quoq; affectus per oculos cernimus: mœrentis: irascentis: ucreniis. posteaq̃ igitur non sustinet anima honore dignũ aduersus obtueri: conscientia aliquãdiu adigitur oculorũ musculos dehorsum demittere instar tegmenti hoc faciens.
Cur auditus omne humidum tolerat præter aquã? quod utpote frigida audiẽdi neruũ euestigio occupet: atq; frigidum neruis infestum est.
Cur ingenti imminente uento ipsum tanq̃ stellæ discurrẽtes prænunciãt: ac uelut fulgetræ præcipue si purus aer fuerit? dicendum quod cœpit quidem moueri: at nos utpote qui corporibus crassuarum partium sumus difficulter sẽtimus. adeo id manifestum ut superiorẽ profecto aerem quippe quod tenuium sit partium & æstuosus mouendo incendat: & perinde eius partes scintillantes intuemur. atq; ita ĩ reliquũ aliquãdiu ualidior ĩcitatus uentus mouet etiam qui circum terram & crassior est aerem inde sentimus.
Cur per angustias ac fauces locorum penetrans uentus multo ualidior est quam late effusus quod uno in loco coactus: & coartatus obfirmetur: inde se maior effectus uæhemens ĩ surgat & uasto irrumpat impetu. perptiora uero loca uagus ac pallabundus infirmus ac debilis euadit. ita ꝑpemodum etiam calor: qualitatesq; & aquæ.
Cur multi cum longinqua & magna non uideat proxima & exigua uident: quos sciolos uocant ab eo quod oculos claudant? quod his inquam uidendi spiritus tenuis sit: & purus & longius quidem abeundo distrahatur: nec satis confirmetur ad uisibilia uisu obeunda. sed sibi proxma uident & id quod tenuium sit partium ac purum: sunt qui uel minima longinque spectãt sicut etiam aliqui senes quod econtrario hi uidendi spiritum multum ac ualde crassum habeant: qbus opus sit ut uiæ longitudine moueatur itaq; attenuatur: & ad uisibile depræhẽdẽdum idoneus efficitur. ex hoc reliquæ duæ oppositiones soluendæ sunt.
Cur præ cunctis animalibus soli canes post coitum colligantur. quia angustorum spiramentorum est collum uuluæ & fæminale membrum inter agitandum turgescit; neq; statim exit & quod fæmen glutinosum est. utrunq; ipsis accidit ob multam siccitatem. siccum enim densare & angustare partiunculas essueuit: humidaq; pangere ac glutinare.
Cur soli per æstatem canes rabiunt. id propterea ĩquam quod siccnm nacti sint tempeamentũ natuta siquidem sicci sunt ac magis etiam per æstum. atqui calefacta cum arefacta fuerit quæ in ipsis humida sunt conflagrant necnõ & ipsum temperamentum ac ita furiunt perinde atq; phrenesim conuersi quocirca ipsorum quoq; uirosa saliua est atq; siccissima quod autem conflagrent uel ex eo liquet quod crebro anhelant & atdentes oculos habent & diductum ac patentem rictum aeris frigus excipiendum: quorum cauda ob nimiam ariditatem intorquetur & intera crura inseritur. rabiunt uero qui inter ipsos siccissimi sunt: & non utiq; omnes. sunt etiam qui dicant & caniculam astrum ĩ eos aliquo influxu rabiem immittere.
Cur qui repente ac in uiti secti sunt minus dolent iis qui assentientes desecantur. quod qui inuiti animã quidem ad rem aliquam conuersam habeãt: & inæqualiter a sensibus præoccupatam atqui assentiunt scientes quid doliturí sint animam semper ad secãdũ corpus conuertunt. & curiose a sensu præuenti in sectione magis languent. hæc solutio questionis est ab passionis parilitate eius quod est magis.
Cur honera portantes cum cantu incedunt. itidem & trahentes? qđ cãtu rationalis anima gaudens ad ipsum cõuersa: & pinde a sensu minus occupata nõ ita onus sentit hac rõne solutio ẽ.
Cur languentibus tibiæ & tympana: & cur mœrentibus & lãguentibus & ægroterantibus multitudo hominũ adhiberi cõsueuit & cõuenire uariisq; de rebus sermocinari. Verbis siquidem anima intẽta minus eruumnam sentit; qua decausa priscis oblectamenta cognita sunt ludorum: ac spectaculorum uaria: circunstantiarum grartia.

Cur æthiopes febre correpti ut plurimũ dãtur exitio & oculoꝝ doloribus uexãtur.qđ multo
æstuosissimi:& siccissimi sunt:& perinde ac redelementatio ut nunc ita loquar in ipsis efficiť
per exiguũ in ipsis humidum est quod absumptũ & subactũ:dissolutũ reliq̃ it eleméta:calidũ
alimenti fugit ĩopia:caliditatis profligatione frigiditas suscitať adoriť & crassať siccitas humi
ditatis eiectione:& ob id extincta corpora sicca & frigida euadunt unde & diuinus ille home
rus cũ uiderit duo quidé elementa ut pote tenuiũ partiũ:ac teuissima diffugere:duo iuté in ex
tinctis corporibus permanere nõ absurde inquit. Verũ quilibet e uobis aqua : terraq; fiet
siccitaté & frigiditaté dicés:ad oculorũ quoq; lãgores lumĩa delabunť quod ob ardoré sanguis
biliosus euadés in multo acrore ac grauedine oculos conficiat atq; affligat:
Cur in cõuiuiis botu homiues præpostere utũtur incipientes siquidé in exiguis bibunt saturi
auté in magnis poculis.dicédũ hoc plane ridiculũ existimari debere: quãq̃ & alicuius rationis
causã potest admittere in quo huberius epulari possit crebo ac cõtinue bibere:a minoribus
quidé incipiũt phialis.in maioribus aũt desinũt paruæ enĩ satis explere ut in profuso potu nõ
possũt quod si a capaciori obus ordiantur repente expleti crebro id proseq ut inter delitias nõ
possũt? ꝑterea copia & multitudine referta utiq; natura statim lauguida multitudiné ipsa auer
sať in pa uis aũt sésim assueta multitudiné aliq̃diu ferre poterit.
Cur in cute aqua imbuti semper tamé sitiũt?quod salsus in ipsis humor gignaťnõ quidé digestus
sed tabidus & uentris os arefaciés:alioqui febriles æstus tenues subit.præterea uẽter ita turget
ut reliquũ corpus nõ ea ratione nutritũ exarescat ĩmo equidé macescat quãdo quidé plurimus
cibus in intercuté morbũ cõuersus ad lãgoré gignendũ fouédũq; suppetit.
Cur in cõuiuiorũ primordio ĩter assumédũ cibũ antequã expleamur premimur discũbẽtes post
saturitaté uero & sub prãdii finé rarescim⁹ nõ amplius nos inter nos inuicé urgétes dicédũ
quod a primordio q̃dé prãdii cibũ appetétes plurimũ ad ea quæ deprompta ac cõperata gratia
cõuiuii sunt omnes cõpositi discũbũt & cõfertim simul & perinde ita se inuicé urgét:deinde
uero cibo saturi:eorũ est q dehorsũ se magis proclinet:& qui in obliquũ & qui aliquaten⁹ resi
deat alio extorsus plnsq̃ deceat se inflectente:atq; hoc pacto postq̃ saturi cibo fuerint rarescũt
alioq quaten⁹ a principio discubuisse oẽs ad comedẽdũ cõtigit eaténs & pectore & corporis
iactatioẽ eos urgeri oportuit.
Cur cũ sint humores tres simplices & unius speciei nõ item tres morbos unius speciei & simpli
ces esse cõtigit sed plures duplices siq̃dẽ in cuiusq; cõtinuatiõe ac distincti sũt?dicẽdũ qđ ægri
tudinũ differẽtiæ nõ ab humorib⁹ mõ gignũť sed etiã a locis nã calidus & tẽuis humor acutã
& breuiusculã ac exuréte febrim facit frigidus aũt & crassus debilẽ:& diuturnã ita enĩ & ligna
quædã calida sũt & siccissima sicut lauri:tædæ:oliua q ĩgẽté excitãt flãmã.& repẽte exurũť Vi
ridia aũt & humida humilẽ:& fumidũ igné edũt:ac serius cõflagrant porro si locus fuerit mul
tus:& latus celerius & impẽsissime humoré ĩcédit:& ꝓpterea qđ sit una accumulat⁹totusq; co
lectus putrefactus ĩcédiť. sinaũt exiguus sit:& ãgustus neq; totũ capit humoré sed parté ob id
quod tabidũ nõ sit totũ uno in loco cõiũctũ febrim faciet hebeté:& diutissime flagrãté:mi
scés itaq; humoris naturã ac locũ iuxta omne diuisioné putrefactoꝝ humorũ febrim cõperies
q̃nquidé si ĩ magnis uasis uenis ĩquã & arteriis flaua putrescit pilis quippe quæ calida est flagrã
tissimã & acutã sed breuiusculã ĩcendit febrĩ ueluti causoné quã ardéte febrẽ dicimus:sinauté
ĩ pusillis uenis:ac arteriis quæ circa cuté ut putris fiat cutis frigidã:hebeté & diuturnissimã fe
bré ad uehit:sicut quottidianã.Cæterũ extrema tenés ea sub uertit :sinauté flaua bilis ĩpusillis
tabescat uasis minoré faciet febrẽ breuiusculã & aliquatenus causone lõgioré:sicut tertianã
aut simpliciter acutam quod si ĩ magnis uasis pituita tabescat faciet quottidianã aliquatenus
breuioré:itidé & atrabilis in magnis putrefacta uenis:quod uno tẽpore omnis sub æstuet ali
quatenus breuiusculam faciet febrẽ quartanã. sinautem in paruis multo diuturnioré quarta-
nam discurret humor frigidus & crassus:& difficulter mutabilis quod locus ipse angustus nõ
permittit ut una bilis omnis exuratur.& absumatur.
Cur tametsi pituita frigida est & crassa:& glutinosa itidem & atrabilis frigida & crassa:& pitui-
ta multo minor:quartana tamẽ quotidiana multo diuturnior est dicendũ quod pituita & fri-
gida & crassa quidem est sed humida.hnmidum autem facile ad alterandum:ac transmutandũ
atra uero bilis frigida & sicca:atqui siccũ difficulter alterať & difficulter transmutatur aber-
rant itaq; similtudine frigiditatis & redundantia bilis occultantes contrarium:reliquãq; qua-
litaté alioqui pituita naturæ ancillatur magis quã atrabilis unde in his qui sani sunt per in-
gente famem:hac ipsa natura pro cibo utitur.in quottidiana igitur quantum utile inuenit pi-
tuita id absumit ad cibum:quod autem in utile & tabidum id incendit in febrem.

Cur cum quattuor sint humores:& aliqñ putrefacti tres febres sint ac nõ quattuor? quod sanguis secundum naturam sit & corporis nutrimentum:& redundãs quidem morbum facit solũ quem plethoram uocãt a redundantia adeptum.nomen putrefactus autẽ sãguis non amplius mauet trãsmutatur enĩ calefactus in flaua bilẽ.at reliqui humores redundãtes morbos faciunt ꝑsertĩ circa cutem:sicut serpentes cãcros uitiligines albas putrefacti uero febres.

Cur in oppositis sibi inuicem binis parietibus:si binæ fores fuerit accidit clausis unis per alteras uentum neq̃quã perflare muitũ ac uæhementẽ:& si hoc existit eisdem reclusis. hoc inquã ob motũ aerem hoc est uentũ quod ẽ corpus.Cum igitur unæ clause fuerint per alteras ĩgressns aer locum occupat ædiũ & cum sit corpus alii cedit aeri utpote corpori:quo ingrediatur Cũ igit᷑ fores patentes fuerint qui præoccupauit locum qppe qui per eas excessurus euasũ rusq; est alii subeunti cedit:ac rursus per e regione sibi oppositas fores hic quoq; exiens alium ingredi per alteras permittit idq; ꝑpetuo fit cum uero fores duæ e regione positæ clausæ fuerint id neutiq̃ fit.

¶Cur amatoꝝ extremæ partes aliqũ quidẽ frigidæ aliqñ aũt calide fiunt?dicẽdũ q̃ cum apud adamatã nacti mœsticiã fuerint:& ipsa cõsequi posse desperãt.tum qui insedit ipsis calor introrsũ cum natura petit:& ob hoc extremæ frigefiunt partes:& ob hoc pallent:& morosi fiunt.qñ aũt fuerit cõtrarium tum spem apud ipsa optimã concipiũt:seu magnopere insaniunt & bacchãtur:tum qui insitus calor cum natura ad cutem tendit fiuntq; extremæ partes calidiores:& rubentiores:& ob hanc causã pictores cupidini deputauere corpus aliqñ ipm anxium atq; sollicitum:& ociosum:qñq; aũt uolentem & ridibundũ.pueꝝ etiã adultum q̃m ĩmensa quidẽ cupido est:sed nõ diuturnã:aut oĩno stabilis.nã affectio ꝑpetua ut legitimoꝝ amicoꝝ:aut patris erga filiũ:aut uxoris erga maritũ:cupido aũt nõ ꝑpetua:nã ut plurimum euagat᷑.at uel mediocris quidẽ affectio etiã cõstãtissima est.Cupido certe uæhemens & ĩsana.facẽ etiã tenentẽ notãt:& aligeꝝ q̃d amãtiũ aĩæ attollant᷑:ac facile mutabiles sint ideo aligere exuritur porro qui ipsoꝝ insedit cordi calor ex iugi & ĩ mẽsa ad id q̃d cupitum est sollicitudine & dextra quidem sagittã tenere : in sinistra uero etiam pharetram ideo autem plures sagittas:quod iuxta quidẽ principia ex uno uiuendi radio consumet᷑. Vna si quidẽ uidit & cupiuit:mox autẽ cũ cupierit iuges emittit radios amator in amasiã. ipsã porro iaculo similis est q̃ in ĩ amantis corpus iaculetur. in pharetra porro sagittæ:quod amãtes radicos clãculum emittãt.assuetudo autẽ ut uentus ignẽ exuscirat : ita & hoc pacto exacuit amãtem. non enim ꝑprie ab ipso cupido est nã si hoc sit nõ est dubiũ q̃n ꝑpetuo ipsũ assuescere ac adamare oporteat:at philtrũ subitariũ est.Nudũ fingũt:q̃m cupido gignit᷑ absq; ulla tp̃is ĩtercapedine & ꝑpalã:nõ enĩ ob aliud q̃cquã adamat quispiã.& per inde neq; clãculũ : neq; quã adamet ignorat. Iõ etiã statuarii honoris gratia nõnuuquã nudos fingũt deos:& reges ob id quod uelit ĩdicare quicquid uirium ac sensus fuerit in his manifestum ac ostendi retecto omni uicio. Sane nõ unus est cupido : sed plures:aut quia disticti sint rerum cupidines qñquidem aliter atq; aliter quiuis concupiscit nimirum sicut diuinus ait plato.amorem feram multorum capitum esse certum est:aut quod multis amoribus unus & idẽ sæpe succũbit. matrẽ uero uenerẽ habent hoc est concupiscentiam. Venerem siquidẽ ad concupiscentiam effingunt. ferunt porro cupidinẽ amare iurgia quod cõplures nequiter & illegitime adament & in piis cupiditatibus alligent᷑:uelut a me ostensum est secnudo allegoriaꝝ libro eorum. quæ de deorũ historiis probabiter conficta sunt.

¶Cur amatoꝝ exstremæ partes

Propertius.

¶Quicunq; ille fuit puerum qui pinxit amorem
Nonne putas miras hunc habuisse manus.
Hic primum uidit sine sensu uiuere amantes.
Et leuibus curis magna perire bona.
Idem non frustra uentosas addidit alas
Fecit & humano corde uolare deum.
Scilicet alterna quoniam iactamur in unda
Nostraq; non ullis permanet aura locis.
Et merito amatis manus est armata sagittis
Et pharetra ex humero gnosia utroq; iacet.
Ante ferit quoniam tuti quam cernimus hostem
Nec quisquã ex illo uulnere sanus abit.

Cur pestifero tempore alii quidem pereunt:alii uero non?hoc inquam iuxta temperamenti accommodationem.si cui ení corpus fuerit malis refertum humoribus nõ dubium quin tabidus sufflatus aer ipsum corrumpat præsertim quod per exiguũ est quo cõmode uita uti possit & perîde omnis ipsorum humor corruptus irremediabiles ac plures parit morbos itaq; etiam moriuntur.quod si a superfluitatibus uacet corpus:bonisq; excellat humoribus nihil aut parum admodum pestilens aer hos offendit.quod autẽ accõmodatio causã agẽs ad efficiendũ trahat.id externæ indicant siluæ.quercus enim difficulter patiuntur:ac ad cõflagrandum non satis accõmodate.at longe magis calami ignis cõflagrrtioni obnoxii sũt.sed stupa multo maxime.Cæterum siquis stupam aqua irrorarit præparabit ipsam quo minus incendatur:item si arũdines uirides assumpserit:quercum autem aridissimã:uel etiam sulphure illeuerit.idoneam & maxime obnoxiam efficiet igni obiiciens ut incendatur.stupa uero ignem prorsus non admittit.hoc sane exemplo usus quod quæsetum erat exolues.

Cur fatigatio prius quottidianã quã accessionem faciet:ecticam febrem.propter accõmodationis inquam præceptionẽ.habuit ení naturalem spiritum : hnmoresq; nequaq̃ supuacaneos solida aũt aridissima:ac ad eã pficiendam accõmodatiora.

¶Cur plures synocho.

¶ Cornelius celsus. Est autem alia etiã de diebus ipsis dubitatio quoniã antiqui potissimũ in pares sequebãtur eosq; tã quã tũc de ægris iudicaret crisimos nominabant. hi erãt dies:tertius quitus septimꝰ nonus undecimus; quartusdecimus unus & uigesimus ita ur sũma potẽtia septio deĩde q̃rto decĩo:deinde uni & uigesimo daretur.

Cur solis æstus aliis quidẽ somnum adducit:aliis aũt non?quod alii quidẽ pituita in capite fuit plurima:& ea diffusa cerebrum humectauit somnumq; attulit.alii uero qđ aridum caput fuerit impensius exiccans ad experectionem commouit.

Cur sole homo quidem nigrescit:lintea aũt albescunt & cæra lẽtescit:& lutum durescit. rursus propter patientis materte apptitudinem humores enim absq; pituita permanentes circa pellẽ apparẽt nigri:linteũ aũt sub nitro siue sapone aut salsore abstersum & sub sole absumpta sorde albescit porro extrahente sole ex cæra quã continet humiditatem ipsa lente scit multam uero & snperficialem humiditatem luti sol depascens ipsum durat exiccans.hoc itaq; fuerit prout agens patiensq; facere potuerit.nobis quoq; animã pietate munire:ac instituere possibile erit frugalitate ciborum corbus ornando:parco uictu:& ad uiuendum solum ipsum suppetendo:nos confirmando circũstantiã quæcunq; eueniat:quæ præter uitæ rationẽ accidat effugiendo cõmoditatem molienti nobis malo non suggerendo ad subeundum aliquid quod efficiat.siue etiam quis est dæmon:aut stella uel id genus causa aliqua exterior.

Cur arquati & difficiles ad egerendum sunt & admodum album habent stercus. quod flaua bilis per totum ipsornm corpus immissa sit ueluti iudicant oculi:& cutis color:nec amplius in intestina cõfluit priore lege naturæ:& colorat stercus:neq; a core egerendi uim intestinorum irritat ad stercus?eiiciendum.& ob hoc medicina sicut etiam aliæ artes naturam imitata corpore circũsistente morboso fert quidem auxilium socia naturæ ad pugnandum infirmæ fit potentiæ Cum ení stercus egeratur bile irritante & abstergẽte ĩtestinisq; & musculis excitatis ad ipsius extrusionẽ cum stercus molle & facile lubricum est & adhærentibus intestinis glutino sis humoribus iure & clyster quidem habet pro bili mel nitrunq; abstergens & lacinatione excitans ĩ testina & musculos ad eiectionẽ humectatorium oleum ad humectandũ & mollificãdũ stercus exustum a febri.disce igitur qđ tũ natura sola sine medico pficit:uelut in morborum crisipus & concoctionibus.tum ení coniectator & tanq̃ certaminum dispensator & iudex duorum inter se aduersariorum morbi & naturæ.aliqñ aũt medicus solus:ut in luxationibus & articulorum contortionibus.aliqñ aũt medicus parirer & natura ueluti in suppurationibꝰ & profundis hulceribus.medicus siquidem pus purgat abstersionibus & exhibet spiramenti exhalationem abradẽs:quam maxime fieri possit obtegẽs ipsa quo purum pparet sanguinẽ natura siquidem per spiramentorum hulcera sauguinem purum reddit ad carnis gñationem a cibis transmutãs qui sub arefacientibus medicamĩbus densatus accõmodata caro efficitur.

¶Cur plures synocho capti post crisim nigerrimã diutius retinent cutem?qđ synochus a flaua genitus sit bile ipsa uero per morbi tempus exusta in nigrirorem transmutata est atq; ita ĩ crisi a natura exagitata cutem ipsam circum infecit ueluti in uitiliginibus albis alba est cutis. ꝑpter crassitudinem aũt humoris ac quod difficulter soluatur.est huiusmodi color.

¶Cur atra bilis.

Cornelius celsus Chironeũ aũt hulcus appellatur

¶Cur atra bilis mãmæ ad ueniens:aut cruri id abradit.in cerebrum uero melancholicorum cõfluens hoc neutiq̃ facit:dicẽdum quod in mãma quidẽ uenæ multæ sunt:& magnæ ob lactis ortũ:& ob hoc multiudo confluit bilis sed camen ĩ crure propter ferendi dehorsum momẽtũ plurima bilis contrahitur.at incerebrum propter sursũ uersus ascensũ idq; quia tenues habet uenas pauca penetrat bilis ad ipsum lãcinãdum:ac non abrodendum:qđ cum frigidum:humidumq; sit atræ bilis tẽperamento aliquatenus obsistit:ipsãq; mitiget. proprie igitur atrabilis corrosorium in mãma cãcrum efficit:in crure autem chironium hulcus:& abrosorium:in

cerebro autem feralem atram bilem.hæc certe improprie:ſed qui melancholicus & fæculétus
humor appellat᷑ defluxus pmanés ac tumor cancroſus abſq; abroſione & meláchoília pcipuus.

Cur in torminibus papyrum inglobum contrahentes in annum immittunt:& prodeſt : quod
muſculis concidentibus podicis humecta papyrus diſcriminatione muſculos exuſcitet . idem
uero facit & in ſubductionibus in hulcera concidentibus muſculis:igitur diductis ſtercus : &
ægrimoniam afferentia egeruntur

Cur cantaridũ aqua implentur crepitum quẽdam efficiunt : unde etiam natura:& ſonitus qu a
litas ad nomen ipſorum tranſlata eſt uelut murmur ſibilus : & id genus alia . dicendum quod
uas cum aquam non habet aere plenum eſt utcunq; ſit aer ſubtilior:dum ergo aqua ipſum in
greditur grauitate ſua aerem perſequitur ipſum foras eiiciendo utpote tenuium aerem partiũ
nam quod una utroq; cantarus impleatur eſt impoſſibile : quod a philoſophis ſit demonſtra
tum non poſſe duo corpora eundum locum per idem tẽpus obtinere : aere extrorſus ſurſum
uerſus extruſo:Confertim per anguſtũ locũ ſonitũ emittere neccеſſe eſt:& ne unum qdé uerũ
plures: quod tanquã pugna inter utrũq; cõmittatur aqua dehorſum aeré impplendo aere aũt
extroſus per ſuperna erũpendo:quod cũ alternis fiat ſonitum etiã fiernint crebro cõtingit.

Cur in uaſis quæ dicũtur harpagia ſi digitus ori opponatur per fundũ aquã ſuffluere non ſinit
quo amoto effluere permittit.dicendum quod digitum ab ore uaſis auferendo aer ingrediens
aquam dehorſum extrudat talem naturam habentem ut exeat : & perinde exit perfundi fora-
mina : & ab hoc ut plurimum cunctæ mechanicæ ſtructuræ per aquam & aerem generantur
horologia inquam & clepſydræ & ſonitus ex ſtatuis & id genus alia.

Cur uinum:& aqua febricitantibus non ſuo tẽpore tradita delirium concitant hoc eſt quæ ſibi
inuicem ſunt cõtraria.ſiquidé frigida aqua eſt uinũ uero calidum? quod uinum inquam cum
relaxet incendit cum febri cerebrum. & primum animæ inſtrumentum quod ætheroides id-
eſt ætheriæ figuræ uocant ualde perturbatum ſpiritus ita adigat agitando deſpiſcere hoc.au-
tem ucl ex eo manifeſtum: quod multi iam ex ualetudiue confirmati meraco plurimo uſi in
exanimationem delapſi ſunt quam extaſim uocant:a qua uero quippe quæ corporis ſpiramen
ta denſat quæ ſpiritus relaxabãt ab humoribus demanãtes tabida & craſſiora reddatur unde
plurimam quoq; ob hoc putrefactionem:& febrem fieri contingit . ſæpenumero etiam aqua
ob immoderata febri conuicta cibus eius efficitur : quemadmodum intueri licet ex iis qui in
fornacibus ignem uolunt intendere igni pauxillum.aquæ ſnper effundunt.

Cur mulieres & eunuchi:& pueri uocis acutæ ſũt?dicendũ qđ propter humiditaté multã in lati
tudiné ipſis arteria nõ extendit᷑:caliditate eni opus eſt ad diducéda in latitudinem ſpiramenta
quéadmodum igitur anguſtorum ſpiramentorum tibia in uocem acutã exit ita & aſpera arte
ria aiunt aũt qdam mulieres ideo uocis acutæ eſſe:quod puerperæ enixæ emittãt clamorem
quo procliuius fœtum cedãt quod plane falſum eſt.

Cur infantes per æſtatem ardent?quod ut a multis uulgo dicitur multum ipſi ex æſtuẽt febrici
tãt enim tenui febre intus & interiore oculorum uexatione:& uigilant & totis corporis uiri-
bus ſuccumbunt & nonnulli eriam uentris profluuio uexantur dicendum quod infantes ad-
patiendum ſunt facillimi:& capite pituitoſiores ut nouimus.per æſtus igitur pituita exæſtua-
ns & putrefiés exuſcitat atq; incendit febrem & cerebri chartilagines exurit & ob hoc uigilant
æſtuſq; per arterias ad cor penetrans & uitalem ſpiritum inflamans frebré exacuit ſine tabe.at
a febri biliosi affecti uẽtris profluuio uexãtur bilis corrupt.onis ratione aluũ & inteſtina láci-
nãtis quod autem cauſa ac radix morbi in cerebro ſit uel ex eo nobis licet intueri quod caput
refrigerãtia adhibentes iuuamus æſtu ſublato:hoc etiam ætate perfecti afficiuntur quibus pa
riter in cerebro pituita:aut flaua bilis exigua coiuit & accumulata eſt quæ etiam contabuit ac
per reſpirationé æſtuoſumq; aerem ſpiritalia febricitare compulit.

Cur rotunda hulcera ſanatu difficilia?quod acris atq; arrodentis acceſſu bilis conſiſtant qđ ergo
cõſiſtétia cõfluant & abrodantur fit rotundum hulcus: & ob hoc adurẽtia:ac ualde exiccantia
proferunt medicamina:atq; hæc quidem ita medici:at phyſici & philoſophi aiũt non eſſe pri
cipiũ unde cicatrix incipiat : ſiquidem incirculo:neq; principiũ neq; finem queas capere:quã
obrem ẽt huiuſmodi figuram medici ferro ſecantes alterationé in ipſa faciunt.

Cur locum aliquem adeuntes ipſum imprudẽter præterimus ubi eũ uidiſſe neceſſe fuerit? quod
plærũq; animam negotiis intẽtam habeamus:& illic occupatatũ atq; deteutã & non ſenſibus-
accurate inhærẽté ad rerum domeſticarũ cognitioné ita locũ uidentes non cernunt cum non
adeſt quod ſeuſibilia diſcernat.

Cur mel cunctoꝝ dulciſſimũ ipſum auté guſtãtibus arquatis amarũ uideatur:qm̃ bilé amaram

habét ut in toto corpore redundáté ita in lingua.mel igitur máſũ amarũ commouet humoré
proinde guſtns bilis amaritudini occurrés uiſione mel amarum uideri facit
Cur ualde ex cádeſcétiũ ardent oculi?quoniam ira ſanguinis & ſpiritus feruor eſt circa coris ig i
tur utpote tenuis in partibus ſurſum uerſus fertur & in oculis:qui maxime perſpicui ſũt appa
ret.habet ſcilicet exhalationes quoq; ſanguinis aſcédétes inde os rubrum uideti facit.huc igi
tur effectum Homerus quoq; nouit cum inquit.
Ardentes oculi:uelut offuſi igne rubebát.
Cur ſparſa in ſerpentes aqua eos in fugã mittit.quoniam naturæ ſunt frigidæ & ſiccæ:& neruo
ſe exiguiq; ſanguinis & perinde: ĩmoderatũ frigus fugiũt quod uero talis ſint téperaméti:uel
ex eo manifeſtñ eſt:quod per hiemis tépus luſtrorum ſuorũ exquirũt cubilia:& terræ hiatus
criptaſq; ſubeũt: utpote calidiores ſoleq; occidéte ut plurimum fugiunt utpote aere frigido
rurſus per æſtũ cũ terræ penitiora rigeant illinc fugientes ad loca ſe recipiũt calidiora.
Cur ouũ toſtũ frangitur:non utiq; lixatũ?quoniã igni copulatur:quod ĩ ipſo humidũ eſt immo
derateq; calefactũ ac exuſtũ plures parit ſpiritus:qui loca nacti:per anguſta exire moliétes teſtã
per fringentes eueporát.idé etiã faciunt ſeriis:& fideliis muſto immiſſo & boliéte præterea
multiplex etiã flãma oui cruſtã toſtum diffringit.quod fictilia quoq; patiũtur per toſta:quáo
bré natura dictáte uulgo aqua perfundũt ouũ ipſũ toſturi at qui calida quidé aqua mollicie
ſtatim humoré exurit & raritatem relaxat.
Cur in uoluptate qnæ a contactu oritur oculos homines claudunt nec non etiã in aliis quibuſ
dam ſenſibus? dicendũ quod ab affectu uicta plæraq; hoc oculorum motu affectui correſpon
dét:exteriobus minime eleuatis & cũ ſéſu animã in aera trahétibus:& minore ſéſu corporaliũ
affectuũ ipſã excipere ſe cõperantiũ.
Cur nonnulla una in ſpecie adiuméta uim contrariã habent:ueluti docet experiétia. maſtiche
ſiquidé & terget & relaxat & confirmat:acetũ uero & calefacit & frigefacit dicendũ id eſſe qđ
ſunt in eis inſecta.& minutiſſima corpora per appoſitioné & non p téperameutũ uelut arena
humiditati alligata unum pfectum corpus uiſũ eſt cũ re ipſa multorũ ſit corporũ quæ minutiſ
ſima ſũt arena quod ſi hoc uerũ depræhéditur : nõ eſt alienũ ali s atq; aliis maſtiches partibus
tegi contrarias uires atq; qualitates:nec ad eadem naturam pmiſceri.q ipſis corporibus legem
unam ita ſummittat:
Cur in anteriori pedis parte uolã uerſus ſautio digito uarix ſuperne attollit? quod natura ſemp
huius corporis prouidés cõſueuit dolentibus particulis accurrere ĩ ipſaꝝ auxiliũ:ſed qm̃ pro
uehiculo uſa eſt ĩter humores utiliore:& nutriéte:& q nobis cognat⁹eſt ſágnine nõ dubiũ qn
deſcédéte natura ipſa ad pedis digitũ cũ ſáguine neceſſe ſit in tumoré maximas collectas ĩple
ri uenas:atq; ita ĩter uaſa adenas qua globoſa corpa ſũt excitari. ĩmoderata igit déſitas inflatio
nem:ac tuberculũ.facit.idq; uocatur uarix morbo uocabulũ loco inueniéte.
Cur uolucrib⁹ ueſicã & renes natura nõ tribuit?qđ multo humore opus fuerit ad pénarũ gene
rationem:& augumétũ ac quod ſe exercédo inter uoládum húc cõſumũt: & oĩno nõ mingũt
bibentes aũt ſtercus humiditate nõ mediocri egerunt.
Cur pueri quidem ĩ ueſica calculos gignũt:ſenes uero in renibus?qm̃ anguſtis ſpiramentis renes
habent pueri:& terreſtris humor craſſuſq; per renes penetrans ui per loci anguſtias ab urinis
extruditur ex renibus & ſelenoidibus uaſis in ueſicam quæ cũ latoꝝ ſpiramentorũ ſit urine
ad exeũdũ cedit: & calculũ gignenti humori ad reſidendũ & ad ſuã glutinationem in ſenibus
aũt cũ rara ſint foramĩa ad exeundũ urinæ facile cedũt terreſtri aũt humori ad reſidendum
quo calculus denſeſcat.calculi uero color humoré unde gignitur ĩ dicat ſolutio ab ĩ formatio
ne & particularũ præparatione.
Cur calculus ex caliditate denſeſcit calidi ſiquidem ſunt pueri:ſimile in ſenibus.nõ enim dederi
mus eis talem frigiditatem cuiuſmodi in cryſtalo eſt & niue.extinctio ſiquidem eſt renium ex
trema frigiditas.nõ enĩ utimur cõtrariis ad diſſolutioné denſitatis ſed ſimilibus calidis ĩ quá
uelut petroſelino fœniculo:& ſimilibus dicendum quod in magno æſtu:& torrore calculum
arenulas atteri contingit:ſicut & in torrides teſtis & tegulis arena conficitur ut conſequatur
ita facile exiguos emingi calculos una cum arenulis .aecidit aliquando & frigida potione cal
culos emĩgi renibus cõfirmatis & obfirmatis uiribus ĩpos egerendi ui emingétibus præterea
& immenſã exeſtuationem reniũ a frigido extinctam calculos denſandi cauſam eſſe
Cur in renibus & ueſica hulcera curatu difficilia ſũt? quoniã urina cum acris ſit opportunam
adhibitam ablutionem retundit:& ab adiumentis eiicit:magiſq; quæ in ueſica hulcera incura
bilia ſũt quod ibidem urina permaneat in renibus autem tranſmeet.

¶Cur in balnei ingreſſu calida aq̃ ꝑmotanobis uidet̃ calidior:& corpus noſtrũ ꝓpemodũ exu‑ere.quod ſubeũtib⁹nobis admiſſa quidẽ aqua interagẽdũ patit̃ hoc eſt corpus noſtrũ calefaci ens a nobis aliquaten⁹ frigefiat:nec utiq; nos fugit ut in oĩ ortu & ĩteritu agentia oĩno etiã patiant̃ cũ igitur aliq̃tenus frigefacta nihil fere calefaciat:non dubiũ qn ea aſſuefacti calidũ nõ ãplius ſentiam⁹ quẽddmodũ primo:qđ a nobis prior eius ĩmoderata caliditas exempta ſit. cum igitur calidã aquam mouẽtes & illã quidẽ cuti admouentes moueamus:nec nou altera porro aq̃ aduenerit cõtermina ob cutẽ neutiquã agens & patiens ſed ſuã caliditatis ĩmoderan tiã ſeruãs:iure nobis calida & exurẽs uidetur tãtiſp quoad ipſũ qđ perfectu; eſt patiat̃:& ſuã excuſſerit caliditatẽ ſicut & pus:id uero per ſucceſſionem facere poſſibile eſt.q̃diu enĩ calidã aquã mouemus tãdiu ſemp ſuccedẽs nobis re ipſa uidet̃ calida.& ob hoc ĩ erudita multitudo natura docente cũ uult corpus per ĩmiſſionem magis calefieri:quãdiu uoluerit calidã cõtinue aquam mouet.

Quã obcauſã ſi oẽ motũ ſe calidius fit:& ꝑſertĩ in calido aere:& loco aer tñ ĩ uentilãdo motus tactu frigidior nobis uidetur idq; ꝓcipue in æſtate cũ ex ſolis caliditate magis igneſcit:ut id quodãmodo cõtrariũ ei qđ ꝓdictum eſt eſſe uideatur:aq̃ ſiqdem calida agitata adhuc uidetur calidior calidus aũt aer frigidior nobis uideat̃ motus:ac uentilatus?dicendum igitur qđ ſemp id quod plus aliq̃ ĩ qualitate:aut ui eſt uincit & excellit idipm qđ minus eſt.repatitur enĩ me‑diocriter ab ipſo quod ualidius eſt. proĩde calida aq̃ cũ ualde ĩcaluit:cũ ad nrm admota eſt cor pus & ſi calefiat corpus refrigeſcit tñ aqua: nec quã habuit cõſeruat ſibi q̃litatẽ:proĩde qui nos ãbit & circũdat in æſtate aer cũ mediocriter calidus ſit ut ad calidæ aquæ cõperationẽ cor poribus aduenians iã ex calida cicũfuſiõe aliquatenus inflãmantis calefit.atq; ita nos calefa cit.quod ex lino ueſtes efficiunt ſiquidem cum primo frigide fuerit a nobis calefactæ ita nos recalefaciũt.non dubium igitur qn ut in uentilatione tranſmotus a corporibus noſtris q ab ipis calefactus fuerat aer cum alter accedit nondum calefactus frigidus nobis uideatur:idq; uiciſſim fieri certum eſt.

Cut in oculi pupilla facta hulcera & abolita:alba uidentur quæ uero extra pupillam in ipa nigri tia neq̃quã?dicendum ꝙ per pupillam ſolam uidendi exit ſpiritus maxime perſpicuus:atq; lumi noſus.excicatricis itaq; albuginibus cornuoſæ tuicæ ſpiramenta denſantis non amplius uiden di erumpit ſpiritus.ſed reliquus coactus ſua pluralitate reſplendens ipſam cicatricẽ albam de mõſtrat.uidendi quidẽ ſpũs propter denſitatẽ non exit:& nequidẽ uidet.

Cur paleæ & calidam cõſeruant aquam : & niuem cum frigida ſit hoc eſt qualitates habent cõ trarias.dicendum palearum naturam abſq; manifeſta eſſẽ qualitate quamobrẽ & qualitatũ ex pertes aliqui ipſas uocant.Cum ergo ſingularis potius ſint temperamenti citius pariter tranſ‑mutantur quibus fuerint copulare:illorum temperamẽtum ſibi aſciſcẽtes:a calidi igitur acceſ ſu calefiunt : recalefaciuntq; ac fouent : atq; conſeruant itidem & a niue frigefactæ ipſam re‑frigerant ac eius frigiditatem cuſtodiunt.ſicut etiam cæra & oleum cum inſignis ſint tempera menti & qualitatis expertia in qualitate commutãtur:cum iis quibuſcum ãmiſcentur quod illorum ſibi aſciſcant temperamentum.

Cur in hyeme ceſſante pluuia aſtra ſplẽdidiora nobis uideantur?quod a uẽtis & pluuiis qui nos ambit aer.& qui in ſublimi omnis amotu tenuatus & perinde ut purgatus dici poſſit:ui ſua pargatiorem aſtorum exhibet corporum acceptionem penetrationẽq; facilẽ ac plurimam id uero uel ex eo liquet quod in defecatas ac perſpicuas aquas deſcẽdentes longe ſpxendidius:ac magis perſpicue iacentia uident corpora quæ in cœnoſis & materioſis nequaq̃ uederi.aut ad modum hebeti uiſu ac uix cerni poſſũt.

Cur ſæpenumero inter mingendum exhorreſcimus?quoniam bilis acuta confluens & lancinãs ueſicam irritat : & totum corpus concutit ad unum affecte particulæ impulſum inui quoq; egeſtiua mediocritet eiiciẽda etinm prædictum horrorem bilis facit hoc autem pueri in pri‑mis afficiuntur quandoquidẽ propter edacitatẽ ſunt redundantiores.

Cur noctu magis dolores intẽduntur?quoniam anima per ſeſe ocioſa:neque uiſu:neque auditu neque guſtu:neque reliquis exercita ſenſibus: extorſuſque diſtracta actionibus longe a corpo ralibus langoribus preuenitur:qui tactui obnoxii ſunt exiguæ enim noctu animales fiunt ex ercitationes.anhelatio inquam:& ratiocinatio. quod autem extrinſecus a ſuis diſtracta ex erci tiis anima minus a corporis langoribus præueniatur:uel exeo liquet:quod affectus & morbi & reliquæ circunſtantiæ amicorum conſuetudine:& colloquio ſedantur:& ab ægrotantibus familiarium conſolationibus auferuntur inſpice ſane naturam ut ſe erga ſua exercitia iteidiu um minus exerceat:erga ciborum inquam concoctiones humorum tranſmutationes

¶Cur ĩ bal nei ĩgreſſu. Macrobi us:
Cur qui in aquã deſcẽ dit calidam ſi ſe nõ mo uerit min⁹ uritur ſed ſi agitatu ſuo aquã moue rit maiorẽ ſentit calo‑rem:& toti ens aq̃ urit ãplius quo tiens nou⁹ ei morus ac ceſſerit : & diſſarius ca lida inquit noſtro cor pori mox ꝓ bet tactum ſni manſue tiorem uel quia cuti aſ ſueuit : uel quia frigus accepit ano bis: motus uero aquã nouam cor pori appli‑cat & ceſſã‑te aſſuetu‑dine de q̃ paulo ante diximus ſp nouitas au get ſenſum caloris nec eadem rõ ĩ aquæ & ae ris calore il la eniu cor poris ſolidi oris eſt & craſſa mate ries cũ mo uetur inte‑gra ui ſuã ſupficiẽ cuĩ admouet̃ ĩ uadit : aer

ſanguinis emiſſiones: reiectiones: nutricationes: productiones. ſimilitudines & id genus alia anima uero erga ſua ſe magis exercet officiat quinque ſenſus & mẽbrorum motus & circuiſionem:& ſermocinationem & memoriam noctu autem econtrario magis quidem natura proficit.anima uero minus.

ALEXANDRI APHRODISEI PROBLEMATON SFCTIO QVINTA PER GEORGIVM VALLAM TRADVCTA.

Vr pulmone uitiato languẽres ideſt pipneumonici ſõniculoſi ſunt qm̃ id mẽbrũ largã nactũ humiditatẽ acquiſiticiã accipit caliditatẽ unde ſemper in motu eſt.generantur ergo uapores qui ſua leuitate caluariã compræhendũt inde ad cerebrũ penetrãtes prima in compactam excipiunt eſſentiam.qđ etiã ſignificatur in lauacris & caquobis obtectis Caliditatem reſoluut & frigefiunt pariter membrĩ naturam trãſmutantes:& perinde duplicatũ frigus principale aggrauat & langorẽ generat.

Cur q radicitus uuã ſubſecuerũt tabidi euadũt? qm̃ qui p os ſufflatus eſt aer incedit̃ & tranſmutat̃ exhauſta eiuſi moderata frigiditare:quod repaguli:ac ueſtibuli una gerat effigiẽ:qua ſublata aer ĩmutatus dehorſum fertur:& pulmoni adhæret frigefacit igit̃ ſanguinẽ in uaſis coagulans:& cito immobilẽ pulmonẽ efficit:quo ad mouẽdum ſe coacto uaſa cõfringuntur & ortum ſuggerit affectioni.proprie igitur gargareon appellatur a ſonitu conficto uocabulo:ſicut ſibilus:& tintinabulum cionis autem tum morbus appellarur cum a fluxu ultra iuſtũ modũ deductus eſt:& una cum inflãmata uuæ acini formam aſſumit choanen autem quidam nominarunt.quod ſuperne lata ſit:inferne autem anguſta in ſcalpri modum.

Cur pulmone uitiato male rubeſcunt languentinum? quoniam ſanguineus humor toſtus ĩ pulmone uaporem generat ſanguini conſimilem ſemper enim factum ſimilitudinem facientis gerit adigit̃ itaq; malis ob leuitatẽ inſidere:ſed cutis tenuitate ſicut per uitrũ formoſũ uideri facit

Cur p hiemem cũ ſimus intus calidiores:ut in aphoriſmis oſtẽdit hipocrates pituita generatur quod plurimis aſſumptis cibis ob ſtomachi robur eos uenter nequeat concoquere multitudine igitur tanquã extincta inſita caliditate frigeſcit ac pituitã gignit:deficiẽteq; ac mancã actione cõſtituendo a pituita ſanguis occupatur.

¶ Cur in ægypto quæ calidiſſima eſt frigidũ naſcitur uinũ in ſchytia ueto quæ frigidiſſima calidum omne profecto uinum calidũ eſt. ſed iuta temperamenti ſubiectionem:idq; magis & minus in contraria nomen aſſequitur.iure igitur frigidus eſt ut aliis comparatum.immoderata enim æſtatis caliditate terræ eſſentiã relaxãte ĩgens ipſius calidum abſumitur:& perinde debile redditur uinum at ĩ ſcythia quippe quæ gelida eſt cõcluſo intra terram calido ualidum & calidum uinum efficitur:quod etiam æthiopibus euenit nã cum æſtuoſiſſima incolãt loca:timidi ſũt effœminati & nigri.ſcythæ uero que ĩ gelidiſſima ſũt regione:albi ſunt & animoſi quod autem in ſupficie calidum præ ſe ferant æthiopes:cutis oſtẽdit nigritia. Gallis autem in principiis ipſis calidũ erigitur in corde & iecore:atq; ĩtus nidiculatur ut ex albo colore licet ĩtueri

Cur in æſtate frigida ſunt holera:& poma cuiuſmodi ſunt pepones:& cucurbitæ:& cucumeres in hieme uero calidæ braſſicæ: raphani:rapæ: ſtaphylini quoniam ſolis reuolutio poli circulũ uoluens ſitus alterat.ſiquidem in æſtate ſuperiorem tenuit zonam: ut dici indicat longitudo fouentur ergo quæ ſupra terram ſunt & frigefiunt ſtirpes.at in hieme ſub hmiſperio diſcurrens terræ profunda fouens:ſtirpes reddit calidiores.

Cur ex cauſo pulmonis langor:quæ peripneumonia appellatur: experipneumonia uero cauſus non naſcitur? quod cauſus ex flaua bile fere oriatur hæc enim ex cũctis uaſis in latum defert̃ uentrem:adducitq; quicquid illi incurrerit.natura igitur experitur multiplciter humorem expurgare ſecundũ enim loca ortum definit ſi eſſentia huiuſmodi tenuis fuerit & uiis ualida: & tẽporis calidi oblata fuerit occaſio per ſudores morbi effectrix cauſa educitur.ſin autem cõtrarium per uentrem educitur:aut ut plurimum euomitur.enimuero poſitum uiciuum eſt & caſus cõſuetus.porro humor in pulmonis gurguliones adactus eleuatuſq; & eius paritis complendo eſſentiam:morbũ gignit.ex peripneumonia autem cauſus neutiq̃ naſcitur.quoniã præuenitur ut humor extinguatur & exuratur in cinerm ante quã huiuſmodi gignatur affectio.

Cur hippcrates in febribus cibum fugiẽs inediamq; comprobans in acceſſione tamen pleureſi ac peripneumonia laborantium in acceſſione inquam ipſa cibum ſuadet exhiberi, ait enim

¶ Cur in ægypto: Macrobius.

Cur ĩ ægypto quæ reliquarum calidiſſima eſt uinum nõ calida ſed pene dixerim frigida uirtute naſcatur.ad hoc diſſarius uiſu tibi albine cõpertũ eſt aquas q̃ uel de altis puteis uel de fontibꝰ hauriuntur fumare hyeme æſtate frigeſcere: qđ fit non alia de cauſa niſi qđ aere q nobis circũfuſus eſt propter tpis rationẽ calente frigus in terrarũ ima demergit̃: & aq̃s ĩficit q̃rũ in imo eſt ſcaturigo & cõtra cũ hiemem aer prefert calor in iteriora đmergens aq̃s in imo naſcẽtibꝰ dat uaporẽ.qđ ergo ubiq; alternat̃ uarietate tẽporis hoc in ægypto ſp eſt cuiꝰ aer ſp ẽ in calo

ubi deptisana:quod nisi tabes impellat:ea non debeat exhiberi:quod auté non debeat morbi ostendit initium?quoniá in aliis quidem morbis humores natura concoquit:in aliis aút etiam causas per urinas & per egestiones persequitur.proinde cibum in his assumere non conuenit ne morbi causas reliquédo intercoquédum cibum ĩ moretur.oportet igitur naturá cum mor bo dumtaxat obluctari.at in pleuerticis natura sucum quidem cõcoquit:anima uero extremá quæ in usum uenit essentiam exinanit.hic uero ui sua pectus corripiens:quod mœstitiá affert educit alioqui irationalis quidem natura ex inutilibus cibũ sibi idoneum quo fruatur compa rat:aĩ alia auté ĩstrumenta quæ sub sensum cadũt pernitiosũ expellũt : & utilé aucupátur.iure igitur nutrire oportet:quo musculis cõfirmatis ad succumbéti ferédas ĩsurgamus suppetias.

Cur tertiana quidem ex calido humore progenita pertundentéq; ac persequétem habens bilé uno prætermisso die exurgit.quottidiana uero quæ grauitati ac frigiditati cõiunctam habet pituita quotidie quartana aút uno atq; altero die medio?quod tertiana quidé exiguum habés quod humorem efficiat repente dimoueatur aut per sudores:aut per uomitus:& causa exinani ta atq; exhausta consistat.quæ paroxysmi sunt manent in secúdum motum efficientia qualita tem da uero uberem materiam tum neutiquá deficientem uidebis paroxysmũ.at quotidiane suffecta materia:& crassitudo & humiditas paroxysmũ prolixum facit.quod auté ex cause mul titudine morbus longius producatur motus ualidittate synochus ostendit. qui a sanguine fa ctus huberé habens materiam nullum usquá fert interuallum quotidiana uero anceps quan tum humoris quantitate fuerit imminuta ;quod sub sensum cadit:ostendit interuallum. mul to aút longius tertiana exhumore eam procreáte facta & calorem ipsũ habens:& partiũ tenui um distulit interuallũ multo sed enĩ longissime quartana excendit intercapedinem.atq; rediti onem.quatenus enĩ subtracta fuerit materia:eatenus paroxysmi motus subtrahetur:& peride hæc ipsa diminuiť ad quintaná:& septimaná & nonaná.inspice sane quá sanguis quidé nutri ens corpus quantitate abundet.deinde pituita.quin & aliquando hæc infame nutrit.ex inde ut flaua bilis cõminuitur:ut pote neutiquá nutriens & acuta:longe autem magis bilis atra di minuitur:utpote naturæ infesta.membrorũ siquidem est absumptrix.itaq; si triũ aliorũ humo rũ fiat augmentũ id cacochymian idest humorũ uiciationem uocant. sinautem insua qualita te quatuor iuxta proportioné perstiterint plethora nominát qđ a plenitudine nomé adepta est

Cur luxata maxilla ei non exhibemus adiumenta sed alteri quoniam cum duo sint musculi in diuersum inter se inuicé protenũ ad singulas maxillas uno motum faciente si eorũ alterum luxati contingat.uerbi causa dexter sit luxatus tum sinister suam & ualidá uim habet ad se ig i tur attrahit imbecillum ac spectatur qui sauus est ut languens:& languens ut sanus.& pars q dem incolumis contrahitur imbecilla aút superstes est quod sane & instrabis accidit oculis luminibus contractis quod si ad magnam genam pupille fuerit nutatio exigue rei paralysis intelligatur.fueritq; hæc tibi regula ut luxatis musculis nõ quod uisuiuediatur accipiendum sed diiudicandum quod non appareat.

Cur ex cespitatione uarix gignitur.quoduis animalis fine tenus per neruos extendatur fertur ita que uis prouisoria: & incessus causa derfectoria:eadem porro per transmutationé:& alteratio nem neruorũ agitur per totũ quidé crus.sed nihil perficit quandoquidé non inuenit affectũ ad uaricem uero secedens cum locũ capacé:atq; idoneũ cõpererit ibi insedit:ac propius ad ade nen accedens eius uitiat essentiam:& ad tumorem qui contra naturam est trahit.sunt aút ad enes per exigua corpora:globosa laxa:magnas ĩter uenas acq; artertias ĩstar cuneorũ ne adhe rendo uasa utpote humida contabescant sanguinis abundantia: ex hac igitur humiditate nutri untur:qui inflammati uarices procreant obdurati uero tonsillas.

Cur in caluis caluaria quidem tenuatur tempora uero densescunt. quod ut plurimũ in sublime eleuata quippe quæ humiditatis expertia sunt capillo fometum nõ suggerũt Inferiores aút par tes eum qui ex cibis sursũ euaporat excipientes.Capillos gignũt cui rei astipulantur:quæ in terra gigni contingit que enim editiora sunt loca:utpote saxosa infœcũda sunt:neq; fœtus ferunt:quæ uero deiecta humiliaq; sunt ac humectiora cõtrariũ ferunt.

Cur ex quatuor facti elementis.hoc est igni:aere:aqua:terra tria habemus quæ ea complectũtur humida solida: spũs.quod ut quidam putant ignis essentia tenuibus.Constans partibus consi stendo aeris naturá induit.ignis enim resolutus in aerem decedit : & aer ui coact⁹ atq; coadu natus ignem gignit : ut in lapidũ attricione collisioneq; aer tráſmutatur sũt etiam qui dicant ipsum actu simul adesse

Cur in apostematum doloribus præcedit rigor & subinde febris quod in doloribus afflictata natura intus excruciatur ab extrario concussa.frigefacta igitur superficies sanguinis uasa cõ

re frigus.n. ima petens uieiũ radici bus inuol- uitur & ta- lem dat q̃li taté succo ĩ de nascenti ideo regio- nis calide uiua calore caruerũt.

Staphilinus pastinata é erratica & agrestis:co- lumella de hortis læte tur: mollé- q; sinũ sta- philinus ĩ- umbret Pli nius ex iis pastinacæ unũ genus agreste spõ te pronenit staphilinos græce dici- tur altẽ se ritur radice uel semine primo uere uel autũno diascorides ait carotá uocari.

¶ Cur ex causo pul. Corneli⁹ celsus. Febré auté ardété quá græci cau- sodem uo- cant subit⁹ horror exo luit.

denſat.diuturnius autē immanēte dolore:ac tanq̄ reliqui ignara natura effundente retrorſum ſolidum ſanguinē:uapore exundātia uaſa febrē gignūt.mēbra autē ſimul affecta cum eo quod languore incitatū eſt ob ſanguinis tenorē:qui eſt a repletione quēadmodum primo obſeruata uim expulſoriā excitant rigorēq; efficiūt:ſanguinis autē putrefactio febrē.

Cur fruges quædā inutile intus cōtegunt ut dactili perſica:alique autē cōtra ut iuglādes & mala punica:quod natura generis ſobolis genera intus:quæ utilia ſunt occultauerit ſiquidem id ſpeciem conſeruaturū ex ipſis percaluit.in aliis autē granatis ac reliquis ex ſtirpibus:ac traducibꝰ ortum ſumit.

Cur bubulas carnes concoquētes:piſces ſaxatiles nō concoquūt? ꝓpter immenſam uentris caliditatē bubulæ carnes cōcoquuntur.oportet enī ad efficientē cauſam materiā quoq; adeſſe patiētem:ſicut ferro ad elaborādum ſolida exhibita eſt in uſum materia:ut ligna querna:aut carbones.argēto aūt aut auro paleæ.ſubmutatʳ aūt materia ob patiētis eſſentiā.idē ꝓpemodū euenit in piſcibus hos nāq; aurū eſſe arbitrator: carnes uero bubulas ut ferrū:cū igitʳ uēter cōpertus fuerit calidus ſupra quā cōueniat toſtus piſcis renidet:& ꝑimitʳ ac īcoctionē imitatur.

Cur tabeſcentiū ungues incuruantʳ? quoniā ſolidorum eſſentia:quippe quæ difficulter ſuccumbit a langore declinat.figuræ autē talis imaginem gerunt ob carnium eliquationē.hulcus autem habēt inſanebile quod nunq̄ ceſſet pulmo:quādoquidē id a natura nactus eſt ut perpetuo moueatur ꝓpter cordis ſine ullo prorſus interuallo motū:& propter tuſſim & ꝓpter puris exprugationē:hulcus magis adhuc diſcerpitur.

Cur in febribus ſi ipſæ īminuatur augentʳ capilli & ungues.in reſumptionibus autē defluūt quidem capilli:ſed corpus augetur? quod capillis nutrimentum ſit ex ſuperfluitatibus.in febribus igitur cōflagrātibus humoribus ſuperfluitates gignuntur:corpus tū non alitur ꝓpter eius malum habitū:quē cachexian uocāt.iure igitur capillus iuxta id quod ſibi aptū eſſe ſentit delectatur.eodēq; gaudet. Verum in aſſumptionibus in cinerem cōuerſis humoribus conſiſtunt quæ euaporabant:& perinde non alitur ſed excidit:corpus autem ex inanitione omne genitum ad ſe trahit ꝓpter præuentum conſumptionem.

Cur quod in urinis album ſubſidet bonum eſt:propter ſolidorum & principiorum ſimilitudinē declarat enim potentiæ amicitiam:atq; robur & colore ad cognoſcendum ſe profert: inſolidis nāq;.utpote fuudatis obfirmatiſq; præter humida:& ſpiritus ſe habitare natura credidit. hæc autem colore alba:ut nerui & oſſa:& uenæ:& arteriæ.digeſtus igitur qui morbū facit humor in uaſis:& per urinas exhauriens emiſſum inutile abſterget:& ideo digeſtus color albus eſt: & ob hanc cauſam:qn̄quidē ſenſim uis ꝑ febres debilitata morboſum humorē cōcoquit primo parū exhauſtū in urinas:& propter leuitatē ita factū ut ſurſum uerſus feratur facit quod dictū eſt.perſpicuū eſt enī uideri in urinarū poculo ſuperne natans ananeoſum quiddā poſtea uero diſſecans:ac magis concoquēs magis exhaurit & nubeculā facit quæ in mediis urinis conſiſtit quo enī quātitate grauior facta fuerit tanto magis ſubſedit.Cū aūt cōſumate expellit cōquoquens omne redūdans morboſum id reliquū ſua multitudine graue effectum:tū demū in poculi fundo ſubſidet.& perinde ꝑdictā faciēs ſubſidētiā ſanitatē cōfirmatam ſignificat.nam remixtū in eo qui per naturā eſt ſanguine morboſum humorē perfectū per concoctionē ſecernens natura expulit.albū ſiquidē quod ſubſidet demonſtrat ſolidarum particularū colorē potentiarū digeſtionibus cōſeruatum.leuitas autem ac nulla aſperitas eius ſignificat cōcocti humoris æqualitatem.nam aliquatenus quidem craſſius & aliquatenus tenuius inæqualitatem quādam decocti indicat.planities autē eius quod ſubſidet hoc eſt non diuulſum eſſe id enunciat potentiæ perfectā actionem.proportionem autem habet quod in inflāmationibus eſt pus cū eo pure quod in urinis ſubſidet.& pus quidem putidum & quādoquidē in anguſto loco eſt quod etiam putrefactum non expiret nec ſanguini cōmiſcetur:ſed foris eſt circa cutem.quod uero ſubſidet econtrario habet nec eſt putidum.

Cur a bile gignitur febris & a bile ſoluitur? fit quidem a bile cum mota in acutius conuertitur: & putreſcit.ſoluitur autem cū cōfertim ſuſcitatur animal in eius quod fert mœrore auxilium & humor extrorſus concurrit:qui diſtractus exinanitione cauſam exoluat.

Cur mœrentium oculi caui ſunt? quod ægrimonia ad contractionem corporum faciat ꝓpter pter aīæ ītrorſum receptū.iratoꝝ aūt impudentes ſunt & īmodeſti ꝓpter extrorſus receptum. ubi enim nutus eſt potentiæ illic etiam inſtrumentorum & humorum eſt momentum.

Cur oſſa cum ſint aridiora & ualidiora inter prolabendum confringuuntur:caro autem cū imbecilla & mollis ſit a terra nequaquam afficitur? quod que ualidiora ſunt obuiantia:atque reſiſtentia oppugnanti ex conflictu:& colliſione ſua inter ipſa inuicem ſubeunt afflictationem

obtemperantia uero submittentiaq; atq; cedétia propter essentiæ molliciem oppugnanti ac ob nitenti se submittentia: ac obtemperantia cōplosionem: accollisioné tegunt & auersantur idé etiá hominibus euenit & stirpibus ac ianimatis corporibus.

Cur eunuchi lōgi & incurui? quod humiditatis multitudiné habentes in corpore affluunt: poté tiæ autem imbecillitate id non ferens carniū multitudo uehiculares subuertit particulas: quod etiam ædificiis accidit: cum quispiam non cum proportione fundamentorū magnitudinem cōplexus est: domus celeriter collabitur. eodem modo est uidere & in eunuchis. natura siquidé non eam tribuit magnitudinem: sed ars ablatione absumentis calidi crassitudinem induxit.

Cur extrema nobis in primis rhigent? quoniam tenuia: & neruosa: & exigui ,admodū sanguinis sunt: & ob hoc frigida.

Cur in metu: aut horore capilli eriguntur? quod affectus iuxta frigiditaté habét. atqui frigiditas cutis spiramenta désat. ,pinde capillus circū astricta superficie erigitur.

Cur melancholici quæ nature sunt opera conseruant cōcoquentes. & sanguinem per uenas dimit tentes: animæ uero nequaquá? quod aduersus sapiendi instrumentum affectū habeant: atq; di stéperamentum: aduersus cerebrum inquam.

Cur iuges morbi facilius remedium admittunt raris propterea quod crebrius fieri cōsuetū non tantopere naturam consternatur: alioqui exigua quoq; euersio téperaméti iuges morbos facit maxima autem que rara.

Cur febricitátes quidé magis sitiunt: Verū non fament cū auté meliuscule habent uiresq; resū munt magis quidé fament: sed minus sitiunt. quoniá sitis ab excessu febrilis caliditatis gignitur sicut quosdam sanos uinū multū: & meracū bibentes sitis consequitur: sitis ení nascitur ex mul ta caliditate ut dictū est aut ex multa ariditate humida depascente uelut in ieiunantibus ne sane fament quando multa in stomacho iacet humiditas ex morbosis humoribus excitata Conualescentes auté fament propter multá humorū exinantionem a febri absumptorū nec sitiunt quod ipsorū frigesiat corpus caliditatis febrilis absentia.

Cur inter moriédū pediculi abeūt ex eis in quibus affuerant locis? quod fométo & nutriméto egeant quod e sāguine manat. id auté tum: & frigescit: & absumitur alium itaq; modum quæ rentes priori similem excedunt.

Cur iugulata animalia pedibus iugiter calcitrant ideo inquá magis plagæ qolore consternan tur quam quod rapiantur.

Cur in quibusdam animalibus caudæ magis motantur post sectionem: quá reliquū corpus se ctum? quod cum carnibus sint angustorū spiramentorū plus naturalé caliditaté custodiant atqui cauda mouendi: ad sentiendi uim habet. quamobré postquam quieuerit adhuc moue tur: si modo a quo q̄ post quá querit attingatur.

Cur in purgationibus cū trabes apposite possunt enumerari satis purgati uederi debent quod a principio purgatorium quidem humores mouens in aluo: ac attrahens: cerebrū euaporatib⁹ compleuerit: inde spiritus ad uidendum ac sapiendum accommodatus cum purus non sit tra bes inæquales uidet qui post exinanitionem purgatus oculo sese exhibet ut ueta intueatur & iam prudenti ut recte discernat.

Cur ex purulétis & tabidis multitudo erūpit pediculoꝝ qm̄ ꝑus corrūpit humida: & putrefa cit. quæ uero naturæ calidæ sūt hæc procreant animalia sicut ī luto aut in stercore: uer mes & in intestinorum superfluitatibus lumbrici procreantur.

Cur magis dolemus in testibus percussi? quod colei plurimū sub sensū cadant præterea natura quoq; pudendis suam præbuit uoluptatem coitus causa neruosa enim pars est atqui plurima uoluptas a multo gignitur sensu testiculi igitur cognatione. & affinitate uoluptaria affecti mul ti sensus ipsi quoq; particeps sunt. ubi sésus inquam multus ibi ingens oritur uoluptas: ubi porro ingens uoluptas: illic etiá ingens dolor maximo siquidem bono. maximum ut plurimū opponitur malum: & minori minus eorū porro quæ afficiuntur trinus est modus. aut enim co gnatione: ut cerebrum & os uentris neruorū complurimorū concursu: aut loci affinitate atq; uicinate: ut cor stomacho cum ab acutis lancinantur humoribus. & ipsū cor pariter leniédo cardiogmon siue cordis lancinarioné ad expulsioné ægra afferétiū aut ,pter imbecillitaté: & ꝑ icessū ueluti ī cespitatione digiti pedis uarix a currente enim natura ad id quod dolorem exuscitat cum sanguine implentur huius uarieis adenes. Tertio est parilis uitæ affectio super funere ac morticinio nāq; pariter afficiuntur: & bariter dolent cognati. & uicini. aut trāseundo audientes: aut interrohantes affectū animæ aliqui admittut imbecilitatis causa euaditq; ita primo quéadmodū ī suo cuiusq; fuerit affectu: secūdo auté paritatis affectū: tertio sane min⁹

Cur abrasio in ophthalmia idest oculorum morbo utilis: quoniam respirans caput per spiramẽta superfluitates distrahit & grauedinem.

Cur ex tenebris in lucem confestim transeuntes uidere non possumus: & ne quidem ex lumine in tenebras? aut quod tenebræ cum crasse sint: ac frigide densent & uidendi spiritũ perturbent lumen porro cum lucidum sit: & candidum: & calidum ipsum distrahit: ac dispergit diu quidẽ post factam consuetudinẽ & perinde extrarium nequit intueri: aut quod a contrario ad cõtrarium repente trenslati e uestigio similiter intueri assuescamus.

Cur in rationis expertibus febres & oculti morbi difficilius curantur: & magis periculosi sunt q̃ in hominibus? nempe quod naturã habent & sensibilem uim intus in corpore demersam: & non ex rationali anima comprehẽsam extrinsecus sicut in hominibus habet iure igitur sensus dolorem multum amplectitur: naturãq; demergit cunctasq; ipsorũ uires: alioqui uelut difficillime affecta maioribus de causis magis afficiuntur quã ab euentis.

Cur inter pluendum bulæ ex aqua excitatæ ingentem plauiam fore indicant: quoniam multa aqua & multa euaporatio: multi spiritus: & crassi est procreatrix qui aquam subiens undiq; se attollens: & intumens sufflationem efficit: sicut in tibia nobis licet intueri ubi spiritu impleta est. omne quoq; humidum inter feruendum spiritatur. globosum fit si quidem globosum est elementum aqua: sicut & cætera elementa. hoc autem demonstrat aqua demissa in folia: aut ex sublimi delapsa quod rotundæ figuræ sit: atqui ut pars habet totaq; habebit aqua q̃obrem & similium partium est.

Cur non dolet caput nobis sectum perinde ac reliquum corpus? quod caro non sit admodũ musculosa: ut in reliquo corpore.

Cur ex morbo furfuraceas squãmas ex pedibus magis emittũt quã ex manibus unde raro? quoniam materia deorsum fertur. & pedes multo longius a corde absunt & ob hoc cum sint frigidiores minus concoquunt superfluitatesq; distrahunt.

Cur a tabe & scabie & lippitudine proxime ad eas accedentes capiuntur ab intercute autem & febri & morbo qui attonitos teddit. uocant autem eum apoplexian. minime? quod oculus quidem utpote facile passibili oculo morbũ transmittat: tabes autem remittens per respirationẽ aerem putrefactum per sani anhelitum morbum quoq; transmittit & putredinem pulmoni. Itidem scabies cum in superficie cutis sit & glutinosum habeat florem facile transmittit. cutẽq; sani subuertit aliorum sane morborum aliqui cutem non attingunt: quippe qui introrsum uersantur aut florem aliquem non remittunt sicut intercus & apoplexia. aliqui cum in superficie sint: propter glutinationem: & crassitudinem: & ariditatem florem nullum remittunt sicut ea uitiligo quæ leuce nominatur: & elephantia aliqui autem cum intus uersentur non fluentes: pestillentem: ac purulentum florem non emittunt cuiusmodi febrium assuetudines sunt.

Cur nonnullis inter febres lienes augentur? aut quia multum potant & sufflantur: est siquidem id membrum patulorum spiramentorum: aut cum natura imbecilles sint fusas excipiunt materias.

Cur senes & pueri impensius iuuenibus calculos gignunt? pueri quidem utpote edaces senes uero frigidi & impotes: minusq; concoquentes redundantias multas cogunt calculorum procreatrices.

Cur titillatio & pruritus pedis uolarum somnum cit? quoniam hinc neruorum fines exorinntur: per quos mediocris motus ad cerebrum ascendans animam demulcet: & ad requiem: ac somnum allicit. sunt qui dicant q̃ plures huc superfluitates descendant: quoniam dehorsum feruntur: & propter pedum iugem motum id accedere: porro quod mediocris pruritus motu superfluitates per neruos ad cerebrum aliquatenus remittat quibus refertum fuerit somnum ciat.

Cur longe crebriores lunares defectus fiunt solaribus? quoniam luna quidem in eclipticarum coniunctionum terminos incidit: & in conum ex umbra terræ factum propter solis diametrum & per lineares angustias magis luna propter calerem cursus motum frequentiusq; dictos casus incurrit. sol enim dumtaxat sub eclipticis coniunctionibus obũbratur lunæ obiice & ipsum inquam luna occultante. at cum sole sit magnitudine minor totum solis globum obtegere non potest. id sane ipsa frequentius patitur: quatiunt demum æs & ferrum homines dæmonas fugantes: quoniam per id tempus cæli luminaria influentias in terram non demittunt bonum afferentes: & perniciosos dæmonas a nobis arcentes.

Cur septimestres infantes uiuunt: octimestres uero nequaquã. quod septem numerus perfectus

sit:ut testatur pythagoras:& arithmetici:& musici:octo autem imperfectus.quemadmodum nequidem monstrosi partus diu uiuunt:quandoquidem eorum ortus naturæ prouidentia nō sit.sed imperfecti sint propter redundantiam.ac materiæ fluctuationem in aliam formam cōfecti nihil siquidem imperfectum:aut tempore:aut in formatione:aut ortu a natura procreatur ideo ne quidem diuturnum est.eduntur autem sptrimestres ob ualidissimam uim in uulua in formatricē:utilem:atq; moderatum sanguinem competrenrem: fœtum celerius explicantē qui uero decimestres e contrario:quod perfectus septem : & decem a natura sit numerus : uel ex eo liquet:quod septem sideribus inferiorem mundum deus ad ministret.septimestres infantes dentire comperti sunt septennes immutant:bis septennes pubescunt ter septennes uiri euadunt.necnon morbi septenarii numeri proportione adiudicantur : itidem luna septenario numero figuratur.septimanis mensis quoq; conformatur. Septem etiā sunt uocales.similiter decem numerus iuxta aristotelem:atq; philosophos : quæ sunt in ortu & interitu compræhēdit etiam omnis numerus a decem per circuitum gignitur . nam undecim : & duodecim : ac deinceps in decem numeri principium reflectuntur: omnisq; infinito tenus ut numerus a nobis compræhendi potest ita habet.tum quoq; iustissimi uiri dexstaras præbebant in tutela rei decem numerum præmittentes.nam res suis nunc hominum litteris confirmanturr.

¶Septē ēt sunt uocales. Apud græcos non apud nos.

Cur porrectū i utranq; manum ouum ualde compressum non frangitur: sinautem in obliquū uertatur colliditur : quoniam solis conuersis mucronibus manuum uolis adhærescit & sua in parte breuissima comprimitur.conuersum uero in obliquum : & prorsus eius toto cōpræsso cortice collisioni obnoxium facile redditur

Cur auribus sonantibus natura dictante omnes immisso digito succurrimus : plurimum spiramentum mouentes ? quod audiendi diducto spiramento distrahatur qui in ipso fuit spiritus: qui sonitum faciebat:sed aliquatenus a ualido etiam motu attenuatus egeritur.

Cur siluestres stirpes ad modum frondosæ:& ualide sunt ? quod ex ipsa ui naturali signantur atq; consumentur : non autem arte aut agricolatione & ne quidem aquæ multitudine : aut humoris hubertate pubescunt:prout domesticæ quas aliquis editus effœminat & coalescunt aut ueluti quidam aiuunt : quod siluestrium quidem terra perinde ac mater est : domesticarum uero nouerca.

Cur fœmiuis in uesica calculi sero gignuntur?quod uesicæ collum magis amplum maribus habebant ; ut mingendo eiiciant quod superfluum sit.

Cur musculorrm oblique sectiones medicatu difficiliores & rectis sunt informiores?quod inesquas:uillos uocāt:nernosæ multæ secentur:siquidē natura uerū omnifariā in multos extēdēs uillos in rectos : attexuit ita carnem:sicut subtegmen stamini.& musculū animali figura fecit consimilē:ipsūq; porro in unum cogendo fecit reciprocū ei correspōdētem neruum nominatū tenontā:quem ad terminū procreauit iuxta articulos mouentium particularū.sed quoniā nō poterat.molle duro statim:ac sine medio copulari:quādoqdem cōtraria sunt:per ossa ac medulas progenuit neruosā quandā particulā:quæ coniūctio nūcupatur:in qua tenōtis finem cōiūxit unde a cōiūgēdo syndesmos idest cōiūctio est appellata.ubi aūt opus erat ingentem & ualidā trahere particulā:uelut crus illic teretē ac globosū affixit musculū:quo uim ad mouendū multā ipse admitteret ubi uero exiguā & imbecillā:ut palpebrā:aut epiglotida illic musculum quasi cartilaginosū cōpareuit quod ui mouēdi multa nō egeat: & pinde iuxta ꝓportionē mobili particulæ musculus quoq; gignitur.

Cur aliqui fascinant & præsertim pueros quod multo facillime excipiant affectum:& naturæ conuersionem:id uero est huiusmodi factum. quidā ex multa animæ uitiositate naturam habentes bonos in sectari immensa uitiositatis inuidia:ita incitantur ut uirulentus aliquis:ac tabefaciens radius ab ipsorum pupila erumpat:qui si ex oculis cuiquam aliquid inuidentis in quemquam exierit eius animam:ac naturam in malum temperamentum subuertit:& humores in putredinem:& in morbum adducit eorum corpora.inde etiam multi purgati custodiuntur:& deuitant morticinia inspicere. uidendi siquidem radii ad morticinia abeuntes per refractionem referunt inquinationem quandam ob oculos ad animam:ac naturam pueri igitur:quod faeilis sint nature ad afficiendum statim capiuntur

Cur aliquibus ualde tussientibus:aut uomentibus lumina in stellarrum faciem præ oculis eorum elucent.quoniam ualida itus collisio pectoris:& stomachi humida sursū uersus protrudit cum spiritibus:quæ per oculos transeuntia uidendi:perturbant spiritum:qui extrorsus re ipsa reddit imaginem. quod si late euaporatio diffundatur longa uident. sin rubidum in auri modum fulgentia.quod si a pituita fumosum prorsus albicantium:figura & colore ap

parentia. uident: Cæterum in phreneticis: ex ipso cerebro in uidendi spiritum uapores pene trant: qui suffusione inflamati eadem intuentur.

Cur aquæ potores uisu sunt acutiores? quoniam multum uinum spiritalibus fumis uidēdi spiritum perturbet idem in cæteris euenit sensibus.

Cur qui cæsis oculis sunt in lippitudinibus magis dolent: nec ferre obstipationem possunt? quo niam crystalinosum humidum: & oculorum humectationes foras erūpunt: & ob facilem affe ctum etiā longe magis sub sensum cadunt. at qui nigris sunt oculis ob contrariū min⁹ sentiūt.

Cur qui utcunq; uomunt ut plurimum pituitam exhauriunt: qui in pensius bilem: deinde etiā sanguinem? quod ualida utentes conuulsione quæ intus penirus insederunt exhariunt pituita certe cum crassa sir informis est. & exigua irritatio ipsam ad uomitū mouet si autem bile re dundauerit uentris amplitudine celerius pituita exhauritur nam qui in uenis sunt succi huius modi in purgationibus hanc faciunt exinanitionem natura siquidem ipsa præuidens quod in perniciosis humoribus purgatione corpus indigeret: uenarum terminos in alui latitudinem demittit absoluiq; uoluit ueluti in uuluam euaporantem purgationem: & in podicem: & nasum per eum qui ex morbis nascitur haustum ora naturaliter deseruientia claudit i omne tēpus trantisper quoad opportunitas ad uocarit in acutarum igitur febrium ocupatione a ui ex pulsoria sponte diducta mouent in magnas uenas: & arterias humorem immitentia: aut per uentrem: ant per os. exhibitis autem purgatoriis ui redamplificata purgatorio ad trahendum cedunt nam cum ipso piper quidem calidum sit & scamonia: & si quid fere tale: quod natura calidum sit meatus aperiūt ac siquid aliud specie calidum est in ipso speciatim & naturaliter unum quoq; demum trahit succum suum ut iam dictum. sanguis autem utpote ipsius naturæ suus ab ipsa natura retentus per uim attractus postremo exhaurit in extremis purgationib⁹.

Cur sarcinas minus onerose in sinistris ferimus cum sint dextris imbecilliores? qnod magis dextra ut pote ualidiora: a sinistris succurrunt: & aliquatenus onus leuant pariter aggrauata: at læua utpote imbecilla id facere non possunt:

¶ Cur siphonē sugʒentes. Horū uasorū meminit etiā heronde spiritalibus.

¶ Cur siphonem suggentes uinum aut aliud quiduis humidum euocamus quod inquam non labiorum succus humidum euocet: sed inanis uis siphonis enim spiramentum aere tenuium partium corpore imbutum fuit. & quoniam impossibile corpora duo esse simul eodem tēpore & eodem modo humorem inquam & spiritum. & nequidem locus & regio ulla & corpore inanis omnis siquidem regio: aut solidum ambit: aut humidum: aut flatum: necesse fuit per suctum aeris a siphone euocati consequi humorem inanis minitatione hoc idem scito igitur factum: & in fistula: iniecta siquidem in ipsam lana cum spiritu pariter educit atq; ita porro inanis minitatione una humor euocatur: idem patiuniur ob torta uasa quæ medicinalia dicuntur necnon cucurbitula hoc attrahit modo. nam iniectus ignis diffundit qui in ipso est aerem: eum arttenuans: & inde exhaurit: atq; ita postea iniecta corpori: & igne extincto: & inani loco permanente sanguinem hanc attrahere necesse est inanis minitatione: & omnino cun cta attrahentia hoc eodem pacto se suggerūt. neq; ē q calor ipse attractor sit neq; oris succus ueluti fistula demonstrat ob neutrum horum eliciens ut thapsiæ ab usus: & a ualido imbecil lum: ac proprietate ut a magnete ferrum: & sanguis ab articulis.

Cur naturales quidem potentiæ nobis cognate sunt animales autem ac quisiticiæ quod naturales quidem appetitiua inquam: retentiua: distributiua: & expulsiua: & ad ipsam uitam ui uendum respiciunt quod necessarinm est habentes. quæ autem animales: & seusum cadentes: & motrices ad bene uiuendum sunt accommodatæ nec earum ulla non nutricando membrū adducit corruptionem: sed non mouendo: ant non uidendo: aut non audiendo neutiqnam uortem tamen parit. in pectore namq; propter suffocationis imminentiam perpetuo motus influxu suscitatur ut ei inoleuisse uideatur at naturales potentiæ hunc tenorem habent & nu merum. hac de causa cum enim nutricatio & sanguis frigidus sit non fuit possibile ipsum nu triræ adherere particulæ. oportuit igitur uim esse rursus appetētem quoniam omne altteratū & tansmutatum corpus hoc diu patitur ab alterante & faciente idq; non absq; tempore neces se fieri secundam uim retentiuam ad suppetendum alterationi sanguinem: & quamdiu satis sit reliqua est tertria alteratiua quandoquidem concoquens alteratiua est utilem sanguinem particulæ accōmodat: si ita fors tulerit neruo: iutilem autem reliquit qui remanens non mo do iter retegit: & spiramenta futuræ secunde attractionis sanguinis ad nutrimentum: sed permanendo intabescit: non dubinum igitur quin necessario quarta quædam facta sit uis ex pulsiua quæ per incertam spirationem: & sensibilitatem quæque per sudores superfluum expellat. Hic igitur est tenor & numerus taturalium potentiarum. nosse autem expedit

ut in nonnullis quidem partibus sunt quæ uim æqualẽ habent ut in neruo & uena: & osse in quibus particulis actio peculiaris tantum erit. & in quibusdam ita una est educta ut non una dumtaxat propria sit actio sed etiam communis iniecta toti corpori ut in aluo & iecore magis distributiua extenditur uis & actio in liene: & stomacho: & fellis uesica & renibus præcipua ẽ appetitiua in cæteris autem ut in uesica expulsiua eminet in uulua autem retentiua dominat̃ itidem & in quinque sensibus animalia quædam aliis: qnædam aliis excellunt: ut in cane quidẽ uis odora. in aquila oculorum acies acuta: in eo autem qui protogeustes appellatur indico inquam animali gustus sangacitas: in serpentibus porro & quiubsdam auibus tactus solertia: in apris uero auditus præstat sensus.

Cur quinque dumtaxat sunt sensus: & non plures aut pautiores? quod ad naturam & numerum eorum quæ sub sensum cadunt sunt sentiendi instrumenta. tactus siquidem experitur aspera & leuia: & dura & mollia quæ in solidis sunt qualitates. gustus dulce & amarum ac salsum & hic genus alia quæ in humidis sunt: & siccis. olfactus quod male quodq; bene olet quæ in euaporationibus inueniuntur. auditus sonituum: & frrgorum est explorator: quæ circa aeris uersantur collisionem uisus colores diiudicat qui in tenuissimo & ætheris lucido spiritu sunt collocati. solidum siquidem effusum. humidum efficitur. humidum porro uapor: uapor autẽ aer: aer uero æther & tenuis spiritus perinde ac cathena quædam est & series quæ a terra cælotenus adoleuit. differunt plane aer & spiritus motu & tenuitate. siquidẽ spiritus aer est motus sicut iu uentis est uideri: motus porro necessarium etiam tenuatur.

Cur in ossis corruptione adiacens caro inuenit̃ squalida scaturiosa: liuida? qm̃ caorruptio oritur a mẽbris distẽperantia: distẽperantia porro corrumpit: & uim distributiuam ostẽdit. ipsa igit̃ nequit legitimã & solidam gignit ac rubicundã carnẽ siquide sanguis a natura nõ trãsmutat̃.

Cur columna uel aliud pondus in aquam proiectum summergitur in asseres aurem quid uis cõiectum nequaquam ut in nauigium: dicendum quod maximam uim habens aer ob leuitatẽ: subiensq; asserum spiramenta innatare has facit utcunq; onus habens imdossitum columua nanq; aut ferrum cum obstipata habeat spiramenta: & ob hoc quiddam graue sit. non innatat: quoniam spiritum non admirtit. ita enim & ĩ mari demersi ob hoc certe summerguntur: deinde post aliquot dies innatant inter putrescendum enim corpus ex eo spiritus generatur qui spiramenta repelens: & pulmonis brachia leue ad innatandum corpus efficit: inde etiam ferũt quendam apud mare sicarium idipsum cognoscẽtem itaq; cæde facta cæsorum pulmonẽ desecuisse atq; excepisse deinde in aquam proiecisse: ne morticinia possent innatare: & ob hoc diu latuisse: illesa quoq; oua in aquam projecta summerguntur: quæ autem illisa: & excussa innatant: quæq; in ipsis sunt humida in aquam dispersa: quod putrefacta: quod aqosa: quod spumosa spiritibusq; refertissima euaserint pariter innatant.

Cur inhecticis antequam assumatur cibus aliquãtulũ aquæ medici prebent? quo solida membra exiccata humectentur: & ad cibi solidi excipiendam naturam fiant idonea: ita enim: & ædificãtes aqua murum conspergunt atque ita calcem madefaciunt

Cur ĩ ardentibus febribus qui periodieos idest cõpræhẽsim & in circulũ ægrotãt exhorrẽt quod patẽtibus spiramentis calor extrorsus expitet densatis autem introrsus intro eludatur excendẽte igitur extrorsum qui in nobis est calore frigus exoritur atqui correptis per frigus corporibus horrores exoriuntur atq; consistunt.

Cur frigus infestum est ossibus: dentibus: neruis? quod terrestris cõcretionis siut hæc omnia atq frigidũ trrestre est frigefacta distẽperamentũ subeunt atq; leduntur.

Cur in cunctis transmutatis genitum deterget gignentis & distribuentis colorem? quod transmutantes sunt potentiæ naturales quas natura percalluit inhabirare solidis ut ĩ solidis sint particulis: in neruis inquam: & ossibus: & uenis: & omentis: & arteriis neq; in humoribus: neq; in spiritibus: ut potefluidis: & infirmis. & procliuiter uires depromentibus nam cum omne corpus ex his tribus constet. solida certe coloris albi sunt non in iuria igitur iniurina cõcoctio alba est: & pus: & lac: & sæmẽ. & mucus: lippitudinesq; & lacteũ in aluo nutrimẽtũ & id genus alia. sãguis autem ruber cum qđ ipsum giguit iecur sit rubrum & san e ?genitorũ quædã oĩno cõtra naturã sunt ut calculus: & lumbrici: & uermes & podagrarũ spiramẽta: & ex pituita salsa ĩpetigines. & uitiligines quæ leucæ dicuntnr. & similia. ex corrupto autem succo ortum. habentia ea omnino secundum naturam sunt. ut sæmen: & lac. & sanguis: & fœtus: & caro: & huiusmodi quæ a natura procreantur germina legitima. quædam porro media ĩter ea sunt quæ a natura: & quæ contra naturam sunt: quæ naturæ concoquentis superfluitates dici possunt sputum inquam & stercus & urinam: & lachrymæ & collecta iu auribus sordes: & lippitudines &

similia. egregia uero temperamenta naturales potentias gignunt & animalss ut quidam putant: aut ipsarum: ut uerius est sunt instrumenta. ad instrmenti siquidem adeptionem uis etiam se exercet. ita enim & neruis in cithara aut uocibus in tibiis exmusim digestis optime se artifex exercebit. male autem digestis non ex sententia se exercebit ubi ipse quidem nihil patiatur potentia uero artem habens conseruatam: & non utiq; actu. ita igitur etiam cerebro si ita contigerit eo per distemperamentum subuerso anima raionalis nihil se exercebit per se se autem immota manet potentia: utcunq; sit in actione propter id quod immortale in ipsa est. Concinno ergo temperamento insignita: quam habet uim ad actum recte depromit. actiones autem opus ipsum atq; affectum: ueluti calidum & humidum temperamentũ iecoris uim sanguinariam procreat aut ut putant aliqui custodit sanguinaria uero uis sanguinis copiam gignit. sanguinis autem copia effectum ipsum sanguinem ostendit possibile autem per resolutionẽ & impedimentũ dicere si fuerit sanguis conseruatur sanguinis copia: sinautem quoq; hæc si uis sanguinaria. quod si ipsa conseruatur: non dubium quin etiam iecoris temperamentum. quod si bonum temperamentũ conseruatur: temperamentũ quoq; elementariũ suppetet.

Cur acetum in uuluam immissum infestum est? quod sit maxime sub sensum cadens uulua ob immensam in fæminæ excipiẽdo uoluptatem & quia est admodum neruosa: & quia immoderate ad fœturam inhiat acetũ igitur acrore ipsam lancinans & carpẽs offendit: quẽadmodum & thoracem cum omentosus: & musculosus sit quidã autem aiunt per quandam contrariam passionem infestum esse ea narrantes utpote medicantem aliquando pariendi locum tegere muliere mercedis gratia acetum cum alia aliqua specie instillantẽ. ob hoc habuit puerperiũ cõuulsum & ualde dolẽs dissimulans id autẽ quod est curare instillauit quædã rursus illi loco: & ipsam habuit conualescentem: & id furatrix faciens causam præbuit impietatis in postremis suffocationibus. quidam aliqua bene olentia depromunt uuluæ alia uero putentia naso ipsam animatã esse rati ut grauiter quidẽ olentia fugiat: ad bene olentia uero ꝓcurrat: & ꝑinde se ad suum locum recipere: at mihi potius uidentur bene olentia cum tenuiũ sint partiũ potentiæ: & calide secare: & distrahere glutinosum eius humoris qui est in uulua morbosi. grauiter aũt olentia quippe quæ crassarum sunt partium potientiæ spiramenta obtegere: nec ipsam sinere ut excurrat: cæterum comitiali morbo laborantibus prolapsum giguunt grauiter olentia uel ut pennæ combustæ lapis gagates: bitumen: cornu & omnino lane suffimenta: picata exusta: lapis thracia aqua quidẽ exust⁹: oleo autem extinctus. delata enim per nares partium crassitudo euaporans crassum reddit & compescit animalem spiritum iam crassitudinem & frigiditatem percipientẽ ineptumq; ad agendũ animæ spiritũ animalẽ efficit. corpus igitur ab anima non euectum suoq; honere pressum atq; conuictum procidit atq; procumbit.

Cur qualitate contraria eadem faciunt passionem? pariter namq; frigiditas & caliditas rigorem exuscitant: id plane ob aliam atq; aliam: causam: ac affectionem. fit siquidem a flaua bile rigor: quippe quæ acris est a qualancinata & compuncta membra ad egestionẽ suscitantur quod cũ perpetuo factum est ut hæc quidem fluiter & pungat hæc uero suscitentur per successium gignitur rigor: qui fit ab immoderato quoq; algore extrariæ naturæ mẽbrorum transmutatione: & continue insurgentium ad egereddum. quod enim moderatum id membrorum naturæ amicum est. immoderatum porro alienum atq; perniciosum. itidem & in frigido licet intueri. oritur autem primo frigus: deinde horror consequitur exinde qnod adhuc maius est rigor.

Cur uinum cum pane in febre & in debilitate exhibemus uec tamen uini caliditate febrem exacuimus? quoniã primo quidem paucum præbemus & exile: ut æger mediocri caliditate succẽsus confestim per omnia membra reficiatur accedente panis potentia: ac ita membra nutricans ipsorum uires exacuit ad morbosi succi concoctionem. Item uinum quoq; nutriens roborat. Licet sane tibi inspicere hæc duo præ omnibus nutrimentis proprietatem quandam ad nutricationẽ & membrorum robur moderate tradita habere sicut & longe diuinitate quadã excellentissimus Homerus astipulatur inquiens.

Et cibus & uinum uires: roburq; ministrant.

Comparauit autem cibum uino quod solus aasq; uino possit nutricare. Vinum autem solum absq; pane nutricare non potest. quod si culpa aliqua obuenerit potest hoc mendosa membra corrigere: & hæc duo. odoris sui qualitate sucta possunt roborare transmissi per nasum: & stomachum: & pulmonem: & omnino per membra. similiter etiam pomum qualitate sua incorporea roborat. mansum uero ut panis: & essentia & qualitate. acetum porro & pulcium deficientẽ instaurant animũ id propterea quod succi qui in stomacho est qualitatẽ secent. olfacta id facit ac roborat acetum: & uitium pãpini: & myrtus: & rosæ: & huiusmodi alia in febribus

olfactu sucta mentem quoqꝫ possunt animare atqꝫ instaurare.

Cur oleum nulli humori ammiscetur? quod cum sit glutinosum: & crassarum partium: & concretum: in tenuesqꝫ partes minime sectile sicut cætera humida: alteri humido non cedit in per fundendo ac cum aliis remiscendo. sane quæ sibi adherescunt per temparamentum coeunt uelut elementoꝝ qualitates: primas uibiqꝫ habentia teremptas qualitates: & alias procreatas quæ rursus possint a natura separari & conseruari. mulsum auté & oxycraton naturam quidé imitantur: quæ sensu quidem per temparamentum esse existimata sunt sed re ipsa non sunt & quantum ad naturam attinet in temperie substantialiter sunt quéadmodum elementa. alia per appositioné ut hydrelæon: alia per mixtioné ut ordea frumentis: alia miscentur per ferruminationem ut lapis lapidi. alia per astrictioné & similitudinem ut sanguis carni: aut medulla ossi. alia per anfractum: ac cōmissura: ut lignum ligno per anfractus quosdam medios reuinciunt. alia per deuinctionem inter se atqꝫ cōplexum ut circus circo alligatur. rebus aūt animatis uelut in luctantibus. cit modo hoꝝ nullo corpori aīa cōmiscetur propter multa quæ adducerétur absurda. Verum eninuero potius per accōmodationé aeheret corpori anima: medio quodā quod amborum naturæ aliquatenus capax est: & amicabiliter creatum: & sapienter editum id utrūqꝫ ammiscet corpori incorporatum immortale corruptibili: purum impuro: diuinum terreno: sicut ratio nobis dictat. atqꝫ demōstrat. in iecore enim concocto fanguine: ac transmutato ab ea quæ ibidem est moderata caliditate & humiditate uaporosus spiritus procreatur: qui per cauam uenam penetrans cum sanguine ad cor: & impensius calescens & attenuatus aerosus euadit: & rursus per carotidas arterias remissus ad cerebri accessum naturæ prouidentia: ibidemqꝫ proprietate quadam naturali sub cerebri frigiditate institutus immoderatum feruorem eiiciens: ætheri simillimus spiritus euadit: qui animæ actionem est instrumentum: quemadmodum ferus equus sub fræno rectus atqꝫ moderatus. ita & is fræno correctus ab ineffabili ui quadam naturæ. Interea loci aer quoqꝫ per respirationem subiens in corde tenuatus & ꝑ arterias ad cerebrum penetrans nutrimentum constituitur ætheri: & animalis spiritus: quod si corpus est corpus etiā accoluit. sinauté tenuissimus: & putilatissimus: & maxime perspicuus amat certe ipsum anima rationalis corpus quidem utcunqꝫ quicquid idest incorporeū & uinculum medio interiectum inter exterema essentiam habentia contrariam. hic spiritus recte quidem residens cuncta animæ suggerit per rationem administranda: qui si immoderate in algescat: & concrescat crassescatqꝫ & ad firmam animæ actionem minime fiat idoneus: inertiores & lāguidiores mittit effectus. Cū aūt īmoderatissime īalguit: crassusqꝫ factus est & iā oīno corpus. hāc ꝓpter eēntiæ ineptitudiné in īteritū ducit: sicut in lethargis: & attonicis: & frigidorum uenenoꝝ potione. sed rursus cū īmoderate īcaluit: & ꝑter detoꝝ cōmouet aīa ad īmoderatius aliquid ꝑagédū adigit iuxta aīæ in deliriis actiones: quod si adhuc in eo excedat: ac multiplicet aīam quoqꝫ abolebit ꝓpter id quod nō adsit utrūqꝫ deuinciens. Verū & aliū dei speculemur effectū. nam cū hāc a corpore cælesti & diuino missam: terreno corpori oportuerit includere opificiū & corporis coloré: ac figurā quæ ad ipsam faceret sapiétissime cōmentus est. quādoquidé caput ipsum globosum cōtinxit perinde atqꝫ pusillū quoddā cælū cerebrū aut ꝑlucidū & splēdidū cōstruxit. spiraméta ei septé tribuit: in astroꝝ errātiū numerū confingens: necnō uniuersum corpus uoluit excellere & in toto corpore eminere. ac ipsum cōtinere sicut cælū circūquaqꝫ cuncta cōpræhendit quæ oriuntur: quæqꝫ intereunt.

Cur aīaliū alia qdé plura: alia uero pauciora pariūt? quæcūqꝫ inquā natura breui tꝑe cōpræhendit ea multiplicis fœturæ ꝓduxit fœtū multitudine exigui tꝑis fœturā resarciens. Cuiusmodi sunt porci & canes: gallinæ: pisces: quæcūqꝫ lōgæua sunt eadé porro exiguæ fœturæ. satis enī habuit natura tépus fœtuū cū raritate cōmutare: cuiusmodi est elephas: serpens: cornixqꝫ uero diuturnitate media sunt eadé fœturæ etiā sunt mediocris. Iuxta quoqꝫ similitudiné aīalium a terra sunt ꝓgenita. Cererius siquidé fructus cū exigui cōductiqꝫ tꝑis sit sæmenté plurimā facit. stirpes aūt quæ lōgeuæ sunt paucos edūt fructus. necnō iuxta fœtus multitudiné māmaꝝ quoqꝫ numerū natura cōméta est. ꝓinde in quadrupedibus aīalia quatenus corꝑe fuerint uastiora: & per terrā iter faciétia: nec admodū laborātia eatenus introrsus fæturā natura recōdidit. uolucribus enī ob corporis breuitaté & in aere nutricationé uolatu captantibus quod laborent fecit extra ea quæ fœturæ sunt & propagationis.

℄ Cur impræssionum definitus est motus paroxysmorum quod tantum succi morbosi natura putrefaciat quantum queat concoqnere. cum igitur definitū sit quod concoquitur definita etiam sit uis & tempus neccesse est sane quilibet succus suam habet exhalationé siquidé a sanguine uapor generat: qui humidus & calidus est: qui etiā ī coquobis in quibus est calida aqua

℄ Cur impressiōum definitus.

Macrobius.

Cur si uasa uini atque olei diutie semipléa custodias uinū ferme ī acoré corrūpit oleo cōtra sapor suauior cōciliat utrūqꝫ dissarius ait ueꝝ é ī illud. n. uacuū qđ suꝑne liqdo caret aer aduena īcidit q tenuissimū quoqꝫ hūoré elicit exorbet eo siccato uinū quasi spoliatū uirib⁹ ꝓut īgenio ībecillū aut ualidum fuit uel acore exapat uel austeritate restringit. oleū aūt suꝑuacuo humorsiccato uelut mucore qui in eo latuit: absterso acquirit nouam suauitatem saporis.

¶Cur mel inueteratũ. Cur oleum quod in sũmo est: uinum quod in medio: mel quod ĩ fundo optima esse creduutur: nec cunctatus. Dissarius ignit mel ꝙ optimũ est reliquo põderosius é. in uasis igitur mellis pars quæ ĩ imo est utiꝗ pstat põderẽ & ideo supna tãte pciosior é. Cõtra ĩ uase uini pars inferior ad mixtiõe fecis nõ modo turbulẽta sed etiã sapore deterior est. ps uero sũma aeris uicina corrũpit̃ cuius admixtione fit dilutior. unde agricole dolia nõ cõtẽti sub tectũ reposuisse defodiunt: & operimẽtis extrĩsec⁹ illitis muniunt remouentes q̃tũ fieri potest a uino aeris contagione a quo tam manifeste ledit̃.

in eorum præcipue operculo uapor in uenitur & in balneorũ fastigiis ita nubes in aere crassa quæ densata aqua porro efficitnr. eodem autem modo & sanguinis exhalatio densata in sanginem rursus redit. a flaua autem bile cũ sit fumida caliditas: & arida sicut & in lucernis ardentibus fumus. ab atra autem bile fauilla: sicut ex ardentibus lignis cinis niger qui magis aridus é a pituita porro fumus perinde ac ex uiridibus lignis ardentibus humiditatis: & crassitudinis & lancinãtis essentiæ particeps retinet aũt in uniuersũ in oĩ humido genitũ gignẽtis essentiam.

¶Cur mel inueteratũ: aut supra q̃ satis sit excoctum amarescit? quod suam amiserit humiditatem: quæ mellis magnã excernebat caliditatem. idem sane patitur omne quoꝗ humidum dulcis qualitaris particeps ut uinum: & ius unde & crassescunt & imminunutur: quemadmodum uinum est quadripartitum: habet siquidem innatantem florem: qui leuissimus est: & fæcem residentem & crassam: & humiditatem diuturnitate consumptam: & ipsum uuidum ac uinosum nutricacem eodem modo & mel hoc autem quod in ipso humidum, superfluũ potentiæ cuiusdam sordidæ est particeps. unde crudum quidem sordescit. coctũ uero duntaxat nutricat: quoniam ab igni excipitur quod in ipso redundat. enumero oleosa inueterata pinguedinem sustinent: ut butyrum Hysopus: oleum: axungia quælibet autem qualitas ex temperamento & sua est qualitate. nã dulcedo ex caliditate plurima: & humiditate. actor auté ex caliditate & pluria siccitate. salsor uero ex siccitate plurima: & exigua frigiditate. acor porro ex multa frigiditate & humiditate. acerbitas autem ex siccitate pauca & plurima frigiditate: austeritas uero ex extensa plurima siccitate: ac frigiditate. rursus amaritudo ex siccitate plurima atꝗ caliditate. pinguedo autem ex humiditate plurima & exigua admodum caliditate.

Cur ebrii cuncta admodum uertiginosa uident? quoniã ex multo uino plurima his fit exhalatio euaporãtis ad cerebrũ spũs: qui cũ distrahi nequeat ante cõcoctionẽ: & perinde aliquãdiu retẽctus nequit erũpere uniuersum cõcutit: & circũuertit cerebrũ: & ita cõuersus p uidendi neruũ quẽ opticũ uocant & pupillã euadit ad ea quæ uidentur. & talia ipsis cuncta uideri facit: quod enim intus est id extrorsus imagine concipiunt: unde & uertiginibus caligant. oculi exterius a quoꝝ uertigine circũuolutione nomẽ inuentũ cũ a uino fiat. id etiã euenit ab succis multũ exhalantib⁹: ac cerebrũ ĩplentib⁹ & efficiẽtib⁹ morbũ quẽ scotomaticon idest tenebricũ uocãt.

Cur iidem nerui a cerebro: & tergi medula ad mẽbra dimittũtur: nec tamẽ ipsorũ eadẽ est actio: sed diuersa? quoniã non solũ iuxta essentiã mẽbri actio pmutatur sed iuxta eius talem fabricam. alia siquidem est fabrica atꝗ formatio nerui uidendi: alia audiendi. alia gustãdi: aliaꝗ oris & alui alia & in cæteris similiter: nam uidendi neruus pertusus est: audiendi autẽ magis explicatur: non nihil autem plus gustãdi. oris porro alui neruus impensius circũuoluitur: qui autem alui est globose diffunditur. ita nãꝗ & in cithara: q crassior est neruus sonũ maiorẽ emittit q uero tenuior alium in aliis instrumentis idem tibi licebit intueri iecore & splene ubi circuncta caro quæ parenchyma dicta ab offusione nomen adepta. at in renibus & corde quædam carnis est proprietas. in stomacho autem recti ines quos quidam latine uilos uocant trahunt obliqui uero eiiciunt. Verũ in aliis mẽbris obliqui. cohibentur: ut in uulua: & uenæ: quidem: & arteriæ: & omenta in uno quoꝗ mẽbro opportunitatis rationẽ tenent. quæ coĩa sunt in omnibus quoꝗ comperta habentur. quod uero proprium id etiam cum aliis particeps non est quandoquidem peculiarem suam efficit actionem

Cur grauidæ circa secundum: ac tertium mensem citissant hoc est uæhementi quodam comedendi aliquid agũtur desiderio? quod natura ob fœtus cõformationẽ mẽstruũ omne in uuluã cogat. id cũ illud se receperit malum humorem iuxta uasorum reditionem aliquatenus in os uentris protrudit: quod sane cõmotum a praua qualitate suscitatur in appetitum nutrimentorum extrariorum concupsicunt autem iuxta succum obiectum. nam si melancolicus fuerit: ut sors ita ferat suligines appetunt aut crustas. si pituita acorem. si flaua bilis irritantia: & cõpungentia. si mixtio quædam uaria fuerit extrarios appetitus habent: quod autem id uerũ sit ex eo manifestum: quod nõ omnes hoc faciunt. nam quibus sanguis cogitur: utilis est succus & a superfluitatibus immunis. at qui post teritum mensem essat desiderium. quod exin redundantem sanguinem conformatus fœtus excipiat: neꝗ amplius remittat ad stomachum: idem patiuntur aliqui heluones: & uoraces quod extrariis succis uentris os impleant: quos purgari uæhementer expediuerit. dicitur autem citisso a citta idest pica aue semper bolos & magna q̃ꝗ deuorãte: aut quod uaria sit colore: & extraria quẽadmodũ hoꝝ comedendi libido est.

Cur autumnus tẽperamento inæqualis eodem die: & æstum & algorem habens? quidam aiunt ipsum talem habere naturam: infandam: prauã: nõnulli autem physici id ꝑpterea esse aiunt: quod sol per huiusmodi zonã signiferi motus: terrã ita conuertat. alii uero q̃d p id tẽpus uenti

huiusmodi sufflent diuersi:& uarii. alii autem quod terra superne exusta ab immoderata æstatis caliditate in algorem se commutarint: & talem auram remittat cum aer adhuc sit calidor: non desunt etiam qui dicant: quod inter æstatem & hyemem medius sit: & contrariorum particeps. sed temperamento falluntur nam nihilo sæcius id facere oportuit etiam uer. inspice autem ut diurnum nocturnumq; tempus quattuor temporum temperamentum imitatur ante lacanum siquidem tempus ueri simile est: meridies æstati. post meridiem uero uesperatenus autumno: nox porro hyemi: cum solis discessu frigida sit & humecta.

Cur labor somnum allicit: cum labor corpus exinccet: siccitas autem expergefaciat? dicendum quod non proprie labor somnum elicit: sed per medium quoddam firgiditatis inquam excitate: & humiditatis exiccatæ. labor. si quidem ꝓprie siccitatem gignit. humiditatis autem exiccatio frigioris est angumentum. Proinde natura humidi nuterrimenti absumptione animalisq; spiritus conquiescit: quo amissam rursus reparet instauretq; humiditatem:

Finis est libri prolematon Alexandri aphrodisei e græco in latinum a Georgio ualla iampridem rogatu præceptoris sui Ioannis marliani mathematici longe ꝓstantissimi translati: & nunc demum cũ imprimendum datur ab eodem porpter uarias occupationes cursim & uno ut aiunt oculo recogniti. Vale.

Nicola. Gupalatini Veneti physici præfacio in problemata Aristo. ad sixtum. iiii. pontificem maximum.

ROBLEMATA ARISTOTELIS EMENDATISSIMA. VT Nũc sunt latina lngua ante hac non habuit: nam Theodorus gazes. de Ro. lingua opotime meritus quam interprætationem Nico. Viam diu dicauerat emendauit nuper sub Sixto præsente. iiii. ponti. maxi. Testis ego sum qui eo dictante scribebam quantum laboris insumpserit senex doctissimus annum continuum in emendandis plurimis librariorum erroribus. Deprauati erant certe græci codices omnes. Ipse tamen exactissimo iudicio ut optimũ interprætem decet tũ ob linguæ græcæ sibi uernaculæ. atq; latinæ elegãtiæ peritiam summã. tum quia paripateticæ sectæ studiosissimus semper extitit. id in problematis fecit quod in aliis quoq; rebus fieri solet ut ex multis corruptis ac puersis quoddam integrum atq; optimum factum sit. Quo fit ut quibusdam expositoribus nostratibus plerumq; ignoscendum sit si multa aristotelicæ sententiæ nequaquam conuenientia. uel ob græcarum litterarum imperitiam uel codicum errores tradant: dicantq;: plerumq; optima quidem, se non rei necessaria. aut officio boni expositoris accõmodata. quem Galienus instituit, ut non quæ uera sibi esse uidentur dicat: sed quæ ex mente auctoris sunt etiam si falsa sunt. exponat & explicet. id libentius dixerint qđ facile mihi persuadeo multos errores defectusq; plurimos in artibus ac scientiis aliisue rebus euenisse ob auctoriatatem & existimationem ꝓfitentium ex uulgari fama: comperatam. Non statim omnibus credendum est: quinimmo omnia summo iudicio pensitanda & discernẽda. atq; uniuscuiusq; rei sua causa quoad fieri potest inuestiganda & cognoscenda. nõ tam erudite ac sapienter philosophia post Pithagoram & alios multos a plerisq; præsertim Aristotelis tradita fuisset: si statim audito ut Cicero ait de Pithagora ille dixit. nõ ulterius in philosophiæ rimationẽ progressum esset. fortuna certe ut in nobis ipsis ita quocq; in nostris tanq̃ in omni re dominetur. ut Salustius ait plurimum ualet: ut hunc aliquando perpera extollat. ita illum diu latentem in lucem merito aliquando emittat. Non igitur alliciamur trahamurq; fortune auctoritate. sed exactissimo naturæ iudicio ducamur: quod & si pauci sane attingunt. ut non abre uulgo dicatur: paucis datum esse habere nasum. tamen nihil prohibet. ut contra fortunæ opinionem iudicari melius de omnibus non possit. itaq; facile credam sicut hoc problematum opus ob pleniorem de omnibus rebus scientiam reliqua alia Aristotelis scripta antecellat. itaquoq; cuidam magno fato ira subiectum fuisse ut hoc potius tempore quã multis tetro seculis. Theodoro interprete quam facillime intelligendum prodeat in lucem. Sic ars oratoria. militaris. medicina: poesis. pictura. multaq; id genus ꝑ temporum uarietate fatum suum fortita sint. ut nunc latuerunt. nunc emerserint nunc incognita & uili. nunc preciosa & commendatissima sint. ita ut non immerito uulgo dicatur. Circulum esse res humanas. Agendæ igitur immortali deo gratiæ infinitæ sunt q uicissitudinem suam nostra ætate problemata habeant ut nunc intelligi possint. & ita intelligi ut Aristoteles ipse nunc latine planeq; loqui uideant. Quam utile autem sit hoc opus quiuis facile diiudicare potest. Nam si Aristoteles in omnib⁹

ut uix se tueatur in uase pleno & iõ aeri minus peruio cæterarũ si nõ auseris & locũ aeris admixtioni patefeceris reliquũ quod remãsit oẽ corrũpitur. media igit̃ pars quãtũ a confinio sũmi utriusq; tantũ a noxa remota est & q̃si nec turbulẽta nec diluta.

¶Hysopus quod hysopum dicitur: herba ẽ purgatrix stomachi a pituita propter caliditatem quæ in ipsa est: sunt qui dicũt nõ herbã sed mixtionẽ saponinã ut est nitrum: aut œsipus forte scribitur qui quo pacto fiat amplissime ex positũ iuenies apđ diascoridẽ libro secundo.

ſuis ſcriptis philoſophari. tum uel maxime in hoc uidetur cum quærat fere de ſingulis proprias cauſas. ac ſic determinado. atq; cuiuſq; rei cauſam ſuam aſſignando id in problematis re ipſa. & quaſi digito oſtendit quod in aliis ſuis libris preſertim Analyticis poſtremis. uerbis atq; uniuerſaliter præcepit. Demonſtrationem igitur quantum humana mens poteſt de rebus naturalibus atq; artificialibus hoc potiſſimum opere colligit. ut id auditor conſequatur. quod Maro poeta canit. Fœlix qui potuit rerũ cognoſcere cauſas. Hanc auté nouiſſimam ꝓblematum recognitionem & emendationem cum per impreſſiuã artem in cuius laudé multa in ꝓhemio Io. Damaſceni Venetiis impraſſi diximus diuulgandã curaremns. Tibi Sixte. iiii. ponti. maxime quo regnante facta eſt merito dicauimus tanq̃ optime auſpiciis feratur in lucé ſi tibi ex omnibus chriſtianis principibus: ut maximo ita quoq; religioſiſſimo: ac philoſopho grauiſſimo. opus ariſtotelis philoſophorum principis dicatum ſit.

ARISTOTELIS PHILOSOPHI PROBLEMATVM PARTICVLA PRIMA INTERPRE
TE THEODORO PER VLTIMAM EMENDATIONEM.

VR EXVPERANTIAE nimiæ cōmittendi morbi uim habeāt. An
quia uel excessum uel defectum efficiant:qua qnidē re morbum con-
sistere certum est.
Cur morbi sæpe curari possunt ubi quis abunde excessit.equidem nō-
nulli medici eam artem exercent:ut nō nisi per excessum agant uel ui-
ni uel aquæ : uel saluginis:uel cibi: uel mediæ. An quoniā causæ quæ
morbos cōmittunt aduersæ inter se sunt:atq; ita efficitur: ut genus al-
terutrū duci per excessum alterius in medium possit.
Cur tempoꝝ flatuūq; mutationes morbos intēdāt:tollantue: iudicent
uel cōmittāt. An ꝙ aut frigidæ:aut calidæ:aut humidæ:aut siccæ sunt.
morbosq; qualitatū huiusmodi excessus cōmittit. Secūda eteni ualetu-
do mediocritas quædā est. Quod si per humidā frigidāue materiā mor
bus cōstiterit:tps accedēs cōtrariū tollere illū poterit. Sed si minus cōtrariū subsecutū sit qui simi
lis status tpis supuenerit intēdet sane atq; īterimet:quo etiā fit ut qui bene ualent ægrotare tēpo
re mutato incipiāt. Corpis enī ꝓinde tāperamētū soluat necesse est quippe quod nō nisi tēporum
ætatū locorūq; statu idoneo aptū sit augeri seruariq;. Quāobrē cū tpa euariāt ratio tunc ualetu-
dinis habēda diligētius est. Idē autē illud pro causa particulatim etiā adest:ꝙ in uniuersum ꝓposui
de tpibus mutationes etenī flatuū ætatū atq; locoꝝ pro tpis cuiusdam mutatione accipi debēt.
Quapropter hæc etiā intendēdi:uel tollēdi uel iudicādi: uel cōtrahēdi morbum uim habent quē-
admodū tēpora. Et siderū ortus:orionis:arcturi:uergiliarū caniculæ : qui flatus imbresq; excitāt.
qui serenitates frigora teporesue solent adferre.

Cur uomitus cū tpa īmutant citari maxime debeat. Ne cōturbatio redūdet cū uaria excremēta ma
teriæ inutilis ex mutādi rōne ꝓueniāt. Vñ fit ut cibū alii parū cōcoquāt:alii parū cupiāt.

Quāobrem qui uel cibo uicioso uescunt:uel fame diutina laborāt pedibus intumescere soleāt. An
utrisq; per tabē cōsnmptionēq; illud accidit. Tabe scūt enī & qui esuriūt:quia nullū penitus capi-
unt alimentū & qui uiciose uescūtur:quia quod assumserint perfrui nequeunt.

Quāobrē cū uicia bilis ꝑ æstatē cōtrahi debeāt:morbi acuti q certe ex bili cōsistūt ꝑ hyemē potiꝰ
urgeant:An qa febribꝰ illi comitati acuti ꝓpterea sūt qa uiolēti. Violētia uero cōtra naturā ē. Lo-
cis enī qbusdā in corpore humescentibꝰ feruens oritur īflāmatio q̄ cū nōnisi caloris exuperantia
sit feberes utiq; accendere pōt. Aestiuo igit tpe arida calidaq; uicia male hoīes habent. Hiberno
autem humida calidaq; ꝓinde acuta celeriter namq; interimunt cum propter humoris supercre
scentis abundantiam concoqui nequæant.

Cur morbus pestilens solus ex oībus uiciis precipue afficiat eos:qui ad laborantes eo morbo prope
accesserint. An quod is solus oīum morborū cōis oībus hoībus est. Itaq; pestē facile omnibus in-
fert : qui scilicet deprauato iam habitu sunt. Fit enim ut morbo cubantis ueluti quodā fomite
succedente uicium illud protinus exultet concipiaturq; in aliis

Cur si uēti septētrionales hiemē occuparūt. Ver aūt austros:pluuiasq; exhibuit:æstas ꝓxima grauis
tā febribꝰ q̄ lippitudinibꝰ īsequi soleat. An ꝙ æstas corpa nr̄a multū humoris cōtinētia excipit &
terra madet & habitāti locus ꝑhumidus est: talisq; reddit q̄lis q grauis ꝑpetue cōstat. Primū itaq;
lippitudines subeūt:cū excremēta humoris in capite deliquere īcipiūt. Ita enī ītelligēdū est:ut res
eadē & calidissima & frigidissima reddi possit:ceu aq̄ uel lapis feruet:etenī illa urit hic uehemētiꝰ.
Fit igit ut aer suæ crassitudinis cā calorē pleniorē suscipiēs exardescat:& corpora pari rōne anxieta
te æstuq; uexent. æstus uero in corpe:febris in oculis lippitudo est. Deniq; mutatio quæq; calida
corpus ꝑuertit:cū scilicet cælo adhuc madēte ætas ꝓtinus sicca & calida occupauit : uitiū etiā au-
getur si pluuia æstas accessit. Ita enī uis solis materiā late obtinet:quā ferueścere tū in corporibus
tum in terra:tum etiam in aere fatiat.qua de causa febbres oriuntur & lippitudines.

Cur si hiēs austrina & phuuiosa fuit:uer aūt siccū & aquiloniū est:corpora tam uere q̄ æstate mor
bi exercēt. An qđ hiemis tepor & humor faciunt:ut corpora tpi eiusmodi ꝓxima in qualitate red
dant. Humida enī laxaq; fiant & soluta necesse est. Quæ cū ita se hēant uere frigido atq; sicco fa-
cile cōcrescere possūt & indurari. Itaq; grauidæ qbus tunc adest partus ob ortu piclitant. uidelicet
in calescendi crudescendiq; rōne. Quæ res sideratio appellata est quā sicca illa cōmittit frigiditas
in patiens omnino excernendi humoris. Infantes uero quos gerūt ībcilles lesosq; immodicam ob
frigitatemedunt. Accidit enī ut qui tunc cælo sereno nascuntur iidem pluuio benigne & constite
rint & nutriti fuerint intra parentem . Cæteris uero quam pituita uicio suæ nimietatis purgata
non est . Quod fit ubi uer tepidum se exhibuit . Sed coacta a frigore cōstitit cum tēpora occupa

uit æſtatis ui colliquæſcit ſi bilioſi ſicciq; ſunt:ꝙ eoꝝ corpora minime humidá ſed ſqualibundá ſortiuntur naturá. Excitantur quidé humores ſed tenues. Quáobrem eos lippitudo arida male habet. Si uero pituita redundant raucitates diſtillationeſq; in pulmoné oriűtur: mulieres extorquét difficuliates inteſtinorű quia natura ſunt humida frididaq;. Seniores ſtupor attonitos reddit ubi uniuerſus reſolutus humor incubuit: exq; íbecillitate caloris natiui concreuit.

Cur ſi æſtas ſicca & aquilonia fuit: autűnus ex aduerſo humidus atq; auſtrinus hiems quæ ꝓxima é dolor capitis: raucitas tuſſiſq; orianť atq; í tabé demű euadát. An qa hiés multű materiæ excipit. itaq; humoré cogere atq; pituitá inde cőficere magnű ei negociű eſt. Ergo difficile eſt homorem denſari: conficiq; inde pituitá. Quod ſi in capite humor cőſtiterit grauitaté cőmittet: & ſi nimius frigiduſq; é crudoré utiq; mouet: cui ſideratio nomé eſt. necnő ſi ob nimiá ſui copiá cőcreſcere minus potuit in locű defluit ꝓximű: atq; ita tuſſim raucitaté & tabem contrahit.

Cur ſi ſicca æſtas ſiccuſq; autűnus aqlones habuerint mulieribꝰ & oíbus pituita abűdátibꝰ ſecűda ualetudo cőtingat. An qa naturá utrorűq; in alterá exupat parté: itaq; tps in parté trahédo cőtrariá ad mediű habitű bonűq; ꝑducit. Eo igiť ipſo tpe optime ualét niſi quid ultro ipſi ꝑperá agant Aut humidi ad hiemē ita deueniát: ut fomité quédam & incitabulum frigori ſubminiſtrent.

Cur ſi ſicca æſtas & aquilonia: & autűnus ſiccus iiſdem aquilonibus ꝑflatus morbo bilioſus íſeſtet. An qm̃ ad idé corpus eoꝝ ac tpis habitus uergűt. itaq; ueluti ignis igni addiicitur. cű ení corpora exiccenť quátűq; in his dulcedinis erat euaporatű ſit: uehemēterque ícaleſcát neceſſe eſt ut dum humor cőſumitur aridæ lippitudines oriantur: reſiduoſque quod bilioſum remanſerit eoſdemq; recaleſcente febres acutæ utpote ex bili ſincera inuadat. Nőnullos inſania rapit. quorum. ſ. natura atra bile abundat. Hæc etení large ſupeſt: cum eius humores contrarii reſicceſcant.

Cur mutationem aquarum: grauem aeris uero non grauem eſſe affirmant. An ꝙ aqua corporibus alimento eſt: quo iam habito complexoque peregrinamur. Aer autem nullo ſe exhibet alimento. Aquarű item genera multa & uaria per ſe ſunt: ſed aeris minime. Itaque hoc etiá cauſæ eé poteſt. quippe cum peregere etiam profectis in cælo quidem prope eodem: iu aquis autem uariis uerſari eueniant quapropter aquæ mutationé grauem eſſe recte putatum eſt.

Cur ciborum mutatio minus q̃ aquæ grauis occurrat. an quia plurimum aquæ conſumimus. Nam & in pane & obſoniis: & in potu aquæ uſus plurimus eſt.

Sed cur cibi & aquæ mutatio grauis ſit. an ꝙ omnis mutatio etiá téporis & ætatis motu facilis eſt. Extrema náq; generis cuiuſcűque moueri facile poſſunt. Quomodo & principia & fines. Ergo & cibi qui inter ſe diſtant corrűpere ſe inuicem queunt. Quippe cum aut nuper aut nődum adheſerit q̃ ꝑ̃ceſſerat. ad hæc ut uarius cibus grauis eſt turbuléta ení nec eq̃lis cőcoctio eius agitur ſic in his accidit q̃ aquá mutarint. ſ. ut uariæ potiőis utenť aliméto: eſtq; id alimenti genus qué ſiccű ualétius: qm̃ plurimű eſt. Exque cibis ipſis nő niſi quátű dilutű eſt: uim habet enutriendi.

Cur mutationes aquarű faciunt ut pediculi in q̃bus haberi poſſint multi habeanť. An ꝙ humoris cruditas quá ꝑturbatio illa cőmittit quæ ex aquæ uario uſu increbra cőmutatione redundat: humoris creare copiá pőt ꝑ̃ſertim loco humori opportuniore. cerebrű aűt natura humidű é q̃re caput maxime ꝑpetue humet: cuius rei ídiciű eſt ꝙ pili in hoc potiſſimű exeűt huiꝰ aűt loci uis ad ꝓgrauádos pediculos apta é. patet hoc in puerili ætate. Caput etení pueroꝝ madet abűde & ſæpe aut grauedíe cőflictať. Aut ſanguís ꝓfuſiőe. Quinetiá pediculos plures illa ætas habere ſolet.

Cur a uergiliarű occaſu ad fauonii uſq; flatus hi potiſſimű pereát qui morbo longo laborant & ſenes q̃ iuuenes potius. Vtrum ꝙ ſűmæ ille intereundi cauſæ duæ aſſint: frigus atq; exceſſus. Vita enim calore fouetur ſeruaturque. tempus autem iſtud ambo illa fortitur. Frigidum enim & hiés tum acerrime urget ſubſequens enim tempus uer eſt. An ꝙ q̃ uiciis laborát diuturnis nő ſecus ac ſenes effecti ſunt. Longus etení morbus quaſi ſenecta iam adeſſe uidetur. Ea náque corpora ſicca & frigida ſunt. Altera. ſ. ob ætatem: altera ob languorem hiemem uero & gelu frigoris atque humoris eſſe exceſſionem certum eſt. Quare fit ut cum uel paruo momento corpora pateát hiemis rigor quaſi ignis igni iniungatur: atque ita interimat.

Cur in plenis impuriſque corporibus hulcera capitis non magno negocio ſanentur: tibiarum auté ægre an humor eorum: quia terrenus grauis eſt: graue auté omne deorſum tendit: ergo ſuperiora cuari facile poſſunt. Quoniá ſeorſum humor deceſſerit: inferiora ꝓpterea nequeunt ꝙ admodű ercreſcant & putredini pateant.

Cur ſi poſt hiemem aquiloniam: & uer auſtrinum: ac pluuium æſtas ſicca admodum fuit pernicioſus oíbus. Autűnus accedat: & pueris ꝑ̃ſertim. Nam & cæteris difficultates inteſtinorum febreſq; quartanæ longæ: eo tempore ſolent euenire. An quod ſi aqua mediocris per æſtatem inceſſit: quátum humoris collectű eſt per uer humidum: in noſtris corporibus refrigeratű quieſcit. Sed ſi non ita cőtigit: pueri qui ſuapte natura humidi & calidi ſunt uehemáter eo ſerueſcunt affectu: quoniá refrigerati minime fuerint. Et ſi per æſtaté reſtiterint. Autűno ceree quorű humor ultra modű

ferbuerit corripietur. Excrementa uero uisi consesti peremerint orta uidelicet circa pulmonem atq; arteriam. Supra enim primũ cõsistunt: eo. s. quod aeris tépori nr̃a corpora pateát hinc enĩ lippitudines quoque ꝑgressis febribus in graui æstate sequi consueuerũt. ergo si non locis superioribus excrementa humorũ exorsa ut dictum est ꝓtinus interemerint: descendent cruda ad uentré atq; ita difficultatem creabunt i testinorũ. At si præ nimia sui copia: humor excerni nequiuerit quartanæ his orient̃ qui euadere mortem potuerũt: etiã si illud intestinorũ uiciũ oĩno quieuerit Quod enim crudi humoris subtersedit: stabile firmũq; uæhementur modo arræbilis adhæret

Cur si æstas & autunnus ĩbres austrosq; habuerunt. hiems grauis consequi soleat. An ꝙ hiens corpora ꝑhumida excipit muttaio etiam in gens occurrit. Non enim paulatĩ: sed repente ex calore immodico ad frigoris acerbitatem uenit: quãdo autũnus quoq; tepidus extitit. Itaq; qui denso corpore sunt: hos morbi extorqueát acuti necesse est. his enim humida excrementa supra potius colliguntur: cum partes superiores humoribus huiuscemodi opportunas ĩferiores inhabiles illi hábeant. Ideoq; qui tali textura corporis sunt non multa excrementa sibi admittunt. cum igitur qui locis superioribus corporis humor excreuerit infrigescere incipit. fit ut predicta uicia oriant̃ quemadmodum uinolentis ꝓpe accidit: cũ algent. At qbus laxius corpus est: his febribus orsis euenit. ut quæ summa de cruditate febres constiterint transeát in ardores. quoniã his magis totum corpus ab humoribus occupatur quam densa illis mole constantibus. exq; ui frigoris coacto eorum corpore humores incalescentes febres accendunt. Superans enim calor totius corporis febris est: & si idem nimio intendatur humore ardor effici potest.

Cur annus pestilens tunc inuadit: cum sol multum uaporis de terra excitat. An tunc annus humidus pluuiusq; significetur necesse est terramq; madescere necessarium. Fit igitur ut quasi locis palustribus grauibusq; proinde innitetur & corpora quoq; multis tunc excrementis redumdare necessarium est: ita ut ægrotandi materiam habeant in æstatem.

Cur grauis tunc adeat annus cum copia est pusiliarum ranarum quæ rubetarũ faciem repsentát. An res unaquæq; loco suæ naturæ idoneo abundare solita est Itaq; eiusmodi enimantium genus cum natura humidum sit: humidum pluuiũ ꝙ annuũ ob ea ipsã causã ĩdicat. Anni eiusmodi uero graues proculdubio sunt. Quibus enim corpora facta ꝑhumida fuerint multis iccirco extrementis præmunt̃: quæ causæ sunt ut morbi proueniant.

Cur austri sicci nihil humentes febres creare soleant. An quia calorem humoremq; excitát alienũ Sunt euim suapte natura humidi calidique. qua quidem re febris committit̃: quippe q̃ nõ nisi per excessum ambarũ qualitatum illaruu oriri soleat. Cũ igitur ĩbre austri uacát corpora nr̃a ita afficiantur necesse est At cum flatibus imber adest nos aq̃ refrigerat: austros tamen quos mare miserit prodesse stirpibus certũ est. Refrigerati namque beneficio maris deueniunt contra eruginé quæ humore caloreque alieno consistit.

Cur corpora humana se tardiora debiliora que sentiũt cum austri afflát. An quia multũ ex paulo tunc redundat humoris: quem deliq̃scere tepor coegit. Exque leui afflatu grauis humor citatur Adde quod uires nostre conditæ in articulis sunt. qui austris laxari flatibus cõsueuerũt. Cõstat id ex eorũ crepitu quæ quidem conglutinata tũc remittuntur ac resoluuntur. Tenax etenim humor qui articulis inditus est ut concretus nos moueri non patitur sic nimis humefactus intendiminime sint.

Cur per æstatem magis aduersa ualitudine laborenur per hiemen uero magis qui laborant emoriantur An quia calor qui per hiemem intus Propter corporum densitaté cohercetur parum ad iuuat: nec labor operum qui amplius per id tp̃s suscipitur. excrementa humorum potest cõcoquere: ideo ualidam esse mali originem necesse est Quod cum ita sit perniciosũ morbum urgere ratio est Contra: in æstate quoniam corpus uniuersũ raꝝ refrigeratum resolutũ atq; laborum impatiens est. Iccirco morbos plures quidem oriri necessarium uidetur uidelicet ob lassitudiné cruditatemq; ciborum. Noui & enim fructus tunc adsũt: nõ tamen ita ualidos esse naturæ ratio patit̃ quamobré facultas hisce succurrendi datur facilius.

Cur post utrũlibet solsticium per centum dierũ spaciũ mori maxime accidat. An ꝙ eatenus utraq; uæhementia caloris & frigoris se dilatat: quæ morbos perniciéq; afferre i firmis pòt.

Cur uer atq; autunnus morbis infestent. An qa mutationes graues oẽs occurrũt Sed autũnus uere grauior est: quia corpore calido refrigescente q̃ frigido incalescente potius ægrotamus Vt igit̃ uere frigidũ recalescit: sic autũno calidum refrigescit.

Cur per hiemen minus quidé q̃ per æstaté sed ꝑnitiosius ægrotet̃. An quoniã in æstate morbi uel parua de causa existũt: quod in hieme minime accidit ita. Sumus euĩ tũc & ad cõcoquændũ & ad bene ualendũ aptiores. Itaq; ratione maiora ꝑniciosioraq; mala sũt quæ maiori de causa puenerit Quod idé in athletis. & oĩno in his qui secũda ualetudine esse solent licet ꝑspicere. Aut enĩ nullo morbo ꝑmunt̃: aut ꝑsi celeriter e uita decedunt: Quippe q nisi magna cum cã ægrescere neqant.

Cur per autũnũ ae hiemẽ febres ardẽtes potius orianᵗ quæ tpa frigus præ se ferũt per æstatẽ uero cũ æstus adsunt rigores magis infestẽt. An q̃a in corpore hoĩs bilis calida pituita frigida est. itaq; per æstatẽ quod frigidũ est dissoluiᵗ.diffusũq; horrores tremoresq; excitat. Per hiemẽ aut q̃d calidum est:ui tp̃is p̃ssum refrigescit. Febres tñ ardẽtes p̃ hiemẽ autũuũq; potius cũflictãt: qm̃ calor pulsus a frigore ĩtrorsus se cõtrahit. Ardor enĩ nõ residet ĩ sũmis:sed ĩtrinsecus se expãdit: atq; ita efficiᵗ ut rõne febres ardẽtes hiberno tp̃e orianᵗ melius id in his ĩtelligi põt:qui aqua frigida q̃q; calida se hiberno tp̃e lauerint. Qui enĩ frigida se infuderũt:ibi aliq̃diu dũ diluerenᵗ friguerũt: reliquo toto die tuti a frigore sunt. At qui calida usi fuerint frigus diutius experiunᵗ. Caro enĩ spissescit cr aloq; ĩtrorsus se colligit eoꝝ qui se aqua diluerint frigida. Cõtra aũt iis euenit qui calidã admiscere. Caro quippe rarescit:calorq; ad exterũ usq; locum euocatur.

Quæ nã uirtus sit cataplasmatis. An ut resoluat ut moueat sudorẽ:ut euocet uaporem.

Quo nam argumento cõstet abscessum iam purulentũ esse:an si aqua perfusus calida ĩmutaᵗ purulentus est si minus nondum est.

Quæ nam urenda:quæue sint incidenda. An quæ ore sunt amplo nec breui coaugmententur. hæc urenda sunt ut crusta illic incũbat. Sic enĩ nullũ pus cicatrice inducta occultabitur.

Quæ nã uirtus medicamẽti supprimentis sanguinẽ sit quod enemum appellamus. An ut exiccet: & ateriæ inutilis cõfluuiũ cõpescat sine crusta:aut carnis putredine. Ita enĩ efficiᵗ ut uulnus simul & inflãmatiõe careat & unitati sit opportunũ.q̃d' enĩ materia nõ supfluit ĩflãmatiõe carebit. Quod siccũ est unitati oportunius erit:q̃diu nãq; p̃madet cõcorporescere nequit. Quãobrẽ quæ cruẽtis iniicienda censemus acria magna ex parte sunt:quo acerbitate sua possint astringere.

Quæ nã incidẽda:quæue urẽda sunt quæ cõtra nõ ita curãda sint:sed medicamentis. An quæ in ala aut in inguine abscesserũt medicamẽtis curãdũ potius diducta enim partim laboriosa:patim periculosa redduntᵗ urendi sunt illi abscessus qui lati:p̃cessuq; multiplici eruperũt:quiq; uenosis non carnosis residẽt locis. Incidẽdi qui in acutũ se colligũt quiq; nõ parte solida extant.

Cur siquis aere incisus sit facilius q̃ si ferro sanescat: Utrum quia aer leuius est. itaq; minus laceret, actũq; faciat. An e diuerso q̧ ferũ aciẽ ad actiorẽ recipiat sectiõnẽ iccirco faciliorẽ tollerabiliorẽq; efficere debeat. At uero aer medicamẽti uim obtĩet:& principiũ quodcũq; pars potissima rei ẽ quod igiᵗ aer simul ac fuerit ĩcisum medicamẽto p̃sentissimo adest facit ut uulnus celeriᵘˢ coeat.

Cur ambusta in aere sanentur celeriter: an qm̃ a laxioribus minusq; corpulentis effecta sunt. Plus euim caloris corpori inheret solidiori.

Utrũ ptisana ordeacea leuior & ad morbos accõmodatior q̃ triticea sit. hãc enĩ nõnulli anteponunt argumẽtũq; ex pistoribus capiũt q̧ multo coloratiores sunt qui tritici quã qui ordeacei pisturam exercẽt. Addũt etiã q̧ ordeũ humidius est. Quod aũt humidius est cõcoctiõnẽ desiderat pleniorẽ. Sed nihil p̃hibet quominus:ut cõcoctu q̃d difficilius ordeũ habeat:sic ad leuitatẽ quid utilius p̃stet. hoc enĩ nõ humidius tãtũ tritico est. sed frigidius etiã qualis certe sorbitio cibusq; cõpetit febrienti ut parũ alat:& satis refrigeret:quod ptisana ardeacea facere potest. Quod enim humidior uel corpulentior est hinc alimentũ idq; frigidiusculũ præstat.

Cur dentiũ stuporẽ porculaca herba aut sal tollere põt. An porculaca quia lentũ quẽdam habet humorẽ qui uel mãducãti aut manu aliquãtisper cõfringenti patescit. heret enĩ ac trahiᵗ. lentor igiᵗ subiens ille a corpore educit acorẽ. quippe qui affinitate quadã cõiungi ualeat argumẽto saporis: quẽ accidulũ reddit. Sal uera macerat liquæfacitq;. atq; ita acorẽ quoq; extrudit.

Sed cur lixiuium nitrũue hoc idem facere nequeat. an q̧ hæc suam ob acerbitatem astringunt non liquefaciunt.

Cur æstiuis lassitudinibus balneo:hibernis unctione mederi cõueniat. an hibernis unctio datur p̃pter horrores mutationesq; urgentes. per calorẽ enĩ laxandũ est qui membra tepescere faciat oleum uero calidũ est. at in æstate humesfaciendũ censeᵗ qm̃ tẽpus id siccũ est nec metus interpellit horroris eo q̧ status tẽporis ad teporẽ ĩgenue uergit:hinc etiã cibus parcus potio liberalis p̃ æstatem admittitur ille magis hæc oĩno. Potioni nãq; per æstatẽ ob tẽpoꝝ siccitatem indulgendũ ex toto est:parsimonia uero cibi cõmunis tempoꝝ omniũ. sed magis æstati cõuenit ne ob habitũ tẽporis feruentem corpus cibo ĩmodico pressum exestuet.

Cur ex medicamẽtis alia aluũ soluãt uesicã autẽ minime. alia uesicã soluãt. cũ aluũ nihilo moueant An q̧ ea quæ natura humida sunt:atq; aqua referta si medendi obtinẽt facultatẽ uesicã soluunt. Subsidẽt enĩ in ea humores qui putredine ĩmunes euaserũt. quippe uesica pro eius humoris cõceptaculo habeᵗ qui minime in uentre cõcoquiᵗ:qui nõ manet:sed priusq̃ agat quicq̃ aut patiatur excerniᵗ. At quæ terrenã sortiunᵗ naturã:si uires habeãt medicas aluũ hæc fundere queũt. In hãc enĩ terrena quæq; materia se p̃uoluit itaq; turbat si mouẽdi obtinet facultatem.

Cur alia uẽtrẽ mouent superiorẽ alia inferiorẽ ut uelatrũ superiorẽ:scamonea inferiorẽ. Alia uero citant utrũq; ut elateriũ:& thapsie succus. An q̧ ex medicamentis quæ uentrem mouẽt alia frigi-

da'alia calida sunt:itaque alia propter suum caloré protinns ut in superiori uentre fuerunt:loca pe tunt superiora ac inde liq̄faciendo:maxime que aliena sint minusq; insedentia : sed etiam q̄ ĩsũt na tura intima medicamento.s.uæhementiori epoto:aut compiosiori quam natura patiat̃ tã ea ip sa q̄ excrescentia adfuerint in uentriculum deducunt.hic uero feruore excrementa perturbant flatumq; excitant multum:qui obsistens uexansq; demũ uomitũ mouet.Alia ꝙ natura frigida sũt seorsum uersus pondere suo labuntur etiam pusquã quicquam uel efficiant̃ uel agãt. ac ĩde ꝓfici scẽtia idem actitãt quod supiora.ubi enim ꝑ abdita foramina illic ascẽderũt atq; materiã agitarũt eodẽ tramite.secũ q̄ corripuerint excrementa colliq̄mentaq; deducunt at genus medicamenti ꝙ q̄litatis utriusq; particeps mixtumq; ex calido frigidoq; est hoc ob eam utranq; facultaté rem po test utrãq; conficere hinc & medici mixtis sibi generibus sæpe medicinas componunt.

Cur medicamenta purgare ualeant:cum alia pleraq; amariora cæterisq; eiusmodi q̄litatibus ĩsigni ora id facere nequeant.An quia non ob eiusmodi uires purgandi obtinent facultateé. sed quia cõ coqui nequiũt etenĩ quæ ob excessum caliditatisaut frigiditatis:q̄uis exiguo corpore ĩcoctilia sũt: aptaq; uincere non uinci ab animantium calore resoluiq; eadam facile a uentre utrolibet possunt hæc medicamenta habẽtur.Vbi enim uentrẽ adierunt resolutaq; sũt statĩ ad uenas ꝑ easdẽ ferũt̃ semitas'quibus permeat cibus:mox cum nihilo concoqui potuerunt.sed uictrice ꝓstiterũt potẽtia relabuntur & quæ sibi obsistunt secũ detrahũt. que res purgatio uocitat̃.Aes uero argentũ:cætera q; gñis eiusdẽ & si coneoqui a calore animalium nõ possunt:sed resolui a uẽtribus nẽq̄ut oleũ mel lac:cæteraque eiusmodi cibi purgandi quidẽ uim obtinet.sed duantitatis non qualitatis rõne ubi enim ob nimiam sui copiam concoqui minime potuerunt tũ purgãt si q̄ñ id facere possũt duabus enim illis de causis aliq̄d concoqui neq̄at.aut quia gñis ꝑuicacis est:aut quia modum excesserit Quãobrem nihil ex ꝑdictis medicamentũ est q̄ppe cum non ob aliquã sui fastultatẽ purgare uale at acerbitas acor malusque odor medicamẽta cõmittantur:eo q̄đ genus medicamentorũ cibo con trarium est Q đ enim cõcoctũ a natura accessit:id corporibus adherescit:alimentũ que appellatur Quod autẽ conuiuci donarique minime possit:sed uenas igressũ ꝑ excessũ caliditatis. frigiditatis ue suæ perturbet.hoc naturam sane obtinet medicamenti.

Cur piper si large sumatur uesicã soluet:si parce aluũ.econtra scamonea si large sumatur aluũ sol uet. si parce & que uetus uesicam.An quia singula magis a singulis mouẽtur.piper enim magis urinam ciet:scamonea aluum.Itaque si piper sumptũ copiosius est ad uesicam defert̃:nec se ina luũ diffundit.Sed si exiguum ceperis:retentum id aluum soluet:atque ita medicamẽtũ eius existet Sca monea uero quæ data copiosius est retinetur ut resoluatur:resoluta iam medicamentũ efficit̃ ob quam superius causam ꝓposuimus.At si exigua una cum epoto humore ꝑ ĩuisibiles meatus ĩ hibi tur ac celerius ante quam ꝑturbet in uesicam defertur qua pro sua facultate recrementa colliq̄mẽ taque residentia per summa abducit.Sed illa multa ut dictũ est ꝙ diu ex uiriũ soliditate ꝑmãse rit large expurgat sordesque terrenas potissimũ detrahit.

Cur inflãmationes easdem alii frigefaciendo sanent:alii calefaciẽdo cõcoquãt an ꝙ illis per refrigera tionem hiis per externũ calorem caloris sui copiã colligere placet.

Cur mutari cathaplasmata debeant an ut plenius sentiatur.Solita enĩ ut ea que uẽtriculo mãdamus nõ amplius medicamenta sunt .sed pro alimentis recipiuntur.sic etiã hæc fungi suo munere neq̄ũ

Cur cibum ĩminuere laborem augere salubre est an quia causam ægrotandi excrementorũ habet nimietas:quæ tunc cete exultat:cum aũt cibus sup̄est aũt labor deest.

Cur medicamenta & res amaræ aut fœdi odoris magna ex parte purgare possũnt.an quoniam ama ra quæcumq; malæque olentia concoqui neq̄unt.Qua de cã medacamẽta quoq; amara sũt atque fœtida. Quot enim concoctionẽ nullã sibi admittũt. mouere quæ cũ amaritudine possũt hic me dicamenti sortiuntur naturã.Et si iusto plus data sint ꝑiment. Quæ aũt necant etiam si exigua dentur:hæc non medicamẽta sed toxica esse dicimus. Ne illa quidẽ medicamenta uocamus quæ non sui generis qualitate purgare queant.Sũt enĩ pleraque in genere cibi quæ si large sumat̃ face re idem poterunt.ceu lac:oleum:mustũ.Sed hæc oĩa ꝙ minus facile concoquũt̃.iccirco purgant nec omnes sed aliquos.Sunt enĩ aliis alia concoctu facilia:difficiliaue.Quãobrẽ nõ eadẽ medica mento omnibus sunt sed ꝓpia plærisque conperiuutur.Denique medicamentũ nõ solũ cõcoctiõe ĩmune:sed etiam motus efficiens esse debet:sicut & exercitandi rõ extrinsecus:aut in trinsecus ac cedendens nõnisi per motum alienam excernit materiam.

Cur odorata genera tam sæminũ q̄ plantarum mouere urinã possnit. An quia calida cõcoctuq; fa cilia sunt.quo in genere ea collocamus quæ citant urinã.horum enim uis insita calefaciendi bre ui extenuatur.odor quoque nullam corpulentiã gerit Nã & ea q̄ odorẽ plenissime reddunt uelut alia caliditate sua mouent urinam:uel potius uim obtineut tabefaciendi.sæmina odorata uero calida esse certum est.

Cur impuris terrisque ulceribus:siccis acribus acerbisque medicamentis utendum est.puris uero

& sanescentibus humida tantum imponuntur. An quod impuris detrahendum aliquid est: quod non nisi humor est alienus qui adimi debet. Genus autem medicamenti quod mordax acre acerbumque est id efficere potest & siccum magis quam humidum. At quæ pura sunt cicatricem tantum desiderant.

Cur morbis qui contrahuntur a pituita: libido immodica prosit. An quod sæmen genitale excrementi cuiusdam detractio est ideo naturam p̄ se fert pituitæ. Quod igitur multũ pituitæ concubitus detrahit iuuare iccirco potest.

Vtrum ergo inter initia mali cibum affere melius sit an post. An inter initia: ne iam penitus debilitato febris occurset. Igitur uel extenuandum protinus est: uel ita alendum. Sorbitionibus primum recreandum. Hæ namque mitiores: leniores: colliquabilioresque sunt. & alimentum hinc cape infirmum corpus expeditius potest. Nihil enim cibum in uentriculo resolui perseruer eque ante oportet quod non nisi labore cubantis fieri potest.

Cur intuendum urinam an concocta sit. nec ne profluuio intercepto mingendi potius quam perpetuo. An quod signum concoctionis urina exhibet ruffa quod quidem melius intercepto profluuio deprehenditur. Genus enim quodque humoris suum colorem plenius ostendit cum exiguum est quam cum multum est. nam in multo figuræ in exiguo colores conspectiores sensui obuient. Quod etiam in rore: sanguine: lachrymaque palpebris adherente patescet. Vrina igitur si continue dimittatur copiosior redundabit sin intercipiatur: iudex sui coloris certior erit. Quod si iam ex concoctione colorem traxit eiusmodi talis profecto apparere etiã amplius potest. cum lumen se refringat & tanquã speculũ fiat propter intermissionem profluii.

Quam ob causam corpus cui secundam conciliamus ualetudinem non densum sed rarum redduendum est An ut urbs locusq; quicũq; salubris est. qui placide aspirat. qua propter mare quoq; salubre est ita etiã corpus qđ spirãtius est sanitati opportunius cõstat. Aut enĩ nullũ recremẽtũ existet aut quod extiterit q̃primum excernatur danda opa est corpusq; est semp ita regendũ: ut simul atque excrementum admisit habeat qua parte illud excernat. sitque motui deditũ non quieti Quod enim manet putrescet: modo aquæ ĩmotæ. Puttrescẽs uero morbũ cõmittit. At qđ excernitur antequam uicietur decedit. hoc igitur ut corpore dẽso nũquã cõtigit. Fit enĩ ꝑpe ut ĩuisibilia foramina claudantur. sit raro solutoq; accedat necesse est. Quãobrẽ in sole nudo corpore minime ambulandum est. Spissatur etenim caro & cõcalescit: corpusq; parte ĩteriore humidius redditur. Quamtũ enim humoris residet abolet. quãtũ in testinũ est manet ĩtactũ. Qua rõe quoq; carnes asse lixis humidiores sũt. Ne pectore quidẽ nudo ambulandũ est. Ita enĩ uis solis corporis optime partis conditæ adimet. quæ nulla egeat dẽptione. Sed inferna potius eam desiderant. Inde igitur ut remoto nõ nisi cũ labore sudor educit. hic facile ob loci opportunitatẽ digeri potest.

Quã ob causam pnitionibus idest ambustis frigore tã aqua frigida quam calida ꝑsit. An qm̃ genus id uicii ex nimio humore cõsistit frigida igitur humorẽ adstringit. atq; exaspat calida in spiritum uertit carneq; elaxans: libertatem efflandi p̄bet spiritui.

Cur frigus pernitiones calor ambusta & facit & tollit. An ꝙ eadem uis colliquando facit exsicando tollit.

Cur potio febriẽtibus sæpe pausatim subministranda est. An ꝙ potio multa præceps defertur exigua lente incedens irrorat. madefacit seseq; insinuat corpori. Sicut enim in humo, si aqua large accesserit perfluet. si paulatim uero madefaciat tantũ. ita etiã in febribus agit. Nam & aquas fluentes siquis paulatim deducit. alueus humorem totum ebibit. Sed si tantũdem aquæ uniuersum dimiserit scaturigo uelox usq; eo profluet quo deducere libitum est. tum æger quiescere immotusq; quo ad maxime fieri potest: iacere debet, immotus inq̃ ꝙ ignẽ quoq; emarcescere certũ est ubi a nullo mouetur ne aduersus flati cubat quoniam flatus excitat ignẽ. sollicitusq; per auram ignis ex paruo magnus assurgit, obuelandus æger opperiendusq; ꝓpterea est quia si nullum igni concedatur spiraculum extinguetur. Ne ueste quidem exui debet donec in sudare occœperit. Vt enim subiectum hunc ignẽ uisui sic & delitescentẽ illũ naturæ humor extinguit. Adde in genere febrium intermitentiũ balneum. & fomenta pedibus admouenda. & uestem pleniorem superponẽdam & quietẽ agendã quibus p̄paretur ut corpus per quã calidũ sit ante accessionẽ. Vbi enim multum superest ignis, lucerna nequit ardere. exiguũ quippe ignẽ multus ille ad se trahit ita fit ut multum ignis in corpore præparandum sit febris enim exiguum continet ignem multusq; proinde ad se ducet exiguum.

Quartanis febribus ratio uictus extenuãda non est. sed ignẽ corpori interserendũ. Nec nõ exercitatione utendum. & qua die accessio instat lauandũ somnuq; minime quærendũ: huic uictus calefaciens ꝓdest quia febris q̃rtana imbecilla est. Nam nisi ĩbecilla esset q̃rtana non fieret. Vides ne quã ubi multus ignis pflagrat. lucernã suam asseruare flammulã minime queat. Multus enim ille exiguum ad se rapit. ergo multum ignis accendendũ in corpore est ut quod exiguũ febris cõtinet

restringatur. Sit igitur uictus cottidiani rõ quæ partim ignem partim rorem indat in corpus.
Morborũ alii ab igne: alii a rore creant. curat morbus ignis ros roris. ignis enĩ hic exiccat rorem.
Cur pelles recenter detracte maximeq; arietũ uerberum uulneribus & uibicibus admotæ & oua su per confracta prohibent ulcera ne consistant. An ratione utraq; humor colligi: intumereq; prohi betur. Pars enĩ collisa humorem trahit intumescitq; propter feruorem. Oua sua lenticia glutinãt atq; ita intumescere non sinunt: ut etiam in ambustis glutine agitur conglutinare possunt pelles quoq; ob suam lenticiam hærentes nimirum simulq; suo calore concoquunt inflãmationẽque se dant. Neque enim detrahere eas solemus nisi diebus aliquot post etiam qui ex sale acetoue perfri candum censent infãmationem tollere uolunt.
Cur cicatrices reliquo quidem in corpore nigræ oculis albæ inducuntur. An ꝙ cicatrix colorẽ prio ri contrarium trahit: scilicet quẽadmodum omnia quæ ægrotarint. Vlcera autem parte oculi ni gra contrahi solent. Verũtamen neq; in corpore statim nigrescunt: sed principio albæ sunt: neq; in oculo semper nigræ sed demũ uel ex toto uel magna ex parte redduntur.
Cur ferula oras siue ambitũ plage rubidũ mediũ album facit. Vtrũ ꝙ sanguinẽ pellit ex medio: qđ maxime ferit. qa in ordẽ se colligit & rotũda est. An ea qdẽ de causa sanguinẽ deinde redire opor teret. Rubedo autẽ nõ nisi concursus sanguinis est isq; in eum locum qui ictus est.
Quare cum membra a ferula uehementius feriuntur: medium carnis albũ oræ rubræ redduntur. Ligno eutem contra medium amplius rubet. An ꝙ ferula suam ob leuitatem: ubi uehementer ꝑ cussit. sanguinem residentem per summa dissipat. itaq; unde sanguis defuerit. mox ea pars alba exi stit: quo autẽ plenius fluxit: hic rubor ambit. Cũq; plaga intumuit. sanguis cito suam sedem repe tere non potest: quoniam & exiguus est: & relationem per accliue agat necesse est. Non enim nisi copia magna referri potest contra naturam. At ictus quos dura corpora inferant: affligunt: colli duntq; ponderis sui ratione ac robore. Afflictum itaq; medium cauum redditur: collisum autẽ ra rum existit. Collisio nãq; dissectio & distractio leuis est quod cum cauum collisũq; reddatur san guis ad id summus de oris undiq; fertur. Nam & aptus ferri dehorsum est & laxa expeditius subit ꝙ ea cedunt facilius. Vbi autem sanguis eo ipse se collegit efficitur merito ut medium ruaore tin gabur. Oræ autem quas desaruit albedine decolorentur.
Cur nigræ cicatrices hominum sunt qui uicio lienis tenentur. An quod sanguis eorũ corruptus est, ꝓpter admixtionẽ morbosi dilutiq; sanguinis qui aliene procedit. Cicatrix igit cute ꝑtenui sum maq; cõsistit. Sanguis uero ille quia ut dilutus & calidus sit niger est cicatricem nigrã transpectus utiq; ostendit. & quidẽ sæpius hac eadẽ de causa cicatrix nigrior fit. Sanguis etenim cutis ĩbecilli tate frigescit & calore euaporante acrior redditur. Senioribus etiam pari ratione cutis magis ni grescit: & natiuæ cicatrices acriores q̃ iunioribus habentur. est enĩ quasi uibicatum corpus eorũ totum: non ob aliquã cutis tennitatem: sed ꝙ calor defecerit.
Vtrũ quecũq; rei eiusdẽ causam obtinẽt uim habẽt eãdẽ ad agẽdũ. An nõ uerbi causa cũ uibices di scuti & ab ære: & a radicula: & a faba cõmãducata: & a pulmone: & ab argilla: & ab aliis huiusce modi possint singula ne ui eadẽ hoc efficiãt. an diuersa. An æs ideo tollit qm̃ rubiginẽ præ se fert quæ pro medicamẽto accipi põt. Faba uero: & pulmo & argilla eo ꝙ ad se attrahunt ꝓpter sui cor poris raritatẽ. Cætera quæ ꝑdicta aliis ex causis idem faciunt. An ultimũ quidã in his oĩbus idem est. Quod autẽ antecedit hoc discrimini fore nihil est quod prohibeat.
Cur cetære cicatrices nigræ oculi albæ consistuut. An ꝙ cicatrices colorẽ contrahunt contrarium parti in qua efficiuntur. At in parte oculi nigra fieri solent: ergo albæ afficiantur necesse est.
Cur ictus ferulæ dolorem amplius mouet q̃ aliquod duriorũ. ita enim depræhenditur si quis cum uerberat ratione considerat: cum tamen ictum durioris uehementiorẽ esse rõ potior exigit. Acri us enĩ ferit quod durius est: an ꝙ caro non solum cum percutitur: sed etiam cum repercutit dolet igitur a duris percuti tantum potest. Cedit enm propter eorum duriciem. At uero a ferula utrũq; sane accidit: ut & percutiat: & repercutiat propter ponderis leuitatem cum scilicet non cedat: sed renitatur ita ut ictus possit duplicari.
Cur thapsia & cyathus quæ contraria plane inter se sunt pariter uibices possint discutere hic prin cipio illa post. cyathus enim frigidus est. Quod etiã poeta ĩquit Homerus. Et gelido dentes defi xit in ære. Thapsia uero calida & urens. an ꝙ ut animo deficiẽtibus aqua cyathus uibicatis occur rit. obuians enim refrigeratio calorẽ prohibet educi e sanguine. qui per ictum ad sũma confluere corporis atq; concrescere solet. ubi calor decesserit. Fit enim ut perinde at si extra sit congeletur: cum sub cute est. propeq; abest: ut extra sit. at uero cum calori exitus negatur nõ concrescit: sed se rursum diffundit & sedem unde effluxit repetit. Quod idem tapsia quoque præstare potest. quip pe quæ caloris sui facultate prohibeat ne sanguinis gelescat.
Cur æneis quibusdam amotis ut cyathis. aliisque generis eiusdẽ uibices reprimi resoluique possũt: An quoniam es natura frigida est. ergo calorem effluere uetat: e sanguine quem ictus collegit.

eo nãq; per sũmã corporis exhausto uibex existit. itaq; celeriter ad mouendũ est ante quam gelet & thapsia uero ex melle illita eadẽ de causa iuuat quia enĩ calida est sanguinẽ refrigescere ꝓhibet

Cur si eodem in loco sæpius ulcus extiterit: cicatrix atra ducetur. An quacunq; parte ulcus se ostenderit. hæc admodũ debilitatur eoq; magis quo ulceratum sæpius sit. Debile autẽ omne frigescit. humorisq; plenum est. Quo fit ut nigrũ quoq; appereat. Et quidem ulcera magna & uetera cicatrice atra obducta uidemus. Sæpe autẽ ulcus cepisse non aliud est nisi ulcus diu habuisse.

Cur uibicibus cyatos admouere solemus An ꝙ locus quo icti fuerimus refrigeratur calorq; inde omnis decessit. Cyathus itaq; admotus facit æris frigiditate ne calor abeat.

Cur pili cicatricibus nequeunt exoriri. An ꝙ omnes meatus obcecantur & uariante quibus pili se promouere solent.

Cur ictus tumorem liuorẽq; suscipiant. An ꝙ de loco percusso humores disiecti in loca ꝓxima ruũt in quibus offendentes retroquent. itaq; coniuncta cõglutinataq; humorum copia tumor per collectionem exurgit. & si quæ uenulæ ruptæ sint cõfluuiũ id humoris sub cruẽtum fiat necesse est:

SECVNDA PARTICVLA QVAE AD SVDOREM PERTINENT THEODORO INTERPRETE.

Vr neq; ĩtẽto neq; cõtẽto spiritu. sed potius relaxato sudor ꝓueniat. An qm̃ retẽtus spiritus uenas implet itaq; humorem exire non patitur. ut in aqua fit uasis. quod in mare demissum dulcem intra se colligit humorẽ clepsydraq; ob id nominatũ est. Nequit enim effluere cum quis pleno iam uase partem alteram obturauit. Sed ubi per spiritus liberatem sudorem promere licuit. multus certe erumpit quoniam eo ipso retentu copia humoris paulatim collecta est.

Cur menbra aquæ immersa calidæ non sudent etiam si ex se ipsa recalescant. An ꝙ aqua liquescere non sinit. Sudor autẽ res uiciose adiuncta corpori est. ut qui per calorem excerni debeat.

Cur sudor salsus est. An quia motu efficitur & calore secerẽte quantũ alienum per adherentiam intimationemq; inest alimento ad sanguinem carnesq;. id enim ocissime segregatur quoniam nec aptum nutritioni est. & foras demum euanescit. Salsus uero propter id est. ꝙ pars quidem dulcissima. leuissimaq; tota ad corpus nutriendum assumpta est. Pars autem alienissima crudissimaq; tantum absoluitur. quæ partim deorsum collapsa & suasidẽt urina uocatur. partim in corporis sũma emergens sudor est. ambo tamen salsa ob eãdem causam prodeunt.

Cur magis parte superiore corporis q̃ inferiori sudemns Vtrum quoniã calor sursum tendit. superq; manet propterea humorem seeum trahere potest. An quoniã sudorem spiritus moueat qui sedẽ habet superiorem. An quia sudor non nisi humor est incoctus. quia licere humore pars humet superior habitus etenim corporis supra potius innotescit.

Quã ob causam cum manus exercitamus sudor maxime oritur. Modo cætere corporis partes pos situm suum seruent. An quoniam robur huic præcipue loco inditum est. Hoc enim spiritum cõtinemus qui parti robustissime ꝓximus est. Dũ uero laboramus uires augemus. his auctis magis spiritum continemus. Tum etiam cum hac perfricamur parte magis quam cum alia laboramus. Spiritu nanq; retento simul & perfricamus. & perfricamur dum ita exercemur.

Cur sudor capitis; aut nullum reddit malum odorem. aut minusquam reliqui corporis: An quia locus capitis opportunus spirationibus est. & quidem laxum se ipse demõstrat argumento exoriẽdi capili. Loca autem & quæ in locis tenentur grauiter olent. si spirandi careant libertate.

Quam ob causam qui se lucta exercent. si interposita aliquamtisper quiete luctentur. magis sudabunt quam si continue. An quoniam humor data sese colligit. quem deinde luctandi exercitatio educit. Continua uero illa modo solis corpora assicare potest.

Cur magis sudamus cum non longo interposito tempore sudor euocatur. An quia non humor tantum causa est ut sudemus. sed foraminum quoq; abditorum apertio. & corporis raritas. atque solutio. His igitur qui diu sudandi intremiserint usum: foraminum iter clauditur. At his qui crebro utuntur patefactum semper habetur.

Quare cum sol nuda magisquam induta calefaciat corpora. induta magis sudare soleant. Vtrum quia sol corporis deurendo foramina comprimat An quia uapores exiccet quæ minus possunt accidere indutis:

Cur facies maxime sudet: An quia quæ laxa; humida. solutaque maxima sunt hæc sudori se peruia exhibent caput autem fons esse humoris uidetur. & quidem pilorum lasciuia sedem hanc propter humoris copiam possidet. locusq; idem rarus gracilentusq; est. igitur secundum naturam transitus agitur sudoris.

Cur igne neq; uniuerso. neque per diminutionem oblato: sed per incrementa continua magis sudamus. Qui enim in caldaris ita se calefaciunt magis sudent quam si ꝓtinus tantumdem ignis ad

miserint An eo quod se modice habeat agat unde quodque ergo si tantum agit plus si fuerit non aget An potius ediuerso quoniā scilicet eo rem quodq; efficiat, quod se modice habeat, hac igitur de causa nihilo plus sudamus ubi plus additum sit. Sed quoniā modi finguli singulis respō dēt. quodq; iā egerit non amplius agit, hic fit ut modo aucto magis sudemus Neq; eni q; precedit ad singula & præparat ut res subdita apta sit, idem potest etiam opus efficere, sed aliud hoc fūgatur officio necesse est. Parum itaq; potius quam multum caloris præcessit præparauitq; cor pus ad sudandum sed ad efficiendum alio certe amplioriq; modo opus est hoc enim effici ab eo nō potest, quod prius agebat, sed aliud post desideratur quod modū obtineat cōuenientē.

Cur detergenti magis profluit sudor quam residere sinenti. Vtrū quoniā refrigerati extrinsecus contingat. An quod sudor extrerior ueluti oprrculum foraminibus adhæreat corporis, ita ne interior se promere possit.

Qua de causa ruta, & uonnulla pigmenta sudores fœtidos moueant. An quia quorum od or graui taté præ se fert hæc humoribus sordidis admixta fœdum mouere odorem possunt.

Cur tergo magisquam priore parte sudamus. An quod in parte priore locus sane intus habet in quem humor deducitur quod in posteriore non est, sed foras ibi excernatur necesse est hoc idem etiam facit ut uentre minusquam pectore sudemus addo quod sudorem terga magis seruare possunt & posterior ps magisquá prior, quoniá prior magisquá posterior refrigerat qđ etiá causæ est ut alæ citissime: atq; maxime ualeant resudare, uidelicet qa minime refrigerantut, ad hæc posterior carnulétior pars est quá prior, & ,pinde humidior Causá uero cur humidior sit medulá habet: quæ per spiná tendens multū humiditatis afferrepossit.

Cur ea parte qua iacemus sudare non possumus an quoniá pars qua tangimus cum plus quam mo dicum sit incalescens prohibet ne permeet sudor. Rasiccat enim atq; assumit itē cōprimit eá partē sic euenit hæc uero sanguiné cōpressa diffūdit quo diffuso satis refrigerať arguniéto sane torpor est. Quippe q nō nisi frigoris iiuria fiat, atq; effici uel afflictu uel ictu soleat.

Quare qui dormiūt magis sudát. An circū obsistēdi rarione euenit. Calor enim parte interna colle ctus potest expellere humorem.

Cur facie maxime sudemus, cū in ea minimū carnis sit, an quod expeditius illa sudare possunr, quæ humida laxaq; sunt: Caput autem tale est, Continet enim suam plurimá humiditatem q; utiq; ue narum ratione patesit quæ hic pertendunt. Distillationes quoq; ex capite oriuntur & cerebrum humidum est. & foramina per multa in capite habentur, quæ tanmulra esse, ac foras usq; perten dere capillorum inditio constat, igitur sudor non a partibus imis sed de capite oritur: Vnde etiam fit ut primum & maxime fronte sudemus. Prima enim frons subdita est.

Qua de causa q sudét, si uel aqua uel flatu refrigescát nauseá. Vtrū qm̄ humor qui ex fluxu con tinuo minime quiescere possit, hic refrigescens in parte priore uniuersus constiterit. An q; spiri tus qui foras uersus proueinés in sudoré ob frigoris occursum conuertitur. Hic intus ante friges cens quam exeat transeat in humorem, atq; in eá parté incumbens nauseá moueat.

Cur in capite pedibusq; incalescentibus sudores maxime excitantur. An quoniá humorem ad se mē bra incalescentia trahunt humor autem partem qua absumatur nullam habet cū ea loca ossibus scateant, itaq; ut excidat foras necesse est.

Quare qui laborant ubi a labore destiterint sudare incipiunt. Nam si labor causa est cum laborant sudare debent, utrum quod inter laborandum uenæ spiritu inflate comprimi foramina cogant: data uero quiete laxæ considéant itaq; per ampliora iam facta foramina expeditius humor per uadat. An quoniam cum laboratur, spiritum ex coherente humore motus secernit, & calore quia a motu excitatur humor in spiritum per summa corporis extenuatur cū uero a labore cessatū est. simul & calor desinit & ex spiritu spissescente humor qui sudor appellatur consistit.

Vtrū per æstaté potius. An per hiemé sudor mouendus sit. An tunc opportune sudarur cum humi diora corpora suut neglectaq; difficiliora redduntur: igitur perhiemen potius conuenit. An ma gna per id tempus mutatio sit, nec excrementa concoqui possint, cum cælum contra naturam frigeat igitur p æstaté potius mouēdum Quippe cū humores per æstaté potius oēs putrescere so leant qua,ppter exhauriēdū tūc est ut etiá ueteres oés autores hac eadé de causa cēsent.

Quare cū corpus assidue fluat, effluxusq; ipse de excrementis ,pueniat corpus lauari non possit nisi sudauerit, an quia minus excernitur quam: satis sit. Cum enim ex humore mutatur in aerem plus de minori existat necesse est. Humor enim quicunq; copiosius cum se discernit redundat, diutius q; ob eam rem profecto excernitur. Lenta item glutinosaque excrementa ut cum humore pro pter mixtionem excerni possunt ita cum spiritu nequeunt. quæ quidem res maxime officere potest. Hic etiam uomitus magis qui sudores corpora leuant. qm̄ ea ipsa excreméta educunt ut q crassiores corpolentioresq; sint. utq; cū carni quidé ,pculis locus sit: qui lentá illam glutinosamq; materiam continet, itaq; non sine magno negotio dimouendi datur facultas. Ventri autem e uici

no est. Aut enim in eo constit aut prope. quo sit ut difficile queant aliter educi.

Cur minus inter laborandũ sudamus quam cũ relaxati labore quiescimus. An quoniá cũ facimus laboramus. cũ fecimus laborauimus igitur plus tunc ratione excernitur. Alterũ enim fieri est alterum esse. An quia cũ laboramus carnis foramina retento spiritu obseruátur. Cum autem relaxauimus aperiuntur. quo fit etiá ut spiritu retento minus sudare possimus.

Quáobrem non in currendo agitandoq; corpus sed postea quam cessatũ est plus sudoris euadat An riuus quéadmodum manu. uel aliquo fluens undiq; aqua obstrusa se colligit. relaxatq; demũ copiosior profluit quá ante sic etiam inhiberi eadem a spiritu potest. ut in uase cui nomen clepsidra. Atq; etiá in uesica. Cohercetur enim detineturq; intus humor a spiritu. pari igitur ratiõe cũ corpora motu uehementiori citantur, spiritus intus circunuenitur cohercetur q; itaq; uenæ etiam distenduntur ac intumescunt. cum humor se educere nequeat. Quod cum uniuersus cohercéatur spiritu post relaxato uniuersus erũpat necesse est.

Curt si quis cũ biberit cibũ sumat minus sudet. An quoniá cibus ingestus humoré attrahit quasi spongia. Est enim non parũ rei impetũ retrorsisse. quod uel fluentoꝝ constat argumento. ita enim cibo quoq; ingesto meatus appræhendisse plurimum ualet.

Cur trepidantes pedibus sudamus nõ facie. Rationabilius enim tunc pedibus quoq; sudetur cũ corpore toto sudamus. locus hic enim frigidissimus est, quáobrem pedes minime solent sudare. & quidem medici in aduersis ualitudinibus pedes potissimũ operiendos præcipiunt, quoniá frigus hi quam facilime sentiunt itaq; rigoris inicium reliquo etiam corpori expedite committunt. An ꝙ trepidatio non caloris de sũmus locis ad ima transitio est. ut accidit iu metu ex quo alui etiá metuentium sæpe funduntur, sed eius incrementum potius caloris accedit ut in ira. quippe cum ira feruor cordi suffusi sanguinis sit & trepidans ipse non metu refrigerationeq; sit ita affectus. sed membri ipsius affectione.

Cur iidem facie non sudant. sed erubescunt. an quoniá amplius in calescunt. itaq; facié calor afficcat errans per sũma pedum tamen humoré propterea liquæfacit ꝙ ut minor est quá ut exiccet sic maior in sito præconditoq; calore naturali est ut sudoré ciere possit.

Cur dormientes quá uigilantes sudare magis solemus. An ꝙ sudoris origo in trinsecus est, interna auté calidiora habemus ergo calor intimus humoré diffundens in timum educit. An humoris aliquid semper a corpore effluit. Sed late. quia nihil solidũ est cui humor occurrés se colligat. Argumentum cur ita sit ꝙ partes cauiores assidue sudant.

Cur in caldariis tũ magis sudamus cũ tempus frigidũ est. an quoniá calor ꝓpter frigoris obsitentiá foris euadere non potest. Arcetur enim. Verũ intus se peruoluens; ac insidens humoré soluit iuteriorem. Sudoréq; ex eo producit.

Cur sudor utilior est qui corpore nudo currenti prodierit etiam si minor sit quam qui sub ueste se ꝓmserit. An ꝙ laborasse quá non laborasse melius esse perpetuũ est. & sudor uero qué labor præstiterit. eo melior est qui sine labore ꝓuenisset, & qui maiori cũ labore melior quá qui cũ minori. maiori auté cũ labore is est qui nudo corpore currenti ꝓdierit. Ná nisi admodũ cursũ intenderit. sudare non poterit qui nudus est. Vestitus cõtra celeriter sudat, etiá si parũ se concitarit propter uestis teporé. Et uero coloratiores redduntur. qui nudi cursũ æstiuo tépore agitant q̃ qui cũ ueste quia ut oés qui loca libera aspiratioraq; incolũt melius coloranť: q̃ qui ĩpedita & silentia tenét. sic etiá seipse quisque coloratior est cũ ueluti spiritui afflanti placide patet, quá cũ perstrictus obductusq; a calore nimio angitur. Quod certe his accidit magis qui uestiti ꝑcurrunt. Hinc etiá fit ut qui nimis dormiunt minus colore hilarentur quam qui se modice somno recreant. Ná dormiens quoq; ipse astringitur & ꝓpemodũ strangulatur.

Cur pedes in trepidatione sudát. & nõ facies cũ in muneribus uitæ oĩbus ut facie maxĩe: sic pedibus minime sudamus. An quia trepidatio metus quidé sup re ĩchoáda é. metus aũt refrigeratio partis superioris est Quáobré facie quoq; pallent qui trepidát: pedibus ité sollicitátur & palpitát. Sic enĩ trepidantes hoĩes faciũt: seseq; quodá modo exercent: quæ ꝓpter ea ratione parte sudare solent q̃ laborant. manus etiam assollent perfricare: & se modo inflectunt modo extendunt etiam sæpe exiliunt: neque etiam unq̃ quiescũt. Sunt enim exciti ꝓpensiq; ad negociũ quoniá calor eorũ se collegerit in pectoris loco qui corpulentior est q̃obrem undiq; cũ eoipso calore tum sanguine turgescéte æfficitur ut motu uario crebroq; agitentur. Sed pedibus maxime insudant: quoniá pedes per petuo tenentur laborare: cũ ceteræ corporis partes quietem aliquam conseq per situs mutationem motionisq; possint.

Cur in caldariis igne neq; uniuerso: neq; decrescente assiduo: sed per in creméta cõtinua oblato magis sudatur. Plus enim ita educetur sudoris quá si principio statim ignis tantũdem affluerit. An ꝙ principio multum ignis adhibitum. carnem cutemq; sũmá sicciore occupás urit. atq; in modum testæ in durat. quæ cum talis reddita sit sudorem arcet. obstruditq;. Paꝝ át contra carnem relaxás

rarefacit:sensimq intestinum humorem excitat:ut secerni educiq possit. Carne autem rara plus ignis adhibitũ.& corporis ima facile subiens humores iam inde præmollitos in uaporem conuertit parteseq eorum prætenuens secernens educit cum spiritu.

Vtrum per æstatem potius an per hiemen sudor mouendus sit. An hieme calor intus se contrahẽs concoquit extenuatq in spiritum humores interiores ꝙ cum omnes:aut certe maxima pars consumantur.nullam sui excretionem admonent faciendam. At in æstate cum per raram solutamq carnem calor euadat.humores minus concoqui possunt intestini.qua de causa exhauriendũ omnino est.quoniam si permanserint temporis eius qualitate putrescent:morbosq contrahent. Putrescit enim quodq externo calore. Nam ut suo quodq calore concoquitur : sic externo putrescit. igitur per æstatem externus prævalet calor:exquo fit ut quæuis in æstate putredinem sentiant. per hiemem uero quia calor suus ille ac domesticus dominatur.hinc tempus hoc minime creare putredinem potest.

Quam ob causam cum sudor calore uel interno uel externo fieri soleat.euenit ut horror nõnullis sudoribus possit excitari. An quoniã sudor qui ex calore prodit:interno.se scilicet de loco amplo in breuem corporis dico ambitum contrahente.primum caloris meatus:& circuitus patefacit deinde horror carne iam madefacta ex toto caloreq exeunte citatur. Calor autem qui extrinsecus mouer primum summa corporis aperit rarefacitq.tum calor naturæ internus profluens excitare horrorem potest.

Cur calidi sudores frigidis meliores habentur. An ꝙ omnis sudor excrementi cuiusdam secretio est parum autem excrementi amplius incalescere consentaneum est. plus autem non æque sed minus itaq sudor frigidus excrementi multi indicium esse potest quocirca morbos quoq his facit longiores.

Cur minus ad ignem multum sudamus cum tamen pro calore sudor omnis moueri soleat. An quoniam humor aut corpore uæhementer calente in spiritum dissoluitur humidum. Aut cum proueneritad eo cito calore nimio exiccatur ut sensus sudoris multi eripi possit.

Cur ad solem acrius calefacientem corpora quæ in nullo indumento teguntur nihil pene sudant. Quæ autem satis ueste intecta sunt copiosissime sudant. Eandem de hoc etiam quã de superiori causam reddendam censemus.

Quam ob causam cum motus acuti magis hebetes minus calefacere posse uideantur.ingressus tamen per accliua qui hebetiores sunt magis mouent sudorem prosistuntq spiritum quasi amplius calefaciunt q̃ decliui. An ꝙ graui cuiq ut ferri deorsum secũdum naturam est sic ferri sursum cõra naturam est.itaq caloris natura quæ nostra prouehit corpora:ut nihil per decliue laborat sic p accliue præssa orere nititur acriusq ob eiusmodi motum incalescit & sudorem mouet : & spiritũ prosistit. Quinetiam corporis uarius inflexus nõnihil afferre cau æ potest ut directa spirandi reciprocatio auferatur.

Qua de causa cum sudor moueri soleat quo magis quis sese operuerit. Non hi sudant qui uestẽ plurimam admiserunt. Eadem etiam de hoc ratio quæ prius reddenda est.

Quam ob causam cum corpora sicciora magis per æstatem quam hiberno tempore sint.sudori magis in æstate pateamus. An ꝙ per æstatem propter corporum laxitatem non multus naturæ calor cõtinetur humoresq proinde resoluere in spiritum potest. Per hiamen autem parte exteriori densata corporũ calor frequens naturæ cohercitus.humorem minime in spiritum resolui patitur adhuc æstate humoris multũ haurimus. Hieme autem econtrario agitur.

Cur sudores qui corpori bene ualenti sponte prouenerint his deteriores habẽtur:quos labores citarint. An ꝙ labores excrescentem humorem exhaurientes carnem efficiunt sicciorem ut cauernæ foraminum sanitati sunt opportunæ:& per caloris transmissionem fieri nulla possit obseptio siue opilatio. Sudores autem spontiui appellati qui ex necessitate oriuntur. cum scilicet foraminibus naturæ ab imodico humore cofusis.calor non omnino occupatur ac uincitur:sed repugnare adhuc extruderéq humorem potest. Hi recte pro signis morbi habentur futuri. Nam etiam calor ipse a largiori humore quã qui modicus secũdũ naturã sit hebetatur & caro plene madescens:pessimum ad secũdam ualitudinem concipit habitum.

Cur tempore hiberno minus oriuntur sudores : nec nos per id tempus sudendum æque censemus quãuis corpora humidiora tum constent. An minus sudamus:quoniam humores per hiemẽ cõcreti coactiq sunt uehementer.quare minus dissolui tum queunt. Sudandum autem minime per hiemem censemus.quia corporis eiusmodi dispositio salubris est. Qui autem mouet sodorem labefacta:confunditq habitum corporis atq etiam laxiorem quam conueniat eundem habitum reddens simul & intimum calorem educit diminuitq ut non æque gelido cælo possit resistere:& humor externus expeditius se corporibus inserit cum laxiora iam foramina propter sudationem habeantur.

TERTIA PARTICVLA QVAE AD VINI POTVM ET VINOLENTIAM PERTINET THEO. INTERPRETE.

Vam ob causam uinũ cũ calidũ sit uinolẽti nõ calent:sed frigẽt:& dolore laterũ cæ-
terisqꝫ huiusmodi uiciis excipiunť. An ꝙ multũ humoris cũ refrigeratũ est multum
frigoris cõcipit:ita ut calorẽ superet naruralẽ. Fit eteñ simile intrinsecus carni : ut si
uestis nimio madefacta humore rigorẽ ꝓinde acrius frigoris admittat.
Qua de causa nõ qui uæhemẽter sed qui leuiter se ebriauerũt delirãt. An ꝙ neqꝫ tam
parum biberũt:ut similes sobiis sint. neqꝫ adeo multũ ut soluãtur & langueant:quo-
modo efficiuntur qui multũ hauserint. adde ꝙ sobrii rõne iudicant penitus:temulenti ne tẽptant
quidẽ aliqd iudicare leuiter ebriati iudicãt:qm̃ quidẽ uino nõ penitus detinenť. Sed praue id faci-
unt:qa sobrii nõ sunt:quo fit ut mox & cõtẽpnãt alios:& contẽpni ab aliis seipsi existiment.
Cur magis crapulã sentiunt qui diluciusculũ bibunt q̃ qui merũ ex toto. Vtrũ suæ tenuitatis cau-
sa uinũ temperatũ expeditius loca plura angustioraqꝫ subeat intẽperatũ autẽ minus facere id pos-
sit itaqꝫ difficilius educi potest quod dilutũ est. An ꝙ merũ minus bibiť utpote quod multũ bibi
nõ possit:magisqꝫ uomitu reiiciť. Ad hæc merũ ut cætera cõcoquit:qia calidus est:ita etiã seipm
consumit. Diluto autẽ illo ecõtrario agitur.
Cur semẽ genitale ebriosoꝝ magna ex parte infœcũdũ. An ꝙ habitus corporis eoꝝ ꝑhumidus est.
Semẽ autẽ nõ quod homidũ:sed quod cõstat crassũqꝫ est:hoc uim obtinet procreandi.
Cur ebriosi tremũt:& eo malis quo liberalius merũ hauserint. Absurdũ eñ id esse uideri potest:qñ-
quidẽ uinũ calefaciẽdi uim habeat & temor ex frigore præcipue soleat ꝓuenire. Itaqꝫ qui rigent
maxime tremũt. Sed tñ multi cũ mero tm̃ cibi gratia uterentur. tremores uæhemẽtes adeo exce-
perũt:ut hoĩes præmẽtes reiicerẽt & aqua perfusi calida nihil sentirent. An quod tremor tũ oriť
cũ corpus admodũ friget:scilicet aut calore intus circũsistente ob externi frigoris uiolentia ut hi
berno tꝑe fit. aut naturali calore extincto:quod fieri solet. uel qualitate cõtraria. uel ætate : ut se-
senectute. uel externi coloris excessu quod his sane accidit qui ui solis. aut ignis deurunť. igiť his
ẽt idẽ obuenit q mero abutũtur. uinũ eñ califica sua facultate ãplificata plusq̃ uires corꝑis patiã
tur calorẽ ꝓpriũ corꝑis se ꝑmiscẽs extingui. Quo extĩcto refrigeratoqꝫ corꝑe accidit ut tremores
oriunť. Quinetiã ꝑter oẽs refrigerãdi modos quos ꝓposuimus. ille quoqꝫ notať:ut deleta materia
q̃ qsqꝫ calor sustentať & aliť:calor etiã ipse deleať quod lucerna inter res ĩanimatas demõstrat. qꝑ-
pe quæ dẽpto oleo lumen amittere cogatur. Senectus uero inanimatoꝝ genere illud idẽ efficit. Et
morbos longus diutino cõsumptu corpus in tabẽ rediẽs. Alimento nãqꝫ deleto uel extenuato ca
loris euenit:ut calor etiã ipse deficiat. Calor eñ humore aliť : nõ tñ quolibet humore sed læui &
copioso. q̃obrẽ tum his qa prædictis tenenť uiciis tũ ætate ꝑfectis. exolescẽte alterascẽteqꝫ tali hu
moris genere. Fit eñ pro leni & pingui acre & siccũ euenit ut calor ipse deficiat. patẽt hæc argu-
mento auxilioꝝ quæ his impẽdimus qui ob marcorẽ e uita abeũt. fit eñ ut eoꝝ uirtus uiciať cũ
aliquid nutriẽtis humoris instillatũ est:utpote cum eiusmodi humoris defectu resolutio illa eue-
niat. mero igiť hoĩbos deditis causæ id esse uideť. Vinũ eteñ calidum corporis caliditati naturali
cõiunctũ efficacius porro quæ calor proprius sibi subdita pro alimẽto obtinet:cõsumit. Vnde fit
ut alios ex his aqua intercus præmat alios fluctio alios alia deiectio & pleraqꝫ alia uicia eiusdem
alui exerceãt. nã & reliqui humores acerbi ineptiqꝫ remanẽt:& qui liquidi extrinsecus aduenerũt:
crassari ob ĩbecillitatẽ caloris ꝓprii nequeũt. Calor aũt ipse imbecillis ꝓpterea manet : qm̃ mate-
ria qua cõtineri adhuc põt imbecilla est. quomodo ignis quẽ arũdo reddiderit:Hic eñ ꝓpter ma-
teriæ imbecillitatẽ infirmior est quã qui a ligno præstatur
Cur uinolenti cũ uinũ calidũ sit. rigere tñ solẽt citissimeqꝫ laterũ dolore cæterisqꝫ huiuscemodi ui-
ciis excipiunť. An ꝙ multũ humidũ cũ refrigeratũ est in multũ frigidũ se cõuertit ita ut calorem
superet naturalẽ. Quæ aũt sunt humidiora. eadẽ oĩa naturæ calidiora occurrũt. Argumẽtũ ꝙ re-
bus externis calescimus nõ humescimus. Verũ si minus calida quã humida sint. accedet ꝑfecto ut
suã caliditatẽ potiusq̃ humiditatẽ amittãt. humore igiť frigido remanente non sine causa uinolẽ
ti amplius rigẽt & uiciis rigoris propriis patiuntur:
Cur pueri cũ natura sint calida uinosi non sint cũ scythas & uiros & robustos qui certe oẽs habitu
sũt calidiori cõstat eẽ uinosos. An ꝙ uiri nõ calidi solũ:sed etiã sicci sunt. Virilis eteñ habitus ta-
lis est pueri calidi sunt & humidi. Vinositas autẽ humoris cuiusdã libido est. itaqꝫ humiditas facit
ut pueri minus sitiant. Cupiditas quippe nõnisi indigẽtia siue desideriũ quoddam est.
Cur temulenti aquas salsas uiciosasqꝫ magis sentimus sobrii minus. An ꝙ suũ quodqꝫ a suo nihil
afficiť:simileqꝫ indomitũ a suo simili persistit. Cõtraria uero a cõttariis potius sentiunť. Vinolen
tus itaqꝫ ꝙ dulces intra se cõtinet humores. Nã uini natura talẽ esse uidemus hinc uiciosi saporis
sentiens magis est. Sobrius autem ꝙ acres salsosqꝫ habet saporem eundem præcipere non potest.
Admisso itaqꝫ cibo excrementicii redundant illi & fluitant:ut & ipsi a suis similibus affici neque-

ant & hominem sensus huiuscemodi reddant expertem.
Cur grauiter a uino detentis omnia circunfieri uideantur, iamque inter initia ebrietatis res semotas cernere nequeunt itaq; indicium hinc uinolentie nonnulli deducũt. An quia cõspectus frequenter a calore uini cõpellitur, atq; commouetur. Nihil uero interest cõspectus moueat an res cõspectui obuia. Fit enim ratione utralibet, ut id quomodo dixi uideatur. Et cũ ꝓpinquius etiam in rebus conspectũ uinolentorum falli eueniat multo magis idẽ in remotis accidat consentaneum est. Quãobrẽ illas uidere penitus nequeunt, propinquas autẽ aspicere quidẽ possunt, sed non quo sunt posita loco. Circunfieri autẽ tantũ non etiam ꝓpe proculq; uicissim agitari uident q̃m procul ob circularem mouendi rationem conspectus nequeat progredi. Haud enim facile est contraria simul agitari. Appetitio autem que profluit ad elongatiora uæhementio est. Circularis uero figura, quam nomen ipsum declarat continetur. Prope igitur a procul uicissim conspectus deferri: ea de causa non potest: & si ita feratur, rem tamen eandẽ cõtingere nõ queat. Quippe qui uice alterutra tẽporis eodẽm in loco rẽ quã intuetur relinquat. Cunque reliquerit intueri nõ possit circulo autẽ suæ figuræ causa uidetur. Est eteni conus cuius basis circulus est: in quo se agitans ipse conspectus rem quidem percipit eandem: quia nunquã sibi rem subiectã deserit: Fallitur tamen in loco: quia nõ eodem intuitu rem contingit: nihil eni interest utrum res ad aspectum, an ad rem aspectus moueatur.
Cur uinolentis res una plures interdum esse uideatur An quia ut dictũ est iam aspectus cum commoueatur euenit ut nullo tempore idem uisus in eodem quiescat. Quod autem eodem tempore uarie cernitur id serius occurrisse uideri potest. Quod enim cernitur non nisi conspectus tactione sentitur. Fieri autem nõ potest ut idem pluribus simul attingatur q̃d cũ nullũ sensum admittat id tempus quod interpositum tempora distinguat, quo rem conspectus attingit. & quo repetit efficitur hinc ut tempus unum esse uideatur quo attingitur. Quoq; repetitur, itaq; cõ plures aspectus rem eandem attingant eodem tempore plura esse uidetur, quod unum conspectui subiacet quoniam fieri non potest, ut res eadem modo eodẽ attingatur.
Cur uinolenti concumbere nequeant. An qnoniã pars quedã magis caleat quã reliquũ corpus oportet, quod in his fieri non potest, ob nimium totius corporis feruorem. Extinguitur enim calor motionis internæ obtentu caloris occupantis quoniam multum in his inest quod humidum crudumq; officiat. Ad hæc a cibo proficisci necesse est. Cibus autem omnis concoquitur quo satiati ad uenerem plane incitamur. unde hac de re plærique prandere large cenare parce præcipiunt, ut cruda insint quam concocta pauciora.
Cur si quis uinum dulce ac merum aut cyceonem interpotandum hauserit sobrius ꝑsistere possit. & cur minus ebriantur: qui calice amplo fœcundoq; hauriunt. An oĩum eadem illa ratio est ꝙ superficialis calor ita supprimitur. Violentia eni tum oritur cũ calor sedẽ capitis totã occupauit.
Quam ob causam cum uinum dulce aptũ sit fluitare, siquis temulentus dulce super admisit haustũ uinum concoquitur minusq; infestat an quia uinum dulce lene ac lentum est itaque foramina obsarcit, atq; intersepit. Austerum contra exasperans rigidum est. facilem item ascensum calori hoc præstat. Dulce autem obstrusũ foraminum calorem arcet ac inhibet. Vinolentiam uero parte concalefacta superna oriri dictum iam est. Addo etiam quod uinum dulce in odorum austerum autem odorũ est odor autem omnis caput temptat & ingrauat.
Cur a uino diluto meratius tamen caput postridie magis dolemus quam ex mero. An merum quia crassius est foramina capitis angusta subire ipsum non potest, sed uim suam atque odorem & calorem tantnm transmittit. Dilutum autem illud quoniã per aquæ admixtionẽ tenuius factũ est facile ipsum subit ac penetrat, cum tamen partem corpulentiæ facultatisq; meri non mediocrẽ adhuc retineat cõcoctu difficilis est, nã & humida uel humores omniũ difficillima cõcoqui & corpora lõge peruicaciora, quã facultates eorũ persistere nouimus.
Cur inexercitati magis quã exercitati ad uinolentiã usque potare, & uino facilius solui possint An quoniã qui excremẽta humoresq; in se continent uriuã copiose profundũt: Quod facit ut plus bibi & leuari facilius possit quoniã nõ multi uinosi humoris in uentre remaneat. At qui inexercitati humidi sunt excrementisq; redundãt, exercitati cõtra sicci siticulosiq;, ut uini humor sese totũ insinuare corporibus possit. Statĩ igitur hic uini impetus urinã retractat, & post humor hic in corpore insidens grauitatẽ creare nimirũ potest.
Cur uinũ alios tardos alios superbos reddit atq; insanibũdos contrario enim affectu id agitur quã doquidẽ alteri magis: alteri minus mouẽtur. An ut Cheremon ait. Vinũ sese pro moribus utentiũ applicat. Contraria igitur reddit, nõ quæ eadẽ: sed quæ sunt dissimilia ut ignis alia exiccat, ali humefacit, sed non eadẽ. & quidem glaciẽ liquefacit salem indurat, nã & uinũ ut quod suapte natura humidum sit, homines tardiores incendit redditq; mobiliores, contra mobiliores dissoluit atq; retardat. Vnde plerosq; melãcolicos penitus resolui: labiq; ĩ crapulis nouimus. Vt enim balne

um corpora perstricta duraqꝫ relaxat.agilioraqꝫ facit humida uero & mobilia dissoluit atqꝫ infirmat.sic uinum quasi interna hoīs diluens ita afficere potest.

Quid est cur brassica sædet crapulam.An quod succū dulcē discutiētēqꝫ obtinet.Vnde medici eā aluo infundunt.frigida autē ipsa est.Argumētū quod ad alui uæhemētes deiectiones medici ea utūtur.Excocta in plenū & suo callo purgata refrigerataqꝫ.Fit igitur detētis a crapula ut eius succus humores in aluū pertrahat qui uinosi crudique tenentur & ipsa supra in uenrricuIo remanens corpus refrigeret.quo fit ut tenues humores ad uesica labant quod cum humor utrinque educatꝰ corpusque refrigeretur.recte liberari a crapula possint.Vinū enim humidū atque calidum est Euenit ad hæc ut cū humores deorsum se trahunt atque excernunt flatum etiam secū deducant qui si per uinū liceat in caput se efferens grauitatem creat & crapulam.Sin autē deorsum se uertit corpusqꝫ ob causam prædictā refrigeratū est.dolor crapulæ oīs tollitꝰ.Est enī crapula feruor quidam & desinēs inflammatio.que plus conflictat quā temulentia ꝙ mentē illa q̄tit & alienat:crapula autē mente sibi constante dolorem admouet:ut etiam qui febre urgente ludunt potiusq̄ dolent.iidem ubi leuati malo fuere atqꝫ ad se redire.indolere occipiunt.Hoc enim idem in crapula quoqꝫ & in temulentia euenire solitum est.

Cur uinū dilutius tēpatū uomitū magisq̄ merū q̄ aqua ꝓuocat:an ꝙ ea maxīe uomitū mouēt quæ ī natare sol ta quæqꝫ insuauia fastidiosaque sunt.Vinū autē reprimēdi uī obtinet.Aqua tenuis nec insuauis est.Quot igitꝰ tēuis est cito pro sui tenuitate descendit.ꝙ nō in suauis stomachū nō ꝑturbat.Vinū autē nimis dilutū nec ita tenue est.ut ꝑfluere possit celeriter & fastidiosum est ꝙ parum obtinet uini.Sensum enī cōturbat.quia plures motus in eo excitat.Scilicet quē uinū quēque aqua efficere potest:ambo enī sentiri queūt q̄d autē fuerit modice tēperatū id sensū penitus aquæ tollit.Viniqꝫ mollis delinientisqꝫ sensum acōmodat.Exquo suauiter bibi pōt.sed cū uinū īmodice dilutū ita insuaue est.tum innatare redundareqꝫ solet.q̄d autē tale est uomitum id facile ciet.

Cur uinolenti aquas salsas & uicinosas meliusq̄ sobrii sentire possumus An quoniam dura & tristia certius ab his sentiuntur:qui minime cupiunt.Latent hæc enim cupientes & sæpe fallunt.At uero qui læte se habet is non cupienti similis est.Qui autē in tristitia est cupientis hic gerit affectū sobrius autem ita se habet uinolentus contra satiatus repletusque est.

Cur penitus uinolentis res omnes circunferri uidentur.& cum amplius uinum attingit: nequeūt q̄ procul posita sunt euumerare quocirca nōnulli hic uinolentie indiciū trahunt.An quia conspectus frequenter a uini calore commonetur Queadmodū igitur si sub oculo presseris rem obiectam geminari uidebis.sic etiam uinolentis accidere illud potest.Nil enim interest utrū supresseris.an aspectū cōmoueris:nec utrū extrīsecus:an intrinsecus.idem enī obuenire:uel accidere utraqꝫ rōne cōspectui pōt itaqꝫ res obiecta minime cōstare uidebitꝰ:atqꝫ etiā magis quæ ꝓcul abest.nā eo obtinebitur minus quo se longius aspectus deducat ꝓpinquitas etiā illa mouēdi amplius ad extremū absoluere interuallū pōt.Item si æquabili cū uehemētia sursum deorsumqꝫ aspectus se agitet res minus assequatur remotas necesse est.deducta autem circūferri oīa solent:uelut sagitte & quæ appēsa dimittimus igitur uisus quoqꝫ suam ob imbecillitatem quasi procul deferatur.idē hoc patitur.nihil autem interest uisum an rem uisui obiectam cōmoueas.

Quā ob causā quod uniuersū raptimque bibitur uentrē id minus humectat cum tamen ab humorē copiosiore plus humectari conueniat.An quod hnmorē multū ac uniuersum uenter superare non potest:sed locū adire suū indomitum patitur.Locus autem crudi humoris uisica est.Exiguum facile uincit & concoquit.exquo morā hic diutius trahēs uentrem porro humificare potest.

Quāobrē qui ante extenuatus merū īde multū hauserit morte occumbat.& plærique uero bibaces cum se nihil extenuauerit:multo tamen uniuersoque meri haustu sicci efficiuntur.Querendum enī hoc est quandoquidē uinum calidum suapte natura est & ut uita calore contineri apparet sic mors refrigeratione accidere.An ut excicuta sic ex mero intereūdū est.Videlicet dū proprius calor paulatim extinguitur.modo tamē diuerso.Cicuta enī calorē frigiditate sua extīguit humorēque ī durat.Vinū aūt sua caliditate calorē macerat naturalē.Et quō ab igne nimio aut sole exiguus ignis extīguitꝰ sic ītimus corporis calor a uini calore:si nimius est superatur atqꝫ extinguitur.

Cur uinolēti sūt ad lacrimandū propensiores An effectū huiuscemodi omniū eadē cā est quam repl sio que.s.agitꝰ per sūma afferre pōt.Vinolentiā enī locis consistere capitis certum est.

Cur uinolētis somnus oriri nequeat.An ꝙ ad somnum creandū calidū adesse humorem opus est Hic enim concoqui expedite potest:quod si deest exiguusqꝫ humor aut concoctu difficilis inest somnus non orituri qua de causa post cibū ac potū somnolētissimi fieri ob calorē solemus.Melācolicos uero & uæhementer estuantes in sonia tenet.Alteros quia refrigeratus humor penitus est.alteros quia nullus aut minimus extat.ergo rationē utriusqꝫ affectus inde eē petendā palam est.

Cur ebriosi tremunt.& eo magis quo largius merum hauserit cū uinū calefaciēdi uim hēat.tremor aūt ex frigore maxime proficiscatur.itaque qui rigent precipue tremant.At tamē plerosque cū me

ro tantũmodo cibi gratia uterentur, tremores acres adeo inuaserunt: ut hõies conprimentes de se omnes eiicerét & aqua cũ calida perfũderentur nullatenus sentire possẽt. Alii uero cũ eo agerẽt ipso modo perfrictione & carnibus in cibo uterentur in stuporé attonitũ iciderũt, quos tremur quidé mitius. s. ob ĩ mobilitaté torquebat. Dolor tamé acerrimus & in qetudo iam in de exercebat assidue. Tremor is itaqꝫ causa frigiditas est. Nã & q̃ rigent ea repati ipa uidentur ut dictũ est. &. q ad modũ senuere quorũ utrorũqꝫ alteri ab effectu frigido, alteri a frigiditate urgentur. Vinũ aũt calefaciẽdi uim ꝑcipue obtinet quocirca contrarius quidã ut proueniat effectus rõ exigit an nihil prohibet ré eãdé a contrariis effici dũmodo eodem sed diuerso. Exẽpli gratia. Vritur & a gelu & a calore ubi gelu calorem coegit uniuersum, itaque modo quodam acontrariis effectus proficiscitur idé & modo quodã non nisi idé producitur. Tremor auté ob inopiam excitatur caloris non cuiusque sed proprii. Corrũpitur autem calor aut marcore: aut ex instinctu a contrariis hoc est frigido atqꝫ humido marcore aũt uel indigentia nutrimenti ut lucerna cũ fomite aut oleo caret, uel ab alieno calore ut ignis in sole & lucerna apud igné igitur qui ex frigore rigent caloris extinctu obtremũt exquo etiã fit ut aqua, offusa calida horror exoriatur calor enim cũ intus includitur atque circũ obsistit pilos erigit & in febrium quoque accessione rigor illis eueniens simili de causa uenit, in senectute ãt calor alimento deficiente emarcescit humor enim alimẽtum caloris é. senectus ãt sicca est ebriosi uero & si qui ita affecti sũt alii suo prorsus emarcescẽte calore obtremescũt sed nõ modo eodem quo senes. sed tertio corrũpẽdi modo ut proposuimus ꝙ enĩ uino utuntut nimio calor aduentitius superans aut extiguit, aut debilitat propriũ caloré quo ualemus. Fit enim tũ tremor cũ mouens quicquã ré neqt superare quã mouet. ut cũ lignũ qs longũ crassũqꝫ obtinere firmareque non pollet tremit extremũ quod ideo fit quoniã aut suscepta res maior est. aut minor que mouet ergo tremor cũ calor extinguitur acdidit. hic enĩ dũ integer inuictusque manet cãæ animantibus esse uidet cur mouere se ualeant. indiciũ auté ebriosos senesque ob frigiditaté affectos sic esse quod tremo his fieri sine ullo rigore solitus est.

Quã ob causã qui leuiter a uino tenentur magis pecant uel delirãt quã qui aut grauiter sese ebriarĩt aut sobrii manent. An quod sobrius recte iudicat, qui auté penitus uinolentus est, quod sẽsibus interceptis onus sustinere nõ potest nihil diiudicat atque ita nõ peccat. At uero qui leuiter se ebriarit iudicat quidé quia nõ multũ hauserit. sed quoniã a uino detẽtus aliquatenus est. ꝑtãté recte iudicãdi amisit peccet necesse est. Quẽadmodũ quod Satyrus Clazomenius ꝓpẽsus admodũ erat ad mali dicendũ eius aures cũ accusaretur penitus obstruserunt ut de re ageret nõ in cõtumelias se ꝑuolueret Postea tamen cũ cessãte iã aduersario reserassẽt. & pauca dicente adhuc ille audiuisset nequaquã continere se potuit. sed euestigio maledicta effundere incepit quoniã sẽtire iam poterat, recte auté iudicare non poterat.

Cur uini dulcis quod suauius est ebriosũ neminé esse arbitramur. An quod uinũ dulce nullũ saporé obtinet propriũ uini sed alienũ penitus reddit igitur dulcis rei non uini auidus appellandus est qui uini dulcis tenetur desiderio.

Cur ebriosi solis calore gaudere maxime soleãt. An quoniã cõcoctioné desiderãt atqꝫ etiã quod refrigerati admodũ sunt exquo attoniti stupidiqꝫ mox fieri solent a potu.

Cur uinolentis multa ĩterdũ apparet quod unũ est. An quia cõspectus initia ĩtrĩsecus a uino mouẽtur. sicut uel caput totũ sollicitari necesse est. At cũ initia mouẽtur cõspectus idem sese applicare nõ quit. sed quasi parté rei obiecte uis utraqꝫ cõspiciẽdi attingit. Merito igitur res una suspitioné recipit geminationis quod idem uel oculo subter oppresso potest euenire. Cõspectus enim mouet initiũ ut ei coire cũ altero nõ amplius liceat. Sed hic motus extrinsecus est. Vini autem ille intrinsecus orit. nec quicquam interest. idem enim sequitur qualitercũqꝫ aspectũ commoueris.

Cur uinolentorũ lingua oberret. Vtrũ quẽadmodũ corpus totũ in uinolentia titubat ita etiã lingua labens oberrat. nec explanare potest An quoniã caro ligue mollis & istar spongie est anpliatur madescẽs, atqꝫ extolitur, itaqꝫ ob molé retardior fit, exprimereqꝫ sincere nõ ualeat. An quod ut ĩ aqua ob absẽtiã aeris loqui nõ possumus, ita neqꝫ cũ nimium in os humorem indidimus, igitur quod uinolẽtorum ligua in nimio humore se uoluit, idcirco exprimere sincere nõ potest. an animus quoque uinolentorum cõpatiés errat. At si animus ita affectus est linguam etiã pariter affici consentaneum est: inde enim omne loquendi initium ducitur quo fit ut etiam sine uinolentia ubi anim⁹ q̃nquam hausit affectum lingua etiam sentiat atqꝫ compatiatur, ut in metuentibus patet.

Cur ebrii omnes & q mari operam dãt libenter solis tempori se dedũt. An ꝙ ebrii cõcoctioné desiderãt simulqꝫ euenit, ut partes corporis quidam refrigerẽtur, itaqꝫ stupidos attonitosqꝫ post potũ fieri nouimus. Maritimi aũt illi quoniã humore semp suã degunt ætaté caloré porro desiderant

Cur uinolenti cõcũbere nequeãt. An ꝙ parté corporis quãdã amplius quam reliquũ corpus in calescere opus est ꝙ uinolẽtis contingere præ nimio calore non potest Calor igitur quia motu naturæ interno præstatur, obteutu caloris ambientis extinguitur. An ꝙ partes corporis imas recale

ſcere opus eſt. Vinum autem in ſublime efferri aptum eſt. itaque calorẽ quẽadmodũ illic excitat ita hinc oduocat atq; abducit. Poſt cibum quoq; libido ueneris minime incitatur. Vnde prandere large cœuare parce præcipiũt. Cibo enĩ cõcoctu ſurſum: crudo dcorſum ferẽ & humor & calor. Ortus autẽ ſeminis ex his eſt:& fatigatis: idcirco per ſomnũ ꝓfluit genitura ꝙ labor corpus humidum & calidum reddit. Quod ſi excrementũ ea in parte ſubſtiterit. euenit certe ut per ſõnũ erumpat. Hæc eadẽ cauſa eſt cur in aduerſis qbuſdã ualitudinibus id eueniat atq; ẽt metuẽti & moriẽti.

Cur iuuenes potiuſq̃ ſeniores ĩmingãt ubi uino ſeſe ebriauere. An qm̃ iuuenes humidi ſunt & calidi multũ idcirco excrementũ humoris cõfluit in ueſicã. Exiguũ enĩ a corpore eoꝝ abſumiẽ. quãobrem id effundi neceſſe eſt. Senioribus uero corpus pro ſua ſiccitate humorẽ nimiũ attrahit atq; ĩbibit. An ꝙ iuniorũ natura ad ſõnũ ꝓpenſior q̃ ſeniorũ eſt. quocirca grauiter iuuenes cõſopitos urinæ ſæpe excitatio latet: ut hæc prius erũpat q̃ illi ſurrexerint. Seniores autẽ latere minime poteſt quẽadmodũ nec externoꝝ motuũ quiſq̃ minus ab his ꝑcipi q̃ ab adoleſcẽtibus põt. Conſtat ꝙ mõ diximus qñquidẽ iuuenes ipſi tũ maxime ĩmingũt cũ arcte & grauiter dormiunt.

Cur oleũ ad arcendam uinolentiam ualet ſorbitũq; facultatem præſtat potandi. An ꝙ urinam ciere poteſt. Vinoq; hauſto iter regit.

QVARTA PARTICVLA QVAE AD REM VENEREAM PERTINENT THEODORO INTERPRETE.

Vam ob cauſam qui cõcubit:& qui moritur oculos attollunt. Qui autẽ dormit ſubmittit. An ꝙ de parte ſupiore calor exiẽs eodẽ oculos uertit quo ſe deflexerit. ꝑ ſõnũ autẽ deorſum ſe colligit: itaq; eodẽ cõuertit. Nõ claudunẽ uero ꝓpterea oculi qa humiditas deficit.

Cur his qui rem uenereã ĩmodice agũt oculi & clunes manifeſte ſubſedẽt partes q̃rũ alteræ ꝓpe: alteræ ꝓcul a genitalibus abſunt. Vtrũ ꝙ in ipſo etiã coitu partes hæ ꝑſpicue collaborãt. cum rem ſtudioſius ipſe perſequanẽ & ſe cogant nitãturq; in ſemine emittẽdo. itaq; q̃tũ alimenti facile liqueſcere poteſt id preſſum extrudiẽ. An ꝙ ob calefactæ ꝑcipue cõtabeſcunt. Cõcubitus autẽ caloris agiẽ facultate. Eaq; maxime ſentiunt calorẽ quæ in agẽdo cõmouẽtur. Oculi autẽ parteſq; ſedi ꝓximæ ꝑſpicue collaborãt. Haud enim fieri põt ut ſemen ꝓfluat niſi partes coaganẽ illæ: niſiq; oculi demittanẽ. Quippe cum partibus his coeũtibus humor quaſi manu ex ueſica ꝑmaẽ oculiſq; coactis cerebrũ ſua dimittat. Oculos uero & locũ his ꝓximũ uim ad ꝓcreationẽ maximã obtinere docẽt. illimẽta quæ mulieres tã ſteriles quã fœcũde experiunẽ utpote cũ uis ad ſemẽ trãſmittit hinc debeat. Sunt aũt & oculi & renes omniũ pingues atq; obeſi ergo ꝙ partes hæ rem uenereã efficacius adiuuãt. Caloris particeps ſunt cuius tabifica ui extenuãtur multũq; ſui ſucci ad ſemẽ excerni patiunẽ. Calor enĩ ſi corpus uel pingue nõ eſt: uel ſi pingne quidem ſed nõ tamẽ laborat: æque liquefacere nequit ut late in uenere patet. Renes tñ oĩum maxĩe ſentiunt quia in uicino poſiti ſunt. Et ipſe quoq; ſeminis tranſitus cũ per ea loca perſpicue agaẽ extenuare ꝓculdubio poteſt. Adimit enĩ non addit per ſuam iſtam ꝓpinquitatem.

Quãobrẽ & qui cõcũbunt & ſpadones qui re minime utunẽ uenerea ac acumine oculoꝝ offendũtur. An ꝙ alteris ob libidinẽ alteris ob exciſionẽ partes ſupiores plus iuſto exciccanẽ ꝙ perſpicuũ in his eſt quoꝝ opus requiſitius adminiſtraẽ. Aſpectus autẽ tale eſt. humoribus uero deorſum ductis ſuperiora ſiccari neceſſe eſt. Id igiẽ nimirũ cõcubitu fieri patet. Spadonũ autẽ crura intumeſcunt:& alui faciles ſunt: utpote cũ deorſum de humoris copia ſeuocet.

Cur homo cũ cõcũbere poſſe incipit tũc pubeſcit. Cæterorũ autẽ animãtiũ quæ pilis tegunẽ nullum tunc pubeſcere incipit. An ꝙ per ætates mutari animãtes cõtrariũ ſolẽt. Vox enim grauis de acuta efficiẽ:& nuda quæ ante fuerũt hirta reddunẽ. Vnde etiã animãtes a primo natali die hirſutas enudari debere tũc nõ dẽſeſcere cõſtat: cũ ſemẽ habere incipiunt. Sed ita euenit quia quæ ſemẽ effundunt ſicciora fiunt:& laxiora quibus de cauſis pilus oriẽ quod inde ſane patet. Pilus enĩ neq; cicatricibus: neq; pueris: neq; mulieribus exit. Cũ ſcilicet cicatrices ſpiſſo cõtextu nõ raro inducãtur. Pueri mulieresq; corpore humido ſunt non ſicco.

Cur nuditas pedũ obeſſe in re uenerea poteſt. An qm̃ corpus quod cõcubiturũ ſit calidũ intus. Atq; humidũ eſſe debet. quale per ſõnum potius eſſe quã uigiliã ſolet. exquo etiã celeriter ac ſine corporis agitatione ſemẽ dormiẽtibus ꝓfluit uigilãtibus uero nõ ſine labore ꝓdit. Simul autẽ fit ut & reliquũ corpus tale exiſtat. & pedes humidiores ſint atq; calidiores. indiciũ ꝙ cũ dormimus. pedes obtepeſcere ſolent ut qui una cũ internis partibus ita afficianẽ. At nuditas pedũ econtrario agit. Siccat enim atq; refrigerat: itaq; ſiue impoſſibilis ſiue difficilis ſit ut res agatur uenerea niſi pedibus calidis: eam tamen nuditatẽ in uſu concubendi ĩcõmodã eſſe neceſſe eſt.

Cur omnium maxime animãtium homo poſtq̃ concubuit: diſſoluitur & langueſcit. An ꝙ ſemen ꝑ

portione sui corporis plurimum emittit.

Sed cur piurimum homo emittit an ꝙ minus cibum is cõficit: & oium maxime aiantium humidus natura & calidus est. Quarum rerũ altera seminis copiam reddit altera naturæ uim efficit ad semẽ creandum sæmen etenim tale est quamdiu seruatur.

Quã ob causã cum rõ cõcũbẽdi calore cõtineatur timor aũt & mors refrigerandi uim habeãt plerisq; tamen cũ ab his ipsis tenentur affectibus semẽ excurrit. An ꝙ cũ loca quædam corporis refrigerantur alia q̃dam intepescũt. cũ & suũ calorem habeant & pulsim de locis refrigeratis illũ ipsa suscipiã. Quãobrẽ frigentibus quidẽ id euenit. Veꝝ nõ quia frigent sed quia calent. Constat hoc etiam ipo aspectu partes eni superiores timẽtium sãguine priuantur. inferiores autẽ humescunt & aluus soluitur & uesica. Calor igitur cum se per timorẽ deorsum per mortẽ sursũ deuius agitat. madificare & seminis excitare profluuium potest.

Cur neq; cõcũbere: neq; euomere nec sternuere neq; flatum emittere oportet. nisi res turgente corpore urgeat. An quia cũ nõ turgemus similes terræ stirpibus sumus quibus euulsis. aut alienũ conuellitur quippiã aut aliquid abscissũ relinquitur. Quod aũt cũ extrudi debet minutũ remanserit. dolorẽ diutius id oẽ mouebit. Et si quid alienum cõmotũ sit id cũ sua sede ꝑuetur dolorẽ creabit.

Quæ certe his usu eueniẽt qui cũ nõ turgẽt. aliquid faciunt ex his que modo retulimus.

Cur ieiuni celerius cõcũbunt. An ꝙ foramina corporis ieiuno inaniora. Repleto autem plena habentur. itaq; ĩpediunt ne humor seminis genitalis ualeat permeare. quod latissime in uesica patet. Hac etenim plena nũquã celeriter cõcumbere possumus.

Cur adolescẽtuli cũ primo cõcumbere incipiũt quibus cum fuerint cõgressi eas re pacta odio habeant. An quod mutatio summa exterit sequẽtis tristitiæ memores eã fugiunt tanquam fontem ad quam sese applicuerunt.

Quare qui equitãt assidue libidinosiores euadunt. An caloris agitationisq; causa eodem afficiuntur modo quo per coitum. Quocirca ætatis quoq; accessione membra genitalia contrectata agitataq; plenius augentur quod igitur semper eo utuntur motu qui equitant hinc fluentiore corpore præparatoq; ad cõcumbendum euadunt.

Quare concũbendi facultatẽ dari per ætatẽ cũ cœptum est corpora male olẽt. prius autẽ ante pubẽ nõ ita olẽt. nec uiri nec mulieres. An quoniã quæ incocta sũt tũ sapores habent deteriores Aut enĩ accidiores: aut salsiores: ant amariores tũ odores reddũt fœtidiores. Cõtra quæ cõcocta maturaq; sũt sapores: aut dulces: aut minus amaros. & odores suauiores ꝑstãt aut certe minus insuaues. Patet hoc in oibus. tam terræ stirpibus quã animãtibus ipsis. Detractis autem quæ matura cõcoctaque sũt cætera cruda relinquntur. ut & ĩ cinere portione dulci cõsũpta puluis amarus relinquitur. Et sudor quoque salsus eadem de causa est. Calor autẽ naturalis semen genitale cõcoquit quod quam quã exiguũ est: uim tamẽ obtinet maximã quippe quod ex multo admodum tam exiguũ cõstitutũ sit. quãobrẽ ubi id secessit resoluimur magna ex parte. uæhemẽtius atq; refrigeramur. itaq; humores incõcoctiores redduntur. patefactis meatibus ꝑpter seminis excursum quo fit ut sudor ob cruditatẽ & salsior & fœtidior tunc sit quam in puerili ætate. Quod si cui forte talis natura sit. ut partem subsidẽtẽ sudoris fœtidã habeat. huic magis magisq; res ĩnotescet. ac ꝑsertim eisdẽ in locis quibus & cæteris maxime cõsistit. uelut in aliis.

Cur si ex nostro semine procreatum aial est prolẽ id nostrã appellare solemus. Sed si ex aliquo alio nr̃o uel excremẽto uel parte prodiit nostrũ id esse nunquã fatemur Multa enĩ semine purrescẽte ꝓueniũt. Quid igitur causæ sit ut si quales nos sumus tale fuerit nostꝝ id sit. Sin diuersum id alienũ sit. Aut eni omnia nostra esse oportet: aut nulla. At primum qm̃ quod ex semine nostro ꝓdiit id ex nostro est quod secus id ex alieno. s. que purgamẽtis excremẽtisq; enascuntur. Deniq; nihil ex oibus quæ animãti tribuimus gignere animãtẽ potest nisi semẽ genitale. Quod autẽ nocet. quod ꝙ malũ est: id suũ nullius est nec quod alienũ est. id suũ esse potest. Haud enim idẽ illa significant suũ esse & alienum esse uel diuersũ uel malũ. Excremẽta aũt & putredines nõ nostra sed diuersa alienaq; sunt a nr̃a natura. nõ enim quæcũq; in corpore extiterũt corporis hæc esse putandũ. Nã & papulæ sæpe erũpũt que tollimus. atq; excidimus oĩno que ꝑter naturã cõstiterint hec alieua oĩa sunt mnlta autem ꝑter naturã uel rebus cõiũcta naturalibus prodeunt quod si ex rebus nostris solo semine natum animans sit rectequod ita peruenerit prolẽ id esse nostrã tãtum putabimus & semine uero ipo si quid extitit aliud ut uermis ubi uel foris putruit. uel corruptũ in utero est. ut que mõstra appellamus prolẽ id esse nostrã haud quãquã dicendum est. cum enim corrupto creetur semine non insuper ex nostro creatur. sed alieno: quemadmodum quod excrementis cõstiterit: ut quod stercore. Omnia uero huiuscemodi ex corrupto creari semine hinc iudicatur quod ex non corrupto creari tale natura statuit: quale illud est de quo semen genitale prodierit. Exempli gratia si de quo equus si de homine homo: nec semẽ magnifacimus ipsum nec aliquid quod intergenerãdum confici solitum est. Tunc enim humor & corpulentia quedam & caro consistunt: quorum

nihil nobile est quoniã nõdũ naturã obtinẽt destinatam sed eatenus naturam attingunt quatenus ita se habeant: ut ex illis tale creari possit quele nos sumus modo seruentur. Corruptis autem nihil tale enasci potest. causa est hæc cur necalia ex re nostri corporis: nec ex sæmine ipso corrupto aut in profecto prolem nostram oriri arbitremur.

Cur minus in aqua hoies cõcũbere queũt. an ꝙ res nulla in aqua liquescere põt: quæ ab igne liquefieri apta ẽ. ceu plũbũ aut cera. Semen aũt hoïs igne plane liquescere uidemus: haud enĩ prius fluere incipit q̃ per attritũ recaleat: pisces tñ sine attritu coire fatendum est.

Qua de causa res oïum suauissima cõcubitus est. Et utrũ necessitate impellantur ad cõcubendũ animantes. an rei cuiuspiã gratia genus hoc libidinis parũ est. an suauissime quidẽ cõcumbimns qm̃: aut toto ex corpore semẽ ꝓfluit ut aliqui uolũt: at quia q̃uis nõ toto ex corpore. Tñ per eã partẽ se ꝓmit in quã meatus oẽs uenæq; oẽs applicent̃ & coeãt. cũ igit̃ uoluptas similis i libidine atq; in prurigine sit: efficit̃ pariter ut corpus gestiat uniuersum. Prurigo enĩ secessio humoris spumosi inclusi contra naturã est. Et geniturã uero secessionẽ humoris eiusmodi esse ad rẽ naturalẽ cõstat. Suauis autẽ tũ ex necessitate: tum rei cuiuspiam gratia concubitus est. Ex necessitate inquã ꝙ uia omnis pertinens ad rem naturalem suauis est si modo a sensu percipi queat. Rei uero cuiuspiã gratia est: ut ortus sit animãtiũ perpetuus. facit enĩ uoluptas ut animãtes ad coitũ ardẽtius excitẽtur.

Cur uenus ĩmodica morbis pituitæ nõnullis cõmoda est. An quoniam excrementi quidam exitus est ita ut multum uacantis matetiæ cum seminæ detrahi possit. Pituitam autem excrementũ esse nulli dubium est.

Cur res uenerea uentrem refrigerat & siccat. An refrigerat quoniã calor in concubẽdo excernitur. Et siccare quidem coitus uenereus potest: quippe cũ euaporari dum calor exit necesse sit. exit aũt cum refrigeratur. Adde etiã ꝙ feruor coeundi siccare nimirum potest.

Cur salaces hi sunt quibus pili palpebrarum defluunt. an ob ipsum quo etiam calui. sunt enim hæc ambo partes rei eiusdem. Quicunq; autem ex bilis congenitis ætate iam prouecto non crescunt. hi omnes decidunt libidinis usu ĩmoderato. capillus enim & supciliũ & ciliũ genere congeniti pili continentur. Exq; his supercilia tm̃ nõnullis ætate ꝓuectis obdensantur. Quod cur ita sit alibi rationem attulimus. Reliqua autẽ utraq; genera eadem illa de causa deficiunt ꝙ partes superiores sanguinis parum obtinentes libido refrigerat. Ita enim efficitur ut locus hic alimentũ concoquere non possit cum autem pili alimento caruerint defluant necesse est.

Quã ob causam qui mingendi desiderio tenentur concumbere nequeunt. an ꝙ meatus implentur. Quod autem plenum humoris est id nullũ ꝑterea humorem potest suscipere.

Cur gignendi facultas hic tollit̃ q a uaricibus tenent̃: siue hõ siue aliqd ex cæteroꝝ animantiũ numero est. an ꝙ uarix flatu translato fieri solet. Quocirca in uiciis atre bilis cõmoda est. Fit aũt cõcubitus quoq; cũ flatus ex cursu. Quãobrẽ si impetus ille agitur cũ uarix exercet semen non insup extitatur: sed refrigeratur. Fit igitur inde ut pẽnis tentigo emarcescat.

Quare qui concubunt resolui atq; languere magna ex parte solent. an ꝙ sæmen nmni ex parte corporis secretio est. itaq; ut ædificii cõstructio sic corporis cõpactio quæritur: dum semen decedit q̃ si sanguis multum ut aliqua pars alia decedat ita ꝙ exit per opportunũ est: & quod exiguũ ex multo alimento conficiatur quẽadmodum amilum ex farina.

Cur is qui concũbũt si desiderio mingendi tenentur pennis intendi uæhementius potest. An ꝙ foramina plena redduntur humoris semen per angusta se promens molem efficit ampliorẽ: atq; extollit: pennis etenĩ ad ipsos meatus est positus.

Quã ob causam tentigo & amplificatio pennis illa existere possit. an duplex causa est. Vna ꝙ põdus urgens post testes facit ut pẽnis erigat̃. testes enĩ uicẽ fulmenti uĩctorii capiũt. Altera ꝙ foramina spiritu admisso ĩplent̃: ita ut genitale mẽbrũ ĩtumescat atq; se erigat. An humor auctus translatus ꝙ facit: ut moles amplior redũdet. pẽnis tñ qui mensura insigni adoleuerit minus se patit̃ efferri. Fit enim ut ita pondus a fulmento uectis remotius maneat.

Qua de causa qui rem agunt uenereã. aut qui ea ætate sunt quæ sufficiat ueneri male olent. uirusq; hirci reddunt. pueri autem non ita olent. ac spiritus puerorum ut dictum iam est humorẽ sudorẽ ꝙ concoquere potest. Virorum autem nequit.

Cur per æstatem uiri minus mulieres magis concũbere ualeant: quod Hesiodus quoq; poeta inquit Tunc fœmineo uenus usu est magis effera sexu. Mitior illa uiris & sæpe accita relanguet. Vtrum ꝙ testes eo tempore magis dimittuntur: & flacent quã per hiemẽ: cum qui cõcubiturus est retrahat: ac suscipiat illos necesse sit. An quoniã naturæ calidæ præ nimio calore æstiui temporis æstuant collabunturq;. frigidæ uero refouentur & uigent. Est autem uir calidus & siccus: mulier frigida humidaq;. Ergo uirorum tunc uires infirmantur mulierum corroborantur & uigent per compensationem qualitatis contrariæ.

Cur nõnulli rem uenereã cũ uoluptate patiantur & alii uel ipsi agere cupiant. alii pati tãtũmodo ge

stiant.an ꝙ excrementis singulis locus determinatus a natura est:in quem instituto secerni natura li debeat solicitataqꝫ natura spūs excurrens tumorem admouet excrementumqꝫ una extrudere so-let: Verbi causa urinam in uesicam:cibum consumptū ī aluū lachrymam in oculos: mucorem in nares sanguinem in uenas naturæ deduci placuit. His autem ꝓxime genituram quoqꝫ in testes & pennam deferri constitutum est. Quibus itaqꝫ meatus habitu suo naturali priuantur.uel quia ob cecati sunt qui ad pennem tendant:quod spadonibus hisqꝫ similibus euenit.uel etiam aliis de cau-sis.his talis humor in sedem confluit.quippe qui hac transmeare soleat. Quod eius loci contractio in coeūdo & partiū sedi appositarū cōsumptio īdicāt.Qui si admodū fæmīe genitali abundant ex-cremētū illud large in eū locū se colligit itaqꝫ cū excitata cupiditas ē attritū ps ea desiderat in quā confluit excrementū.Cupiditas autē excitari tū a cibo:tū ab imaginatione pōt.Cū enim alterutra de causa libido cōmota est: spūs eodē cōcurrit: & genus id excrementi cōfluit quo secedere natum est.& si tenue spirituosūue est cum diflatū id fuerit:requiescūt quemadmodū pueris:& adolescen-tibus īterdū nullo secreto humore cessare tentigines possunt. Sed si crassum corpulentūqꝫ est.ni si extruso quiescere nequæunt:ꝙ si neutrum eorum accidit:cupiunt quousqꝫ ad alterutrū accidat. Quorum uero natura mollis & fœminea est. ita hi constant ut genitura uel nulla uel minima eo ueniat:quo illoꝝ secernitur.qui prædicti natura integra sunt. sed se in partē sedis diuertat. quod ꝓpterea euenit: quia præter naturæ normā cōstiterunt.Cum enim mares crearentur ita degenera runt.ut partē uirilē mancāt: atqꝫ oblesum habere cogerenť.Lesio aūt alia rē oīno corrūpit.alia ꝑ uertit & uiciat.At genus illud corrumpens: ut in his sit fieri nō potest.Ita enim mulieres non uiri crearenť.Ergo puerti citariqꝫ aliorsum quā secernendum natura uoluit necesse est. Vñ fit ut rn saciabiles etiam sint modo mulieꝝ. humor enim sollicitās ille exiguus est. Nec quicq̄ se ꝓmere conať refrigeraturqꝫ celeriter. Quibus itaqꝫ sedem humor ex toto adiuit.hi pati tm̄modo auent. Quibus aūt utrāque partē sese disptiit hi & agere & parti cōcupiunt.idque amplius quo tandem plenius fluxerit.Seb sunt quibus uel ex cōsuetudinē affectus hic accidat. fit euī ut tā gestianť quā cum agunt utque geniturā nihilomnis ita emittere ualeāt.Ergo agere cupiunt qbus hæc ipsa usu euenerunt. & consuetudo magis ueluti in natura iccirco illis euadit qbus nō ante pubem sed in ea uicium patiendi inualuit qm̄ is recordatio rei cum desiderant oriť.Vna autem cum recordatio ne gestiens exultat uoluptas desiderāt autem pinde ac nati ad patiendum.magna igitur parte uel ob cōsuetudinem res existit. Sed si accedat ut idem & salax & mollis sit longe expeditius hæc om nia euenire posse putandum est.

Cur hoīes rem agere uenereā cupiētes cōfiteri se cupe maxīe pudet. Bibēdi aut edēdi aut aliquid euiusmodi faciēdi desiderio cū teneanť cōfiteri nō pudet.an ꝙ rerū plurimaꝝ cupiditates necessa rie sūt.& nonnulle nisi expleantur īterimūt. Rei āt uenereæ libido supflu t & abdantiæ index est.

Cur uiri ꝑ hiemē mulieres ꝑ æstatē rei uenereæ appetentiores sunt.An ꝙ uiris calidior natura & sicci or est:mulieribus āt humida frigidaqꝫ quāobrem illis humor & calor satis cupiditatem ueneris hi berno tempore accendere q̄unt:quibus rebus sæmen oriri certum est.Mulieribus āt & calor minor & humor concretus propter caloris inopiam tunc est.At per æstatem contra mulieribus calor mo dicus.Viris largior quam satis sit.nimius enim uires frangit atqꝫ dissoluit.Qua propter pueri quo ꝙ per æstatem tenuiores redduntnr.Incidit enī ut ignis coniungatur.

Cur quibus natura calida est.s.modo robusti pleniqꝫ sint nisi concubāt.his sæpe bilis prosistit & al uus amara secedit:& pituita salsa conficitur & color corporis īmutatur.An ꝙ semp cum sæmine una excrementi a qd exit.Vñ etiam nōnulloꝝ ex cremētis abundātiū genitura lauamentum pisci um redolet.Igitur excrementum quoqꝫ illud concūbenti decedit.Itaqꝫ nihil est quod possit afflige re.Abstinenti āt manet & amarum salsūue redditur.

Cur libidinosi sūt q melācolici.An ꝙ flatu redūdāt.Sæmen āt decessio flatus est.Ergo quibus idipsū āmplificatū:hos sæpe purgari appetere necesse est.Sic enī efficitur ut leuentur.

Cur aues & pilosi hoīes libidine uæhementer aguntur.Vtꝝ ꝙ multū humoris continent.an non ea ratio est.Fœmina enim quæ humida est pilis uacat sed potius quod genus illud utrumqꝫ natu ræ multi humoris concoquens propter caloris copiā est.Indicio pilus est atqꝫ penna. An ꝙ & mul-tum inest humoris:& id a calore superatur.Neque enī si multum non esset humoris: neqꝫ si non a calore uinceretur pennæ auibus pili hominibus Possent unquā oriri. Sæmen autem uel loci ac tē poris portione uel ratione creari plurimū potest:ut in aere ut in uere. Nā eius natura calida & hu mida est.Fit etiam ratioue communi ut aues & claudi homines salaces nimirum sint.alimentum enim utrisqꝫ seorsum quidem exiguum profluit ꝓpter uicium cruris. In sublime uero affatí effer-tur atque in semen conuertitur.

Cur hoī cū concūbit oculi ꝓxissimū īfirmantur. An ꝙ humore dificiente id accidit.Argumentnm uero frigidā esse geniturā ꝙ humida nunquā redditur: nisi calefiat. nec ullā desiderat liquefactio nem qñ quidem per uniuersū corpus expassa est quemadmodum sanguis.

QVINTA PARTICVLA QVAE AD LABOREM QVIETEM ATQVE HABITVM CORPORIS PERTINENT. THEO. INTER.

Vr ambulationes ꝓlixe quidẽ per plana laboriosiores sunt q̃ per incōpta: breues autem leuiores. An ꝙ mẽbra tum a multo: tū a uæbemente motu fatigantur. est autẽ uehemẽs qui passim per loca inæqualia agitur. multus uero q̃ continens unusq; est. Locis. igit̃ inæq̄libus tãetsi longa motio acta est: tamẽ requiẽ mutatio p̄stat. faciq; ut longa nō sit ne ipsorū quidẽ equoꝝ ꝓpter mutationẽ. Planis autẽ hitus similitudo & pitas nihil interpellat nec mẽbris ullam p̄stat quietem, sed efficit ut mouẽdi ratio cōtinuetur. at uero si breuis sit nimietas quidẽ motus nulla in planis fatigabit; accliuibus ãc quoniã ĩmutatio uehemẽs & cōtraria corpus mō sursum mō deorsum uexat: fatigetur uecesse est. Talis uero motus ut dictū est qui p ardua agitur cōtrarius qui per plana.

Quã ob causam qui animo deficiunt: & qui præ nimio exercitandi labore dissoluunt̃ mole corporis cōtractiore existūt uocẽq; reddere acutiorem putant̃. An quia uoces minores mittuntur. ideo acutiores esse uidentur. Argumentū ꝙ qui clamãtes a longe imitant̃ acute ꝓferunt. Moles autem corporum minores iccirco redduntur ꝙ sanguis se a summis corporis partibus seuocat ad imas.

Cur uenter tantummodo extenuatur eorum qui se exercitationi dederunt. An quoniam uenter pingue amplectitur plurimum.

Cur pingue eorū absumit̃ qui se laboribus dederūt. Caro autẽ nullatenus emaceratur. An quoniam pingue concalefactum liq̄scit quod carni nō euenit. Motio autẽ concalefacit.

Cur uenter opimus admodū esse solet: Vtrū ꝙ cibo ꝓpinquus est. Dumq; cætera mẽbra ex uentre hariunt. Venter ip̄e sibi sæpius ĩgerit. an q̄m mĩme uenter laborat. Flexibꝰ enĩ hic nullis cōtorq̄t̃.

Cur melius fatigationes tū cessant cū q̄s ex aq̄ oleo p̄mixta se p̄fricuit. An quoniã oleū magis subire cū aq̄ potest quã si p seip̄m est. Ducit̃ enĩ suapte natura ut ĩnatet & fluitet ubi autẽ subiit corpus subinde amplius emollit̃. an quia oleū natura calidū est. calidū aūt q̄d̄q; & siccat & indurat. at mẽbris fatigat siccitas & duricies iucōmode oĩo sunt. mixtū igit̃ aq̄ eo plus iuuat quo minus siccat.

Cur lassis corporibus euomẽdū p̄cipitur: cū tamẽ uomitus sit laboriosius. an ꝙ lassitudo collisis ossibus aut p̄ssatis aut fatigatis cōsequi soleat. quos quidẽ affectus patiunt̃ extrinsecus: idq; bifariam. aut euĩ copia carnis uires exup̄auit ossiū. aut cum freq̄ns corpus se cætero corpori miscuit. quod locū sibi obtinere apte nō possit qualis genus excrementoꝝ est. Pōdera enĩ q̄cūq; extrinsecus corpori applicent̃ laboriosiora sunt quã ipsa corp̄is mẽbra etiã si pondere leuiora illis esse cōtingerit argumẽtū ꝙ q plus æquo uel ederint uel biberint: hi mius q̄uis laborarint q̃ ieiuni grauiustñ fatigantur. q̄m cibus locū suū nō obtinet: utpote qui adhuc maneat crudus. Cū autem fatigatio maceret atq; colliq̄faciat colliq̄mentum autẽ nō nisi excremẽtū sit hoc quod lassitudinem mouet dū temere uagatur occursatq; ossibus & neruis & intimis carnis q̃ rara soluta patefactaq; substant. uomitus igit̃ cū id extrudat quod fatigationem inducit merito hominem recreat liberatq; a lassitudine: corpus enĩ quale principio fuerit tale restituit. Elaxat autẽ uomitus nō nimii motus rõe: sed si ita fuerit ut nō plene agatur: copia enĩ ciboꝝ quæ in uentriculo remanserit & excrementa q̃ his incidant cibis: faciunt ut lassitudo uomitum cōsequat̃ quemadmodū in corporibus nimium impletis dictū iã est. Quod si nec illis cãm lassescendi labor inferat sed cū ita sese h̄rent laborarĩt nec iis qui non totū cibum eicerint uomitus causa foret lassescendi nã si hoc esset haud erat ꝙ non oĩbꝰ euomẽtibꝰ lassitudo ĩcideret nūc uero multi post: ubi euomerūt alacriotes certe reddūt̃.

Cur labriosius brachio est inanẽ iactasse manū q̄nã cū altere. an ꝙ ĩani iactura brahiū q̄si cõuellitur uæhemẽtius. Nulla enĩ in re nititur quẽadmodū cū mittit missili obdito fulcire se pōt. Huic ꝓxime saltans quoq; pōdisculis susceptis ĩnititur. Et qui currit manus obq̄tiens se sustentat. Quã obrẽ ille plus ꝓsilit alteres tenens quã nō tenens. hic uelocius currit manꝰ obq̄tiens q̃ nō obq̄tiẽs

Quã ob cãm cursus uelox tã in hoĩum genere quã in cæteroꝝ aĩantiū facit ut capita a morbo tẽptentur quãquã cursus unusq̄sq; detrahere ad ima genus oẽ excrementoꝝ putatur ut ambulatio quapropter crura eoꝝ implentur. qui nimiū ambulant: quoniã de parte sup̄iore ad imã labitur & alimentū oẽ & excrementum: an motus quidem ubi agere idem potest. Verum motus uelox cum uires intendit & spiritum retinet caput. cōcalefacit; eiusq; uenas nimiꝝ inflat & attrahentes reddit facultatis exterue ut frigoris ut caloris. adde quæ in pectore cōtinentur. nam ea quoq; attrahi resorberiq; inde credendum est. Quibus rebus admissis locum ægrotare illum necesse est.

Cur locis æq̄libus quã ĩæq̄libus magis fatigat̃: ocius autẽ iter æq̄le quã ĩæq̄le conficit̃. an minus laboris tunc est cum motus nō semp eodẽ hĩtu agit̃: q̄d ingressu æq̄li potius fit: ocius euim ingredimur ubi minus cōtra naturam mouemur. Ergo per locum æq̄lẽ parce atq; freq̄nter & ponitur & attollitur per inqualem autem eontra. Anqui ratio attollendi cōtra naturã est. Vi nẽq; oẽm attollendi usū exequimur: q̄d autẽ p singulos gradus paulū reddit̃ id multū p mulos demū exultat.

Cur in planis laboriosius accubamus quã in concauis. An eadem rō est cur etiam in conuexis la-

boriosius quã planis. Cũ enĩ pondus corporis se eundẽ in locũ ĩ sedendo accubãdoue colligit facit p afflictationẽ ut laboretur: Incuruũ igitur q̃ rectũ. idq; quã cõcauũ magis tale se exhibet. nostrũ et enĩ corpus in orbẽ se colligit potius quam dirigat in processũ. Quæ autem eiusmodi sunt hæc per plura attingũtur a cõcauis quã a planis. his eisdem de causis etiã fit ut que cedũt minus quã dura & renitẽtia fatigẽt: & ĩ accubãdo & in sedẽdo.

Cur breues deãbulationes fatigationẽ mouere amplius soleãt. An quia euariãt incõpteq; sũt. faciũt enim ut sæpe subsistatur. de cõtrario ãt ĩ cõtrariũ freq̃nter mutari laboriosũ est. Neutri nãq; assuescere sinit quæ quidẽ assuescẽdi rõ uocat fatigatiõe: utriq; ãt simul ut assuescas fieri nõ potest.

Cur qui equo uehuntur quo lõgius equus decurrerit eo magis emittere lachrymas solenr. Vtrũ quo niam aer qui se obiectat subinde eo frigidior est: quominus teporis corpus attigerit. quod his enĩ euenit qui cursũ nudo corpore agunt: frigus aũt mouere lachriymã potest an cõtra. Res enĩ calida lachrymã ciet uelut sol. Motus aũt nimirum calorem efficere potest. An propter ictum illatũ ab aere illud accidit. Quomodo enim uẽti aduersi oculos perturbãt sic aer occursãs eo magis ferire potest quo equus uelocius agitatur.

Cur cætera mẽbra cũ perfricantur pleniora euadãt uenter aũt soleat extenuari. an perfrictione ptinꝰ uæhementiore extenuatur cuius etiã ĩpleri soleat illa fricãdi rõne quam paulatim ãplificando ad mouemus sed nõ æque proficit atq; caro qua de re queriť. Quippe cũ oĩno in exercitãdo laborã doq; uenter precipue extenuetur. rõ igitur ꝙ opima oĩa cõcalefacta liq̃scunt: & ea magis que tensa suapte uatura sunt: uenter aũt cuteus est. cutis uero sua natura tensionẽ habet sed enĩ quod uẽter celerime opimatur ideo & pingue aliquid semper obtinet. nisi morbo laboret. Cuius rei causam di xerĩ quod cibo ex uicino positus est. Cũ rgitur oĩno pingue res propria naturæ nõ sit. sed aduen ticiũ: nec ita necessariũ ut caro adhereat: ideo & exercitãdi & pfricãdi agitatio uentrẽ cõcalefaciens liquefacit & macerat alimentũq; quod ĩde redundet membris cæteris dispertit quamobremꝰ sedi le uentre opimat reliquũ corpus extenuat. Motiones uero perfrictionesq; uentrem extenuant reli quum corpus in plent & augent.

Cur pacto longo itinere aut cursu siquis se sup summos cõstiterit digitos calces pedũ cõquatiuntur ꝓniq; deorsum labuntur an ꝓpter cõtinuatum uehementẽq; motũ cõcitati nerui nondum requie scunt. Fit enim sæpe ut animus euincere corpus totum possit. Mẽbra autem singula inhibere non possit ubi se quendã in modũ cõmouere. nõ enim cor non pennem excitũ residere animus cogere potest. R õ autẽ rei quã quærimus est ꝙ multum spũs circa neruos deuritur: qđ nõ simul ac substiteris refrigescere potest. Is igiť sps conq̃tiens ueluti subtrahendo suo motu deducit facitq; ut pars remotissima minime cõtineať. Itaq; calces tremescunt quẽadmodũ imum labrum hominis iratis.

Qua de causa qui nõ cõcitate admodũ currunt numerose respirant. utrũ ꝙ numerus omnis mẽsurã certo recipit motu talis ãt motus est qui p equas agiť portiones quẽadmodũ agunt qni currunt le uiter ergo simuil atq; agere cursum incœpint respirãt ita ut cũ spiracio p compes uices pp parem metiendi motũ reddatur numerũ siue modulationem possit cõtinuare. An ꝙ omnis spirandi ratio cõpari uicissitudine cõfici soleat. mõ qs nõ retineat: sed tenore trahẽdi a natura determinato utať igitur cũ sedemus aut ambulamus ꝙ motus corpis mediocris est: numerus palã nõ fieri põt. cũ itẽ cursum cõcitate agimus ꝙ sensus cõseq motũ neq̃t numerũ pcipe respirãdi haud q̃q̃ ualemus. at cum mediocriter nospi cõcitemus motus ipsi mediocris mensurain modun respirandi sensibilẽ præstans explicare numerum potest.

Quare intercurrendum aer inflatum conuerti nobis uideatur. utrũ quoniã dũ p cursum agiramur aerem corporibus nostris continentem excitamus. qđ nõ nisi flatum. mouere profecto est quocir ca non solum uidetur: sed eriam uero inflatum aer conuertitur. An ꝙ in currendo aerem impetu nostro uiolemus quo facto sensu aeris per motum magis afficiamur. Ergo recte inflatum aer se conuertere uideatur. Hoc enim ratione impetus potest euenire.

Quamobrem currentes potius cadimus quam ambulantes. An ꝙ magisquam moueamur attollimus hoc enim inter cursum & ambulationem interest.

Cur ascendẽtes genibꝰ descendẽtes femoribꝰ elaboramus. An qm̃ dũ ascendimus corpus sursum ia ctamus distẽsionẽq; corpis gnenuũq; mouemus ex quo genibꝰ laborãdũ est: ꝓcliuis ãt locis eo femoribꝰ laborať ꝙ his ĩpis enixi crura submouemꝰ ad hæc oẽ qđ ꝑter nãm fit laborẽ dolorẽq; mouet: est aũt secũdũ naturã genibus ut ante flectanť femoribus autẽ ut retro a locis accliuis genua retroflectunť ꝓciliuis autẽ femora ante coguntť corpus enim se pronũ ꝓpensumq; ita defertur.

Cur in itinere media femoris parte potissimũ fatigari solemus. An ꝙ longi cuiusq; atq; continui pars potissimum media laborat: cum. s. stabilitum fixumq; manet. quamobrem hæc præcipue rũ pitur. Femur autẽ tale est: ergo partem potissimũ mediã eius fatigare meriro solemus.

Quã ob causam qui humida constant natura facile a labore æstuq; strangulantur. An ꝙ humor cũ calefactus transit in aera itaque acrius urit. ergo cum ob nimietatẽ facultas submouendi nõ datur

refrigeratio nulla subsequitur, atque ita celeriter homo calolre insito & aduentitio exardescit. Quapropter sudor spūsq; secessio eos iuuant qui se exercent. qui deniq; laboribus se dederunt. Cum enim humor discernitur atq; extenuatur spiritum inde enasci necessarium est.

Quare corpora quæ modice constant tempataq; sunt in morbū sæpius incidunt: & facilius curantur. An utrūq; eadē de causa euenit:est enī æquabile quod modicū est. quod autē æquabile id cōpatibilius est. Quāobrem siqua eius pars laborauit protinus totum collaborant īmodicū autē cōtra ut pote quod se iunctius sit partiū suarū uicia minus haurit:minusq; consentiens est. Ergo sæpius in dicti morbū hac de causa incidit facilius autē curatur quoniā malū partium cōe oīum est. eo nanq; debilius redditur quo se in plura digesserit. itaq; curabilius est:īmodicū uero illud ut qđ rē cōem cū partib⁹ nō hēat minus qdē ægrotat sed difficilius curat̄ qm̄ malū uæhemētius urget.

Cur æqlibus q̄ īæqlib⁹ locis magis fatigari solemus. Ocius aūt iter æqle q̄ inæqle expedimus. An ꝙ minus laboris tū est cū nō assidue habitu eodē mouemur. quēadmodū ingressu æquabili potius agitur. ocius uero ingredimur. cū ubi minus pari tēpore attollimus. Ergo per locū æqualem usus attollendi exiguus est. atq; frequens per inæqualem autem ecōtrario. Quod uero per singulos gradus paulum redditur multū id per multos demū exultat.

Cur femora in descendendo tibiæ in ascendendo laborant. An labor in ascendendo est quia corpus attollitur. Fit enī ut totū corpus nobis oneri sit. Itaq; cui totū incūbit. & quo totū attollitur: id præcipue præmitur atq; laborat hoc autē tibia est. Postremā enim hæc longitudinē tenet nec modo pedis latitudinē aliq̄ sortitur. Vnde fit ut hoc minus se ualeat stabilire. itaq; ut humeris ita tibiis pondus sustinemus. Laborēq; ob eam rem quo humerus maxīe affici solet. tibia quoq; patiat̄ necesse est. At in descendendo quoniā corpus deorsum se defert propellitq; contra naturam. hinc labor & uexandi ratio ꝑuenit. Itaq; laborē huic præcipue admouet cui incūbitur quodq; uexat Atqui tibia manet thorax ponderi est. femur sustinet atq; uacillat eo ꝙ & porrectū in longitudinē est & superne uesatur qua scilicet thorax procūbit.

Cur iter lōgius tū esse uidetur cū ignari quātum sit ambulamus quā cū gnari si modo res cæteræ pares adsint. an ꝙ nosse quātum sit nōnisi nosse eius numerū est. rēq; nō determinatā plurisquam determinatā esse perfectū est ergo quēadmodū si nostri quātū sit finitū id esse necesse est sic etiam si ignoras quasi reciprocetur animus cauillatus oberrar infinitūq; id esse uidetur quod finitū est. Quāobrem si quātū quodlibet determinatū nō esse putetur:uelut infinitū id esse uidebitur. eo ꝙ apatū est:ut sit determinatū. At si determinatū nō sit īfinitum est. Ergo id quoq; īfinitum quodāmodo uideri necesse est. quod determinatum esse nequaquā uidetur.

Cur femora magisquā tibia fatigantur. Vtrū ꝙ prope absunt ab ea parte quæ excrementū cōtinet. itaq; ubi ea pars agitata nimiū recaluerit femora expeditius ac plenius attrahere possunt quam tibia. An ꝙ femora cōtinentiore cōstant natura laboratur enī præcipue ꝑpter cōtinui distractiōnē. quippe cū & si nullo excremēto substāte fessi sumus. tamē femoribus ac lūbis acrius laboramus. an quō inguina per ictum oriri nouimus. proprer uenarū & neruorū societatem. ita etiam lassitudo potius in femur īcumbit:quod qdem ab initio propius abest. an ꝙ femur eadem habitus ratione fungitur suo munere magisquā tibia quæ qdem res laboriosior est. an ꝙ femora carnis copiā sustinent. Itaq; res affatim in his inest:quam naturæ rationi tribuimus.

Quam ob causam tubercula & ulcera nōnullis ex labore ꝑueniunt. an corpore impuro motus cōcalefaciens excremēta alia etiam cum sudore uaporatim destringit:quæ crassa & humore prauo hoc est acuto. aut amaron aut salso cōtenta secerni penitus suam ob cōcretionem nō quæūt. Itaq; per carnem intumescunt atque exulcerātur. propter amari humoris uinolentiam:

Cur nō protinus ab exercitatione aut a medicamēto epoto cibus assumi debeat. an ꝙ adhuc corpus purgatur:necdū a labore quiscit. Excremēta excita redundant.

Quāobrem currere q̄ ambulare difficilius est. an ꝙ plus oneris fert qui currit: is. n. elatus ac pēdens onus sup se totū sustinet. at q ābular parte īsistiēte uicissim sustentat̄ q̄si pariete admot⁹ reqescat.

Cur nō protinus ad exercitatone famere īcipimus. Vtrū propter colliq̄factionis residua. dum penitus cōcoquatur. An propter spiritū quē labor ex humore subdito mouet. An propter sit in quami laboris calor inducit. Hæc enim accidunt omnia.

Cur genitura īsōnis his profluere solet qui aut labore lassescūt:aut tabie cōsumuntur. An ꝙ omnino ita incontinētes sunt qui natura calida & humida cōstant. Semen enim tale natura est:quod autem tale est ex his qui tali hītu sūt potissimū profluit cū calor sōni accessit. quippe cū corpora tantisper exiguū momentum desiderent idque intrinsecus nō extrinsecus. Lassi autem & tabescētes ita affecti sunt. Redundant enim & elassati colliquamentis calidis propter fatigationē & motum. & tabefacti propter destillationē & calorem quem īflāmatio mouet.

Quā ob causā crus suū sinistrū diutius ꝑfricare cuiq; difficilius est q̄ dextrū An parte dextera laborare ualem⁹. Reb⁹ aūt ꝑter naturā ꝑficiscentib⁹ annumerāda cruris sinistri frictio ē. Fit. n. dex

tra transuersa in partē obiectā. Quæ autē præter naturam fiunt: hæc factu sunt difficilia. Sinistra uero manu partem pfricando dexcrā nil tale pcipimus: quoniā hæc neutrā in partē apta potésq; est.
Cur breues deambulationes laboriosiores sunt. An q crebro subsistimus: neq; æquabili incessu mouemur cum flectimus: quod certe laboriosum est.
Cur in sole cum stamus amplius recalescimus q̄ cū mouemur. cū tamen motus omnis uim calefactoriam habeat. An non oē mouendi genus calefacit sed est etiam quod refrigeret. Quod etiā in ollis feruentibus patet quotiens eas afflamus aut uersamus. An quia cū stamus calor permanet. is autē cū permanet ampilus calefacit quā cū mouetur. Corpus etenim nostrū uaporem de se quendam mittit assidue tepidū qui proximū aerem tepefacit quemadmodū titio. Cum igitur quiescimus aer nos circunfundens calidus ob prædictā causam redditur. At cū mouemur flatus excitatur qui refrigerare nos potest flatus enim quisq; frigidus est.
Quā ob causam qui equo currunt: quo contentius cursum arripit equus: eo magis lachrymas mittunt. Et qui pedibus eo magis quo intenderint uæhementius. Vtrum quonia aer occursans frigidus est frigus enim lachrymas mouet. quippe q contrahendo condensandoq; carnē humorem exprimat. An potius contra. Calor enim sudorē elicit lachrymā autē sudor quidā est. qua propter a concalefactione utrumq; mouetur & sudor & lachryma. salsaq; pariter ambo sentiuntur. Calorem autē efficere motus potest. An propter aeris ictum. Quomodo cui flatus aduersi occulos pertutbant: ita etiam aer qui se obiectat quo quis contentius equum agitat aut ipse currit eo magis ictu quodā molli obuerberat ferit quo fit ut se lachrymæ pmant: scilicet meatibus oculorum relaxatis appulsu eiusmodi. Oīs etenī ictus uim aut secandi habet: aut collidendi & cōtundendi.
Quāobrem qui cursum concitate agunt conuulsis maxime corripiantur ubi quis intercurrendū eis substiterit. An q ea potissimū diuellunt quæ in partē cōtrariā uæhementer trahimus atq; mouemus. Cum igitur homini currenti uæhemēterq; mēbra ultra propellenti quis obuiā factus obstiterit accidit ut in partem retorqueātur contrariā: quæ adhuc ante pertendunt atq; proripiunt. Itaq; diuulsio eo uæhemētior incidit quo cursus contētius agitur.
Cur ambulationes minus laboriosæ sunt quæ inæquales q̄ quæ recte aguntur. An q delatio erecta secūdū naturā corporis uniuersi est. Ideo ambulationes quas loca æquabilia præstat laboriosiores quā inæquabiles sunt q in easdē partes laborē enim admouēt. quod inæquales illæ non faciunt. Dispertiunt enī magis in omnes corporis partes. calidis uero tēporibus actæ ambulatiōes plus ualent quā frigidis. quippe quæ partibus externis laboris plus afferāt: & quidē sudorē ob eā rem euocando extenuent. Frigidis cōtra carnem reddūt cōstātiorē: & stomachū excitāt ciborūq; faciunt auidiorē. Partibus enī internis calorē augent: mēbrisq; ad frigoris appulsum torpentibus locū intimum calore amplificato efficatius purgāt. Carnē uero solidiorem efficiunt ut quæ per eam uniuersam nequeant superare. Accliues etiā ambulationes laboriosiores sunt q̄ decliues. magisq; extenuant. Faciunt enī accliues ut lūbi potissimū laborēt: decliues ut femora. Pondus enī totū femoribus incumbens grauissime pmit: quod idē cum præter naturā sursum efferri. a calore cogat maiorem in modū calefacit. Itaq; efficitur ut arduū ambulandi genus sudores moueat spiritū suspendendo extenuet lumbis dolorem infligat. Crura enī magna cū difficultate se in sublime incipiunt lumbos inflectunt: frangunt: euellunt: quibus de causis labor præcipuus sequatur necesse est. Locis autē duris ac renitentibus habitæ ambulationes musculos & neruos cruriū effatigāt. Quippe quæ contātiones tam neruis q̄ musculis moueāt cū enixu agātur uiolēto. Mollibus uero & cedentibus locis facta ambulatione articuli potissimū sentiūt. Flexus enī articulorum pcrebrescit cū solū succūbat dilabat & cedat eadē questio est. Et cur locis arduis difficilis ambulemus. An qm̄ oīs ingressus attollētia & positiōe cōficit. Attollere igit præter naturā est ponere secundū naturā ponere mediū tenet. in ambulando autē locis arduis multū fortis illius auerse natura pculdubio est.
Quare qui cursum ex equo arripiunt minus decidunt. An quod magis cauent q̄ timent.
Cur sedile alios ipleat: alios extenuet. Vtrū habitus corporum distāt inter sese: ut alii calidi alii frigidi sint. ergo si ita est calidi iplent. Cibū enī corpus ui sui caloris exuperat. Frigidi autē q aduenticiū calorē desiderāt: quē ex mouendi rōne potissimū corpus acquirit cōcoquere nequeunt dum quiescunt. An q alii excrementis redundat & ob eam rem motū desiderant alii non.
Cur partes corporis distendende sint: quod qui se exercitant facere cōsueuerunt. An q meatus spiritu suo perpurgari oporteat.
Cur inflexo corpore cubare melius est quod etiā medici plæriq; præcipiūt. An q uenter cū recalescit cōcoquere celerius pōt. Sic autē fit ut recaleat. Ad hæc locū flatibus dare in quē incūbant. & initant oportet. ita enī minime infestabūt. hinc enī & uarices & cæteri abscessus iuuāt q uentriculos continent in quibus flatum recipere queant. Ergo corpore extento cauerna nulla eiusmodi adigi potest. locū etenī omnē uiscera occupāt. inflexo aūt lingula laxātur & sinuant.
Cur uertigo surgēti potius accidat q̄ sedenti. An qm̄ quiescenti humor uniuersus unum in mem-

brum se colligit. & quo cruda etiam oua nequeunt circumuerit. sed protinus decidunt. Mouenti autem humor se æque expandit. Surgimus igitur a quiete. q̃ ita affecti sumus. sedemus uero a motu quo humor æquabili modo quaq; uersus se porrigit.

Quam ob causam cũ parte corporis dextra cubamus sonus magis accedit. Vtrũ q uigilantes contra quã dormiẽtes habemus ergo cũ uigilando parte accubemus sinistra. contrarium sequetur in dormiendi initio cum id contrariũ sit. An q somnus priuatio motionis est. Partes igitur quarum mouere interest quiescant oportet. Dextrarum autem partiũ mouere interest. Cũ autem ita accubamus uelut initium quod de resurgendi detentum obligatũq; habemus.

Cur torpeamus & cur manus potissimũ & pedes. An q turpor refrigeratio est. Fit enim propter sanguinis priuationem translationemq;. Manus autem & pedes omninum maxme partium carnis inopes nerui uberes sunt. sed præcipue pedes. itaq; ad refrigerationem celerem sua natura nimirum habiles redduntur.

Cur libenter in latus accubamus sinistrũ. in dexterrũ autẽ potius dormimus. Vtrũ quoniã conuersi ad lucem minus dormire. somnus cuĩ in tenebris ocius obrepit possumus. An q dum in latus accubamus sinistrum uigilare magna ex parte consueuimus. & operum functio sic nobis expeditior est. itaq; ad contrarium opus contrarius habitus siue situs requiritur. inuitatur autem quisq; magis ad opus fungendum habitus sui ratione.

SEXTA PARTICVLA QVAE AD CONSENSVM NATVRE ANIMANTIVM PERTINENT.

Vr a morbis nonnullis ægrotant qui appropinquarint a sanitate nemo sanari potest. An quoniã morbus motio est. Sanitas autem quies ergo illa mouere potest hæc non potest. An q alterum non uoluntarie. alterum uolũtarie accidit Res autem nõ uoluntarie a uoluntariis consultisq; plurimum differunt.

Cur oscitanti sæpe in oscitando respondemus & cũ mingentem quẽpiam uidimus ad mingendum mouemur. quod iumentis præcipue accidit. An ꝓpter memoriam: Mouemur enim ea ipsa parte quotiens meminerimus. hominibus tamen quia sensu præditi sunt faciliori. statim ubi uiderunt euenit ut moueantur. reminiscanturq; iumentis autẽ uidisse non satis est sed alio quoq; sensu opus est. Quãobrem addito etiam olfactu mouentur. quoniã sensus hic in brutis mobilior est. Vnde fit eodem in loco sequentia mingant omnia quo primũ eminxerint. Tum enim præcipue mouentur cum olfaciunt autem postea q̃ apporpinquarunt.

Quãobrem cum secari quẽpiã aut uri aut torqueri. aut aliqua re tetra affici uidemus animo uicem eius doleamus. An q omnium communis natura humana est. ignoscimus ergo cum tale quidpiã inspeximuspropter naturæ consortionem & familiaritatem. An quomodo nares. & aures delibationes quasdam rerum obductarum pro sua facultate concipiunt. sic etiam aspectus afficitur & a re delectabili & a tristi.

Cur a tabie & lippitudine & scabie capiũtur qui appropinquarint ab aqua autem intercute. aut febre aut stupore attonito. aut aliquo ex numero cæterorũ malorum capi nequeunt. An a lippitudine quoniã oculus pars nostri corporis immobilissima est. cæterarũ maxime omnium rei sibi obiectæ similis reddi potest quippe qui facile moueatur ab eo quod moueat. itaq; fit ut cũ pturbarũ obspicit oculum. facile ipse etiã perturbetur. Talis autẽ contagio ideo fit. quoniã spiritũ uiciat grauẽq; reddit. Celerrime autẽ oẽs morbis arripiuntur his qui spiritu corrupto proueniunt quale est omne pestilens genus. Qui autẽ appropinquarit talẽ profecto spiritũ trahit qualẽ æger ille reddiderit. Aegrotat igitur: quia morbiferũ est quod spiritu trahitur. ab uno autẽ morbum excipit quoniã unus ille sic spirat. Cæteri secus. eundẽ uero quia quo ægrotarit hoc non aliter spirat q̃ fuerit affectus. Sed scabies magis q̃ lepra cæteraque uicia generis eiusdẽ afficere potest quomiã per sũma corporis errat & humore manat glutinoso. Genus nãque prurientiũ oẽ tale est. itaque idipm quia per sũma oritur glutinosũque est nimirũ idcirco attingere potest. Cætera nequeunt. uel quia non per summa proueniunt. uel quia persistere suam ob siccitatem non possunt quamuis per summã cutem oriantur.

Quid est q nõnulla ex his quæ audiu brisia nobis occurrunt ut inhorrescamus efficiant ut serra cum exacuitur. & pumex cũ secatur: & lapis cũ mola frangitur. Quæ autẽ notæ affectionum patent aspectui hæc genera affectionũ ipsa in nobis creant. dentes enim stupescunt cũ aliquos rem acidam edentes aspicimus Et plerique cũ homines laqueo suspendi uel aliter strangulari uiderent ipsi defecerunt. An q uox omnis genusque omne strependi spiritus est qui nostrũ subiens sensũ mouere nos solet. Cũque suum motũ uel magnitudine uel pulsu uæhementiore amplificauit. aliquid ex his quæ nostro in corpore latent immutant & sæpe interimit. Ergo spiritus qui q̃uis magni lenes tamen adierunt. hi sedem ipsam cõmouent sentiendi. & læticia ob eam rẽ nos afficiunt. Asperi autẽ quoniã ictũ inferũt uæhemẽtiorẽ sedẽ utique illã cõcutiũt. lõgeque p ictus sui facul-

tate se porrigunt. Quod idẽ res quoq; frigide faciunt. Frigiditas enĩ uis quædã est, sed hãc horrorẽ inuehere posse dictum iam est, asperitas uero q pulsu frequãte initiũ piloꝝ cõcutiẽs in perte pellit aduersam, efficit ut pili se erigant. Pulso nãq; initio cacumẽ piloꝝ se trausferat in partẽ aduersam necesse est, itaq; fit ut pili exurgãt, oẽs enĩ deorsum ꝓcũhunt. Et spiritus quoq; qui per aures corpori se insinuat: de sũmis ad ima se defert. Ergo cũ soni quos modo diximus asperi sint horror utiq; ob causam ꝑdictã moueri potest. Sed euenit ut cæteris partibus potius q̃ in capite moueat. quoniam ut pili partium cæterarum imbecilliores sunt, sic affectus hic imbecillus occurrit. Cur uero sensus audiendi quam uidendi obtusior sit, affectus quoq; hebetiores per sũma errant; q ab eo ipso ꝓficiscunt. Horror autẽ talis est quãobrẽ multis ac uariis causis existit. Sensus uidendi uero cum oĩum exq̃sitissimus certe sit, euẽta quoq; ipsa pro sua ꝑstãtia solet ingerere. Quo circa efficit ut ipsi ueri affectus ꝓficisci ex eo possin q̃uis uero leuiores. At in sensu audiẽdi ut ipsos minime: sic eoꝝ expectationẽ nimirũ horramus: Rei enĩ tristis & anxie expectatio existit.

SEPTIMA PARTICVLA QVAE AD RIGOREM ATQVE HORROREM PERTINENT. THEO. INTERPRETE.

Va de causa liuidi qui rigent efficiunt. An qm̃ sanguis appulsu frigoris gelascit, gelatus autẽ nigrescit ꝓpter caloris inopiã. Albedo nãq; igni tribuit. Quapropter his maxime qui ærateẽ ꝓcesserũt caro liuescit eo q calorẽ minimũ obtinent.

Cur extrema corporis maxime rigẽt. An ꝓpter angustiã. Foramina enĩ quæ in his insunt angusta parũ obtinent sanguinis. & ob eã rem parũ caloris sortiuntur. Sanguis enim calidus est.

Cur pedes magis tunc rigent: cũ suspẽsi tenent. Vtrũ q frigus amplius ad eos aspirat. An q sanguis in breuiorẽ se cõtrahit partẽ, itaq; reliquũ frigori opportunius reddit: cũ calor desit.

Cur tpe frigido maxime uis illa famis intollerabilis incidat qui caninus appetitus uocatus est: & hiberno potiusq̃ æstiuo. An q uiciũ hoc ob inopiã alimẽti sicci solet accidere. Tpe aũt frigido: hiberno cũ calor in angusta se cõtrahit ocius interdũ deficit alimẽtũ quod cũ defuerit: uiciũ, id esurien di accidere cõsentaneum est, at si in ea cibi uiciosa cupiditate resolutio ĩbecillitasq; secuta est materia statim interna corporis a collecto calore colliquescit, quæ si ad locũ cibo a natura destinatũ influxerit, pro cibo seipsam corpori applicabit, sed si spirandi sedẽ adiuerit, obmutescere atq; lãguere necesse est, obmutescere inquã quoniã spirãdi meatus intersepit: atq; obsidet. Languescere aũt est ꝓpter mediã cõsũptionẽq; corp̃is. Celeriter tñ paucisq; remediis subuenit: eo q eius mali ort⁹ extrinsecus est. Frigus enĩ calorẽ corporis nostri intus cõpellẽs ac cõtrahẽs insatiabilẽ edendi illã cupiditatẽ iniicit atq; intẽdit. Quãobrẽ quõ qui in metuẽdo tremebãt pallebãtq; periculo demũ liberati subito ad priorẽ redeũt statũ: sic etiã esuriẽtes illi ubi parũ sũpserũt panis citissime recreantur: ut qui ui paulo a naturæ rõne sũmoti aberrent nõ qui penitus corrupti desciscant. Quod enĩ naturæ tenorẽ in partẽ aduersam uiolat idẽ suæ naturæ eundẽ restituit. Ergo dimisisse tãtũmodo satest, quemadmodum cum aduersi inter se pueri funem enixi retrahunt: Quippe qui fune dimisso resupini protinus decidant.

Cur hoĩes pleni admodũ rigẽt cũ tñ pingue oẽ calidũ sit. An ꝓpter amplitudinẽ molis ut lõge a calore interiore distãt partes extremæ corporis sic ꝓpe ab extremo frigore absunt.

Cur exercitati frigus uæhemẽtius sentiunt q̃ inexercitati. Vtrũ qm̃ pingue cõsumptũ a laboribus est, quod utiq; teporẽ ꝑstare potest. Calidũ enĩ opimũ est, an q spiratiora solutioraq; corpora eoꝝ ideo sunt: qm̃ pingue excrementũq; oẽ detactũ est, ita ut frigus arcere nequeãt: an q meatibus ꝑ per sudationẽ patefactis ueluti hostia cõplura aperiunt habitũ aũt nõ eũdẽ sanitati: & robori eẽ idoneũ manifestũ est, alteri nãq; pinguis alteri laxus uidetur plane cõuenire.

Cur ut aqua frigida: sic etiã calida infusa horrescimus. Res enĩ cõtrarias inter se idem efficere posse absurdum est. An frigida infusa calor interior extinctus horrorẽ mouet, calida autẽ frigus externum circũ obsistens in unũ seq; profugũ intercolligens efficere idẽtidẽ potest: quãobrẽ utrũq; ab eodẽ agitur. Vernm alias ab interiore alias ab exteriore ut dictum iam est.

Cur pili in cute inhorrescunt. An ubi cutem cõtraxerant merito eriguntur, contrahũt autem & rigore & aliis plærisq; affectibns.

Cur ad extremã urinæ missionem inhorrescere solemus, an dum humor calidus ille inest. Vesica & meatus qui circa eam positi sunt pleni expertesq; frigoris substãt. Post uero ubi effluxerit aere frigido replẽtur. Quippe cũ inane nihil esse naturæ ratio patiatur: sed aut aeris aut corporis plenũ esse unũquodq; necesse sit. Quod igitur aer se induxerit frigidus recte ut inhorrescamus euenire solitum est.

Cur lingua rigentium quemadmodum uinolentorum errare soleat. Vtrum q a frigore cõcrescit ac indurescit mouenti difficilis redditur: itaq; explanare non potest. An quia partes exteriores appul

su densantur frigoris humor intus collapsus linguā madificat exquo suo fungi officio lingua nequit ut de uinolentis etiā diximus. An ꝙ per tremorē a rigore inductū motus temere agit. Articulate uocabula lingua edere nō potest. itaqꝫ oberrat & hesitat.

Cur pili rigentiū erigunt. An ꝙ ex refrigeratione calor in partem interiorem se colligit. Vbi autem carni caloris beneficium defuit: magis coagitur. Quod cū fit pili erectiores effigi cogunt.

Cur hieme cū currimus magis rigemus q̄ cū stamus. An ꝙ aer nostra ambiens corpa cū stamus ubi semel cōcalefactus est nullā ꝑterea molestiā infert. cum autē currimus alius atqꝫ alius subinde frigidus occurrit: itaqꝫ facit ut magis rigeamus. Ad hæc aer cum mouetur frigidior redditur: quod quidem in currendo maxime incidit.

Cur tpe matutino frigus acrius est cū tñ sol ꝓpius absit. an ꝙ plus tpis absentie solis exultat: itaqꝫ terra magis rafrigerata est. an ꝙ die instante ros & pruina cadere solent quæ frigida sūt. an hæc et iō cadūt: qm̄ calor qui sursum se extulit ui frigoris supat: idqꝫ nō nisi solis absentia euenit. Quocirca cū lōge distat nō cadūt cū ꝓpius tū cadūt atqꝫ gelātur ꝙ locus uæhemētius refrigeratus est ꝓpter solis diuturniorē absentiā. an die instāte potius flatus incitātur nocturni: qui gelidi ad modum spirāt. an nobis frigus acrius idcirco esse uideatur ꝙ cibi cōcocti iam sunt. inaniores autē cū sumus. frigus utiqꝫ acrius sentimus argumentū ꝙ a uomitu maxime frigere solemus.

Cur ubi sternuimus uel minximus plærūqꝫ inhorremus. an ꝙ ratione utraqꝫ uenis subtrahit ꝙ cū redditæ sint ianiores: aer ingreditur frigidus qui rigorem ciere potest.

Qua de causa qui uæhementer frigēt si statim copioso igne cōcalefiāt indolescūt. si paulatim uero tepefiāt sine magno dolore recreabunt. an ꝙ oīno cū ex cōtrariis cōtrariū proficiscitur magna effici cōmutatio solet: ut in arbore siquis paulatim deflectit nihil est ꝙ stirps ipsa laboret. at si uæhemētius corripit: nec sensim adducit: frāgatur necesse est. Ergo si simile a suo simli affici nihil potest. Vt aūt calor hominis frigētis intus se consistit: & colligit sic humor & rigor parti exteriori relinquunt: cōtrariūqꝫ sui cōtrarii corrūpens est efficitur recte ut si sensim paulatimqꝫ tepefiāt calor prouocetur & exeat. itaqꝫ minus doleant: sin subito recalescant amplius adducatur & astringatur: itaqꝫ dolendum acrius sit.

Cur refrigerati magis ab eodē calore urimur atqꝫ dolemus. Vtrū caro suæ causa densitatis calorem occurrentē sibi tenacius suscipit ex quo plumbū calidius redditur q̄ lana an calor ui penetrat eo ꝙ foramina nimio frigore congelauerunt.

Quā ob causam nō rigent qui irascunt. an ꝙ ira & excādesentia timiditati cōtrarii affectus sunt. Et aūt ira ex igne ꝓficiscēs. Cū enī intus copiā ignis retinemus cōcalescimus: quod maxime in puerili ætate ꝓspicere licet. Pueri nāqꝫ primū spiritus copiā retrahūt deinde rubescūt. calor enī cū intus affatim substat atqꝫ humificat: facit ut erubescāt. Nā si quis large aquā frigidā his infuderit irā sedabit. Sic enī calor extinguit. Pauidi autem & perterriti contra rigent enim & frigidi pallidiqꝫ redduntur. calor nāqꝫ eorum se sūmis de partibus se uocat ad imas.

Quāobrem quotiens inhorrescimus pili erigunt. an ꝙ in humore occlusi cōtinent. humor enim a pili altitudine uincitur. horror autē pulsu frigoris fieri solet. Frigus uero calidum humorē congelet. naturæ ratio uult. Ergo ubi cōmutatus cōgelatusqꝫ humor est in quo pili inherent pilos ipos mutari cōsentaneū est. aut igitur in partē aduersam se trāsferrent in in eadē manebūt: si rursus uincere humorē potuerint. At uerisimile nō est ut humorē gelatū coactūqꝫ pilus uincere suo ponduscu lo possit Ergo si pilus undiqꝫ gelido humore obsessus ne quo ualeat inclinari: restat sane ut erectus cōsistat. an qm̄ calor pulsus frigore ad locū interiorē se colligit. Vbi autē calor se a carne dimouit: caro plenius cogit coactaqꝫ pilos eminētius erigi cogit quō si cū terræ festucam: aut aliud quodlibet infixeris construas. atqꝫ undiqꝫ terram colligas: efficies ut magis erigi possit quod infixum est q̄ si terra minus esse coactum scieris.

Quā ob causam qui rigent maxime dormire non ualeant. An quoniam qui riget spiritum magis retinet q̄ laxat. qui dormit magis reddit q̄ attrahit. Facit igit rigor ut cōtra agat q̄ cū dormitur.

OCTAVA PARTICVLA QVAE AD RES NATVRALES COMPENDIO PERTINENT THEODORO INTERPRETE.

Vr in animantium genere alia tussiunt alia non. Verbi gratia: homo tussit bos minime. Vtrū ꝙ cæteris maxima ex parte excremētum aliorsum se uertit: homini autem eo conuerti natura uoluit. an ꝙ homo maximum humidissimūqꝫ cerebrū continet. Tussis autem pituita distillante fieri solet.

Cur homini tātūmodo ex omni animantium numero sanguis e naribus defluit. an quoniam plurimum cerebri idēqꝫ humidissimum homo continet. Vnde uenæ excrementis per ora eodem tendentia nimiū replete profundere inde coguntur. Sāguis enim uicia-

tus quisq; integro tenuior redditur. Talis aút est qui se cerebri excrementis miscuerit. Et quasi in sanien degenerat.

Cur alia ex animátibus sub cutem:alia intra caruem.alia utroq; modo pinguescere consueuerunt an quibus densa est caro his inter cuten & carnem humor ꝑtenuis cogitur ꝗ is semper sua natura eminet atq; residet qui tandem concoctus pingue effici solet. Qu æ auté carne sunt rariore cutéq; gerunt obuiam hæc opima intra carnem redduntur. Qu æ uero utroq; modo se habent. utroque etiam pinguescunt.

Cur uitiliginem pueri: mulieresq; minus habent quam uiri. Et in eoipso fœminino sexu quæ proue ctæ ætate sunt magis habent quá minores. an ꝗ uitiligo exitus spiritus est corpora auté puerorú contextu denso non facili expiratu constát & mulierum minus expirant ꝙ uirorú. Spiritus náq; in menstrua se auertit fœmine densitaté uero leuitas eiusdem satis declarat. Quæ auté corpora ætate processerint aut consenuerint respirantiora euadunt. hæc enim modo ædificii ueteris structuram suarum partium laxiorem iam habent.

Cur homo tantum habeat uitiliginem. Vtrum ꝗ tenuissimá is ex omnibus animblibus cuté habet simulq; flatibus redundat. indicium uero ꝗ uitiligo partibus tenuissima cute obtectis maxime p ri mumq; existit. an & his ipsis de causis & præterea ꝗ homo unus ex omninm animantium numero canescit. Quippe cum in uitiligine pili canicie immutétur itaq; fieri non potest ut uitiliginem ha beant quæ unnquam canescere soleant.

Cur capris & ouibus lac plurimum demulgetur quæ corpore non maximo sunt homini auté & bo- ui minus: scilicet ad corporis ꝓportionem. Vtrum ꝗ his copia in corpus absumitur. cæteris in ex crementum se confert. ouibus autem & capris ꝙtum excreméti accesserit oé í lac transit. an ꝗ plu ra gignunt ꝙ quæ magno sunt corpore itaq; plus atrahunt excrementi quoniam plura alendum sit. An his grauidis plus excrementi propter corporis imbecillitatem redundat. Lac autem excre mento consistere certum est.

Cur animantium alia cum aquam mutárint colorem suú amittút similia quæ loei illius domesticis redduntur ut capræ alia uero nunquam amittunt ut homo ad summam cur alia non ut coruus. q semper inconmutabilis persistit an quorum natura uincere perdomareq; humorem non potest ut auium quæ uesicam quoque nullá ob eá rem obtinét hæc nusquá mutari possunt.

Sed cur non illa eadem sed quæ nata ex his sunt hæc mutentur. an quod recens nata suis parentibus sunt infirmiora.

Cur mares corpore maiori ex toto pene sunt ꝙ fœmine. utrum ꝗ mares calidiores fœminis sunt ꝙ res uim obtinet augendi an quod mares prediti natura integr asunt. fœmine manca oblesaque de scíscunt an quod mares longo temporis spacio perficiuntur fœmine breui.

Cur in animantinm genere alia breui tempore pariunt alia diu gestant. an longius perfici solent qb9 longiora sunt uitæ spacia. Sunt autem partu tardiora quæ longo tempore uiuunt: Sed non uniuer saliter idest. Equus eni ut tardius maxime quá homo parit: sic uiuere minus potest. Cuius rei cau- sam uuluæ siue uteri duricies habet. Quomodo enim ager sitiens. haud cito suas stirpes enutrit sic durior uulua equarum in formando nutricandoq; suo fœtu remoratur.

Cur proles ceterorum animantium magisquá hominis suis parentibus similem gerit naturá an ꝗ ho mo uago uarioq; plurimum animo in coitu est prout auté pater materq; in cóceptu affecti fuerút ita partus euariant. Cætera uero animantia omnia aut certe plurima rei tantum ipsi intenduntito taq; sese ueneri dedút. Adde quod ob eá auiditatem minime repleri magna ex parte patiuntur.

Cur albi tam homines quá equi oculis magna exparte cesis sunt. an cum oculi quoq; color conse quitur itaq; haud immerito cesius est.

Cur homines uaria statura proueniunt. Vel potius querendú in uniuersum cur in animantiú gene re alia paruo alia magno consistant corpore causa duplex sane reddi potest. aut enim locus aut alimentum id facit Locus si angustus est alimentum si exiguum quod etiá partu iá edito nonulli efficere conantur. ut qui catellos in caueolis occlusos educát. Quibus itaq; causæ locus est hi po miliones redduntur. Sunt enim latitudine quidé ꝓfunditateq; pro magnitudine suorum parentú breues tamen oino. Cnius rei causa est quod recte liuæ in aduncas se flectunt. igitur quomodo ta bernarum picture: quáuis breues tamen distente in lattiudinem profunditatemq; cernuntur ita po miliones quoq; formari ex loci angustia incidit. At uero qui ob alimenti inopiam perfici non po tuerint. hos membris quoque puerilibus constare uidemus. Fitq; ut aliqui quáuis breues admodú sunt modice tamen coagmentatas omnes sui corporis partes habeaut. Mellitenses catelli. Ratio enim quod non ut locus. sic natura suum efficere opus soleat.

Cur in animantium genere alia maris ac fœmine coitu creantur. alia concretis quibusdá proueniút similiter atq; primus eornm ortus extiterit quéadmodum qui de natura docent. primum animan tium ortum mutatione dimotioneq; mundi uniuersiq; otbis ingente disserunt extitisse. Et ꝗ núc

ſi rurſum ortus eiuſmodi futurus ſit tales motiones aliquas ꝓceſſiſſe oportebit. Principium enim rei cuiuſq; maximum eſt. Quippe quod rei dimidium ſit. Semen aũt gɘnitale principiũ eſſe certũ ẽ Ergo minutorũ animalium quorumq; ortus nullo agi mutuo cõcubitu ſolet cã cur ut ꝓncipio extiterunt creari nũc etiam poſſint ſeminis exiguitas eſt. Rei namq; minoris minus quoq; principium eſſe conuenit. Quamobrem huius etiam ſeculi mutationes ſemẽ animãtiũ minutorũ generi ſatis cõ trahere poſſunt quod ſæpius uſu euenit. Tũ enim maxime oriũtur cõmutationes tẽpoꝝ ĩceſſerunt. Maiorum aũt genus mutationẽ quoq; pro ſui magnitudine deſiderat ampliorem.

Cur animãtiũ alia partu ſũt numeroſo. ut ſus: canis: lepus. Alia nõ ut homo. ut leo. An ꝙ alia uuluas ſiue uteros cõtinẽt multos totidemq; formandi loculamẽta quibus impleri percupiũt quibuſq; ſemen genitale diuidẽdum inſerẽdumq; eſt. Alia contra ſe habent.

Cur homo inter animantes oculorum minimum pro ſua magnitudine habet interuallũ. An ꝙ oĩum maxime naturali ſolertia homo conſtat. Senſus autem contuẽdi partem uerſus priorẽ natura poſuit: id enim conſpicere oportet in qđ nos ducit ratio mouendi. Quãto aũt oculor nm plus diſcriminis ſit: tanto magis cõſpectus urget in latus. Qui ſi ſecundũ naturã ſedẽ debeãt obtinere q̃ minimũ eſſe interuallũ certe oportet. Sic enim partẽ uerſus priorẽ ingredi maxime poſſumus. Ad hæc cæteris animantibus cũ careãt manibus deſpiciãt prorſus iu latera neceſſe eſt itaq; plus eorũ oculi diſtãt inter ſeſe. & maxime ouium eo ꝙ maxime ꝓno capite ĩ grediuntur.

Cur cæteris animantibus parti nunquã ꝓfuſio ſeminis per ſonnũ incidere aſſolet parti raro. Vtrum ꝙ nullum homine excepto reſupinũ cubare cõſueuit. Nullũ autẽ niſi reſupinum ſemen profũdere poteſt. An ꝙ cætera non pariter ut homines ſeminãt. Seminis autẽ per quietem illa profuſio nõ niſi cum imaginatione fieri poteſt.

Cur animalium alia caput moueant alia non moueant. An ꝙ quæ collo carent ea caput mouere nequeunt. Nonnulla autem cadent collo.

Cur in animãtiũ genere homo ſternutare maxime ſolet: Vtrũ ꝙ meatus obtinet. ampliores per quos ſpiritus odorq; ſubeunt. Quo nãq; arctiores meatus ſunt: eo magis uim obtinent obfaciẽdi. quod ſi in ampliores plus humoris ingreditur. quo infleto ſtermutamentum fieri ſolet. Talis autem genus hominum omnium maxime animantium obtinet. merito homo ſolus ſternuere ſæpiſſime cõſueuit. An quod homo breuiſſimis naribus eſt ita ut humor concalefactus celeritet commutari in ſpiritum poſſit cũ cæteris refrigeſcat prelongitudine priuſq̃ mutetur.

Cur nullus animalis lingua eſt pinguis. an qm̃ pingue unũ quodq; dẽſum eſt lingua autemrara ſua natura propterea eſt ut percipere poſſit genera ſaporum.

Cur fœninæ intẽto corpore mingũt mares minime. an ꝙ fœminarũ ueſica remotius tũ ꝓfũditate tũ lõgitudine ſita eſt iacet enĩ uulua earũ iterius ſedẽ atq; ueſicã. itaq; humor emittẽdus uĩ ꝓpter ſpacium uuluæ deſiderat pleniorẽ quæ per ſpiritũ corpore intẽto acquiritur.

Cur ſues hibernum pilum amittere non ſolẽt cũ ceteræ q̃drupedes ſoleãt. nã & canes & boues certe amittere aſſolẽt. an ꝙ ſus calidiſſimus omniũ eſt partiq; calenti corporis eius pili adhærent quippe cũ pingue talis eſſe neceſſe ſit cæteris itaq; uel quia humor refrigeſcit pili defluunt. Vel quia ſuus calor alimeutũ concoquere non põt. Suibus uero non idem incidit uel quia nihil humor interior affici põt. uel quia bene alimentũ cõcoquitur. Nã & ſi quando cauſa cur defluant ſit pinguitudo tamẽ uetare poteſt. Oues ac homines propter ſui pili tum denſitatẽ tum copiam non ita affici pulſu frigoris poſſunt. Non enim altius refrigerationi ſubire licet ut poſſit uel humorem gelate; uel calorem concoquendo ſeuocare.

Cur ouibus expilatis mollior pilis ſubnaſcitur homini durior. An ꝙ ouiũ pili ſummæ cuti cohærẽt euelliq; ob eam rẽ ſine ullo poſſunt labore cũ initium alimenti intregũ maneant quod carni iunctun eſt. Meatibus itaq; patefactis excremẽta reſpirare melius poſſũt uellus enĩ ꝓprio carnis ueſcitur alimẽto. Caro aũt molli dulciq; alitur pabulo. Hominũ cõtra ꝙ altius pili inhærẽt. per uim ſũmoq; cum dolore euellũtur. Conſtat id quandoquidem ſanguinem ſecum dettahunt. Corpore igitur ſaucio euenit ut tandem cicatrix obducatur. Vnde fit ut uel finem pili amplius promendi faciant qui euulſi fuerint. uel quãdiu præterea promere poſſint duri extrudantur eo quod omne ualẽs alimentum carnis exhauſtum eſt: nec niſi materia inutili & ſuperuacua pilus prouenit. indicium quod hominum omnium plagam inhabitantium meridianam pili duriciem præ ſe ferunt. quoniam calor exterior altius corpus ſubieus alimentũ concoctu facilis abſumat in uaporem. Conrra eorum qui ſub aquilonem incolũt molles laſciuiq; fundũtur quod his ſanguis dulciſq; ſapor per ſũmam potius fluitat formam: q̃obrem his color quoq; hilarior eſt.

Cur ouiũ pili eo duriores ſunt quo prolixiores hominum contra molliores quo prolixiores. An ꝙ ouium pili qui quale diximus capiunt alimentum ubi procul ſe ab ſuo. deduxerunt initio ieiunius ueſcuntur. Et alimentum quod ineſt ui caloris facile pro ſua inconcoctione euaporatur. itaque ſiccitati duriores redduntur. molle nãque quod humidum eſt. hominum uero pili minus

q̃ alimēti q̃ suo initio hauriūt sed conquoquit̄ plenius qm̄ minus est cōcoctū autē pilū efficit molliorē.cōcocta enī quæq; molliora in cōcoctis reddunt̄.indiciū q; oues recentes uellera molliora gerunt qui uetulis copia nāq; excrementi pilū & ouis & hominis procreat.

Cur hirci hoīes & aues ueneris sunt auidiores.An q; natura humida & calida isunt qua quidē utraq; qualitate opus ad coitū est.Calor enī excernit humor excernitur. hæc eadē ratio ē cur etiā claudi homines sint salatiores.his enī ut parū alimēti deorsum ꝓpter cruriū uiciationē labitur. sic multum loca petit superiora seq; in sæmē cōuertit.

Cur homini nulla iuba data a natura est.An quoniā barba data est.Ergo quod excrementiciū alimētum cæteris animantibus in ceruicem se confert:id homini maxillas adire solitum est.

Cur pedes animalia pares habeāt.An q; fieri non potest ut aliquid moueatur:nisi parte aliqua sui cōsistat:dūmodo non prosileat.cum igitur ex duodus illis motu & statu cōfici ingressum necesse sit. paritatis iam inde ratio patet:bipes enim altero pede mouetur:altero stat.Et quadrupedes quoq; cū duobus mouet̄.reliquis duobus innitit̄.Pariq; modo de cæteris quæ uel senis uel etiā numero sioribus pedibus ingrediūtur animaduertere licet.

Cur equis & asinis pili e cicatrice ꝓmere sese possunt:hoībus aūt nō possunt.An q; cæteris animalibus tergus pars per se corpis est hoīs aūt cutis ueluti affectus carnis exultat.Quippe quæ sūma illius forma refrigēte solidiuscula existere uideat̄:quēadmodū crustæ in pulte supducunt̄:quas ueculas appellamus.cū itaq; illæ nō nisi farina elixa sint.hoīs quoq; cutis noīata nō nisi caro putanda est.ubi igit̄ hæc uel uulnus acceperit:uel attrita fuerit.incidit ut hoīs quidē caro condensetur. Quāobrē sūma corpis parte īmutata uulnus nō eādē cōpagē capit:qua corpus iam inde ab ortu naturæ extitit.cū itaq; hæc īmutata sit nihil ꝓfecto absurdū fuerit si ex ea nō idem ꝑterea ꝓficiscat̄.Sicut in aeris quoq; appellatis licet ꝑcipe. Nā illas etiā corporis sūmi corruptionē īmutationēq; corruptionēq; eē nouimus.At iumētis attritis ubi ad sanitatē redierūt partes:uiciatæ corporibus denuo eisdē replētur.Quapropter debilioribus quā principio fuerint.Sed cū etiā cutis eoꝝ pars sit cōfici pili ꝓuenireq; possunt.Cute nāq; pilos enasci certū est.Sed cādidi ꝓpterea oriuntur: qm̄ ut secūda hæc cutis imbecillior q̃ prima est:sic pilus cādidus ille ībecilimus exit.

Cur in aīaliū cæteroꝝ genere seruari æque gemini possunt q̃q̃ sexus sunt utriusq;.iu hominū autē non possunt:An q; homini maxime partus geminatio cōtra suæ uetutæ legē accidit:singulos enī parere sancitū est.tū in geminis ipsis marē ac fœminā creari natura oīno recusat.Ergo quod maxime contra naturā est id & imbecillimū esse ratio postulat.

Cur equis & asinis pili e cicatricibus possunt euenire.hoībus aūt nō possunt.An q; cicatrix uel suā ob densitatē īpedimento est.Vel quia deprauat nutrimētū hoībus itaq; ex toto ꝓpter pili īfirmitatē īpedimēto ē:eqs āt ne pili exeant nunq̃ est:sed deprauat facitq; ne prior integritas seruetur.

Cur pares pedes naturā aiantibus dedit. An cuiq; cū mouetur partē aliquā requiescere necesse est. Quod si pedes īpares essent ne hoc fieri posset accideret.Agitur enī motus situ obuersatio pedū.

Cur aīalia ut minus tpis dormiunt q̃ uigilent sic nō cōtinue sed uicissim modo uigilādo:modo dormiendo sōnū suū ꝑficiūt.An q; nō simul oīs uacās materia coquit̄.sed ubi pars aliqua est cōcocta leuatū iā aīal expgiscit̄.Et uero sæpius illi expgiscuut̄ quibus ea pas frigida est quæ excremētum domat & cōcoquit.Fit enī ut celeriter sæpeq; cesset̄.Cessatio aurē nō nisi expergefactio est. Suauis qnoq; res ipsa:qm̄ requies est nō īmerito esse uidet̄.Sed nihil quidē plus tēporis īmunere naturaliū actionū cōsumimus:nam & si esse suauis est q̃ nō esse:non tamen plus tēporis propterea edimus quā a cibo abstinemus.

Cur animātium alia stati parentes sectant̄ alia sero:ut homo uel uix nunquam.An q; alia cito uim recipiūt cognoscēdi:alia sero & alia rei sibi cōmode sensum obtinēt alia carēt quæ igit̄ hæc ambo sensum dico rei cōmode:suiq; corporis ꝑfectionē sortiuntur. hæc parentē sectari ꝓtinus queunt. Quæ nō utrūq; illoꝝ habeāt hæc id facere ipsum nequeūt.opus enī est & uiribus & sensu.

Cur genus uitiliginis quod leuca appellat̄ quasi albā dixeris cæteris aīalibus cōtrahi nequeat. Vtꝝ q; hoībus morbo hæc est:cæteris aūt aīalibus tergora uaria piliq; eodē modo albedine efficiūtur. Attamē ambiget aliquis queretq;.Cur nō postea:sed statim ab ortu naturæ uarietas illa existere soleat.An q; cæteroꝝ animātiū tergora dura sunt.homo aūt e natura præ tenui cute cōtinetur.Vitiligo autē spūs secretio est.Qui cæteris animātibus externi tergore denso prohibetur.

Cur ubi uitiligo canicies quoq; est reciprocari aūt non licet:ut semp ubi canicies sit etiam uitiligo. An q; pili oēs cute ꝓueniūt canicies aūt putredo ueluti quædā est. Cū itaq; cutis morbo laborat pilū etia laborare inde necesse est.cum autē pilus cutē male affici necesse non est.

Cur animantiū alia post partū sæuire solent ut canis:ut sus:alia nihil efferantur quod pespicuū sit ut mulier:ut ouis.An quæ supuacua redundāt materie hæc suā clementiā seruāt.quātū enim dolori esset secretū in partu est. Quibus autē secretio non a uacantibus sed integris fieri materiis solet.hæc exasperantur & sæuiunt.Vnde fit ut extenuatio quoq; irā ratione habitus moueat:ut ēt

gallinæ furiunt non cum peperint:sed cum incubunt ratione inædiæ.

Cur spadonibus cætera in sexũ fœmineũ uiciata mutãtur. Vox eni tenuis:corpus imbecillum denicq ita hoïes cõmutant:ut etiã cæterorũ animãtiũ quæcũq castrata. Nã & thauri & uerueces sua cornua ecõtrario gerunt quod fœmine quoq eorũ contra quam mares armantur cornibus. Itaq alii maiora excisi gerũt:alii minora. Magnitudo uero tantũmodo spadonibus dico ad sexũ uirilẽ cõmutatur. maiores nãq redduntur quæ quidem res maris sua pfecto est. Quippe cum fœminæ minores maioribus esse soleãt. An ne id quidã ad marẽ sed ad fœminã ptinet. Haud eni omne magnitudinis genus:sed longitudinis dũtaxat acquiritur. cũ mas pfunditate etiã augeat & latitudine. sic enim pfici ipse assolet:ad hæc ut fœmina ad marẽ sic fœminæ ipsius uirgo se habet ad mulierẽ. altera enim generosa iam est:altera nondũ est. In eam igitur ipsam fœminæ magnitudinem mutãtur:crescere nãq in longitudinem corpus assolet fœminarum. Vnde carmen illud Homeri. Virgo diana dedit pro longi corporis usum:utpote cũ rem quã suam ob uirginitatẽ haberet largiri nimirũ posset. ergo non magnitudine in marem mutatur cũ non in magnitudinis genus perfecte cõmutet. Spadones enim lõgitudine tantũ in magnitudine proficiunt.

Cur spadones uel omnino uaricibus uacant:uel minus habẽt q̃ cæteri. An quoniã naturã suã dum castrarẽtur in genus seminis in fœcũdum cõmutarint. Talis autem est puer & mulier:quorũ neutrum habere uarices solitum est pterq̃ similiter raro.

Cur homo omniũ maxime animãtium oriri claudus potest. Vtrum q cæterorum crura robustiora sunt osse nãq & neruo tam quadrupedum q̃ auium cõstat hominũ carne redundant. Itaq facilius hæc ob suam molliciẽ lædi possunt:cum se in utero mouent. An q solus ex omniũ animãtiũ genere uaria generationis tempora obtinet. Nam & septimo & octauo & decimo mẽse uenire in lucem potest. Cæteris tempus unum perficiẽdi sine mora statutũ est. hominum generi tẽporis multum pro uaria ratione ĩmorandi consumi necesse est. Itaq cum fœtus mouẽtur extrema q tenerrima sunt facile infringũtur:& eo magis quo plus temporis intercessit.

Cur spadones cruribus putridis ulcerosisq sunt. Vtrũ q etiam mulieres crura habẽt eiusmodi. Spadones autem effœminati oïno sunt. An hoc accidit. causam autẽ mulieribus quoq reddere illam debeamus q calor deorsum se uertit quod etiam mẽstrua declarant. Vnde fit etiam ut præ nimio humore neq spadones neque mulieres pilis ualeant redũdare.

Cur nullum animal nisi homo calculosum fieri potest. An q iumẽta & quæ unguibus sunt numeriss uesice meatus obtinẽt ampliores. Quæ autẽ nõ ptinus sed post parere intra se animal consueuerunt ut pisces nõnulli ex his nullũ uesicam habere nouimus. Sed humor subsidens ille totus in aluum cõstringitur:sicut etiã in auibus fit. Itaq celeriter exit per fedẽ. At homo uesicã habet:& ceruicẽ eius canali angusto pro magnitudie porrectã. ergo q membrũ id adest q̃tum terreni humoris seuocatur in uesicam contrudit:ex quo uasa quoq urinaria idest matula eoipso tingũtur. Loci ãt calore efficitur ut amplius concrescere atq crassescere possit. Retinetur uero augeturq pter canalis angustiam. Cum enim terrena illa subsidentia prodire ex facili nequeãt reuersa cohærent inter sese calculũq ita conficiunt.

Cur non iumenta:non boues aut oïno quæ cornua gerunt non aues ructare soleant. An pter uentris siccitatẽ. Celeriter enim cõsumitur pcolaturq humor qui dum ĩmoratur inflaturq ructationem mouere potest. Iumẽtis tamẽ ob colli etiã prolixitate flatus deorsum se uertit. quãobrem his crepitus uẽtris maxime incitatur. Auiũ cornigerorũq genera neutrum faciunt. Quinetiam ruminãtibus ructate negatum est:quoniã plures continent uẽtres:& quem reticolũ appellamus. facultas etenim meãdi tam super q̃ subter flatibus multifariã pstat. Itaq humor consumitur anteq̃ inflatum uertatur qui flatus moueat uel ructũ uel crepitũ.

Cur inaiantiũ genere quæcũq domestica eadẽ etiã fera repimus. Quæcũq autẽ fera nõ utiq eadẽ domestica natura creauit. Eteni hoïes fieri nõnusq̃ cernuut. Et canes apud indos & equi alibi. sed non leones:nõ pãtheras:nõ uiperas. nõ alia complura domestica esse nouimus. An q res praua & facilis ortu est:& mutari quodq expedite in eã potest. Naturã eni quæ nõ prima:sed quæ ultima est assequi statim perdifficilis est. Quapropter omnia etiã domestica principio fera potiusq̃ domestica esse solent:ut puer feratior profecto q̃ uir quippe qui oïum edax & iræ deditus sit:q̃q̃ infirmus ergo quõ in operibus artis:sic etiã in naturæ licet pspicere. Nam in his quoq praue omnia facta sunt & plura sunt praua q̃ pba ut lectus:uestis. quoduis aliud:quodq probum est. id omne prauum etiam coperiri potest:quod autẽ prauũ id non omne probũ quoq reperies:ut siquis uetustissimorum pictorum fictorũq opera cogitet. Nondum enim perite pingebatur:aut ex ære ducebatur sed pingui minerua omnia effigiabantur. Natura etiam praue omnia facit & plura praua quam proba:probe uero pauciora præstare nõ omnia potest. At qui domesticum omne melius est. Ferum autem atque siluestre prauum natura scilicet non quæ initia:ortusque continet. Sed cui opinor factu facile sit probum illud urbanum atq domesticum. Contrariũ uero aut nũ-

quã aut raro efficiatur. Attamen uel temporũ locorumq̃ conditione temperamentoque uniuersi quodam fieri potest: ut urbana & mitia reddantur omniũ animaliũ genera. hoc idem in omni etiã stirpiũ genere intelligere licet quæcũq̃ enim urbana sunt eadẽ etiam comperiri siluestria possunt At quæ siluestriaextitere eadem oĩa mãsuescere non possunt: nõ tamen desũt quæ suis locis q̃busdam peculiariter ita se habeant: ut neglecta feraq̃ prouenire p̃stantiora possint & mitiora quam quæ alibi sũmo cũ studio colantur.

Cur hoĩum umbilici ampliores cæterorũ aũt animantiũ exigui ĩcertiq̃ fiunt. an cæteris quoniã tẽporis multũ gestentur umbilicus arescit. inque directum porrigitur denique ulceribus intumescit. Quamobrem nõnulli umbilici deformes sunt. at uero homo imperfectus prodit. Itaque humidus atque sanguinolentis sequitur eius umbilicus. Indiciũ cætera perfecta hominem inperfectum prodire quod illa statim inde ab ortu naturæ uiuere sua opera queunt pueri curam desiderant. Nec seruari nisi alieno beneficio possunt.

Cur animantium alia semel coeunt: alia sæpe & alia anni tpe certo: alia nullo statuo tempore sed p̃ut inciderit homini semper concubitus oportunus est: feris non sæpe. Et quidem sues agrestes semel concũbunt. Domestici sæpe. An propter pabulum calorem atq̃ laborem: quippe cũ uenus comes sacietatis sit. nã eadem alibi sepius pariun ut oues in magnesia & africa pariũt bis. Causam uero tempus pariendi prolixius obtinet. Vbi enim se ĩpleuerunt non amplius concupiscunt quo nec cibum affectant quæ saciata sunt. Quæ autem grauida iã esse incœperint minus auida ueneris euadunt quoniam menstrue purgationes nulla p̃terea ueniant.

Cur hoĩes qui raris dentibus sunt magna exparte breuioris sunt uitæ. An indicium hoc est densum os esse capitis ergo cerebrum inualidum est. Quia minus sit respirationibus oportunum itaq̃ celeriter putet: ut quod sua natura humidum sit. Nam & cæteta cum non mouentur: neq̃ exhalant facile corrumpuntur: quo etiam fit ut homo capite piloso maxime sit & mas quam fœmina diutius uiuit suturarum sui capitis bñficio. An in cæteris quoq̃ idem sit cogitãdum.

Cur qui manus cæsuram per totã obtinent palmã uiuere diutius possint. An q̃m minus uiuere possunt quæ carent aeticulis ĩcompactaq̃ sũt quale genus omne aquatile est. Quod si quæ articulata non sũt uitã breuiorẽ agere solent: cõstat cõtra sese habere quæ articulata existunt. Cuius profecto generis illa etiã sũt quæ cũ sua natura omni articulo careant. tamen articulata nõnũquã quo ad maxime licet cõsistũt. Manus aũt pars ĩterior penitus articulo uacat.

Cur aĩantiũ uni uel homini uel maxime oculi deprauantur. An q̃ homo uel solus uel maxĩe morbo comitiali capi. in puerili ætate solet cũ certe daprauari oĩbus accidit.

Cur aĩantium homo maxime fumo affici potest. An q̃ homo lachrymã maxime emittit. Fumatio autẽ non nisi cũ lachryma est.

Cur equus equo: homo homini: atq̃ oĩno cognata cognatis: sibiq̃ similibus gaudent atq̃ cupiunt Non eni quia pulchrũ uidetur. Cupiditas aũt formam sequitur elegantiorem. Nam si id esset rem pulchram suauiorem esse oporteret. nunc autẽ contra potius euenit. ut quia iocundum suaueq̃ est: ideo pulchrũ esse uideatur. nec omnibus res eadem uoluptati est: nec pulchrum idem lætitiæ aliis enim esse aut bibere aliis concũbere lætabilius est. Sed causa cur unum quodq̃ iustum suo cognato maxime suauissimeq̃ concũbat in alium cadit questionem. Pulcherrimum uero id etiam esse nondum asseri uere potest. sed nobis quod ad concumbẽdum suauius est pulchrum certe uidetur. Quoniam rei quam cupimus aspectu quoq̃ nimirum delectemur. Et quidẽ in cæterisetiam cupiendi generibus res pariter sese habet. Cum enim siti detinemur: humorem suauius cernimus. Quod itaq̃ ad usum aliquem pulchrum est & quod idem maxime cupete solemus: suauissimum id esse ipsum uidetur. Quod autem per se tale est non præterea sic esse uidebitur. Argumentum q̃ adolescentuli plæriq̃ formosi aptiq̃ nobis esse uidebuntur cum ad concumbendi usum respexerimus. Nunquid igitur ita ut etiam plus gestiamus quam si deformes quosdam intueamur. Non hercle nisi eorum auidi sumus quomodo potio quoq̃ uidetur pulchrior. Nam si siti detinemur humorem multo suauius aspiciemus.

Cur hominis prior pars pilosior quã posterior est. quadrupedũ contra posterior quam prior sætosior. An q̃ omne animal bipes partem priorem habet pilosiorem. Nam aues quoque eodem modo quo homines se habent an partes infirmiores natura semper integere potius cõsueuit infirmum autem unũquodq̃ loco sui corporis aliquo est. Quadrupedũ uero omnium partes posteriores infirmiores loci causa sunt quam priores. affici nanq̃ a frigore æstuq̃ amplius possunt. hominum priores infirmiores sunt: incommodisq̃ illis eisdem oportuniores.

Cur animantium homo maxime soleat sternutare. An quod etiam grauedĩe maxime hõ temptatur Cuius rei causa est quod calor qui circa cor est sursumq̃ sua natura effertur: cæteris animantibus in armos se effert. Vnde per refractionem disiectus: partim ceruicem caputque petit partim in spinam lumbosq̃ defertur. Hæc enim linea recta: iuxtaq̃ basim sita oĩa sunt. Quod cum æque cor

pus pœne totum recalescat:humores quoq; in sese pariter digerit:planeq; patitur.humores enim calorem sequntur.Ex qno fit ut neque a grauedine admodū infestari:neq; sternutare quadrupedes soleant.Sternutamentum enī uel spiritus uniuersi delatio est:humore scilicet plus aliquid exhalante uel crudi humoris conatus excursusq;.Quocirca destilationes solet precedere quæ quidem animantibus cæteris minime incidunt.eo q; caloris illa delatio ante retroq; portionibus æquis se digerit.Homini uero q; erecta basi se in sublime modo stirpiū attollit:euenit ut caloris elatio plurima & uæhemenrissima caput adeat. elatusq; eo calor meatus concalefacitq; capitis qui tales demum effecti nimirum capaciores humorum quā meatus cordis inferiores redduntur.Quotiens itaque accidit:ut caput humescat refrigereturq;.extrinsecus amplius quā satis sit efficitur ut calor qui & alimentū habet:& se in partem interiorē conttahit nimirū crescat crescens sese in caput meatusq; capitis efferat quo humores prætenues crudiq; sectantes implent meatus destillationesq; faciunt & sternutaméta ratione simili mouent.Nā inter initia destillandi calor humorē sursum precedens inflansq; meatus:sternutamenta expulsū spiritus ductuq; humoris tenuis acrisq; incitat.Vnde fit ut post.grauedinis sternutamentū pituitā aquæ similē abstergamus hæc cū omnia sese mouerint humores coacti crassique subsidunt:& foramina capitis nasique intersepiunt.Facta enī tumidiora distentioraque caput dolore infestant.Argumentū q; nullus per eas spiritus foras mittitur ex quo sequitur ut neque sternuere neque olfacere possint qui grauedine detinentur.Sternutamenta autē quæ sine grauedine mouentur:has quidem easdem ob causas ueniunt:sed exiguis leuibusq; initiis itaq; ubi ui caloris collecti humores sunt:facile ab eodem calore pro sua exiguitate spirascentes in nares interrumpūt.Strepitū uero spiritus nō minus uiolentia sese efferēdi quā sua copia mouet. Cū enim calor directo tramite se ad cerebrum usque extulerit eiq; ipsi impegerit ad nares reflectitur eo qm̄ meatns illac foras de cerebro pertendāt.Quod cum illa foras reflectēdi delatio spiritus nares uersus cōtra naturā agatur uæhemens ut fiat nimirū euenit itaq; strepitum mouet.Cæterorum autem animantiū aues maxime grauidinē sentiunt q; formam corporis maxime similem hoīnibus gerunt uetum minus q̄ homines afficiantur.qm̄ caput magna exparre deorsū tenent ut que uictū abs terra petere soleant.

Cur maris animalia maiora uegetioraq; sunt q̄ terræ.An q; uis solis consumendo quæ terrā ambiunt copiam detrahit nutrimenti qnamobrē quæ abdita uitam agunt uegetiora sunt his igiur omnibus incommodis cum genus maritimum sit inmune.merito tum adolescere potest corpore ampliori & uegetiori.

Cur cætera aīalia cibum sepius siccū q̄ humidū capiāt:hō humidū sæpius q̄ siccum.An quod homo natura calidissima est:plus refrigerationis desiderat.

Cur spadones calui effici nequeāt.An eo q; multū cerebri obtinent:quod sane his cōtingit:qa rē uenereā nō agūt. semē enī labi p spinā e cerebro uidet.qua de causa boues quoq; castrati cornua gerere maiora putamus nec nō & mulieres & pueri:cur calui nō sint eadē rō esse creditur.

Cur animātium alia ubi primū in lucem edita sunt:nutriri per seipsa possint. alia nequeāt.An ea possunt quæ in genere quod memoriæ capax est breuius uiuunt.Quocirca ocius quoq; morte eadem omnia occumbunt.

Cur hō plus excrementi humidi egerit q̄ sicci:equi & asini plus sicci q̄ humidi.An q; hæc aīantium genera sicco pabulo largiori utuntur:homo humidis magis q̄ aridis uesci solet. Ex cibo autē omne proficitur excrementū.& ex copiosiori copiosius.Igit alia humido potius alia sicco largior utūtur pabulo.qm̄ alia sicca natura sūt alia humida.Itaq; humidū potius capiunt quæ sicca cōstant natura.Huius nāque sunt indigentia.cōtra siccū affectāt quæ humida sunt natura:utpote quæ qualitatis eius inopiam magis teneātur.

Cur aues & hoīes & genus quodq; animantiū forte corpore sunt duriori.An q; animositas cū calore est. metus enī refrigeratio est.Quorū igitur sanguis amplius feruet hæc & robustiora & animosiora sunt.Sāhuis autem alimento corporibus est. Et quæcūque uero ex stirpibus terræ aqua tepida irrigaueris:omni diriora euadant.

Cur monstra paruæ quadrupedes pariunt:homo autē grandesque animantes omnes minus ut equi & asini an q; paruæ ut canes:sues:capræ:oues:longe sūt fœcūdiores q̄ grādes.Illarum enim aliæ oīno singulos pariūt:aliæ magna ex parte.Mōstra aūt tū cōfici solent cū plura semina inter sese cohærescunt: cōfundūturq;:uel cū prodeūt ex mare:uel cū se in fœmina permiscent.Vnde aues etiā mōstra edere possunt.Oua nāq; uitello pariūt geminato.Monstrum aūt ex geminatis illis cōsistit quorꝝ uitelli nulla interiecta membrana distinguuntur.

Cur hoīum caput pilosius q̄ reliquū corpus nec ex ꝓportione pilosum est Cæteaorꝝ autē contra. an cætera uel in dētes exuperāt præ nimia alimenti copia:uel in cornua uel etiā in sætā.Quæ igitur in cornua capite minus sætoso hæc sunt.absumptū enī illā in rē est.Quæ autē in dentes plus quidē pili q̄ cornigera obtinēt.Capronarū enī nō nihil sortiunt.Sed minus q̄ aues his enim illud

etiam quando hominum genus in tegendi natura tribuit:sed quod illis pro copia nutrimēti multis luxuriat locis:id in capite homini abundat.Nec enim nullū habēt:nec adeo multū:ut pilorum undique excrescat congeries.

Cur unus omniū animātium homo canescit.An ꝙ pars animātium maxima pilū quot annis deciduū gerit:ut equus ut bos.Nōnulla deciduū non gerunt.Tēpus aūt uiuūt breue ut oues:& quædam alia quoqꝫ pilus utpote non senescēs canescere nō potest.at homo nec decidium gerit pilum Et longā degit ætatē.Itaqꝫ tpe consenescit atqꝫ inueteratur.

Cur uita breui ībecillisqꝫ uiribus sunt qui partem umbilico subiectam maiorem q̄ supiorē habent ptinentē ad pectus.An ꝙ uēter suā ob breuitatē frigidus est.Itaqꝫ ut uim paruā obtinet cōcoquendi:sic excremētis redūdare aptissimus est.Morbis aūt nimirū patēt qui tali uētre cōstiterint.

Quā ob causam animātiū alia nō solū coitu sed etiā sponte naturæ ꝓcreanť:alia coitu dūtaxat,pueniunt ut hō:ut equus.An ꝙ & si non aliā ob causam:tñ ꝙ aliis gignēdi tēpus breue statutū est.Ita qꝫ fieri nō potest:ut tēpus quod uim obtinet generādi amplificeť prorogeturqꝫ.Sed tēpoꝝ uicissitudine cōmutationeqꝫ:ut ꝓcreētur contingit.Aliis multo generatio ampliari solent.Et enim uel anno uel decē mentium spacio confici assolent.Quapropter uel nullo pacto:uel ex coitu ꝓcreentur illa uecesse est.

Cur æthiopum dentes candidi & candidiores q̄ cæterorum.Vungues autem non dentibus in cādore respondent.An ungues ideo nigricant:quia cutis etiā nigra est:& nigrior q̄ cæterorum:ungues autem ex cute proueniunt.

Sed cur dentes cādeant:quæ nā ratio sit.An ꝙ albescere illa solent quibus uis solis humorē detrahit dūmodo nihil supinficiať:quō etiā cerā albescere nouimus.At cutē supinficit calor dentes minime.Sed totus eoꝝ humor in uaporē a calore cōuertitur atqꝫ exhalatur.

Cur animantiū alia ꝑciso capite uel ꝓtinus moriunť uel paulopost:alia minime.An ita afficiantur quæ sanguine carēt:exiguoqꝫ cibo cōtenta sunt.Quippe quæ neqꝫ continuo cibū desiderent:neqꝫ in humore calor eoꝝ diffundať quibus rebus priuatū animal sanguine cōstās uiuere nequit.Illa uero sine respiratione uiuere multo diutius possunt.Causam cur ita alias abūde reddimus.

NONA PARTICVLA QVAE AD VOCIS SONIQVE RATIONEM PERTINENT: THEODORO INTERPRETE.

CVr sensum auditus maxime ob ortu naturæ offendi potest:an ꝙ auditus & uox ab eodem initio ꝓficisci uideātur.atqui locutio ex facili posse deprauari uidetur:quæ species uocis est.eadēqꝫ perfici difficillime potest.Indiciū huius est ꝙ postea q̄ nati sumus diu obmutescimus:deinde balbutire tandē incipimus.Principio nāqꝫ nullū ꝓferre penitus uerbū ualemus.Cū itaqꝫ facile peruerti locutio possit idēqꝫ initium audiēdi loquēdiqꝫ sit.Vox enī quædam audiendi quoqꝫ primordium est:sequiť ut quasi per accidēs nō per se omniū facillime sensuū auditus interimi possit.Argumentū autē facile oīno loquēdi principiū destrui posse.Vel ex cæteris animātibus erui licet.Nullum enim loqui ex cæteris potest:sed homini tm̄ facultas hæc data est.& hic tamē sero ut dictū est loqui incipit.

Cur omnes surdi uocem reddere per nares assolent.an ꝙ prope absunt ut rauci sint.Muti autē per nares uocē extrudūt.Eo nāqꝫ spiritus illoꝝ cōpellitur quia ore compresso sūt:quod compressum ideo est quoniam lingua his ad uocem reddendā usui nullatenus est.

Cur oēs qui natura sūt calida magnā uocē emittere solēt:an ꝙ multū in his aerē frigidūqꝫ īesse necesse est.Vis enī caloris facile ad se & spiritū trahit:& aerē eoqꝫ amplius id agit quo amplior est: Vox autem magna tum oritur cum aeris multum agitatur.utqꝫ acuta cum celeriter sic grauis cū tarde aer incitatur.

Cur omaes surdi per nares loquuntur.An ꝙ surdi uiolentius spirāt.quippe qui prope absunt ut muti sint.meatus itaque narium ductu spiritus laxior redditur:ex quo fit ut nisi per nares loqui non possint.

Cur melius audiui quæqꝫ in nocte q̄ die possunt.an ꝙ requies oīum noctu amplior est:qm̄ calor abest:unde trāquilliora quoqꝫ magna ex parte oīa sunt.Sol enī est qui oīa mouet.

Cur uoces elonginquo acutiores esse uidenť.itaqꝫ qui hominū procul admodū habentium clamorem imitantur.uocem acute emittimus:& similē his qui suā uocē in sonum astringūt tenuiorē:& strepitus quoqꝫ resonandi acutior uenit quē ꝓcul abesse palam est.Non enim nisi per refractionē existere potest.cū igitus in strepitur ratione acutū quod uelox sit:tardū aūt quod graue uoces elōginquo delatas tardiores uideri opporteret.Quæ enī feruntur eo tardius oīa mouentur quo longius a suo discesserunt principio tandēqꝫ collabunť & decidunt.utrum igitur qui imitantur uoce exili simulāt & sono tenui agere temptant uocem quæ se e longinquo defert tenuis autem grauis non est.neqꝫ exiguus exilisqꝫ uocis proferendæ usus grauis est.Sed acutus sit necesse est.An

nõ modo q imitant ea de causa ita simulát:uerũetiá strepitus ipsi acutiores existunt. causa uero cur ita sit ꝙ aer qui defert strepitũ excitat. Et quéadmodũ primũ illud obstrepit quod aeré mouerit:sic rursus aer subinde mouẽdo agat oportet ut partim mouear:partim moueat. Quo fit ut cõtinuari strepitus possit. Quippe cũ ꝑpetue mouẽti mouens succedat:donec oĩs conatus mouendi emarcescat. Quæ quidé res in corporibus nõ nisi cadere est:cũ.s.aer nõ amplius impellere uel telũ uel aeré potest. Vox enĩ cõtinua reddit cũ aer aeré ꝓpellit telũ auté fertur cũ corpus ab aere mouetur. Hic igit corpus idé defert assidue usq; ad eũ finé dũ corruat. At ibi alius atq; alius aer ꝑpetua uicissitudine ꝓfluit ꝓcedenteq; subsequés minor est. Itaq; uelocius quidé mouet: sed per minus subinde aeris qua de causa uoces acutiores e longinquo tenuioresq; sentimus. Est enĩ acutum quod uelocius est:ut ambigẽdo supius ꝓposuimus. Hæc eadem causa est cur & pueri & egrotãtes acutæ:uiri auté & benevalétes grauiter uocem emittant. Cur uero ꝓpinquis auribus uox grauior acutiorve esse minime pateat. Et oĩno cur similis ꝓiectis põderibus nõ sit causa ꝙ ꝓiectũ illud cũ unũ assidue sit idẽtidem assidue fertur. strepitus auté aer propulsus ab aere est. Itaq; fit ut pondus unum in locũ cadere tm̃ modo possit. uox autem quoquo uersus spargat sese:non secus ac si ꝓiectum põdus dũ fertur in partes frieт innumeras atq; etiá se retrorsum dispтiat.

Cur domus nuper illita magis resonat. an ꝙ maior refrangẽdi datur facultas propter leuitaté. Leuis autem ideo est: quoniá continens adhuc rimisq; ĩmunis penitus extat. nõ tamen admodũ humidá uolo intelligi. nulla enĩ refractio de limo effici põt. Hæc profecto causa est cur etiam opus omne tectorium magis resonet. Quinetiá aeris ĩmobilitas fortasse aliquid facit:congestus enĩ uniuersus q; cum sit occurrentem illũ retorquere uæhementius potest.

Quá ob causam siqs doliũ & lagenas & cætera id gen⁹ figlina inania obruat opiatq; domicilia resonare ampli⁹ possint. Necnõ si pute⁹ uel cisterna uel aliq̃ fouea in domo sit:magis magisq; ita fiat necesse est. An ꝙ rõ resonãdi nõ nisi refractio est sic enĩ potissimũ resonãdi illa reciprocatio nascitur. Ergo pute⁹ & q̃libet fouea angustiá obtinet:& aeré colligere põt. Dolia cæteraq; fictilia dẽsitaté quoq; suæ ambiẽtis formæ præ se ferunt. Itaq; utraq; de cá illud euenit. Cõcaua enĩ oĩa magis sonát:& ex quoq; ab eá rẽ sonitũ ꝑcipue oĩum reddit. Nec uero absurdũ ꝙ obruta illd faciũt: Vox enĩ nõ minus in ima se defert. Deniq; quoquo uersus atq; etiá in orbé ferri putádũ est.

Cur si uasa quis inania obruerit faciet ut magis ædificiũ resonet. An ꝙ uasa soliditate perpetuitateq; sua melius & cõcipiunt:& cõtinent aeré simulq; accidit ut ictus uehemẽtior effici possit.

Cur aqua frigida de eodé ꝓfluẽs uase acutius q̃ calida obstrepit. An ꝙ delatio aquæ frigidæ uelocior est:grauior enĩ frigida est:acutioré aũt strepitũ reddit quæ uelocior est. Calor uero & raritate alleuat & elatione. Proximũ illud est quod faces quoq; ardẽtes ictũ faciũt imbecilliorem.

Cur homini q uigilauerit uox aspior reddit. An ꝙ eius corpus ob cruditaté humescit maximeq; loco supiori:unde caput quoq; grauescit. Et cũ fauces humore redũdét:uocé aspioré existere necesse est. aspitas enĩ ob inæq̃litaté. grauitas ꝓpter obsẽptioné exultat:retardius enĩ fertur.

Cur cibo ĩgesto mox tenor frágit uocis:an ꝙ mẽbrũ illud uoci tributũ crebro cibi occursu ꝓclusũ cõcalescit:cõcalescés humoré attrahit q ob assũpti cibi humefactioũé & largior est & paratior.

Quare qui flent uocé mittunt acutioré:qui ridét grauioré. An ꝙ alteri suá ob debilitaté parũ spiritus mouét. alteri uæhemẽter intẽdunt quod facit ut spiritus uelocius fieri possit. Cõtra qui ridet resoluitur & debilitat itaq; uocé grauis ædit. Quáquá ægri acutá emittũt uocé parũ enĩ aeris mouent. at uero qui rident nõ solum parũ sed etiam leuius mouent. ad hæc qui rident spiritũ calidiorem emittunt:qui flent frigidioré. Dolor enĩ refrigeratio pectoris est. calor itaq; multũ aeris mouet:ita ut tarde feratur. Frigor autem parum ciet. idem uel in tibiis fieri nouimus. Enimuero qui spiritu inflant calidiori multo tardius agunt.

Cur pueri cæteraq; recés nata aĩalia uocé reddũt acutioré q̃ q̃ ꝑfecta ætate sũt:tũ tñ oé acumé uæhemẽtia sit:an ꝙ uox motio aeris é & acutior:q̃ uelocior. Facilius aũt & ueloci⁹ paꝶ q̃ multũ aeris mouet. Mouet aũt quotiés uel a frigore cogit uel a calore discernit. Sed cum ĩspiratio frigida admisso sit:iterior nimirũ aer tátisp cogit cũ spiritũ capimus cũq; expiratio caloris emissio fit aere sane a calore citato uox effici põt. cũ enĩ spiritũ reddimus nõ cũ capim⁹ uocé formam⁹. cũ auté nouella calidiora sint q̃ uetusta:suosq; meatus habeát arctiores minus in se aeris possunt continere cũq; calor qui moueat amplior in his ĩsit res aũt quæ moueat minor subster. Velocius utraq; de cá aer moueri põt. At si uelocius uox certe acutior dabit ob ea ipsa quæ ante retulimus.

Cur uocé qui flent acutioré emittuut:qui ridét grarioré. An qui flent intẽdendo contrahendoq; os uociferátur itaq; ꝓpere aer interior intẽto mouet. Cũq; per os transeat angustũ ferri uelocius potest. Vtraq; igit rõne fit ut uox acuta ædat. Cõtra qui ridét remisso corpe hiscẽteque ore ridét cũ igitur ob eá rem late tardeque ꝓfundant aeré merito uocé emittunt grauiorem.

Cur uocé reddũt acutá qui exptes seminis sunt:ut pueri:mulieres. decrepiti:spadones. grauem auté uiri qui firmissima sunt ætate. An ea causa est qua linea cæteraque tenuia dimensionem unam

dũtaxat sortiunť.crassa aũt plenaq₃ plures obtinẽt:itaq₃ uox ẽt tenuis unã dimensionẽ habuerit; unũ aũt & efficere & mouere facilius est q̃plura.Ergo cũ p̃dicta illa spiritũ habeãt ĩbecillũ.Nõ ni si parũ aeris moueri ab illo spũ põt.Minimus aũt est qui dimẽsione unica cõstat quẽ p̃dictis rõni bus tenuẽ eẽ uocẽq₃ talẽ ab eo ꝓficisci necessum est.Vox aũt acuta quæ tenuis est.igiť qui ꝓlifi co illo fæmine carẽt uocẽ hinc merito reddũt acutiorẽ.Viri robusti qm̃ spiritu ualeãt multũ ae ris incitare queũt:quod cũ multũ sit lente mouetur:uocẽq₃ efficit grauiorẽ.Motu enĩ ueloci & te nuis uocẽ reddi acutã iam constitit quoꝝ neutrũ ut in uiro possit existere accidit;

Cur uoces nostræ grauiores sint tp̃e hiberno.An ꝙ aer ĩterior tũc & exterior crassior est.Crassior autẽ cum sit tardius moueť itaq₃ uox grauior nõ ĩmerito fit.Adde ꝙ sõnulẽtiores hiberno tp̃e su mus q̃ æstiuo plusq̃ tp̃is obdormire solemus.Sõnus autẽ facit ut mẽbris grauioribus simus.Quo igiť tẽpore plus dormimus q̃ uigilamus:quod hibernũ ꝓfecto est.Hoc uocẽ effici grauiorẽ q̃ qui ecõtrario agiť ratio est.cum enim tempus uigilandi quod inteeuenit breue sit.habitus corporis q inter dormiendũ cõmittitur permanere usq₃ ad sõni repet tionem nimirũ potest.

Cur ex potu uomitu atq₃ frigore uocẽ emittimus grauiorẽ.An faucibus interseptis quã rem pitui tã subsistẽdo cõmittit quippe quæ aliquid fluctionis in eas detrahat aliis uomitus aut potus aliis p̃sentis tẽporis qualitas p̃ obstrictionẽ fauces reddit angustiores itaq₃ delatio spiritus tardius agi tur.Quæ autem tarda delatio est grauẽ hæc efficit uocem.

Cur uox grauior e propinquo magisq̃ e longinquo sentiri põt.An ꝙ grauior plus quidem aeris mo uet.sed nequaq̃ in longitudinẽ:ergo a longe minus sentitur:quoniã per minus spaciũ se deducit. E ꝓpinquo aũt magis. Quoniã plus aeris sensoriũ ferit audiẽdi. Acuta ꝓcul ideo audiri põt: qm̃ tenuior est.Tenue aũt omne augeri in longitudinẽ potest.Dixerim ẽt ꝙ motio quæ uocẽ reddat acutiorem ueloc or est: quod fieri põt si ut densus:sit angustus spũs sit qui aerẽ mouet.Nã & exi guus aer mobilior est: quippe qui ab angusto moueri quæat.& densus plures efficit ictus qui stre pitũ reddãt.Licet hoc in musicis p̃spicere instrumẽtis.Fides nãq₃ tenuiores cæteris eisdem substã tibus acutius consonant.

Cur uox acutior illis eẽ uideť qui lõgius absũt:tũ tñ acuminis rõ sita in eo sit ut uelocius ferať: & quod lõgius ferť:moueri tardius soleat.An ꝙ uocis acumẽ nõ solũ in uelocite mouẽdi:sed obstre pendi etiã nimia tenuitate cõsistat.Qui autẽ lõgius absunt uocẽ tenuiorẽ excipiunt ob aeris qui moueť exiguitatẽ.Motus enĩ ita marcescit:utq₃ numerus emarcescẽs in unitatẽ relabiť: si corpus in unicã dimẽsionẽ extenuať quæ tam in corpore q̃ in uoce tenuitas est.

Cur uocem acutã & exercitati reddunt :& debiles.an debiles qnia parũ aeris mouent parũ autem q̃ multũ uelocius fertur.Exercitati uero aerẽ excitant uæhemẽtius.Aer excitus uæhementer uelo cius fertur:acutũ autem in uoce:idest quod uelox in delatione.

Cur uox corrũpi his soleat q cibo ĩgesto clamitarũt:itaq₃ oẽs q uocẽ exercẽt ut histriões:saltatores: & cæteros generis eiusdẽ mane ieiunioq₃ ore exercitationẽ adire licet ĩspicere.an uocẽ corrũpi nõ aliud est q̃ mẽbrũ qua spũs trãsmeat corrũpi.Quocirca rauci quoq₃ uoce corrupta sunt: nõ quod spiritus uiciatus est qui uocẽ affirmat. sed ꝙ exasperata artaria est quæ uæhemẽte cõcalefactione exasperari maxime solita est.Quãobrẽ neq₃ qui febriũt:neq₃ qui uæhementer febrierũt statim cũ febris cessauerit cantare queunt.sunt enĩ asperis nimio ex calore faucibus.Cibis aũt spiritũ & lar gum reddi & feruidi cõsentaneũ est.Qui talis autẽ est exulceret arteriam transmeando atq₃ exaspe ret.Ratio est ꝙ cum inciderit merito uox destrui potest.

Cur uox cũ aer quidam formatus sit.Et qui cũ fertur formã sæpe illã amittat echo:idest resonãtia fiat.Cũ enĩ aer uæhemẽtius in aliquod solidũ offenderit uox nõ dissoluiť.Sed eandẽ expresse reci procantẽ audimus.An ꝙ refractio est nõ p̃fractio.sic enim cum totũ p̃manet.tũ partes ab eo duæ uniformes proficiscuntur.Quippe cũ per similem:angulum refractio existere soleat:itaq₃ uox re sonandi similis primæ efficitur.

Cur cæteroꝝ animaliũ nouella recẽsq₃ edita uoce mittũt acutiorẽ q̃ quæ perfecta ætate sunt uitu lis autẽ grauius mugiũt q̃ boues p̃fecti.An ꝙ infans quoq₃ in genere similis fœminæ eiusdẽ gene ris est.Boũ autẽ fœminæ grauius mugiunť q̃ mares cũ cætera ecõtrario agãt.At uituli similiores fœminis q̃ maribus.sunt ergo uocẽ hi grauiorẽ emittere debent.

Quã ob cãm paleis in orchestra sparsis chori uox minor sentiať.an ꝓpter asperitatẽ. Vox enĩ pauĩ mẽto minus leui occurrẽs ut minus una ita minor existit.Quippe quæ minns cõtinua sit quõ ẽt lux amplior resplẽdet in leuibus eo ꝙ nihil impedimenti interuenit quo interpelletur.

Cur sal igni ingestus mouere crepitum soleat.an quia sal parum humoris intra se continet qđ mox a calore ignis conuersum in spiritum uiolentoq₃ exiliens impetũ salem rumpit.omne autem quod rumpitur mouere crepitum solet.

Cur pueri nonnulli anteq̃ ætas ueniat qua uocabula suo tempore explanare possint fari incipiant Et ubi aliquid expresse dixerint rursus obmutescant atq₃ ut prius degunt quousq₃ solitum tem-

pus loquendi accedat. Quæ quidé a plærisq; portenta esse putant. iam aliquos etiá statim cum in lucé uenerút locutos esse ,pditú est: an magna quidé ex parte secúdú naturá hoíes prodeút: itaq; illud paucis accidit. Sed natura rõne simul hæc cótingere ac perfici solent. Quáobré simul & audiunt & uocé emittút: simul & intelligút facultate audiédi & loquunt & explicant. Euenit tamé iterdú ne hæc simul cótingant: sed ut alii prius intelligant q̃ mébrú id absoluatur quo loqui possumus. Alii cótra qui scilicet quæ loquátur intelligere nequeát. Quæ ení audierint simulate eadem reddút. Sed cú tépus affuerit utroq; iam munere naturæ fungi incipiant. Quibus auté prius sensa auditus in animo ualeant quá mébrum id absoluat quo primo uocem mouemus orõneq; condimus iis nõnunq̃ ubi iam multa intellexerint. facultas quoq; mébri illius & absolutio ,ppere cótingit maxime quidé a sóno. Cuius rei causa est q, sónus data requie. tú corpora tota tú mébra singula facit alacriora. Sed fieri potest: ut uel ob aliá huiuscemodi mutationé idé eueniat. Cõplura auté sunt quæ ut efficere ualeamus. breuissimi téporis adiuméto opus est. Et tñ eadé postmodú æque agere nequaq̃ possimus. Quotiés itaq; mébrú illud ita se habet ut liberú absolutúq; sit efficitur: ut quod per auditú intelligétiá mouit inde cú pédet fluitatq; in sensu retinet uerbúq; reddat: hinc nobis & carmina & uocabula sæpenumero nõ ex uolútate occurrút. Et quæ prius uoluntate petita diximus eadé postea nõ uolútarie dicimus. hinc etiá sæpe quæ nouimus ore explicare nõ quimus ita fieri potest ut pueri aliquid dicát: rursusq; mébrú cui fandi data potestas est. redeat ad suá naturá ac obmutescat dum tépus corroborádi alsoluendiq; ultimú ueniat.

Cur aliqua obstrepút mouéturq; subito ut arcæ quæ nullo mouéte quod sensus nouerit concitantur & crepát cú tamé potétius esse debeat quod mouet q̃ quod mouet. quæ eadé quæstio etiá de corruptione ac senectute est. Quippe cú a re insensibili oía corrúpant quæ a tpe pereút an simul guttis hoc est & lapidibus quos pláte emergétes attollút atq; reiiciút. nõ ení quod ultimú actiõis est id uel attollit uel mouet: sed hæc uniuersa cótinuatio efficit, qua quidé re insensibili accidit ut motus ille sensibilis nascat. sic etiá res cótenta spaciis insensibilibus téporis mouet. atq; in partes digeritur insensibiles. uniuersi tñ & cótinui rõne exultat & motus & obitus. cótinuú aút illud nõ in instáti tpis: sed in tpe quod ab instáti determinat. situm profecto est.

Qua de causa oscitátes minus audire possimus. An quod multú spiritus effluentis inter oscitandú aures etiá intrinsecus subit ut motio uel sensu percipi possit quá trudit ad aures maximeq; post sonum. strepitus auté uel aer uel aeris affectio est. igit cú interior renititur exteriori illi occurren ti effici ut motus interioris strepitus motú exterioris retorqueat: atq; offuscet.

Cur pueri magis q̃ uiri lingua hesitant. An ut etiá manibus pedibusq; pueri minus ualemus & ifantes ambuládi omnino facultate caremus sic etiá linguæ parú compotes pueri sumus: & infantes uerbum nullum referre possumus: sed more brutorum animantium uociferamur: uidelicet causa imbecillitatis quæ non solú hesitaté linguæ: sed etié balbutié blesitatéq; faciat. quippe cú blesitas sit litterá quádá exprimere nõ posse: eáq; nõ quálibet sed certá balbuties uel litteram ptermittere. uel sillabam hesitas alterá alteri sillabá iungere propere non posse. Quæ quidem omnia imbecillitate eueniunt. Lingua enim subministrare intelligentiæ non potest. itidem etiam uinolenti senesq; afficiuntur ,ppter debilitatem: uiris autem hæc minus usu eueniunt.

Cur uox hoíum tá metuétiú q̃ trepidátiú obtremescere soleat. An q, emigráte calore cor cõquatit. Ná utrisq; & trepidátibus & metuétibus accidit ut ita afficiat. Cú cor auté cõquatit: ictus nequaquá effici unus põt: sed plures ,pficiscant ut e fidibus laxius intentis necesse est.

Cur uocem hoíes trepidátes grauem: metuétes acutam reddát. An q, metuétibus locus cordis refrigeratur: cum calor deorsum se defert: ita q, parú aeris excitare possunt uires enim positæ in calore sunt. Trepidantibus auté calor loca petit superiora: ut etiá pudore affectis effert idé sese ad faciem. Cuius indiciú est quod plenius erubescunt: resoluit igit multúq; aeris quo loquimur efficit. Hic aút tarde propellitur. Tardú uero nõ nisi graue in uoce est.

Cur nox ad audiendú aptior est q̃ dies. Vtrú ut Anaxagoras ait q, aer interdiu stridet a sole cócalefactus & obstrepit noctu requiescit: utpote cú oís calor abfuerit. Tunc auté quæq; audiri melius possunt. cú nullus strepitus est. An q, per inanius facultas audiédi amplior q̃ plenius datur. Est autem aer interdiu densus ut qui lucé radiisq; refertus sit. noctu autem rarior q, ex eo ignis & radii decesserunt: quæ corpora esse dixeris. An q, corpora multifariá interdiu uim intelligendi dispartiuntur. inq; res uarias deducunt itaq; clara audiendi eripitur sentio. Et eo q, omnia die magisq̃ noctu agimus ipsa quoq; intelligentia negociis corporis impedita est. Sensus auté ubi seiunctus ab intelligentia est loborem uelut insensibile habet. Vnde dictum mens uidet: mens audit. At uero noctu cum noster intuitus omni sit munere liberatus magisq; intelligentia requiescat. Meatus aurium uel amplius patés uel nihilo minusq̃ die: ut capax sonoꝝ pariter est: sic melius eosdé sonos referre ad intelligentiam potest. Quoniam nec ipsa intelligendi uis quippiá agat. Nec ad aspectu temptetur ut fieri inierdiu solet.

Cur homines qui humore prolifico uacant ut pueri mulieres decrepiti & spadones uocem reddūt accutam. Viri autem qui firma ætate sunt grauiorem. An propter membri ī becillitatē quod mouere aera solet. Mouet enim exiguum aerē quod imbecillū est: exiguus uelocius fertur ꝙ uelociter fertur acutum est. an quod primus meatus qua uox pmeare soler omnibus semine uacius pusillus est. itaq; exiguū ꝓficisci ab eo potest. quod aera moueat exiguū uero cum sit uelociter per amplas superiores fauces fertur. At uiris ætate ingentibus hic amplior hebetur ut etiā qui ad testiculos ptinet. itaq; aer pluris est q inde ꝓpellitur Tardior ergo cum transeat. meriro grauior reddi potest

Cur homines lingua hæsitātes loqui nequeant uoce submissa. An quod offensaculo quodam uox sistitur retineturq;. Sed cū non pares requirantur uires: aut similis motus cum quicquā īpedit motum cumq; non īpedit emittendum omnino est. Vox autē motus est uocēq; alteriorē solēt emittere qui pro uiribus conātur. Ergo cū expellēdū quod obstat emittēdum sit altius eos loqui necesse est. qui linguæ huiusmodi uicio tenentur.

Cur iidem illi trepidātes magisquam uinolenti hereant lingua. An quoniam affectus hic similis generi stuporis quam apoplexiam uocamus parti īteriori cuipiam tribuendus est quam partem mouere nequeant impedientem propter suam refrigerationem. Vinum igitur quod sua natura calidū est refrigerationē tollit. trepidatio facit. Est enī trepidatio metus quidā metus autē refrigeratio ē

Cur strepitus extrinsecus magis intus auditur quam intrīsecus foris. An ꝙ intrinsecus cum uasta immēsa quæ adeat spacia discerpitur dissipaturq; ut pars eius uel minime uel minus sentiri possit Extrinsecus uero cum uox sese in locum arctiorem stabilioremq; aerem conferat uniuersa īgredit itaq; cū maior sit non immerito melius potest audiri.

Quā ob causam qui lingua hæsitant melācolico habitu cōstat. An ꝙ ꝓpere sequi imaginationem: non nisi esse melancolicum est. hæsitātes autē illi tales proculdubio sunt. impetus nāque dicendi præruit anteceditque facultatem eorum: utpote cū animus uisa sequatur. Balbis etiam idem aaidit. Hos etenī omnes membra uoci accōmodata tardiora habere certū est. indiciū uero ꝙ tales uinolenti reddūtur cum suas maxime imaginationes nō rationem sequunt.

Cur porrū prosit ad uocem sonorā. nam & perdici cōmodū eadem in re nouimus. An ꝙ alliū quoq; clixū delinit. & quidē porrū lentitiā quādā obtinet: quæ fauces detergere possit.

Cur cætera aīalia uocē tū acutiorē emittūt: cū ualidiora sūt. hō aūt cū inualidior est. An ꝙ hō īualidus exiguū aera mouet: aer exiguus ueIociter pmeat uelociras strepitū reddit acutiorē.

Cur melius audimus cū spiritū retinemus q̄ cū reddimus itaq; minus spirare in uenetiōe ꝑcipitur. Vtrū ꝙ per uenarū elationē uis sentiēdi locū petit supiorē cū enī dormimus deorsum se defert & crebrius tūc reddimus q̄ ducimus spiritū minime quæ audire ualemus. An etiā sanguis cū reddimus spiritū ascēdit: itaq; pars superior implet: cū tamē per inane audiamus. An ꝙ efflatio strepitus quidem est. hic autem exspirando eueniens uim obtundit audiendi.

Cur sal exiguus ocius crepat & exilit. Væhemētius autē & crepat & exilit qui plenior est. An ꝙ exiguus rumpi cælerius potest: haud enī multū idest ꝙ subeat ignis oportet cū sal ipse totus exiguus sit plenior autē ille lentius domat ꝙ plus negocii est magnū dirrupsisse q̄ paruum. crepat paruus parū qui paruus inuæhitur ictus maior magis quia magno agitur ictu: crepitus autem ictus est: ꝙ etiam robustius est magis exilit quoniā minus cedit.

Cur si salem eadē magnitudine qua modico igni ingestus crepet nimio inieceris igni uel nihil uel minus crepabit. An ꝙ prius ab igne corripitur quā rumpi possit. comburitur enim humor ꝙ cōsumptus est crepat ꝙ discissus disruptusq; est.

Cur oscitantes minus audire ualemus an quod spiritum intercludimus qui se ad autes trudat īdiciū quod strepitus in auribus nascitur cum oscitamus circunuētus autē interclusus quod illis spiritus facit ut minus audiamus ad hæc uox oscitantibus quedam oritur quæ uim audiendi īterpellare potest & cōprimi uero aures necesse est quotiens corpus se distrahit atq; intendit.

Cur uox cum apta sua natura sit ī sublime efferri ut q̄ aer quidem sit nō ī ferius sursum sed supius deorsum melius audiri potest. An quod uox aer quidem iunctus humori est qui pondere humoris grauescens deorsum labitur. non sursum effertur humoris namq; secnndum naturam interest ut deorsum feratur. itaq; ab imis sentiri plenius pōt. an hoc uoci dūtaxat animaliū reddi debeat hæc enim non sine humore profluit. illud uero accidere nimirum uel in cæteris omnibus strependi generibus. nouimus. ergo ut uisus si superius deorsum prociderit sursum uersus reflectetur sed si inferius sursum pertenderit deorsum se flectet. sic uox quæ sua natura cogitur sursum ferri ubi aeri sibi aduerso occurerrit cum p uim nequeat eum propellere qui & amplior & grauior est reflexa in partem aduersam deorsum se defert. itaq; aer qui ore motus procurrerit ratorquætur & ad ima collapsus sentiri inferius magis potest. Tale etiam est quod in resonando fieri solet uocis enī reflexus in partem contrariam agitur.

Cur uinolentis potiusq̄ sobriis frangi uox soleat: an repletio facit ut uox celeriter frangi possit. Cu

ſus rei argumentũ ꝙ neq3 chorreæ neq3 ludi oẽs ſtatim a prãdio ſed ieiunii uocẽ exercere cõſueue re.cũ igiť uinolenti ĩpleti ſint merito uoces eoꝝ potius frangi ſolent.

Cur uocẽ acutiorẽ longius audire poſſumus.an ꝙ uocis acumẽ uelocitas eſt moueri aũt ocius ſolẽt quæ uæhementius feruntur hæc longius ferri poſſunt.

Cur ſpiritu retẽto melius audire ualemus.an ꝙ reſpiratio nõnihil ſtrepitus mouet merito ergo tũc melius ſentimus cũ ſtrepitus minus eſt.minus autẽ ſtrepitus tũ eſt cũ ſpiritum retinemus.

Quáobrẽ lux quæ tenuior:& nelocior:& dedicatior eſt corpora penetrare dẽſa nõ põt:ſtrepitus autem põt.an ꝙ lux directo itinere ferť.itaq3 ſiquid recte illi ꝓfluẽtiæ lucis obuiũ ſepiat.lucẽ diclu di neceſſe eſt.at ſtrepitus:quia ſpũs eſt ferri nõ recte etiã põt.itaq3 efficiť ut ſtrepitũ ſentire undiq3 liceat non eum tantũ qui ſe recte noſtris auribus obtulerit.

Quare qui rident uocẽ grauiorem emittunt:qui flent acutiorem. an ꝙ curpore intento uox acuta depromitur.infirmũ autem quod acutum.Quæ utraq3 in fletibus ineſſe potius nouimus. Sũt enĩ & intentiori corpore & infirmiori.

Quáobrẽ cũ uox aer quidẽ formatus ſit & ſæpius diſſoluať cũ ferť.Echo ideſt reſonantia fiat.icto eiuſmodi aere inſolidũ quippiã uox ipſa nõ diſſoluatur:ſed expreſſe eadẽ ꝑcipi poſſit.an ꝙ aer refrangitur nõ ꝓfrangitur:ideoq3 totũ a toto proficiſcitur.Tum etiã affectus hic non niſi de re ſimili exiſtit.Quippe cum aer reflecti de aere ſoleat in cauo non de cauo.

Quáobrẽ cum ſimul uocẽ multi emittunt:unuſq3 tantũ q̃tum ſinguli reddit.multoꝝ uox illa:neq3 parẽ uocis nnius offert ſeſe.Neq3 longius pro ratione deducit.An ꝙ ſinguli proximũ arcẽ propellunt nõ eũdẽ:niſi paulo tenus.quod ſimile euenit:ut ſi multi quidẽ ꝓiiciant lapidẽ:ſed ſinguli aut magna eoꝝ pars mittat diuerſum.Neq3 enĩ ibi lõgius aut pro rõne longe lapis ullus deueniet. Neque hic longius cũctaꝝ q̃ unius uox ꝓterit audiri.Vox etenĩ tanta nõ unius eſt:ſed multoꝝ.Recte igiť propinquo uox multa eſſe uidetur quãdoquidẽ lapides quoq3 illi multi ita uideri atq3 idẽ aſſequi poſſunt.At e longinquo pluſq̃ ſingulæ ſint ſentiri nõ poteſt.

Cur trepidantes uocem reddimus grauiorẽ metuẽtes autẽ acutiorẽ quãq̃ etiã pudor genere metuendi cõtineť.An multũ inter ſe affectus hi diſtãt.Quos enĩ puduit erubeſcunt trepidatio aũt pudor quidã eſt.Qui uero metuũt pallent cõſtat igiť calorẽ in metu partẽ ſupiorẽ deſerere ut parũ aeris præ ſua exilitate mouere ſpũs poſſit.uelociter aũt ferri põt quod exiguũ eſt:uocis uero uelociras nõ niſi acumen eſt.his cõtra quos puduit.calor partẽ ſupiorẽ ideſt pectus petere ſolet.Cuius rei ĩdiciũ erubeſcens faciẽ affert:ampliorẽ autẽ aerẽ amplior potentia mouet.Tardius uero omne uertur quod amplius eſt tarditaſq3 in uſu uocis nõ niſi grauitas eſt.

Quæ cauſa eſt ut lingua hæſitantes aliqui fiant.An mẽbri quo loquimur refrigeratio cauſam habet & tanquã ſtupẽs & attonitũ membrũ id eſt.itaq3 a uino cõtinenteq3 oratione cõcelefacti:uerba facilius poſſunt copulare.

Cur homo ſolus ex omnium animãtium numero lingua hæſitans oriť.An ꝙ ſolus compos ſermonis eſt:cætera uocem tantum obtinent.Qui autem lingua hæſitant.uocem quidem producũt.ſed uerba copulare ſermoneq3 condere nequeunt.

Cur ſobrii tpe hiberno uocẽ acutius mittimus uinolẽti aũt æſtiuo grauius.An uox acutior quæ uelocior eſt.uelocior autẽ quæ corpore intento ſe promit.Sobriorum uero hiemeq3 corpora magis conſtat q̃ uinolentoꝝ æſtateque calores enim teporeſq3 copora reſoluunt atq3 claſſant.

Cur homo ſolus omniũ animãtiũ lingua heſitãs ꝓuenire põt.Vtrũ ꝙ etiam mutus ſolus exiſtit. linguæ aũt heſitatio mutitas quædã eſt.nec mẽbrũ quo loquimur abſolutũ habetur.An ꝙ homo ſolus compos eſt ſermonis:cætera autẽ uocem dũtaxat ſortiuntur.linguæ autẽ hæſitatio ut nomen declarat unum nõ eſt ne promptam continentemq3 parit orationem.

Cur homini uox ſerius perfici ſolet q̃ cæteris quibus data eſt uocis proferendæ facultas.An ꝙ uocis humanæ genera & diſcrimina q̃plurima ſunt.cætera enĩ animantia litteras uel nullas uel paucas exprimere poſſunt.Quod autem ſũmenarium plurimiſque diſtinguẽdum differentiis eſt id tẽpore longiſſimo perfici neceſſe eſt.

Cur cætere ſpeciei eiuſdem animantes uocem fundunt eandem:homines autem uariam & multiplicem agunt.An hominum etiam uox una eſt multa autem genera loquendi.

Sed cur cõmunis hæc una hominum uaria eſt:cæterorũ autem ſimplex. An homines multas ꝓferre litteras poſſunt cætera uel nullam uel duas aut tres exprimunt in ſonas quæ uocalibus iunctę locutionem cõficiunt:oratio autem non uoce ſed uocis affectionibus ſignificãdo abſoluitur. At uocis affectionis littere ſunt.Quinetiam pueri non ſecus ac beſtiæ ſuas exprimunt appetitiones: utpote qui nõdum proferre litteras poſſunt.

Cur aſpectus corpora penetrare ſolida non poteſt:uox autem poteſt.an ꝙ aſpiciẽdi delatio ſimplex eſt quæ per directum atq3 profluere ſoleat ad lineã cuius rei indicium ſolis radius eſt.& ꝙ niſi e regione cernere non poſſimus:uox autẽ motu multiplici ferri poteſt. Quippe cum undiq3 liceat au

dire. Quotiens igitur aspectui directus ille impeditur progressus: eo scilicet q̃ res obiecta incondita siue indisposita turba cõstipatur transpicere nequit. at uox qm̃ quoquo uersus profertur oĩa ꝑreptat penetrat trãslapsatq; audiri undiq; põt in humoribus tamẽ facultas trãspiciãdi oculis data est uoci aũt nulla: uel minima quãquã humor tenuior q̃ terra est. quoniã humoris meatus parui densi continuatiq; sunt, ut minime aspectus impediatur. quo minus tramite directo ingredi possit Hæc eadem causa est, cur etiam per uitrum quod densissimum est transpicere liceat per ferulã que rara solutaq; est non liceat. in altero enĩ meatus respondent inter sese inferula altera uariant. Nec quicquam iuuat amplos esse meatus, nisi recte ad lineam positi sint. Vox aũt minime in aqua fieri potest. Quoniam minus aqua inanit quam ut aerem capere uocemq; transmittere possit. Vox enim aer quidam est. Haud enim omne rarius permeari se patitur, nisi etiam meatus ei respondeat q̃ permeare conetur. & congruat. ut uis etiam colligẽdi & contrahendi sese dest. Nisi meatus capaces corporum sint quãquam q̃ rarum est molle est. & tale ut in seipsum coire possit. Verum nõ nulla præ nimia suorum meatuũ angustia colligi impediuntur ut uitrum Quippe ut flecti contrahiq; non queat, quamuis rarius ferula quam est ratione prædicta Vt etiam aqua & quicquid aliud generis eiusdem. Vnde illud quoq; palam fit non quod rarius raro molliq; uel eodem, uel proximo est id magis in seipsum colligi posse & adduci. causa enim omnibus. eadem reddenda est.

Cur uox quãuis minor reddatur adimendo speciem tamen seruat eandem. An q̃ cum his ipsis miscetur quæ dempseris. Res autem mixta non partim est: partim non est sed usqueq̃q; talis est. æque igitur quibusdã undiq; detractis æque cõtrahitur. ut necesse sit simul & minorem esse & similem.

Quid est quod linguã faciat hæsitare. Vtrũ calor efficiat ut procatiores sint, itaque offendẽdo haberet quasi insalebris, quomodo affici iratos homines nouimus, incẽdũtur enĩ incitantur hanelitãt spiritu redũdant, igitur præ nimio caloris feruore. Hanellãt aũt qm̃ frequẽs spiritus est, nec anticipat quatenus se tẽpore respirandi promere possit. An potius cõtra ut loci quo uocem mittimus refrigeratio cãm det tanquã mẽbrorũ id attonitum obstupescat, itaque afficiatur ut uel concalefacti a uino aut perpetua oratione uerba expeditius possint copulare.

Cur tẽpore hiberno uoces grauiores redduntur. An q̃ aer crassior est. Talis aũt cum sit motus tardior prouenit, itaque uox redditur grauior. An q̃ aer per pectus lentius permeat fauces autem intersepi & constringi a frigore pituitaque distillante coguntur.

Cur pueri mulieres: spadones: senesq; uocem reddant acutam. An q̃ motus uelocior qui acutior est Et cum genus idem sit motu facilius est quod minus q̃ quod plus est. Quãobrem qui firma ætate sunt, plus aeris trahere possunt plus igitur illud tradius permeans uocem efficit grauiorem pueris & spadonibus contra res euenit Quoniam minus aeris capiunt. Senes autem ideo tremũt quoniam uocem continere non possunt, quomodo imbecillibus ac pueris usu euenit cum lignũ præ longũ parte extrema ceperint. Alterum enim extremũ quatitur quia nequeunt superare quod tenent & uincere quod idem & trepidantibus hominibus & metuẽtibus: & rigẽtibus causam uocis tremule afferre credẽdum est. Cũ enim qui uocem ita emittit eius calor pulsus ab affectibus illis intro se colligat maxima ex parte reliquũ quod exiguũ extat uocem continere non potest. Quapropter quatitur atq; intremit unde artium liberalium professores qui se solitos trepidate nouerunt principio agunt uoce submissa dum residẽant & stabiliantur uocem enim exiguam uincere continereque facilius possunt.

DECIMA PARTICVLA QVAE AD RES TAM BENE QVAM MALE OLIDAS PERTINENT THEODORO INTERPRETE.

Vr suffimenta omnia minus e propinquo sentire possimus. Vtrum q̃ odoris delibatio aere temperata ualidior redditur, ut mirra medicinalis suauior est, an contra agitur. Vt ignis ui sua cremandi tollit odorem qui per sufficũ effluat. & quidem apud carbones ipsos nihil redolent longius uero purius tenuissimũq; feraẽ quod oleat.

Cur odores tam suffimentoꝝ q̃ florum minus suaues e proximo sentianẽ. Vtrum una cũ odore terræ quoq; particulæ ꝓdeunt, quæ præ suo pondere ante currunt q̃ ad sensũ odor deueniat itaq; longius ille sincerũ se offert an neq; cũ principiũ ꝓximũ ẽ neq; cum admodum se motum odor abunde effluere potest. Nam si proximum nondum large emanat si remotissimum distrepitur.

Arbores reddi odoratas aiunt in quas cælestis arcus decubuit. Vtrum uerum hoc sit, an falsum. Et si uerum quam ob causam ita eueniat. ergo nec omnes arbores nec semper aliquas oderem ita acquirere palam est. Etenim sæpe arcus cælestis constitit, & tamen arbores nihil odoris spirarunt. quod quidem sensum mouere posset. Cumq; odor contrahitur accidit enim id aliquando itaq; narratur non in quaq; materiæ contrahi potest: causa uero per accidens ad arcum referenda est: præ-

fertim si arcus ipse nulla natura sit.sed obtuitus refrāgendi tantum affectio.Prouenit autem odoris ille affectus.ut dictum iam est non qualitercumq; se materies habeant.Neq; enim in uiridi neque in arida.sed in usta post aquam quæ arcui superuenerit certam reddi suauitatem odoris pastores referunt maximeq; ubi aspalathus aut etiam ramnus est.& genus ex his aliquod quorum flos suauiter olet.Ratio autem odoris eadem est quam etiam de terra aīaduertimus:hæc enim cū feruet atque inuritur quod ediderit principio bñ olet.Enim uero quæ parce humido quendam in modum recaluerint odorata redduntur.humor enim cōcoqui calore nimirum potest. Qua de causa totius quoque orbis terrarum quæ ad solem orientem spectant odoratiora exurgunt q̄ que ad aquilonem.Et eorum ipsorum quæ ad ortum plus uergunt:qua que ad meridiē. eo quod loca Syriæ & arabiæ terrosiora.Africæ uero arenosa siticulosaq;.nec enim humorem nimium ī esse oportet:concoqui namq; nimius non potest nec nullum sic enim nullus uapor inde extringi potest:q̄d uel in ea materiæ solet accidere quæ & nuper conbusta sit & tale habeat genus ut secum odoris ferat suauitatem quæ quidem res floribus declarari potest.odor enim in.eos transmittitur.Sed fieri putant in his quibus e cælestis arcus institerit quoniam nunquam id sine aqua effici potest.Cum enim materies imaduerit caloreq; ī terriori concoxerit respirare iam īcipit uaporemq; iter se conceptum emittit.Nec uero aquam nimiam accessisse oportet eluit enim atq; extinguit calorem ab igne iniectū quæ nimia uenerit.Quæ autē aquæ post arcū solēt īcedere nō multæ:sed sēper pene mediocres adueniūt:& si plures cōstiterīt arcus aq̄ nō large sed sæpe & parce accedit.Quāobrē nō īmerito cū hoc ita fiat q rē īsignē p̄ter arcū nullā aspicerēt causam odoris illi attribuere.

Cur flores & suffiméta suauius elonginquo olent:e propinquo autem herbā alia potius redolent ali fumū.An quia calor quidam natura odoris est odorataq; omnia calida sunt calidum autem quod que leue est.itaq; cum longius permeant:odorem deferunt suum secretiorem uendicatum que ab cæteris tum foliorum tum fumi: qui uapor aqueus est odoribus qui comitentur eum ipsum.An cum in propinquo sunt admixta illa cum his una redolent:quibus inherent.atque ita odorem deprauant.

Cur omnia plenius olent cum mouentur.An quod excita plus aeris in plent q̄ quiescētia.itaq; ocius ad sensum nostrum odor transmittitur.

Cur tēpore hiberno minus olfacere possumus minimeq; per gelu & glaciē.An q aer a frigore immobilior redditur.itaq; motus nō æque proficisci a corpore odorato pōt scilicet propter difficilē delibationis motum & aeris quo inuehitur.

Cur acrius aromata olent cinere suffita quā igne & plenius ac diutius suum seruant odorē cum cinere suffitur.An q in cinere minus concoqui odor potest itaq; plenior est.Ignis autē quod celeriter uires eorum domat & concoquit odorem commutat.Concoctio enī rei concoquendæ commutatio est siue alteratio.

Cur rosæ suauius olent quorum umb licus asper q̄ quibus leuis. An q suauius olent quæ modum consecuta sunt suæ naturæ.Rosa autē spinosa natura est.ergo suauissime ideo olent:quod magis secundū naturam constiterunt.

Cur odores proximo nimis suaues tam suffimētorū q̄ florum spirāt. An q portio terrena una cum odore se defert quæ ut in proximo mixta uim hebetat. sic in longinquo p̄na defertur ac decidit. Hinc etiam flores contusi suum amittunt odorem.

Vtrum odoris natura fumus sit:an aer:an uapor. Hæc enim inter se differunt. Qua alterū ab igne alterū & sine igne effici potest. Et utrū a sensu aliquid in res odoratas an ab illis in sensum. Quod aera proximū moueat. At si ab illis aliquid delibarent. Minora certe ob eam rem reddi oporteret nunc autem quæ odoratissima sunt:hæc potissimū eadem uidemus edurare.

Cur aromata cinere suffita acrius olent quā igne. An q in cinere minus concoqui odor potest.itaq; plenior est.multū ergo partis quoq; terrenæ respirat fumusq; reddat. At ignis terrenū p̄pere illud rapit.Itaq; odor purior ac sincerior sine ullo fumo ad sensū deuenit. Vnde etiā fit ut flores triti herbetius oleant partē enī terrenā ut contritus mouere potest.sic lētus calor absumere nō potest.

Cur omnia odorata tam sæmia q̄ plantæ urinā ciere possint. An q calida & tenuia sunt tale autem quodq; urinā citat.celeriter enim calor inditus ille extenuat: Nec odor ipse aliq̄ corpulentia concretus est.Nam & quæ nō bene olent uelut allia ui sui caloris urinam mouent. Vel potis uim resoluendi liquæfaciendiq; obtinent. Calida uero sæmia quæ bebe olēt ideo sunt quod odor omnino calore efficitur:foetita sane inconcocta sunt.Nec solū calida uerūetiam plene esse concocta debent quæ prouocatura urinam siut: ut una descendendo humores possint extenuare.

Cur uinum dilutum olere ocius desinit quam merū. An q dilutum imbecillius mero est. Quod autem imbecillius est a quocūq; mutatur q̄ quod ualidius. Tum etiam uinm dilutum facilius affici potest quam merum.Quod autem affici facilius potest:id & recipia a quouis & recipere quoduis facilius porest.ita fit ut merum odorum dilutum in odorum fit.

Cur fœtidior urina redditur quod diutius in corpore mãſerit:ſtercus autẽ minus. An ꝙ ſtercus ꝙ diutius retntũ ſit eo magis ſicatur. Quod autẽ ſiccius eſt minus id putredini patet: Vrina cõtra effici craſſior ſolet recenſque potioni ingeſte ſimilior eſt.

Cur eſculenta male olida minime his olere uidentur qui illa ederunt an ꝙ olfatũ per uim ad palatũ habemus. Idcirco ſenſus hic propere ĩpletur. Itaq; nec in teriorem odorem quæ amplius percipere poteſt. Principio enim omnes ſentire queunt ubi autem tetigerunt non inſuper poſſunt quaſi iã res conſociata natiuaq; reddãt. & exterior ſimilis ille oblatus deliteſcit obtentu interioris.

Cur flores cotuſi deterius olent. An ꝙ pars terrena quæ flori ĩheret odori ꝑmiſcens ſcſe ui inhebetat odorandi.

Cur animantium nullum ſuauiter olet. Excepta panthera: etiam ipſis beſtiis ita olet. ferunt enim ſuauem illis olentiam ab hac reſpirari. Stirpium autem multe & intregræ bene olent. & corruptæ ac aridæ magis: magiſq; ſuauẽ reddũt odorẽ: utrũq; mali odoris cauſa cruditas quædã excrementi eſt Quamobrem ſudores etiam aliqui atq; aliquando ita olent: ſed e morbo maxime uiciantur quib⁹ tales eſſe non ſolent. & flatus etiam ructuſq; crudorum fœdius olent. quã eandem cauſam de cæteris quoque proprtione animaduertiſſe oportet proportione inquam quod animaliũ carne uacantium generi æſtimandum aliquid eſt quod carnis uice habeatur. Nam excrementum crudum uel ĩ hoc eſſe nouimus. Hoc igirur & uiuis cauſæ fœdi alitus eſt & mortuis cum putreſcit. Quãobrem pingue os pilus fœdum nunq̃ reddunt odorem ſcilicet illam ob cauſam quod pingue concoctum eſt Oſſa & pili humore uacant At genus plantarum nullum intra ſe cõtrahit excrementum. an etiam plantis aliquid ineſt. Sed quia ſicca & calida ſunt natura: humor eorum non feculentus eſt: ſed cõcoqui expeditius poteſt. Conſtat hoc etiam plagis terræ quæ ut feruentiores ſic odoratiores ſũt ut. Syria: ut arabia. & muneribus earũdem regionum. quæ ſicca & calida nouimus. hoc idẽ probare poteſt. nullã aũt ſentire putredinẽ poſſunt quæ huiuſmodi ſunt. At animalium genus tale nõ eſt itaq; excrementa eius cruda fœtidaq; ſunt. flatuſq; itidẽ olent ꝑemptis quoq; aĩantibus humor putret plantis minime. Quippe cũ humore plantarũ geuns haud quaq̃ redundet.

Quã ob cauſã res male olide grauius olent cũ calent q̃ cũ frigent. An ꝙ natura odoris uapor qdã & delibatio eſt: quæ calore exiſtũt. motus etenim quidam ſunt. Calor cutem mouendi uim obtinet frigor contra efficit ut res conſiſtat & cõtrahant deorſum etiam refrigerata omnia ferunt. Calor autem odoreſq; oĩs ſurſum ferunt. Tum quia ſiti inaere ſunt tũ quia ſenſoriũ eorum ſupra non infra habetur. Quippe cũ odor ad cerebrũ penetrans mouere ſoleat ſenſionem.

Cur ſi quis allia ederit urinã redolentẽ alliũ reddet: cũ tamẽ allia plæraq; odoris uæhemẽtioris ingeſta nihil in ſuã qualitatẽ urinã poſſint cõuertere. Vtrũ ut quibuſdã ſcholæ heraclitæ placet: quod ſicut in uniuerſo ita etiã in corpore noſtro expiratur: deinde uapor denuo cõcreſcit. Vtq; ibi humor: ſic urina hic eſt exalatio aũt alimenti nbi reuertit unde ꝑdierat odorẽ eundẽ nõ ĩmerito recipit quippe quæ illud reddat in quod ſeſe cõmutarit. an ſi ita eſſet cætera quoq; idem facere deberent quæ uæhemẽtẽ ſpirãt odorẽ. Nũc autem nullũ hoc poſſe efficere nouimus ad hæc uapor qui poſtea cõcreſcit nõ ad ſtatũ priſtinũ redit. Verbi cauſa ſi uapor uini exalarit nõ poſtmodũ in uinũ cõcreſcit: ſed in aquã. Itaq; falſum id etiã illi referũt. ergo alliũ ſolum ex omniũ numero quæ odorẽ ſimul & næhementẽ: & urinæ mouẽtẽ reddunt inflare uentrem inferiorẽ poteſt. Cætera. n. uer ſurſum mouere ſpiritũ ſolẽt: ut radicula nel urinã citare nõ queũt. Alliũ uero tria nimirũ hæc facit: ut & urina augeaẽ: & ſpiritus excitetur iſq; deorſum nõ ſurſum quæ quidem ſitus ueſicæ teculorũq; ideo ſentit ꝙ & uicino eſt: & ſpiritui opportunior habent ut tentigo abũde declarat. Cõſtat igitur ut excremẽtnm allii ominũ maxime huiuſcemodi ad ueſicã poſſit una cum ſpiritu deuenire ꝙ permiſcẽs ſeſe odorẽ plene urinæ cõmittat.

Quã od cauſam ora hominum qui nihil ederint ſed ieiunarint grauius olent: quod ieiunã graue olẽtiam appellatur. eorum autẽ qui aliquid ederint non olent: cum tamẽ eoꝝ magis olere debeãt. An ꝙ uentre ĩani minuſq; agitato aer factus calidior ſpiritũ excremataq; pituitoſa ſua ĩmobilitate putrefacere poteſt. calidiorem autẽ affici argumẽtum eſt ꝙ uel ſiti parere ieiuniũ ſolet. at ubi ederimus odor ciboꝝ grauẽ illam olentiã offuſcat ut maior minorẽ. calor enim ciborũ calorem ꝓcedẽtem illum exuperat ita ut nihil affici poſſit.

Cur alæ omnium maxime parcium noſtri corporis male olent. Vtrũ ꝙ omnium minime reſpirare poſſunt malus autem odor locis huiuſmodi cõtrahi maxime ſolet quoniã putredo quiete interioris qualitatis cõſiſtit. an ideo ꝙ immobiles inexercitateq; habentur.

Cur homines qui uirus redolent. hirci fœdius oleant cũ ſe odorifice unguentarint an hoc in multis accidere ſolet. uelut cum acido dulce cõmixtum eſt: dulcius totum exultat: tũ etiam oẽs poſtq̃ ſudarunt: grauius olent. unguentũ autem cõcalefaciendi uim hẽt itaq; ſudorem põt prouocare.

Cur hominum incoruorum gibborũq; halitus grauior ac fedior eſt. an ꝙ locus pulmoni accõmodatus cõcluſus flexiſq; a ſua ꝓceritate eſt amplius ĩtercluſus putreſcat.

Cur magna pars sudori pmixta male olet aliq̃ uero suauior reddit̃ aut nihil deterior. an quæ motu tractatuq́ cõmutari solent hæc deteriora reddũt.quæ aũt eadem psistere possunt:hæc suauius redolent.at sũt quæ resistere q̃unt quõ etiam florũ quibus odores cõficimus. alii cõtusi uel cõcalefacti uel excitati exolescũt.ut uiolæ albæ.alii sibi similes ut rose.& unguẽtorũ igit̃ quæ ex floribꝰ huiusmodi sunt cõmutari utique possunt quæ nõ suut neq̃unt:unde rosaceũ cõmutari minime nouimꝰ & quidem quo sudores fœdius olent eo.grauius unguentũ quoq; reddere uidetur q̃m rei sibi contrarie se permiscet.ut mel cum sale non magis sed minus dulce sentimus.

Cur oĩa plenius olẽt cũ mouentur.an ꝙ aera ĩ plent itaq; odor cicius ad seipm reducitur.

VNDECIMA PARTICVLA QVAE AD REGIONVM HABITVS PERTINENT.

c Vr efferis & moribus & aspectu sũt qui in nimio uel æstu uel frigore colũt. An eadem causa est.opima enĩ tẽperies nõ corporis solũ:uerũetiã ĩtelligẽtiæ hoĩs ꝓdest excessus autẽ oẽs dimouẽt & ut corporis ita etiam mentis temperamentum peruertant.

Cur frumẽtũ in põto frigori expositũ diu reseruari ĩtegrũ põt.an ꝓpẽe qa humor alienus una cũ calore euanescit ut ĩ uuis fieri nouimꝰ.alia.n.frigore alia calore exalant.

Cur potius in frigidissimis terris ardores febrũ fiant. An ꝙ frigus calorẽ intus circunobsistit cuius rei contrariũ æstiuo tẽpore agitur.partes nãq; iterne frigidiores redduntur : ardor autẽ febris est:ergo partibus refrigeratis exterioribus caloris copia ĩteriores redundant.

Cur blesis pedibus æthiopes sunt & ægyptii. An queãdmodũ lingua ita etiã corpora animantiũ deprauari a calore solent quod etiã pili declarant quos illi crespiores q̃ cæteri gerunt: crispitudo nãq; ueluti pilorum blesitas est.

Cur temporibus austrinis initus potius generant. An ꝙ largior humor tardius crassescit: austrinis autem humor temperamẽti facit ut sæmẽ reddatur humidius.

Cur locis palustribus ulecra capitis curari celeriter possunt crurium autem tarde. An ꝙ humor est grauis:quia terrenus est.omne autem graue tendit deorsum:ergo ulcera superiora cõcoctioni sũt opportuniora:quoniam humor delapsus ad ima est:ĩferiora autem ipsa multo excremento putrefactuq; facili redundãt.

Cur qui loca ædita apertaq; colunt tardius senescunt:qui autem caua & palustria ocius:an senectus quædam putredo est:putret autem quod quiescit:nullo modo aut minus ita efficitur quod mouetur ut aqua profluens & cõclusa.igitur ut locis æditis aer undiq; afflante spiritu agitatur:ita cauis manet ĩmotus. Ad hæc locis apertis purus diuersus assidue propter agitationem aer habẽt. palustribus impurus ideq; semper emarcescit.

Cur timidi sunt qui loca feruida incolunt:fortes qui gelida. An ꝙ natura contra quã loca & tempora se habet:quoniam si se similem ageret cito periret.sunt autẽ fortes qui calida sunt natura. timidi qui ex angues refrigeratiq; sunt.fit igit̃ ut qui loca inhabitant calida refrigerentur: qui frigida concalcant.utriq; tamen corpore magno adolescunt:eo ꝙ qui frigida colunt insito calore abũdãt quia calida calore loci refouẽtur.quippe cum in calidis atq; a calore loci refouẽtur.quippe cum in calidis atq; a calore incrementum sequatur:frigusq; uim astringendi constipandiq; habeat. cũ igitur alteri principium inter se uæhemẽs augendi obtineant:alteri nullo externo frigore impediantur:merito utriq; augeri possunt plenius homines nostræ regionis augeri ideo minus possunt ꝙ & principium illud in se imbecillius continent frigore constipantur.

Cur diutius uiuunt qui locis calidis suam degunt ætatem. An quia natura sunt sicciore firmius autem diuturniusq; quod siccius est:mors autẽ quædam putredo est.an ꝙ mors caloris interioris refrigeratio est.refrigerari autem omnia solent ambiẽtis aeris qualitate. qui ut locis calidis calet sic frigidis friget:itaq; interiorẽ calorem ocius magisq; corrumpit.

Quã ob causam qui calida loca habitant uiuere diutius possint. An ꝙ humorem calorẽq; amplius seruant quarum rerum interitus mors est.

Cur locis palustribus effiei sõnulentiores solemus an qđ magis in hisipsis refrigeramur refrigeratio autem cum quædam requies sit sonnum nobis conciliat qui inter quiescendum solet accidere.

Cur qui innauibus degunt quãuis in aqua coloratiores tamen sunt q̃ qui in paludibus. An loca cõmode aspirata coloris prebere hilaritatẽ possunt. pallidos autem humor effici cũ putrescit quod euenire ĩmobilitatis causa solet quamobrẽ suppallidi sunt qui loca palustria colunt.

Cur locis hibernis æstus fieri uæhementiores q̃ tepidis soleant.utrũ ꝓpter nimium aeris humorem enim uero caloris opera eiusdẽ aqua reddi potest calidor q̃ aer quoq; humidior acrius quam tepidus ille recalescere potest.an non calidor aer locis huiuscemodi est:sed esse ob uæhementiam qualitatis contrariæ uidetur.

Qua de causa qui meridie uersus hitãt nigris oculis potius nascuntur.an ꝙ oculi cæsii caloris in

terioris exupantia redduntur sic eiusdem absentia nigri efficiuntur.ut empedocli etiã placet.ergo quemadmodum qui aquiloné uersus positi sũt oculis cesis ideo nascuntur ꝙ calor interior effluia frigore exteriori uetatur ita qui ac meridié uergunt continent quidam suũ humorem propter aeris circũfusi teporem ob uium sed calorem continere.non queunt.ꝙ nihil extrinsecus est ꝙ obsepiat atq; arceat.itaq; humor qui relinquitur nigrescit.lucis enim absentia omnia offuscari opacari ꝙ solét.an reliqui corporis colorem oculorum color imitatur itaq; qui aquiloné uersus inhabitant ut ipsi albo corpore sũt sic oculos quoq; cæsios habent.hic eteni color prope albũ est.& q ad meridiem sunt ut ipsi nigri ita etiam oculos nigros sortiuntur.

Cur locis calidis hoies sapiẽtiores sunt q̃ frigidis.utrũ eadem de causa qua etiã senes q̃ iuuenes sapientiores.Et eni qui sedes frigidas habent frigore loci absistente longe calidiores q̃ sua sint natura redduntur:itaq; uinolentis admodũ similes esse uidentur:nec ingenio ualét quo prospiciant rerũq; rationes inquirant.Sed fortes fidentes sperantesq; sunt.contra qui loca calida habitant: sobrii propterea sunt quia possunt satis refrigerari.Fit auté quaq; in re ut qui metuũt magis q̃ qui cõfidũt uelint inquirere.Itaq; magis ualeant inuenire.An ꝙ antiquius genus hoc hominũ est:cæteri enim eluuie piuerunt:ita ut tanq̃ iuuenes sunt ad senes qui loca habitãt fridida ad eos q calida colunt.

Cur timidi qui loca habitãt calida:fortes qui frigida. An ꝙ natura contra quã loca & tpa se habét. Quoniã si se similẽ ageret piret breui:fortes auté sunt qui natura calida cõstãt.Timidi qui frigidi sunt.Accidit ergo ut qui calida colũt refrigerari nimirũ possint.Cũ enim solutũ rarũq; corpus eorum sit calor foras profluere potest. Qui autem in frigidis sedent sua cõcalescunt natura:ꝙ a frigore exteriori caro déseturːcuius désitate calor colligi intus potest.

DVODECIMA PARTICVLA QVAE AD LITTERARVM STVDIA PERTINENT. THEODORO INTERPRETE.

Vr alios si legere cœperint sõnus occupat etiã nolétes:alios uigilare uolentes liber susceptus reddere puigiles põt.an in qbus motus spiritales sunt.s.ob frigiditaté uel naturæ uel materiæ melãcolice qua excrementũ spiritale crudũ causa frig ditatis consistit his cũ intelligẽtia moueť insistésq; alicui intelligere nequit repelliť mot⁹ alter qui refrigerãdi uim habet.itaq; potius dormire incipiũt.at ubi aliqua in rem suam ĩtelligẽtia firmarũt.Quod lectio facere solet nimirũ a motu spiritali illo mouenť.Cũ nihil sit ꝙ eũ repellat.Itaq; dormire nõ possunt quorum auté secũdũ naturã habitus é eorũ uirtus ĩtelligẽdi cũ aliqua in re cõsistit.Nec uarie se dispergit.Cætera quoq; sita eo in loco hærent:quorum requies sõnus est.Vbi aũt mens cõstiterit & quasi fatigata succubuerit caput aggrauat:utpoie quæ sita in eo sit sõnũq; ĩducit.ac cũ secũdũ naturã animus noster agitať nullo tũ sõno pmiť.Tũ eni maxime uiuit.uigilãtia auté quã sõnus causa potius est cur uiuere ualeamus.

Cur cõtentiosa disputatio ingenia exercere possit.an ꝙ in eo disputandi genere accidit ut crebro qs aut uincat:aut uincatur.protinus ergo contentiosus hinc homo redditur .quando uel uincendo p læticiam magis magisq; aducitur ut in cõtendendo pseueret.uel uictus enititur ut quod amisit recuperet.Quod idem uel in cæteris certandi generibus euenit . Quãobrem sæpe inter pugnãdum quamq̃ quis inferior est tamen cessare minime patitur.

Cur homines in orando exemplis & fabulis potius geudent q̃ commentis. an gaudent quia & discunt & celeriter discunt:at qui per exempla & fabulas facilius discitur . Sunt enim quæ explorata habeantur & particularia sint . Ratio autem commentandi domostratio ex uniuersalibus est. quæ minus quam partes nouimus.ad hæc iis credere magis solemus.quæ plurium testimonio cõfirmantur . exempla autem & fabelle testimoniorum speciem gerunt . fides autem præfacilis est quam testimonium fecerit.additur ꝙ uerisimile qsq; libentius discit exemplum auté & fabelle ré non nisi similem docent.

Cur oratorem imperatoré & mercatoré callidum appellare solemus.tibioné histrioné hoc appellare nomine nõ solemus.an ꝙ illorũ facultas siue cupiditate est: nititur eni tm̃modo ad oblectationem horum autem conatus omnis ad plus acquirendũ sibi cõtendit.bonus enim orator & imperator & mercator est:qui plus sibi acquirere potest calliditas auté in acqrendo maxime sita est.

Cur hominem philosophũ differe ab oratore putemus.An ꝙ alter qdnam iusticia sit cogitat : alter q̃ iniustus sit aliquis spectat:& alter qualisnã tyrãnicus tenor sit.Alter tyrãnũ quépiã eẽ aĩaduertit.

Cur in iis studiis quæ aliqui sibi delegerĩt q̃q̃ interdũ prauis libentius tamé q̃ in honestioribus uersantur uerbi gratia : pstigatoré aut nimiũ aut tibitionem se potius esse q̃ astronomũ aut oratoré uelit:qui hæc sibi delegerit.an uolũt quidem nõnulli res honestissimas tractare. sed quoniã miuns sibi confidunt posse efficere ideo non ita agunt.an ꝙ rem in qua sese qsq; posse pstare arbitratur eam deligit sibi quam auté deligit eidem operã dat illi obseqns parté diei maximã ut seipse uincat seq; sit pstantior.Quinetiã q̃ principio aliq sibi delegerĩt qbusq; insueuerint in his ne iudicare qui

dem possunt quid nã melius sit Aius enim eorrum corruptus iã est ,ppter paruas delectiones:
Cur aliis si legere cœperint sonnus occupat & nolentes alios uigilare uolentes liber susceptus redDere puigiles potest:an in qbus motus sunt spiritales ob frigiditatem uel naturæ uel humoris multiplici quo humore excrementum spiritale causa frigiditatis consistit.his cũ intelligentia mouetur insistensq; alicui intelligere nequit expellitur motus alter itaq; potius dormire incipiunt cum non multũ sua intelligentia mutentur.motus enim spiritalis ille supatur & uincitur.at ubi aliq̃ in rẽ suam intelligentiã firmarint quod lectio facere solet nimirũ a motu illo spiritali mouentur cum nihil sit q illũ repellat.itaq; dormie nõ possunt quoꝝ autem habitus secundum naturã est eoꝝ uirtus intelligendi cum aliqua in re una consistit nec uarie se dispergit cætera quoq; sita eodem in loco hæret quorũ reqes sõn⁹est ubi enĩ ps una quæ potissima sit istiterit cæteræ quoq; partes insistere solent pinde ac incopiis q̃ uersæ in fugã fuerint agitur.natura enim sursum effertur quod leue est deorsum autem defertur quod graue est cũ igitur anima secundum naturã mouetur nõ dormit. ita enim se habet at ubi constiterit & quasi fatigata succubuerit mens immutatur & uapores crassiores sursum sese efferentes ad caput faciunt sonnũ lectio uero ,phibere sõnũ uideri sane potest: quod non ,ppterea est quia tantisper intelligimus .anima enĩ tunc magis definitur:sed quia mutatur & ideo in sonnia euenit nam ĩtellectiones quæ illæ uigiles sunt quibus anima quærat & dubitet nõ illæ quibus assidue cõtempletur cũ illæ faciant indefinitionem hæ non faciant.
Cur indisputationibus cõtentio sic nugatio nunq̃ incidat.An q apparens sillogismus hoc est ratiocinatio est.Rõcinatio autem in paucis cõtinetur.quinetiam si prolixius agatur interposito tempore paralogismus idest peruersa rõcinatio interea depræhenditur & reuocare quod dederit aduersarius poterit.Quamobrẽ libentius eas historias audimus quæ rem unã exponũt q̃ quæ plures.An q rebus magis attendimus notioribus easq; libentius audimus.Notius autem est quod definitũ . unũ itaq; finitum est.plura autem infinito participant.
Cur nos rerum narratio oblectat quæ nec nimium ueteres sunt nec admodum nouæ.An q rebus diffidere ,pcul absentibus solemus.quibus uero diffidimus nunq̃ iis oblectamnr:atq; noua admodum sunt adhuc quasi sentimus itiaq; de his cum audimus minime oblectari possumus.

TREDECIMA PARTICVLA Q.VAE RES MATHEMATICAS PERTINENT.THEODORO INTERPRE.

CVr linea de angulo ducta in angulum sola ex omnibus quæ figuras rectis constantes lineis biptito secanti diameter uocitata est. An q diameter aut nomen designat duas in partes figurã æque dimetiendo digerit. nihilo destruens quod subiacet mẽsurandũ.ergo quæ per cõmissuras hoc est angulos diuidit appellanda diameter est: quoniam hæc figuram nõ destruat:sed diuiat quõ faciunt qui uasa militaria ptiunt: at quæ per lineas secat figuram compositam destruit . angulis etenim constat quæ rectis linies continentur.
Cur diameter appellata est. Vtrũ quoniam sola biptio figurã diuidat. An q sola figuram secat per partes siue mẽbra quibus inflexa coartatur cum cæteræ per latera diuidant.
Cur homines omnes tam barbari q̃ græci adecem usq; enumerare consueuerunt non ad aliquẽ aliũ numerum:ut duo tria quattuor quinq; tum repetendo unum quinq; duoquinq; sicut undecim duodecim nec uero ultra denarium numerum cessantes inde replicare incipiunt est enim numerus quisq; quod præcedit ac unum aut duo & deinceps quãtitas aliqua enumerãt enĩ statuo termino denarii numeri haud enim forte casuq; id facere semper omnibusq; in rebus putari debent cũ non fortuita sed naturalis res sit quæ semper atq; ubiq; effici soleat.utrum q perfectus numerus denarius sit cõtinet enim omnia uumerandi genera ut par impar quadratum.q̃drã tale longũ planum primũ cõpositum.an q denarius fons atq; pirncipiũ est.quippe qui ex uno duobus tribus & quatuor constet.an quia corpora quæ feruntur numero nonenario cõtinentur.an quoniã. x. ,portionibus quatuor cubales numeri consumantur: e quibus numeris uniuersum constare pithagoreis placet. An q omnes homines digitis decem lege naturali creantur : itaq; sui numerri calculos q̃si adipiscentes hac eadem multitudine cætera quoq; enumerat una gens quædam thracum ad quatuor numerandi seriem terminãt eo q amplius meminisse modo puerorum non potest neq; usum habet rerum multarum.
Quamobrem cũ sol eodem cũ uigore ferantur nõ pari tpe idem incrementũ decrementũq; umbrarum exultet.An q anguli quos radii sub æquis circumferentiæ spaciis ad res conspectas efficiũt æquales inter se oẽs consistnnt quod si illi æquales sunt eductos quoq; inde æquales esse necesse est.scilicet quos radii faciant in triangulo qui radio primo & re conspecta umbra continent . at si anguli æquales inter se sint radium ab re conspecta & ,plapsum longius maiorem esse ,ppinquiori necesse est.quod ,p certo recipimus igitur totã circũferentiã in partes quasuis æquas inter se igeramus sitq; res conspectui obuia.g. cum itaq; sol in.g.ingruẽs de.a. umbram in. g.i. aliquam

reddit radius in.I.prolabatur neceſſe eſt. Vbi uero ad.B. deuenit radius inde proficiſcens intra.G.I.radium decidet ac rurſus cum idem ad.C. ſe contulerit: pari modo ſuum radium mittet.aliter efficiet profecto ut linea recta rectã partibus duabus contingat. Cũ ergo.A.B.circũferentia æqualis B.C.circumferentiæ ſit anguli quoqꝫ illis ſubiecti apud.D.æquales inter ſe conſtant: quippe ꝙ ad centrum ſe colligant. qui autem in triangulo habentur æquales illis. D.angulis proueniunt utpote qui ſe per uerticẽ illis iungant.ergo cum totus angulus in aqua ſe cetus:angulus. D.E.maior qui.E.F.angulo.D.G.eſt.pari modo uel cæteri anguli ſe habebunt quos radii a circũferentia profecti reddiderint. Simulqꝫ etiam conſtat umbrã meridie minimã eſſe neceſſario minimaſqꝫ tũ efficí acceſſiones.quippe cum ſol meridie maxime e ꝑpendiculo ſeſe nobis exhibeat. æſtus quoqꝫ meridie accenditur tum ob eam quã modo diximus cauſam cũ etiam ꝙ omnis ſpiritus ceſſat.tunc enĩ ſpiritus excitari ſolet cum ſol aerem terræ familiarem diſcernit.ꝙ ſi ſol cum medium cœlum ꝓpeꝓtat minus id faciat merito noctes mediæ atqꝫ meridies a ſpiritu ſilent.

Cur ſol per q̃drilatera ꝓfluens nõ rectis lineis figurã deſcribit ſed circulũ format ut in cratibus patet. An ꝙ aſpectũ ꝓcidentia turbine agiť.turbinis aũt baſis in orbẽ ſe colligit:quãobrẽ quocunqꝫ radii ſolis incurrerint nimirũ circulares apparẽt. An ꝙ ſolis quoqꝫ figurã rectis lineis cõtineri neceſſe eſt:ſiquidẽ radii recti ꝓueniũt:cũ enim recte in rectã incidũt figurã rectis cõtentã lineis formant ꝙ certe in radiis accidit:ad rectã enim cratiũ ſeſe trudunt. Aut ad quodlibet per quod liceat tranſlucere ipſi recti ꝓculdubio ſunt. Itaqꝫ ꝓcidere ad rectã debuerũt:uerũ quia radii qui de aſpectibus ad extima linearũ rectarũ diſcinduntť imbecilli admodũ ſunt idcirco anguli concerni non poſſunt ſed q̃tũ recti in turbine ſit hoc tm̃ rectã agere poteſt reliquũ nõ poteſt ſed cõcultati aſpectus indiſcretiqꝫ latitant.nec mirũ cum multa uidere nullo pacto poſſimus:q̃uis noſtro attinguntur aſpectu ut ea quæ tenebræ opacãt proximũ eſt cũ quadratũ ſpeciẽ multi anguli reꝑſentat atqꝫ etiã circuli ſi amplius remoueať. Cũ enĩ aſpectus ꝓcidentia turbinis ſpecie figuretur quotẽs figura ulterius ſe poſita eſt aſpectos qui ſe in angulos ſpergũt:qm̃ & ĩbecilli & pauci ſunt rem aſſequi nequeũt.qui autẽ mediã ĩ partem concurrunt:hi nimirũ perſiſtere poſſunt:utpote uniuerſi & ualidi. Ergo cũ figura prope poſita eſt anguli quoqꝫ aſpici poſſunt aucto interuallo non poſſunt. Quãobrem circularis etiã linea remota recta eſſe uideť:& luna rectis cõtineri die octauo uidetur ſi aſpectus non latitudinẽ:ſed lineã circundãtem ineant.ut enĩ cũ circũferentia prope poſita eſt q̃to pars altera orbis quã alteri propius ſit aſpectus diſcernere põt:ita cum procul abeſt recte ſentire non poteſt:ſed ex æquo partiũ ſitu cernere ſibi uideť. Itaqꝫ rectã etiã iudicat.

Cur lunã quæ in ſpheræ faciẽ cõglobať rectã cũ ſemiplena eſt cernimus. An qm̃ eodẽ in plano aſpectus noſter uerſať & circuli ambitus quẽ lunæ ſol ingruẽs facit. Quod cũ agitur ſol recta linea uidetur. Cũ enĩ ꝙ ſuũ aſpectũ ſpheræ admouerit:orbẽ uidere neceſſe ſit. Luna autẽ ſpheræ faciẽ gerat:eãqꝫ ſol aſpiciat orbis ꝓfecto id eſſe debet:quod a ſole efficiť. Hic ergo cũ e regione ſe nobis ꝑbet totus uideť:itaqꝫ pleniluniũ iã apparet. Cũ autẽ mutat:& ꝑterit ꝓpter ſolis diſceſſum.portio eius aſpici põt. Itaqꝫ fit ut luna altera parte recta uideať:cũ altera orbẽ colligat: qm̃ hemiſperium aſpectui ex aduerſo poſitũ eſt quod ſemicirculũ reꝑſentarit. Semꝑ enĩ aſpectui obuia luna eſt:quotiẽs tñ ſol radios admouerit ſuos aſpici nequit. Repletur poſt diẽ octauũ de medio quia paulatim euadẽs orbẽ nobis exhibet propenſiorẽ. Cumqꝫ ita circulus aſpactui ſe opponit ſectionẽ turbinis imitatur:curuať in cornua iam ſole dimoto. Vbi enĩ circũferentia ſolis ad puncta deuenerit ultima per quã orbis æqua portione ſecari uideť circũferẽtia ipſius orbis apparet. Nõ enĩ inſuper ex aduerſo oculis eſt:ſed iam ꝑterire incepit. Quod cũ ita agať ac circulus ſiue orbis per eadẽ ducať puncta curuari in cornua neceſſe eſt.pars enĩ aliqua orbis prioris aduerſi ꝓtinus aſpectui ſe obducit:ut de parte lucida abſcindi aliquid poſſit. Tum etiã extrema in eodẽ perſiſtunt ut curuari ĩ cornua neceſſe ſit. Sed tñ plus minuſue pro ſolis dimotione:cũ enĩ ſol dimouet ſeſe circulus quoqꝫ in eadem reuertiť puncta. Quippe cũ fieri poſſit ut .nfinito numero inclinetur ſiquidẽ ſummi circuli per eadẽ puncta deſcribi facile infiniti poſſunt.

Cur ſol & luna plana eſſe uidẽtur:cum tamẽ eglobai in ſpheram certũ ſit. An ut plura quoqꝫ quodnam plus minuſue diſtet. in certũ ſit æque poſita eſſe uidenť.ſic etiã unũ quod partes obtinet:niſi color uarius adſit partes ex æquo oẽs collocatas habere uideri neceſſum eſt:quod autẽ ex æquo aſpectu obuiã fit idẽ æquabile cõpoſitum & planũ neceſſe eſt.

Cur ſol oriens atqꝫ occidens umbras efficit longas:efferrens ſe minores obtinens cæli mediũ minimas. An ꝙ oriens principio umbra terræ æque diſtantẽ reddit:ac infinitã pene ꝓtrahit:deinde lõgam atqꝫ ita minorem ſubinde. Quia linea quæ recta de puncto ſuperiori elicitur interius per diminutiones aſſiduas cadit. Gnomodo.a.B.Sol ubi.C.& ubi.D.Radius igitur ex.C.proficiſcens.C.F.exterius procidet q̃ radius.D.E. At umbra.B.E.ſole ſuperiori exiſtit. Vmbra autem.B.F.inferiori. Ergo quo ſol ſuperior fuerit eo minor umbra exultabit: minimaqꝫ tunc erit cũ ſol ſuper capita noſtra uerſabitur.

Cur umbræ lunæ maiores quem solis sint.cum eodem proueniant perpendiculo. An ꝙ sol superior quam luna est.itaque radium qui de superiori prodierit.interius cadere necesse est.Gnomoda.D. Luna.B.sol.C.Lunæ radius.B.F. Ergo umbra lunæ.D.F.sequetur.Solis radius.C.E.Ergo umbrã. D.E.fore necesse est.

Cur deficiente sole si quis per cribrum.aut frõdes ueluti platani.uel alcuius ex cæteris latifoliis.aut digitis manuum inuicem perplexis inspiciat splendores specie lunæ nondum completæ incernat. An ꝙ quemadmodum cũ per angulatum foramẽ.lux nõ angulata ; Sed orbiculata turbonataque prodit.Cuius ratio ꝙ gemino directeque cõmucronato turbine agitur.id est eo qui de sole ad foramem deuenit.& qui de foramine ad terriam sic etiam in solis defectu figura qua radiis ueniunt ut diximus innotescit. Ergo cum pars orbi superiori derahitur.quod ex aduerso super terram eluxerit. Speciem illam lunatam gerat necesse est. Quippe cum prout orbis defecit.ita radii profluere debeant.Digitis tamen & cribris pro foraminum exiguitate res certius explicatur.q̃ cum per foramina ampliora transmititur.Luna autem idem percipinon potest neq; deficiente:neq; increſente: neq; decresente. Quia eius extrema non plene splendent. Sed medio potissimum lucet.Lunatam autem illam minutamq; faciem medio adstringi exiguo manifestum est.

Cur sol unuq̃ cælo in medio geminat̃. Nec supra se faciem illã ostendit secundam sed ex lateribus tantum.An ꝙ tum geminari sol potest.cum solem uersus aspectus refrangitur. Aeris autem concrescentis illa soliditas cui aspectus incurrens refrangitur Neq; prope solent neq; procul effici potest Nam si prope sit resoluetur a sole Si procul aspectus refrangi non poterit.Cum enin longe de paruo speculo remeet imbecillus reddetur.quamobrẽ area quoq; fieri nõ potest e regione.Quod si supra:& in propinquo inchoatur.a solis feruore dissoluitur. Sin procul aspectus minor inuadet. Sed si in latere.tum nimirum seruari ĩteger poterit dummodo speculum ita distet.ut nec solis feruore absumi possit & aspectus uniuersus recurrat. Nam si in terram sparsus feratur de uenire ad solem non potest sub sole etiam fieri non potest quia si prope terram extiterit consumetur feruore.si autem supra cælo in medio aspectus distrahetur & euanescet.Deniq; ne e latere quidem effici illud potest cum sol cæli umbilictm perreptat. Quoniam si aspectus admodum feratur.in terram exiguus ad speculum ueniet.itaq; refractus omnino imbecillus recedet.

Cur solis umbræ extremum tremere uideatur. Haud enim quia sol fertur idcirco id ob tremescit: Nam fieri non potest ut sol in partes moueatur cõtrarias.Tremorem autem fieri ita manifestum est.Ad hæc mutatio umbræ incerta est quomodo etiam solis ipisius progressio latet.An ideo moueri uidetur ꝙ corpuscula contenta in aere agitantur quæ uulgo ramenta nominantur.conspicua in solis radiis qui transmeant per fenestras.Hæc enim moueri solent etiam sine ullo spiritu. Ergo cum uicissim modo de umbra in lucẽ : modo de luce in umbrã moueant̃ assidue. Terminus quoq; lucis ac umbræ cõmunis continuo moueri uidetur Partim enĩ ueluti umbrã partĩ lucẽ sua ipsa mutatione efficiũt:itaq; moueri mubra uidet̃:Cũ nõ hæc sed illa hũc ĩ modũ soleãt agitari.

Cur basis bullarũ cãdida aquæ insidit.& si soli exposita est.nullã efficit umbrã. Sed reliquũ qdẽ oẽ bullæ corpus umbrã facit.basis aũt sola nõ facit sed circũ a sole undiq; cingit̃.Et quod lõge mirabilius est. Nec si lignũ per aquã in sole apposueris umbra lingni continua exultabit.sed iuxta basim bullæ a solis luce secabit̃.Quod si umbra est qđ a sole non aspicitur.sequetnr porro ut molles bullæ circum tota aspici possit ; quod nunquam fieri posse in opticis id est aspectum rationibus demonstratur.Quippe cum ne minimum quidem a maximo totum circnm aspici possit.

Cur bullæ specie semisperi exurgere solent : An ꝙ tanquam de centro in aera sursum æqualiter citcum undiq; adnituntur.Quo quidem modo hemisperium exurgat necesse ẽ. Porton autẽ spheræ inferior aquæ planicie abscinditur in qua scilicet centrum situm est.

Cur in magnitudinibus quæ profunditate sunt inæquali accidit.ut si partẽ moueas leuiorem circũ feratur quod iacitur.ut in talis fieri opplũbatis uidemus. si quis partẽ leuiorem ad se uertens ꝓiiciat. An ꝙ fieri non potest ut grauius æque ac leuius feratur.cum eisdem uiribus iactum est. Sed cum totum quidem moueri necesse sit fieri uero non possit. ut æquæ omni ex parte moueatur. sequitur prorsus ut si parili celeritate ferantur. eãdem lineã peragant.sin autem alterum altero feratur celerius circulo ferri necesse sit: cum hoc solo in genere figuræ efficiatur.ut puncta eadem sub alterna lineas inæquales possint eodem tempore permeare.

Cur ea quæ in terram cadunt.atq; resiliunt auglulos ad planiciẽ reddant similes utraq; ex parte puncti quo planum tetigerint. An ꝙ omnia sua natura ad rectã lineam feruntur. Quæ igitur in locũ æqualem deciderant ubi ex perpendiculo diametroq; sese plano in pegerint. pares angulos ideo faciunt suo resultu ꝙ inæqua diameter diuidit quæ autem in latera conuertunt.quoniam non ꝑpendiculo sed pũcto superiori locum feriant.accidit ut repulsa a loco icto contrariam in partem se conferant rotunda quidem ꝙ delapsa protinus in aduersum sui appulsus sese euoluũt siue quiescat eorum mediũ: seu locũ soleat permutare. Rectis uero cõpacta lineis ꝙ perpendiculũ eorũ in

parte priore adductu retorquet, ut his accidit qbus aut pars inferior raditur aut colei uiolatur. hi nãq3 omnes aduersam i parte retrorsũq3 corruũt. quoniã eorũ perpẽdiculũ æquat. pẽdet atq3 priorem in parte expellit. cõtrariũ enĩ in his retro deorsũq3 esse accidit. Cũ autẽ deorsum feratur graui ora esse fatendũ est. Quod igit his casus idẽ resultãtibus latus euenit. Ergo in angulũ rectũ neutra eorũ resultant. eo q ppendiculũ pondere bipartito diuidit corpora quæ ferunt. Fieri autẽ non potest ut plura ppendicula idem ad planũ existant. Quibus illa secent. quod scilicet ita accideret. si ppendiculũ dũ resiliũt orirer. Vbi rem delatã planũ offendit diuidẽdũq3 rursus secũdo ppendiculo foret. Quocirca primo illo perpendiculo quo ferebatur secari necesse est. Sed cũ aduersam quidẽ in parte feratur rectũ uero in angulũ non ferat; Reliquũ est ut acutus reddatur angulus. parte altera pũcti quod plano incurerit. Aduersorum enĩ inter sese angulorũ terminus rectus angulus est.

Cur chylinder propulsus fertur in directum suisq3 terminãtibus orbibus lineas rectas describit. Turbo uero suo mannente mucrone circũfertur. Atq3 ita suo terminante orbe orbem describit. an q circũ uterq3 fertur. Verum chylinder rectas lineas plano ducit. turbo orbes describit eo q orbes turbinis inæquales inter se sunt. ferriq3 uelocius potest. qui amplior circa idem centrum conuertitur. Qui cum simul omnes positi in turbine orbes inæquali ferantur spacio, euenit. ut extimi qui uoluuntur. pulrimum loci & lineæ tempore eodem decurrunt. Vnde fit etiam ut circum oẽs agãtur Quippe cum omnes eadem recta linea describantur quæ cnm cõuertitur non omnia sita in ea puncta: æqualem producere lineam. eodem tẽpore possunt cũ æqualem nõ nisi ex directo agere soleant. Chylindri uero quod omnes orbes pares inter se sunt centrũq3 idem ambiunt, euenit ut & simul suis omnibus punctis planũ contingendo parili celeritare uoluant cum nulla inæqualitate chylinder euariat. & rusus in planum simul omnes deueniat. ubi suam quisq3 conuersionem absoluerit. Vnde lineas quoq3 ductas per directum in plana pares inter se esse uecesse est. Sua nãq3 tactione orbes æqui pariterq3 uolubiles illas duxere. Aqui rectas confici patuit quas linea eadem deferẽs sese indirectum peregerit. Causa hæc est cur chylinder recto deferri tramite possit. Nil enĩ refert utrũ qua linea prima chylinder planũ tetigit hanc firmo chyiindro protrahas an uolubili circũagas. Semper enim ut æqua linea similisque illis in chylindro cõtentis planum attinget siue ptrahãtur chylinder siue prouoluatur.

Cur sectio cartarum siue papiri siquis æque a basi plana rectaque dimetiendo absciderit recta euoluetur. Sin autem inclinarit contorta existet. An euenit ut cum orbes secturæ alterius eodem in plano positi sint declinans illa cessura non æque opposita sit sed partim plus distet: partim minus. itaq3 cum euolueris orbes quidem qui plano eodem continentur, suũq3 initium in plano habent eodem lineam explicabunt quam suo ipsi conficiunt ordine. Quippe cum eaipsa extenta linea non nisi profecta exorbibus sit qui plano eodem continẽtur itaq3 uel tectam eam quoq3 esse necesse est quæ eodem in plano se porrigat. At obliquæ illius secturæ linea: quoniam prime non æquæ apposita est sed partim plus distãs partim minus utpote cũ ipsa quoq3 sectura ita se habeat hinc eodem esse in plano nequit itaque nec recta hæc esse potest etenim fieri non potest ut recte lineæ pars alia in alio plano collocetur.

Cur omnis magnitudo diuisa minor esse suo toto uideatur. An q omnia numerum diuisa recipiunt quamquã magnitudinis ratione minora quã unũ illud existũ. Magnum enim eo quod cõtinuum quantũq3 quoddam est magnũ dicimus numerus uero partium omnis omni suæ magnitudinis numero maior est. Quamobrẽ ut partibus diuisis maius appareat totum cõsentaneum est. Cum enĩ partes torumq3 idem sint. totum naturã potius magnitudinis præ se fert ut cnnstans & cõtinuum Partes uero naturam numeri magnis sortiuntur.

Quæ in uasæ eueniunt quod. Clepsidram uocamus omnino quidẽ referri ad causam debent: quam Anaxagoras explicat. Aer enim qui in ea excipitur causæ est ne aqua ingredi possit. fistula scilicet obturata. Non tamen simplici absolutaq3 ratione aer causam habere putandus est. Nam si quis eã fistula apprehensa transuersam immurgat. humorẽ admitti nihil est quod prohibeat. quam orbem non satis auctor ille exposuit. quẽ admodum aer causã daret ergo causam aera quidem tenere satendum est. Sed hic siue per se ipse fertur. nec quicquam cogitur ferri per directum solitus est ut et iam cætera clementa. itaque clepsidra transuerse immersa aere qui e directo situs est pulsus ab humore libere effluit p ea foramina que demersis in aqua foraminibus opposita sunt eoque cedẽte humor subiens implet. At sit erecta in aqua descendat. aer impotens sese efferendi per ardum quoniam consepte sunt partes superiores circa prima foramina arcetur: quippe qui supprimi in se cõtrahique non possit. argumentum uero aquam arceri posse. ab aere immoto quod in ipsa Clepsydra deprehensum est. Nam si aluum eius aqua repletam ad fistulam obturatam inuerteris humor per fistulam in os minime defluere poterit. Quippe cum ore patefecto non protinus sed paulopost de fistula profluat; ut qui non in ipso ore fistulæ contineatur, sed postmodum in hoc per fistulam ueniat. postquam patefactum iam est. Pena autem erectaque clepsidra fistula patefa-

cta protinus per colum id est foramina inferiora effluit.quia illud attingit.externã uero fistulam non cõtingit.Clepsidram igitur humor ingredi ob prædictã causam nequit. Egredit aũt fistula patefacta. eo ꝙ aer cõtentus ĩ fistula sursum deorsũq; agitatus humoris cõtenti in clepsydra motum excitat pleniorẽ.cũq; deorsum pellatur eodẽq; ipse etiã sua natura propẽsior sit merito effluit.uim inferens aeri qui clepsydrã extrinsecus circũfundit.excitus quidẽ. & cõpar potẽtia aeri superius ĩpellẽti.Sed reuixu ĩfirmior qm̃ p angustã fistulã ĩfluẽs ille ocius ac uæhemẽtius labit. urgetq; humorẽ.Causa uero cur obturata fistula humorẽ effluere nõ possit ꝙ humor dũ clepsidrã subit aera oẽm per uim ab ea expellit.Cuius rei indiciũ spũs ructusq; murmurãs dãt quos ingrediente humore nimirũ intus excitari sentimus Cũ igitur humor subiẽs uæhemẽter aera cogit.sese ad clepsidræ fistulã trudit ac modo lignei cunei aut erei disiectu oppressus astrictusq; hæret sine ullo alio uinculo quosq; alia ui expellatur quomõ præruptos clauos expellimus. quod sane aperta fistula incidit.ratione quã supius exposuimus.Aut igitur ita effici potest.ut humor effluere nequæat. Aut ꝙ aer exiens inflatur emergitq; impetu uiolẽto. ut strepitus indicat. humor idcirco a spiritu sursum attrahitur. quẽadmodũ multis in rebus accidere certũ est. Attractus autẽ humor sibiq; cõtinuus omni ex parte cõstans manet oppressus ab aere donec pulsus ab eodẽ recedat. Cũq; initiũ ita retineatur humoris reliquus & omnis humor unitus.atq; cõtinuus ex suo pendeat initio necesse est. Nec uero temere ita agitur.quãdoquidẽ eiusdẽ interest rei & dimouere quicq̃ suo de loco.& idem in eo cõtinere ad quẽ mouerit idq; diutius facere si uel potentia quod tenet.quodq; tenetur simili inter se contendunt.uel quod tenet potentius est.ut in re de qua agitur accidit.Spiritus enim potentior q̃ aqua est.

Cur partes tam stirpium quã animãtium quæ nullis instrumẽtariis officiis deputata sunt in orbem sese omnes colligant.stirpium quidẽ caudex & rami formari in orbem solent. & animantiũ crura: femora:pectus:lacerti ad hauc eandem speciem enituntur. Triangulum uero.aut multi angulum nullũ. neq; ex toto neq; parte aliqua est. An ut Architas auctor est quoque in motu natnrali:æqproportio inest moueri nãque proportione omnia censet.Hanc autẽ solam in sese æqualiter solui atq; reuertit.ut orbes rotũdaq; afformare possit cum constiterit.

Cur exterema formari in orbem soleant.An ꝙ natura res optimas & pulcerrimas creat quo ad fieri potest.Figura autem ea pulcerrima est.quæ eadem undiq; est sibiq; ipsa similia constat.

Cur si circulus proiiciatur.primũ lineam rectã ducet deinde cocleam siue clauiculam ãget dum decidat.An prĩcipio rectã ideo agit ꝙ æqualiter ab aere hincinde dirigitur cum igitur pari momẽto utroq; de lacere pergat lineã quoque effici talem necesse est quæ locũ æqualiter hinc atque inde possit diuiderere.Talis autem recta est. At ubi in partem alterutrã uergere ob inæqualitatem circumfusi aeris cœpit nõ amplius æqualem illa parte interiore exterioreque ducit sed circularem necessitate scilicet aeris diuersi & incompositi.

Cur in magnitudinibus quæ ꝓfundo sunt inæquali accidit ut si partẽ moueris leuiorẽ circũferat quod iacitur. quemadmodũ in talis fieri opplumbatis uidemus. quotieus quis partem leuiorem ad se uertẽs proiiciat.An ꝙ fieri nõ potest.ut quod grauius est æque cũ leuiori feratur cum proiectum eisdem a uiribus est. Quod cõmoueri necesse sit. & tamen fieri nõ possit ut æque omni ex parte :directoque tramite moueatur circumferri necesse est.dum se introuertit. quẽadmodum si quid menio eius immobile suo põdere penitus esset alterũ ꝓfecto extremũ ultra in partẽ moueretur priorem alterum intra ad eum tenderet qui dimisit.Sed quoiam cum totũ moueri possit pondus suo medio gerit.illud idem sequatur necesse est.

Quãobrem corpora quæ ferunt ubi alicui occurrerunt resilire partẽ incõtriã solent q̃ suapte natura ferri cogantur.Nec nisi ad similes angulos rusultate soleant. An ꝙ nõ solũ eo ferrũtur impetu quo ꝓ sua parte ipsa ferri aptissima sũt. Verũetiam illo quia mittente proficiscitur.suus igit cessat cuique impetus.cũ suũ ad locũ peruenerint omnia nãque requiescere solent ubi eam in sedẽ sese cõtulerũt quã suapte natura desiderãt.Sed extremo illo quẽ habent.impetu necessitas oritur amplius mouẽdi quod cũ in partẽ priorẽ effici nequeat. quia re prohibet obiecta.uel in latus: uel in erectũ agi necesse est.Omnia autẽ in angulos resiliũt similes. Quoniã eodẽ ferri cogant.quo motus ducat quẽ is dedit qui miserit. Eo autẽ ut angulo uel acuto.uel recto ferant omnino incidit. Cũ ergo quod retorserit uetet.Quo minus directe motus agat.pariter & rem quæ fertur & eius impetũ nimirũ prohibere potest. Vt igit in speculis extremũ lineæ.recte quo se aspectus coniecerit idem refrangit.ita in his quæ ferunt fieri ex aduerso solent.Quippe cũ angulo tanto retorqueantur.quanto uertex constiterit ita enim intelligendum est.ut transferri simul.& angulus. & delatio debeat.Quo facto in angulos resultare similes esse necesse palam est.

Cur homiues qui corporis cõstant immodico maiores tunc esse uidentur.cũ appositi modicis inspiciuntur.An ꝙ res modica unum est. & moderatio unum quam maxima: Vnum autem quod est id indicium esse postulat.indiuiduum autem minus est.Res uero immodica: multa pro sui discri

minis ratione ostendit. Quãobrem ut cum per sese magnitudines inspciuntur, quales nam sint, latere facilius possunt. ita cum collatæ in propinquo spectantur. Latere non possunt. Ergo unum esse apparet quod indiuiduum est. spectatusq; eius unus modici ratione exultat, ĩmodicum porro ut quod plura sit suspectionem plurium suggerit. Et maius propterea esse uidetur ꝙ unum cum sit plura esse uideatur. Naturam enim & magnitudinis habet propter continẽtiam & numeri propter partium inæqualitatem itaq; cũ utrunq; obtineat incremẽtũ merito maius tum esse apparet cum spectatur ad id quod simplex est atq; unum.

Cur animantia omnia & ea quorũ stripes terra continentur, crescere potius in longitudinem soleant. An ꝙ ter longitudo augetur. Bis latitudo. Semel profunditas. Longitudo enim principio fit, primoq; principio existit. itaq; primo sola. Secũdo cum latitudine. tercio cũ profunditate augetur. Latitudo autem bis. uidelicet. per se & una cũ altitudine crescit.

Quonãmodo prius & posterius capi debeant. Vtrum quemadmodũ qui tempore. Troiano uixerũt, nobis priores sunt. & his ipsis priores qui superiores. Atq; ad hunc modũ in ĩfinitum. ut qui supiores sunt. iidem priores habeantur. an si quod initium & medium. & finis sint uniuersi. Et cum quis senescens ad finem peruenerit. rursus ad initium reuertatur prioraq; sint quæ propius ab initio absunt. Quid uetet nos ab initio minus distare. at si minus distamus esse quoq; priores possimus. Vt si cæli sydeŕisq; cuiusq; delatio quædam agitur circularis. Qui non etiam rerum caducarum ortus sit talis atq; interitus. ut eadem rursus oriantur ac pereantur. Veluti etiam uulgo dicitur. Circulum res esse humanas. igitur homines numero quidem eosdem semper esse censere furor est. Specie uero seruari eodem probari melius opotest itaq; uel priores non esse possimus. talemq; aliquis statuet seriem: ut eodem sit repetendũ. unde ortus extiterit cogitandũq; ordinem continuum ac semper eodem constantẽ tenore. Homines enim idcirco perire. Alemæon inquit ꝙ suum initiũ fini coniungere non possunt Scite perhercle. si quis non arctius recenseat. Sed formula quadam eius uerba accipiat. An si circulus sit. Circulus autem una & principio & fine careat, priores neq; nos illis. neq; ili nobis esse ꝓpinquitate inicii possunt.

Cur tam in laborando quam in fruendo solatio tibiam adhibere solemus. An ut laborantes minus angamur. fruuentes magis oblectemur.

Cur idem uoce eadem longius sentiri cum aliis cantans: aut uociferans quam solus potest. An quia uiribus uniuersis agere quippiam uel premere uel imppellere. non tãtuplũ est quãtus singularum numerus est. sed quemadmodum linea bipedalis non duplum. sed quadruplum quidam describit, Sic composita omnia plus ualent. quam eadem diuisa. Ergo cum uniuerso agitur ore uocis potentia constans unaq; redditur. simulq; aera propellit. ut prodire multiplex ualeat. Quippe cum uox quæ a multis proficiscitur. multiplex sit quam quæ a singulis.

Cur maxime in cantando parhipatem. uox rumpi non minus soleat. quã in nete supremisq; quamq̃ cum interuallo ampliori. An ꝙ eius cantus & perdifficilis est & cantandi primordium obtinet, Difficilis autem propter intentionem pressuramq; uocis est. quibus in rebus nimirũ urget. Corrũpi autem quæq; maxime solent. quotiens labore acrius opprimuntur.

Sed cur hac difficile parhipate facile cantatur cũ nõnisi diesi discrepant. An ꝙ parhipate remissior est atq; etiam leuius a constitutione ascenditur. hæc eadem causa est quamobrem ad unam cantari uideantur. quæ ad hanc paranetemq; cantantur. Agendum est enim cum intentione conditio neq; aptissima moribus. pro uoluntate & instituto. At consonantia ut existat quæ nã causa sit,

Cur suauius cantilenã quã nouimus audire solemus. q̃ eam quã ignoramus Vtrum quia cum quod cantat agnoscimus. tunc melius patet. qui ueluti calcem quod spectat assequitur id autem contenplatu suaue est. An ꝙ discere letabilis est. cuius ratio est. uel in capienda doctrina. uel in utẽda agnocendaq; uersatur. addo etiam ꝙ res solita suauior q̃ insolita auribus accidit.

Cur ĩmutatio & uarietas in cantando tragicũ sit an ratione inæqualitatis hoc euenit afficit nãq; tristicia quod inæquale est: accomodaturq; magnitudini calamitatis aut mœroris. cõtra quod æquale atq; cõtinens est. minus id flebile auribus accidit.

Cur ueteres cũ septem fidibus cõcentus disponerent hipatem non netẽ reliquebant an falso id dicitur, earum enim utranq; seruarunt. sed tritem adimere sollebant. an non sed quia grauior sonum potest acutioris. idcirco netem reliquerunt. ergo hipate magis antiphonum q̃ nete reddebat; nam ut acutum uim desiderat plenioré sic graue exprimi facilius potest.

Cur grauis sonum ualeat acute. an quia maius quod graue est. Quippe tum ut graue obtuso, Sic acutum acuto angulo simile habeatur.

Cur solitarias cantilenas suauius audire solemus si ad tibiam aut ad lyram unam contantur cum tamen ad fides canticũq; idem modo utroq; peragatur. Nam si idẽ ita amplius sit plus ad plures tibias atq; etiam suauius esse oportet. an quoniam euidẽtius in assequendo quod spectatur est cum ad unam uel lyram uel tibiam cantatur ad plures uero suauitas seruari non potest. cum cantilena

offuscetur totaq; poene deleatur?

Cur si uox hominis suauior est non eius qui sine sermone cantat suauior prouenit uerbi gratia teretantis sed tibia lytaue suauius sonat.an ne illa quidem quæ uocabulis articulata emittitur.æq suauis est.nisi per simulationem formetur:Cæterum opere ipso efficitur.ut gratior sit.uox enim hominis suauior constat.oris autem instrumenta pulsandi uim obtinent pleniorem quamobrem suauius cantatur qui teretatur.

Cur uox aut sonus desinens acutior sit. An quia minor ut quæ factus imbecllior sit.

Quamobrem quæ grauior e fidibus est.huic semper actus modulandi committitur. nam si proxima quoq; a media pulsanda sit media tantum.nihilominus reddi medium potest. At si media sub iungenda est per pxima a media idem reddi non potest. An quia magnum quod graue est itaq; ualidum esse necesse est.& inest profecto in magno quod paruum & quidem due nete inhipate efficiuntur si tercipiatur.

Cur in consonãtia Diapason graue quidem acuti antiphonum accipi potest grauis uero acutum nõ potest. An maxime q; in utroq; modulus utriusq; contentus est. sed si minus certe in graui acutũ est maius enim hoc est.

Cur antiphonum diapason consonantiæ ita latitat ut unisonum esse uideatur uelut i punico aut atropo.quæ nãq; posita in acutis sunt non nnisona.sed ex pportione sibi diapason concinentia respondent. An modus proportionis facit ut sonus quasi idem esse appareat proporcio enim in sonis æqualitas est:æquale autem omne ad unitatem referendum est. Hoc idem in fistulis etiam euenit ut falli aures presint.

Cur genus cantilenæ quod lex appellatũ est.nõ per antistrophos olim agebatur. eum tamen cæteris chorearum canticis antistrophi usus non deesset. An q; olim leges a magistris certãdiq; peritis agebantur.qui cum iam egregiæ simulare ualenterq; pertendere possunt. cantum & prolixum & uarium conficiebant.itaq; ut uerba ita etiam moduli numerique uarie subinde simulatione insequebantur imitari.nãque modulamine potius quam uocabulis necesse est.Quamobram Dithyrambi etiam posteaq̃ simulari cœperunt. Antistrophis amplius nõ utũtur. quãq̃ plurimum ante uterentur. Cuius rei causa est.qđ olim homines liberi atque ingenui ad choream adire solebant itaque multos esse qui fungi cantu certarorio possent erat difficilis. Quapropter illi in morem fuerat.ut modulos enarmonios cantarent. Vnus enim crebro cantilenam mutare uariamque contexere facilius potest q̃ multi.& qui certat facilius q̃ qui mores conseruat. Quocirca simplicius illi modulari debuerant. Antistrophus autem simplex est quippe qui numerus sit. unitateque mẽsuretur.hæc eadem causa est cur in scœna nullus in chorea plurimus antistrophi usus sit. Histrio nãque simul & certator & simulator est:Chorus autem minus imitatur.

Qua de causa dissonãtium copulatio quod antiphonum nominamus suauior q̃ cõsonum est. An q; expressius ita.cõsonãtia percipi potest q̃ cum uoce consona addita cantatur. alteram enim uocem idem sonare necesse est.itaque duas ad unam resonare.quæ tertiam offuscare facile possint.

Cur sola diapason cõsonãtia cãtetur hac enim. Magadare:nec ulla alia consueuerunt:An quod hæc sola ex fidibus inter sese ob sonis constat:atqui in obsonis etiam:si alteram canis identidem efficis Voces enim ambarum una quodam modo illa continet:Ergo in hoc consonãdi genere cum uel una canitur consonãtia tota perfici potest & cum ambæ aut cum altera canitur altera tibia sona tur una quasi de duabus exultat:Atq; ita afficitur ut sola hæc cantilenam patiatur.eo scilicet quod absona uocem obtinent nerui eiusdem.

Sed cur solis obsonis datũ hoc est.an quod solæ pari interuello distãt a media.itaq; medietas similitudinẽ quãdã sonoꝝ efficit:ut sensus auriũ ambas & laudem & extremas diiudicare uideatur.

Cur in Diapente & Diatesseron consonãtiis nũquam antiphonis cãtatur.an quod non eadem consonandi ratio in his est quæ in diapasõ concinẽtia quippe cũ in illa grauis eundem ad proportionẽ modũ obtineat:quẽ acuta acuminis.itaq; fit ut & eadem quasi & diuersa uox oriatur at uero in diapente atq; diatesseron concinentiis non ita est. Quamobrem sonus uocis oposite perpendi non potest quoniam idem non est.

Cur si quis cæteris omnibus neruis concinatis medio uero in concinno pulset instrumentum non solum cum ad medii sonum deuenerit sed etiã cæteris modulandi partibus anget aures.modum que icõpositum.dissipatumq; eliciet. Sed si lichanũ aut quẽ sonum aliũ mouerit.tũ discrimine dũ taxat apparebit cum eum pulsauerit quem mouerit.an ratione hoc euenit optima quandoquidem omnia egregia modulandi genera. medio neruo sæpe utuntur omnesque probi fidicines crebro ad medium ueniunt.& si discesserint. mox redeunt eodem. Nec ullum alium tociens repetunt Ergo quemadmodum ademptis ex oratione quibusdam cõiunctionibus ut teti. oratio minus græca relinquitur.aliis uero quibusdam detractis. nihlo insuauior accidit eo quod aliis sæpe indicẽdo uti necesse est aliis minime.sic etiam medius ueluti coniunctio est sonorum. maximeque elegan-

tiorum quoniam eius sonus assumi sæpissime soleat.
Qua de causa qui grauius cantant. si absonant depræhendi facilius possunt q̃ qui cantant. acutius: Nec uero secus in numeris accidit. Euidentiores enim qui peccant in grauiori. Vurum quod plus tempopis graue obtinet. plus auté plenius a sensu aurium percipi potest. an ꝙ in tempore ampliori agitur. hinc etiam plus sensus adhibetur. uelox auté & acutũ facile suã ob uelocitatem latescit.
Quam ob causum multi cum cantant melius numeros seruant quam pauci. an ꝙ multi melius unũ suumqꝫ ducem aspiciunt tardiusqꝫ incipiunt. itaqꝫ facilius assequi idem possunt. quippe cum in accelerando euenit ut plus erroris committatur.
Cur nete duplo acutior est hipate. an primum ꝙ cum neruus parte sui. dimidia pulsatur. & totus diapason continentia exultat quod uel in fistulis æque perspicere licet. uox enim quæ per mediũ foramé emergit diapason resonat cũ ea quæ ꝑ totã fistulam ꝓmitur. Quinetiam in cæteris duplo interuallo capi diapason consonantiã nouimus. nam & qui tibias pforãt ita disponere solent. & q̃ fistulas apte cõcinnant extrema tamem cera marginãt foraminis principalis. Nec uero ad dimidiũ implent: & intriquetris spalteriis nerui quoqꝫ alter longitudine dupla: alter subdupla est æque intenti diapason consonantiã reddunt. Genus auté concinendi quod diapente nominat̃ sexquialtera constat. Quod uero diatesseron uocamus interuallo sesquiestertio continetur.
Cur siquis netem pulsatã appræhenderit: hipate sola resonare uidebitur. An ꝙ tinnitus qui ex hac proficisi solet. sono illius maxime cõciliatur & congruit. utpote qui consonus sit ergo quia suo consimili concrescit: solus apparet. Cæteri uero incerti suam ob exiguitatem incultantur.
Cur neruum medium in concentibus appellamus cum inter octo nullũ medium sit. An ꝙ olim cõcentus septem neruis constabant. Septem autem medium optinent.
Cur in acutum magna ex parte uox aberare consueuit. Vtrum ꝙ facilius acutum q̃ garue cantatur. An ꝙ acutum graui deterius est: peccare autem nõ aliud est q̃ rem agere deteriorem.
Cur inter omnia quæ sensum patiuntur solũ id mores obtinet: quod obuiam auribus esse potest. Nam & siqd sine sermone modulamur mores tñ præ se ipsa modulatio fert quos non color non odor nõ sapor gerere potest. An ꝙ motũ solũ hoc obtinet. Nõ dico qué strepitus reddit. Talis enĩ uel cæteris adest. Quippe cũ etiã color nostrũ mouere aspectũ possit. sed cũ intelligi uolo qué genus id strepitus subseqnté sentimus. Hic enĩ similitudiné gerit. Tũ in numeris: tũ in sonoqꝫ ordine acutorum: & grauium non in mixtione quod esse in cæteris sensibilibus non potest. Atq motum eiusmodi sibi actio uẽdicat. Quæ morum index proculdubio est.
Cur leges pleræqꝫ cantilenæ appelentur. An ꝙ homines priusq̃ litteras scirẽt leges cantabant: ne eas obliuioni mandarent: quod etiam nostra ætate Agathyrsis in morem est. Ergo primas quoqꝫ posteriorum cantilenarum eodem appellauerunt nomine: quo oẽs supiores uocabantur.
Cur numeri musici: & modi qui uoces sunt moribus similes sese exhibent. sapores uero aut colores aut odores nullam eiusmodi similitudinem gerunt. An ꝙ numeri musici & moduli motibus continentur. Quõ etiam actiones. At omnis efficientia moralis res est. moresqꝫ condere potest. Sapores uero aut colores hoc idem æque conficere non queunt.
Cur neqꝫ subdorium neqꝫ subphrigium genus in tragœdiis choricum habeatur. An quoniam Antistropho carent: utpote quæ scænici sint: imitationiqꝫ accõmodati.
Cur phrynicus cæteriqꝫ eius ætatis musici modulandi potius sciam exercebant. An ꝙ tum in tragœdiis carminis usus modulaminum longe amplior erat.
Cur diapason cõsonantiam dicimus nõ oratione numeri diaocto ut diatesserõ ut diapente. an ꝙ priscis non pluribus uti uerbis q̃ septem fuit in morem: deinde terpander tertia exépta neté adiũxit ac eius téporib⁹ diapasõ hæc appellata est cõsonãtia nõ diaocto. Quippe q̃ septé nõ octo cõstaret.
Quamobré aptius de acuto in graue canitur q̃ de graui in acutũ. Vtrũ ꝙ ita fit ut a suo inchoetur principio. Neruus enĩ qui medius & dux est: acutissimus primi tethracordi habet̃. illo auté modo non a principio sed a fine exordiretur. An ꝙ graue gñosius sonantiusqꝫ ab acuto oriri potest.
Cur bis diapente aut bis diatesseron consonantia componi non potest. Bis autem diapason potest. An ꝙ nõ bis diapente neqꝫ bis diatesseron instrui potest sed diatesseron ac diapente ꝓportiones apte in unam diapason cõtinentiã copulantur.
Cur diapason cõsonantia ominum pulcherrima est. An ꝙ integris terminis huius portiones continentur. cæterarum autem non integeris. cum enim nete dupla ad hypatem sit. quocumqꝫ in genere nete duo tenuerit. hypate unum habebit: & ubi hypate duo: nete qnatuor resonabit: ac ita deineps. At uero eadem nete medie sesquialtera est. proportio nanqꝫ sesqualtera qua consonantia diapente concluditur non integris numeris posita est. Maior enim minorem intra se continet totum. & partem eius dimidiam quamobrem non integri cum integris comparantur: sed partes superstunt. Consonantia quoqꝫ Diatesseron proportione sesquitertia continetur. Quæ tetminis constat. quorum maior minorem intra se totum continet. Et insuper tertiam eius partem. An

quod ex ambabus cõsistit perfectissima est. Et qm̃ modulandi mensuram hæc tenet. merito oĩum elegantissima constat

Cur si neruus medius ex suo intentionis modo dimotus sit: cæteri quoq; omnes sonos incompositos reddent. sed si integre illo manente aliquis cæteris sit dimotus: solus hic aberrabit: qui modo suo caruerit. An ꝙ ratio concinnendi ueruis omnibus apta intentione continetur. quæ non nisi ꝑ habitudinem quandam ad medium accmmodanda omnibus est. ordoq; ratione illius disponi singulis debet ergo sublata continendi concinnendiq; causa concentus æque custodiri præterea non potest, cum tamen neruo medio sibi constante unus ex cæteris aliquis discrepat merito illius pars duntaxat deest. cæteri nãq; omnes modum suæ concinentiæ seruant integrum

Quare cum uocis acumen effici mométo possit exiguo: grauitas autem nõ nisi magno proueniat ut enim graue ob multitudinem graue est ita acutum ob uelocitatem acutum existit cur inq̃ si ita est maius negocium canticum cecinisse acutũ q̃ graue sit: Et quidé pauci reperiuntur qui superna cantare ualeant: leges quoq; acutæ & arduæ difficile iccirco cantantur: quia intente uæhementius sunt: quauq̃ minus negocii sit mouisse quod exiguum q̃ quod multum est. Itaq; uel in aere hoc idem accidere oporteret. An uocé e natura mittere acutam: non idem est quod acutum cantare. Sed mittunt quidem acutam uocem omnia quæ natura sunt imbecilla eo. s. qđ aeris parum non multum ciere possunt: parum autem aeris uelociter fertur. Vnde ectici. i. qui consumpto corporis habitu emarcuerint acutam proferunt uocem. At uero acutum nisi uiribus ualeãt cantare non possunt. Cuius certe indicium ꝙ uelociter ferri solet quod uæhementer fertur. Ita bonarũ uirium index acutũ est: & superna cantare admodũ difficilis sit: grauia auté locũ tenent inferoré:

Cur nnmeris. modulis canticis: deniq; omnibus concinnédi generibus oblectari omnes solere. An ꝙ motibus naturalibus oblectari datũ a natura omnibus est. Indicium quod pueri adeo nuper editi his ipsis moueri oblectariq; possunt. Modis tamé adiecticiis canticorũ ut delectemur efficere assuescendi ratio potest. Sed enim numeri propterea mulcent: quia rasum ordinatumq; computandi numerum habent mouentq; nos pro sua æquabili serie ordinate. Motus enim familiarior naturæ est ordinatus q̃ inordinatus. Itaq; secundũ naturá hic magis esse probantur. Argumétum ꝙ cum ordinate & laboramus & bibimus & comedimus naturã uiresq; nostras & seruamus & augemus. Contra inordinate cũ agimus deprauamus naturã atq; de suo statu dimouemus morbos enim naturalis ordinis corporũ esse motiones nullũ dubiũ est, consonãtia uero demulcere ideo potest ꝙ mixtio siue temperatio contrarioꝝ est iunctorũ apte inter sese portionéq; inuicem custodientiũ. portio igitur ordo est. quem modo natura suauem esse proposuimus. Et temparatũ qnoq; omne suauius q̃ itempperatũ. est præsertim si cũ sensibile sit pariter uim habeat utriusq; extermi quemadmodũ consonãtia ex portionibus téperatur. Etproportio ipsa amborum exteremorum potentiam æque in consonantia tenet.

Cur suauius antiphonum æquisono est. An ꝙ obsonum quoq; consonum diapason est. quippe cũ exadulescentibus uirisq; consistat qui ita distant inter se tonis ut nete & hipate. At oĩs consonantia sono simplici suauior est: Cur auté ita dictum iam est atq; oĩum suauissime diapason personat, æquisonũ autem illud simplici contineri sono conspectum est.

Cur sola in diapason cõsonãtiá magadari solitum est. An quia ut pedes carminum portionem aut paris ad par: aut dupli ad subduplũ: aut aliquá aliam inter se obtinent. Ita soni quibus consonantia cõtinetur motus portioné inter se aliquá seruãt & rationem clausulæ: cæterarñ igitur cõsonantiarũ alterius termini imperfecte sũt cũ finiat ad partem q̃obtem fieri nõ potest: ut pari sint facultate. Cũq; dispares sint discrimen auribus accidit. quõ in choreis cũ ad finé deuentum est. differétia ex ampliore uoce aliquorum exultat. Adde quod hipate accidit ut exitum soni circuitalis habeat cũ neta. ultimus enim a netæ ictus aeris factus hipate est. quod cũ finiant in idé q̃uis nõ idé fecerint euenit ut opus absolui unum cõeq; possit. nõ secus ac illis accidit: qui sub postremá cantilená pulsent. Ná & si cætera operis nõ adhibita tibia peregerunt. tñ ꝙ in idé desierint eoipso fine magis delectant q̃discrimine angunt: quo ante finem discreparint. cũ igitur in diapason cõsonantia ex diuersis quod cõe exultet suauissimum sit. Magadare autem ex contrariis uocibus consistat. hinc magadare consonantia diapason consueuerunt.

Cur suauius cantum audimus qué scimus q̃ qué ignoramus. Vtꝝ qm̃ cũ cantilená agnoscimus melius patet qui ueluti calcem quod spectat assequitur. Hoc aũt contéplationé facit suauiorem. An incidit ut auditor una cũ eo afficiatur: quá notá illam exprimit cãtilenam. Quippe qui aliquid succinat. sociumq; sese prebeat cantanti. Solet autem qsq; hilari securoq; animo cãtare: nisi aliqua coactus necessitate id faciat.

Cur non bis diapéte: aut bis diatessaron reddi cõsonãtia potest: ut bis diapason coaptari solet. An ꝙ diapéte consonantia posita in proportione sesq̃ltera est. Diatessaron uero in sesqtertia quod si tres sesqualteri aut sesqtertii numeri ordine disponãtur extremi nullá inuicem portionem habebunt.

Neq enim super particulares neq multiplices esse poterunt:at diapason continentia qm duplari p portione cōsistit.Hæc geminata qdruplam inuicem proportioné extremi tenebūt. Itaq cum cōsonātia sonorū inuicem portioné obtinentiū sit portionéq inuicé soni habeant qbus diapasoninteruallū cōtinetur penitus uero careant.qui diatessaron:aut diapéte hītudine copulantur.idcirco soni bis diapason esse consoni possunt cæteri non possunt.ob eam quam reddimus cuasam.

Cur siquis neté cū pulsauerit apprehendat sola hipate subsonare uideat̃.an q̃ nete cum desinit elanguéscitq in hiparé transit.Indiciū q hipatem protinus netem canere aptissime licet: etenim qua si neaten præ se ipsa ferat:similitudo ex ea petitur.cū auté echo quoq ipsa cantus quidam esse probetur.Est enim uocis neate iá desinentis tactio: tinnitusq ipse sono respondeat hipate. merito ob suá affinitaté nete mouere hipaté posse uidet̃.Neatem ubi se moueat apprehensa certo nouimus. at hipatem cū uideamus inapprætensam . Et tamen eius sonū pcipiamus ipsam sonare credimus. quod in multis accidere solet.in qbus scilicet neq sensu neq cogitatione ppendere ueritaté possumus.Ad hæc si nete ictu intente accidat:ut iugum moueat̃.nihil sane mirꝫ fuerit eius auté motu neruos oés cōmoueri:sonūq reddere aliqué ꝓbabile est.Sonus igit̃ neate alienus ab cæteris est.& cum desinit & cū incipit cū hipate uero cū desinit idem existit.Quod si eius ꝓprie motioni adiunctus ipse totus esse illius uideatur.Absurdū haud quicq̃ haberi debet.Amplior autem q̃ sonus reliquorum neruorū promiscuus hic exultat . Quoniá illi qdem a neate quasi impulsi submisse uellére & leuiter ac molliter sonát.Nete auté ipsa fidiū omniū uæhementissima sua tota potentia sonū reddidit.Itaq secundaria eiusdem actio merito superior esse q̃ cæterarum potest: præsertim cum leuissimo motu ipse moueantur.

Cur suauius cátilená audimus cū ad tibyá q̃ cū ad lyrá cantat̃.An oé suaue qdmixtū cū suauior est: suauius redditur:Atqui tibia q̃ lyra suauior est ergo catilena quoq mixta: cū tibya q̃ lyra suauior sit:Modo quis sensum ambo꞉ pcipiat. Vinum enim aceto mulso suauius est quoniá quæ natuta pmiscet longe amplius téperant̃ q̃ quæ a nobis miscétur. Vinum quippe ex acido ac dulci sapore mixtū est.Probari hoc idé pōt uel malis punicis:quæ uinolenta appellamus. Ergo cantilena & tibya misceri sibimet admodū suá ob similitudiné possunt. Spiritu náq utraq cōficitur.Sonus aūt lyræ quoniá nō spiritu fit:aut minus sensibili q̃ tibyarum minus uoci ímiscere potest.Quod cum ad sensum discrimen pariant nō ímerito minus dimulcent.quomodo dictū de saporibus est. Adde q tibya sonitu cognatio neq sua errores multos cantilenæ occultat. Sonus lyre cū tenuis uocisq cōmisceri minus idoneus sit:ipse p sese patens suūq genus sincenū custodiens:oés cantilenæ errores posita quasi regula patefacit . Cum uero multa pperam in cantando agantur quod promiscuū exeratis recteq actis prouenit deterius esse necesse est.

Cur neruū mediū in concentibus uocamus cū inter octo nullū mediū sit. An q olim concētus neruis septé constabat.quo꞉ mediū est.Eo꞉ ité quæ inter extrema cōtinétur. solū mdediū principiū quoddá est.Quod ení in medio situm est eo꞉ quæ in aliquo íteruallo ad utrūq uergunt extermū hoc principiū & mediū est.Cū auté extrema cōcentus neate & hipate sint:hisq íteriaceant:reliqui soni quo꞉ medius noiatus solus principium alterius tethracordi est : iure medii nomé habuerat. Principiū ení idé esse duntaxat patuit quod mediū est eorū quæ inter aliqua claudunt̃ extrema.

Cur melius multi cū cantat seruare numeros possint quá pauci.An q multi magis unū ducemq respiciunt:tradiusq incipiunt.Itaq facilius assequi idem possunt.plus enim erroris solet cōmitti in celeritate.Accidit auté ut suo duci multi q̃ pauci sint attentiores.Segregans uero sese nemo eorū. exuperata multitudine clarere potuerit quanquam inter paucos facilius proculdubio poterit Quamoberm inter sese ipsi per se potius quam cum principe certant.

Cur uox in partem acutam magna ex parte degenerat. An q acutum facilius quam graue cantatur. Acutum igitur crebrius cantant.Dumque id faciunt errorem crebrius committunt.

Cur ueteres cū neruis septé concentus disponerent. hipaté non netem reliquerunt. an non hipaté: sed eam quæ peramese nnstra tépestate uocat̃.tonicq interuallū reliquerunt. Vltima uero densi in acutum promedia usi sunt quamobrem mediá quoq eá appellarunt. an q supioris tethracordi finis principium erat inferioris & medium tono proportioné extremorum tenebat.

Cur tragœdiarum choris neq subdorio:neq suffrigio cantandi genere uti mos est. an q modulum præstare concentus hi nequeunt.Quo certe choris magnopere opus est . Mores uero suffrigium obtinet usui rerum deputatos.Quamobrem in geryone ecxursus: & arma eoipso concétu agunt̃. Subdorium uero magnificū constans graueq est.Quocirca oíum maxime concentuum cytharæ accōmodandum. Sed hæc ambo ut choris minime congruūt.sic scœnis esse familiariora ꝓbant̃. Etenim scœna heroum facta dictaq simulat . Veterū auté solos duces fuisse heroas constat.populi homines sunt:quibus chori consistunt.Quapropter choro cōpetunt mores : moduliqne tráquilli & flebiles.Hæc enim humana potius sunt.Quæ minus cæteri cōcentus pstare queūt.minimeque ipse suphrigius hic ení aios limphatis similes reddit cogitque debacahari. At uero mixoli-

dius nimirũ illa ꝓstare potest. Itaq; eoipso affici possumus: sunt autẽ patibiliores q inualidiores q̃ qui ualidiores sunt. Quáobrẽ id genus choro tribuimus subdorio uero atq; subphrigio agimus ꝙ choro nõ conuenit. Est enim chorus cliens quidam curatorq; ociosus. Quippe q beniuolentiam dumtaxat his exhabeat quibus adest.

Cur sono grauiori mollior modulatio cõtineat. An ꝙ modulus sua quidẽ natura mollis est quietus: sed admixti numeri ratione asperior redditur & mouentior. cũ igitur grauis sonus mollis quietusq; sit acutus contra mouens & irritans prorsus eoꝝ quoq; qui eundẽ modulũ habent mollior esse debet qui grauior eodem modulo continetur. Modulũ nãq; mollẽ esse eorum dictum. iam est.

Cur parium similumq; doliorũ. si alterum inane alterum dimidiatum sit echo diapason consonantia resultabit. An ꝙ echo dupla dimidiati ad inanis existit. Quid enim in istis potiusq̃ in fistulis res euariet motum nanq; eundem acutiorem putamus: quem ulociorem. Amplioribus uero aer tardius occurrit: ut duplis duplo & cæteris ad ꝓportionem. Vtris quoq; duplus diapason ad subduplum consonat.

DECIMAQVARTA PARTICVLA QVAE AD STIRPIVM GENVS: ET AD PANEM: FARINAM MASSAM: PVLTEM: CAETERAQVE ID GENVS PERTINENT.

Vr aquam salsam apium recipit: porrum recusat. an ꝙ alterius radix imbecilla: alterius ualida est. Impatibilius aut quod ualidius.

Cur in prouerbio est Mentam belli tempore. Neq; edito neq; serito. an quia menta refrigerare corpora potest: ut corruptione constat seminis genitalis. id autem ipsum aduersum omnino est ad fortitudinem. atq; animositatẽ quáuis genere sit idem.

Cur aliqua fructu uacent cũ florem habent ut cucumer. cucurbita: malus punica: an his fructus non deest sed ipsa pro fructibus habentur: quibus flos insidet. Fructus enim id est quod florem gerit. Cucumeri autem florem inhærere perspicuum est.

Cur eorum quæ terra gignit: alia cocta alia cruda sunt cibo idonea. an quibus succus esculentus nõ protinus est. hi decoctis dulcior redditur a calore. Quibus autem sapor uel protinus gratus cõsistit: hæc etiam cruda esitantur.

Cur alia elixa: alia assa melius edi possint. An ꝙ humidiora nõ eatenus humectari sicciora nõ amplius exiccari opportet. elixa autem huimidiora mollioraq; omnia redduntur. quæ uero minus humida sunt hæc igne confecta sicciora ꝓrsus euadunt.

Cur alia esculenta: alia inesculenta exeperiamur. An causæ succus est. Quod enim & ignis. expers succum cõtinet inmitem & igue cõfectum nihilo mitius redditur. hoc cibo ineptum penitus est: quod autem succo esculento quidẽ: sed uæhementiusculo costat hoc pro condimento recipimus. quod eni exiguo corpore uĩ magnam obtinet id naturá condire potest ampliorũ esculentorum:

Quá ob causam stirpiũ aliæ ad semen usq; uiuere tantũmodo possint. Deinde cũ semen tulerunt exarescant: ut genus herbæ & quæ olera noíamus aliæ nõ. Sed sæpius fructificare solitæ sint. Ipsarũ etiam uiuẽtiũ ad semẽ usq; ferendũ: cũ magna pars annua sit genns apii quod ab equo hipposelinum appellatum est quasi equapiũ dixeris anno postero fructum affert: cunque attulit exarescit cur ita an oĩa eatenus uigent ætate. quatenus semine quoq; ualeant. nã & homines ad annũ trigesimũ usq; proficiunt aut copia aut crassitudine. Vbi autem semen ferre non amplius possnnt modo stirpium obarescunt atq; senescunt quamq̃ alia ocius: alia serius occdunt. Idq; portione. Sed quam ob causam aliis longum uitæ spacium aliis breue datum est. porro alterius interest disputationis declarare: sed cum omnibus finis ac terminus sit ꝑfectio seminis quipus uita breui tempore continetur: hæc semel aut certe non sæpe. Quæ autem esse longeua natura uoluit: hæc sæpe fructifi care necesse ẽ. Quáobrem que ĩbecillima sunt ferre non plus ualeant q̃ semel. tũ exarescant necesse est: ac eorum ipsorum alia anno p̃mo simul & semẽ reddere: & uitá explere naturæ rõ sancit. alia postero ut eq̃ppium. Quæ uero ꝓualida surgunt. hæc annis pluscülis post fructificare incipiunt diuq; uitá agere possũt fructificareq; sæpius ut arbores.

Cur siquis apiũ radicetenus circunfodiat partiq; imæ pánicum undiq; ĩ gerat deinde terram accumulet itaq; irriget radices mira magnitudine adolescẽt. an ꝙ natura pánici fũgosa & calida pabulũ attrahit: conceptũque nõ sursum trãsmitti patitur. Sed inter radicẽ cõtentũ calore sibi indito cõcoquit ut radicis amplissimũ sequi incrementũ necesse sit.

Cur siquis cucumeres aut cucurbitas ꝓtinus paruulas condiderit in terram maiores multo efficiet An quod spiritus & sol exiccando incrementum ĩpediunt molenque tũ minorẽ tũ crispiorẽ reddunt quemadmodum & arbores quæ loca uento solique exposita tenẽt quæque ĩ cauis manent & riguis altera enim magne fungoseque fiunt alteræ paruæ & spissæ: Ast uero inter terram occulta. Quoniam contra afficiantur. contra euadant necesse est. Quinetiam quæ uasis includimus

ut cucumeres in ferulis cauis aut tegulis; & mala punica; aut quæuis mala in ollis ampla redduntur & fungoſa, contra quæ detecta ſunt parua ſolidaq; augeſcũt nullo ambiente operculo qđ alimoniã faciat largiorem. Id enim obiectum facit ne pabulũ aut euaneſcat ant areſcat.

Cur plantarum acrium ſemina acriora ſunt q̃ radices & folia. an ꝙ ſemine omnia oriuntur inq; cæteras oẽs ꝑtes ex eo ueluti fonte quodã ut qdã aiũt & ſapores & odores deriuari neceſſe eſt. nã etiã odores oĩum una cũ ſeminibus eſſe ſuaues ĩcipiunt. Quod ſi acritudo cæteris ex ſemine proficiſci ſolita eſt ſemen ipſũ maxime eſſe tale ratio exigit.

Cur tenues radiculæ acriores ſunt. An quod ampliores ille ſpacio temporis longiori plenius concoctæ miteſcunt.

Cur capparis locis prouenire cultis haud facilis poteſt multi nanq; temptarunt & radice tranſlare & ſemine ſparſo cum apud nõnullos cmmodior capparis ſit quam roſa. ſed tamen efficere nihil potuerunt quid ergo cauſæ ſit ut cultis neſciat hoſpitari inculta & quia perſequatur & maxime ſepulchris adhæreat. Igitur de hoc cæteriſq; generis eiuſdem accepiſſe illud oportet quod non omnia eadem ex materia conſiſtere ſolent; aut augeri. ſed ſunt quæ ex aliorum corruptione principio conſiſtant, & poſt augeantur; ut pedunculi & pili corrupto alimento aut qua labe alia corporis ꝓdeunt. Ergo ut in corpore nõnulla excremento proueniunt almenti. quod certe cruditas eſt; & ubi naturæ uires ſuperare non queunt. Abſcedunt quidem in ueſicã & aluũ quæ in promptu maxime ſunt. Aliqua uero animal producunt. Itaq; in ſenectute & morbis hæc augentur ſic in terra alia cõcocto alimento & conſiſtunt & augentur alia excrementis aduerſaq; concretione oriuntur. Culturæ autem officii eſt ut concoquat reddatq; efficax alimẽtum quo genus mite urbanumq; fructũ conſiſtit. Quæ igitur mitigatione ĩformationeq; huiuſcemodi creantur hæc urbani uocabulo ſignificamus; eo quod ſolertia hominis educata quaſi eruditaq; meliora euadant. Quæ autem cura adhibita miteſcere nequeũt; aut etiam aduerſo habitu loci ſui generis prodeunt hæc ſilueſtria ſũt & ruſtica cultiſq; uiuere nolunt. cultus enim dum ea melioribus inſtituere moribus cõtendit; deprauat atq; peruertit quippe cum a ſua natura deſciſcere nequeant quæ orta ſunt ex corruptione quo in genere capparis quoq; profecto eſt.

Cur ſi quis radicularũ folia tẽpore hiberno cũ maxime uigent abſciderit; & terrã pedibus cõplanarit cõculcaritq; ut ĩbrẽ nullũ admittere poſſit radiculæ ipſe per æſtatem amplitudine minime creſcent. An ꝓpterea quia ne corrũpãtur cauſa cõculcandi ſoliditas eſt quæ humore qui putrefacere prohibet. alimentũ uero quod aliter ad germẽ ſurſum trãſmitteretur radix ſibi ipſa totũ diſpẽſat; itaq; nel amplior fiat neceſſe eſt uel ſuo de latere radices alias mittat geminãs modo ceparum. has enim multiplices effici nouimus ſiquis annuas non euellat; ſed tp̃i hiberno relinquat. At cum uim iſtam procreandi ut lateri ceparum natura dedit; ſic radicularum negarit neceſſe profecto eſt ipſaſillas craſſeſcere nimiam od copiam alimenti.

Cur ſi quis cucurbitas aut cucumeres apud putheũ ſatos in ipſum dimiſerit putheum tempeſtiuos; beneque operuerit; uirides per annum totũ ſeruabit. An ꝙ uapor aquæ refrigerans efficit ne aſſicent, ſeruatque uirides & uegetiores; & obturatio illa & ſpiritus ſatis alere poſſunt; quæ iam ĩ plenum creuerunt; permanẽdi uero facultas propterea datur ꝙ relictis radicibus ſuppetit alimentum nã ſiquis cũ fructificarũt detractis ſarmẽtis præciſaque planta terrã aggerarit conculcaritque circum radices; cucumeres faciet præcoques; utpote; cum radix ualeat cõſeruari. Haud enĩ cucumer annuã ſortitur naturã; ſed uiuere ulrerius poteſt. Ferent autem iſti fructum maturius q̃ qui ſemine ꝓdierunt qm̄ radix bona pars. S. operis præcondita iam naturæ habet quod illis ſeminatis priur confici neceſſe eſt. Terræ autem aggegatio & cõſtipatio teporẽ inducit quo radix & ſeruari & germẽ mittere celerius queat. Vnde etiam fit ut ſiquis per hiemẽ cucumeris ſemen in quallis ſatum aqua irriget tepida & modo ſoli exponat; modo collocet apud ignem p̄coques admodũ cucumeres faciat ſi tẽpore congruo ad ipſum cum quallis in terram demittet.

Cur non meridie ſed mane noctuue irrigare cõſueuerunt. Vtrum ne ſolis feruor humorẽ abſumat. An ꝙ ſi aqua calida ſit necabit quæ irrigantur.

Cur omne odoratũ genus tam ſeminũ; quã ſtirpiũ mouere urinã poteſt. An qa calidũ eſt. cõcoctuq; facite. Cuius ſane generis ſunt quæ urinã ciere ualent. Calor nãq; interior cito extenuat. Nec aliq̃ corpulentia odor cõtinetur. Nam & ea quæ minime odorata ſunt. alia caloris ſui ratione uim mouendi urinam habent. Vel potius collicandi; ſeminũ autẽ genus omne odoratũ calidum eſſe proculdubio nouimus. Odoris enim natura calore aliquo omnino creatur. At uero quæ male olent; haud quaq̃ apta concoctioni ſunt. Eſſe autem non calida ſolum; ſed etiam concoctu facilia debẽt; quæ ſint prouocatura urinam; ut. ſ. una deſcendendo humores extenuent.

Cur ocius olus excauleſcat; quod ſemine uetuſtiori ut trimo aut bimo ꝓdierit q̃ quod nouo. An ꝙ ſicut in animantiũ genere ſemen id celerius affert quod uiget; ita etiam ſeminum quæ uetuſta ad modum ſunt. uim ſuam omnem exhalarunt; quæ recentiſſima imbeciliora ꝓpterea ſunt; ꝙ excre-

mentũ adhuc procreationi minime conueniens continent. Quæ media tempore hæc humore in ntili omni exacto ualidissima esse ꝓbantur celerius igitur semen ꝓfundũt.Id autem ipsum nõ nisi excaulescere est quippe cũ semen ex caulæ proueniat.

Quã ob causã ruta insita in ficũ pulcherrima plurimaq; ꝓueniat. iserit uero inter corticem limoq; obducto fouetur. An ꝙ rutæ radix fomentũ teporeq; desiderat:itaq; cinere quoq; circundata iuuatur ficus aũt calida est.quod eius succus oĩum accerimus docet.& fumus quem multũ emittit.habet igitur calorem atq; humoré talé qualem etiam cinis.Quãobrem si ille iuuare possit:ficus porro copiam ac uigoré eo magis pstabit quo humor cineris quidem non perpetue affluit fici uero irrequieto cõfluuio manat ut pote cũ arboris succus cõsumi ex toto nõ possit.

Cur stirpiũ nõnullæ caulé semper edant iané. An illis quarum natura ĩbecillior est:has rarũ ianéq; emittere caulem necesse est.

Cur in terra attica fructus cæteri dulcissimi fiunt. Thimũ uero acerrimũ est cũ id etiam ipsum fructus quidem existat.an ꝙ ager ille tenuis siccusq; est. Quamobrem non multum humoris continent quæ in eo nascuntur. Ergo quæ dulcia sua cõstãt natura hæc ob humoris contenti mediocritaté:ubi sol partem cõsumsit maximã faccile reliquo cõcoquuntur. Eteni multum concoq negociũ ma gnũ est mediocre expeditius cõfici põt. Vnde fit ut fructus qui lege suæ naturæ dulces creantur:dulciores euadant. Qui sicci e natura minimeq; dulces proueniunt.hisnã ob inopiã tantum humoris retinent q̃tũ suo cõueniat generi qđ dulce nequaq̃ est. Sol auté q̃tũ dulcissimũ sit:& leuissimũ eximit. Itaq; acerrimi relinqũtur.humnore supuacuo carent:qué fructus cæteri obtinent.

Cur puleġiũ & liriũ cepæ suspensa floréť solsticii tpe. An ĩest crudũ in his alimẽtũ qđ ut hieme cõcoqui ex frigore neqt: sic solsticio ex calore cõcoquens auget. Verũ quia ĩ fluxii carét assiduo breui marcescunt. Eteni quæ nullũ alendi initiũ nullũ influxũ assiduum habent intereũt exciccanturq; Quade causa accidit apud. Scythas ut frumentũ diu in terra maneat:propter copiam niuis.& ubi emerserit celeriter crescat.

Cur cepæ unũ tá acriter modere oculos põt. Vnde nomé quoq; a græcis cromoyon ipositum putãt perinde q̃si pupillã cõprimi cogeret. Origanus uero nihil huiuscemodi facit. Nec aliud quippiam ex cæteris quãquã acre. Neq; eni Nasturtiũ quod mordacius est oblatũ oculis efficit æque ut lachrymæ profluãr. At cepæ & cũ oculis admoueť & cũ comediť lachrymas monet. An ꝙ acrium genus discrimine eua riat numeroso quo sua cuiq; uir cõsistit:rataque habeť nasturtium ergo qa calidus est resiccare:quod collicauerit amplius potest. Nã extrudere lachrymã cũ editur potest.admotũ tamen ad oculos.nihil propterea mouet. Quia nullũ mittit uaporé. Est eni id & siccius & calidius. Origauus cætera id genus calida sunt leuiter & sicca. Quod lachrymas auté moueat mordax id esse debet.& humidũ & lentũ. Quas ob res oleũ quoque lachrymam excutit:q̃uis leniter mordeat. Subiens eni irreptãsque suam ob lentitiam atque tenuitaté dolorem mouet ; ac proinde homorem tabificat.at cepæ uim eiusmodi sane habet ut quod & humore & uapore sit calido : tenui & lento. Itaque oculis ad motum:eo ꝙ uapor eiusmodi est:humorque tenuis cõmear lachrymas mouet:cũque ediť itidem transmissa respiratione facere potest. allium calidũ quidem est & aere & humoris aliquid cõtinés:sed lentũ nõ est itaque lachrymã mouere nõ potest.

Quam ob causam myrta collisa in manu dulciora sentimus quã integra: An quéadmodum racemorum acini uindemiati dulciores sunt quã nõ uindemiati. Etenim musto quod natura suaue est excepti acini quasi condiuntur. Quippe qui uel extrinsecus mustum resudent. At qui in racemo cohærent utique icõditiores constant. Ergo myrta quoque natura dulcia intusque suã dulcedinem acinornm in modũ uue continentia:ubi in manu compressa cõflictataque sunt diffusa intestina dulcedine:parte quoque exteriore inopplentur. Itaque dulciora nõ imerito sentiuntur.

Cur myrta enucleatiora sũt quæ minora & palmulæ nucleo pœne uacãt quæ minutæ odoleuerunt & nuarũ acini q passim cõstiterũt exigui uinacea uel nulla cõtinẽt:uel pauciora minoraq;. An qa minus pfecta sũt quæ minora:iccirco semé cõtinẽt idiscretũ:cui piude ut fini nucleus deputatus est:quãobré & minora sũt utpote surculi qdé agnati exteriores partusq; iperfecti:& minus dulcia q̃ quæ iustũ cõtinẽt nucleũ. Sũt.n.minus cõcocta. Cõcoctio aũt nõ nisi pfectio est.

Quam ob causam fructuũ alii parté radici proximã habẽt amarioré ut cucumeres alii postremã superioré ut glãdes. An ꝙ aliis pars ista radici ꝓxima crudo uesciť alimẽto quoniã esce cõfluuiũ per radicem frequẽtat aliis quia sicci e natuta sunt postrema pars succo dulci cõcoctoq; inde assũpto iam plenius siccatur amarescitq; modo solis. Reddiť eni unũquodq; amarũ cũ amplius exiccatur ut oliuæ ut glãdes inueteratæ efficiuntur amaræ.

Cur aliqua germiuare nõ terra cõtenta:sed abscissa aut euulsa uel recõdita possint uel caules liliorũ ut allia ut cepæ. An ꝙ oẽs alimeutũ intra se continẽt:nec certo diffinitoq; loco oẽs oriunť. Crescere autem unũquodq; põt nõ eo ꝙ in se continet alimentũ:sed ꝙ decoctum iam & digestũ illud pabulum est:continent igitur uel ante hac alimentum:sed augeri tum dumtaxat incipiunt : cum

tēpus ad id adest:cuius opa res illa effici pōt uelut etiā oua crocodylo℞ tēpus tute opiri sibi commodū nouimus icremētū tñ cōtinuari nō licet:qm̄ aliud nō suppetat alimentum.

Cur allia & cæpe quo sicciora serant:eo meliora possint auadere.cætera autem deteriora. An ꝙ oīa istiusmodi maxime plena humoris conficiūtur.Itaqꝫ terræ cōmissa sicciora temperamento cōmodo germinare incipient.Adde ꝙ minus putrent cū̄ sicciora seruntur.

Cur allia & cepæ sole ex plātis recōditæ germinare possint.an ꝙ humore alimētoqꝫ sunt refertæ.copia igit alimēti est ꝙ germē efficere queat.Idqꝫ cōstat argumētoqꝫ est squillarū : tū etiam bulbo℞ qui idē facere possunt.crescere autem quodqꝫ solet cum tempus uenerit.

Quā ob causam quæ aqua frigida irrigamus dulciora q̄ quæ tepida euadant. An ꝙ sic interclusum calidum salsius est:ut calidius quod salsim.dulce autem ita cōtrarium ut frigidum est & alimento oleribus humorē unde sapo℞ genera oriuntur.

Cur allia cum excaulescunt plenius q̄ recens edita olent.an ꝙ recentia humoris multū adhuc extranei continent:quo fit ut uim suam integram habere nequeaut.cum autem decocta iam sunt secreto humore illo iutili.Tū suū odorē sincere adipiscūtur:qui.s.acer est. Quinetiā cæteri nuper editi fructus dilutiores sunt:& cepas recētiores ob eam causam minus acres sentimus.

Cur fructus myrtorum non conditarum magis q̄ folia defluant. conditarum autem reseruatarūqꝫ alga:ut fit:folia defluant:fructus adhæreant.an ita euenrt nō conditis : quoniam natura santitum est:ut fructus peracta decoctione flaccescant ac decidat.Quæ qnidem decoctio repositis agi non potest:sed eatenus tm̄ efficitur ut alge uapor prohibeat ne humor fructus imutetur.Folia contra cum siccent decidunt.Alga autem ut salsa exiccandi uim habent.Ergo non idem foliis accidit arbori adhærentibus & conditis modo quo dictum est.

Quam ob causam cucumeres.cognomento pepones optimi palustribus planis : idest humidis fieri soleant:ut apud orthomenum:& in ægypto.Aquarum & enim uberem terram esse ægyptum putamus.cum ergo cucumeres qui humidi sunt:& ob id orthenses ac rigui minime laudati locis palustribus quæ madida sunt egregie fiant.Vtrum ꝙ ob terræ duriciam altius coguntur descēdere. Solum nāqꝫ limosum ac planū maxime indurescit.Qui autem altius innitūtur meliores euadūt: An ꝙ terram siccam esse oportet:quoniā cucumeres natura humidi sunt.Ita enim sequetut ut per retractum in medium ueniant.Palustris uero si plena altaqꝫ sit:alimentum nec exiguum præbet ꝓpter soli altitudinem:locūqꝫ ipsum neqꝫ nimiū.quoniā solū resiccari necesse est.

Quā ob causam ruta & nōnulla pigmenta odora sudorum faciant fœditatem.An quorum in odore grauitas est atqꝫ acritudo ac cum excrementiciis mixta humoribus deprauare odores possunt.

Qua de causa rutam fascinationis remediū asse aiunt.An propterea quia tum effascinari se credunt cum aut foraciter edunt:aut incōmoditatum aliquarum tenentur suspitione:aut cibum habēt suspectum quem capiunt.iteqꝫ cum de mensa eadem quid priuate sibi assumunt:participem intuentem quēpiam faciunt:assanturqꝫ cū impartiant ne me fascines:ergo cibum cum perturbatione:sumentnec quid bibēt aut edēt sine turbatione:& flatu qui una hauriatur & ingeratur.Quāobrem flatu ipso uel cum extrudendus effertur cibus quoqꝫ una elatus eiicitur:uel cum interclusus ꝑ humorem tenetur tormina mouent & cruciatus:Igitur ruta pesitata ui sua & potestate calefactoria uas quod recipit cibos elaxat & reliquum corpus itidē afficit : ex quo fit ut flatus ille interclusus transmitti atqꝫ secedere possit.

Quæ nam causa sit:ut origanus musto iniecta uinum dulce efficiant duos in amphoram iniecisse eminas satis est:an ꝙ tollit quātum in musto est : aquabundum & ferulentum sua siccitate in se ipsa recipiens quibus scilicet saporem confici austerum censemus.argumento ꝙ uina siquid aquæ habeent sibi illabatum minus mollia redduntur:atqꝫ & si diutius stare in fece sinantur itidem fiet & cū uinum dulce molimur uuas mnltum temporis soli exponimus:ut sol quātum sit dilutū auferat:& reliquū decoquat hoc aūt idē facere uel origanus potest.Quippe quæ si sicca & calida.

Cur nigræ myrti fronde sunt frequentiore quam albæ:an ꝙ nigræ generis sunt siluestrioris cuius indicium ꝙ locis rusticis istæ proueniunt minimeque ex cultu mutantur : humida autem omnia fronde crebriore conduntur.Quod enim minus suos fructus decoquere possunt.Iccirco ad frondem alimentum se uertit.

Cur ptisana & farina triticea oleo instillato reddi possint candidiora cum ruffum oleum sit. an ꝙ spumare solet dum cum humore miscentur. Quod non nisi albescere est. Mixtio uero uersatu agitatuque fit : & cum corpulentis humor committi melius potest : quod sane in polentis accidit.

Cur cibus triticeus maxime corporibus nostris competentior atqꝫ uescētior est: quā ordeaceus. An ꝙ hic mediocrem habent lentitiam quam cibus habeat oportet:quippe qui adhærere conglutinariqꝫ corpori debeat.Quæ res non nisi lentore effici potest.Ordeum uero orridius est. Itaqꝫ massa eius longe pertrita ualidius alit quam parum attractata.

Cur farinæ triticeæ primum ordeaceæ ultimum candidius est. An alterum ut durius circūfrangitur idq; agitur cum plurimū temporis mollitur: alterum ut molius: atq; tenuis quāprimū exprimit. Candidius autem in utrisq; quod interius est.

Cur panes frigidi albiores cernuntur q̃ calidi. An eadē quodā modo causa est: cur inueteratū quoq; oleum candidius sit quā recēs. causa nāq; nigroris humor est: hic autem in hisce utrisq; ut recentibus uberius continetur: sic tempore prouectis partius in superficie residet propter euaporationē. Euaporatur prorsus oleū uel tempore uel sole. Panis autem calore inde egrediente per refrigerationem humor itaq; frigidis iam euanuit calidis adhuc inest.

Cur panes nō saliti plus pōderēt q̃ saliti: modo cætera omnia pari habeantur mensura. Contrarium nāq; uerisimilius dixeris cū sal adiiciatur: & grauior sit q̃ aqua. An quia sal exiccare potest exquo incorrupta seruantur. quæ confecta sale reponimus. Absumitur enim a sale resiccaturq; humor q ex calore putrescit & in pane igitur humor a sale consumitur extraq; eflatur: quocirca panes pridie facti leuiores q̃ calidi sunt: utpote frigidiores: contra his qui sale uacant humor largior insidēs efficit grauiores.

Cur panes frigidi humefacti: si iuicē tāgāt nō cohæreāt calidi cohæreāt. An ꝙ frigidi lentorē suū cū uapore una emiserūt: quo exacto cōglutinari nō amplius queunt: humor enim quo maduere rigidus est. Calidi contra lentoris aliquid continēt: ex quo fit ut cum madefactis uapor emigrat: calor ob suā tenuitatem respiretur & euanescat. Glutinosum autem illud cum calore egrediens seq; cū humore permiscens: facit ut inter se panes cohæreant.

Cur farinæ triticeæ primū ordeaceæ ultimum candidius prodeat. An ꝙ ordeum ut rigidius protinus obfrangi diffundiq; aptum est: quod maxime fit cum diu cōtunditur. Triticium mollius est. atq; ob eam rem parte exteriore leniter diducta interiorq;: quæ candidior est: expressa primum cōtunditur. Est autē in utrisq; candidius quod interius est.

Cur massa ordeacea quo plenius tractetur: teraturq; eo magis aluum subducere leuigare quæ potest: triticea contra quo plenius eo magis. An quod triticea maiorem in modum contrita minuitur. Lentum etenim quoq; affici ita solet: tum ignis humorem panis undiq; eximit. Itaq; rigidiusculum humore sublato relinquit. Deniq; quāto plenius cōtractatur & teritur tanto frigidior redditur. Partes enim singulas deminui adeo agitatas extenuariq; necesse est. Rigidius autē omne cōcoqui facilius potest: Ordeacea cōtra quo amplius pressatur & teritur eo lentior & tenacior humore inhibito euadit. Tenax autem omne ad lentum diuidi sane haud facilis potest. Quā quidē diuidendi difficultate fit ut ægre concoquitur Quod enim concoctionem recepturum est digeri in minima adebet.

Cur massa ordei contritata minor tritici amplior reddi potest. An quod ordei farina massata cōtritataq; compescitur atque considet scilicet glutinamento humoris. Quia rara & crassiuscula est. Triticea quoniam spissa admodum est: colleuatur: atque extollitur. Spissa etenim omnia subacta pertritaq; incalescunt & incalescendo inflantur: ac extolluntur quomō etiā caro pfricata extollit.

Sed cur massa triticea in igne amplior quā ordeacea reddatur. An ꝙ humorem triticea continet idē secretū. Qui cū calefactus egredi nequeat: scilicet exptritionis cōpressu: mox spiritus de eo cōcalefacto humore nascitur: largior autē humor largiorē pariat spiritū necesse est.

Quam ob causam cū mel tenacius: q̃ aqua sit: farina mulso subacta frigidior reddatur ubi decocta est quam aqua subacta. An ꝙ aqua feruore ignis cogitur atque cōsistit mel cōtrahit quidē: sed nō sine assiccatione. Itaque rem facit frigidiorem. Causa nanque rigoris in siccitate est.

Cur biscoctus panis refrigeratus minus duriciā præ se ferat. An ꝙ triticū dulcē quēdā ac lētū succū in se cōtinet qui ueluti aīa eius est. Indiciū ꝙ cū siccet oīno exinanit. cū aūt uaporis aliquid sentit mox erūpit. & coalescit. Ergo cū humor hic in farina quoq; tritici insit: maximeq; in ea quæ purissima est efficit: uel in massa ex ea ipsa farina cōfecta idē seruet. Argumētū ꝙ decocta in pulpē redditꝰ lētior. Vbi igit panis primo igni cōmissus ē portio ridigi & leuis cū humore euaporat & q̃tū ī farina furfureum maxime est totum deurit. Mox pane educto cum denuo massa retritatur: pressaturq; pars farinæ tenuissima: & humoris lentissima: quæ solæ supersunt miscentur amplius sibi tum quia tales amplius euaserunt: tū quo ꝓpter ignitionē. Fit enī mixtura eoꝝ ticturæ cōsimilis ita ut massa post trita similis farinæ illi elixæ afficiatur. Quippe pertrita iā prima relictaq; parte farinæ tenuissima: & humoris lentissima glutinosa: & resiccabilis redditur: ubi ignē persensit: nam & disiungi facilis quod lentum est nequit. Et humorem nullum per seipsum emittit quod spissū est: Hac igitur eadem re panis quoque biscoctus ob causas prædictas afficitur. Itaq; minus durescit cum semper inter se humiditatem contineat.

Cur nōnullis de genere cibi: Tum humidi tum sicci multum temporis sine fastidio uti possimus: ut cibo quem triticea ex farina ordeaceaue conficimus. Et uinis austeris & aqua: aliis uero quāuis suauioribus: non tamen sine fastidio totiens uti possimus. An ꝙ eorū quæ in cibo assumimus:

alia ualidius alunt:suntque ad inundandum aptiora. Itaque uel ubi cibo priore consumpto uacui sumus. inest præterea facultas multa in carpore:quæ ut ad priorem corporis confectionem decocta:sic ad finem & succedentes coquendi uicem cruda animaduertitur. Cuius sane generis pars plurimũ suauium est quæ enim pinguia & dulcia & opima sunt hæc nobis gustu suauissima sunt. Eandẽ omnia ualide nutriunt: & decõcoqui possunt solẽtq; inudare quocũq; inter seipsa diserimine distẽt. Vnde efficit̃ siquis sese iplerit facultas eorũ diutius imoretur. Nec breui sensus deficiat. Nõ eni solũ pleno uẽtriculo satietas orit̃:sed digesta quoq; alimonia cæteras in partes idẽtidẽ usu euenit. An nõ id solũ ipsum causæ est:uerũetiã q̃ nõnulla ꝑ quã modicæ naturæ usui sunt nobisq; familiarissime cõueniunt. Hæc enĩ oĩa quia secũdũ naturã sunt iccirco melius a corpore dulcia recipiũtur ut quæ ꝑter naturæ rationẽ facile respuunt̃. Alia uero aliis tẽperationibus cõgruunt: ut mel apibus secũdũ naturã sic suppetit. ut ea uesci tñmodo possint q̃q̃ uiribus sunt ĩbecillis. Itaq; relinquẽdum quidẽ est q̃tũ absumat̃. Sed id ex ꝓportione ad uires hoĩs. Quæ igit̃ e suauibus ita sese habent. Hæc qm̃ naturæ minus propria cõueniunt:suauia quidẽ sentiũtur:sed parũ tp̃is mox faciãt & fastidiũ pariũt. Quæ autẽ secũdũ naturã pro cibo deputata homini sunt hæc semp appetimus. Itaq; fit rõne naturæ ut usu quoq; eorũ assiduo minusq̃ suauiũ fastidire possimus.

Cur eadẽ ex assuescẽtibus suauia & admodũ crebro utẽtibus insuauia sentiant̃ cũ tamen assuescere sit sæpe & crebro quicq̃ facere. An qa cõsuetudo habitũ rei cuiuspiã cupientẽ in nobis efficit non satietatẽ frequẽs autẽ uisio desideriũ explet quod & ipsum quasi causa quædã est. habitus ergo cũ exercitãtur augẽtur atq; proficiũt. Cõceptacula uero in farta nihilo ampliora reddunt̃. Quãobrẽ cõsuetudo cũ exercitatio sit auget habitũ illũ capientẽ. Quod autẽ usu crebro in cibo assumit̃ infartit quidẽ expletq; desiderium:quo expleto nõ amplius escam recipimus:sed augere illud idẽ nõ potest ob eam scilicet rem quã modo de infartione rettulimus. Ad hæc non ideo suauis consuetudo est. quia semper delectet. Nam res etiã solitæ molestæ sunt si usu quis agit crebriori:sed eo certe suauius agit̃ qm̃ opis principiũ libẽter adimus & diutius rẽ facere eandẽ assueti q̃ nõ assueti ualemus. Qua igitur re molestum hoc est quãquã suaue sit hac eadẽ:cætera quoq; suauia efficere possunt. Vtraq; enim cum crebro uel fiunt uel pro cibo sumũtur tediores certe afficiunt. Cuius sane causa est quod nos uires siue uirtutes uel recipiẽtes uel agẽtes non infinitas: sed finitas habemus quæ ubi quidẽ sibi modice competat obtinuerint:id enĩ est quod cõtinue amplificari sentiatur alteræ satis explentur alteræ agere nequeunt.

Cur panes ut parum triti sic nimium triti rũpantur. An q̃ parum triti quoniã partibus minus cõnexis inter sese continẽtur:iccirco rumpi facile queunt. Tricatio enĩ partes copulat & coniungit. Ergo suo ipsi discrimine ad disruptionẽ paratiores regũtur. Adde quod multũ humoris & in ꝓmiscuum continent qui minus trituram præssuráq; recepere. at quos nimiũ tritos igni mandauimus hi sicci admodum sunt:quoniam humoris parum ĩmodica agitatio tritandi reliquerit: idq; decoctis totum exactum est. Igitur rumpi utrosq; necessum est:quoniam humoris multum educitur: multum enĩ ut absolute in his continetur quos parum tritaueris. Sic reliqui comparatione in his est. quos ĩmodice agitaris.

Cur massa triticea candidior pertrita efficiat̃ ordeacea nigrior. Vtrũ quod per summa ordeaceæ nimium assicatur. Calor autẽ humori permixtus candorẽ gignit:an quia cum lalefacta est humorẽ ad seipsa trahit:ut quæ partibus maiusculis constet.

Quam ob causam farina aqua subacta melius coeat:q̃ oleo subacto quod tenacius est: q̃q̃ glutinantius quod lentius est. Oleum autẽ lentius q̃ aqua. An q̃ aqua tenuior est ut usq;quaq; subire emollireq; ualeat. Coheret itẽ & cõprimit̃ inter se melius farina aqua subacta q̃q̃ etiam sine contritu comprimi queat.

Cur massa tota leuior sit q̃ seorsum humor & farina. Vtrum quia cum miscentur sp̃us intercludit̃. An quia pars aquæ a calore farinæ indito euaporatur:itaq; minus id redditur quod ex utroq; mixtum constiterit:aer autem aquæ tametsi misceatur nihilo tamẽ leuiorem faciat. Nam ipse quoq; aer cum aere pondus augeat.

Quam ob causam lac uinũq; dulce quotiens cum farina ordei bibitur dulcius sentitur. Vtrum q̃ ad non dulce dulciora istæc esse uidentur. farina enim dulcis non est:aliter quia humor dulcis mixtus cum farina diutius immoratur. An propterea quia farina quæ dulcedinem in se habet aliq̃diu ĩmoratur:itaque diutius sentio habetur.

Cur eadem potio minus meram appareat si farina ordei inspersa bibatu. Vtrum quod diuersa sibi miscentur & tẽperant̃:an qm̃ farina humori obducta in sese retrahẽs abolet qualitatem.

Cur alica plus aquæ recipiat q̃ triticũ unde cõfecta est. An propterea q̃ alica farina quodam modo est similia farina autem plus aquæ imbibit:moles ebim amplior eius q̃ tritici est. Pressius namque & constipatus triticum est. At q̃ autem amplius est:plus id capere potest. An nõ solum ea ipsa de causa ita fit:sed etiã calore quẽ intra se continet & farina & alica efficitur ut bibacius hauriant:

quod enim calidũ est humorem id & efficatius ad se trahit:& expeditius in uaporem consumit
Cur farina tritici massata pertritaq; longe amplior reddatur q̃ ordei scilicet exproportione. An quod altera multum humoris sibi admitit:altera parum. Sed qua de causa plus admittat. Congruens enĩ potius dixeris:ut ordeacea bibacior sit. Quippe cum ordeum tostũ triticum non tostum sit. An ꝑ pterea ita fit. Quia trituram plenioré triticea patitur. Cuius causa est:quod partibus minutiorib⁹ cõstat. Fit igitur quasi ut quantuplo partibus cõtineri põt minoribus tãtuplo humorem sibi largiorem admittat. Quippe quæ ipsum humorem pro glutine sibi capiat Em pedocles quoq; suis in persicis diuerticulo quodam ait. Multæq; humoris proinde absumere queat.
Cur etiã igni mandata massa tritici amplius augeat q̃ ordei. An q; humorem in se cõtinet indiscretũ qui recalescés extrudi nequeat:hic ergo cũ in spiritũ transeat:ne sese ꝓmere patitur:atq; ex massa ordei possit uidelicet propter tritici spissitudinem:spissius.n.est quod ꝑtibus cõstat minutioribus Iccirco extollit molemq; agit amplioré. Ad hæc plus ista humoris cõtinet. Quo recalescente spiritus prouenire solitus est. Ex quaq; re auté pluris plus proficiscatur:necessum est.
Cur pistorum cæterorumq; officio fungentium frumentario:qui ordeum attractant imbecilli efficiantur:& destillationibus infestent. Qui aũt triticũ corpore sint bene habito. An q; facilius triticũ concoqui q̃ ordeũ potest. Atq; ea re delibamenta inde manantia esse faciliora necesse est.
Cur panis tostus durior tepefactus humidior reddi aliquantisper possit. An quoniam cum torrefit humor extruditur:itaq; panis relinquitur durior. Leniter autem cum recalescit humor consistens ab igne diffunditur. Humidiorq; proinde existit.
Cur farina tritici resiccata minus constipetur q̃ ordei. An quod intercapendine uacãt : quæ ex partibus constant minutissimis; & plura quæ grauiora sunt:compressa suopte pondere tantundem occupant quantum pauciora. Sed farina ordei crassiulcula est:itaq; siccata compesci atq; in minus contrahi potest :ut quod minus est suo compressu plus illud constipet in seipsum capessatque: triticea porro particulis minutissimis iam constat. Itaque non ideo resiccatur ut partes reddantur minores ; sed ut leuiores efficiantur minusq; constipentur suo compressu & nutu. Natura enim grauior farina triticea q̃ ordeacea est.

DECIMAQVINTA PARTICVLA QVAE AD FRVCTVS ARBORVM PERTINENT.

Vam ob causam poma non ita prius esitata in repletionis mole respõdeant. An qm̃ cæteris esculentis genus pomorũ longe grauius est:quod argumento ficuũ constat quæ uouissime æstate ultimæ tñ euomunt. Poma igitur ante ingesta suo pondere in imũ delapsa:spacii amplitudiné relinquunt superius ut cibũ sequentem admitti facile liceat. At si ecõtra sumãtur usu eueniet ut quoniã deorsum ferri expedite non queant:innatent & partem totam fere occupent inanem.
Quãobrem cũ dulcia nobis similiora q̃ acria sint:ocius a dulcibus impleamur. Cõgruũ enim ut cõtra eueniat:quãdoquidem a similibus minus satiari consentaneũ est. An quoniã nõ æq; præmature cõceptaculũ:ex quo hausimus & corpus quod uescitur impletur:sed ueuter quidé repletus aliquãdo est:ut eorum qui sitiunt. Sitis auté nihilominus superest. Nõ enĩ ea de causa sitis cessat: qa uéter plenus homoris é:sed qa mébra corpis oĩa humoré cõmodũ sibi attraxerint:q; ubi illa satis suũ desideriũ expleuerũt tũc sitire cessamus:ita etiã fames:nec aliter tolli potest.
Cur ocius a dulcibus q̃ acribus sentiemur. An qa ocius dulce q̃ acre appetere desistimus:sed an pinde ut uenter impletur:nos quoq; dulcibus saciari possimus cõfessum nõ est. Cũ igitur desideriũ celerius his ipsis expleri possit doceudũ est. Aliméti desideriũ siue cupiditas ut simpliciter loquar indigétia est:cũ cibũ uel nullũ uel pauculũ habemus. Quod cũ acria nõ ualide nutricare queãt : sed parũ alimoniæ multũ habeãt excreméti:merito amplius hæc appetimus ; parũq; eoꝝ cupiditaté exprolemus:qm̃ aliméto ité legemus:quo ipa careãt. At dulcia tota ipsa cibus idoneus sunt : atq; ex paruis qbusdã eiusmodi escã corpus capit uberioré. Quod cũ se abũde refersit:nihil edere ꝑterea potest. Plus enĩ tollerare nõ potest:atque ita efficitur ut ocius a dulcibus satiemur.
Cur fructus arboꝝ & canes & cætera id genus utribus uehemẽter ĩflatis cõtẽta ualeant ĩcorrupta edurare nec minus quæ diligẽtissime picata obturataque circũundique fuerit. An qm̃ corrũpi oĩa solẽt cũ mouent. Quæ aũt plena sũt ĩmota ꝑsistũt:haud enĩ fieri põt:ut motus sine inani spacio agat. Atqui istæc quæ ita ĩclusa sũt pleno undiq; cõstãt:ergo ĩcorrupta seruari rõne.
Cur uinũ post pomũ putre epotũ amarũ sentiatur. An amarorem putredo habet. Itaq; quod de pomo per summa insidet lingnæ humori qui bibitur permixtum:diffusamque amaram efficit potionem. ipsum autem pomũ per se esitatum minus depræhendi propterea potest:quia saporis id genus multa atingat inq; exigua discenatur.
Cur edenda bellaria sit:ususq; secundarum mensarũ adiici debeat. An ut satis bibamus. Non enim

sitis gracia solum quæ per mésam primã nos teneat bibédũ:sed ẽt post hausisse aliqd iuuat.
Cur nuces tostæ refrigerate deteriores redduntur:& panis quoque & glandes: & multa id genus alia rursusq͏̃ calefacta eadem meliora euadant. An propterea quod refrigeratis succus cõcrescit & cõstat tepefactis rursus dilabitur. Suauitas auté nõ nisi per succũ percipi potest.
Cur post fructuũ esitationé.ut ficuũ cætetorũq͏̃ generis eiusdé uel uinũ merũ uel aquã supbibere debeamus.quæ qdé aduersa íter se sũt.an qa genus pomorũ & calidũ & humidũ cã suæ generatiõis est.habet ení tũ ignis copiã tũ humoris.itaq͏̃ succus pomi ueluti feruoré intº pigné excitat quo mõ mustũ foris efferuet.uí tñ hebetiore humor aũt minus cruditaté cõmittit. Aqua igiť suo frigore feruoré illũ frãgit.atq͏̃ extĩguit & uinũ suo calore idé plærũq͏̃ efficere põt:quippe qđ perinde ac q͏̃ ignis igni multus pauco uires subtrahat.amplius tamẽ humoris copiã suo calore emollit:& cõcoquit:suoq͏̃ põdereinnatantem illum feruorem uincit ac reprimit.
Quam ob causam caricæ bifidæ tantũ dulcissime sint nec multifidæ:aut omnino in fidæ dulcediné præstét. An q͏̃ ex multifidis respirauit:euaporauitq͏̃ cum humore pars dulcedinis plurima í his aũt quæ infissæ coniuent humoris diluti copia est:quod nihil fere inde exactum fuerit. At quæ fisse q dem sed tamen fissura multiplici sunt immunes utroq͏̃ isto incõmodo caruerunt.
Cur si ficus in furno siccantur:duriores efficiuntur q͏̃ si exéptæ foris refrigerenť. An quoniã in furno humor totus ex nimio calore euaporať:foris aer circũfũdés humoré cõtrahi emanareq͏̃ ꝑhibet ita.n.ut leuiter euaporetur potius accidit. Sũt aũt quæ siccét dura:quæ humét mollia.
Cur ab acerbis uinũ aut aqua epota dulcior sentiať:cxéplĩ gra͞ si quis glãdes:aut myrta aut tale quid ori mãduerit. An merito ita fiat:queádmodũ uel in cæteris agiť:oĩa nãq͏̃ plenius eadé apud sua contraria innotescũt:Contrarioꝝ auté sapores oppositi ferme inter se sũt. An ut res in his est:quæ colore inficimus:ita etiã lingua acerbis cõficitur illis:meatusq͏̃ suos patefieri patitur:ut dulce subire amplius possit. Res ení quasq͏̃ inficiédas humoribus quibusdã acerbis ante ímetgimus:ut inde affectæ ífici colore plenius atq͏̃ in eluibilius possint.
Cur dulcia minus dulcia sentiẽtur calida q͏̃ refrigerata. Vtrũ propterea quod simul sẽsus duo existũt idest calidi & dulcis itaq͏̃ calidi sensus reliquũ depellit atq͏̃ obfuscat. An q͏̃ etiam succus dulcis calidus est:itaq͏̃ ignis igni adiicitur:ergo calor est:qui impediat. An q͏̃ ignis uires omnium minuit quia uim obtinet commutandi:calida igitur propiora mutationi sunt:refrigerata resident sibique iterum constant.
Cur paleæ fructus duros atq͏̃ inconcoctos emoliunt immaturitatemq͏̃ adducunt.mites autem & cõcoctos non putrefaciunt. An q͏̃ palea calida & attrahens est. Suo igitur colore concoquit:& per uim illam attrahendi saniem omnem seuocat:atq͏̃ imputridos seruat.
Qua de causa ficus cum moles dulcesq͏̃ sint dentes offendant. An quia gingiuis sua lentitate adhærẽt seque præmolles inter détes insinuãt: & putrediné per suũ calorem cito conficiunt forsitan & ob granoꝝ suoꝝ duriciam dentes celeriter effatigãt cũ manducantur conficiunturque.

DECIMA.VI.PARTICVLA QVAE AD MARE SALSAMQVE OMNEM AQVAM ATQVE AQVAE CALIDAE RATIONEM PERTINENT.

Vr fluctus pelagi alti superfrangi non soleant:sed parui tantum & breuis. An quia parum humoris cum fertur discerni a spiritu facilius potest:quã multum. Cur naui gia onustiora in portu q͏̃ in alto esse uidentur celerius etiam de alto in terram ueniunt quã de terra in altum prouehunť. An quod plus aquæ q͏̃ minus reniti ualidius potest:pauca.n.oppressa onere redit:ut demergi necesse sit:multa econtra repellit ac substinet. Vis enim ea est aquæ ut sursum uersus compellat inferius ergo ut in portu maris parum sic multum in alto est:Itaque plus oneris conuehi in portu uidebitur:ẽt mouebiť ægrius qa magis ímergitur & aq͏̃ minus reniti põt. At uero í alto res cõtra usũ eueniat:
Curfluctus interdum prius eueniant q͏̃ uenii. An quoniam primo spiritus ortu maris pars prima impulsa partem sibi continuam ipsa compellit:itidemque deinceps uice pari:seriæque agitatur perpetua. Quamobrem cum mare ipsum continuum sit:efficitur ut quasi unus ictus cõtinuos ex his omnibus exultet:idque fieri uno in tempore possit. Itaque euenit:ut prima & ultima pars simul moueant:quod aeri nunquam accidit:quia cordore uno continuo hic ée non potest:eo quod multiplici undique repulsu retorquetur atque conquatitur ut primus ualidissimus que mouendi impetuis refringatur impediaturque:Quod mari accidere propterea nequit qua grauius aere motuqne difficilius est.
Quam ob causam cum aliquid in mare undabũdum & æstuans iactum est ut ancora unda residet & quiescit:An quod mari ponderi cedit quod defertur quo cum aer delabatur:qui cum per directum in imum defertur atque atrahitur secũ eodé id ttahit quod mare delatere concitat: æstus

autem maris nō desuper tendit ad ima:sed per summa uersatur:quo sedato tranquilitas oritur. Ad hæc cum mare in ea spacia coit:quæ ponderi descendenti cesserint:uertiginem mouet quæ non nisi circulo agitatur. At cum linea recta circulum p punctum attingat:fluctusq; ad lineam rectam obliquæ ferantur:fieri pōt ut fluctus ipsi p punctum oras uertiginis attingant:nec prædictam ob cām tantū sed etiam q ipsa uertigo accedens suo impetu circūundiq; illos depellit:quod cum itaq; fluctibus pars ea uertiginosa careat:merito unda iacta anchora residet tranquillaturq;. Adde q aer qui cum pōdere illo delapso descendit:mox sese referens undamq; sursum compellēs bullas excitat quippe cum bulla humore consistat:qui de imis ad supera pulsus ab aere efferatur:omnis autem bulla lenis serenaq; est. Indicium uero q unda q̄ pondus in imū corruit: submisa in cauū paulopost resurgit:& mari circundanti æquiperat.

Cur interdū nauigia dum cursū agunt in mari quieto repente absorbentur:totaq; ita periunt ut ne naufragiū quidē fluitans nusq̄ appareat. An cum locus cauernosus terræ subditæ mari disrumpit simul in mare nauigia introrūpunt: introrsūq; spiritus īpetu trahuntur. Cumq; īpulsu pari circū undiq; agitentur:deorsum ferātur necesse ē. Hoc idē apud Mesanam quoq; in freto fluctu reciproco euenit. Fiunt enim eo ipso uertigines:quæ in imū obsorbēt:tū ob eā quā diximus cām tū ēt p mare illud ē: terraq; ad lōginquū usq; subhiat cauernosa. Vertigines igitur eo usque per uim ducti tāt itaq; efficitur:ut inibi fragmēta nulla ualeāt fluitare. Fluxus autē ille fieri solet cū flatu desistē te priore:mari itē fluente flatus aduersus primo occurrit maximeq; cū auster. Cū.n.unde inuicem cursitāt:inflictu prætereunt mutuo:quo scilicet modo i fluminibus fieri nouimus:atq; ita mare ī girū uertitur:quæ uertigo aut uertex uocata est. Fertur autem unda manfractū inicio motus uali do desuper irruente. Igitur cum undas urgere inlatus non liceat:impulsu namq; repellūtur mutuo compelli prorsus in imum necessum est. Quamobrem id quoq; deferri eodem una cogitur quod uertigo præhenderit eademq; causa est:cur etiam nauigia resimentur:repandaq; deferatur cum de uorantur a uertigine:Iam enim aliqua erecta.ex toto descendisse memoriæ proditum est.

Cur mare ponti candidius quā ægæi est. Vtrū propter uisus refractionē factam demari in aerem. Est enim aer pōti crassus:& albidus itaq; fit:ut etiam maris pars sūma talis esse uideatur:ægæi uero quoniā a longinquis usque purus & liquidus est:ceruliu: cernitur quo circa mare quoq; aeri renitēs: colorem eundem representat. An quod lacus omnes q̄ mare candidiores sunt:pōtus autē in lacus spēm propemodum transit:eo q multi in eū fluuii effluunt:nec uero mari solū candidior lacus ē:uerūetiam fluuiis. Vnde pictores flumina pallida:mare ceruleū lacū candidū pingere non inepte cōsueuerunt. An quia per aquam bibi idoneam uisus penetrare facile potest aerem uersus reflecti tur de mari autem nec sursum reflecti potest:quoniam leuis aqua non est & deorsum progrediens fatigatur itaque fit ut mare nigrum esse uideatur. At qui mari quod lacum simulat pars dulcis per summa innatat. Salsa uero in imo est. Quamobrem q id penetrare aspectus nquit:sed ad ucem reflectitur albedinē per summa ostendit.

Cur mare minus qua aqua bibi idonea frigidū ē:oēsq; salsi humores nō ut dulces frigidi sūt. Vtrū q mare spissius & corpulentius ē:tale autem quodq; minus refrigerati pōt:sicut & amplius incalescere aptū ē:qppe q caldorē seruare suā ob densitatē melins possit. An quia mare pinguius est quo circa flāmā æque extinguere atq; cæceræ quæ nō potest. Calidius autem quod pignis est. An qm̄ multū terræ in se cōtinet ꝓpterea siccius est:quod autē siccius idem calidius est.

Qua de causa qui mari se lauerint:ocius reficcent cū mare grauius sit q̄ aqua dulcis. An quia crassius & terrosius est:ergo cū parū humoris habeat:merito siccari potest celerius.

Cur pflante aqlone:mare pspectius:atq; trāslucidius sit q̄ austero. An qa mare cū se renū est colorē trahare sibi assolet. Inest enī aliquid pinguis in succo salso. Indiciū q die tepediore oleosum quiddā secerni u demus. Ergo trāquillo tepedioriq; mari succus iste sua leuitate per sūma pandit: quod aquilone fieri minus pōt causa frigoris. Est autē aqua translucidior q̄ oleum. Id enī colore obducitur. Aqua uero expers coloris uisū obuia apertiorē sui præstat suspectionem.

Cur fluctus uentum præ se omnes ferant. An quia flatus futuri indices sunt:flatus enim īpulsus aeris est. An quia uice ꝓpellendi successiua cōsistunt:ꝓpellit autē flatus nōdum continus sed exoriēs Prim⁹ igit q̄si emarcuit:mox aūt hūc ꝓpellit factaq; altera dēsitate elāguescit:Quare cū hoc propulsu iā adest:propellēs quoq; illud uēturū esse palā fit. Facit enī idipsum cū incipit.

Cur fluctus anteq̄ flatus erūpit. An qa nō simul flatus desistit.& mare undabundum sedat sed mare postea cessat:iō fieri pōt.ut qui mouerit spūs ante occidat q̄ sensu obuius sit,itaq;.nā fluctus spiritū prior est:sed ille latet hic patet. An flatus nō undiq; simul spiret:sed primū unde exortus sit. Simul aūt spirat:& mare sibi proximū agitat:quod exitū subinde proximū mouet:atq; ita fieri pōt: ut fluctus flatū possit anteire. Motus enī ille uelocior a mari nō a flatu principiū ducit.

Cur in mari melius q̄ fluuiis natare possumus. An q qui natat sedulo aquæ admittēdo natatus adniti autem firmius ad id possumus:quod corpulētius est. At aqua maritima fluuiali corpulentior

est crassior enim & ad renitendum ualidior.

Cur mare deuri potest aqua non pōt. An & aqua deuritur sed mare minus ignem extinguit: quoniā pinguius ē. Cnius rei indicium oleum facit: quod ex sale depromit potest. An etiam meatus maris minus congruant igni: aut qui crassiores sint. & eo magis quod salis ratio non deest. Vt igitur qđ siccum est: minus extinguere q̄ quod humidum potest: ita etiam quod amplius siccum est: idem ex ratione urentius esse debet: & alterum magis altero. Quo enim siccius eo caladius est: mari autem isthæc ambo inesse plenius palam est.

Quam ob causam demersi in mare plus temporis ualeant tolerare quam in fluio. An quia fluuialis humor tenuior: Subiens igitur copiosius strangulat.

Cur mare perspectius & dilucidi⁹ ē: quā aqua potu idonea: cū crassius sit dulcis enī salsa tenuior. An tennitas causa non ē: cur mare dilucidius sit: sed directi meatus id faciunt: quos tum plurimos: tū amplissimos continet: ergo illa potu idonea spissa ex tenuitate suarū partium est salsa amplioribus intersticiis inanit. An quia mare purius & sincerius est: terra enī nulla in eo permanat harena suo pondere delapsa in imum subsidet. At humor dulcis mixtus cū terra est. quæ interueniens facit u t cito perturbetur.

Quā ob causam mane aura frigida demari non spirat: de fluminibus spirat. An quoniam mare locis patulis spaciosisq; dilatat: flumina angustissimis concluduntur. Aura igitur maris per multa uasta que spacia dispalata redditur: imbecillis fluminum autem uniuersa extiguitur: itaq; amplius ualet & frigiduscula merito occurrere potest An causa non in eo est: sed ut fluminum sua natura frigida sunt: sic mare nec frigidum: neque calidum ē aura autem omnisque respiratio: humore uel calscen te: uel frigescente executi solet enim utrū ex his fuerit: humor aerescente aer qui inde ortus spirat aura est: qui si a frigidis proficiscitur frigidius merito spirat si a ualde calidis cito refrigeratur. Flu uios igitur frigidos comperire omnes possumus: mare autē neque frigidū neq; calidum ualde ē ita que nec frigidum esse id potest: quod ex eo respirat cum scilicet mare frigidū ipsū non sit: nec cito refrigeratur quia calidum ualde non est.

Cur fluctus alterioris pelagi tardius desistant: quā breuioris. An quia res omnis serius ex motione multa quam pauca requiescit æstus autem magni pelagi amplior quā parui est. ergo nihil temere agitur si tardius quietatur.

Cur aqua salsa frigida bibi non potest: calida refrigerataue post quā calefacta ē: melius potest. an ꝓ pterea ꝙ de contrario in contrariū res quæque mutari solita est aqua aūt salsa dulci opposita ē. & cum calescit portio salsi decoquit: cū refrigerat̃ in imū defertur & subsidet.

Cur aquæ positæ propter mare dulces magna ex parte non sale compiant̃. An quia percollatæ potu aptiores redduntur: percollari autē id melius potest: ꝙ mari propius situm est.

Cur aqua salsa ꝓfluere nequeat an quia stabile quod graue ē. Salsa aūt aqua grauis ē: qua ꝓpter calide tantūmodo ex salsis ꝓfluere possūt: hént. n. sibi leuitatē: quæ pōdus salsuginis superat. Calidū nā que leuius est. Adde ꝙ aquæ ꝓfluentes per terrā nimiꝫ percollari queunt: itaque quantū crassius & grauius est id assidue magis magisque defertur & subsidet: quantum leuius atque sincerius id se uocatur & profluit. Vt enim salsum graue ita dulce leue est: atque ita efficitur: ut sint dulces quæ profluūt: hæc eadem causa est: & cur aqua salsa cum mouetur mutaturque dulcior fiat: leuior fi- at enim permotum atque sincerior redditur.

Cur si q̄s ī affrica ꝓpter mare ī foderit: aquā prīcipio dulcē post breui salsam eādē cōperiet cū cæte ris ī locis minus id ipsū īueniat. An prima loci illius aqua concocta sub terra ē: quæ cū diutius mā serit salsior a mare transmissio efficitur: ut quæ nuper constiterit: cæteris aūt locis aqua uel nulla est uel pluria nulla prohibente siccitata est.

Cur sal eliquari ocius aqua salsa q̄ dulci possit. An ꝙ eliquari nō aliud est: nisi ab humore coloreue subeūte resolui: & dirimi ita ut liquidū sit eliquare autē nequeunt: quæ uel subire oīno nō possūt: uel quæ ita subeūt ut tangere nequeant. Vix illa uero eliquāt quæ facile trāsmeant: cōtra celerri- me dirimūt: quæ per uim se intrudunt. Subire autē nequeūt: quæ amplis admodū partibus cōstāt: quippeq; meatus rei subeunde excedant: contra quæ minutioribus constant: transeāt sine tactio- ne. At qui ut dulcis aqua tenuior: ita salsa crassior est: ergo altera sua tenuitate facile penetrans uix liquefacit. Altera subit quidē: sed minus ꝓpter suarum partium magnitudinem. Itaq; cogere & ꝓ- inde dirimere celerius potest.

Cur aqua minus candeat si moueatur: quod uel maris æstu inspici potest. Vnde Homerus flatu oriē te inquit: & flatu nigrescit pōtus eodem. An duabus de causis. nam si ex propinquo cōtuimur cau- sa est ꝙ uisio magis trāsmeat: aqua manente quā mouēte eripit̃: nāq; trames oīs directus cū moue tur. Candidū autē id esse uidet̃: quod perspectū atq; ꝑlucidū est. Per quod enim uisus transire ne- queat: id atrū esse affirmant. Quāobrē aerē quoq; nigrū e longinquo candidū ex ꝓpinquo uide- mus & maris ut quod prope abest candidum ita quod procul ceruleum & nigrum: sed si e longin-

quo ſpectatur:cauſa eſt modus quidam quo aſpectus mouetur cum ſe ad elongatiora deducit Quinetiam cum aqua quieſcit aſpectus uniuerſus in lucem reflectitur:quod fieri nequit cum illa mouetur.

Cur fluctus præalti pelagi nequeant ſuperfrangi quemadmodum parui. An quoniam aqua parua diſtrahi ab aere magis poteſt:q̃ multa:propterea percuſſa facilius frangitur. Atqui in alto multa in breui pauca eſt:quæ in fluctus compellitur.

Cur loca auſterum uerſus ſpectantia aquas continent ſalſiores. An propterea quod mare in terram ſub auſtro interrumpit. dulces cum ſalſis miſcentur.

Cur aqua ſalſa uino dulci magiſq̃ auſtero ſupnatat. Vtrũ ꝙ dulce plus terræ cõtinet ſicuti uua paſſa An qa grauius & lẽtius dulce ẽ:itaq; min⁹ miſcet̃ ĩmixtumq; reſidet atq; innatat.

Sed cur omnino poſſit innatare cũ terrena:ſit nãq; delatio uſus deorſũ ẽ. Vtrũ propter calorẽ modo ſalis excremẽto nãq; p ſũma erũpenti res ſimilis ẽ: An alia cã ſit. Nã ſi nõ propter ea ita fiet uel dulci innatare minus incredibile erit:calidiſſimũ enim eſt.

Cur fluctus ante interdũ ueniãt q̃ uẽti. An ea de cauſa qua etiam poſtea deſiſtũt primus etenim flatus prius quaſi lãgueſcit:q̃ fluctus ille impulſus: deuenit aũt in terrã:nõ ea unda:quæ prima impulſa ẽ:ſed id uice pari ſubinde impellit̃ quod proximum deinceps excepit.

Cur littora fluctuoſiora ſolida ſæpe efficiant̃ adeo ut plane pauimẽta uideant̃ : & ut ſolida ſũt:quæ frequẽtia fluctuũ cõcaluerũt ita pars remotior ſoluta ſit admodũ & cedens. An ꝓpea quod fluctus harenã nõ minutiſſimã ſed maiuſculã procul eiicit:ut & manus nõ quod minimum ẽ:id maxime longe iacere poteſt. Tum etiã cũ permulta & uaria promiſcue cõquatiantur:uerſenturq; pars minimorũ interlapſa ſpiſſat. atq; cõſolidat:mox fluctus reſidentis:motio nihil ꝓpterea protrudit:ſed opprimit pauimẽtatq; : ergo quod exigua ꝓcul exilire nõ queunt incidit ut ex paruulis moles coaugmentetur quæ quoniã motu frequẽti agitatum eſt cõtinua redditur:harena ſcilicet ĩterlapſam te prætenui:dũ cõpages cõtentione ꝑpetua cõſiſtat. Tũ fluctu ultimo pauimentatur:& humor leniter ſenſimq; irrorãs cõglutinet. At ꝑs ſepoſita oræ arida diſgregatur & funditur lapillis etiã conſtat maiuſculis minuſq; cõplanata eſt.

Cur ſuperius mare ſalſius & calidius ſit quã inferius : & puteis quoque potu idoneis pars ſuperna ſalſior ſit quam ima:quanq̃ eſſe ecõtra debuit:grauius enĩ quod ſalſũ ẽ. An quia ſol & aer partẽ humorũ leuiſſimã aſſidue detrahũt dulciſſimã autẽ quod leuiſſimũ ẽ potiſſimũq; de propioribus locis hauriunt:& maris igitur & aquarum dulciũ ſũma uis ſolis exercet. Itaq; ſalſius id eſſe neceſſe ẽ quod his reſiduũ extat unde humor dulcis exactus ẽ:quã unde uel nihil minus abiit:propterea calidior quoq; pars eadẽ ſuperior ẽ. Salſũ enim q̃ dulce calidius ẽ. Qua propter quibuſdã ex his qui a diſciplina heracliti ſnnt:placet ut dulci ex aqua ſiccata concretaque lapides terraque creentur mare autem ſit unde ſol exalationes eliciat.

Cur maris pars terræ proxima dulcior eſt. An quia frequentius mouetur:Salſus autem humor:cum mouetur dulcior redditur. An quoniam aqua in profundo ſalſior eſt : minus autem lata quæ proxime terram eſt. Quamobrem quæ ſtatim a terra præcipiti altitudine deſcendit:ſalſa eſt nec dulcedinis tantumdem reddere poteſt. Cuius rei cauſa eſt:ꝙ ſalſa ſuo pondere in imũ potius deferat̃.

Cur mare ſolum oĩum aquarũ deuri poteſt:non enim pluuia nõ fluuialis non aliqua potu idonea. Vtrum quia multum cõtinet terræ. qnod ſalis argumẽto ipſius cõſtat. An quoniam pinguiuſculũ eſt:quod olenm demonſtat quod in ſale reſudetur

Cur lacus harenam uel nullam faciat:uel minuſq̃ mare & fluuius. An quia ſaxa in mari conſiſtũt: & terra deuſta maxime eſt harena autem ſaxum in parua minimaq; perfractum eſt:quod ictu fluctũ frangitur. At in lacum ſaxa non æquæ conſiſtunt pura ſinceraq; neq; frangi itidem poſſunt eo ꝙ fluctus non pari modo excitantur. Sed in fluuiis confici harenam, potiuus dixerim: quoniam terram hi detrahunt:ſaxaq; ſuo fractu perfrangunt.

Quam obcaſam cum lacus uel deminutus uel exiccatus eſt : fumẽtum in campo acrius gelu deurit̃. Vtrũ ꝙ humor lacus acrem ſuo uapore tepefacit: ut minus atq; imbecillius congeleſcat:quam locis paluſtribus & cauis. An de terra ut uulgo dicitur frigus incipiat & ſubeat : ſenſim lacu igitur abſumpto frigus per terræ ſpacia, ampliora plenios inuadens gelu inſtringit deuritque amplius. Locis autem cauis atq; paluſtribus frigora de imis aſpirant quod etiam uulgo creditur & q̃q̃ terra, caleat tempoe hiberno:tamen quia humida eſt : calor per ſumma inſidens refrigerat̃ : & perit: humor enim nec adeo procul eſt ut refrigerari caloris interioris beneficio nequeat:nec adeo paucus ut nihil ualeat madet enim terra ubertim. Fit igitur eo ipſo congeleſcente : ut quaſi ſuper glaciem & ambuletur : & hibitetur.

Cur mare ſimul & ſalſum amarum eſt. An plures eſſe in mari ſapores nil prohibeat:quippe cum genus ſalſum amaro coniungi eſſeq; ſimul latiſſime pateat.

Cur lapides & teſte in mari totunda reddantur. An quia extarna compari ademptu circumfracta

in rotundam se colligunt speciem:hæc enim sola simili extremo clauditur:mare autẽ quo quo uersus agitando pariter circũundique frãgit:atque obiundit.

Quam ob rem nonnusquã si quis circa mare infodiat :aqua dulcis principio emanet:post uero salsa efficiatur.An propterea mare ipsum dulcem illum humorem sub terra transmittit percollatque merito principio dulcis est:leuior.n.dulcis q̃ salsus est.Itaq; prior occurrit:& mare dulcis aliquid humoris in se habet:quod terræ permixtũ facilius innatare potest.SIsum uero quoniam & grauius est & aptius est ad secandum in imum defertur.Siue igitur ita est:siue per uenas ex cõtinẽte in mare dulcis profluat humor:non in merito p maris summa extare possit:qua se cũ eo cõmittat ergo meatibus post ea patefactis humor salsus copiæ suæ ratione uincendo. salsugine totam afficit aquam Accipit.n.ut supis obseptis meatibus:cõfluuiũ salsi hnmoris inter aliud faciat:contraq; patefactis totum istuc pferatur:quõ in corporis uenis fieri nouimus.

Cur mare cũ grauius quã aqua potu idonea sit clarius atq; perspectius est:Vtrũ quia pinguius est nã si oleum affusum efficere potest:ut melius per aquã incernere sit:merito cũ ipsum mare in se pinguis aliquid hẽat: perspectius & dilucidius sit:ipsum enim oleum aqua leuius est:quãuis nõ perspectius. An mare nõ pspectius est:sed esse tale uidetur:quippe cũ aqua dulcis:aut fontis:aut fluminis sit fons suam aquam non sine terra emittit:ut purissima esse nequeat flumen tũ terrã tũ fecẽ secũ detrahat.Causa igitur hæc sit:cur dulcis minus perlucida appareat.

Qua de causa qui mari natant:uentre salubriter euacuãtur:haud enim quia laborant:nã qui curriculo eunt uæhementius elaborant:sedtamẽ nõ ita euacuantur. An nõ oĩs labor id faciat:sed solus q nullã dat causam tabescendi intestinorũ:maris aũt mora uel oĩo edatiorẽ:& uentris inanitate aductiorẽ hominẽ reddi uidemus:est eteni uapor maris calidus & siccus.

Cur lacus pæsa qui potu idoneus est lauat:simul & purgat uestimẽta humor.n.dulcis lauare põt:amarus purgase atq; abstergere:quæ quidẽ haberi simul non possunt.An nullus humor uestimẽta suo amarore possit purgare:sed lentore tantũmodo quãobrẽ trunculi:& quæcũq; mucosa uim abstersoriã obtinent.Igitur & amara quæ ferme lentescũt purgare queunt cætera nequeunt.In hoc autẽ lacu accidit ut nitro uirtutis amarũ totũ deustũ sit pingue & lentum remaneat.Hoc igitur abstergit & purgat.Lauat autem suo dulci humore.

Cur maris undabundi quod desistit albicat:quod ꝓuoluitur nigricat.An quia quod minus cernim⁹ nigrius id esse uidetur:minus aũt cernimus quod mouetur q̃ ꝙ quiescit.An quoniã cãdet ꝙ trãspicitur nigrescit quod aspectu paruiũ non est:minus autẽ id transpicitur quod mouetur.

Cur aqua ꝑfusi calida minus calorem percipimus cum perũcti oleo sumus.An ꝓpter corporis lenitatẽ facile aqua dilabitur minusq; immoratur quã ut calor subire ualeat.

Cur puteorum aquæ tepidæ a meredie æstate reddantur.An quia tunc frigiditate aeris iam superata calor plene inualuerit:ante autẽ frigor calore soluitur & cessat.Nõ enĩ simul alter cessat alter inualescit sed spacio temporis.

Cur aqua interdum facta calidior quam flamma ligua deurere nequeat:flãma queat.An quia flãma prætenuis est:spiritusq; ex ea proficiscens partibus tenuissimus constat.aqua profecto crassiucula est:itaq; subire non potest.At uero flãma carbonũq; ignitamentum suam ob tenuitatẽ facile subeunt:& quæ resoluunt.

Cur aq̃ feruẽs liq̃facere neq̃at:uẽter q̃at.Vtrũ uẽtris calor sua tenuitate subire põt aqua sua crassitudine nequit.An ꝙ cætera quoq; liquefieri humor ꝓhibet.Nulla.n.res est quæ iter humorẽ dilabi & tabescere possit.At in uẽtre humore in uesicã secluso facultas resoluendi acquiritur.

Cur fundus uasoꝶ nõ urit:quæ aquã feruẽtissimã continẽt:sed plæriq; fundo sustinẽtes deportant: aqua uero ipsa exẽpta urere põt.An eo ꝙ calor in fundũ uasis cõtractus extingui ab aqua potest.

Quo fit etiam:ut eliquari res nequeat:eliquabilis siquid humoris admittatur.

Cur aqua nõ perinde hiberno tpe:ut æstiuo efferueat:nõ solum pari cõcalefacta igni:sed etiam pleniori & tãtudẽ calens:atq; etiã uæhemẽtius.An ꝓpterea ꝙ aquæ efferuẽtia bullarũ elatio est. Aq̃ igitur ipsa nõ minus hieme q̃ æstate calefieri potest.sed bullas efferri:frigus ambientis aeris prohibet.Itaq; minores paucioresq; consistunt.At ætate contra oĩno est.Ille autẽ efferuendi æstus nõ nisi freduentia magnitudineq; spumæ exultat.

Cur calida aqua rugare potest:ignis qui tã calidus est nõ potest.An quia ignis spiritũ agit ut tũ efacere ualeat.circũ enĩ cutis obtendit ruga autẽ cutis cõtractiũcula est.

Cur fundi uasoꝶ q̃bus calefacimus aquã tadiu calidiores sunt:dũ aqua ipsa frigidiuscula est.an q̃m aqua adhuc frigida calor cõcludat:circũ obsistatq; intus:cũ ei exitus oĩs denegetur. At uero aqua cõcalefacta:q; nihil ꝑterea calor arcetur.sed libere respiret:deminuaturque fundus frigidior redditur:non secus ac balneæ.has enĩ hieme q̃ æstate calidiores experimur : quoniã calor hiberno potiusq̃ æstiuo tẽpore aeris circũfundentis frigore intercluditur.

Cur aqua feruens nunq̃ expaflat:fressum oĩe atque lenticula solida expaflant: q̃q̃ his leuior aqua ẽ

leuius autem procul ꝓiici facilius poteſt. Quinetiam argentum cũ decoquitur idẽ hoc facit Itaq; qui in officinis argentariis defecandi funguntur officio argenti reliquias colligunt lucro. An quia expaſlationẽ calor agit euaporãdo cogendoq; ea quæ ſuo naturali inpetu obſtant aqua igitur quo niam leuius & prætenuis eſt:nihil per uim reiicit:itaq; nimius calor colligi non poteſt:ſed antequã contrahatur:reprimitur omne:atque excutitur:quod ſubinde acceſſit:at uero quæ corpulentiora ſunt ut polenta ut argentũ:hæc ut per corporis grauitatem arcent repelluntque ita ui per renixum erumpunt:ut calor qua uicerit exiliat uæhemens. Facit enim corpulentiæ ſpiſſitas ne tranſeat: ſed arceatur dum ictu caloris ſuperfluentis extruſus ſit:atq; eiaculatus. Fit ergo ictus non impulſus ut pote cũ calor inferius ſurſum uerſus efferatur celeriter.

Qua de cauſa quæ paꝝ temporis calido in humore maduere tumẽt:quæ multum hæc collabũtur & rugant. An quoniam calor ut ex cõcretis humorẽ elicit:ita ex humore ſpiritum creat denſaque omnia laxat. Principio igitur concreta tepefaciens facit humidiora cũ ſpiritum ex humidis ducens diffundit & tumefacit. Cumq; amcalefecit partem ſũmã elaxat.ut uapor inde reſpiret:humorq; ef ficatus facit ut moles concidat qua collapſa cutis omnium ſumma rugatur:quo autem contracti one inequali flacceſcunt :eo rugoſa multiplici aſperitate efficiunt.

Cur aquis calidis potius quã frigidis lapides concreſcant aiq; coaugmentent. Vtrum quo lapis defe ctum humoris conſiſti caloreq; potius quam frigore humore deficit & lapideſcit calore:ut etiam Empedocles lapides inquit & ſaxa feruentium aquarũ opera cõficit. An ſolum calor elapidat ſed frigor etiam humorem nimio gelu abſumendo:indurat facitq; lapidem. Quod ſi nimium frigus ita agit. Simpliciter quoque ita agi poſſe certum eſt.

Cur ſi inter aquam pedem qui teneat calidam pede quieſcẽte aquã minus calidã ſentiat mouẽte cali diorẽ. An idẽ quod uel in toto corpore accidat. Si quis enim curiculo it aerem qui ſubinde obuiã fuerit ſentit frigidiorem:eoq; magis qua curſum agit prolyxiorem.

Cur amplius in ſole res calidæquã in umbra refrigerent. Vtrum quia minor calor a maiori abſumi tur. An quod in umbra frigor circũfundens calorem interiorẽ reprimit : nec effluere ſinit:quod idẽ moribũdus aqua:offuſa frigida aduehit:qppe calorem concludat & arceat ne foras ſe promat. Deniq; per hyemem omnibus accidit calidioribus ſuam eſſe partem interiorem. At in ſole ui nul la arcente calor effluit:atq; ocius euaneſcit.

Cur aqua minus ſalubris balneo ſit:quam ſol tepefecerit. Vtrũ quia corpori adhuc inſidens refrigera tur:horroremq; mouet: An eſt etiam iſtud. Verũtamẽ & ſi quis ea ſæpe utatur ualitudini fiar ob noxius. Res enim calida omnino uim coquẽdi ſiccandiq; obtinet:frigida compeſcere atq; cõtrahe re poteſt. Itaq; utraq; aliquid boni affert:quapropter aqua & frigida & calida ex igne balneum pre ſtat commodũ. At quæ ſub. ſole tepuerit. ob ſui caloris imbecillitatem præbere illorum neutrum habet:ſed humificat tantum perinde ac luna.

Cur aqua ſole calefacta parum ſalubris ſit. An quia rigorem aduehit. ubi refrigeratum eſt.

Cur aquæ magneſiæ:& artanæ feruidæ ſatis ſint potu idoneæ An quoniam aquæ copia dulcis. ad ꝓ fluentem calidã ſeſe applicat:eo tum modo:ut ſalſugo tollatur:& calor eduret.

Cur aquæ magneſiæ feruidæ feruere quidẽ:aliquando deſierunt. ſalſæ tamẽ nihilo eſſe diſierũt. An ꝙ aquæ copia frigidæ aliunde fuſa in fontes feruidos calorẽ omnẽ extinxit:Itaq; terra tametſi ſal ſa perſiſtere potuit:calida tamẽ eẽ propter aquæ adiunctæ copiã potuit. Proximũ igitur id accidit aquæ quã per cinerẽ tranſmiſſam collamus. hæc enim tranſmiſſa ꝑ calidum cinerem nec ipſa ſuũ frigorẽ amittit:& cinerẽ frigidũ reddit. Salſa tamẽ amaraq; per cinerẽ ẽ. Sed cũ aqua quæ frigida acceſſerat:alienigena eſſet:color uernaculus terræ frigorẽ illũ paucіorẽ euincere uiceuerſa potuit atq; ita ſuum calorem aquæ recepeſunt.

Cur aquæ feruidæ ſalſæ magna ex parte ꝓueniãt. An ꝙ plæreq; oẽs ꝑ terrã alluminoſam ꝑcollant: quod odore eoꝝ cõſtat. exuſtoꝝ autẽ oĩum cinis ſalſus eſt: ſulphurq; redolet:quapropter feruida oĩa modo fluminis urunt:& quidẽ plura fulminis tactu extiterunt.

Cur calidæ balneæ ſacre habeant. An ꝑpea ꝙ ſulphure atq; fulmine rebus ĩgenuæ ſacris ꝓueniant.

DECIMASEPTIMA PARTICVLA QVAE AD AEREM VENTOSQVE PERTINET.

Vr membra corporis noſtri in utribus obtenta inflatis doleant. Vtrũ ꝓpter preſſu ram aeris. Vt enim extrinſecus utrẽ præmenti aer nõ cedit:ſed repellit : ſic etiã quæ intus tenentur:aer eõprimit atq; affligat. An quia per uim aer retinetur : ſtipaturq; foras uerſus ſuapte natnra undiq; impetens nimirum ad id corpus enititur quod medium continet.

Cur paludibus iuxta fluuios poſitis fieri ſoleant qui bomugi appellantur:quos thauros numinis re ligioſos fabulæ narrant:eſt id ſane fremitus mugitui tauri adeo ſimilis ut boues. cum audiunt nõ

secus afficiantur q̃ si theurum senserint mugienté. An cũ aut fluuii in paludes se fundũt: aut paludes restagnãt: & uel a mari offense retorquérur: uel flatum uniuersum emittunt: tũ fremitus ille excitatur. Causa uero ꝙ terræ cauernæ infodiũtur: in quas aqua interrũpens quoniá fluctus in eiusmodi redundatione mouetur: aerem per angustas ceu siquis in amphorá inanem strepitũ ꝑ osculũ mouerit mugimento similis sonus exultabit: mugitus etenim bobus per idipsum figuræ genus ꝑfertur. Multas auté mirasq; uoces informare figuræ cauernarum uariæ possunt. nam & amphore fundum si quis detracto operculo uicissim modo intus attrahés: modo extra depellens ꝑterat: sonum perintercapedinem tam ingenuũ reddet: ut belluæ pertimescant & fugiant: quod pomarioꝝ custodes emoliti consueuere.

Cur aer cũ aquá tágit nõ humescit. Nihil enim de cæteris est: quod si tetigerit humidũ non reddat. An ita eorum extima coeũt: ut simul sine ullo intersticio sint: nec plano diuerso distinguantur. Igitur cætera quoniá grauiora sunt subsidunt: itaq; humorem sibi admittunt. Aer ut leuior nihilo inferius uergit: q̃ extremum limitet. Tangit ergo quia nihil interiacet: remanet expers humoris quia semper super aquam extat.

Cur nocte media & meridie maxime cælum soleat tranquillari. An quia uenti tranquilitas aeris statio & requies est: qui tum constare maxime assolet cum aut uincit: aut uincitur: & enim quádiu pugnat mouetur atq; inquietatur. Vincit autem maxime nocte dimidiata: uincitur meridie: ut enĩ medio noctis sol remotissimus sic meridie proximus est. ad hæc flatus uel ortu solis uel obitu incipit: cessat qui ortu cæperit: cum uictus est: qui uespera cum parta uictoria desinit. Itaq; fit ut alii meridie: alii noctis medio cessent.

Cur prima luce & iam inane frigus sit amplius q̃ nocte. cum sol a nobis propius absit. An quoniam cum dies instat ros cadit atq; pruina: quæ frigida sunt: ergo in spersis locis omnibus frigido humore merito acrius refrigeratur.

Cur in ponto intentius & æstus & frigora fiat. An aer regionis illius sua crassitudine nec hyems tepescere: nec ætate refrigerari potest. An propter uarium solis cursum. Recedit enim per hyemem: accedit per æstatem:

Cur noctu potius q̃ interdiu serenũ sit. An ꝙ & flarus & perturbationis causa solis uis ést. Istæc enĩ motu accito quodá oriunť. Calor igitur causæ est: ob eáq; rem cum his adest quiescunt oĩa: & sole abeũte magis q̃ ueniente. & quod dici solet. Nauibus hiberno uentos dat terra secundos: hoc sibi uult: ꝙ ubi motus maximus est: ibi minime quicq̃ uel seruari uel consistere potest: æquabili náq; statu uiribusq; efficacioribus esse id debet: quod consistendum cõseruandũq; sit. Mare autem hybernis temporibus terra æstiuis sæuire illum in modum solitum est.

Quam ob causam humor pleno contẽtus in dolio diffusus in utres: non solum cum utribus recipi ab eodé dolio possit: sed etiam locũ relinquere quo etiam plus humoris capiatur. An quoniá aer in humore inest qui dum in dolio est excerni ꝑpter dolii magnitudiné non potest. fit enim ut exprimi de maiori uel humor uel spiritus difficilius possit: quéadmodum etiam de spongiis amplioribus minus exprimitur. At cum in parua digeritur: extrudi iam de utribus expeditus potest. Itaq; dolium & utres: & humorem etiam alium capit magisque in uino id accidit: quia plus in uino aeris inest q̃ in aqua: huic sane proximum cineris & aquæ: tantũdem simul uas idem capere posse q̃tum plurimum utriusq; seorsum infusi capiat. Cineris enim complura caua & inania esse uidetur: quibus aqua sese insinuat: ut quæ tenuior sit & constipat uero spissatque arctissime quoniá particulatim constipatio agitur. Densantur enim adductanturque omnia plenius cum paulatim constipantur quam cum uniuersa quod cum ita fiat: cinis collabiturque: & subsidet simulque humorem in se per cauorum suorum opportunitatem admittit. At si cinis qui in aquam immittitur calidus est: aquam dirimit uertitque in aerem. Idem illud agetur etiam si primum aqua infundatur: post cinis iniiciatur: unde aquá etiam ipsam caua quædam & hiantia in se continere putaueris: An non aqua cinerem sibi admittat: sed cinis aquam. Quod enim tenuius est: subire id posse cõgruum est. Constat ité exprimento. Cũ enĩ cinis inspergitur. eodem reliqua aqua confluit quo loco inspsum est. Cuius cõtrariũ certe fieri debuit: si aqua cineris esset capiés. An si prius aqua uas ex toto impleuerit: nihil ꝑterea capiet sed adito quolibet effundeť. Sinauté ubi semel aliquid aquæ ĩfusum est cini descenderit iam tunc quod dixi eueniet: quippe cum cinis sit ipse qui capere ualeat. hæc eadem ratio est: cur foueæ terrá inexemptam recipere totam nequeant. Locus enĩ ab aere occupari uideť: itaq; fieri nõ posse ut tãtũdem recipiatur.

Cur aer q luce crassior est: solida ualeat ꝑmeare. lux ipsa nõ ualeat. An qa lux ꝑ directũ tm̃mõ ferť: ob eá ré oculus q tráspicere ꝑ rata nõ possit: ut ꝑ punicé qa meat⁹ euariát ꝑ nitrũ facile possit: qa meatus positi e directo sũt. At aer ĩpediméto nullo arceť: qm̃ qua tráſit tédere e directo nõ soleat.

Cur aer ꝑ aquq; tactioné frigidus reddi possit humidus nõ possit. ét si qs in aquá uæheméter inflarit ut fluctus inde moueatur: & mũdetur. Frigidum autem reddi constat: eo ꝙ qui ex aquis aspirat

refrigerat. An frigidus esse calidusue. naturæ suæ habilitate pōt. ut rei tactu imutet̃ quã tetigit; humidus eē idcirco nō pōt qa leuior est. neq̃ ima humoris unq̃ sua ipse petit natura. sed sũmã sem per planũq̃ attingit. & si deorsum cogat̃. humor quoq̃ feretur inferius ita ut nunquã in profundũ sese ire patiatur.

Cur aer bullis cōtētus. aut de imis aquæ ascēdēs. haud unquã madidus emergat. An qa humor nō in sidet. sed dilabit̃. qui tamē cōtinet bullas. uel minor est. q̃ humefacere ualeat.

Cur aer madere nō possit aqua autē queat qppe quæ ēt trãslata in aerē madeat. An eadē causa sit. q̃ & lapis madere neqat: haud enĩ madēdi oĩbus uis data ē: sed his tm̃ q̃ leta sũt & aut humida.

Cur utres īflati ualeãt fluitare. An ppea q̃ aer sursum effert̃. Vtres. n. & inanes dehorsum feruntur. sic īflati supra iō resīdēt: q̃ ab aere sustinent̃. Sed si aer eleuet: atq̃ ꝓhibeat: quo minus dehorsum ferant̃. cur īflati grauiores efficiant̃. & qui fieri pōt ut cũ grauior sit emineat: cũ leuior deferatur.

Cur aer nō sursum ferat̃. Nã si ex motu caloris spũs excitari debeat ignisq̃ sublimia petere natus sit spũs eodē currere debuit. Siquidē mouēs illud sursum uersus īpellit. quodq̃ mouetur eodem ferri aptissimũ est. Hunc enim tramite ferri obliquo latissime patet.

Cur aurora frigidior q̃ uespa est. An qm̃ altera noctis medio ꝓpior est: altera meridiei. est autem ut diei mediũ calidissimũ qa soli ꝓximũ est. sic noctis mediũ frigidissimũ qa remotissimũ.

Cur tēporis feruidi noctes molestiores q̃ dies sunt. An quia flatus oēs tunc cōsilescunt: anniuersarii nãq̃ illi & præuii minus nocte q̃ interdiu spirant.

Cur īcorrupta durare possint: quæ utribus continētur: inflatis aut uasis bene opertis. an qa putrent omnia cũ mouent̃ īmotaq̃ oĩa sunt quæ plena: istæc autē plena.

Quã ob cãm aere sudo aptoq̃ frigus fit acri⁹ q̃ nubilo cũ stellæ sint calidæ & cælũ: an qa nihil tũc est: qđ uaporē arcere cōtinereq̃ ualeat: sed diffundat̃ necesse est: at cælo nubilo arcet̃: & aquilone magis q̃ austro eadē illa de causa auster enĩ nubes colligit aquilo dispellit: & quidē aquilone magis q̃ austro euaporari uidemus. & hieme potius q̃ æstate: aut ꝓpter dissimilitudinē: aut quia uapor nō nisi refrigerato humore calido depromi potest.

Cur minus q̃ plus aeris calidus sit: cũ angusta enĩ oĩa sint calidiora. an qa magis mouet̃ qui plur is est. motus aũt frigorē acciere pōt: cuius indiciũ q̃ calida cũ mouent̃: refrigerantur.

Cur aq̃ & terra putreãt: aer & ignis nō putreãt: an qm̃ oē qđ putret calidissimũ fiat necesse ē igne au tem calidus nihil est. an qa refrigerari prius oportet. qđ putredinē cōcepturũ est. ignis aũt calidissimus semp est. aer uero igne refertus est: nihil autē putret cũ calidũ est: sed refrigeret̃ ante opor tet q̃ putreat. At aq̃ & terra uicissim mō calida mō frigida effici possũt.

Cur cælũ nubilũ tepidi⁹ sit. q̃ apertũ & placidũ. Vtrũ ut ueteres auctores dixerunt. qa stelæ frigide sint. An id absurdũ admodũ est. sed qa cælo sereno uabor extrigi melius pōt indiciũ q̃ uēto silēte ros & pruina cōsistũt. Cũ igit̃ serenũ est: calor difflat̃ quo humor eruitur atq̃ effert̃ itaq̃ aer frigidor fit. Qua de causa humor a calore demissus irrorat. ast cũ nubilũ est arcet̃ & cōstat. quo circa nec ros nec pruina contrahi potestt cum nubilum est. ergo calor ad terrã remanens: ut facit tepor amplior esse possit.

Cur altis ædib⁹ aer soleat uētileri reciprocariq̃ ꝓsertim cũ tp̃s qetũ est. an q̃ aer ꝑlaxo quodã contextu & hiatu lēto est. ergo cũ hic extrinsecus ītroire īceperit cedit & cōtrahit̃: aer quē domus cōtinet: quo collapso adductoq̃ inanior reddit̃: qui foris est: & spacia multo laxiora capescit quæ in spacia aer domesticus relabit̃ ferturq̃ expedite eodē qm̃ & ipse pendeat: & natura inanis reniti nequeat: quod cũ per multa eius mēbra eueniat ꝓximus hũc aer sectat̃. adductus ꝓpulsione primoris. Tũ eo large foras iã ꝓfluente: locus internus inanis reddit̃: & uacuus: externus contra: repletur spissescitq̃ ac deinde in hunc modũ reciproco fluxu actitatur.

Cur uētus [illegible]ecias: solus ex oĩum uēto℞ numero nubes ducere ad se possit. Vtrũ q̃ uētus aduersus re flat eodē tp̃e. An qm̃ de locis eminētioribus spirat. Sũt enĩ partes quæ ad solē orientē uergũt eminētiores: q̃ quæ ad occasum: indiciũ maris occidui magnitudo facit & latitudo. Quod cũ desup in aduersum spiret. lineã sua delatione ista terrã uersus cōnexã agit: regioneq̃ inuadēs ut dixi occiduam: nubesq̃ ꝑ lineæ suæ figurã cōtrahēs ad se suo inde reflexu eas uocat atq̃ īpellit: quod solus hic ꝓpterea facit: qa cætera loca uel editiora sunt uel submissiora quæ uersus ut aut de imo aut e directo flatus ferat̃ deuexus terrã uersus necessum sit: ita ut ad postremũ reflexus effici nullus qat eo q̃ flatus nō ad terrã subditã aeris amplitudini fine ꝓtrahēdi faciat: nec ubi aer cogi ī nubes pos sit. Subsolanus ac cæteri minus caui: quoniam humidi non sunt: nubes nō cogunt: itaq̃ uel nullatenus uel minus idipsum facere possunt.

Cur aqlones anniuersarii fiãt austri nō fiãt. An austri quoq̃ fieri pñt: sed cōtinui: qa initiũ austri lō ge a nobis est. Alquilonis in uicino est quippe cũ sub aquilone habitemus: itē aquiloles anniuersarii trãquillo aere spirant: quippe qui per æstatem moueri soleant. austri ueræ oriuntur: cũ aer mi nus quiescit. addo etiã q̃ auster hnmidus est. humido aũt supior locus alienus. Quãobrem humo

res qui eo in loco cõsistunt:cito resoluunt:& euanescũt & cũ humores erratici uagabundiq; sint accidit ut aer quoq; eodé ducat quo humores ipsi uarie dilabant. Quod cũ non loco eodé agitet efficitur porro ut flatus diuersi oriant. flatus eni nõ nisi motus aeris est.

Cur auster post pruinã spirare soleat:an quia pruina nisi facta decoctione haud unq̃ consistere põt: Mutatio aũt post cõcoctioné purgationéq; fieri in cõtrariũ solet:aquiloni aũt contrarius auster est. hæc eadé causa est cur post niué auster spiret:oĩno enim & nix & grando: & imber & oĩs id genus purgatio cõcoctionis indicium est. Vnde fit etiam:ut post imbres cæterasq; eiusdem generis tempestates flatus desistant:& consternentur.

Cur procellæ hoc est:uenti qui excussi nubibus sæuiunt:imbre superueniente ocius cessant:an qm̃ aqua expressa uentres nubiũ consident unde flatus origo est.

Cur nõ idem uẽti ĩbré ubiq; afferãt:an quia nõ idem mõtibus ubiq; occurrunt sed aliis partes aliæ sunt obiectæ. Nubes eni ibi magis cõsistũt:ubi uentus nix quasi loca ardua superãs depellere præterea nequit. Cũ auté consistant pmãtur rũpuntur imbréq; dimittunt.

Quã ob cãm cælũ purũ & placidũ serenũ ĩdicat tps turbulẽtũ hiemé pnũciat. An ppterea q; hiemis aer cõsistẽte:spissescẽteq; fieri solet:ergo cũ sol euincit discernit illustratq; aeré:cũ euincitur nubibus:offuscat atq; incrassat. Quod si cõstitio ualida:hiemis cõtinuo luce prima erũpit. Sed si ĩbecillior sit:nec tñ ex toto succũbens occasum uersus depellit qđ cõsistit:ac inibi manet eo q; aer terræ pximus hieme instãte crassimus est & mox reliquus quoq; cõsistit qm̃ initũ firmamentũq; obtinet stabilitatis quod suscipe atq; colligere possit q̃tum subinde accesserit. Vt eni in acie conuersa in fugã uno resistẽte:cæteri quoq; oẽs insistunt:sic in aeris ratione fieri solitũ est. Quãobré cito repente interdũ fit. ut cælũ nubilũ reddat. cũ igitur occasus est pturbatus cõstitioné minime uictã esse a sole diu pugnãte firmissime indicat itaq; plus ité posse cõsistere cõsentaneũ est: & quidem minus timendũ cũ hieme pgressa q̃ cũ post serenũ id accidit. quippe cum illa ratione ueluti reliquias quasdã restare. hac initum consistẽdi oriri uideatur.

Quid est qđ flatus moueat tropœos. i. quos uersorios aut reciprocos appellamus an eadé ratio est q̃ euripi mari reciprocãte agitãtur. nã & mare & aer eatenus fert:quatenus pfluere licet. Deinde cũ obice quadã amplius pgrassãndi licentia his tollit:qui terra pgunt. ob eam. s. rem q; suæ motiõis delationisq; primordia parũ habeant ualida. tunc reciprocãtur & redeunt.

Cur idé illi tropœi mari spirare soleãt. Vtrũ qa mare uicinũ est. an qa tropœus apogeæ. i. flatui abterraneo cõtrarius est. Versarius eni tanq̃ reuersio abterranei est. quippe cum alteraneus flatus ex terra in mare proflués sit:cuius reciprocatio uersarius est. itaq; de mari terrã uersus spirare necessum est. an uenire inde putãdum qm̃ aer collectus in mari est:qui illo fluxerat. Sed ratio cur nec in trrrã cõsistat:& reflectatur cũ profluit q; mare in cauo est. Aer auté modo aquæ ad id fluit : quod cauissimum est.

Cur dici solet. Tertia lux nunq̃ nocturno aquilone laborat. an q; flatus septẽtrionis imbecilli sunt: cum nocte spirare incipiũt. argumentũ enim nõ multũ aeris esse motũ q; eo tépore spirare exorsus est quo caloris exiguũ est:exiguũ nãq; caloris exiguũ aeris mouet. atqui flatus minimi oẽs intra triduũ finiuntur. ergo nec is diuturnior esse debet.

Cur aquilo crebrius q̃ auster spirat:an quoniã aquilo parti orbis terrarũ habitatæ uicinus est. Idcirco latere nõ potest. Simul enim ex sui temporis breuitate & spirat & adest:at auster quia elonginquo admodum nisi uæhemés sit uenire non potest.

Cur auster minus hibernis noctibus q̃ diebus spirat. an é qdé sol. noctis ét tpe austrili regioni ppinquus. & noctes ibi tepediores q̃ dies aqloné uersus:itaq; aeris multũ mouet:& nihilominus q̃ interdiu. Sed calor dierũ uæhemẽtior omné assumédo humoré efficit ut minus spiretur.

Cur auster canicula oriẽte moueat. Idq; lege naturæ certissima fieri soleat. An ppea q; regio ĩferior orbis sole. s. remoto minus calidiné. Itaq; uapor ĩde large emigrat & multi pfecto austri spirarent: nisi anniuersarii prohiberét. An oĩb⁹ astris tũ oriẽtib⁹:tũ occidẽtib⁹ aer soleat cõmutari. Sed cane pcipue. qđ qdé flatib⁹ latissime cõstat q eius ortu & post ortũ sequunt qđ cũ æstus tũc uigeãt: sps calidissimos p idé tps oriri cõgruũ é. Auster aũt calidus é:& cũ ex cõtrariis in cõtrariũ maxĩe cũmutari solitũ sit. ortũq; canis puii uũcupati antecedãt. q aqlones sũt merito post eũ auster spirat. qñqdé assignari necesse é. idq; austris fieri oriẽtibus. huic aũt uerbo cũ assignari dicim⁹ subiecta notio é:aeré ĩsigniter cõmutari & qdé mutari flatuũ oĩa gñа ĩ uẽtos aduersos aut dexteros solẽt. Quod cũ aqlo nõ trãseat in latus dextrũ reliquũ é:ut in aduersum hoc é:ut in austrũ transeat. Quinetiã dies post brumã qntusdecimus austrũ p̃ se fert:eo q; bruma initiũ quoddã est:mouetur q; a sole. is potissimũ aer q brumæ uicinus est. Solé aũt tũc ad austrũ uergere certũ est. Vt igit cũ ortũ preptat. flatus excitat subsolanus. ita cũ meridié adit austros euocat:nec tamé statim a bruma id facit:qm̃ breuissimas tũc agit distãtias. Sed qntodecimo quia tépus id modice se habeat:ad primã discessus sensioné. Totum enim id tempus pars cõspicua est.

Qua de causa orationis exortu dies maximeq̃ uarient:flatusq̃ in opportuni moueant̃. An quoniã in mutatione uaria maxime oĩa sunt:quæ non uno certoque tẽpore motuue describunt̃. at qui oritur orion ineunte autũno occidit hyeme.ergo quia nõ uno tẽpore constat:sed alio incipit:alio cessat flatus etiam incõstates esse necesse est:utpote cũ ancipiti cõditione proueniãt:quos sibi tẽpus utrũq̃ sortitũ est & quidem difficilẽ esse orionẽ & cum oritur:& cũ occidit ex tẽporis uarietate recte affirmant. Turbulentũ enim atq̃ inæquabilẽ esse necessum est.

Cur aquilo nocte exorsus dieterie cessat. Vtrũ quia ex paruo imbecilliq̃ initio prodit.tertius autẽ dies decretorius est.an quoniã uniuersus modo ecnephiarũ.i.ꝓcellarũ nubibus excussorũ flatuũ funditur:idcirca compendio cessat.

Cur pueri aqlones spirãt.an qm̃ pars orbis terre habitata septẽtrionibus subdita est eminentior & extra solsticiũ posita & niuis plenã:quæ nix non mõtibus nullis nunq̃ deest.Cũ igitur cõcreti humores tabescũt flatus magna ex parte oriunt̃.is aũt aqlo est qui a septẽtrionibus mittitur.

Cur austri hyeme atq̃ ineũte ueræ atq̃ autũno cessante spirate soleãt:undabũdiq̃ sint & cõtortuo si:atq̃ africæ nõ minus frigidi q̃ regioni nr̃ati aqlones.an ꝓpterea q̃ sole propinquo spiritũ moueri necesse est.Sol autẽ p hyemẽ austrũ uersus pfert̃:& ineũte ueræ desinẽteq̃ autũno iam calefacere incipit.æstate contra septẽtriones petit:& loca relinquit meridiana. Calidus autẽ propterea est: quia cum aere africæ miscetur:qui calidus est.hinc etiam in mare corrumpens ingẽtes excitat fluctus:facitq̃ australem æstatem.

Cur auster fœtidi halitus causa sit. An qm̃ humida & calida corpora reddit:quæ maxime putredini opportuna sunt.

Cur auster profectus mari ex cõmodus his sit:quoꝝ stirpes terra continẽtur:Nam & thriasio cãpo terræ atticæ:auster de mari occurrit.an quoniã refrigeratus accedit:rubigo autẽ per humorẽ calidum alienũq̃ consistere solet.

Cur uẽtus magna ex parte ante lunæ defectus excitet̃ inicio noctis cũ defectus medio ĩcipit noctis medio uero cũ mane:an qm̃ calor lunæ ꝓpterea hebetat̃ qa cursus iã proxime est qd̃ defectus exultet.Remissio itaq̃ calore quo retẽtus aer quiescit:rursum moueri ac spũs reddi incipit.

Cur auster nõ incipiẽs sed desinẽs imbrẽ afferat. Vtrũ q̃ aerẽ cogit elõginquo quo coacto aqua exprimit̃.cogit̃ autẽ postea q̃ cæptũ est.an qm̃ incipiẽte calidus adhuc aer est.quippe qui profectus a calido sit.in processu tẽporis autem refrigeratus in aquã melius consistere potest.

Quã ob causam cũ minor auster est:nubes nullas obducit maior nubilus & diuturnior est. Vtrũ ut quidã aiunt.initii causa ita accidat. Nã si ex minori proficiscat̃:liquidus udusq̃ est.Si ex ampliori nubilus & crassus.an quia minor cũ incipit est.itaq̃ nõ multũ aeris compellere põt. Sed ad postremum amplificari cõsueuit. Vñ illud prouerbiũ.Cũ cessat boreas cũq̃ auster surgere cæpit.

Cur tempore hiberno flatus parte ueniunt exortiua æstiuo occidua.an ubi sol amplius nõ euincit aer libere profluit.cum igitur nobis occidit:nubes relinquit:quibus fauonii prodeunt:cũq̃ incolis ĩferioris hemisphęrii oritur:spiritum illis parte exortiua producit.contra cũ parti inferiori occidit fauonis illis subsolanos nobis consectante aere facit. Vnde fit ut quem aliũ uentũ occupauerit.augeat eo scilicet q̃ non nihil adiunxerit.

Cur afflante fauonio canes uestigia minus ualeant cõperire.an quia plurimũ hic uentus confundit quoniam uentorũ omniũ continẽtissimus est:maximeq̃ terram attingit.

Quam ob causam stellæ prosiliunt:uẽti indicium datur:an propterea q̃ a flatu feruntur priusq̃ ibi q̃ apud nos flatus excurrit.Quo fit etiã ut unde stellæ feruntur.hic flatus accedat.

Cur nubes maximas fauonius agit:an quia de alto spirat:regioneq̃ maritima nubes per ampla spacia colligit ampliores.

Cur uẽti ad postremũ uæhemẽtissime spirãt:an qa ubi uniuersi efflarũt caloris parũ relinquitur.

Cur si circa eqnoctiũ africus spirarit aqua fiat necesse sit:an quo loco orbis sol fuerit inde soleat excitari:itaq̃ pro solis discursu uicissitudo spũm agat. Quod cũ eqnoctiũ hyemis atq̃ æstatis cõfiniũ sit:dũ sol nobis cõspectũ eqnoctiũ agit aut iustũ trãsgressus limitẽ regioni se dedit hybernæ accidit:ut uẽti partis illius uernaculi spirẽt:quoꝝ primus africus ẽ natura humidus:& cũ sol partem orbis terrarũ hibernã plustrat.flatusq̃ regionis eiusdẽ moueat:euenit ut hyẽs suis fungatur muneribus.Cuius gñis iber est.Ad hæc cũ eqnoctiũ tanq̃ paribus examinatis uiribus hyemẽ atque æstatis cõstet.Si alterutris qcq̃ additũ sit:obitus mometũ exultabit conspicuũ:ut in eqlibrio põdus.Lãci adiunctũ alteri efficit.Quod cũ africus hiberni ordinis sit naturaque humidus: equinoctio additus:hyemẽ ĩmbrẽque merito aufert.imber enĩ homines est flatibus familiarissima.

Cur auster atque eurus cũ flatibus sibi obiectis calidiores sint. alter aquilone:alter fauonio aquæ fertiliores sint:quãquã frigor est qui humorẽ ex aere depromat.haud enĩ q̃ aquilo nubes hic pellit:idcirco aqua nõ ꝑuenit.Nam & fauonius & eurus nubes ambigit.quippe q ex latere pari mõ ꝑueniat:qnetiã cæteri oẽs unde spirãt inde depellũt. Vtrum quia frigor amplius introrsum circũ-

obsistit.cum calor amplius urget. An etiam regio facit unde spirāt ut sereni illustresq; ueniant. Eurus nāq; ex ortu fauonius ex occasu aduentat. Quinetiā ratio sit: ꝙ aer ꝓcalefactus celerrime ac plenissime refrigeratur, quō etiam aqua. igit̃ euri aer de ortu calidus: austri de meridie fertur: cūq; frigidissimū locū adiere cōpēdio cōcrescunt: atq; in aquā cōsistunt: magisq; eurus aquā agit: quoniam aerē de solis parte nec minus calidum ducit. Auster aquā mittit cum cessat: quoniā aer qui primus ex mari accedit erigidus est. ultimus autē tepidus ex terra occurrit. an non id solum causa sit, sed etiāq; ad postremū auster crescit. Vnde illud prouerbium. Cūq; auster surgere cœpit: atqui frigidiores qui uæhemētius spirant: igitur merito in nubes aerē postea cogit. an ea ipsa ratio sit cur postquā principio fertilior aquæ occurrat.

Cur uenti siccant cum frigidi sint. an quoniā qui frigidissimi sunt uaporē eliciunt:

Sed cur amplius siccēt q̃ sol. an quia uaporē nō solum euocāt: uerūetiā adducunt. Sol autē relinquit: itaq; ut magis humificat sic minus assicat.

Cur unus uētorum cæcias nubes ad se uocat: quod etiā prouerbiū illud declarat. Vt cæcias nubes: sic ille opes trahēs. cæteri nāq; unde spirāt: inde tm̄modo expellūt. Vtrū uētus aduersus eodē in tēpore spirās id faciat. an si hoc eēt haud unq̃ latere potuisset. eteni spūs hic suapte natura circulari linea fert̃. Ergo cæteri per terram uagātur. hic cælū uersus suæ lineæ cauū erigens non ad terram resupinans suam originem repetit: itaque nubes facile ad se ducit.

Cur fauonius serenus ac iocūdissimus uētoꝝ oīum est: & qualē Homerus flare p cāpos elisios carmine illo dixit. Sed zephiri assidue spirāt: auræq; salubres. an primū ꝙ aeris tēperiē plene obtinet neq; eni calidus est: ut q de meridie ortuq; spirāt neq; frigidus ut q de septētrionibꝰ ueniūt: sed mediū frigidoꝝ & calidoꝝ flatuū tenet. Quod cū utriusq; in uicino sit particeps utrarūq; uirīū euadit. itaq; tēperatissimus est: & uere maxime spirat: ad hæc flatus oēs trāsire uel in sibi aduersos: uel in dextros cōsueuerūt: itaq; cū post aqlonē fauonius spiret: dexter eni hic est. efficit̃ adeo tanq̃ mitis ad īmitē: & simul ubi destitit hyems. serenū magna ex parte subsequi solitū est. atqui flatus hibernus aqlo est. Subsolanus q̃uis inter calidos & frigidos situs minus qualitatis eoꝝ particeps est, hic eni cū spirat flatus uergētes ad austrū motitat quidē. istuc eni trāsferre assolet: sed misceri tamen cū his minime patit̃. at uero fauonius & mouet̃ ab austro: & ipse cū spirat moueat aquilonē huc enim usq; progrediēs: uicissitudo spirituū finem sui circuitus facit. Quod cū unus facit alterius finē alterius initiū secū habeat merito suauius & est & esse uidetur.

Cur fauonius horis postmeridianis spirare nō mane soleat. an sol magna ex parte uel oriens uel occidens auctor spirituū est: Quotiēs eni aer est humidū tepefaciēdo ꝓcoquit atq; discernit in spiritum sane illū extenuat. Quod si tātisper acciderit: ut aer spirātiusculus sit: magis magisq; a sole uertetur in spiritū. Quotiēs igit̃ sol in exortu est, ꝓcul a fauonio abest. hic eni ab occasu se ꝓmit: & cū iam occidere ꝓximus est. aer oīno extenuatus discretusq; fluit. at dū cōfecto meridie pergat ad postmeridianū. tātisper ad aerē tepefaciendū discernendūque modice ad modū habet. Subsolanus quoq; ob eā rem mane spirare incipit. aerē enim qui supra terrā sublimis impēdens nocte humefactus solo sui pōderis ratione appropinquarit. sol mane discernēs ꝓximū sibi excitat primum. Qui autē ex sole oriente spirat subsolanus hic appellatus est.

Cur sole se attollēte spūs & sternunt̃ & augent̃. an qa spūs uel aeris uel redūdātis humoris cōmotio est quæ ut cū parua est. cōpēdio a sole cōsumit̃ itaq; nullus spūs inde existit: ita cū magna est solis exortu amplior redditur. Sol eni auctor & parēs motuū est.

Cur fauonius horis postmeridianis spirare soleat. an ꝙ spūs oēs sole humorē diffundente: ꝓueniūt: humor enim qui ante ac cōcrescebat tabescit: cū uis caloris in ꝓpinquo est: itaque spiritū mouet, atqui fauonius de occasu spirat. Recte igit̃ post meridianis exorit̃. tunc eni sol eius ad locū accedit

Cur aquilo & auster sæpissime spirēt. an quia contrariū a suo cōtrario e directo. s. oppugnatū minime edurare potest: sed ex latere potius: aduersam uim tolerat. auster uero & aquilo. excursus solis lateribus spirant: cæteri aduersi potius occurrrūt.

Vtrū spūs fonte quodā emergat: quēaemodū aqua supra quē fontē efferri nequeat: an nō & utrum uno ex pūcto. an ex loco ꝓfluat ampliori. Sūt certe nōnulla in aere quæ uel in aqua accidere pari rōne uidemus. Quippe cū aqua per ꝓna ocius fluat: q̃ cū in planis atq; æqualibus stagnat. hoc eni & spūs faciūt. nā locis editis atq; excelsis aer assidue mouet̃. cauis ecōtra sæpe quiescit & cōsilescit. ad hæc sup excelsissimos mōtes spūs nulli excitant̃: ut sup athon ac reliquis generis eiusdē. indiciū ꝙ quæ reliquerint: qui modo superiori sacrificarūt: posteriori incorrupta cōperire affirmāt. Constat igitur spūs quoq; prolationē ueluti ex fonte quodā attitari super quem nihil ꝑterea efferre se potest. Vnde fit ut locis excelsis quod modo diximus accidat: quod idem datum etiā aquæ putauerim. Nec enim aquā uæhemētē nec spiritū rapidū locis excelsis fieri nouimus.

Cur austro spirante ceruleū mare fiat: aquilone obscurius utriusq;: an ꝓpterea ꝙ aquilo minus mare ꝑturbat. omne autē quod trāquillus est: atrum esse uidetur.

Quam ob causam austri cũ leuiter spirãt:nequeat nubilare:cum intente nimirũ queant:an quoniã tum leuiter freqnẽtiam nubiũ agere nequeant:itaque breue sit:quod obduci nubibus possit:at ne ro ubi excreuerunt multas depellunt:itaque amplius obnubilare uidentur.

Cur aquilo ut magnus incipiat ita paruus desistat.auster contra ut paruus incipit ita magnus cessa re soleat.an quia nobis aquilo in uicino est:auster longe abest.alter igiť ubi primũ exortus est nox occupat.alter suo dispso principio utpote diu ꝓtracto exiguus ad nos primũ deuenit.at finẽ alteri us minime itaqꝫ merito alter ĩbecillus cũ cessat est. omniũ nãqꝫ finis imbecillus est alter ualidus: Finem enim istius nihil ꝑterea sentimus.

Cur uersarii q̃ mare sinuať reflarẽ soleãt:qua porrecta pásaqꝫ maria sũt:reflare nõ possint.an qm̃ fla tus in sinũ interrũpẽs nihil distrahiť:ĩmo magna parte uniuersus ꝓferť.at in dispalatis porrectisqꝫ obterranei & ꝓtinus magis distrahunť:& inter ꝓfluẽdũ hac eadẽ repatiunť:qm̃ nihil obsistit quo minus multas in partes ꝓruant. Versarius enĩ nõ nisi reflexus abterraneis est.

Cur dici solet.cũ cessat boreas cũqꝫ auster surgere cœpit:an qm̃ boreas ꝗ nos ei subditi sumus: pars que habitata terræ uergit ad septẽtriones.intẽtus protinus accidit.quippe qui statim cum ortus ẽ auster ꝗ ex loginquo ad nos deuenit:nõ primũ sed post intẽtior est.

Cur spirãtibus austris homines grauiores inualidioresqꝫ sese reddunt.an ꝓpterea ꝗ humor corporis flatus eius calore tabescẽs multus ex pauco redũdat:atqꝫ humor grauis leui ex spiritu cõsistit quas ob res uires hoĩs debilitari necesse est.

Cur spirãtibus aqlonibus cibi auidiores sumus q̃ austris:an ꝓpterea ꝗ aqlones frigidiores sunt.

Cur auster oris terræ ægypti nõ afflat:nec iterius iter diei ac noctis sup mẽphim uero uel inter diei ac noctis ingenuus spirat:nec uero occasum uersus iter duũ dierũ:totidẽqꝫ noctiũ adit exortũ aũt uersus africi incitanť:an qm̃ terra ægyptus caua partes suas interiores est : supiores semotioresqꝫ eminẽtior.hinc enĩ auster ut caua intacta supgredi sic excipi ab eminẽtioribus põt.

Cur auster paruus oriť magnus desistit.aqlo cõtra.unde ꝓuerbiũ illud secũdæ nauigationi delega tum est.cũ cessat boreas cũqꝫ auster surgere cœpit : an ꝗ ad septentriones potius q̃ ad meridiem positi sumus.aquilo aũt ex septẽtrionibus spirat.auster ex meridie:merito alter statim cũ ortus ẽ uæhemẽs proxima sibi loca inuadit.post deinde suã uæhemẽtiã in loca transfert remotiora:alter ecõtra hoĩes meridie incolas inter inicia urget post ubi ꝑterit ingenuus ad nos uenit.

Cur dici soleat.Fit glacialis hyems boream si dux erit auster:an ꝗ auster talis est : ut nubes large & aquam colligat.Cũ igitur tali temporis cõditioni superuenit:gelu indurat:hyemẽ quæ efficit. Vn de celebre illud est.Offendẽte lutũ borea mox terra gelascit. Lutũ enĩ & oĩno aquã ab austro uel maxime uel sæpissime fieri palam est.

Cur post austrũ cito aquilo spirat:post aquilonẽ nõ cito auster:an qm̃ alteri ex ꝓpinquo alteri ex lõginquo ueniendum est quippe cũ sedes nostra aquilonẽ uersus posita sit.

Cur flatus frigidi ueniũt cũ caloris cõmotiõe orianť.an motionẽ a calore profectã calidã esse neces sũ nõ sit:nisi mõ quodã ꝓdierit.Nã si uniuersa interrũpit calida est:si per angustũ paulatimqꝫ extri guitur:nec ipsa calida ꝓuenit:& aer qui ĩde cõmotus est talẽ efficit motũ qualis ipse ꝓfuerit : quõ & iã eodẽ de corpe modo calidũ mõ frigidũ posse spirari inquiũt. Sed id uerũ nequaquã est. semp enĩ quod exit calidũ est:cuius indicium ꝗ tale propius admouẽti percipiť:sed interest quo prodie rit modo:Nã si multo posthiãte ore emisimus calidũ idcirco uideť:qm̃ sentire id possumus. sed si angutũ extrudamus:calidius ꝓfecto extrictũ aerẽ sibi proximũ ĩpellit:atqꝫ ille sibi cõtinuũ.Sed ꝗ aer frigidus est:motio eius quoqꝫ frigida ꝓfluit. Nunqd igiť in flatuũ quoqꝫ rõne hoc ĩdẽ eueniat. sitqꝫ p angustũ prima eoꝝ motio:tũ aere priore plato subinde alius affluat. Quapropter hyeme frigidi:æstate calidi oriunť.eo.s.ꝗ talis eoꝝ tẽpoꝝ aer ꝑest:nec enĩ a seipsum aerẽ moueri: neqꝫ a calore cõuictũ:eo motu ꝓferri cõstat:nõ solũ ꝗ calore ampliori cõtento spũs calefaciunt. Veꝝ ꝗ sursum etiã efferunť.ignis enim natura huiuscemodi est frigidũ cõtra deorsum ferri aptissimũ ẽ. Spũs autẽ merito in larus se uertũt.Cũ enĩ alterũ sursum alterũ deorsum uersus nitatur:& neutꝝ alterũ superet:nec fieri possit ut maneat:obliquæ perferri necesse est.

Cur austri frigidi in africa sint ut apud nos aqlones.Primũ qa ut nobis aqlonũ origo:sic africæ au stroꝝ ꝓpior est.Nã si ut dictũ est.flatus p angustũ extrudi soleat.ꝓpioribus certe frigidiores oc currẽt:ꝓpter uæhemẽtiã sui motus quã diffundi hebetariqꝫ necesse est:cũ se longius ꝓtrahit qua de causa aqlones frigidi apud nos sunt.colimus enĩ ꝓpius ĩmo iuxta ipsos septẽtriones.

Cur austri sicci:& aquæ omnino expertes febres contrahant. An quoniam humorem calidum alie num in corporibus careãt. quippe qui natura humidi & calidi sint:quæ quidem qualitates febri. cæ sunt.Febris enim earum consistit exuperantia.Quotiens igitur per solis ardorem omni uidua ti humore spirant habitu plane huiuscemodi sunt.at cum una ueniunt cum aqua refrigerari nimi rum aquæ ipsius beneficio possunt.

Cur flatus anniuersarii eodẽ tp̃e atqꝫ modo afflare semper soleant:& cur desinente die desinunt no-

ctuque nõ spirãt.an id quidẽ ipsum qm̃ nix liquefieri cessat a sole cũ uesperascit.totaque noctem manet indomita.oĩno aũt spirãdi tẽpus tũc ẽ.cũ sol uincere atque resoluere glaciẽ ad aquilonem positam cœpit cũ igitur icipit puii apellati spirãt.cũ iã amplius resolutũ est anniuersarii.

Cur fauonius uentorũ oĩum lenissimus & frigidissimus est duobusq; tẽporibus maxime spirat uere ac autũno.cũque uesperascit potissimũque terrã attingit: an lenis quia ex mari cãpisque planissimis spirat frigidus tametsi minus quã aquilo ẽ.qm̃ aqua inflata nõ niue spirat cæteris tamẽ frigidior ẽ.quia uel post hyemẽ sole adeo nup reuigẽte uel autũno cũ sol amplius nõ uiget spirare icipit. Vicinus hic maxime terræ afflat.q; e directo nullaq; aduersante ui ex mari ad terrã trãsit haud enĩ ut p terrã materia obsistẽte arcetur.sed libere quoquo uersus uagatur qm̃ humorẽ preptat & æq̃bili quoq; discursu hac eadẽ de cã ꝓfluit.Nõ enĩ ex mõtibus neque niue per uim tabescẽte sed tanquã per fauces expedite ꝓfunditur.pars q̃ppe ad aq̃lonẽ.aut ad austrũ uergẽs mõtuosa est oc casũ uersus nullus mõs.nulla terra est.sed mare athlãticũ spaciat itaque efficitur ut terræ ꝓximus atque sibi æqualis pmanet.Spirat cũ uespera ꝓpe est loci ipsius ratione. Tũc.n.sol ꝓxime ad locũ accedit unũ fauonius oritur.Noctu q̃escit qm̃ tũc solis motio deest.

Cur euro spirãte oĩa maiora uideatur an qm̃ eo flatu aer obscurior caliginosissimusque reddatur

Cur tpe hiberno flatus de ortu spirare mane æstiuo de occasu post merediẽ cõsueuit.an propterea quod flatus q nobis æstiuo ueniunt hiberno bis spirãt q oppositum terræ emisperium tenent.Nobis autẽ hiberno mane atq; de ortu spũs ueniunt : q; phumidus noctis aer discernitur.moueturq; mane a sole.atq; is primis q proxime solẽ est quod etiã ante suũ exortũ sol agere põt.exquo auræ spirare non minus ante solis exortũ solent ergo cũ sol humores ad se attrahat.moueatq; ante suũ ortũ aera q per hyemẽ humidus apud nos ẽ cõstat uel ad se posse atatrahere cum inferius emisperiũ inspicit.idq; post meridiẽ ibi efficere.quod tẽpus nobis ante lucanum est. Quamobrem accidit ut aer qui ante ortum hic a sole attrahitur.fauonius inferis sit.aspiretq; horis post meridianis itaq; flatus hiemis nostre exortius nobis postmeridianis illis ẽ.idem nobis exortius accedit æstas enim apud illos est cum apud nos hyems nostrumq; postmeridianũ illis ante lucanum ẽ.quo illis auras exortiuas.a nobis fauonios aspirare pdicta euenit rõe.Nihil de ortu p æstatẽ spirare solet eo quod sol ad aera sedis nostre sicciorẽ exoritur lauq; enim tẽporis absuit fauonii post meridiẽ nulli p hyemẽ aspirãt quod exortiui eodẽ tempore nulli inferiori emispherio flare ob eã quã mõ diximus cãm pñt.Sol enim humores inde ad se attrahẽs nobis fauonios præstat.

Cur fauonius illustris serenus atq; gratissimus uentorũ oĩum est.an quia mediũ calidorũ & frigidorum flatuũ tenet.uicinusq; illis oriens particeps qualitatũ generis utriusq; euadit tẽperatusq; proinde accedit.Subsolanus quãnis inter eosdem positus sit.minus tamen communem se exhibet hic enim mouet quidẽ cũ spirat flatus qui austrũ uersus spectant: eo namq; ttansire solitus est sed misceri his nescit.At uero fauonius & mouetur ab austris:& spirans ipse agitat aquilones.Istuc enim ultimus spirandi circuitus ducitur unde cũ idem in se alterorum finem alterorũ initiũ contineat iure gratissimus & est & esse uidetur.

Cur uẽti alii locis alii ĩbrẽ efferãt.uerbi causa helespontias terræ atticæ insulisq; uicinis aq̃lo helesponto atq; cirenæ:auster lesbo.An ubi frequẽtia nubiũ inibi ĩbrẽ obuenire necesse est:ibi autem frequẽtia cogit.ubi assidere nubes arceriq; est.itaq; mõtibus magis q̃ planis pluit : ergo apud helespõtũ aquilo multas desup nubes cõpellit:q̃d idẽ ad atticã:ĩsulasq; uicinas helespontias quasi iã cõditã nactus materiã efficit quippe cũ copia larga cõgesta ab aquilone sit.lesbo eurus atq; auster nubes affatim ex alto adducũt:atq; in hũc modũ uel de cæteris cogitare par est.

Cur dici solet.Nauibus hiberno uentos dat terra secundos.Tunc mare fert sænos calidi sub mensibus anni. Terra dabit sæuos : ponti feret unda secundos.An quoniam mare per hiemem calidius est.Itaq; siquid in eo constitit:inicio constitisse ualidiori certum est. Nam si inualidum esset:facile maris tepore absumeretur. At per æstatem mare frigidum est : spiritusq; matitimi omnes frigent.Terra econtra tũc calida est : quare siquid ex terra tunc fertur primordio id constitit ampliori.Nam si exiguum imbecillũq; esset facile solueretur & euanesceret.

Cur apud archadiã qui locus excelsus est:flatus nihilo frigidiores q̃ cæteris locis sentianť.& cũ flatur silet cælũq; nubilũ est:frigidior pinde atq; in planis palustribus oriatur.An q; archadia nõ dissimilis palustribus est. Aquarũ enĩ cõfluẽtiũ nullos in mare exitus habet: Quapropter fauces hiatusq; pcipites ea in terra numero ampliori sunt.Cum igitur uẽtus spirat uaporẽ ortũ ex terra frigidum auertit & reicit.flatus autẽ ipsi frigidi propterea esse nequeunt:quia ex mari deueniũt.Spiritu tamen silescente uapor de aqua stagnãte libere ascendit atq; refrigerat.

Cur si uentus mane incœperit:edurare amplius possit.An quoniã sole oriente impetus fit uæhemẽtissimus iccirco protrahi longius potest.Indiciũ q; cõstitutio facta præualida est.

Cur equilo interdiu spirat ingenuus noctu desistit.An q; imbre gignitur congẽlatio cum solis calore respirandũ est.ergo sternitur noctu quia sol abest qui gignendi causa est.

Cur flatus futuri indiciũ datur cum per aerem multæ feruntur arachneæ. Vtrum ꝙ arachnea suo fungitur opere cum cælum serenum est. ferunt͛ autẽ fila quoniã refrigeratus aer in terrã corruit Refrigeratio uero hiemis primordiũ est: itaq; indiciũ fit illa arachneaꝝ ꝑlatio. An ꝙ post imbres atq; hiemes arachneæ uniuersum ferunt͛. opus enim suum arachneus tunc exequitur cum cælum serenum est & occulit se impatiens frigoris cum hiems urget: tractusq; a flatu nimiũ eruit filum. post imbrẽ autem flatus magna parte oriri solitum est.

Cur locis frigidis aquilo per hiemẽ uæhemẽs spirat: & ut ꝓxime nubilus: sic transuorsum liquidus fertur atq; illustris. An ratione qua frigidus eadem etiam uæhemens sit. Quod tamẽ e propinquo frigidior est: occupat priusq; nubes gelu indurat q̃ repellat: quæ induratæ pondere suo obsistũt & manent. Transuorsum autem uæhementia sua potius q̃ frigore agit.

DECIMAOCRAVA PARTICVLA QVAE AD METVM FORTITVDINEM MORES DENIQVE AFFECTVSQVE VARIOS ATQVE CIVILE IVS PERTINENT.

Vr tremũt qui metuũt: an propter refrigerationẽ. deficit enĩ calor atq; cõtrahitur: ex qua aluus quoq; plærisq; ob timorẽ effuudi solitus est.

Cur metuẽtes nõnulli sitiunt. Vt qui sunt tormẽta adituri. cũ enĩ per timorẽ refrigerẽtur: sitire minime debeãt an nõ eodẽ loco refrigerẽtur & caleant sed refrigerentur per sũma corporis: unde calor discedit: caleant per intima caloris. s. introrsum cõtracti efficientia. Cuius rei indiciũ alui quoq; solutio facit. Sitis autem parte quadã interiore siccata solet accidere: nec aliter agi uidet͛ q̃ in his quos epiala exercet: qui simul & frigẽt & sitiunt. Nec enĩ illis pars eadem corporis inalgescit & concalescit.

Cur hoĩes cũ excandescũt: calore. s. introrsum collecto feruidi fidibũdiq; reddunt͛: cũ metuũt cõtra efficiunt͛. an nõ eundẽ in locũ celor se colligat. sed homini irascenti cor calore circũfusum efferuent: ex quo fidibundus rubicũdus spirabũdus efficitur: cũ calor sursum uersus se efferat. Metuẽti sanguis & calor in imum perfugiũt. Vnde fit etiã ut aluus fundat͛. Nam & cordis compulsio nõ similis agitur: sed metuẽti utpote ex caloris inopia frequẽs ac feriẽs est. Irascẽti ecõtra: utpote cum calor collectus sit copiosior. Quãobrẽ efferuescere aio excitari: ꝑturbari: cæteraq; id genus uerba non inepte sed accõmodate dicũtur. Nunquid igit͛ sitis ea de causa obueniat: nã & siccũ expuere. & linguã hærere & reliqua huius spiritus elatio facit & sanguis. Sitim quoq; excalescente corpore nasci certũ est: sed quẽadmodũ pars eadem corporis qua sitis lacescit resiccari utriq; metuẽti & irascenti possit. metũ enĩ sitim posse afferre cõstat militũ argumento qui suꝑati fugã rapuerint: nũquã enim tam grauiter sitibundos sese fuisse fatentur: & uero qui in dicẽdo cõturbãtur sitire uæhementer cõsueuerũt itaq; oseluũt: & nõ nihil subsorbẽt ut parmenõhistrio facit: an hoste cõturbatos nõ sitis sed siccitas pulso sanguine teneat. Vñ etiã accidit: ut pallescãt. indiciũ uero ꝙ nõ multũ ebibũt: sed ĩterdũ desorbuisse tm̃ satis est. Atqui se in fugã uerterũt: laborãt itaq; sitiunt: & q̃bus tormenta instant cadẽ ipsa efficiẽdi ratio est: nec mirũ quicq̃ id est. fit enĩ in re bellica ut nõnulli etiam uiri fortes ac strenui ubi structa acie hostes sunt petituri obtremiscãt: nõ ꝑterriti: sed fidentes qui et ã sua corpora uerberare lata ferula: aut suis manibus assolent ut undiq; uorsum pari colore inferueant. quidam enĩ inæqualis ac tumultuarius motus in eoꝝ corporibus ꝑ acumen & nimiũ impetũ caloris oriri ferme animaduertitur.

Cur hoĩes fortes magna ex parte uinosi sũt. An q̃a fortes calidi sunt. Calor autẽ in pectore cõditus est. Ibidẽ enĩ metũ quoq; refrigeratione quadã effici nouimus: ut cor fortibus caloris copia fultũ ꝑsistat timidis refrigeratũ insiliat. ergo qui sanguinolentũ habẽt pulmonẽ calidũ hũc modo uinolentoꝝ gerũt. ita ut rei aduersæ suspitiõe refrigerari nõ queãt. At q̃ ita se habẽt: bibendi auidi esse cõsueuerunt. nã & bibendi cupiditas mẽbri eius calore oritur ut alias dictum est. & cupiditas ipsa non nisi rei uim sedandi habẽtis desideratio est. Vinũ autẽ etsi natura calidũ est sitim tamẽ amplius q̃ aqua extinguere põt. maximeq; id genus hominũ: quã ob causam dictũ alias est: ex quo & q̃ spirãdi difficultate laborãt: aut insania uexant͛: uinũ ad modũ cupiũt: q̃q̃ alteris ex instrictione alteris ex perturbatione pulmo efferueat. Cũ igit͛ magna ex parte hoĩes eosdẽ sitibundos ac fortes esse obueniat: uini autẽ auidi qui sitibundi talesq; gestiunt. naturas uicissim inter se consectari necesse est. Vnde fit etiã ut uinolenti q̃ sobrii fortiores sint.

Cur fortitudinẽ maxime honore ꝓsequunt͛ respu. quæ tamẽ uirtutũ ꝓcipua nõ est. An quia semper uel ipse bellũ aliis inferunt: uel ab aliis sibi illatũ patiuntur. hæc autem uirtus perutilis utrãq; in partẽ est. honorãt uero non quæ optima sunt: sed quæ optima sibi existiment.

Cur uoce & manibus & labro inferiori tremãt qui metuũt. an quoniã hic affectus caloris defectio ex locis suꝑioribus est: ex quo ut palleãt accidit. Quod igitur calor pectus deserit: uox obtremit: Id enĩ refrigerat͛ quod uocẽ mouet: & manus quoq; pari ratione cessant͛: utpote quæ ex pectore

pédeát.Inferi⁹ tñ nõ ſupi⁹ labrũ q̃tit:qa ſupi⁹ eo pédet:quo ſuapte natura uergit. Inferi⁹ ſurſum caloris bñficio ſtabilit:atq; qeſcit quo ſublato ialgeſcit & tremit:& uero in excádeſcendo imũ labrũ eadé de cã laſſat:& pédet qđ late in pueris patet.calor eteni in cordis ſedé cõferre ſe cõſueuit.

Cur hoies metuétes tremũt:maximeq; uocé & manus & imũ labrũ an uocé qa calor hinc deficit: quo in loco uox poſita eſt:labrũ uero & manus qm̃ partes iſtæ nobiliores ſũt:minimeq; ſanguinolentæ bilé quoq; idé deiiciũt:& teſticulos cõtrahũt.deiiciũt qa calor deſcédés diffundit & liquefacit.Cõtrahũt qa metus inuectus extrinſecus eſt:ut fugá in aduerſum agi oporteat.

Cur hoies metuétes:& algét & ſitiũt:quæ qdé affectiões aduerſæ iter ſe ſũt:an algét refrigerati ſitiunt calefacti.Calor eni in metuẽdo ſupiora deſerit loca:qđ facie aluoq; cõſtat. facies eni pallet.aluus iterdũ fundit. ergo q; calor locis ſupiorib⁹ deficit:algor orit:q; humor deficit:ſitis exultat.

Quá ob cauſam cũ & metus & dolor quædá ſit ægritudo:q dolét clamát:q metuũt ſilét:an q dolent ſuũ retinét ſpũm:itaq; is uniuerſis erũpés cũ clamore emittit. Metuétibus corpus refrigerat. caloreq; ima petit:qui ſpũm mouet.Quo igit hic ſe cõtulerit:ibidé ſpũm potiſſimũ excitabit: q̃ propter neuter eorum q metunt obcrepare ſolitus eſt. Vox aút ſps ſurſum uerſus elatus eſt:partibus quibuſdam ueluti inſtrumétis cõficiendus abſoluéduſq;. Cá uero cur hoies dolentes ſuũ retineát ſpm eſt:q; oés iditis a natura nobis p̃ſidiis aliquo detriméto affecti:ſine ulla cogitatione uti ſolemus:ut ét cæteræ oés aiantes aliæ nãq; cornibus aliæ unguibus repugnát:ſeſeq; defendunt.atqui ad dolores uel oés certe uel plurimos calor adiuuat.qué ꝓfecto is auget qui ſuũ cohibet ſpm.Calefacit enim doloris incitabula:contracto in trorſus calore p ſpm atque excoquit.

Cur metuétibus alui fundatur:libidoque urinæ laceſſat. an quia calor inſitus nobis q̃ſi aians eſt hic ergo ré q̃cũq; timuerit:defugit.qđ cũ extrinſecus tũ cõturbádi tũ cæterorũ metuédi generũ rõ inuehat atq; in ima de ſupis defluat.& e ſũmis ad i tima ſeſe penetret.efficit ut alui ueſicæq; fundát facileſque reddant.Ná & anethũ & abſinthiũ & q̃cunque uriná moueát eadem calida eſſe manifeſtum eſt.Quinetiá medicamẽto aluo accõmodata calorifica eſſe nouimus.& partim eorum ſolué di uim tm̃ obtinét.partí uel aliter tabefacere queunt:ut alliũ urinæ tabificũ é.hoc igitur idem qđ ea ipſa calor quoque efficere põt qui de ſũmis in hæc loca ſeſe cogit & cõtrahit:

Cur hoies metuentes ſuos teſticulos cõtrahunt.Cõtrariũ eni ut remittant & flacceát cõgruũ dixeris cũ calor metuentiũ in eũ locum ſe colligat.an metuentes omnes fere ſimiles frigétibus ſint.Cum igitur calor ſumma corporis deſeruit:retrahendũ ſane eſt.quáobrem uentris quoque murmur citatur cũ timor uehemés detinet.cutem quoque algentiũ ſũmam uidemus contrahi:ut pote cum calor inde deſtituerit oís.ex quo ſubſequi hortor cõſueuit.Scrotum ergo ſurſum conuellitur:atq; eo contracto una teſticuli cõtrahũtur. Quod melius in coitu uenereo patet.Metus enim excernit multiſque cõturbatis aut ꝑterritis genituræ mouetur profluuium.

Cur aliqui ægrotét:ubi uitá luxurioſam uiuere aſſueti agere luxurioſe ceſſarunt.ut.Dyoniſius tirannus:q; in urbis ſuæ obſeſſione aliq̃tũ tpis a potu ſolito deſtitit:tabe ꝓtinus interea laborauit.An cõſuetudo res magna cuique ſit.lá eni in naturæ hitũ ferme abſoluitur:ergo ut piſces inter aerem aut hõ in aqua degens male habeát neceſſe eſt.ita qui morem mutarint ſolitũ:ægre atque moleſte ex cõſuetis diſcedunt.& eodem rediiſſe ſibi ſaluberrimũ hñt perinde qua ſi ad ſuæ naturæ ſtatum redierint:Tabeſcũt item aliméto carentes:quo ante hac copioſo ſuauiſſimoque uti ſolebát.Quod enim cibo ſolito ueſcũtur pinde afficiuntur acſi nullũ penitus capiant.Quinetiá materia excreſcés atque in utilis mixta cũ alimoniæ copia hebeteſcit:exoleſcitque.Immixta auté ipſam in natat fert que in oculos aut i pulmoné. Qua propter cibo deíde i geſto ſolito téperatur dilutaque & i noxia redditur.Redũdat ꝑterea uacans illa materia hoí ímoderate : luxurioſeque uiuéti:ubi luxuriari aliquátiſp deſiit:eo quod multá in ſe materiá cõtinet indigeſtá uitæ.ſ. ſupioris cõgerié:q̃ tabeſcéte calore gemino ac intimo efficit ut flueta uberius ueluti copia que facta moueantur.

Cur duoꝝ tm̃modo ſenſuũ rõne hoies incõtinentes uocamus ideſt tactus & guſtus.An ꝑpter uoluptates quæ pariter nobis ac cæteris aiantibus oíbus per hoſce ſéſus admiſtrát.Quod igit cões eas cũ beſtiis habemus ſpernimus & ſolas oíum aut maxime uicio probroque damus.Itaque hoiem eis addictũ uitupamus:etiam incontinentem atque intemperantem appellamus:quoniam a teterrimo uoluptatum genere ducatur.

Cur hoies incõtinentes: rõne tm̃ cupiditatis dicimus:cũ etiam in iraſcendo incõtinentia ſit.An quia incõtinens eſt qui contra rationem aliquid agit:& incontinentia eſt aſſuetudo rationi contraria Sunt anté cupiditates fere oés rõnem. Iræ nero cum rõne non tñ ita cum ratione:ut ratio iubeat: ſed in uectam contumeliam cauſamue ſignificet.

Cur continentia & temperantia in iuuenibus atq; ditibus recéſemus.Iuſticiam uero in pauperibus An quia ſiquis re abſtinet: cuius maxime indiget laudabilior eſt quá ſi ecõtra.Paup igitur facultatibus indiget:iuuenis & diues fruitione.

Cur minus ſit in qua famé tollerare poſſimus.Vtrũ quia ſitis res magis anxia eſt. Cuius ídiciũ quod

suauius sitientes bibimus quã esurientes comedimus tristius autẽ qđ suauiori aduersũ est. An quia calor quo uiuimus humidũ magis q̃ siccũ desiderat. An quia sitis re℞ dua℞ libido est potionis in quam & cibi fames unius cibi tantummodo est.

Cur minus siti quã famẽ patiamur. An quia siti amplius cõtristamur q̃ fame. Cuius indicium uolu ptas sane facit:quã inter bibendũ capimus uæhemẽtiorẽ. Tũ etiã qui sitit res duas desiderat cibũ at que refrigerationẽ. Isthæc enim ãbo potio exhibet. Atqui esurit alterius tantũ appetẽs est:

Cur incontinentes eos appellare solemus:qui uoluptate cõtractãdi aut gustandi exuperarũt. Nã qui inmodice re utuntur uenerea:& qui luxu delectantur:ciborũ incontinentes uocamus. Ciborũ tñ non eadẽ ratio est:sed parti linguã parti gulã sua mouẽt suauitate. Vnde Philoxenus gruis collum a diis ĩmortalibus sibi dari obtabat. At uero qui in uidendo audiendoue modũ excedunt:non eo dem uocabulo significamus. An qm̃ uoluptates sensibus hisce accomodatas:cões cũ cæteris aĩanti bus habemus ergo ut cões spnimus notamus solasq̃ oĩum aut maxĩe probro damus. Itaq̃ hoĩem his deditũ rephendimus:& incõtinentẽ atq̃ intẽperãtẽque appellamus:quod uictus a teterrimo uo luptatũ genere ducitur. Sed cum sentiendi genera quinq̃ sint cætera aĩalia duobus tñ que modo dixi uoluptatẽ sibi acquirunt cæteris uel nihil oĩno delectantur. uel per accĩdẽs ita afficitur. Quod enĩ uidet aut olfacit tãtisper gaudet quo ad gustus tactusq̃ officio fruiscatur. Cum genus idipsum cõcupiscendi expleuit:illorum quoq̃ suauitas desiit ut ẽt nobis salsamenti odor cũ ĩdigemus sua uis est. Vbi satiari repletiq̃ sumus ãplius suauis nõ ẽ. Rosæ aũt odor semp suauis ẽ.

Cur minus risũ retinere possimus cũ amicos nr̃os familiaresq̃ uidem⁹. An uolubilius qđ elatius:at que suspẽsus sit. Atq̃ beniuolẽtia ferme huiusmõi ẽ:ergo merito tũc ad surridẽdũ mouemur.

Quã ob cãm cũ maior iniuria sit offeusa q̃ maius sit bonũ maior iniuria pacuniæ æstiet̃ q̃ honoris & hoĩes inusti potius ĩ re pecuniaria eẽ uideantur. an quie multitudĩ pecuniæ honori aũponũtur oĩbusq̃ cões maxĩe hñtur. honor ãt paucis raroq̃ usu cõtigit.

Cur depositũ denegare iniquius sit qui mutuũ. An q̃ amico iniuriã facere turpe est. Depositũ igitur qui negat amico iniuriã facit. nullus enĩ quicq̃ deponit nisi credẽs cõfidensq̃. At is cui debet̃ ami cus nõ nõ est nõ enĩ mutuat:sed dat qui amicus est:an quia maior iniuria cõmittitur. Præter dãnũ enĩ fides negligitur:cuius gratia q̃uis nil aliud cogat:abstinẽdũ ab iniuria est. Ad hæc nõ par pari reddere uicio datur. hic igit̃ rem suã credidit tanq̃ amico ille denegat tanq̃ inimico. At qui mutua uit nõ dedit ut amico. Itẽ qui deposuit custodiendi reddendiq̃ gratia dedit qui mutuauit. fructus etiã sui gratia dedit:minus autem ægere ferimus iacturam si questum emolumentũq̃ nobis pe timus ut piscatores factã iacturã rhetium æquo amnio ferunt. periculũ enim exploratũ sibi habe bãt. Addo etiã q̃ qui suũ deponũt hominũ uitãtes perfidiã: fortunaq̃ laborantes aduersa plerũq̃ id faciũt. Qui uero mutuãt pecuniis abũdãt fortunateq̃ degunt. Iniquius autem ẽ iniuriã homini ĩfortunato q̃ fortunato intulisse.

Quãobrẽ in foris nõnullis familiæ potius q̃ testamẽti rõne sñiam fieri solitũ sit. An ppea q̃ de fa milia emẽtiri nõ licet:sed uera fateri necesse ẽ. Testamẽta aũt multa iã falsa eẽ redargui potuerit.

Cur pauptas apud hoĩes honos potius eẽ q̃ apud prauos soleat. An qa oĩb⁹odio habet̃ atq̃ expellit̃ ad pbos pfugit. rata maxĩe apud eos salutẽ pmanẽdiq̃ locũ se posse asseq̃ ecõtra si ad prauos. uene rit nunq̃ eos fortuna ista fore cõtẽtos sed uel furta latrocinia adituros:qb⁹ reb⁹ futurũ ut ipsa am pli⁹apud illos manere nequeat. An qa hoĩes pbos optĩe se uisuros existimat:nec sibi petulant̃ cõtu meliose quippiã facturos. Itaq̃ ut nos pecuniarũ deposita tute hoĩb⁹ bonis credimus:sic ẽt hæc si bi dispẽsat & statuit. An libẽter se ad uiros optimos cõfert:qa fœmina est:iopsq̃ pinde & utriũ & cõsilitut eiusmodi hoĩbus cõmẽdatã se eẽ magnope uelit atq̃ desideret. An quia mala est:nunquã se malis iungere uelit. Nã si ita maluerit oĩno malũ irremediabile ipsa reddetur.

Cur nõ quẽadmodũ amplificãtur iniuriæ in pecuniis ita cæteris etiã in rebus ualeant augeri uerbi causa:qui leui aliquid dixerit nõ ppterea rem quoq̃ reticendã aperiet. neq̃ q unũ pdiderit:uel to tam rẽpublicã pdere ppterea uelit:sicut qui obolum abstulerit etiã talentũ auferet. An quia sunt quæ partius quidẽ per impotentiã sed uoluntate amplius iniquæ cõmittantur.

Cur depositũ etiã paruũ denegare turpius est q̃ debitũ magnũ. An qui depositũ negat hominẽ frau dat:a quo bonus ipse existimatus est. An qm̃ qui hoc facit:illud etiã facere uelit.

Cur homo qui adeo eruditione pditus est:animantiũ omuiũ iniustissimus sit. An quia ingenio cogi tationeq̃ plurimũ ualet. Voluptates igitur & fœlicitatem rimatur maxime atq̃ perpẽsat:quæ ni si iniuria nemo assequi potest.

Cur diuitiæ magna ex parte ab hominibus prauis potius q̃ bonis habeantur. An quia fortuna cæca est:discernere sibi atq̃ eligere quod melius non potest.

Cur iustius habitum est hominibus uita functis opem ferre q̃ uiuis. At quia uiui sibiipsi psidio esse possunt illi defuncti nihil pterea possunt.

Quã ob causam qui moram cũ homine sano traxerit:nihilo reddi integriori corpore possit: neq̃ q̃

cũ robustiori aut pulchriorri uersatur quicquam in eiusmodi hĩtus proficat.iusto aũt & tẽperati & bono qui se deiũxerit:melior in his ipsis bonis aĩ euadet. An qm̃ bona coporis animo imitari nõ possimus bona aĩ possumus.est autem qsque bonus uirtute aĩ:sanns uirture corporis. Assuescit igi tur exemplo melioris recte modo lætari modo contristari. Quod is assuescere nequit qui cum sa no est:haud enim quisquã sanus in eo est ut lætetur quiaus rebus lætandũ tristetur quibus tristan dum sit. Nihil enim ex his sanitatem creare potest.

Cur mulierem ĩterfecisse iniquius sit quã uirũ quaquã naturæ rõne mas fœmĩa pstantior ẽ. An quia mulier ibecillior est:minusq̧ ,pinde facere iniuriã potest. Itẽ eniti aduersus id quod longe infirm⁹ est:nihil uirile ĩmo stolidum atq̧ iniquissimum est.

Quam ob causã reo dexter apud iudicem locus dat͛. An ut rõ cõpensandi habeatur. Cum igit͛ res faci at accusatorem superiorẽ reo status cõceditur melior:ut se aduersario possit æquare. Tũ etiã re⁹ ma gne ex parte cauere cõsueuit:q̧ melius facere ita possit.si locũ dextrum obtineat.

Cur si suffragia pari numero accusatori & reo fuerint reũ uincere sanxitum est. An quia agitatur cã tunc primum ea audit reus:atq̧ rñdere testesq̧ adhibere debet. aut aliquid facere aliud unde sibi presidium eruere possit:facile autẽ nemini est diuinaræ:q̃ sibi premoliẽda preparãdaq̧ sint:ut testes aut aliquam fidem aliã:qua se innocentem ostendere ualeat:at uero accusator & añquam in iudici um uocet rem disponere atq̧ stature põt:put sibi libitũ est. & cũ iã accersiuit. fictis uere quibusdã similibus agere. Quibus rebus cum legum auctor minui partes rei uideret fauendum cẽsuit ei quo tiens sniæ iudicum pares inter se fiant. Quinetiam hoc in his maxme intelligere licet quos metus teruerit. Multa enim ibi pretermittunt : que uel dictu uel factu sibi necessaria statuerunt. Atqui reus periculo semper fere utitur grauiori:ut amplius metuat. ergo si ea ptermittere cogitur. qbus possit suam augere defensionẽ dubiũ nullũ est quin nisi ptermitere:uincere aduersariũ posset quã do illis prætermissis potuit tamen sui iuris præsidio æquiparare. Ad hæc nostrum unusquisque no centem potius uelit liberare:quam innocentẽ condẽnare:ut si de assertione libertatis aut homici dii agitur reum liberare potius uelimus nocentem q̃ condennare innocẽtẽ. Cũ enim quis ambigit errorem suscipere debet leuiorem: nã etsi iniquũ etiam est liberum:asseruisse qui seru⁹ est:lõge tñ iniquius seruũ sanxisse qui liber:est. Item quemadmodum si. Q. inuehit crimẽ. C. litigat nõ ,ptin⁹ rem criminanti restituendam censemus sed possidenti tenendã usq̧quo iudicatum sit. ita etiam de pluribus par esse putamus: cũ. s. iudicũ asserentiũ iniuriã & negãtiũ parẽ numerũ esse cõstat͛. V t.n. principio cũ alter criminatur alter inficias it:legũ auctorẽ nõ criminãti fauere sed reũ iubere dñm rei eẽ tãtisper debere dũ accusator supet oportere existimamus. Itidẽ cũ pari suffragioꝝ iudicatur examine:reũ suoꝝ cõpotẽ eẽ censemus cũ sñiis paribus nihil exuperãtiæ legũ auctor accusatori re liquerit. Magnis itẽ dilectis magna supplicia statuta sunt. Itaq̧ si iudices iniusta sñia hoĩem capite dãnarint. post suũ errorẽ emẽdare nullã tpis facultatẽ nãciscent͛. Sed si minus integre liberarint: si hoc ita caute tuteq̧ fecerint:ut nihil pterea delinquere ille uellet:quid quæso errauerint. Iudices q̧ hoĩem usq̧ eo emẽdatũ liberarint. Sed si post hac etiã delictũ idẽ cõmiserit:morte tum utriusq̧ delicti causa mulctãdũ lex pcipit. Itã hoĩs est ,pfecto iniquioris ea cõmittere quæ crimini assigna ri iniquæ minus cõsentaneũ est. Iniuria enĩ uel per irã:p metũ:p libidinẽ:p multas alias huiusmo di causas aduehi põt:nõ tm̃modo ex cõsulto. Crimẽ autẽ ex cõsulto magna ex parte iniuste obiici tur:q̃obrẽ cũ sniæ accusatorẽ iniuste agere:pariter & reũ deliquisse affirmẽt:iprobusq̧ habitus sit qui iniuste accusat uictoriã lex iure optimo reo ipertit. Itẽ nos etiã ipsi nostris cũ familiaribus ita agimus:ut cũ eos deliq̃sse aliquid suspicamur:tñ nihil certi habemus sed pariter culpa uacare exi stimamus:nõ ,ptinus ad plectendũ ueniamus:atq̧ si nihilo rem amplius pcessere possimus : culpa eos oĩno absoluimus. Itẽ grauiorẽ his facit iniuriã qui ex cõsulto q̃ qui nõ ex cõsulto iniuriat͛. At qui planus atq̧ calũniãs semp ex cõsulto lacessit:qui autẽ iniuste aliud fecit:aut p necessitatẽ: aut per iprudẽtiã:aut ,put aliter sors tulerit delinquit cũq̧ pares sentẽtiæ sint accusatoriã ex consulto iniuriã facere dimidio iudicatur sentẽtiarũ:reũ autẽ facere quidẽ iniuriã reliquo sentẽtiarũ dimi dio asserit͛:sed facere tñ ex cõsulto nõ cõstat. ergo cũ grauiorẽ accusator q̃ reus facere iniuriã iudi cetur. merito legũ auctor eũ uincere censuit : qui iniuriã fecit leuiorẽ. Addo etiã q̧ semp iniustior est qui se latere nõ putat:& tamẽ facit iniuriã quã qui se latere posse existimat. Atqui iniuste cri men cuiq̃ obicit:cũ quidem ipsum quẽ suis uexat calũniis:haud unq̃ latere se posse arbitrat͛. Cæ teri qui iniuriã faciũt:latere sese plærisq̧ oẽs cũ existimãt:in quem iniuriã aĩaduerterũt ergo iudi cari iniustiores accusatores debent q̃ rei.

Quã ob causam qui ex balneis furatus est:aut ex palestra aut ex foro aut ex aliquo eiusmodi loco morte mulctatur:qui autem ex domo priuata furti pciũ duplũ exoluit. an qa in domibus rẽ custo dire melius possumus. nã & paries firmus & clauis est:& familiarib⁹ res demesticæ curæ omnibus sunt ut tuto seruentur. At in balneis cæterisq̧ publicis locis facilis cuiq̧ facinoris perpeteratio est. nil enĩ ad custodiã satis qui sua pouerit hẽt pter oculos. Itaq̧ facultas datur furãdi. etiam si aspe

ctum paulisp diueterit. Quãobrem legum auctor ratus sua ipsos custodire satis nõ posse legẽ adhibuit minitanté acerrime uitam futuram nemini qui furtũ publicis locis cõmiserit. Ité i domo penes dominũ ipsum est qué uelit recipere & cui minus credat cauere. At ei qui in balneis quicquã posuit prohibere neminem licet. nec ingredi nec igressum uesté suam ibi deponere unde surrepturus sit. sed ꝑut libitum est. eodé in loco surrepturi & amissuri amicula ꝑmiscue iacét. Quapropter legũ auctor hois rebus qui sua sptõte furem suam in domũ excepit: sibiq́ errauerit nõ magnis admodum supplicis censuit consulédum. His uero qui cõem belnearũ additũ cõuersationéq́ habeát necesse est: suppliciũ furti grauissimum ꝑsidio statuit: Ité qui locis quorũ aditus oíbus patet furtũ comittũt: oíbus patent. eo aío esse ut & uitæ seruati ne sui quidé cõmodi gratia ꝓbi esse unquã uideri uelint: utpote qui frustra se ꝓbos apud eos ementiantur:: qui rem norũt. Iã ergo palam suam nequitiã prauitátéq́ exercre in cipient. At qui uni tm̄ palam fuerint dissuadeͬ uel pecunia uel re aliqua conantur ne facinus patefaciat. Quocirca nõ tota uita hi praui perseuerent. Itaq́ legũ conditor danna his leuiora ꝑscripsit: Ité ea potissimũ delicta dedecus reipu. afferunt q̃ in conuentibus collegiisq́ publicis cõmittunͬ: ut ecõtra honoré cõparant sũmũ ea maxime quæ integre publice agunͬ. Ita ení fit ut ciues & sibi & cæteris cõspicui sint uirtuté pre se ferre & colere. Atqui eiusmodi furtis nõ solũ priuatim qui suũ amisit detrimãto afficiͬ: uerũetiã tota respu. cõuiciis lacessitur: & maledictis. Igiͬ dãnis merito grauioribus is puniͬ qui locis publicis q̃ qui priuatis in ædibꝰ furtum egit. Ité qui ex domo priuata rem suã amiserit: sine ulla contumeliosa affectione domi manẽs suum perferat casum. At qui in balneis aut alio id genus loco amisere ægre inde nudi discedunt & plæriq́ oés irrideͬ: quod lõge molestius q̃ rei iactura est. Qua de causa legum lator dãna his statuit grauiora. Quinetiã alia cõplura simili rõne leges ꝑcipiũt ut q hoí magistratu ꝑdito maledixerit grauiter mulctari q priuato nullo affici detriméto & recte qdé. sic eni nõ tm̄ in magistratũ deliquisse qui maledixit iudicaͬ: sed in rẽpu. etiã cõtumeliose egisse. Pari sane rõne & qui in portu furatus est: nõ solum priuatim offendisse: uerũetiam reipublicæ dedecus aduexisse putatur: hæc eadé uel in cæteri reddenda ratio est: ubi aliquis sit publicus conuentus & compitũ.

Cur si iudicũ sñiæ pares aduersariis fiãt: reũ uicere solitũ est. An ꝙ reus nullo ab aduersario detrimẽto affectus sit: sed suffragiis paribus uictor euaserit.

Cur super furto dãnũ capitale statutum est. super contumelia quæ grauior iniuria est æstimanͬ qd pati suo corpore: aut quãtũ soluere debeat: qui deliquerit. An ꝓpterea ꝙ agere cotumeliose humana quedã affectio est oésq́ homines plus minusue eius participes sumus. At furari nulla necissitate humana cogimur. Adde quod q furtum commiserit idem ager quoq́ maluerit contumeliose.

DECIMANONA PARTICVLA Q VAE AD ANIMI RATIONALES VIRTVTES PERTINENT.

Vr hoíes qui ingenio caluerunt: uel in studiis philosophiæ. uel in repu. administranda: uel in carmine pangédo uel in artibus exercẽdis melãcolicos oés fuisse uidemus: & alios ita ut etiã uitiis atre bilis ifestarenͬ: ceu inter horeos de hercule ferͬ: hic. n. eaipsa fuisse natura putaͬ: & morbũ comitialé sacrũ ab illo & herculeũ prisci nominauere. Pueroꝝ quoq́ motio mẽtis idé hoc explicat & eruptio ulcerũ qui mortem interdũ antecedit. Id ení plærisq́ atra bile cõsistit: & lysandro lacædemonio proxime ante obitũ genus id ulcerũ emersit Adde aiacé & bellerofonté: quoꝝ alter penitus ad insaniã ꝓrupit. Alter loca ꝑseq̃baͬ deserta. Vnde illud Homeri. Ast hic quãdo etiã diis grauior oíbus errat. In cãpos solus latos: inq́ auia rura. Ipse suũ cor edens hominũ uestigia uitãs. Quinetiã plerosq́ alios ex heroũ ordine mordo eodé laborasse cõpertũ est. Annis uero posterioribus. Empedoclé Socraté Platoné: alios cõplures uiros insignes hoc fuisse habitu nouimus: atq́ etiã partẽ ordinis poetarum amplioré. Nã & mnltos id genus hominũ morbi ob eiusmodi habitũ corporis exercent. & aliqui suapte natura in eosipsos affectus ꝑspicue uergũt. oés tñ fere ut dictũ iam est. natura huiuscemodi extitere. ergo causam primũ exẽplo haud sane icõmodo uini capiamus. Vinũ ení imodicũ tales maxime hoíes reddere uideͬ: quales melãcolicos esse affirmamus: moresq́ uarios id cõdit cũ bibitur: ut iracũdos humanos misericordes audeces: quoꝝ nihil mel aut aqua au lac: aut eiusmodi aliquid efficere põt: intelligi plane q̃ uarios reddat hoíes licet. Si quis potãte ipsum enimaduertat ut gradatim euariat. Vbi ení uinũ hoíem frigenté taciturnũq́ a sobrietate accepit paulo liberaliori pocula refouet excitatq́ ad uerba. Tũ largiori potu uerboꝝ uberé: eloquẽté fidentéq́ reddit posthac ꝓcessũ potãdi ampliori audacẽ propensũq́ facit ad agendum. Deinde plenius amplificato: in contumeliã & petulentiã uertit: mox ad insaniã ꝓpemodũ accendit. Postremo nimio ex potu resoluit: stultũque agit in modũ eoꝝ q̃ a pueris morbo laborãt conjitiali aut etiã eoꝝ q uiciis atræ bilis maioré in modũ cõtinẽtur. Igiͬ ut homo idé inter bibẽdũ moribus imutaͬ uariis: uiniq́ mẽsura quadã idé crebro a se discrepat ita sũt qui singulis moꝝ generibꝰ adeo iualuerint ut aliorsũ

nequeāt cōmutari:q̄lis enim uinolentus hic est:talis quisq̄ alius factus a natura est.s.alius loquax
ut aliorsum nequeāt cōmutari:q̄lis enī uinolentus hic est.talis quisq̄ alius factus a natura est.s.ali
us loq̄x ali⁹ mēte cōmot⁹ ali⁹ lachrymabūdus.nā tales uinū quoq; īformat.Ex quo illud Homeri
Me uictū bacho lachrymas effūdere dicūt.Quippe misericordes īterdū reddunť:& alias efferri ali
as taciturni.Sūt enī qui rursus taceāt:& maxime qui ex melācolicis mēte ferme sūmota cogita-
bundi eē soliti sunt.Quinetiā adamādū ꝓpēsiores uinū facere idoneū est.Indiciū q̄ sæpe qui po-
tat:uel osculari eos adduciť:qbus nemo sobrius dare osculū uelit:uel qa deformes sunt:uel qa æta
te ꝓuecti.uinū tamen nō longo hæc auget tēpore sed breui.Natura sane dum uita eduret:assidu-
is incrementis amplificat.Alii nāque audaces & temerarii:alii taciturni:alii misericordes:alii timi
di per naturā & instituunť & augētur:qua sobres eandē esse causam constat qua uel uinū uel na-
tura mores cuique inseminare possit:& augere.Cōfici nāque in dies ui caloris oīa soleat habitui
igiť naturæq; atræ bilis flat⁹ ciere datū ē.Quocirca uicia corpis quæ flatū p̄ se ferūt.illūq; dolo-
res atræ bili meīci tribuūt & uinū uero flatus mouere nimirū pōt:q̄obrē similē ambo istæc sorti-
untur naturā atra bile & uinum constat uinum eam habere uim e spuma q̄ excitat. oleum enim
quis calidū nihil spumat.uinum large ampliusq; nigrum q̄ albū:qa calidus & corpulentius est.un-
de fit ut cupiditaē ueneris accendere uinū possit. quare nō inepte uenerē iūctā bacho autumāt &
melācolici quoq; magna ex parte libidine affluentius concitātur. cōcubitus enī flatus copia agiť:
Cuius indiciū q̄ pēnis ex paruo citissime molē augescit īnsignē. Nisi enī flatus nō ita extumescere
pōt atq; qnetiā priusq̄ tp̄s ꝓmēdi seminis sit uoluptas quædā gestiēs pueris adhuc oritur cum iam
pubi ꝓpinqui testiculos p̄libidinē pruriūt.qđ.s.ob idip̄m fit qa flatus p̄meatus trāsit q̄ postea hu-
mor p̄ferť.Et semīs quoq; in cōcubendo ꝓfusionē eiectionēq; a spu.īpellente fieri p̄spicuum est.
igiť uel ī esculētoꝝ potulētoꝝ ordīe merito eo libidinē mouēt q̄ locū genitaliū flatu implēt. Ex
quo fit ēt ut uinū atri coloris talē hoīem reddat:qualis melācolicus flatu lent⁹ ē:qđ late in nōnul
lis patescit.sūt.n.magna ex p̄te duri uenisq; tumidi qbus atra bilis redundat. Cuius sane causa est
nō sanguinis sed flatus copia.Sed cur nō oībus melācolicis aut fuscis colore īuecta duritas est:sed
his tm̄ qbus uiciū amplius īualuerit alia rō est.Nūc de eo quod prīcipio explicare maluim⁹agēdū
est humoris id gen⁹ quā atrū bilē uocam⁹ ꝓtin⁹sese cōstātiæ naturæq; uniuersi corp̄is ītermiscet
cōfunditq;.Tēperamētū enī oē calidi & frigidi est:quippe cū ex his duobus natura & seruet & cō-
stet:quāobrē atra etiā bilis & calidissima & frigidissima reddi pōt.Pati nāq; istæc ambo eadē aptis
sima suapte natura est:ut etiā aqua tā & si frigida est:tn̄ si satis cōcalefecta est:uelut quæ feruet ca
lidior q̄ flāma ipse sentitur & lapis quoq; & ferrum ignita carbone calidiora euadunt:quæ quidē
natura frigida nullū dubiū est.Sed de his dictū planius est ubi de ignis natura & opera docuimus
atra auteam bilis non per summa sed natura penitus frigida oīno ita se hēt.ut dictum iam est si
modum excedit hominē facit artonitū.aut obturpentē aut anxiū:aut formidolosum. Sed si admo
dum incalescit securitatē animi cantilenasq; parit & mētis alienationē & ulcerum eruptionem . &
alia pleraq; generis eiusdem.parti igitur hominum maxime uictu quottidiano redundans mores
nihilo īmutat.sed morbum melācolicū tantūmodo creat.at quibus habitu natura tali cōstiterit
mox his multa & uara moꝝ genera exoriuntur ꝓut.s.alius aliā habitus intemperiem sortitus est
exēpli gratia.in quibus multa & & frigida bilis est atra hi stolidi sunt & ignaui. in quibus p̄ multa
& calida hi perciti & ingeniosi amasii ꝓpensi ad oēm excandesentiā & cupiditatē.nōnulli etiā loq̄
ciores . Multi etiā q̄ ille calor sedi mētis in uicino e morbis uesaniæ implicātur aut instinctu lim
phatico inferuescunt exquo sibillæ efficiunť & bacchæ & oēs q̄ diuino spiraculo instigari credun
tur.cū.s.id nō morbo sed naturali intēperie accidit.Maracus Ciuis syracusanus poeta etiam præstā
tior erat dum mēte alienaretur at quibus minus ille calor remissus ad mediocritatē sit hi prorsus
melancolici quidem sed longe prudentiores & quāq̄ aliqua in parte minus excedant multis. Tamē
in rebus cæteris sunt oībus p̄stantiores alii in studiis litterarū.alii in artibus.alii in repu. magnum
etiā ad subeunda pericula discrimē hic habitus affert quippe cū multi metu uarie moueanť ob eā
s.rē q̄ ita se ipsi differūt ꝓut īcidit ut uices eius habitus gererēt. hītus enī melācolicus ut morbos
uarios creat.ita etiā ipse īæquabilis est quippe qui alias frigidus in modū aquæ alias calidus sit quā
obrē cū formidolosum quicq̄ denunciatū est si habitus iusto frigidior sit timidū reddet iam enim
metui aditū patefacit & metus ipse refrigerat ut ex his cōstat. q̄ metu p̄culsi ob tremiscunt . Sed
si amplius caleat metus inuectus ad mediocritatem reducet.temp̄abit.Intrepidumq; perinde homi
nem seruabit.Quinetiam cum sponte molestiis animus tabescit.quod frequenter usu euenit ratio
per quam similis est.Fit enim sæpenumero at angamur & animo sccumbamus. sed cur ita nullam
reddere causam habeamus alias cōtra ut securitatem animi. gestiamus.Sed q̄obrē minime cōstat.
affectus igitur tā isti q̄ illi superius explicati paulisper qdem cōsistere in oībus solent.oēs enī aliqd
illius materiæ facultatisq; sibi ītermixtū ꝓculdubio cōtinēt.sed qbus alte ampliterq; cōstiterit. hi
iam moꝝ q̄litate quadā notescūt.& nominanť ut.n.specie īterse distāt:nō qa faciē habēt.sed qa fa

ciem talé ideſt alii pulchrá alii turpé & qui nihil ſuperuacui gerunt hi ſtata ſunt forma ſic etiam q̃ leuiter habitu illo cõſtant hi mediũ tenẽt.q plene hi iá diſſimiles multitudini euadunt.Nam ſi oĩnino metus bilis atræ habitus ſit melancolicus admodum neceſſum eſt.ſi aũt quédá in modũ tẽpetur.egregii ſingulareſq; inſtituntᷣ.hi tamé ſi parũ ſuæ ualitudini cõſulũt. facile in uicia bilis atræ labuntur.alii parte alia ſui corporis alii náq;: in morbũ comicialé incidunt. alii attoniti fiunt alii uæhementiſſime anxii aut formidoloſi reddũtur alii maiorem immodũ ſibi cõfidunt & ſperant quod etiam.Archelao regi macedoniæ uſu eueniſſe accepimus.Cauſam uero tam uariæ poteſtatis ipſe habitus dat.ſ. ꝓut frigidus calidusue cõſtiterit.Ná ſi ultra modũ frifigidus ſit.moleſtiæ anxietateſq; ſponte ſine ulla ratione naſcentᷣ. exquo morté laqueo ſibi conſciſcũt. maxme quidé iuniores interdum tamen & ſeniores.Multi etiam uinoléti ſeſe interimunt.Nõnulli uero ex melancolicis ubi abunde potarũt dolent.& animo uæhementer ſuccũbũt.calor etenim naturalis a calore uini extinguitur.calor auté qui eam cõtinet ſedem qua ſperamus & ſapimus facit ut ſecuro animo ſimus.Qua de cauſa oẽs ad uinolentiam uſq; prõpto animo bibimus.Oẽs animi ſpe bona uini copia afficit quéadmodũ iuuentus adoleſcentulos.Senectus .n. parũ ſperare poteſt:iuuẽtus ſpe plena eſt.non deſũt quos angor interpotandũ eadé illa de cauſa cõpræhendat q̃ etiá poſt potũ nõnullos occupat.qb⁹ igitᷣ calore natiuo emarceſcẽte oritᷣ ægritudo:hi ſibi laqueũ poti⁹ petũt q̃ re iuuenes potiuſq̃ ſenes laq̃o ſe interimũt.alteris eni calor ꝑ ætaté marceſcit. quod naturæ agitᷣ ordine. alteris ꝑ uim ipſius aſpectus qđ cõtra naturá eſt. Quibus aũt calor extinctus ſubito eſt.hi repẽte ſe interficiũt.ut oẽs mirentᷣ.eo ꝙ nullũ indiciũ ꝑceſſerit.Cũ igitᷣ atra bilis ꝑfriget ut dictũ eſt uarias animi moleſtias anxietateſq; gignit.calidior auté cũ eſt ſecuritaté & lætitiá ꝑſtat. Quocirca pueri lætiores.Senes triſtiores eſſe cõſueuerunt: alteri enim calidi alteri frigidi ſunt quippe cũ non niſi refrigeratio quædá ſit ipſa ſenectus.accidit uero ut calor ſubito cauſis quoq; externis extinguatᷣ quemadmodũ quæ præter ſuá naturá candent.ceu carbones aqua ſuper inſuſa extinguntur unde fit etiam ut ſedata ebrietate nõnulli ſeipſos enecẽt. Calor enim ex uino adiectas eſt quo extincto uſu euenit illa pernicioſa affectio. Et poſt coitum quoq; uenereum animo pleriq; omnes ſuccumbunt reduntürq; triſtiores.Qui tamen copiam excrementi ſuo cum ſemine effuderint hi lætiores hilarioreſq; euadunt.quippe q ſic excremẽto & flatu atq; calore nimio leuentur cæteros triſtiores demiſſioreſq; ſæpe uenus reliquit.eo ꝙ parti neceſſarie aliquo ſubtracto refrigerantur. quod humoris eius paucitate qui effluxerit patet. Summa igitur rationũ coligamus.homines melancolici uarii inæqualeſq; ꝓpterea ſunt.quia uis atræ bilis uaria & ĩæqualis eſt.Quippe quæ uæhementer tum frigida.tũ calida reddi eadé poſſit.&quoniá uim eadem morũ obtinet ĩſtituendorum mores enim calidum cõdit & frigidũ omnium maxime quæ noſtro in corpore habentur.idcirco nos morũ qualitate afficit.q̃dam informatq; ut uinũ quod ꝓut plus minuſue corpori intermixtum ĩfuſumq; eſt uarios reddit flatuoſum auté utrũq; eſt. & uinũ & atra bilis. cũq; ratio ſit ut porrtio quoq; aliq̃ tẽperata illius inæquabilis ordinis habeatur ſtatuſq; mõ quodá acqratur integræ habituſq; reſpondere calidior frigidiorue poſſint ob exuperãtiá qualitatis hinc efficitur porro ut melancolici oẽs non per morbũ ſed per naturá ſint ingenio ſingulari.

Cur per aliquas ſciẽtias habitum nos habere cenſeamus ꝑ aliquas non.an habitum nõniſi per eas tãtum adipiſci putamur quibus uim inueniendi acquirimus inuentio enim ex habitu eſt.

Cur omnium animãtiũ homo prudẽtiſſimus eſt.utrũ quia capite minimo eſt. ſ.ad ſui corporis proportionem.an quia uariæ minimo eſt ob id enim ipſum capitis quoq; minutio accidit.& inter homines ipſos qui minori ſunt capite prudentiores naſcũtur q̃ qui ſunt grandiori.

Cur ſeniores amplius mẽte ualemus.iuniores ocius diſcimus.Qua natura parens & auctor oĩum inſtrumẽta nobis duo inſeruit quoꝝ opa inſtrumẽtis extraneis uti ualeremus.manum in quá corpori dedit animæ mẽtem. Eſt enim mẽs quoq; rebus a natura nobis ĩpartitis annumeranda uicem ſane gerens inſtrumẽti.Cæteræ oẽs ſciẽtiæ arteſq; noſtra opera ſunt mẽté ipſam opus eſſe naturæ fatendũ eſt. Vt igitur manu nõ iam inde ab ortu naturæ uti poſſumus. Sed cũ ea natura abſoluit perfecitq;. ꝓcedente náque ætate manus ſuũ opus maxime efficere põt.ita etiá mẽs quæ res naturalis eſt nõ ꝓtinus ſed in ſenectute maxime nobis cõtingit atq; tunc potiſſimũ cõſumatur atque abſoluitᷣ.niſi detrimẽto aliquo lacera læſaq; ſit.quéadmodum cætera quoq; opa naturæ Poſterior mẽs uero q̃ manuũ facultas accedit.qm̃ ĩſtrumẽta etiá mẽtis poſteriora ſũt q̃ manuũ ĩſtrumẽta.ẽ euĩ mẽtis ĩſtrumẽtũ ſciẽtia.mẽti náq; utilis ſcientia eſt ut tibicini tibia manuũ inſtr̃a res plæræq; naturales ſũt natura aut ĩpa eiuſq; res oẽs priores ſũt q̃ ſciẽtia. Quoꝝ át ĩſtrumẽta priora ſunt facultates quoq; eorũdé pri⁹ cõtigere cõgruũ ẽ.his.n.crebro utẽtes conficere habitũ ſolem⁹ & iſta ſic reciprocãtᷣ q̃ uicé hæc ĩter ſe gerũt.quoꝝ ĩſturmẽta ſũt.eandé ĩ ſtrumẽta quoq; ipſa ĩter ſe habeãt Viciſſimq; q̃ ĩſtrumẽta ĩter ſe eãdé illa quoꝝ ſũt ĩſtr̃a.Mẽs igitᷣ ea de cá nobis ſeniorib⁹ potius cõtigit diſcim⁹ aũt ocius iuniores qa ré ferme nullá tenem⁹.cũ enim res pleraſq; ſcimus.non æque præterea capere alias poſſumus quomõ etiá meminiſſe melius ea ualemus quæ mane pri-

mum pcipimus.deinde ,pcedente die memoria hebetamur.quoniã multa iã preptatimus.

Cur homini potius q̃ cuiq̃ ex cæteris animátibus credendũ eſt. Vtrũ ut Plato Neocli reſpondit q̃a homo ſolus oĩum animátium nouit enumerare.an quia ſolus deos ueneratur & colit. an quia oĩum maxime uim obtinet imitandi.hinc enim diſcere.tam mnlta & uaria poteſt.

Cur nihil in eo delectamur quod triágulũ duobus rectis pares angulos inter nos uel here ſpectamus uel habiturũ ſperamus neq; in aliquo generis eiuſdem niſi forte in ſpeculatione ipſa delectádum ſit hæc tamen æquo modo iocũda ſane ſit etiam ſi tribus tectis aut etiam pluribus pares angulos habeat ſed nimirũ tunc delectari eſt cũ aut ludis olymphiæ nos uiciſſe meminimus aut apud ſala mina nauali pugna hoſtes ſuperaſſe.aut tale quid futurũ ſperamus non cum his ipſis contraria expectamus an in rebus iſtius modi delectemur q; uel fuerũt uel ſunt cõſilio noſtro aut omnino humano & opera.quæ auté natura lege incõmutabili ita eſſe uoluerat.hæc ſuæ tantũmodo ratio nis cõtemplatu nos alliciunt & ob oblectát ſed cũ rerum geſtarũ per quá aduerſa ratio ſit efficif, porro ut quæ inde,pfecta ſint in parte lætabilia in parte triſtia ueniant.Omnia auté lætitiæ triſtitiæue ratione aut uitamus aut perſequimur.

Cur medicus ad ſanitaté uſq; tantũmodo ſuá operá pſtat. Primũ enim corpus extenuat dehinc ſiccat:tum ſanitatem inducit.poſthac nihil ulterius agit.Vtrum q; fieri nõ poteſt ut ex ſanitate aliud quicq̃ efficiatur.an ſi qd fieri poſſit.ad aliã ſpectet ſcientiá afferriq; pterea ex ſanitate aliquid licebit. ergo ſi oĩa fieri uel ex cõtrariis uel mediis ſoleát. cõſtat ut illud ægrotet qđ uel ſiccius uel humidius uel tale aliquod eſt igitur ex minus frigido in minus : frigidũ.Et poſtremo in iuſtá uicem caloris:uel ſiccitatis.Vel humoris medicus adducit transferens ſeſe ex cõtraris aut mediis.dum ad eum deueniat habitum.qui ſanitati accõmodatus eſt.ex quo quidem nihil eſſe natura fert niſi qđ medium ergo aliquid pterea facere poteſt.ut enim eatenus uenit.ſic retororſum abire poteſt. Sed ars nõ iſtuc ,pſitetur ſemper eni qđ melius eſt id artis ratio & ſpectat & facit itaq; nec ulla alia nec ipſa reddendi ratio de ſanitate quicquá aliud faciet.cũ uel nihil effici neceſſe ſit.uel rei deſtinádę cõtrarium quãdoquidé eadé eſt ſcíetia cõtrariorũ.ita uel in ædificandi ratione nihil eſt quod contrarium faciat.Nec uero ulla ars.alia eſt quæ ex hoc qcquá faciat Niſi ueluti ex parte quemadmo dum ſuendiũ ratio ex proſciſſo calceũ reddit . fieri nác; bifariá aliquid ex aliquo ita poteſt ut uel cum illud componitur uel cum deſtruit hoc conſiſtat.

Cur hominé philoſophũ differre ab oratore putamus . an quia philoſohus in rerum ſpeciminibus agitandis exquirédiſq; ſuũ ſtudiũ poſuit. oratot his rebus uerſatur quæ cõſortes illorũ ſpeciminũ ſunt.uerbi cauſa alter qdem iniuſticia ſit nouit alter quis iniuſtus eſt . & alter quid tenor tirãnidis ſit cognitum habet alter qualis ipſe tirannus.

Cur genus id homini quod. Dioniſiacos theonitas.i.artifices bacchanales aut hiſtriones appellamus.improbis eſſe moribus magna ex parte cõſueuerunt . an qa minime ſeſe ſtudio ſapientiæ dedunt:eo ſcilicet q; in artibus nsceſſariis magná ætatis ſuæ parté cõſumũt. uitáq; plurimũ traducunt incõtinenté partim etiá cũ inopia.quod quidé utrũq; uicia & gignit & augetur.

Cur ueteres pmia certaminibus corporũ poſuerũt ſapíetiæ nullus quicq̃ ſtatuerit.an qa iudiees qđ ad ingeniũ attinet.uel pſtantiores. uel nihilo deteriores nimirũ eſſe his debét . qui inter ſeſe certant.quod ſi homines ſapíetia excellentiores certare deberent pponereturq; pmiũ . arbritris ſane ſibi careret.at uero in certaminibus gymnicis q̃ſq; ſuo tantũ aſpectu iudicare integre poteſt item auctor ille præmiorum tale ſuis hominibus certamem proponere noluit unde inimicitiæ ſeditio neſq; maxime exorirétur.homines eni cũ in re ſui corporis aliq̃ íprobatur. non moleſte omnino fuerũt.neq; his infeſti reddunt.qui ita indicarint.at ſi ſtolidores iudicati ſunt iudicibus ad modũ ipſis ſuccéſent ægreque uæhemétiſſime ferũt quæ.qdé res ſeditioſa & ſtolida eſt.ad hæc pmiũ pre ſtátius eſſe ſuo certamine decet.itaque certaminũ gymnicorũ pmiũ optatius & preſtantius quam ipſa cõcertatio eſt prudentia uero quod ná pmiũ pſtantius eſſe poſſit.

Cur homo maxime.aliud intelligat.aliud faciat.an quia cõtrariorũ eadem ſcientia eſt.an qa métis of ficiũ plura cõtingit appetitus in unũ tantũmodo ,pfluit. at qui homo méte magna ex parte uiuit & ratione:Beſtie appetitu ira cupicitateque ducnntur.

Cur nonnulli prcunias acquirere:non impendere cõſuerũt.utrũ quod ſuis moribus uiuũt.an oble ctamine quod in ſpe poſitũ eſt alliciũtur.

Quá ob cáuſam qui grauter & ſuauiſſime dormiunt nihil ſõniant an quia & ſenſus & intelligentia hominis tũc ſuo fũgi officio pòt.cũ animus tráquillatur & requieſcit. qua quidem requie uel ipſa ſciendi ratio cõſtare uidetur.quippe quæ animũ ſiſtat atq; ex temeraria agitatione in tráquillitaté adducat cũ enim animus mouetur uagaturq; fieri nõ poteſt.ut aliquid uel ſentiatur uel intelligaf exquo fit etiá ut amétes ſint pueri & ebrii & inſani. facit etenim calor qui nimius in his eſt ut motu plurimo uæhementiſſimoqueiinquietentur.quo motu deſiſtente prudentiores eſſe incipi unt:cum enim uis illa intelligendi ſedata eſt .facilius ſiſtitur.rerũque rationibus adſciſcit. & qui

dem qui inter dormiendũ sonniãt.nõ alia de causa uidere sibi illa uidẽtur q̃ intelligẽtia cõstante re quiescenteq;.quod qdem sonno cõtingit leuiori:iactatur enim animus noster maxie in sõnis.calo re.s.qui undiq; in partẽ se colligit interiorẽ atq; ita efficit ut plurima uæhemẽtissimaq; illa obstã te iactatione nullũ interuenire sõniũ possit. Nec putandũ.ut animus tunc cõquiscat. & per se ma xime sit.cũ nullũ sõnium trahitur. ut multitudinis opino est.Sed contra omnino incidit:ut qui in motu plurimo est.Nec paulisper quiescit.hic intelligere:nequit.Plurimus autẽ motus cũ suauissi me quis obdormiscit:merito ,ppterea est q; tunc maxime larga caloris copia in partẽ contrahitur intriorem.animũ uero cõcitatũ non solũ interuigilandum. sed ne per quietem quidem intelligere posse.argumentũ illud etiam est q; insonnis quos cibo ingesto primos agimus nulla facultas uiden di sõni datur cũ maxime accidit ut animus ,ppter cibum ingestum cõcitetur.sonnum uero ipsum occurrit cũ cogitantibus nobis & ante oculos rem ponẽtibus sonnus accedit:quapropter ea maxi me sonniamus quæ agimus aut acturi sumus aut uolumus . de his enim maxime coginationesq; obueniunt. & qui instructi uirtutibus sunt meliora sonnia uident q; etiam uigilantes meliora ani maduertunt.Qui deterius uel animo uel corpore sũt affecti deteriora cõcipiunt.quippe cum etiã affectio corporis faciat ad sonnii uisionem hominis enĩ morbo laborantis ,pposita quoq; animi uiciosa sunt.atq; etiam ,ppter corporis pturbationem animus quiescere nequit.Melancolici idcir co in sõnis crebro excitari cõsueuerunt q; calore largiore urgente animus moueri æquo amplius cogitur quod cum motus uæhemenẽtior sit merito dormire minime possunt.

VIGESIMA PARTICVLA QVAE AD OCVLOS:AVRES NARES:OS:TACTVM VNI VERSAM FACIEM CORPVS TOTVM ATQVE COLOREM PERTINENT.

Vr oculo perfricato sternutare cessamus.an ob eam rẽ humoris respiratio moueaẽ lacrimã enim oculus perfricatus emittit sternutamentũ humoris copia excitatur.an quia plus caloris minus corrumpit absumitq;.Oculos autem perfricatus plus calo ris sibi acquirit q̃ nares contineant . Quamobrem etiam siquis nasum perfricuerit ipsum sternutanmentum desistet.

Cur uno oculo exquisitius cernitur q̃ duobus an quia plures motus duobus q̃ uno excitantur quemadmodum oculis peruersis multiplicem agitari motum certum est.ergo duorum unus motus non est unius unus & simplex:est itaq; efficitur ut exquisitius uno q̃ duobus cernaẽ.

Cur homines irati oculis maxime erubescunt . pudefacti auribus an quoniam oculi refrigerantur eorum quos puduit.Pudor enim in oculis.est nec respicere ualent quos pudor tenet: & timor quo que refrigeratio loci eiusdem est : calor autem in partem transit aduersam quæ posterior est. au res uero satis ex aduerso possite sunt itaq; pudore maxime erubescunt. iratis porro præsidium in eam partem tanq̃ uiolatam transmittitur quæ & sensu & motu facilior est.nam & in metuẽdo ca lor eam ipsam maxime deserit.

Cur altero oculo apprehenso.alter cõstantius cernat.an quia oculo℞ initia ex eodẽ dependent.cu igitur alter moueẽ cõe quoq; illud moueẽ initium.quo mouente alter etiã oculus moueaẽ neces se est:quãobrẽ altero apprehenso uis illa cõis tota alte℞ mouebit itaq; plenius cõtẽdere poterit.

Quã ob causam qui cæci ab ortu naturæ sunt calui nunq̃ . efficiantur.an quia humor cũ redundat in cappite oculos uæhementer infestat qua de causa qbus fluctiones oculos urgent uenas tempo rum ferro cãdente medici tangunt quo humoris foramina obcæceẽ atq; spissescãt & caput quo q; diffect acute obscalpere cõsueuere cũ igitur humor excrescẽs uacãsq; in capite oculis detrimẽ to sit fieri potest ut minus humoris in caluaria ob id ipsum cõsistat qa magna pte lapsus in ocu los est & cũ excremẽtis humorum materiaq; inuttili capillus ,pueniat quæ quidem in capite cæ corum ab ortu naturæ large redundant.merito nunq̃ isti calui efficiuntur.

Cur homines qui oculis ,pminãtioribus sunt magis fumo infestantur.an quia fumus citissime ocu lis protendentibus inncursat.

Quã ob causam utrũq; aspectũ simul diuertere dextro sinistroq; uersus . & ad nares demittere atq; etiã alterũ dextrorsus sinistrorsusq; deducere possimus. Vtrũq; uero seorsum.alterũ sinistrorsus al terũ dextrorsus simul distrahere nunq̃ possumus . Quinetiam deorsum sursumq; hud q; quaquã duplex aspectus sit.ex eadem tamen origine .æquo nexus aptusque dependet. Vbi autem ita est. quotiẽs alterũ extremũ mouetur.reliquũ cõsequatur.eodẽ necesse sit. alterius enim extremi prin cipium extremũ reliquum est. Quod si res una simul ac eodem in tpe nunq̃ in partes aduersas moueri queat.nec aspectus ita moueri poterit.quippe cũ ita emittatur. ut extrema in partes mo ueatur aduersas. Siquidẽ alter sursum alter deorsum mouebiẽ.initiũq; sequi utrũq; necesse.sit qd' impossibile est.Oculorum uero limitas euenit.quia globi cõtineẽ principio quo & sursum & de orsum.& altera uersus lubrico sese uertere possint. Cũ igitur ita positi sunt ut situ inuicem simili respondeant.atq; medium teneat.mouẽdi sese sursum deorsum latusq; uersus.eodẽq; in puncto si

bi pupillā habeāt. Tunc situ integerrimo cōstāt. ꝓcipueq; mobiles circūaguntur. & qui eodem in puncto pupillas. continēt limi quidem nō sunt. discrepare quā qui inter se post & aliis parte alba retracta. nigræ nō nihil occulitur mō eoꝝ qui sternutaturi sunt. aliis in angulū exteriorem nigra conuellitur. ut furiosis aliis in interiorem nares uersus incnmbit ut tragicis laruis hominibusq; acerbis seuerisq;. Sunt enī contuitu graui cogitabundoq;. Quotiens uero situ dissimili globi positi sunt sed puncto eodem radii ꝓfluunt. aut situs similis est. sed punctū nō idem limis oculis homīnem esse necesse est. itaq; hic suscipit: & oculos cōtrahit. Globū enī eundē in habitū collocare cōatur. atq; alterū firmū continet alterū agitat. haud enim fieri potest. quin limū sit. qui nō eodem de pūcto radior depromat. quippe qui dimotū cotuēdi principiū habeat. perinde ac ille cui res una geminari oculo suppresso uideť. ergo si oculus sursum dimotus est terminus īspiciēdi deorsum ē sed si oculus lapsus derosum est. terminus sursum habetur. Oculo tamē nno situ suo dimoto moueri quidem res una sursum deorsumue ob idipsum uideť. quia pupilla ita se mouet. sed geminari haud unq̄ uideri potest. nisi duplex conspectus sit peruertaturque ratio uidendi ita fit ut strabonib⁹ res eadem geminari uideať. Causam situs habet. eo. s. q oculos nō suo medio nexus locatusque est.

Quamobrē qui cognomē lusciosi habuerunt litteras minutas scribere. cōsueuerūt. Mirū enim ut q obtusis sunt oculis rēfaciant. quā eorū facere interest. qui acumine ualeant oculorū. Vtrum quia ꝓxime posita magna esse uidentur. illi autem oculis ꝓxime admotis scribere solent. an quia cōtractis palpebris scribant. fit enī per ımbecilitatē ut si laxatis didulctisque oculis scribant. aspectus distractus passusque hebetescat si adductis. & cōiuentibus uniuersum depromptus acutius uideat. Quod tamen angulum informat exiguum efficit necessario ut exigue litteræ scribanrur.

Cur uno uidere oculo impatibilius sit. an quia minus animo qui ita cernit afficitur quo fit ut minus affectionis cōtrahatur.

Cur nōnulli post lippitudinem acutius uideant. An quia purificati oculi sunt. fit enim sæpe ut exterior densitas pupillæ aciē arceat quæ lacrima emissa laxatur. atque resoluitur. Quamoberm prosunt interdū q mordēt & lacrimā euocant ut cepæ: obsunt quæ tantū modo afficcent ut origanū.

Cur distracta cōspectuum societate res una geminari uideatur. An propterea q oculi utriusque radius non ad punctū idem deuenit ergo q bis noster animus inspexit idem geminū se inspexisse existimat. Proximū euenit cū digitos mutatis uicibus implicamus: itaque aliquid tangimus. Duo namque sentimus. eo q unum bis tangimus.

Cur sensus dexteri nihilo sinistris ꝑstantiores sint: cū in cæteris omnibus dextra sinistris cōmodiora habemus. Vtꝝ ex cōsuetudine ita fiat. Statim enī cū nati sumus utrūq; sēsum excernere incipimus. Pars autē dextra exercitatione insuescere inquæ frugē euadere meliorem uidetur effici nāq; utrinq; dextri per cōsuetudinē possunt. An qa sētire affici est. Pars aūt dextra ꝑstantior propterea est. quod eff. catior: & affici peruicatior q sinistra est.

Cur in cæteris dextra suis sinistris ꝑstantiora sūt sensus nullus dexter sunt sinistro īterrest. An q̄ parte sentidi utraq; pariter uti a primo natali die cōsuescimus. Adde tamen q ratio sētiendi affectio quædā est dextrarū aūt partiū differētia in effiiciēdo nō patiēdo sita est.

Cur excitatio corporis incōmoda oculorū acumini est: An quia excitatio sanguinē efficiat sicciorē sicut etiā reliquū corpus: Siccitas aūt totā cutē indurat ergo uel eā qua pupilla ītegiturquaprpter homines natu in grādes obtusius uident oculi nāq; senū tunica dura simulq; rigosa teguntur ita que uis illa cōspiciēdi cooperitur. & delicescit.

Cur homines lusct cognominati qui obtuse uident. Literas scribere minutissimas possint cū rē minutam perspicere illi ualeant qui acumine oculorū ꝑstāt. An quia cōspectu sūt imbecilli. palpebres cōtrahāt ī anhustū. Cū enī radius. ꝓfluit uniuersus acuti⁹ explorare pōt. cōtra laxo diductoq; oculo diffūdiť ob eāq; rē hebetescit ergo ībecillitas facit ut palpebras cōtrahāt ī angustū qd cū ex angusto inspiciāt exiguā magnitudinē uideāt quātaq; uidēt tanta perscribant necesse est.

Sed cur iidē illi cōtractis palpebrts uideāt. An propter sui cōspectus imbecillitatē. Vt enī manū reb⁹ sæpositis admouent. Sic palpebras iuxta positis peride quasi manum adiiciunt. quod sane faciūt ut radius per locum sese depromēs angustiorē cōgestior ꝓfluat. Ne ꝓtinus ex paculo ꝓfisciscēs distrahatur. Videt autē is acutius qui frequētior collectiorq; proderit.

Cur nō res una geminari uidetur. Cū ī latus oculū uertimus An quia cōspiciēdt ꝑmordium eadam itē in linea situm est: Tūc enim res geminari uidetur cum illud mutatum sursū deorsumue est in latus uero nil refert nisi una etiam sursum moueat.

Cur in ratione uidēdi tantū fieri possit ut res una geminari uideatur. si quodammodo. inuicem oculi nocētur. in cæteris sentiēdi generibus fierit idemtidem nequeat. An etiā rōe tangendi cū digitos mutatis uicibus ī plicaumus. fit ut res una duæ sentiatur: in cæteris hoc idem fieri nequit. Quia cætera membra quibus. sensio administratur neq; foras uersus deducta. neq; bina tā inter se apta colligataq; suo funguntur officio. Fit ita in ratione uidendi eadē de eā qua in tangendo perplexis

ut dictnm est digitis. Tactus enim uisum emulatur & sequitur.

Cur oculus sinister nihilo imbecillior est: sed æquo modo atq; dexter uidere potest cum reliqui cor poris partes omnes sinistre inualidiores q̃ dextre sint. An quia pars dextra in eo discrepat a sinistra q̃ efficacior est non in eo q̃ affici aptior. Videndi autem uires nõ ut efficerent. Sed ut afficerentur comparatum a natura est.

Quã ab causam cũ cæteras intuimur res cõspectus noster fatiscit atq; deterior redditur. Cũ ad uiri des & herbescentes inspicimus, ut olera cæteraq; his similia recreatur: meliorq; euadit. an cõspectũ in alba nigraue intendere minime possumus. propterea q̃ utrũq; id genus coloris uidendi uiribus offici. colores autẽ illi q̃bus oculi: acquiescunt, mediũ albi nigriq; obtinent. itaq; aspectus cum me diocri leniq; obuio afficiat, nihil debilitatur. imo uero corroboratur atq; reficitur. & forsam quẽ admodum cum corpora nostra uæhementer laborant deterius habent cum mediocriter optime afficiũtur: ita etiã oculi cũ ad res solidas cõtendũt laborant. lassanturq; cũ ad humidas mollesq; q̃ nil sibi obstat passim oberant. & licentia perliquescunt cũ ad uirides q̃ istæ ut solide mediocriter sunt. ita satis humoris continẽt, neq; ullo detrimẽto afficiuntur. & ad ĩmorandũ in histe amplius inuitantur. eo q̃ caloris huiuscemodi habitus modice se cõspectui offert.

Cur cætera melius utroq; oculo cernimus rectã uersuum uirgulam uno litteris admouenres inspi cimus exq̃sitius. an quia radii oculi utriusq; non sine perturbatione in idem concidunt. ut aucto res cõspiciendi rationum affirmant. itaq; cũ uno inspicimus ad rectũ conspectum tanquã regulam melius quod rectum est depræhendere iudicareq; habemus.

Cur fumus oculos potius infestat. an quia infirmissimi. sunt infirmissima nãq; omnia quæ corpori ĩterserta occulũtur. indiciũ q̃ acetum & quodq; acre carnẽ non exteriorem sed interiorem demor det. an quia laxiores refertiq; meatibus sunt. Conspectus enim per quosdam meatus ꝓtruduntur & excidunt itaq; quod his mordicissimũ est. cæteris corporis partibus obuium subire densiora non potest. sed perreptat. & decidit æquo modo & cepæ & quecũq; oculos mordent. Oleum om nium maxime humorum id faciat. quia tenuissimũ est ob eamq; rem meatibus se expedite insinu at acetum reiliquis partibus corporis pro medicamento est.

Cur oculus solus omniũ mẽbrorũ non rigeat cum infirmissimus sit. an quia opimus est. nec carnis quicquã in se continet. Quod autem tale est securũ manere a frigore potest. Haud euim audiendi sunt illi qui ꝓpterea rigere oculos negãt. Qui uis illa cõspiciendi ignis est. Nõ enim talis in oculo iguis est ut calefacere ualeat.

Cur lacrimæ quas mœrendo emittimus calidæ sunt quas oculis laborando frigidæ. an quia frigidũ quod incoctum cruduq; est. calidũ quod concoctũ. Langorem autẽ omnem ex cruditate profisci nullũ dubiũ est. Quod cũ lacrima cruda eoꝝ sit q̃ ualitudiẽ oculoꝝ laborãt nõ ĩmerito frigida est hinc medici sudorem frigidũ argumentũ grauis esse morbi existimãt. calidũ cõtra decretoriũ esse: & salutarẽ. cũ eni uacãs materia multa est: satis a calore interiori cõcoq minime potest itaq; frigi dam esse necesse est. cum pauca est plene a calore uicta cõcoquitur. Morbos autem copia uacan tis materiæ confici certum est.

Quare cũ partes corporis nostri dextræ mobiliores sint oculis sinister expeditius quam dexter con trahitur. an ꝓpterea q̃ omnia sinistra dextris humidiora sunt. Humidiora autem contrahi pleni us possunt an dexter amplius efficere possit. Sinister uel ex se ut humidior obsequẽtior sit.

Quã ob causam cũ & senex & luscus per imbecillitatẽ parum oculis naleat. alter proxime admouet si quid inspicere uult. alter procul abducit. an quia dissimilis eoꝝ imbecillitas est. Senex enĩ q̃a ui dere nõ potest. ubi minus radii coeunt, rem uidendã eo abducit ubi uisurus maxme est ꝓcul enim coire radii solent. Lusciosus ille uidere q̃dẽ rem istic põt. Sed quæ nã rei cõspectæ caua sint. quæue excedãt discernere uequit. itaq; in his fallit̃ caua quippe & excedentia splẽdore discerni maxime possunt. Quẽ quoniã ꝓcul percipere quẽadmodũ rei obuiæ ingruat nequeant proxime adducũt.

Cur homo solus: aut certe maxime animãtium oĩum oculis deprauet̃ per limitatẽ. an quia uel solus uel maxime comitiali morbo in tenera ætate laborat cũ deprauari omnibus accidit.

Cur uni animantiũ homini transuerti deprauariq; per limitatẽ oculi possint. Vtrũ q̃ oculos mini mo interstitio discretos e directoq; positos homo habet perspici. idcirco menda in eo maxime possit. an quia cæteroꝝ animãtiũ oculi unicolores maxime sunt. Nec deprauatio sequeret̃. si uno quolibet colore preditus oculus esset. an quia solus ex oĩum animãtiũ genere morbo comitiali ra pitur. Quod genus morbi transuertere oculos sicut cætera etiam mẽbra potest. Nõnullus tamẽ ut sero ab eo morbo uexari incepere sic lumina a sero deprauantur.

Quã ob causam manu præ lucerna aut sole obiecta melius inspicere possumus. an quia lcernæ sp lisue lux nostris occurens luminibus reddit suam ob nimietatem infirmiora. quippe quæ rẽ etiã sibi cognatã interimere p̃ sua possit exuperãtia. at uero manu ita arcẽte. Nec luminũ acies offici potest. & res uisui obuia nihilominus in luce posita est. Vnde fit ut & acies plenius agat & res ĩspe

ctanda nihilominus uideatur.

Cur manus dextra,& pes dexter a suis sinistris differunt oculus & auditus nullo discrimine distant: an quia imixta sinceraq; elemēta susq; deq; sunt. Discrimē uero sitū in his est. quæ elemētoꝝ coitu cōstant. Sunt autē sensus isti esinceris illis immixtisq;. Visus scilicet ex igne. auditus ex aere.

Cur aures quæ omniū maxime partium nostræ faciei exangues sunt, robore magis afficiuntur, ubi nos pudor appræhenderit. Vtrum q; peregrinus humor partem adire inanem aptus natus est itaq; cum calore per pudorem orto resoluitur statim se in aures colligit. an quia temporibus appositæ sunt. Quo uersus maxime humor confluit. Cum enī hominē pudet: calor se in faciem recipit. itaq; ruborem adducit. aures uero minimo in ea profundo extant. Natura calidissimæ sunt & coloratæ Nisi longe frigore rigoris obturpuerunt. ideo hæc pticula omnium faciei particularis coloris est optimi. Quamobrem passus dispersusq; calor q; per summa res tenet rubicūdas reddere potest.

Cur urinātibus aures dum inter mare sunt :runpi soleāt. Vtrū quia retētus spūs impetu cogit uæhemētiori. An si cām hoc haberet: idem uel ī aere fieri posset. An q; nō cedit disrūpi ocius potest. & a duriori q̄ molliori facilius. Quod itaq; inflatum est minus cedit aures uero ut dictum iam est spu retento inflantur. Itaq; ab aqua quæ aere durior est obtundūtur: offensæ atq; rūpuntur.

Cur urinātes spongias alligare auribus cōsueuere. an ne mare per uim occurrens aures rumpat haud enim ita stipatæ impleri ut inanes exemptis spongis possunt.

Cur sordes aurium amaræ An quia putri sudore cōtrahuntur qui salsus amarus est.

Cur spongiarii suas dissecant aures & nares. An ut spūm cōmodius reddāt hæc enī esse spirandi itinera uidentur. Laborare quippe difficultate spirandi eos affirmant. dum foras emittere animā nō possunt, leuariq; cū propellentes extruduut. Mirū tamē si respirandi assequi facultatem refrigerationis gratia neqant: Sed esse id necessarium magis uideatur. An merito plus in retinendo laboris sit cum corpus extumeat distendaturq;. Spūs uero foras sponte efferri posse uidet. An ītus etiam tendere ita possit cogitandū tamē æque uidetur Pleriq; uero lebete demisso repirandi uiam urinatoribus moliuntur. Haud enim aquæ lebes īpletur. Sed aera seruat ad demersum hominē usq;. Quippe qui erectus per uim dimittatur ut undiq; æquali nutu descendat. Nā si q̄tumlibet inclinauit humore protinus interrūpente impleatur necesse est.

Cur nōnulli cū suas inscalpūt aures tussiunt. An quia sensus audiendi foramē cum pulmone cannaliq; aspitudine cognomiato sortitur. Indicium q; bis ipsis repletis obsceptisque homo surdescit Humoris itaque aliquid e frictioni ista aurium liquescit: atque in cannalem quem modo diximus per foramen illabitur quod tussim mouere potest.

Cur sinistra auris ocius magna ex parte pforata cōsolidari q̄ dextera pōt: quo circa mulieres alterā marē uocāt: alterā feminā. An quia partes sinistræ humidiores calidioresque sint. Quæ autē hītu huiuscemodi sunt cōsolidari possint facilius Vn̄ in plātis etiā tenellis: atque uiridibus coitus corporādique unio facilius agitur: & uero ulcera iuniorum promptius cōpaginantur q̄ seniorum. Argumentū partes sinistras esse humidiores q; molliores sunt, atque effœminatiores.

Quā ob causam pudefactis aures sūme rubescant iratis oculi An quia podor in oculis refrigeratio quædā cū timore ē. Itaq; calor iure oculos deserit Quod cum inde secedendū sit. locū sui capacissimū petat necesse est qualis certo sūme sunt aures. Cæteræ nāque partes longe ossibus oēs cōpacte sunt. Iratis cōtra calor in oculos totāque faciem reuocatur: sed: compectior in oculis est unde licet albi eorum colori ratione.

Cur auriū sonitus accito strepito cesset. An quia minorē strepitus amplior pellit & eruit.

Cur si aqua lapsa in aera sit oleū, quo humor effluat instillamus nullo nāque humore alio effluere potest. Vtrū ut quoniā oleū per sūma aquæ innatat: eique aqua præ lētitate adheret : effluāte oleo aqua etiā ipsa: effluat. An ut p lubricā autē labens aqua excurrat. oleum enim utpote lene facit ut propere labescere possit.

Cur minus aures urinātibus rūpantur: si oleū sibi instillatū hn̄tes in mare inrerrūpant. An ratio cur rumpi aures possint ante exposita est. Oleū uero in autes instillatū facit ut mare supueniens relabi facilius possit. Quō in parte corporis exteriori puncta fieri nouimus. Labeus autem ictum parti interiori auris nullum inuehit : itaque disrūpere non potest.

Quā ob cām aures cū exāgues adeo sint: pudore erubescere possint. An res quæq; ferri in eum sole at locū qui sui uacuus est. Cū ergo sanguis efferri sursum calidus uideat aures maxime partemq; in anissimā adit. Itaq; rubore inibi afficit. Quod idem intelligendū de generis etiā est. Adde q; tenuissima cutis quæ distēta est. ita fit ut rubor pcidi in auribus pcipue possit.

Cur nemo oscitās aurē inscalpere suā audeat. an qa mēbrana etiā p quā audimus inflatur: cum oscitamus. Indiciū q; audiēdi facultas tollitur cū oscitamus. Spūs enim ut in os ita etiā in aures interrūpens mēbrarnā expellit: ac phibet quominus sonus ingrediat Quod cū ita sit si sedē audiendi cum oscitamus auriscalpio tetegerrimus plurimū mēbranā ledemus. Ictus enim ad obiicientem reni-

tētemq; spūm non ad cedentē inferetur:& mēbranā abiunctā solidis esse certum est. Quare dolor ita moueri uulnusq; excipi facile potest.

Cur singultus sternutamento sedari queat. an quia non partis eiusdē utraq; ista affectio est sed rctuus uentriculi. Singultus uero refrigeratio cruditasq; spiritus atq; humoris pulmoni cōiunctissimi est Sedes aūt cerebri rem cum pulmone cōem sortita est Quod quidem ratione constat aurium: inter dum enim surditas accidit simul & morbus ipse aurium in pulmonis uicium transit:& nonnullis tussis stati mouetur suas scalpentibus aures. Loco autem sternutādi rem naribus esse cum pulmone cōmunē respiratio docet. Quæ comunis utique est. Sternimus itaq; loco eoipso calefacto. Calorem aūt eius locus sentit inferrior. Cuius singultus est Calor uero uim obtinet & concoquendi. quāobrem aceto etiā retentioneq; spiritus finiri singultus leuior potest. Spūs enī retentus satis cō calefacit. Vnde fit etiā inter sternutandum: ut spirandi retentio idē obducta efficiat:& conuenienter quoq; expientia superiori de loco educitur. Quippe cū fieri nequeat ut quis sternutet nisi expiret. impetus itaq; spūm interclusum rumpit. dispellitq; qui singultū ciere potest.

Cur siquis sternutaturus oculū pfricauerit minus sternutet. An ppter q̄ q̄ sternutamentū a quodā excitatur calore. Frictio aūt calorem ciere potest. Qui calor qm̄ locus quo sternutamus oculis in ppinquo est. alterum sternuendi calorē tollit. quemadmodum minor ignis ab ampliori emarcescit atq; absumitur.

Cur bis sternuere magna exparte solemus: non semel aut sæpius. An quia binis naribus sumus. Per utrūq; itaq; narē uenula partita discurrit qua spūs solet permanare.

Quā ob causam qui solē aspexerint sternutare magis cōsuerunt. An qa sol calefaciens mouet: perinde atq; qui nares penna sollicitant. Idem enī utriq; agunt quippe qui per motū calefacientes ocius spūm ex humore eliciāt. Cuius excursio spūs sternutatio est.

Cur singultus sternutamēto finitur & retentione spūs & aceto. An sternutamēto: quia spūs cohibetur inferior atq; circumobsistit. Quēadmodū medicina parti supiori adhibita alius sentit ac imutatur. Spūs retentione leuiores tollunt singultus eo q̄ exiguus spirandi impetus si paulisper retinuimus ut in tussi desistit. Sic etiā singultu reprimit: cogit strangulat. Aceto idcirco sedatur: quia humor circumstans ac phibens eructandi licentiā in spiritū per uim: arceri calefactoriā extenuat. Fit enī ructus cū uentriculi humor recalescens inflat atq; cōcoquit. Singultus uero quotiēs spūs uacans ab humore in loco spūi deputato retinetur. Hinc enī dū enititur nec erumpere pōt: distentionē inducit. quæ distentio apellata singultus est. Inde fit ut singultus ubi ialguimus oriatur. Frigus enī humorē spūi obductū coangit spūs circūuentus exilit. Cuius cōmotio nōnisi singultus ē.

Cur aquam nōnullis frigidā infaciē fundimus: cum e naribus sanguis effluit. An ita calor intus se colligit: atq; circūobsistit qui sanguinē summū reddit liquidiorem.

Cur sternutamentū pro numine habetur non tussis neq; grauedo: An qa de capite mēbrorū præcipue omnium diuino. Vnde cogitatio est suū ducit principiū. An quia cæteri illi affectus ratione morbi eueniant hic secus extitit.

Cur oculo pfricato sternutamēta desistūt. An qa humor sic respirat lachrymā quippe oculus post frictionē emittit sternutamētū autē humoris copia excitat. An quia minor calor corripi ab ampliori cōsumiq; potest. Oculus autē pfricatus plus caloris sibi acquirit q̄ sit quē nasus complectit. Hinc etiam fit ut nasum siquis perfricet ipsum sternutamentum desistat.

Cur eruptio cæterorū ut flatus ut ructus sacra haud quaq; habetur sternutamenti sacra habita est Vtrum qm̄ cum tres partes principes nostri corporis caput thorax & aluus Flatusq; alui expiratio sit ructus uentriculi sternutamentum capitis quæ pars sacra pcipue est. spūm hinc exeūtem ut sacrum ueneramur & adoramus. An quia spūs oīs eruptio partes q̄s modo dixi melius se habere significat. Cū enim minus sternere queunt: spūs erumpens ieuat ac mitigat. Ergo sternutamentum quoq; bene caput ualere posseq; concoquere indicio est. Cū etiā capitis calor humorem spūmue conuincit tunc moueri sternutamentum solitum est. Quāobrē moribundos iterdū sternutatorio excitamus tanq̄ si hoc affici nequeāt spes nulla salutis sit. Perīde igitur quasi bonæ i diciū ualitudinis partis optimæ atq; sacerrime sternutamentū adorant beneq; & augurantur.

Cur homo omniū maxime aīantiū sternutare solitus est. An quia foramina sui corporis obtinet latiora per quæ spūs interrūpere pōt: his enim spū i pletis sternimus. Latiora aūt esse indicium quod omnium minime aīantium hō olfatu ualet foramina. quippe tenuiora sentiūt exquisitius. Quod latiores meatus plus humoris ac sæpius subeat necesse est. Quo in flatu sternutamentū moueri solet. Talesq; homo maxime aīantiū habet: merito sæpissime sternuat p̄serti q naribus breuissimis ē Sic anim humor concalefactus celerius effluere cōuersus inspm pōt. Cæteris uero præ longitudine narium ante refrigeratur quam effluat.

Cur sternutamenta quæ de medio noctis ad meridiem usq; moueantur damnemus' Quæ de meridie ad noctis medium approbemus. An quia cū rē aliq lex ordimur tunc sternutamentum potius

obseruandum sit. Itaq; cum rem agere proximis atq; inter initia sternuisse acciderit amouemur remque incœptam prosequi temperandum censemus Dies igitur & aurora & de medio usque noctis quasi inicium quoddam est, Itaq; omninosum tantisp sternutamentum esse putamus temperamurq; sternutare ne pgentem quépiam ad agendum reuocamus:post meridiem uero atq; mediũ usq; noctis finis ueluti qdá ẽ. Tẽpusq; illi cõtrariũ itaq; cõtrariũ itaq; cõtra tũc & existimat̃ & agit̃.

Cur senes laboriosius sternutant. Vtrum ꝙ his foramina per que spũs pmanare solet adducta atque cõnata sunt, an quia senes facile eleuare nequeunt:per uim demittunt atq; cõcassant.

Cur si spm quis retineat singultus desistat. an quia refrigeratio est quæ singultum in ducat q̃obrẽ & q timẽt & qui algẽt singultiũt. Spũs uero retentus partem corporis calefacit interiorem.

Cur homines surdi e naribus magna parte loqui cõsueuerunt an quia pulmo eorũ uiciatus est. Surditas enim detrimentũ pulmonis est. Vox itaq; ferri expedite non põt. Sed quéadmodũ qui spirádi laborant:difficultate spiritum uniuersum suá ob ĩbecilitatem reddũt:sic uocem illi emittunt. Nituntur itaq; naribus etiam dum loquuntur qua uox protrudens sese sono p attritũ rancido illo profertur. Fit enim ut uerba per nares afformentur, cum pars nasi superior qua per palatum foramina patent caua est. Resonát enĩ tintinabuli instar ob claustri ĩferioris angustiam.

Cur sternutamẽtũ solũ nõ dormiẽtibus sed ꝓpe dixerim sp uigilátib⁹ fiát. An qa fieri sternutamẽtũ nõ põt nisi a calore q partẽ eá cõmoueat:q̃ effici solet. Ex quo faciẽ soli obiicimus cũ sternuere placet. Dormiẽtibus aũt calor ĩtus circũ obsistit. Quáobrẽ imæ dormiẽtiũ partes calidiores reddũtur spũsq; abũdat. Quæ qdẽ res causá etiá habet. Cur genitura ĩ sõnis præ libidine ꝓfluat. Merito igit̃ dormiẽtes nõ sternutamus. Cũ enĩ calor secedat capitis q eius ptis humorẽ natus mouere apt⁹ est quo ĩ aera extenuato sternutamentũ exultat affectionẽ cõsequẽtẽ illá obuenire nõ posse cõsẽtaneũ ẽ Crepitus tñ ĩferius ructusq; supius dormiẽtes magisq̃ uigilátes extrudimus. Quod enĩ uẽter ĩflari in sõnis amplius solet accidit ut eius inflati humores loca sibi proxima adeant, eo namque nel a spũ per quietem ex acito compelluntur. Retinere potius enim quá emittere potest qui sopitus est itaq; intus calorem contrahit. Atqui spiritum retinet deorsum ĩpellat necesse est. Quippe cũ ui ĩmũde ferri spũm pter suá naturá sit. Vnde fit etiamut perdifficile sit spũm retinere. Quinetiá cũ dormiamus hæc eadẽ rõ est, cũ enĩ uigilia motus sit:qui mẽbra sentiẽdi efficio accõmodata magis cũ uigilamus, exercet:cõstat sõnũ posse accedere cũ eadẽ illa mẽbra quiescũt. Cũ uero uis ignea sit quæ mẽbra corporis nr̃i mouere possit & hæc ĩtus si cõtrahat circũsistatq; ĩ sõnis caput reliq̃s qđ sẽsus cõtinet oẽs, tũc maxime sẽsũ sedes qescere possint. Quæ quidẽ res cám afferat dormiendi.

Quá ob causam ubi sternutauimus:aut minximus mẽbra nostra ĩ horrescere solent. An quia utraq; re illa uenæ aeris in anes redduntur, quem calidũ ante cõtinebát. Inanes aer extrinsecus alius subit illo frigidior qui ante in uenis fuerat quá sternutaremus : aut mingeremus quod cũ talis subeat aer merito facit ut membra inhorrescant.

Cur singultus sternutamento desistere potest. An ꝓpterea qđ singultus nõ quemadmodum ructus a uentre qui cibi conceptaculum est, sed a pulmone ꝓficiscuntur quod maxime refrigeratione aut rigore aut dolore aut medicatione superiore accidere solet ꝙ enim membrum id calidũ sua natura est. Quotiens refrigeratum sit totũ admittere spũm non potest. Sed bullas quodámodo excitat. Quamobrem retento etiam spritu singultus finitur. Sic enim pars ista recalescere incipit:& aceto quoq; hausto desistit:quoniá uis aceti calefactoria est. Cũ itaq; calidũ quodq; concalefactum redatur sedesq; cerebri foraminibus puia pulumoni rñdeat:efficit̃ ut retentio spũs quæ sternutationi antecessit repræssusq; desup illatus affectionẽ istá pulmonis mẽbri calidi abigere ualeant.

Cur hominis capillo crispo & tortili magna ex parte resimiores sint. An si crispitudo sita in crassitudine est & crassitudo nõ sine duritia cõstat:& durus sanguis calidior est, & calor materiá excrescere inutilem minus patitur & os ex uacáte materia consistit: & cartilago nõnisi os est merito diminutio nasi consequat̃. Indicium ætas adhibet puerilis, sunt enim pueri oẽs naso resimato.

Cur hoíes qui raris dentibus sunt uitam longe agere nequeant. An quia longe animantia uiuunt quæ dentiũ ordine pdita sũt nomerosiore:ut mares q̃ fœmie lõgius. Viri nácq; diutius q̃ mulieres atq; in pecudum genere cæterorũq; animalium perspici identidem licet. Qui itaq; raris dentibus sunt: habere Quasi pauciores indicantur.

Cur dentes qui longe solidiores q̃ caro sunt frigus amplius sentiant q̃ caro. An quia meatibus nitũtur:infixi tenuibus quorũ exiguus calor celeriter a frigore uincitur mouetq; dolorem.

Cur dentes firigidum amplius q̃ calidum sentiant, caro econtra. Vtrum propterea ꝙ caro mediocri temperaroq; habitu est:dentes uero perfrigidi sunt, itaq; rem frigidam sentire plenius possunt. An qm̃ meatibus cõtinẽtur tenuibus quibus calor inditus exiguus est itaq; re aduersa potius patiuntur, caro qa calida ẽ ut nihil afficia frigido põt, ita calidũ cõpẽdio sẽtit Ignis enĩ q̃si igni adiicitur.

Cur lingua rerum index plurimũ esse potest. Ná & febris ardẽtioris & grandinum si quæ insunt:& pecoris uersicoloris uaria est. An quia humoris capiens est:& super pulmone posita. Vnde febrium

principium ducitur. Versicolorũ aũt ratio referri ad humorꝝ uarietatẽ debet. Inficit̃ tamen id p̃mũ per quod humor primũ manat collaturq;. Cuius gñis lingua est. Grandines uero lingua propterea contrahit quod inanis spongiosaque est. Quippe cum grando ueluti uarus incõcoctus crudusque parte interiore corporis nasci soleat.

Cur lingua amara salsa & acida fieri põt dulcis nõ potest. An quod naturæ corruptiones isthæc sunt Constantiam uero ipsam naturamq; sentire nequaquam fieri potest.

Cur totidem coloribus lingua euariat quot cutis. Vtrum q̃ ea quoq; in mẽbrorꝝ numero exteriorũ recipit̃ q̃quã ĩ ore abdita ẽ. Verũ q̃a p̃tenui cute ĩtegit̃ uel minima ĩ ea uarietas dep̃hẽdi põt. An q̃ aquæ ratio ẽ quæ facit ut colores mutẽtur lĩgua aũt affici ex potione maxime potest.

Cur halitũ ex ore tũ calidũ tũ frigidũ reddere possumus. Quippe q̃ frigidã efflemus: calidã uero exhalemus: Indicium quod manus ori admota exhalanti calefieri põt. An utroq; modo aer cõmotus calidus est. Sed quoniã q̃ efflat nõ uniuersum aerea mouet sed ore angustiori extringit: paucum ex pirat. quod multum externi aeris excitat. Itaq; calor ori p̃fectus passus in eo suam exiguitatẽ delitescit. At qui exhalat uniuersum ob eamq; rem calidiorem expirat. Est enim efflatio spiritus strictim protrusus. exhalatio uero spiritus uniuersum profusus.

Cur si uæhemẽter uniuersũq; expirauim⁹ iterꝝ expirare neq̃am⁹ q̃ idẽ ĩ inspirãdo ẽt accidit. bis enĩ ex ordine id facere neq̃m⁹. An q̃m alterꝝ dilatio alterꝝ cõtractio loci ẽ. Iccirco q̃dã tẽus nõ usq;q̃q; p̃tarhi p̃nt. Cõstat igit̃ ãbo uicissim fieri esse necessũ bis uero ex ordine posse neutrum.

Quã ob cãm cũ alius locus sit qua cibus potusq; transeũt alius qua sPiramus ubi grandiorem bucellã deuorauimus strangulemur. An nihil absurdũ idest. nõ enim mõ si alicuius interuentu locus spirandi stipatus sit uerꝝ & si abductus sit extrinsecus. æque imo magis abstrangulamur. Isthæc uero p̃xima inter sese posita sũt quo cibũ excipimus & quo spiramus quare ubi iusto amplius fructũ ĩcidit locũ spirandi proximũ addũt instringitq;: ut uia sp̃ui omnis degenetur.

Cur hoĩes qui uirgulã suæ palmæ ductã per totã latituqinem h̃nt uitæ longissime esse possunt. An quia breuis ætatis in becillaq; sũt. Quæ artuũ b̃ñficio carẽt ĩbecillitatis ĩdiciũ ætas prima atq; tenerrma affert. Vitæ aũt breuis testimoniũ dat genus oẽ aq̃tile quæ cũ ita sint coartata cõpactaq; oĩa cõtra sese h̃re liq̃do ẽ. Quo in genere illa etiã sũt quæ cũ ex natura artibus maxime careãt articnlari t̃n contigerit. Palmæ aũt partẽ ĩteriorẽ penitus carere articulo certum est.

Quã ob causam dũ longe spiramus uenter trahẽtibus adducitur: reddentibus diducitur atque repletur. Veri enim simile dixeris esse ut contra eueniat. an quia cum respiramus uenter adductis costis in imũ comprimitur. iccirco distendi in ampliorem molem folium instar appareat.

Quã ob cãm spirare necesse habeamus. an quẽadmodũ humor dissnlui in spiritũ potest: sic sp̃us trãsire potest in ignẽ. Calor itaq; naturalis ubi bonã sp̃us partẽ in ignẽ cõuertit dolorẽ admouet atq; etiã meatus diducit & amliat. Quẽobrem ignẽ cũ sp̃u expellere cogimur: quibus ex trusis meatus contrahunt̃ atq; refrigerant̃. Itaq; dolor iterũ temptat. Rursũ igit̃ aere trahimus atq; ubi post hac spirandi meatus patefecimus uocẽq; reddimus igins iterũ orit̃. atq; iterum præ dolore spiritum reddimus. Idq; uicissim ordine p̃petuo agimus: sicuti etiã palpebras agitare solemus ut corpus oculorũ refrigeretur assiceturq;. Et uero cũ ambulamus ingressui nostro attendimus. s. ex ordine gubernandi atq; regendi quem uis nostra intelligendi p̃cõmode astruit hanc ergo in modũ spirandi quoq; usum exequimur. Ingenio q̃ppe trahendi aeris reddimus: atq; illico rursum attrahimus.

Cur inhorrescere magis solemus: cũ alius modo quodã nos tangit q̃ cũ nos ipsi taugimus. an q̃a tangendi sedes rem pelenius externã q̃ suam sentit. Quod enĩ natiuũ atq; insitũ est id sensum effugit. Quinetiã q̃d claculo atq; subito fit: terribilius certe occurrit. Metus aũt refigeratio quædã est. at uero tactus extraneus quæ suo utrũq; id habet. Deniq; affici unũquodq; ab alio uel tantumdẽ uel magis aptum natura est. Quod etiam in titillando constat accidere.

Cur in aliis & pedum uestigiis titillamur. an propter cutis tenuitatem. an quia tactus earum partiũ insolens est. ut etiam auris.

Cur non eiusdem in rebus inhorrescere oẽs soleamus. an quẽadmodũ nec in eiusdẽ oẽs delectamur Nec in eisdẽ angimur oẽs ita nec in eisdẽ oẽs horrescimus. Quædã enim refrigeratio æqua omnibus ratione inuehitur. Sed alii tamẽ cũ uestis rumpitur inhorrescũt: talii cum serra uel acuitur uel trabitur: alii cũ pumex secatur: alii cũ lapillus mola p̃frangitur.

Quã ob cãm cũ æstas calida hiẽs frigidissima sit. corpa tactu frigidiora p̃ æstatẽ sint q̃ per hiemẽ. Vtrũ q̃m a sudore refrigerari corpa possint: q̃ ut fieri per æstatẽ solet sic ab hieme alienus est. An quia in cõtrariũ tẽpori: tũ frigor: tũ calor circũobsistit. intusq; p̃ æstatẽ calor refugit. Itaq; sudorẽ põt expromere per hiemẽ uero uim frigoris arcet & corpus perinde quasi terra euaporai.

Quænam causa pilos inhorrescere faciat. An merito cute cõtracta exurgant: quæ contrahi tũ a frigore: tum a plærisq; aliis affect⁹onibus potest.

Cur nemo seipsum ualeat titillare. An ne ab alio quidẽ titillet̃ si rem p̃sensit. Vel potius si ip̃m ui

deat titillantem ergo minime titillari quis possit: si quæ tactio affert nō lateat. Risus uero lapsus quidā & farudatio est qua cū in sede pcordiorum qs uerberat ridet. Haud locus qlibet est quo ridemus. clandestinū aūt oē fraudulētū ē. Qua de cā fit ut illa eadē res & moueat risū & nō moueat.

Cur labris maxime intitillamur. An quia mēborū quod titillari possit non longe a sede potissimū sentiendi abesse debet. labra autē eo maxime in loco posita sunt. Sed oīum maxime locoꝝ capitis propterea titillantur ꝙ carne ex toto cōstat quare nobilissima esse possint.

Cur siquis locū nostrarū alarū moueat in risum cōtinuo labamur. si quā aliā moueat partē nullā possit ridendi cām afferre: & quæ nā ratio est cur naribus penna tēptatis sternutamentū moueatᷣ. An quia loca quædā uenularū hēmus: qbus uel refrigeratis uel cōtra effectis uenulæ ipsæ aut humectantur: aut in spūm ex humore dissoluuntur. Quēadmodū si uenas ceruicis dormienti quis præmat. lætīcia itaqꝫ gestiens concalefactio quædam est. Spm autem cū redūdarit foras mittimus uniuersum. Sternutamenti quoqꝫ ratio illa eadem est. Cum enī penna mouemus atqꝫ tepefacimus nares humor in spiritum soluitur quem mox redūdantem expellimus.

Cur sæpenumero usu euenit ut ingesto cibo inhorrescamus. An ꝙ cibus frigidiusculus admissus est uincit principio magis naturalem calorem q̄ uincitur.

Quā ob cām quod digitis uice mutata implicatis circumagitur duo esse uideatur. An quia duplici sentiendi parte attingimus. Nunquā enī fieri potest ut lateribus digitorū exterioribus utrisqꝫ idem cōplectamur & agitemus dum manu ordinem suū obtinet naturalem.

Cur faciem effigiare consueuerunt. Vtrum ꝙ quales nā simus ea ipsa corporis parte intelligi possit. an ꝙ ea præcipue qui simus agnosci potest.

Cur faciē maxme sudare solemus. Quæ carnis oīno expers atqꝫ gracilis est. An ꝙ ea ꝓpensiora sunt ad sudorē quæ humida laxaqꝫ sunt. Caput aūt tale est. Quippe ꝙ humorem suū plurimū hēat quē uenæ tendentes inde declarant. & destillationes quæ e capite uenire solent. erebrum item humidū est & foramina capitis permulta capilli profecto foraminum multitudinem foras usqꝫ productā latissime indicant. Sudor igitur non ex parte inferiore: sed ex capite oritur. Quāobrem : frōs prima & maxime sudat. Prima enī subiecta uertici est. Humor autem deorsū nō sursum fluit.

Cur alica plus aquæ recipiat q̄ triticū unde cōfecta est. An ꝓpterea ꝙ alica farina quodāmodo est simila: farina aūt plus aquæ ibibit. moles enī amplior eius q̄ tritici est. Præssius namqꝫ & cōstipatius triticum est. An quod autem amplius est: plus id cape potest. An nō solū eaipsa de causa ita fit: sed etiā calore quē intra se cōtinet & farina & alica efficitur ut bibatius hauriāt. quod enī calidum est humorem id efficatius ad se trahit & expeditius in uaporem consumit.

Cur farina tritici massata ptritaqꝫ longe amplior reddatur q̄ ordei. s. ex ꝓportione. An ꝙ altera multum humoris sibi admittit: altera parū Sed qua de causa plus admittat. Congruēs enī potius dixeris: ut ordeacea bibatior sit. Quippe cū ordeum tostū: triticum non tostū sit. An ꝓpterea ita fit: qa triturā pleniorem triticea partitur. Cuius causa est: quod partibus minutioribus constat. Fit igitur quasi ut q̄tuplo partibus contineri potest minoribus tantuplo humorē sibi largiorem admittat. quippe quæ ipsum humorē pro glutine sibi capiat ut Empedocles quoqꝫ suis in ꝓsicis diuerticulo quodā ait. Munus ubi larga cereris coniūxerat unda. Multūqꝫ humoris proinde absumere queat.

Cur etiā igni mādata massa tritici amplius augeatur q̄ ordei. An ꝙ humorē in se cōtinet indiscretū. qui recalescens extrudi neqat. hic ergo cū in spūm transeat: nec sese pormere peritur. atqꝫ ex massa ordei possit uidelicet propter tritici spissitudinem: spissius enī est quod partibus constat minutioribus. Idcirco extollit molēqꝫ agit ampliorē. Ad hæc plus ista humoris continet. Quo recalescente spūs prouenire solitus est. Ex quaqꝫ re autem pluris plus proficiscatur necessum est.

Cur pistorum cæterorūqꝫ officio fungentiū frumentario: qui ordeū attractāt imbecilli efficiantᷣ: & destillationibus infestentur. Qui autem triticū corpore sint bene hito. An ꝙ facilius triticū concoqui q̄ ordeū potest. atqꝫ ea re delibamenta inde manātia esse faciliora necesse est.

Cur panis tostus durior: tepefactus humidior reddi aliq̄tisper possit. An quoniā cū torrefit humor extruditur. itaqꝫ panis reliniquitur durior. Leniter autem cū recalescit humor cōsistens ab igne diffunditur. Humidiorqꝫ proinde existit.

Cur farina tritici resicata minus cōstipetur q̄ ordei. an ꝙ intercapedie uacant. quæ ex partibus constant minutissimis: & plura q̄ grauiora sunt: cōpressa suapte pōdere tantūdē occupant q̄ pautiora. Sed farina ordei crassiulcula est. itaqꝫ siccata cōpesci itaqꝫ in minus cōtrahi pōt: ut quod minus est suo cōpressu plus illud cōstipet in seipsū capessatqꝫ: triticea porro particulis minutissimis iam constat. Itaqꝫ nō ideo resiccatur ut partes reddantur minores: sed ut leuiores efficiantᷣ minusqꝫ constipētur suo cōpressu & nutu. Natura enī grauior farina triticea q̄ ordeacea est.

Cur allia & cepæ quo sicciora seruantur eo meliora possint euadere. Cætera autem deteriora. an ꝙ omnia istiusmodi maxime plena humoris conficiuntur. Itaqꝫ terræ cōmissa sicciora tēperamento cōmodo germinare incipient adde ꝙ minus putrent: cū sicciora seruntur.

Cur allia & cepæ ſole ex plantis recõdite germinare poſſint. an ꝙ humore alimentoq; ſunt refertæ Copia igitur alimẽti eſt ꝙ germẽ efficere queat. Idq; conſtat argumento tũ ſquillarũ: tum etiã bulboꝝ qui idem facere poſſunt. Creſcere autem quodq; ſolet cum tempus uenerit.

Quã ob cauſam quæ aqua frigida irrigamus dulciora q̃ quæ tepida euadant. An ꝙ ſic interclusum calidũ ſalſius eſt: ut calidius quod ſalſim. dulce autẽ ita contrariũ ut frigidum eſt: & alimento oleribus humorem unde ſaporum genera oriuntur.

Cur allia cũ excauleſcuut: plenius q̃ recens edita olẽt: an ꝙ recẽtia humoris multũ adhuc extranei cõtinẽt: quo fit ut uim ſuã integrã hr̃e neq̃ant. Cũ aũt decocta iã ſunt: ſecreto humore illo in utili. Tum ſuũ odorem ſincere adipiſcuntur: qui. ſ. acer eſt. Quinetiam cæteri nuper editi furctus dilutiores ſunt: & cepas recẽtiores ob eam cauſam minus acres ſentimns.

Cur furctusmyrtoꝝ nõ cõditarũ. magiſq̃ folia defluãt cõditarũ aũt reſeruatarũq; alga ut fit ſolia defluãt fructus adhæreãt. an ita euenit nõ cõditis qm̃ natura ſancitũ eſt. ut fructus pacta decoctione flaceſcant ac decidat. Quæ quidẽ decoctio repoſitis agi nõ poteſt ſed eatenus tm̃ efficitiẽ ut alge uapor ꝓhibeat: ne humor fructus ĩmuteẽ. Flia cõtra cũ ſiccent decidũt. alga aũt ut ſalſa exiccãdi uim hẽt. Ergo nõ idem foliis accidit arbori adhærentibus & cõditis modo quo dictnm eſt.

Quã ob cãm cucumeres: cognomẽto pepones optimi paluſtribꝰ planis ideſt humidis fieri ſoleant: ut apud orthomenũ & in ægypto. aquarũ eteñ uberẽ terrã eſſe ægyptũ putamus. cũ ergo cucumeres qui humidi ſunt: & ob id orthenſes ac rigui minime laudati locis paluſtribus q̃ madida ſunt egregie fiãt. Vtrũ ꝙ ob terræ q̃ duritiã altiꝰ coguntẽ deſcẽdere. Solũ nãq; limoſũ ac planũ maxĩe ĩdureſcit. Qui aũt altiꝰ ĩnituntẽ meliores euadũt. an ꝙ terrã ſiccã eẽ oportet. qm̃ cucumeres natura humidi ſunt. Ita eñ ſeq̃tur: ut ꝑ retractũ in mediũ ueniãt. paluſtris uero ſi plena altaq; ſit. alimentum nec exiguũ ꝓ̃bet ꝓpter ſoli altitudinẽ locũq; ipſũ neq; nimiũ quoniã ſolũ reſiccari neceſſe eſt

Quã ob cãm ruta & nõnulla pigmenta odora ſudoꝝ faciant fœditatem. an quoꝝ in odore gruitas eſt atq; acritudo hæc cũ excrementiciis mixta humoribus deprauare odores poſſunt.

Qua de cauſa rutã faſcinationis remediũ eẽ aiũt: an ꝓpea qa tũ effaſcinari ſe credũt: cũ aut foraciter edũt: aut incõmoditatũ aliquarũ tenentur ſuſpitionẽ. aut cibum hñt ſuſpectũ quẽ capiunt. itaque cum demenſa eadẽ qui priuate ſibi aſſumũt. participẽ intuentẽ quẽpiam faciunt.

Cur ignis hoĩem nigrũ non reddit fictilis reddit. ſol cõtra hoĩem nigrore afficere põt: factile nõ põt an nõ eadẽ uterq; rõne agit: ſed ſol adurẽdo nigrificat. Ignis fictilis replet: obducitq; fulgĩe: q̃ faũlla ꝑ̃tenui Dũ carbones frãguntẽ ſimul & flagrãt: cõtrahitẽ homĩem nigꝝ ſol reddit mĩme qm̃ ſolis calor lenis molliſq; eſt. & ꝑ̃ ſua tenuitate cutẽ ipſam leuiter ꝑ ſũma adurit. Quoniã itaq; carnẽ nõ attingat. dolorẽ nullũ põt ĩfligere qm̃ urat nigrorẽ ĩuehit ignis ꝓfecto uel nihl tãgit uel intro ĩrrũpit. nã ambuſta quoq; ignis atra redduntẽ. Veꝝ hic nõ ea tenus tm̃mndo urit quatenus calor ater ſe pandet & auget.

Cur hoĩes cũ ſeneſcũt nigriores reddantẽ: an qa res oẽs excepto ſitu nigriores cũ putreſcũt euadant: ſenectus aũt nõ niſi quædã putredo eſt: ad hæc cũ ſanguis ſicceſcẽs nigrior reddi ſoleat merito ſenes ſunt nigriores. Sanguis eteñ eſt qui noſtra corpora colore attingere ualeat naturali. Quam ob cauſam oleũ ſol cãdefacit: carnẽ nigrificat: An qa olei terrenã eximit partẽ quæ uigrioris cauſa eſt ut ẽt uinũ ſortis rõne terrenæ nigrũ eſt. Carnẽ uero nigrã ꝓpterea reddit: qm̃ urit. Terrenum nãq; oẽ cũ uritẽ effici ſolitũ eſt. Laus deo.

Calphurnius Marco Aurelio uiro clariſſimo ſalutem.

PEtierã a te Marce ꝑ lr̃as Plutharchi ꝓblemata: rñdiſti quẽadmodũ ad oĩa ſoles elegãtiſſime: te illa & uidiſſe: & lectitaſſe: ſed ꝙ mẽdoſiſſima: pluribuſq; in locis mãca depꝛ̃ſſiſſes: dignũ minime duxiſſet ut in bibliothecã tuã reponerentẽ: ĩ quã nihil niſi qđ excultũ ſit atq; ornatiſſimũ admittitẽ: q̃ cũ ab ĩpreſſoribꝰ nõ aliter q̃ tu ꝑ̃dixeras accepiſſẽ Ioãnis petri Lucẽſis uiri utriuſq; lĩguæ eruditiſſimi: ꝑ quẽ fideliter e græco ĩ latinũ trãſlata ſũt: laborẽ irritũ eẽ nolui. Quã obrẽ græco exẽplari q̃primũ in uẽto q̃ta maxĩe diligẽtia ſtudioq; potuerim ſic a me emẽdata arbitror: ut illud acre iudiciũ tuũ: qđ tũ lr̃arũ ſtudiis: tũ reip. Venetæ grauiſſimis in rebus approbatiſſimũ ẽ ſubire tuto poſſint: & a uoluminibꝰ tuis q̃ emẽdatiſſimis excipi. Nã cũ nr̃a ætate lr̃æ quæ ſuperioribꝰ annis penitꝰ erãt obrutæ: nũc uero. ut ſic dicã: ab ĩferis paulũ reuocatæ ſũt q̃plurimos: & eos eruditos qdẽ aſſertores habeant: neminẽ tñ tibi ꝑ̃tuleri. qs. n. ſi ueꝝ admittitẽ: te eruditior: qs ſũma ĩtegritate cõſtãtior: qs oĩ uirtute ſingulariq; modeſtia præſtãtior qđ & pluribꝰ argumẽtis certũ eſt: hoc uno tñ fit manifeſtius qđ uiros doctos ea charitate & beniuolẽtia ꝓſeq̃ris: ut in eos omnes amorẽ fraternũ oſtendere labores a qbꝰ ſi mutuo diligeris: amaris: coleris: ut ſi q̃ in re ope aliena ĩdigeãt: ad te tanq̃ ad ſaluberrimũ portũ cõfugiãt: teq; lr̃arũ unicũ ꝑ̃ſidiũ & decus appellẽt. Suſcipies igitẽ dũ impreſſum erit hoc opuſculũ quod certe eruditiõis plenũ & ad ꝑcipiẽdos plures antiquoꝝ ritꝰ ꝓ̃utile legẽtibus cẽſebitẽ: & eo maxime ꝙ tua adhortatiõe a me recognitũ in lucem ꝓdire nõ dubitabit. Vale muſarum decus.

PLVTARCHI CHERONEI DIVI TRAIANI PRAECEPTORIS GRAECORVM CLARISSIMI HISTORICI AC PHILOSOPHI PROBLEMATA EMENAATISSIMA.

QVID EST quod noua nupta cum in matrimonium datur:ignem & aquam iubetur attingere. An ꝙ in elementis ac principiis eorum:alter maris:altera fœminæ locum tenet:& is principium motionis iniicit.illa uero subiecti ac materiæ uim habet. An ꝙ ignis purgat. Aqua uero circũfert ac lustrat. Vxorem uero puram & castã permanere oportet. An illud potius quod quẽadmodum ignis humoris expers.nec alit quicq̃ & ieiunus est atq; aridus. Aqua uero sine calore sterilis est & ignaua. Sic mas & fæmina nisi coeãt disiuncti languescant:& nihil efficiãt necesse est. Quoꝝ cõiunctio in matrimoniũ coeñtibus cõiunctum perficit qui deserendus non est & omnis fortunæ casus cõmuniter subeundus:etiam si nullius boni nisi ignis & aquæ participes inter se futuri sint.

Quid est qđ nec plures nec pauciores:sed qnq; tm̃modo faces in nuptiis accẽdũt quas Cereos appellãt. An illud ẽ qđ Varro ꝓdidit impatores tribus usi solitos eẽ ædilibus plures adhiberi : moris est aũt ut ab ædilibus q uxores ducũt faces accẽdãt. An ꝙ cũ plurimis in rebus numeris utãť: cum in cæteris melior ac pfectior sit:& ad nuptias ĩpar numerus cõueniẽtior atq; aptior habebať.par enĩ numerus & ĩteruallũ suscipit:& eius paritas aduersať ac pugnat. Impar uero oĩno scindi nõ põt.sed si diuidať semp aliquid cõe relinqt. Ex oĩbus uero ĩparibs numeris qnarius potissimũ nuptialis ẽ. Tria enĩ primũ ĩparis locũ tenẽt. Duo uero paris ex quibus tanq̃ ex mare & fæmina qnarius commiscetur numerus. An illud magis ꝙ cũ lux generationis signũ sit:mulier uero nõ pluris q̃ quinq; uno partu natura potest edere. Iccirco ibidẽ utuntur facibus. An ꝙ deos quinq; præcari eos putãt: qui matrimonio cõiunguntť Iouem adultũ:Iunonẽ adultam Venerem suadellam & in primis Dianam:quã etiam in partu & doloribus mulieres inuocant.

Cur Romæ cum Diane multe sint ædes:eam solum quæ in angiportu est : qui patricius dicitur uiros ingredi nephas est. An ob eam fabulam quæ dicitur quendam cum eo in templo mulieri:quæ Dianam salutatum uenisset uim attulisset:a canibus discerptum fuisset. Inde orta superstitione homines ingressu abstinuisse.

Cum in cæteris Dianæ tẽplis Ceruorum cornua plane affingũt in auentino boum tantunmodo suspendere cõsueuerũt. Quid itaꝰ an id ueteris casus memoria:& recordatione fieri putãdum est. Ferũt enim in Sabinis Antronis coratio bouem insigni specie ac magnitudine natam fuisse:a diuino deinde quodam monitum. Si quis eam bouem in Auentino Diane ĩmolasset : factũ esse eius qui rem diuinam fecisset. Ciuitatem totius italiæ imperio potiri:hoĩem re credita ut bouem imolaret statim Romã uenisse. Seruũ interĩ Seruio regi clã rem oẽm indicasse:illũ e uestigio Cornelio sacerdoti inperasse:ut Antroni antequam is rem diuinam faceret in tyberĩ se ablueret:rite præciperet Sic.n.eos qui litare uellent facere consuesse. Antronem cupide profectum lauisse. Seruium interim occupasse:ac Dianæ bouem ĩmolasse:& cornua templo affixisse. Hoc iuba monumentis mandauit & Varro. Nisi quod Antronis nomen Varro non prodidit:nec a Cornelio sacerdote sed ab edituo deceptum fuisse dicit.

Cur eos qui in agro extremo diem suum obiisse falso nunciati sunt. Si postea reuerterint ianua ĩdomum non admituntur:sed per regulas ascendẽtes intro seipsos demittũt. Varro.n:omnino causam fabulosam tradit. Dicit.n.bello Siculo nauali pugna cõmissa:cum eo prælio multos occidisse falso nunciatum esset:omnes postea reuersos breui interiisse. Vni autem ianuam ingredi conanti temere clausam obstitisse: nec cũ aperire conaretur potuisse:hominẽ ibi pro foribus cõsopitum in somniis speciem uidisse qua super tectum perimbrices descensus in domum ac delapsus ostenderetur Quo facto fœlicẽ fuisse:& ad senectutẽ peruenisse. Inde posteris morem fuisse proditum. Sed uide ne hæc quoq; quodãmodo græcis ac nostris similia esse uideantur:nõ.n.castros putabant: nec illis omnino admiscebãtur:sed procul a tẽplis arcebẽt:quibus funus tanquã mortuis & exequiæ factæ fuissent:ferunt autem quendam qui hac superstitione huic religioni obnoxiũ teneretť. Aristinũ nomine Delphos misisse qui deũ suo noĩe precarentť: ut eũ quibus ob hũc ritũ difficultatibus teneretur absolueret:Pythiã illis respondisse:quæcunq; purpurea facere cõsuesset. Vbi omnia rite obiisset cũ diis immortalibus sacrificaret: Aristinum oraculo accepto:ac ꝓbe cognito sese quasi modo in lucẽ editũ mulieribus lauandũ obligandũ lactãdumq; præbuisse. Sic deinde cæteros oẽs hysteropomos appellatos facere instituisse. Sunt qui dicant morem hunc ante aristinum fuisse & autiquum morem esse. Mirari ergo non oportet:si romani quoq; eos qui semel sepulti mortuoꝝ numerũ tenuissent limen ingredi prohiberent. Quippe qui uel egeedientes rem diuinam faciunt : & sacrificio facto ingrediuntur:sed desuper per in pluuiam descendere iubebãt piacula plane omnia sub diuo obire consueuerunt.

Cur īſtitutū eſt : ut mulieres cognatos ore oſculentur. An ut multi putant: ꝙ his uini uſus īterdict⁹ eſſet: & iccirco ne bibētes laterent: ſed domeſticorum congreſſu redarguerentur oſculandi conſuetudo inducta eſt. An probabilior huius rei cauſa eſt quam ſcripſit Ariſtoteles. Illud.n.iam uulgatū & quod iampridem hæroicis temporibus factum fuiſſe dicitur. In italia mulieres troianæ ut uidet̄ facere auſæ ſunt. Nam cum ad italiæ littus appuliſſent : & uiri ad unum omnes relictis nauibus in terrā deſcendiſſent naues incēderūt quod diuturni ac longi erroris eas pertæſum eſſet & maris tæderet: metu deinde uirorum pauidæ propinquos ac domeſticos complexæ oſculando ac blande appellando ut cuiq; occurriſſent: facinoris conſcientia ſalutabant: hoc pacto mitigatis animis & inter ſe reconciliatis: manſit poſtea cōſuetudo ut hac inter ſe comitate uterentur. An magis hoc tributum eſt mulieribus quo ſimul & honore & poteſtate augerentur: ſi multos cognatos ac propinquos habere uiderentur. An quod cognatorum conubiis lege prohibitis: hoc comitatis genus ad oſculum uſque proceſſit: & hoc ſolum cognationis ſignū: & cōmunicatio relicta eſt. Superioribus enī temporibus quæ ſe aliqua neceſſitudine attigiſſent: uxores non ducebant: quemadmodum ne nunc quidem ſorores ſed non ita pridem factum eſt: ut neptas uxoers ducere permiterent: Vir quidam ſane pauper cæterum bonus: & in primis popularibus acceptus cum neptem cui dos ampla eſſet relicta in matrimonium accepiſſet. Locuplex ex eo & copioſus factus ē eius rei accuſatus iudicio multitudinis abſolutus ē: plebiſcitum deinde factum: ut in ducendis uxoribus ad neptes uſq; aſcendere liceret: ſuperior enim neceſſitudo prohiberentur.

Quid eſt quod uir ab uxore uxor a uiro dono aliquid accipe prohibetur: An quod ut Solon ſcripſit morientium donationes ratæ ſunt niſi quis inquit neceſſitate coactus: aut ab uxore perſuaſus. neceſſitatem.n. quaſi uim afferentem accepit. Voluptatem uero quaſi decipientē: ſic uxorū donationes hac uirorū ſuſpicione nō caruerūt. An ꝙ uiliſſimū beniuolentiæ ſignū donatio ſit. Dant enim & alieni: & qui nō amant: iccirco hoc dandi lænociniū ex matrimonio ſuſtulerunt: ut nō mercenarium ſed gratuitū & ſpontaneum ſit hoc totū amare & reclamari. An ꝙ ab aliis accipiēdo coruptæ alienos admittunt grauiſſimū uiſum eſt gratis ſuos diligere. An illud potius quod uiri & uxoris rē cōmunē eſſe oportet: nā qui quod datum eſt accipit. Is quod datum nō eſt id alienū eſſe cenſere dicit: quo fit ut exiguū inuicem dando totum perdunt.

Quid eſt quod a genero ac ſocero iiſdem aliquid dono capere non licet. An iccirco a genero ne forte per parentem munus ad uxorem redire uideatur a Socero autem quod qui nihil deſiſet eum nihil accipere par eſſe uiſum eſt.

Cur ſiue ex agro ſiue pegræ domū redeāt qui uxores domi habēt aduētus ſui nūcios ꝑmittūt: an q̄d hoc eius eſſe cēſent: qui ſe abſente uxorē nihil īprobe facere ſibi ꝑſuadeat: de repēte uero & inopinato ſubuenire inſidiatoris: idcirco uxoꝝ expectationi ac deſiderio: bonis eas nūciis afficiēdo: q̄ citiſſime ſatis fieri ſtudēt. an illud potius quod ſcire nimiū auēt. ſi ſaluas domi ac ſui deſiderio affectas ſint offenſuri. an ꝙ pluribus domi negociis in adminiſtrāda re familiari abſentibus uiris uxores occupentur: & cū domeſticis pleruūq; diſcordent ut his omnibus remotis iocūde ac tranquille ab uxoribus excipiantur: de ſuo eas aduentu prius fieri certior es uolunt.

Cur deos ſalutātes caput operiūt. Viris aūt dignitate ꝓditis & honore dignis. ſi quo caſu occurrerīt caput aperiunt. Hoc enim illā quoq; dubitationē uidetur augere Nā ſi quæ de Aenea feruntur uera ſunt. ut ꝓtereunte. Diemede caput operiēs rē diuinā fecerit rōnem habet nec repugnat ut quēadmodū in occurſu hoſtiū caput uelemur: ſic amicis ac bonis uiris obuiā facti capita detegamus. nā quod ad deos ꝓtinet id ꝓpriū nō eſt. Sed caſu accidit & ab illo ſeruatū poſtea māſit. Quod ſi aliud dicēdū eſt. Vide ne aliud ſolū quærēdū ſit: quāobrē deos uenerātes capita uelent̄. Alterū uero cōſentaneū eſt potētioribus enī occurrēres idcirco capiūt aperiūt: nō ut eis aliq̄d addāt: ſed ut inuidiā potius detrahāt: ne pares diis īmortalibus honores poſcere neue eodē cultu delectari uideātur. Deos uero iccirco ſic adorabāt: ut aut operiēdo capite ſeipſos humiliores redderēt: aut metu: ne q̄d ignominioſum ac triſte īterꝓtandū alicunde auribus accideret. Idcirco ueſtē ad aures uſq; attollebant. hoc aūt eos uæhemēter uitaſſe. ex eo facile perſpici pōt: quod oraculū adeuntes aera pulſari: & q̄maximū ſtrepitū fieri uolūt: aut illud eſt quod caſtor dicit: mores romanos Pythagoricis cōparās geniū qui uuicuiq; noſtrū ineſt: deos qui extra ſunt rogare: & caput uelando ſupplicare animi ſcilicet uelamentum ac reuelationem per corpus quodā enigmagte oſtēdētem.

Quid eſt quod Saturno capite operto īmolat. An ꝙ uelandi capitis ritum. Aeneas tradidit. Saturni uero ſacrificiū peruetuſtum eſt. An illud potius quoniā diis celeſtibus īmolātes uelātut. Saturnum uero ſubterraneum & terreſtrē deum eſſe arbitrantur. An ꝙ ueritas occulti obſcurariue uō poteſt Veritas autem parentem ac deum Romani Saturnū habent. Sed quid eſt? quod cum ueritatis patrem ducūt. An quod ut pleriq; philoſophi cenſent ſaturnū tempus eſſe exiſtimant. Veritas autem tempore inuenitur. An illud potius ꝙ fabuloſa illa ſaturni tempora qui iuſtiſſimus omniū fuiſſe dicitur. Veritatem maxime coluiſſe ueriſimile eſt.

Quid est q honori aperto capite rē diuinā faciūt. An qa splendidū qddā & illustre & apertū ac late patens gloria. quā ob causam honestis ac bonis uiris caput aperiunt eadem adduci uidentur ut eius dem cultus cognomen deum eodem more uenerentur.

Quid est q filii qdē tecto capite parētes efferūt. Filiæ uero nudo ac sparsis crinibus: an q pſes tanq̄ deos a maribus coli cōuenit quos tamē eosdē filias luctu ꝓsequi magis deceat: utriq; enī quod suū est lex tribuens ex ambobus qd oporteret & deceret efficit. an ea lugenti accōmodata sunt q̄ sunt inusitata: cōsueuerunt aūt magis operto capite mulieres ut uiri cōtra apto in publicū ꝓdire. apud Græcos enī si quod aduersi acciderit. ut mulieres tonderi. sic uiri comas alere consueuerunt qd uiri tondere mulieres uero ꝓmissiores habere crines moris est. An filios ob eam quā diximus causam uelari mos est. Nam ut Varro dicit: Fili sic sepulchris parentū obseruatur. quasi deoꝝ templis pari cultu utrosq; uenerantes. quoꝝ in bustis cū primū in os aliquod inciderint: eū qui mortuus sit in deorum numerum relatū esse dicunt: mulieribus aūt ne aperto qdem capite omnino est licebant. Est enim ꝓditū memoriæ. So. Carbiliū primū Romanoꝝ oīum sterilitatis causa uxorē repudiasse Hunc secutus Sulpitius Gallus idcirco uxori nūcium remisit. qd eam in caput uestem deducere animaduertisset. idem fecit. P. Sempronius. quod eius uxor ludos funebres spectasset.

Cur terminū cui terminalia faciūt deū putātes: nihil ei animatū sacrificāt. an qd termīos Romulus agro statuit: quo ꝓgredi: ac uicinos mulctare licitū esset: atq; oēm agrum ꝓprium existimare quo ut Leucō dicit hasta ꝑueniunt. Numa uero Pōpilius Vir ciuilis ac iustus: & in primis sapiens agri terminos cū finitimis cōstituit: & ipsis finibus terminū oīs causa noīans q̄si præsidē & amicitiæ ac pacis custodē ab omni cæde: ac sanguine & incontaminatū cōseruari oportere existimauit.

Quid est quod ancillis ædem Matutæ ingredi fas nō est. Vnā uero tantū mulieres introducūt: quā alapis cædunt. an qa hanc unā ita pulsari signum est seruas additu ꝓhiberi. Reliquas autē ꝓpter fabulas repellūt. Ino enī uirū rē cū serua habere suspicata filiū deperiisse dicit̄. Seruā uero Græci ex ætolia oriūdā fuisse dicūt: noīe antipherā. Ex quo apud nos in Cheronea pro æde Matutæ ædituus lorū tenēs ꝓnūciat. Nō Seruā ingredi. Nō Seruū. Nō ætolū. Nō ætolē.

Cur apud hanc ipsam Deā suis quidem filiis bona nō optāt. Cū nepotibus id tribuant: an quod Ino miti quodā & humano ingenio esse: & sororis filio mámā ꝓbuisse. in filiis uero infœlix extitisse uidetur. an aliter potius: quod moralis & pulchra in primis cōsuetudo: & multum inter necessarios beniuolentiæ comparās existimata est.

Quid causæ est qd pleriq; copiosi & locupletes substātiæ suæ decimā Herculei offerebāt. an qd̄ ille quoq; in palatino boū quas Geronæ abstulit: decimā īmolauit. an q romanos ab ætruscis decimari solitos liberauit. an hæc historiā: nec oīno uerā nec uerisimilē habēt. Herculi uero tanq̄ edaci & splēdido ꝓlixe atq; opipare parabāt & sacrificiū faciebant. An illud potius quasi odiosas ciuibus & molestias nimias diuitias cōminuētes & ut bonæ corporis habitudini ad sūmū ꝓuectæ aliquid detrahētes eo pacto maxime coli Herculē existimabāt quē idcirco luxuriā coercere & cōprimere delectaret: quod ipse paucis contentus tenuiter cōtinenterq; uixisset.

Quid est q romani ianuariū principiū anni faciūt antiqs enī tpibus martius primus oīum numerabat: quod cū multis signis ꝑspici pōt: tū eo maxime q qntū a martio & sextū. & reliquos deinceps usq; ad extremū a martio numerāt. Decēbrē enī nouissimū appellāt a martio. s. recēscētes: ex quo nonnulli opinati sunt ueteres romanos nō duodecim sed decē mensibus annū cōplesse: & ob eā rē quibusdā mēsibus pluris q̄ triginta dies adidisse. Sūt qui monumētis mandarint decēbrē a martio decimū cōputari hūc & deinceps subsequi Ianuariū. Februariū eē in quo & purgationibus utūtur & mortuis parētāt anno finiēte. Hūc postea ordinē cōmutatū eē cōstat: & ianuariū primū omniū numerari cœptū: quod primo huius mēsis die quē kalēdas ianuarias appellant: primi cōsules exactis regibus creati sunt. Verisimilius illud qd qdā dicūt: Martiū a Romulo primū oīum fuisse numeratū: q hō acer ac bellicosus atq; adeo bellādi amore insanus. Marte satū se existimās parentis sui cognomē cæteris mēsibus ꝓponendum eē cēsuit. Numa pōpilius deinde uir pacatus & pacis atq; ocii studiosus cū ciuiū aīos a bello ad agriculturā traducere cōtēdisset ianuario īter mēses principatiū dedit. & ianū quasi ciuilē & agriculturæ magis q̄ rei bellicæ studiosum ad sūmos honores cultūq; ꝓuexit. Sed uide ne numa pōpilius magis cōsentaneū naturæ q̄tū ad nos attinet principiū anni sumpserit oīno enim eoꝝ quæ in circulo circūferunt̄ nihil est quod natura: aut extremū sit aut primū sed lege factum: ut aliud alii statuāt anni principiū: optime uero qui post hibernū tropicū annū inchoāt cū sol finē ulterius progredīedi faciat rursus ad nos se recipit. fit enī naturale quodāmodo huiusmodi principiū: quo & lucis tēpus nobis auget̄. tenebrarū uero & noctis diminuitur. Pricipes deniq; & totius substātiæ flnxæ auctor proprius accedit.

Quid est q Floræ quā bonā deā nomināt omni floꝝ genere tēplū exornātes mulieres domū myrtos nō importent. Præsertim cum ambitiosus cunctis germinum: ac florum uarietatibus uti soleāt. an illud ē quod a fabulatoribus dr̄ Florā flauii diuinatoris uxorē fuisse. quæ cū uino clāculū

uberius uteref dephēſa myrteis uirgis ac flagris a uiro cæſam fuiſſe dr̄:inde factū eē ut myrtus in
eius ædē nō inferaŧ. Vinū tm̄ cū mulieres ei bibāt:lac appellāt. An quod a multis tū uero reb? Ve
neris caſtæ ac pure ſncrū illud obeūt:nō ſolū enī uiros excludūt:ſed cū ſolēne ſacrificiū faciūt qc
quid maſculū eſt domo exigūt.myrtū igiŧ quaſi. Veneri dicatā religioſam habēt. Nā quā nūc mur
ciam uenerē nominât antiquitus ut uidetur Myrtiam appellare cōſueuerunt.

Quid eſt ꝙ latini Picū uenerâtur:& eo uæhementer abſtinēt. An ꝙ picū uxoris ueneficio mutatū
ferūt.auē deinde factū oracula ædere:& interrogātibus reſpōdere ſolitū.an hoc cū incredibile: tñ
mōſtri plenū exiſtimādū & altera fabula multo eſt ueriſimilior. Romulo ac remo cum regis iuſſu
expoſiti eſſent nō modo lupā māmas infantibus ꝓbuiſſe. Sed picū quoqꝫ ad infantes uentitaſſe at-
qꝫ eos aluiſſe. Nā nunc quoqꝫ locis nemoroſis ac ſilueſtribus in quibus crebro Picus appareat. Lu-
pum uerſari animaduerſum eſt.an illud magis ut aliā alii deo auē:ſic picū Marti ſacrū putauerūt.
Eſt enī natura fidēs & elatus atqꝫ audax roſtrū quidē adeo firmū habet:ut robora ſubuertat: cum
trūcū ſæpe pulſando ad medulā uſqꝫ ꝑuenerit.

Cur ianū bifrontē eſſe autūmāt.ſic enī eū & fingunt & pingunt:an ꝙ græcus perræbus fuit: ſic enī
monumentis proditū eſt is poſt eā cū in italiam traieciſſet:& apud barbaros cōſediſſet. Linguā ſi-
mul cum uictu cōmutauit.an illud potius ꝙ italos agreſtes ac barbaros ad humanitatē uitæ cul-
tūqꝫ traductos:& agros colere:& rēpublicā adminiſtrare inſtituit.

Quid cauſæ eſt?quod in æde Libitinæ quæ ad ſepulturā ꝑtinēt uēdere cōſueuerunt Libitinā nihil
aliud niſi Venerē eſſe exiſtimātes:an hoc unū ex Numæ Pōpilii cōmentis fuiſſe putādum eſt. Vt
diſcāt hoīes talia nō aſpernari:nec tanq̄ rem polutā aut ſceleratam fugere. An ea re hoīes fragili-
tatis & imbecilliratis humane admoneri putant:quod una & eadem Dea principium ac finem ui-
tæ in poteſtate habeat quicpe quæ ingredientibus uitam uel dē decentibus præſideat. Delphis enī
epitymbiæ ueneris exigua ſane ſtatua poſita oſtenditur:ad quam.manes ad parentationes. & liba
tiones & elicere & euocare conſueuerunt.

Cur tria mēſis principia: & dies quaſi quoſdam legibus ꝯſtitutos habent: qui dierū idem interuallū
in medio capiunt. An illud uerū eſt quod iuba in hiſtoria ſcribit. Magiſtratus kalendis populū uo-
care:& in quartū diē nonas indicere ſolitos eſſe. Idus enim diem religioſum putabāt. An illud ma-
gis quod lunæ uarietatibus tempora deſcribentes tris oīno ſingulis memſibus lunæ mutationes
fieri animaduertebant primā cū ſoli congreſſa penitus ocultatur Deinde cū ſoli radios ac lumen
elapſa ab occaſu incipit apparere. Poſtremo cum ſolaribus radiis colluſtrata plenilunium efficit
Nominât aūt lunæ occultationē cum.ſ.nō apparet kalendas quicqd occulte fit clam fieri & cele
ri latine dicitur Primā uero nonas appellant iuſtiſſimo quidem nomine nouum uocant. Idus aūt
aut propter ſpeciem & undiqꝫ collucentis lunæ pulchritudinem aut cognomen illud Ioui atribuē
tes. Sed certiſſimū dierum numerum exequi non oportet:nō ex eo quod parum abeſt calunniari.
quandoquidem uel hoc tēpore quo ad ſummū aſtrologiæ peruentū eſt. Inæqualitas tamen tem-
porum mathematicorū ꝑitiam uincit:& eorum numeros ſupputationes ſæpiſſime fallit ac fugit.

Quid eſt ꝙ poſtridie kalēdas nonas. Idus nec quoqꝫ exire. nec ꝑegre proficiſci cōſueuerunt.an ꝙ ut
plurimi cenſent:& Liuius auctor.eſt poſt idus quintiles quas nunc iulias uocant. Tribuni militum
eductis copiis da aliam fluuium a Gallis ſuperatis urbē funditus deleuerunt quem diem:cū poſtea
religioſum habuiſſent:& procedente tempore ut fit mos inoleuiſſet eadem ſuꝑſtitio tantū ualuit
ut diues poſtridie klendas:ac nonas ſimiliter religioſi haberenŧ. An hoc multis modis abſurdum
eſt Alio enī die apud Aliā male pugnatū eſt.quē Aliēſem a fluuio nominātes infauſtū habēt Ro-
mani. Cūqꝫ multi religioſi ſint dies aut quaq̄ ſingulis memſibus homonii mos obſeruāt. Verum
unum quēqꝫ diem in quo tunc calamitas accidit ei qui poſtridie nonas & kalendas ſequitur adſi-
ſtere,ut omnē pari ſuperſtitione inuoluatur nullam uero ſimilitudnem habere. Vide igitur ne
quemadmodum primū mēſem diis cœleſtibus conſecrauerunt. Secundum uero inferis in quo &
purgationibus quibuſdam utuntur.& mortuis parētant:ſic & dies alio quidem quaſi auctores ac
principes ut dictum eſt.tris. ſcilicet feſtos & ſacros poſuerint eos autemqui deinceps ſequuntur.
Diis manibus atttibutos religioſos & infauſtos habendos exiſtimauerim. Græci enim kalendis
deos uenerātes eum qui ſequitur:Semideis ac demonibus attribuerunt. Secundus quoque crater
Semideis & heroidibus libati ſolet omnino numerus quidā tēpus eſt. Principiū ē enim unitas quā
ſecutus binarius unitati aduerſatur & parum primus eſt numerus.par uero indigens quidem in
perfectum & indifinitum quem admodum rurſus impar terminatus eſt & terminat ac ꝑfectus eſt
quo fit ut nonas quinto pot kalendas die ſubiiciant:Idus aūt nonis nono poſt die demum nume
rent:Terminant enim principia īpares numeri qui uero principia excipiunt.pares deinceps nume
ri.nec uim habent ullam nec ordinem quo fit ut his nihil agere inſtituāt.nuſq̄ exeant aut ꝑegræ ꝓ
ficiſcantur:quo loco illud Themiſtoclis impetere alienum nō fuerit.diem qui poſtridie diei feſtu
fuiſſent cum die feſto litigaſſe:illū.n.multū negocii ac laboris habuiſſe:ſe autem efficiſſe ut quie-

te & ociose rebus partis pfruerētur hoīes tū dies festus.ne tu quidē uerū dicis nisi enī ipse fecisse tu nō fuisses.hoc Themistocles aduersus eos qui post eū ab Atheniēsibus īperatores facti fuerant dixisse fertur futurū fuisse ut eorꝝ nemo cognosceret nisi ciuitatē ipse cōseruasset: qm̄ igitur oīs studiosa peregrinatio atq; actio apparatus & administrationis indiget.Veteres aūt Ro.dieb9 festis nihil oīno negocii agebāt ut prorsus curabāt:sed rebus diuinis penitus dediti erāt:idq; sic agebāt. ut nūc quoq; sacerdotes rem diuinā facturi ,pponere & edicere cōsueuerūt iure optimo statim.n: peractis festis exibant uacui omni cura ac negocio.nihil agebāt quippe qui essent īparati:atq; illū diem ea quæ uisui essent excogitādo in apparatu cōsumebāt.An sicut etiā nūc factis uotis deo uenerari in tēplis sedere ac pmanere cōsueuerūt sic nō cōtinuo dies operosos diebus sacris & feriat subiiciēdos putauerūt:& aliquid interualli intercedere uolebant.pſertim cū præter opinionem ac uoluptatem molesta ac grauia persæpe in uita accidere soleant.

Quid ē q in luctu mulieres albis uestib9 īduunt.an ut magos aiūt aduersū orcū ac tenebras instructos claritati ac luci seipsos cōparātes hoc facere putādū est:an queādmodū mortui copus albis uestibus induanti & propinquos idē facere uolunt.Corpus autem idcirco sic ornāt : quando animū non possunt quem purꝝ ac splendidum deducere uolūt.quasi iam emeritum & magno ac uario certamine liberatum:An tenuitas his in rebus ac simplicitas maxime decet: infecte autem uestes tū superfluitatem præ se ferunt tū alegantiam ac sumptū:Non enim minus aduersus nigrum quam pupureum colorem illa dici possunt:Dolosæ uestes dolosi uero etiam colores:duod autem sua spōte nō arte nigrū est.natura tinctum est:& opaco admixtū uincitur.Solum igitur albū sincerū ac purꝝ ac minime inquinatū est.Quare mortuis aptissimus defūctus enim Simplex quiddā factū ē purū & omni cōmixtione uacuū:nihil plane aliud nisi quodā quasi tinctorio ueneno sic copore liberatus.Argis uero ī luctu uestes albas īduunt:ut Socrates dicit aqua ablutas.Quid est q omnes muros sanctos putāt portas nō itē.An illud est quod a Varrone scriptū est:Murū quidē sanctū haberi oportere ut pro tuendis mœnibus studiose ,ppugnēt ac mortē appetāt.Sic enim uidet & romulus fratrē īterfecisse quod locū sanctū & quē trāsgredi nefas eēt trāsire nō dubitasset: & pphanum reddidisset.Portæ uero cōsecrari idcirco nō possunt q cum alia multa ad usum necessaria ex portare atq; īportare:tū uero mortuos p ea sefferre cōsueuerūt:& quo qui ab initio urbes cōdūt. quātūcūq; loci ædificaturi sunt aratro attingūt cui marē bouē ac fœminā subiūt:in murorꝝ uero descriptione cū portarū spacia metiunt.Vomerē detrahūt ac sic aratrū trāsferūt quasi quicquid exaratū sit sacrū & inuiolatum futurū esse uideatur.

Quid est q pueros & herculeū iurāt id sub recto facere ,phibēt:& sub diuū ,pgredi iubent quod ut sub diuo faciā ideo exire iubēt.an ea cā est quā multi afferūt.herculem non umbra atq; ocio sed labore ac piculis delectū nō domi sed foris ac sub diuo uitam egisse. an illud magis quod is deus non indigena.sed externus & aduena est habitus.nam nec Dionysiū iurant sub tecto externum & ipsum deum.si quidem est.dionysius.An hæc quidem dicunt & ioco apud pueros adhibētur ut aliud ocultius agatur.nec pueri sed temere ī suescāt deierare.Sic enim Fauorimus aiebat:Hoc eni q̄si de industria morā efficit.& deliberandi dat spaciū:Fauorinū uero recte putasse nec cōe sed ,ppriū huius dei hoc quod fit existimasse ex his quæ de hercule ferunt facile coniici potest.ferunt enim hunc in primis religiosum fuisse & ad iusiurandū uerecundissimum quippe qui semel in omni uita iurauerit.idq; soli phylæo Augei filio quo circa Pythiā hoc iusiurādi genus Lacedemonis ,ppo suisse.Satrus ac melius illis fore si absq; iureiurando affirmassent.

Quid est q nouam nuptam ipsum limē trāscēdere nō permittunt.An q qui primas mulieres rapuerunt sic eas domibus intulerūt:nō ipse ingressæ sunt. An eo inuitæ ingredi uideri uolunt ubi pudicitiam sunt amissuræ.An q potius signū est ipsam sua sponte domū exitura nec suos relictura fuisse nisi cogeretur queādmodū ui coacta ingressa esset. Nam apud nos quoq; in boecia currus axem pro foribus comburunt significantes sponsam intus manere oporteret:tanq̄ eo sublato qd̄ eam asportaturum fuerat.

Quid causæ est q sponsam introducentes iubent dicere ubi tu Caius ego Caia.an ita cum uiro q̄si depascitur ut oīa coīa sint & pariter imperent:nec aliud his uerbis ostenditur:nisi ubi tu dominus ac domus compos sic ego domus domina atq; hæra.His autē uerbis & aliis utunrur cōmunibus queādmodum.Legulei.C.Seiū Luciū Ticiū usurpare solent.& philosophi Dionē:Theonē.An magis ,ppter Caiā honestā sane mulierē ac bonā uni ex Tarquinii liberis collocatam:cuius in sanctæ templo statua ex ære posita est.inerant iampridem & Sandalia & colus pudicitiæ & industriæ suæ certa monumenta.

Quid est q in nuptiis Talasii nōmē crebro iactatur. An ,ppter Lanificiū quod q̄silū uocāt Romani.& sponsam introducētes pellem substernūt:ipsa uero colū secum infert & fusum. Viri ante ianuā lana coronat:accingit.An illud uerum est quod historici tradiderunt.Adolescenrem quedā in rebus belicis strenuū:& in primis præclarum:& alioquin uirū obtimū Talasium nomine Romæ

fuisse.sed postea qui.Romani.Sabinorum filias que ad ludos uenereãt de cõposito rapuissent.Virgo egregia specie.Talasio ferebatur a popularibus quibusdã & Talasii clientibus clamitantibus quo tutius eã auferẽt.nec quisq̃ accedere.qui eã abstraeret uiolaretq; puellã Talasio ferri. Reliqua igitur multitudo Talasii honoris causa bonis oĩbus ac uotispuellam ꝓsecuta ad Talasium deduxerunt:ex illo qm̃ nuptiæ fœlices fuissent solléne permãsit ut quẽadmodum :Græci hymenæum ita. Latini Talasium omnis causa in nuptiis nominarẽt.

Quid est quod Mai mense circa pleniluniũ de ponte subiicio simulacra in Tyberim iacentes argeos que deiciuntur appallant;An quod antiquis tẽporibus barbari ea loca incolẽtes græcos quos cæperãt eo pacto interficerent. Herculẽ uero postea admirati ab hospitiũ & extrenorũ cæde abstinuerunt.docti ab eodem ut ueterẽ morẽ ac superstitionẽ imitantes effigies ĩ flumẽ abiicerẽt.nã ueteres Græcos oẽs argiuos æquallter appellabãt.nisi ꝓpter uicinitatẽ argiuos arcadũ hostes.Euander existimans qui patriam fugiens ibi consedit odium & amicitiam retinuit.

Cur ueteri more nemo foris cœnitabet præter tiberos qui ætate puerili essent.An Ligurgus ut modeste nõ intemperanter & beluarũ more:hoc pacto quoq; pueros instituit ad philitia deducens sed uerecũde ac prudenter uoluptates attingerent.cũ maiores natu spectatore ac magistros haberent Nec hoc quoq; minoris faciendũ quod in libertorũ conspectu uerecundiores multo parentes se exhibent & modestiores.Nam quemadmodũ præclare a Platone scriptum est. Vbi senes impudentes sint.Adolescentes quoq; turpissimos esse necesse est.

Quid est quod cũ cæteri Romani Februario mortuis ĩferias mittere & parentare cõsueuissẽt.Decimus & Brutus:ut Cicero scribit:id Decembri faciebãt:hic enim fuit qui primus Lusitaniã ĩuasit quippe Lythan Flumen primus traicit.An quẽadmodũ uesperi & mense exacto multi parẽtare cõsueuernnt.Sic in fine anni mense nouissimo mortuos honore & inferis prosequebantur.Est autẽ omniũ mensium December extremus.An ꝙ diis inferis honor redderetur quod eum fieri tempestiue uidetur:cũ fructus oẽs maturitatem sunt consecuti.An ꝙ cũ sementẽ instituentes terrã subigunt inferorum meminisse maxime oportet.An aliud potius quod is mensis. Saturno a Romanis consecrattus est quẽ ĩferorũ deorum numero habeant.An ꝙ Saturnalibus quem diem. Romani maxime colũt:quo uoluptari ac genio plurimum uacant. Harum rerum nonnullas mortuis primitias in partiendas putauerunt.An solum hoc mense.Brutum parentare solitum omnino falsũ est Nam Larentiæ mense.Decembri ad eius sepulcrum libantes inferias faciunt.

Quid est ꝙ Larentiã uulgatissimũ scortũ tantoꝑe uenerant̃.Alia est eni hacea Larẽtia quã Romuli nutricẽ esse ferũt.huius enĩ diẽ festũ mẽse aprili agũt romani hãc aũt flauiã cognomẽto appellatã dicũt.Nobilitata est hãc ob causam edituus quidã herculis ocio ut uidet̃ abũdãs:ludo ac texeris diem cõterrere solebat:sed cũ forte ita accidisset: ut q̃bus cũ ludere cõsueuerat eoꝝ adesset nemo: ociosus ac tristis deũ ut secũ luderet ꝓuocauit ea lege:ut si uicisset aliquid boni a deo nãcisceret̃. Sinautẽ uictus fuisset ipse deo cœnã præberet insuꝑ speciosã adolescẽtulam qua cum consuetudine Herecules haberet deo cõpararet propositis tesseris cum & suam & dei uicẽ iecisset superatus est . ex prouocatione igitur opiparam deo mensam parauit:& Larentiã publicũ:tum tp̃is scortum adhibuit.& in templo discũbere iussam clausis foribus reliquit. Ferunt aũt noctu cũ muliere cõgressũ nõ humanitus ubi illuxisset mulierẽ in foꝝ progredi iussisse & cuicũq; primo occurrisset hinc aium adhibere:& amicũ sibi adiungere Larentiã statim surrexisse hoĩ locupleti occurrisse natu iã grandi ac cælibi:cui Taurutius nomẽ est:qui mulieri matrimonio cõiunctus & uiuus rei familiaris ꝑtãtem ei fecit:& moriens testamento heredem reliquit.

Quid est ꝙ portã unã fenestrã appllant apud quã fortunæ thalamus qui dicitur positus est. An q̃a Seruius Rex secũdissima fortuna usus cũ filia rem habuisse creditus est:cũ per fenestrã ad eã penetraret.An hoc fabulosum;illiud autem uerũ Tarquinio prisco Romæ regnantem cũ a pastoribus occisus essent Tanaquil eius uxor mulier sane prudẽs & fortis ꝑ fenestã populum allocuta: multitudini ꝑsuasse dicitur.ut Seruiũ regẽ declararent:ex eo factũ est ut locus ille ita appellaretur.

Cur ex oĩbus quæ diis ĩmortalibus offerunt̃ sola spolia negligunt̃:nec uetustate cõsumpta resarciunt aut reficiũt.An iccirco hoc faciũt ut cũ primis illis gloriã antiquatã esse ac delatã putent nouum aliquod ac recẽs uirtutis monumentũ cõsequi ac parare studeant.An istud uerius quod cum inimicitiæ aduersus hostes signa tp̃e obscurent̃:ipsos ea renouare ĩuidiosum & acerbũ eẽ cẽsent. Nõ eni qui primi apud græcos æneũ:aut Lapideũ tropheũ statuerũt:magnopere probati sunt.

Quid causæ est ꝙ Metellus põtifex maximus fact⁹:alioqn prudẽs ac ciuilis post sextilẽ mẽsem qui nunc Augustus dicit̃ uetuit auspicari.An ꝙ quẽadmodũ de ĩcipiẽte aut crescẽte sic mẽsis initio ac ĩcremẽto hæc agimus.Reliquos aũt tanq̃ ociosos & oĩ actione uacuos seruamus: sic post octauũ: reliquũ anni tẽpus quasi uesperã quãdã etiã inclinãtis & senescẽtis anni crepusculũ putauerũt. An ꝙ adultis & ꝑfectis auibus auspicãdũ.Sũt aũt huiusmodi anteq̃ æstas aduenerit : autũno enĩ aues aut imbecilles sũt & morbidæ:aut pulli & impfectæ.aliæ uero ꝓpter anni tẽpus alio deuolant.

Cur his qui sacro nō tenentur:licet in castris uersentur? tamen nec hostes prelio lacescere nec ferire fas erat quod Cato senior in quadam epistola ostendit ad filium scribens.Monet enim si missus factus sit & militie tempus compleuerit ad urbem ut redeat aut si remanere in exercitu uelit ab Imperatore impetret ut sibi aduersus hostem pugnare & cum interficere liceat. An ideo est institutū quod nisi necessitate coactū hoīem occidere non liceat quod qui nec legitīe nec iussus faciat homicida habendus sit.Idcirco Chrysantem laudauit Cyrus quod hostem interfecturus cū iam gladiū sustulisset & iterim receptui cani audisset hostē omisit.& quasi prohibitus ictus abstinuit.An qui cum hoste congressus pugnam conseruit:si formidine captus trepidauerit mulctandus est.non enī hostem feriendo ac sauciando tātū profuit:q̃tum fugiendo aut se recipiendo nocuit.Quicūq; igitᷣ missus factus militiæ sacramænto amplius non tenetur:qui uero ut ea sibi agere liceat quæ militātium sunt petit.Iterum se & legit & īperatori obnoxium facit.

Cur Iouis sacerdoti sub diuo ungi fas non est.An quia nec liberos coram parentibus nudari:nec soceros cum generis lauari nec honestum nec fas esse existimabant.Pater autem est Iuppiter:& sub diuo in conspectu esse quodammodo Iouis putandū est.An sicut in templo & sacro corpus aperire nefas est:sic ærē apertum.& qui cœlo subiectus est deorum ac dæmonū plenum uerebātur. Quo fit cū necessitati seruiēdum est:multa sub tecto occulte deorum conspectū ueriti homines faciant Sed alia soli tm̄ sacerdoti:alia omnibus per sacerdotem lex iussit.Quapropter apud nos quoq; coronam gestare comam prolixiorem ferre armatum ingredi: phocensium argros non inuadere:priuata sunt eius qui magistratum gerit:munere & officio: uuam autem ante æquinoctium autumnale non degustare? sicut nec ante uernum æquinoctium uitem incidere per magistratum coīter omnibus edicitur.Nam utriusquā rei tempus illud est: eodem pacto apud Romanos quoque sacerdotis proprium est:ut nec equo utatur:nec plus quuam tribus noctibus ab urbe absit:nec pileum deponere:ex quo flamem dictus est:quamquā & alia permulta sunt quæ per sacerdotē oībus ī dicuntur:ut est illud sub diuo non ungi:nam nisi prius lauisset:Romani ungi moris non erat nec aliud quicquam Græcis seruitutem ac moliciem attulisse putant Romani q̃ gynnasia:& palestram quibus relanguescant adolescetium animi: & penitus effœminentur:hinc puerorū amores gigni hinc sono & deambulationibus iuuenū corpora corrumpi hinc saltationibus & motu cōposito.& certo ac delicato cibi genere delibitari quibus de causis ab armis se delapsos esse non intellexerūt: contentiq; prostrenuis ac fortibus militibus se bonos palæstritas & Athletas.bonos dici & haberi ad summā inertiam moliciemq; defluxerunt hæc igitur siquis effugere studet: in puluerem prodire:& sub diuo manere oportet. An qui domi & in umbara balneis & unctionibus molliter se currant:hæc omnia subire necesse est.

Quid est q̄ ueteris nūmi altera pars Ianum bifrontem impressum habuit:altera prorā nauis aut puppim:An ut multi putant honoris causa Saturni:qui naui in italiam traiecisset.An hoc uulgare est ac de multis dici potest:nā & Ianus & Euadenter & æneas nauibus in italiam prouecti sunt:sed illud potius quispiam coniiciat:alia esse in ciuitatibus quæ pulchra : aliaquæ necessaria: maximum uero atq; omnium pulcherrimū iudicari bonitatem legum:longe uero ex oībus necessario esse copiam & ubertatem:quoniā uero Ianus feros homines ad māsuetudidinē traducēs optimis legibus informauit. necessariam uero rerū affluētiam fluuius nauigabilis suppeditat & partim ex agro ac uicinis locis:partim & longinquis:ac mari deuehēs: nihil quod ad usum ꝑtineat desiderari patitur ideo minus ita signatus est:& ut legis latoris duplicem frontē propter uitæ cōmutationem: ut dictum est:& imaginē fluuii propter nauiū præ se ferat . Altero quoq; usi sunt nūmo ouem bouēq; insignitum habente:quod quidē nūmi genus erat insigne:& in primis documento: ueteres gregibus & armentis abundasse quippe quorum omnis substātia in illis esset collocata:quo fit ut multi apud ueteres syellii bubulci porcii appellati sint.ut fenestella auctor est.

Quā causam esse dicemus quāobrem Saturni ædē pecuniæ publicæ sacrariū esse uoluerunt.Nam ærarium : est & tabulas publicas in eo seruant:& ex eo tabularium dicunt. An q̄ fama obtinuit: Saturni tp̄e nec auaritiā nec improbitatem usq; in hoībus fuisse:sed iusticiam & fidem.An q̄ fructuum inuentor: & argriculationis auctoris deus fuisse memoratur : falx enim id significat : nec illud quod scripsit an imachus Hesiodū secutus credendū est: obliqua uero falce p̄ris Celii pudenda Saturnus secās cōtra steterat fructuū uero copia ac uenditio pecuniā gignit:quocirca fœlicitatis custodem & causam hunc habent deum.Testimonio sunt nundinæ:quæ cū nihil aliud sint nisi cōuentus ex agro in urbē:nono quoq; die cōuenientiū saturno cōsecratæ sunt emendi eni ac uendendi copia fructuum pricipium attulit:an hæc iā uetustate absoluerūt:primus autem omniū Valerius publicola exactis regibus ædem Saturni erarium declarauit:loci oportunitate deductus.quē & apertum & ab īsidiis tutum:& in primis munitum animaduertit.

Quid est q̄ legati undecūq; romam uenerint ædem Saturni primo adeūt:deinde a præfectis ærarii: nbi omnia ediderunt rescribūtur.An q̄ Saturnus ipse externus extenis hominibus delectatur.An

hoc historia refellit. Antiquitus eni ut uidet; quæstores legatis munera mittebát: quæ lautia dicebátur: & ægrotos curabát: qui si morbo interiissent sumptu publico sepeliendos curabant: núc autem ,ppter multitudinem legatorum sumptus sublatus est. manet auté ut pfectos erarii adeát qbus nomina snut edant ac scribi faciant.

Cur flamini diali iurare nõ licet. An quod torméti genus quoddá est hoi libero iusiurádú Flaminis auté corpus & animú intactú inuiolatúq; eé oportet. An q parua in re ei fidé nõ habere absurdú est. Cui diuina ac súma credita sunt. An q oé iusiurádú in piurii terminat ipræcationem: execratio uero omnis tristis & abominanda: unde ne aliis quidem imprecari flamines solent: laudata est igitur Athenis sacerdos illa quæ populi iussu adduci non potuit ut alcibiadé execraretur: dixit eni præcádi se causa non impcandi Sacerdotio pditá fuisse: an cõmune oium periurii periculum est: si homo ipius ac periurus: uota pro ciuitate suscipiat.

Quid est q uenerabilius qui est dies festus multú uini ex téplo ueneris ,pfundút. An illud est quod multi dicút mezentiú hetruscorum ducé ad Aeneá misisse: qui cú eo fœdus facerent: ut quot annis certum uini numerú ab eo acciperet: quod postea cú Aeneas poscenti negasset pollicitú thyrenis ferút: si plio uicisset uinú daturú: re cognita æneadus imortalibus uinú cõsecrasse post uictoriam deinde collectú templo ueneris effudisse: an hoc quoq; signum est: diem festú sobrie agi oportere: q dii longe magis uini effusione q ingurgitatione gaudeant.

Quid est q ædé hortæ maiores ppetuo aptá eé uoluerút. An quéadmodú Antistius labeo ait: cú sit hortari incitare: deá quodámodo ad res pulchras adhortari atq; incitare: quæq; horta diceret: quasi aliqd semp operanté ac nunq cessanté: nunq clausam eé oportere putauerút. An potius ut nunc eá nomināt Liorá ,pducta priore syllaba circúspectá quádá & ,puidá deá: quá cú res hoium curare & cõseruare existimarút secordé aut negligété minie putarút. An quéadmodú & alia: & sic & hoc nomé græcú est: & deá significat quæ rebus humanis psit & psideat. Vñ tanq in sõniis acq uigiliis perpetuo patebat eius templú. Et tñ si labeo Liorá αποτου παροραιαν hoc est ab incitádo recte dici putat: uide ne orator suasor quidá atq; adhortator in cõsiliis atq; in cõcione, sic appellatus fuisse dicendus. Nõ ut nõnulli a præcationibus ac uotis.

Cur ædem uulcani Romulus extra urbé posuit. Vtrú p uulcani suspicioné: ut in famulis est. Aduermartem de uenere martis filius babitus deú eadem domo: & eadé urbe uti ,phibuit. An hoc stultius ædificauit auté ab initio curiá & concessum secretú sibi cum Tacio simul regnáte: quo cum senioribus ac patribus cõuenientes: sine ulla molestia & interpellatione de súmis rebus per ociú cõsultarent. An illud potius cú ad incendia superiori tépore urbs exposita esset. Vulcanum quidem colendum. Sed tamen urbe excludendum existimauit.

Quid est q consualibus equos & asinos coronis exornát & ociari sinút. An q neptuno equestri dié festum agút. Asinis auté ,pter equú pari fruitur licentia. An illud potius q instituta nauigetione cum multa nauibus ueherent ociú quoddá ac remissio iumentis data est.

Cur cádidetos moris erat in ueste hoc facere sine toga. Sic enim scribit Cato. An forte ne ciues largiédo corrúpát argentú sinu ferétes. An illud magis quod iperio dignos nõ genere: nõ diuitiis: nõ gloria: sed uulneribus ac cicatricibus iudicabát: quæ quidé ut ab his quos ambiédo præhésabant cõspicerent sine toga ad petendú descendebát. An quéadmodú in accipiédo rogádo se oibus submittendo: sic corpus nudádo ac seipsos abiiciédo populú captabát.

Quid est q flamé dialis mortua uxore sacerdotio se abdicat. Sic apud Teium scriptú est. An q qui uxoré ducés post ammisit: eo qui nunq dixit: musto est infœlicior: eius eni qui uxoré duxit domus integra est. eius auté qui uxoré in matrimoniú acceptá ammisit: nõ solú impfecta domus est: sed imunita prorsus ac máca. An eodá tpe uxor una cú uiro cõsecratur: quéadmodum multa sunt in sacris quæ absente uxore agi nequeút priore auté amissa: alterá statim superducere tú difficile est: tú uero iniquum atq; impium.

Quare nec uxoré repudiare antea licebat: nec núc qdé ut uidet: licet qq nñis tpibus pmisit Domitianus. Sacerdotes aút diuortio affuerút: multa sane horréda atrocia tristia pagentes. Sed hoc minus mirum uidebit: siqs hoc quoq; ex historia adiúxerit altero ex césoribus mortuo alterú a magistratu se abdicare oportebat. Mortuo eni Liuio druso collega eius. Scaurus æmilius magistratu se abdicare minime uolebat: donec Tribunorum iussu in carceré ductus est.

Cur laribus quos ,pprie psides uocát canis assistit. Ipsi auté canú pellibus uestiunt: an q psides sunt qui psunt: hos auté domus custodes eé oportet & alienis formidolosos: sicut canes uidemus. Mites uero ac lenes másuetosq; domesticis. an illud uerius est quod a qbusdá romanis dicit: & chrisippus opinatur. Dæmonia quædá mala circúire quibus diis quasi carnificibus & scelerum ultoribus aduersus iniustos & impios utunt: sic leres furiales quidá sunt & pœnarú & exactores uitæ & operationum speculatores. Iccirco eni fit ut caninis pellib[9] induant: quibus & canis ideo assidet: q ad iuestiganda scelera & ulciscendo improbos sagaces sint.

Cur geneciæ manecinæ rem diuinam faciunt:& optant neminẽ domi naſcentiũ bonũ euenire? An
ꝙ dea eſt genecia:quæ corruptibiliũ rerũ generatiõnes ac fœtus ꝓcuret. Fluxũ enĩ quẽdã nomen
ipſum ſignificat & generationẽ ut igitᷣ ꝓſerpinæ græci:ſic Romani geneciæ pro iis qui domi na-
ſcuntur canem ĩmolant.Socrates autem dicit canem apud argiuos cloniæ propter partus facilita
tem ĩmolari:poculum uero quod in præcatione adhibetur:non pro iis inſtitutum hominibus qui
domi naſcuntur:ut eorum bonus euadat nemo:aſperos enim & formidoloſos canes eſſe oportet:
an illud potius ꝙ inutiles & elati mortui dicunᷣ uocis obſcure intelligẽtes petere ſe ut nemo do-
meſticus moriatur:neq; hoc admirari oportet. Ariſtoteles enĩ in fœdere quod cũ Lacedæmoniis
archades percuſſiſſe feruntᷣ ſcriptum fuiſſe dicit neminẽ bonũ facere auxilii cauſa:qui lacedæmo-
niis ſtuderent tegeatarum:quod eſt neminẽ occidere.

Cur capitoliis ſpectacula edentes noſtris quoq; temporibus pronũciant. Sardos uenales & quidam
irriſione gaudens ꝓducitur puerili cinctus monili:quã uocãt bullam.An ꝙ uenientes hetruſcorũ
populi diu cum Romulo bellum geſſerunt:& hanc ultimã urbẽ expugnauit Romulus & multos
captiuos una cum rege ꝓnunciauit.Leuitatem eius ac ſtultitiã cauillatus.Et quoniam Lydi quidẽ
ab initio fuerunt hetruſci.Lydorũ uero ſardis caput fuit:iccirco tuſcos hoc modo pronũciauerũt.
& in hanc diem ridiculi cauſa hunc morẽ pro ioco habent.

Quid eſt ꝙ locũ ubi carnes uendũt macellum uocant.An απὸ τὸν μάγειρον. corrupto nomen ut
alia multa ſic & hoc uſus optinuit apud latinos enim.k.cum.g.magna quadã cognitione cõiungi
tur.Nouiſſime enĩ.G.Romani adhibuerũt auctore & inuẽtore Carbilio : & qui ꝓpter hæſitantiã
linguæ.R.ꝓferre non poſſunt ad.L.delapſi balbutiendo ꝓferũt.An & hoc quoq; per hiſtoriã ſol-
uendũ.Fertur enim Romæ ferox quidã homo ac ferus cũ latrociniũ exerceret multis occiſis tan-
dem deprehenſus & captus ſupplicio affectum fuiſſe: huic nomen fuit Macello cuius ex pecunia
poſtea ædificatũ eſt Macellum & ab eo nomen inditum.

Quid eſt ꝙ idibus ianuariis permiſſum eſt ut tibicines muliebri habitu urbẽ luſtrent.An ꝓpter cau
ſam quæ dicitᷣ.Magnis enĩ ut uidetᷣ fruebãtur honoribus:ꝗbus illis Numa põpilius pp ſanctitatẽ
ac deoꝝ cultũ cõtulerat:his poſtea ꝑ tribunos cõſulari poteſtate ſpoliati urbe exceſſerũt: quos cũ
uæhemẽter requirerẽt nã religione tangebanᷣ:animi ꝙ ſine tibiis rẽ diuinã facerẽt:ꝗprimũ reuo-
candos cenſuerũt:ſed cum accerſiti nõ apparuiſſent:at tibure puo ſe initio cõtulerãt manere uel-
le ſe dicerent.Libertus quidẽ clã magiſtratus adiit:ſeq; eos reducturũ pollicitus eſt:cõuiuio igitur
laute & opipare apparato quaſi rẽ diuinã feciſſet tibicines inuitauit. Aderãt in cõuiuio mulieres:
nox in ſõnis ducitur:ſaltationibus ac iocis oĩa ꝑſtrepũt.Tũ de repente cũ libertus patronũ adeſſe
diceret:& uæhemẽter perturbatus uideretᷣ hoĩbus perſuaſit:ut ſtatim currus cõſcenderẽt pellibus
circũtectos:ac tibur ꝓueherẽtur:e ueſtigio hoc autẽ dolo fiebat:nã cum ignaris illis : & per noctẽ
ac uinũ nihil cernẽtibus currus circũduxiſſet.oẽs anteꝗ̃ illuxiſſet:romã p̄ter opinionẽ reportauit.
Erant autem eorũ pleriq; ornatu muliebri ꝓpter cõmeſſationem:ac uigilias ornati : ſed poſtea ꝗ̃
perſuaſi a magiſtratibus & plane reconciliati ſunt. Inſtitutum eſt eo die ut eodem habitu ornati
per urbem inciderent.

Quid eſt ꝙ carmentis ædem matres ab initio ædificaſſe exiſtimãtur.Et nunc deam maxime uene-
rantur.Ferunt enim mulieres ſenatuſcõſulto uehiculis uti ꝓhibitas intercõſpiraſſe:ne qua earum
conciperet:uene pareret:atq; ita uiros ulciſceretur:donec coacti ſentẽtia mutauerunt:atq; uti per
miſcerũt:natis deinde pueris cũ & multitudine liberorũ & bonitate fœlices fuiſſe uiderentur: car
mentis ædẽ ædificauerũt:quã puto euãdri matrẽ fuiſſe dicũt:& in italiã ueniſſe cũ themis uocare
tur:aut quẽadmodũ aliqui nicoſtrata:qm̃ uerſibus oracula ederet carmentã mutato noĩe uocaue-
runt.Nã.ταέπη.Romani carmina appellant.Sunt qui μοιραν:hoc eſt ſortẽ & fatũ carmentã pu-
tent:& ob eã rem matres rem diuinã facere.eſt autẽ nominis uera ratio. ὑστερημένον διὰ τὰσ
θεοφορήσεισ.i.mente priuata ꝓpter afflationes nõ carmẽti nomẽ carmina indiderũt:ſed ab ea po
tius acceperũt:diuino nãq; ſpiritu afflata uerſu.ac metro orabula edebat.

Quid eſt quod Ruminæ rẽ diuinã faciẽtes: hoſtiis lac ſpargere:& libare conſueuerũt:uinũ antẽ nõ
adhibẽt.An ꝙ latini Rumã mãmã nominãt & ficũ ruminalẽ:iõ factã ferũt quod ibi lupa Romu-
lo mãmã p̃buit quẽadmodũ eas igitᷣ:quæ pueros alunt:a mãma diximus θηλονασ ſic rumina nu-
trix quædam:& pueroꝝ altrix merũ infantibus p̃cipue noxiũ prorſus nõ recipit.

Cur ſenatores alios patres conſcriptos alios tantum patres appellabant.An eos quos ab initio Ro-
mulus delegerat patres ac patricios nominabant:quaſi bonis parentibus natos:reliquos deinde ex
plebe electos & aſcriptos in ſenatum conſciptos uocitarunt.

Quid eſt quod Herculi ac muſis cõmunem aram ſtatuerunt.An ꝙ Hercules Euãdarum litteras do
cuit:ſicut Iuba monumẽtis tradidit.Quod honeſtum & honorificũ duceretur amicos ac propin-
quos docere.Nouiſſime nãq; inſtitutũ eſt:ut mercede diſcipulos docerent. Quippe omnium pri-
mus.Sp.Carbilius ludum aperuit eius libertus,qui & ipſe Carbilius appellatus primus omnium.

Romanorum uxorem repudiauit.
Cur cum duæ sint Herculis boues: mulieres non atingunt: nec quic quã degustant quod super ara magna ĩmolatum sit. An quia carmentis sacrificii tempus non obiit. Quod quidam pinariorum generi accidisse dicitur ex quo quia uescentibus cæteris dapibus prohibiti sunt pinarii sunt appellati. An propter illa potius quæ de ueste ac Deianira fabulosæ dicuntur.
Cur deum illum cuius in tutela urbem esse dicunt siue masculus is est: seu fœmina: & quærere & nominare nefas eẽt. Hoc.n.ita esse religione confirmant Valerium Soranũ male periisse dicentes ꝙ numinis nomen efferre ausus est. An quod latinorum quidam monumentis trediderũt euocationes quasdam ac deorũ ueneficia eẽ putauerũt quibus quoniã ipsi hostiũ deos euocare & ad se traducere consueuissent: ne idẽ ipsi paterentur. magnopere uerebantur queadmodũ igitur Tirii uincula statuis iniiciunt. Alii uero sponsores patere dicuntur si quẽ ad lauacrum aut purgationem aliquã deducunt: sic Romani quod archanũ & incognitum esset firmissimã ac tutissimam dei custodiã esse crediderũt. An sicut Homerus fixit. Terra uero cõmunis est hominum ut hoĩes deos oĩs colãt ac uenerentur terrã cõiter habentes sic ueteres Romani deum salutis auctorẽ celauerũt: quod non eũ solũ: sed oĩs deos a suis ciuitatibus honorari uoluerunt.
Quid est qđ fecialiũ sacerdotũ q̃bus fœderibus faciẽdis præsunt pater patratus maximus habeť: est autem his pater & hi filii sunt: habent.n.nunc quoq; præcipuã quãdam fidem & auctoritatem: Imperatores.n.quæ propter eximiã pulchritudinẽ ac speciẽ pudica & diligenter custodia corpora indigent: his credunt & apud eos deponũt. An quod utrũque illis adest & pueros ueteri & pertes timere. An ipsum se nomen exponit. Vult.n.patratũ quasi finitũ ac determinatũ quiddam significare: illud cæteris perfectius sit: cui cõtingit simul ut & pater esset & patrẽ haberet: An ut ait Homerus qui patri præsit cũ & antea & retro cernere oportet cuiusmodi profecto is esset cui & filius est de quo deliberat & pater quem consulit.
Quid est quod Regi sacrificio. Is.n.est Rex sacrorum ac religionũ: nec magistratum gerere: nec concionẽ habere licet: An quod antiquis temporibus Reges plurima & maxima sacra facere consueuerunt: & sacerdotibus rẽ diuinam facientibus aderant: post ubi graues & insolentes esse cœperunt Græci quidẽ plæriq; licentiam Regibus ademerũt: ius & ptãtem sacrificandi tantũ modo reliquerunt: Romani aũt regibus penitus exactis aliũ rebus diuinis præfecerũt. cui nec magistratũ habere nec cũ populo ãgere ꝑmiserũt: ut ĩ tẽplis solũ cõsultare uideantur: & regnũ ꝑpter deos sustinere Est igiť in comitio quodam sacrificii genns quod ubi rex ꝑgit ex foro se proripit.
Quid ẽ quod mensam uacuã tolli nõ sinebant: sed oĩo cũ aliquid etiã superesset. An illud in terpretãtes aliquid semper ĩ futurũ de eo quod nunc adest reliqui oportere: & per hodiernũ diẽ crastini meminisse. An quod urbanũ atq; elegãs putarẽt cõprimere atq; inhibere appetitũ: & iã cũ uoluptate perfrui liceret: minus.n.quod abest cupiunt qui præsentibus ac paratis abstinere cõsueuerũt. An & aduersus seruos humana cõsuetudo. Nõ.n.tãtopere gaudẽt serui si accipiunt: q̃ si participes fiãt: ꝙ mensam sibi cũ dominis quodãmodo cõcicatũ esse putãt. An quod nihil sacrũ: inane: ac uacuum negligere oportet: mẽsa uero sacra est.
Quid ẽ quod maritus ꝑmo sponsæ nõ ĩ luce sed ĩ tenebris iungitur: An qa cũ pudet ꝙ anteq̃ coeat alienã putat. An & ad ꝑpriã uerecũde accedere meditãs: & assuefatiens. An queadmodũ Solõ scripsit spõsam malo cydonio degustato thalamũ ingredi solitã ut primus cõplexus nihil triste aut iniocundũ haberet. Sic Romanus legis lator: si quid absurdũ ac deforme corpi aderat occultauit. An calumnia quædam & accusatio illicitæ ueneris erat quod fiebat cum legitimis ac iustis connubiis pudor quidam & uerecundia adibetur.
Quid est quod circus flaminius dictus est. An quod Flaminius quidã priscus cũ ciuitati agrum relt quisset: equestribus ludis eius fructu & uectigalibus utebantur. Nam cum pecunia suppeteret uiã quoque flamineam munireunt.
Cur lictores dicti sunt. An quod petulantes colligabant. Hi.n.lora in sinu gestantes Romulum sequebatur λίχυαω autẽ ligare pleriq; latinorum dicũt: qui aũt pure loquuntur ligare. An.c.inter positum est: cum ante sine.c.litores dicerentur: quasi publici quidã ministri nam nr̃is ẽt tẽporibus plublicũ ẽ multis græcoꝝ legibus scriptum ẽe neminem ut ita dicã latere puto.
Quid est quod luperci canem immolant. Luperci autẽ sunt qui lupercalibus per lasciuiam discurrentes pellibus obuios cædunt. An quod genus quoddã lustrandæ ciuitatis est & quo mense illa fiũt Februarius dicitur: & diem quoque pellibus occurentes uerberant februarum & februarium uocant: quo uerbo purgatio significatur cane autem omnino: ut ita dicam græci utebantur: & multi etiam nunc in purgationibus canem iugulant: proserpinæ quoque catulos: cum cæteris purgamẽtis efferunt & eos qui expiandi sunt catulis. hoc piaculi genus circuncatulationem appellaães. An quod lycos lupus latine dicitur: λυκαια uero lupercalia & lupo canis est hostis & iccirco lupercalibus cæditur. An ꝙ lupercis canes oblatrantes molesti sunt. An quia pani

sacrificium facit:pani autem ꝓpter greges amicus est canis.

Quid est quod septimõtio uehiculis iunctis uti cauebant & nũc ẽt qui uetera nõ cõtẽnunt cauẽt Septimontiũ uero diẽ festũ aguntromani quod septimus collis urbi atributus est:septicollis ro. facta est. An ut quidã latini accipiũt:quod urbs nõdũ suis partibus penituscõiũcta erat. An hoc quidẽ ad Dionysiũ est. Magna uero re effecta cõstituta ciuitate:qđ urbẽ iam augeri & quasi ulterius ꝓgredi desisse existimarent cũ seipsios:tũ uero iumenta quibus fuerant usi quiete affecerunt:& cõmunis festi ocio frui uoluerũt. An quod cũ oẽs dies festos ciuium præsentia ornari ac celeribrari semper uoluerunt tũ illũ præcipue qui pro ciuitatis habitationẽ ageretur. Quaꝓpter ne urbẽ cuiꝰ dies festus ageretur relinquerent eo die uehiculis uti permissum non est.

Cur ĩ futuro aut eiusmodi aliquo flagitio deprehensos furciferos appellant. An hoc quoque maiorũ nostrorum diligentiæ certissimũ signum est:nam qui seruũ alicuius sceleris aut improbitatis conuicisset:duplex lignum quod currui subiiciunt attollere iubebat: & ut comspiceretur uiciniam obire:ut fidem in posterum ei nõ haberent:& ab eo cauerent hoc lignum.G.σ·ταύρον latini furcam nominant a qua fructifer denominatus est.

Quid est quod boui qui cornupetat fœnũ in cornu apponũt:ut ocurrentes caueãt. An qa ꝓpter repletionem ac sacietatẽ indolescunt & boues & equi & asini & homines:ut ait Sophocles: Tu uero ferues quasi pullus cibi copia. Venter &.n.tuus & male ĩsolescit. Ex quo romani.M.Crassũ fœnũ in cornu habere dictitauerũt:& qui cæteros ĩ repu.lacerabãt:hũc tanq̃ munitũ ac ꝓuidũ & iniuriarum ꝓsequentissimũ fugiebãt:quãq̃ post ea rursus dictũ est Cæsarẽ Crasso fœnũ detraxisse:Primus enim illi in republica restitit. Cæsar & eum contempsit.

Quid est quod in captãdis auguriis sacerdotes prius auspices nunc augures appellant luminaria semper aperta hẽre uoluerũt:nec opuculo ĩposito claudi. An sicut pythagorici parua magnaꝗ rerum signa faciebant:qui super modio sedere ꝓhibebãt & ignẽ gladio seu machera fodere. Sic ueteres obscuris quibusdam rationibus utebantur:& maxime in sacerdotiis quale hoc est de lucerna:quã coi pori animã continenti similẽ esse dicunt:lux.n.est is qui intus inest animus Oportet aũt quod intelligens est ac prudens in eo id semper apertũ esse accreuere nec unquã clausum esse. Flatibus enim uentris aues non consistunt & propter instabilitatem & errorem nihil certi significant. Docent igitur hoc pacto ut non spirãtibus uentis:sed cum omnia tranquilla sunt. Tunc augures auspicia captent cum lychinis apertis uti inqueunt.

Cur augures si ulcus haberent in augurandi causa sedere pronibebantur. An & hoc signum est nõ oportere qui morsum aliquẽ:aut ulcus:& ꝑturbationẽ in animo hẽrent res diuinas tractare sed tũ deorum mentẽ hoĩbus probere:cũ & liquido & integro animo essent. An illud rationem habet si neq; uictimã sanandi ulceris causa quisq̃ adhiberet nec auibus ulceratis ad auspicandũ uteretur: ea multo magis in seipsis seruanda existimasse:ut ad ea quæ a diis significatentur:puri & integri accederent. Vlcus enim diminutio quædam & pollutio corporis uidetur.

Quid est ꝙ paruæ fortunæ ædem:quã breuẽ uocant Romani:ædifiauit Seruius Tullius qui tertius Romæ regnauit. An ꝙ ipse paruus initio & abiectus quippe qui ex captiua matre natus esset fortunæ bñficio Romæ regnauit. An hæc ipsa cõmutatio magnitudĩnẽ potiꝰ fortunæ ostẽdit:q̃ paruitatẽ. Videt̃ aũt Seruius maxĩe oĩum fortunæ uĩ extulisse & diuinã indicasse:qppe q oĩbus actionibns ac negociis eius nomẽ abscripserit. Nõ solũ enĩ fortis fortunæ & primogenitæ:& masculæ templa ædificauit. Sed est unũ ꝓprie fortunæ tẽplum Aliud cõuertentis:aliud bñ sperãtis uirginis aliud quoꝗ cognomenta qs persequi posset cũ fortunæ uiscatæ templũ sit quasi ab ea nos procul capiamur & negociis ac rebus inhæreamus. Sed uide ne Seruius casuũ momenta perspiciens & ad ea plurimũ posse cognoscens: qppe cũ multi sæpe qđ paruum quiddã:uel accidit: uel non accidit maximas res uel assecuti sunt:uel assequi nõ potuerũt. idcirco paruæ fortunæ tẽplum statuit docens homines diligenter attendere:nec ea quæ accidunt: q̃uis parua sint cõtennere.

Cur Lychinũ nõ extinguebant, sed ꝑ se lãguescere deficere ꝑmittebãt. An q̃si extinguibilis & ĩmortalis illius ignis cognatũ & affinẽ colẽtes. An & hoc quoq; signi est:nõ oportere qđ animatũ sit:nisi noceat corrũpere neue interficere quasi animal ignis sit nec ĩmerito: nã & alimẽto indiget:& ꝑ se monet̃.& cũ extĩguit̃ si:uelut occidat̃ uocẽ emittit. An hoc more docemur nõ oportere nec ignẽ: nec aquã:nec eoꝝ quicq̃ quæ ad usum pertinent: & si abuude superant corrũpere aut consumere. sed ĩdigentibus utẽda relinquere:cum ipsi iam illis opus non habeamus.

Quid est ꝙ qui nobilitate præstare uident̃ lunulas in calceis ferũt. An ut dicit Castor sinum est eius quæ in luna esse dicitur habitationis: & quod post mortem animi rursus lunam sub pedibus habebunt. An ꝙ qui antiquissimis præcipuũ fuit qui fuerunt archades ad Euandro proselines appellati. An sicut alia multa:sic & hoc elatos homines ac superbos admorentes rerum humanarũ instabilitatis:cuius rei luna exemplo sit quæ ab obscuro pirmum prodit:tum progrediens luce ac splendore os suum complet:& cum clarissima facta sit rursus defloreſcit: & ad nihilum redit. An

hoc potius modestiæ & obedientiæ disciplina quædam erat:ut dicto audientes esse & imperium æquo animo ferre condiscerent & quemadomdū luna meliori obsequi & solem : ut inquit Parmenides semper intueri solet.sic homines secundum locum tenere contenti duci primas partes relinquere ut honore ac potestate per illum fruerentur.

Quid est q̄ annū iouis esse putant.menses iunonis. an q̄ deorum qui mente intelligūtur iuppiter & iuno imperium gerūt eoꝝ uero qui oculis cernuntur Sol & luna. Sol enim annū cōficit. luna uero menses.Oportet autem non has illorū simpliciter imagines putare; sed ipsum in materia iouem solem.& ipsam in materia iunonē lunā.quo circa iunonē eam nomināt romani.quo nouiū aut nouius significatur a luna.scilicet quā eandē & Lucinam uocant.quasi ipsam lucidā ut lucem præbentem.& in partu ac doloribus adesse opinantur tanq̄ lunā. Vt est apud poetā pernigrū poli & astrorum.Per lunā celerem partū præstantē.Nam plenilunio facile partu leuari mulieres uidentur.

Quid est q̄ auspiciorum quod sinistrū dicitur prosperum ac fœcundū putatur . An hoc falsum est & multos decipit:an hoc sermonis est: ac linguæ σ*αιον enim sinistrū uocant latini a fine autem sinere & sine:tum dicunt cum ut aliquid missum fiat ut dimittat̃ hortant. Auguriū igitur quo aliquid agi permittitur.sinistrū nō recte accipiunt multi ac nominát:an quéadmodū a Dionysio scriptum est Ascanium æneæ filium auspicato aduersus mezentium aciem instruxisse & in eo prælio superiorem fuisse.ex illo obseruatū ut quotiens læuū intonuisset.auspicium suspiceretur.an q̄ alii putát hoc Aeneæ accidit. nam Thebani Lacedæmoniis apud Leuetram sinistro cornu superatis uictoria potiti.in omnibus præliis postea obseruarunt.ut sinistro cornu principatum assignarent:an illud potius asserendum est. quod iuba in hystoria dicit orientem ꝓspicientibus sinistra parte boream esse quā mundi partem muluti dextram ac superiorē faciunt.sed uide ne cum sinistræ partes natura infirmiores sint auguriis ac signis quasi coroborentur. atq; his inire supletis uiribus adequentur an terrena ac mortalia diuinis ac cælestibus cōtraria & opposita iudicātes existimauerūt. quæ nobis sinistra essent deos a dextra dimittere.

Quid est q̄ eius qui triūphasset. deiude combustus esset licebat eos capere . & in urbem deferre ac deponere.hoc in primo Lyparæus scriptum reliquit:an hoc mortui honoris causa factū est. Nā & aliis ducibus & qui bene rem gessissent.idē tribuerūt ut nō ipsi solū sed posteri quoq; in foro sepelirentur sicut Valerio & fabricio.Ferunt aūt horū posteris mortuis & in forū delatis ardentem facem subiici & statim attolli.ut sine inuidia honore utant̃.& tantūmodo sibi licere confirment.

Quid est q̄ triunphantes in publico Ro.conuiuium exibentes consules inuitatos ne in conuiuium accederent rogabant. an locum honestissimum triūphanti : assignari. & post cœnam ab omnibus deduci oportebat.quæ præsentibus consulibus alii tribui nō possent.

Quid est q̄ tribunus purpuram nō portat: cum cæteri magistratus purpurati incedant. An q̄ tribunus omnino magistratus non est ; nam nec lictores habet nec in sella curruli sedentes ius dicunt: nec in initio omnino sicut cæteri magistratus magistratū ineunt.nec creato dictatore potestatem deponūt ; sed cū omnis potestas & imperiū ad doctorem redeat soli omnium magistratū retinent: quasi imperium nullū:gerētes:& aliū quemdā in repub.locū obtinētes , quéadmodum autem præscriptionē:quidā rectores statū esse nolūt quippe nō iudicium cōstituta:sed dissoluat & euertat:sic tribunū magistratui & imperio potius opponi: q̄ ipsum tribunatū esse nam potentiæ magistratus obsistere:& nimiam licentiam cōprimere tribunitiæ potestatis ac licentiæ fuerat. An hæc & his similia ab eo dicantur.qui rebus inueniendis studeat.Tribunatus autem cū & populo originē ducat populare in primis uideatur : reliqui ciuibus parem se gerere & in omni cultu ac uictu infimis ciuium cōparari.Magnitudo enim ac moles cōsulē decet & imperatorē. Tribunū uero quéadmodū C.Curio dicere solebat abiectum esse:nec aspectu grauem nec aditu difficilem:sed facilem:ac multitudini cōmodū & tractabilem.Vnde nec domus tribunitiæ ianuam claudi mos erat. Sed noctu & interdiu semper tanq̄ portus quidam ac ꝓfugium quibus opitulandum esset. Verū quo humiliore corporis habitu deprimitur:eo magis ui ac potestate augetur.Communē enim tribuni usum ac nemini clausum:sicut aram postulant honore autem sacrosanctum.

Quid est q̄ prætorū uirgæ securibus alligatæ præ feruntur . An signū est nō oportere magistratus. iracūdia prōptam:ac dissolutā eē.An uirgatum dissolutio mora.& tarditate iram frangi & impetū moderatur.Sed malicia quoniā partim medicabilis.est partim curari nō potest uirgæ quod mutari potest corrigunt.Secures autem q̄ emendari nō potest abscindunt.

Quid est q̄ cū Ro , barbaros quosdā diis immortalibus hominē īmolasse accepissent ; magistratus eorum accressendos : ac puniendos putauerunt quos postea cū id consuetudine quadā ac lege fecisse accepissent eos dimiserunt. alias id facere ꝓhibuerunt cum ipsi nō mulris annis ante duos uiros.& duas mulieres in foro boario uiuos obruerunt non enim uidetur conuenire ipsos hæc facere & barbaros qui talia cōmisissent reprehendere an diis immortalibus hominē immolare impium ducebatur dæmonibus aūt necessariū.An qui more & lege id agerent peccare arbitrabant̃.

Sed uero libris sibyllinis iussos eodem teneri celere non putabant. Ferūt aūt elbiā q̄dā uirginem cū equo ueretur fulmine ictā fuisse. inde nudum equū ac iacētem inuētum esse nudam & ipsam ueste quasi de industria a pudendis subtracta calceis a nullo camisia passi disiectis: & ore lingua proiecta: ut te ad diuinatores delata cū sacris uirginibus maximum dedurus impendere & eius rei ignominiā ad equites redundaturā prædixissent: barbari cuiusdam equitis seruus indicium fecit tris uestalis: æmiliā martiam sub idem tp̄s corruptas diutistime cum uiris rem habuisse quorum unus esset Vetusius barbarus eius qui indicium fecisset dn̄s. Vestales igitur redargutæ supplicio sunt affectæ: sed cum res atrocior uisa esset decreuerunt ut sacerdotes sibyllinos libros inspicerent in quibus inuentum fuisse dicant. hec magno reipub malo futura. & iubere ut absurdis quibusdā deis & externis auertende rei causa Græcos duos ac totidem gallos immolarent & in loco eodem defoderent.

Cur diei principiū de media nocte numerāt. an quod. R. P. ab initio militari more & institutio cōsti tuta est. in re militari auté multa noctu utiliter occupātur. An diei ortū agēdi principiū eē uoluerunt. Noctē uero cōsilii & apparationis. Oportet autē p̄paratos rē aggredi nō agētes præparari fabricans quod Myson ad Chilonē unū de septē scripsisse dicitur hyeme. An quēadmodum miridies finis est multis reipu. gerēdæ: sic noctē intēpestā actionū omniū initiū oportere statuerunt: cuius rei maximū argumentū magistratū romanū post merididem fœdus facere non solere. An occasu quidem & principiū & finē diei capere licet. Nā si multitudinis indicio principiū diei cum sol emergere cœperit incipit uero finē cum penitus occiderit terminauerimus æqualitatē diei ac noctis quod equinoctium dicimus non habebimus æquā enī diei noctē re maxime uidemus ea die cui cōparatur solis spacio ac magnitudine breuior reperiretur. nā quod mathematici afferunt: & huic rei medicinā afferentes diei ac noctis uerissimā rationē cōstituunt. centrū solis cum finientē attingat omnem euidentiam: & claritatem funditus tollit. Necesse est enī accidere cum multū lucis etiam sub terra sit: & nos radiis suis iam sol undiq; collustrat: ut diem nōdū esse fatemur. Quare cū ob dictas causas ortus diei & occasus principium difficillime capi possit. relinquit aut ut me dium diē: aut mediā noctē principiū diei statuamus potius autem secundum. Fertur enim a nobis a meridie ad occasum. a media uero nocte ad orientem ad nos redit.

Quid est q̄ ueteri morē uxores nec molere nec coquere permittebant. An ueteres aduersus Sabinos fœderis memoriam colentes. Nam post filias Sabinis raptas facta pace & societate inita in fœdere nominati exceptum est uxorem uiro romano nec molere. nec coquinariā facere.

Cur mēse maio uxores nō ducūt. An quod īter aprilē & iuniū medius īteriectus ē. quorū cū alter ueneri iunone alter dicatus sit deabus scilicet quæ nuptiis p̄sunt. aut parū ante capiūt aut parū ex pectant. An quod hoc mēse maximo piaculo utunt̄. Effigies mō depōte abiicientes: cū prius homines consueuissent. Vnde flaminicā iunonis sacerdotem tristem esse eo tempore. Quippe quæ eo mense ullo cultu utuntur moris est. An quod pleriq; latinorū hoc mense mortuis parentāt: & obe am causam Mercuriū quoq; eodem mense uenerantur: qui maiæ cognominis est: An ut quidam dicunt Maius a maioribus natu appellatus est. Iunius a iunioribus: nuptiis uero ac cōmodatior est iunior: ut inquit Eripides. Nā senectus uenerem ualere: ipsaque uenus senibus infensa est. Abstinēt igitur nuptiis iunium rxpectantes qui maiū deinceps excipit.

Cur eorum qui uxores ducunt comā haste cuspidæ discernūt ac discriminant An signum est prima connubia uiolenta fuisse. An statim discūt uxores uiris fortibus & bellicosis cōiunctæ: seuerūt & minime effœminatū & tenu cultū ac uirilem ornatū probare quēadmodū licurgus in foribus & tectis priuatū facientes terebra tantū ac securi utendum aliis instrumentis abstinendum ratus om nem intemperantiam & superfluos sumptus funditus sustulit. An diuortium ea re significatur q̄d solo ferro nuptiæ dirimendæ sint. An illud magis quod pleraq; ad cōnubiū pertinentia iunoni atri buebant: nā & hastam iunoni consecratā esse existimant: & eius statuæ ut plurimum hastæ innixe cernuntur. Quippe quam curitī appellant ueteres: Nā curis antiquo nomine hasta dicebatur. Hinc & curim matrem nominatum esse dicunt.

Cur quod in spectacula impenditur lucar uocant. An quod alia multa quoq; circa urbē sunt loca diis atributa: quæ appellāt lucos quorum p̄uentus in ludos cōferūt.

Quid est quod quirinalia stultorum ferias nominant: An quod hūc diem: ut Iuba dicit his assignaue runt qui cuius essent tribus ignorarent. An his qui ut non alii tributi fornacalibus rem diuinam fecerūt. quod aut impediti fuissent: aut aliquo per egro profecti aut deniq; diem ignorassent hoc tempore recuperandi illius festi potestas data esset.

Cur rem diuiam Herculi facientes aliū deorum appellant neminem: nec canis: ut a Varrone scriptū est in urbe apparet. An idcirco aliū deum appellant neminem quod hunc semideū putant: ut alii tradunt: cū etiam inter homines ageret: Euander ei arā statuit. & rē diuinā fecit: nihil aūt oīno fuit cui Hercules infestior esset q̄ canis qui ei sæpe molestus fuisset & in primis cerbarus: deniq; Lici

nio puero per cané occiſo ab hipocoſtibus coactus prælia decertare multis ea pugna ex am:cis in
terfectis iphiclũ fratrem quoque amiſit.

Quid eſt ꝙ circa capitoliũ patricio habitare licet nemin:. An ꝙ Marcus mãlius ibi habitãs regnum
affectaſſe deprehẽſus:ex quo lege interdictũ eſt ne quis poſtea ex ea familia mãlius diceretur : an
antiquus fuit huic metus publicolã enĩ ut nobiliorẽ calũniari hoĩem in primis popularẽ nõ deſi-
ſtebant:ita multitudo tandiu timuit donec eadem quã in ſũma uelia ædificabat:quod nimis foro
imineret funditus euertit.

Cur qui ciuẽ in prælio ſeruaſſet corona querna donabatur. An ꝙ ubiq; in expeditionibus facile ſit
quercũ inuenire. An ꝙ ioui & iunoni:quos urbi præſidere putant corona conſecrata eſt. an uetus
ab arcadibus mos acceptus eſt quibus eſt quædã cum ac arbore cognatio. Vt enim primi hoĩes ex
terra Arcades ſic quercus prima ex omnibus plantis nata.

Quid eſt quod in auguriis ulture potiſſimũ utunť. an quia Romulo in cõdẽda urbe duodecim ultu
res apparuerũt. An quod ultur rariſſime cõſpicitur. Nõ enĩ facile quiſpiã ulturis nidũ offendat:ſed
porro de repente & ĩopinato aduolãt quo fit ut eorũ aſpectus aliqd ſignificet ſemp. an & hoc ab
hercule didicerũt:ſi uerũ eſt quod dicit Herodotus in oĩbus rebus gerendis Herculẽ primo ulturis
aſpectu in re incipienda delectatũ fuiſſe:quẽ ex oĩbus quæ carnibus ueſcerenť uolatilibus iuſtiſſi-
mum eſſe iudicaret. primũ enĩ nihil quod uiuat attingit:nec animatũ quicq̃ interfici:quẽadmodũ
accipitres:aquilã omnes deniq; noctiuagas aues uidemus. Veſcitur autem cadaueribus in qbus ſui
generis abſtinet ulturẽ enim qui aui ueſcatur adhuc uidit nemo accipientes enim aquilæ ſui gene
ris aues conſectantur ac feriunt:q̃q̃ ut ait heſcirus. auis auem comedens quo pacto pura eſſet præ
terea quæ minus detrimenti:ut ita dicam hominibus afferat auis prorſus nulla reperitur : quippe
quæ nec fructus deleat:nec plantam ledat : nec manſueto cuiq̃ noceat animali:quod ſi ut ægyptii
fabulantur. ultures omnes fœminæ ſunt:& quẽadmodum zephiro arbores:Sic ultures euro gra-
uide fiant certa nimium & firma & ulturibus ſigna fieri ueriſimillimum eſt. in aliis autem uolan-
di impetus & allarum in coeundo agitationes ac uerbera rapinæ fugæ inſectiones multum incõ-
ſtantiæ ac perturbatæ afferunt.

Cur æſculapii ædes extra urbem poſita eſt. An ꝙ foris ſalubrius quam in urbe habitare credide-
runt. nam græci quoq; in excelſis ac puris locis æſculapii templa plana collocant. An quod deum
ex Epidauro accerſitum in urbem commigraſſe opinantur. in græcia enim non in urbe ſed procul
ab epidauro æſculapii templum eſt. An quod dum draco ex nauii in inſulam deſcendiſſet : & ex
oculis euanuiſſet ipſum eo in loco ædis ponendæ auctorem ac præmonſtrationem fuiſſe puta-
uerunt.

Cur moris eſt ut qui caſtimoniã colunt leguminibus abſtineant. An quẽadmodum Pythahorici fa-
bas ob eas quæ uulgo dicuntur cauſas abominabãtur quaſi Lethes & herebi cognomines. An ꝙ
ad cõcœnatiões & manes ꝓuocãdos leguminibus maxime utunť. An illud magis qđ ad ſanctitatẽ
ac caſtimoniã pura ac tenuia corpora habere oportet:Sunt autẽ legumina maxime uentoſa : & ea
gignunt:quæ cũ ſupflua ſint multæ purgationis indigẽt. An ꝙ cũ uentoſiſſima ſint legumina ad
res uenereas maxime incitent.

Quid eſt ꝙ ueſtales incæſti cõuictas alia pœna nõ afficiunt:ſed uiuas tantũmodo deſodiunt. An ꝙ
mortuos urunt quod illis tribuere inuiſtũ iudicarẽt:quæ nõ diligẽter ac ſancte ignẽ ſacrũ cuſtoſtiſ
ſent:an ꝙ corpus maximis ac ſanctiſſimis religionibus cõſecratũ interficere:& mulieri ſacre ma-
nus offerre nefas putauerũt. Rationẽ igiť inierunt:qua ſubterraneo ſpecu defoſſo obrutæ ſua ſpõ
te morerentur. ibi enĩ & lucerna cenſa inerat:& nõ nihil panis exiguũ & aquæ ac lactis inde ſpecũ
deſup terra operibãt:ſed ne hoc quidẽ modo ſcelus deteſtãtes religionẽ fugierũt. nã & nũc quoq;
ſacerdotes eum locum adeuntes parentant.

Cur idibus decẽbris in curſu equoꝶ uictor dexter ſacer marti ĩmolať:& caudã ſtatim deciſam ad re
ginorũ qui diciť locus deportat:& arã cruorẽ ſpargit. De capite uero inter ſe decertãt:alii de ſacra
uia deſcendentes alii de ſubura aduerſus eos impetũ facientes. An ꝙ Troiã equo captã putant: id-
circo equũ ſupplicio afficiũt:ꝙ troianoꝶ clara pignora fuerĩt mixta pueris latinoꝶ an ꝙ iracun-
dum ferox & bellicoſum animal eſt equus. Diis autẽ grata & accõmodata in primis ĩmolant. Vi-
ctor aũt idcirco ĩmolatur ꝙ uictoriæ mars auctor eſt:& qui ordinẽ in arcto tenẽt cæteros uincũt
qui locũ deſerũt:& cæleritas quaſi uiaticũ fugæ pœna afficitur:deniq; ſignis quibuſdã occulte ad-
mouentur fugiẽtes ſalutem inuenire nõ poſſe.

Quid eſt ꝙ cenſores magiſtratum ineuntes nihil agunt q̃ ut ſacrorum anſerum alimenta locent: &
imaginis ſplendorem an a uilioribus incipientes quæ nec multo ſumptu:nec magna opa egent an
uetus quædam huic animanti gratia referturia bello uſq; gallico repetita:quod dormientibus ca-
nibus primi omnium anſeres Gallorum in capitoliũ aſcenſu perſenſerunt:& clangore uigiles ex-
citarunt an cũ ſit maximarum rerum: & quæ ſũma cura indigent cuſtodes cenſores:ut ædium ſa-

crarũ ac publicarũ morũ deniq; & uitiis & uitæ uniuscuiusq; diligentissimi & custodiétissimi oĩum animátiũ rationẽ habẽdam sibi esse putauerũt:simul enĩ anxeribus curãdis ciues admonẽt nec deorum cultum negligãt.anseris uero abstersi & splẽdor necessarius est,cito enĩ rubrica defluit ac deflorescit. ea enim ueteres statuas obducere & illinire consueuerunt.

Quid est ꝙ cæteris sacerdotibus simul ac in iudiciũ ducti ac dãnati sunt substituũt augurẽ uero donec uita supperat:licet maximoꝝ criminũ cõuinctũ sacerdotio nõ mutãt:augures autẽ uocãt qui auspiciis p̃sunt:an ꝙ quidã dicũt sacroꝝ archana neminẽ cognoscere uolũt:qui ipse augur non sit an iureiurãdo ad actũ res augurũ nemini enũciaturũ priuatũ postea factũ sacramẽto liberari nolunt:an nõ honoris:nec magistratus sed sciẽtiæ atq; artis cuiusdam potius nomẽ est augur. Simile igitur est ac si quis musicũ nõ esse iudicet:& medicũ medicũ esse prohibeat:& diuino diuinationẽ adimat.His enim oĩbus appellatio detrahi potest:uis ac facultas nõ potest.aliũ uero idcirco nõ instituũt:quod sacerdotũ numerũ ab initio constitutũ merito tuentur.

Cur idibus sextilis diem festum agunt Serui omnes ac Seruæ.Vxores autẽ capita purgare ac lauare consueuerunt:an propter seruium regem quẽ eo die serua natũ & in lucem editũ ferunt.Vacationem ab opere habent serui : capitis autem lauatio ab ancillis cœpta propter diem festum ad liberas quoq; processit.

Cur pueros monilibus quæ uocant bullas exornant:an honoris raptarum causa:ut alia multa sit & hoc constitutum esse uoluerũt his quos ex eis suscepissent:an Tarquinii uirtutẽ honorãdã putauerũt.ferũt enĩ Tarqniũ cũ puer adhuc eẽt in p̃lio aduersus latinos & Etruscos ĩ hostes ĩpetũ fecisse:cũq; ex equo defluxisse excepto hostiũ impetu Romanos cõfirmasse hostibus in fugam cõuersis:cum plus q̃ sexaginta milia hostiũ eo prælio cecidissent hoc a patre & rege decoris insigne accepisse.an apud maiores nostros speciosum seruũ donare turpe nõ existimabatur.quẽadmodũ nunc quoq; comœdiæ testimonio sunt.pueris autẽ liberis uæhemẽtius abstinebãt:ac si forte accideret: ut in pueros nudos inciderent:ne ambigerent:hoc insigne liberi ferre consueuerũt.An uel ad molestiã cõseruandã:hoc etiã p̃tinet & intẽperãtiæ:ac flagitii frenũ est cũ uirũ agere eos pudeat:anteq̃ pueritiæ insignia deponant.Nã quod Varro scribit uerisimile non est:cũ æoles bulã bollã p̄ferant.hoc consilii insigne pueros indui solere.sed uide ne hoc quoq; pp lunã ferãt.nam lunæ figura cum pleniluniũ est nõ globosa est sed lentis formã ostendit:& quẽadmodũ opinatur Empedocles.Illud etiam quod subiectum est non modo quod apparet.

Quid est ꝙ maribus nono anno fœminis octauo nomina imponere consueuerunt.An si prius fœminis nomina imponunt : causam sustinet natura & augetur fœmina & crescit & adulta perficit antequã masculus.Dies autem eos potissimum capiunt:qui septenarium subsequuntur. Septimus enim dies cum in cæteris : tum ad umbilicum ĩfantibus nuper æditis periculosus esse consueuit. Nã septimo die plerisq; resoluitur:donec autem dissolutus plantæ longe similior est infans q̃ animali.An sicut Pythagorici numerum parem fœminam uocant:marẽ imparẽ: fœcundus est & cõpositum parem uincit:& si in unitates diuidatur par numerus quasi fœmina locum in medio uacuum præbet.imparis uero numeris pars aliqua plena semper relinquitur:quo fit ut alterum fœminam:marem alterum esse putent.An ꝙ in numeris nouenarius primus est. Tetragonus ab impari & perfecto ternario.octonarius autem primus cubus a binario numero:quem parem esse cõstant:oportet autem quadrangulum esse & imparem & perfectum.Vxorem autem sicut cubũ stabilem:& domi seruantem & immobilẽ illud & adiuugendum octonarium numerum cubũ esse q a binario componatur:nouerarium uero quadrangulum esse qui de ternario conficiatur. Vtũtur autem duobus nominibus fœminæ:mares uero tribus.

Quid est ꝙ eos quorũ patres ignorãtur spurios uocant.Nõ enim quod græci opinantur & in causis oratores dicunt:quod ex colluuione quadam & seminis cõmunione progenerati sunt sed uidelicet est spurius inter patria nomina ut sex.D.C.p̃nomina uero latini integra non scribuut:sed aut una littera:ut.T.L.M.aut duabus:ut.G.H.aut tribus:ut Sex.& Ser.Est igitur spurius inter ea p̃nomina quæ duabus litteris notãntur.S.&.P.quibus etiam orbos parentibus scribunt cum sine pater esse dicunt.per.S.siue per.P.patrem significantes.Hoc igitur errorem fecit : quod sine patre & spurius eisdem litteris annotatur.Sed alia quoq; ratio afferenda est quæ multo est absurdior. Dicũt enim Sabinos uxoris pudenda Sporiõ appellare:ita ut legitime natus non sit.Sed ex concubina aut scorto contumeliæ causa spurium appellari solitum.

Cur Dionysium patrẽ liberũ:an ꝙ bibentibus libertatis causa sit.fiunt enĩ pleriq; ebrietate petulãtiores.An ꝙ libationẽ præbuit.An sicut Alexander dicit quod pro boetiæ libertate pugnauit.Dionysium liberum dictũ fuisse putandum est.

Quid est ꝙ publicis festis ueteri more uirgines nõ iocãtur.Viduæ nubunt.An ut Varro dicit ꝙ uirgines cum in matrimoniũ dant doleant:mulieres uero lætantur.die aũt festo omnẽ tristitiam ac necessitatẽ abesse oportere:an ꝙ uirginibus decorũ:uiduis uero multis præsentibus fœdũ nubere

fœlices enim ac faustæ primæ nuptiæ secundæ uero tristes ac detestādæ. Pudet enim uiuis adhuc eis qbus antea nupserant: alios acipere: mortuos autē lugent, quo fit ut magis qete quā strepitu & deducentiū mulititudine delectentur. Dies uero festi multitudinem adeo distrahuntur ut his rebus per ocium interesse non possit. An ꝙ Sabinorum filias uirgines? Inter ludricum die festo rapientes bellum excitauerunt, idcirco filias diebus festis nuptum dare omni causa noluerunt.

Quid est ꝙ Romani fortunam primigeniā colunt. An ꝙ Seruio ex serua nato Romæ sūma cum laude & claritudine imperare cōtingit, sic. n. Romanorū pleriqꝫ suspicantur. An illud magis ꝙ fortuna urbi & imperiū & originē præstitit. An altior quædā ratio & magis a natura ex media philosophia repeti potest Fortuna scilicet reꝝ omniū principium eē, naturam uero casu consistere cum quibusdam temere repositis ordo accesserit.

Quid est ꝙ arifices Scenæ diditos histriones uocant. An ob eam causam quā Ruffus scriptam reliquit. Dicit enim priscis illis tēporibus. C. Sulpitio & Licinio stolone cōsulibus cum pestilentia urbem inuasisset: omnes qui in scenā procederent intcriisse ob eam rē multos & bonos artifices ex Etrutia Romā uenisse: in his qui arte & gloria cæteris ante iret & in theatro ac scena diutissime floruisset: histrū fuisse nominatum: a quo oēs deinde scænicos histriones nominatos eē.

Quid est ꝙ ꝓpinquis & cognotatis non nubūt. An ꝙ nuptiis necessitudines augeri uolunt: & ultro citroqꝫ filias dando, & accipiendo multos sibi ꝓpinquos adiūgere. An quod cognatorum dissidia inter se uerentur quibus naturæ iura nna cū propinquitate tolantur. an ꝙ mulieres propter ībellitatem multorum ope & auxilio egentes ꝓpinquis idcirco adiungere noluerunt: ut si qua asuis uiris iniuria afficerentur cognati opem ferrent.

Cur Ioui Sacerdoti quem Flaminem Dialem uocant farinam fermentūue attigere nō licet An ꝙ farina cibus imperfectus & indigestus sit: non enī aut id quod erat triticum mansit: nec quem fieri oportet factus est panis. Sed uim seminis simul amisit: & cibi usum nō præstitit quam ratione poeta Myliphaton farinam dixit per translationem quasi molendo occisam & cōfectā. Fermētū uero quoque: & per corruptionem factū est & admixtū: omne illud quicquid est: quod pinsitur corrumpit. Remittitur enim quodāmodo ac dissoluitur: & oīno fermentati ipsa nihil aliud est nisi putrefactio quedam quæ qdē si abūdanti us adhibeatur farinā accidā reddit & prorsus corrūpit.

Quid est quod sacerdos carnē crudā tangere ꝓhibetur: an a uisceratione huiusmodi cōsuetudine repellitur. An eaddem causa catu quoqꝫ qua & farina ꝓhibetur: neque enim iam est aīal neqꝫ absoniū factū est. Nam cum & trāsforma elexatio & assatio alteratio quædā sit & transformatio nimirum formam delet. Quod autē recens & crudum est aspectum neqnaq̄ purum & impolutum habet sed ulcerosum & uæhementer odiosum ac molestum.

Quid est ꝙ cane & capella sacerdote est adeo abstinere uoluerunt, ut nō modo attingere: sed ne appellare liceret. An ꝙ crapram quasi luxiriosam atqꝫ olidam abhorrerent: An ꝙ tanquā morbidam timerent. Videtur enim præter cætera aīalia comitiali morbo tentari: & qui gustarint aut attingerint huius morbi aliquid inurere huius rei causam assignāt porros angustos quibus clausis eius spiritus sæpissime inclauditur quod arguit uocis tenuitas quinqꝫ enim hoc morbi genere tentant similem capellæ uocem edunt. Canis uero est minus quidem luxuriosus ac fœtidus quamquam sunt qui dicunt ne canem quidem in Atheniētium arcē admittit fas esse, nec Delū īsulā attingere quod in prepatulo & passim coeat: qua in re aliorum aīaliū dissimilis sit. Nā boues equi sues non ī ꝓpatulo ineunt: sed ueram causam panitus ignorāt. Canis enī tēplis oībus idcirco arcet ꝙ pugnax est animal: & in primis ferox ut tutum suplicibus perfugium præbeāt. Verisimile igitur est iouis Sacerdotem tanq̄ animatam & sacrā quādā effigiē ac simulacrū: ad qđ omnibus tanquam ad aram confugere liceat egenis ac suplicibus repositum esse. Vnde nec deterreri nec arceri omnino possint quo circa in ipso ianuæ uestibulo ac limine eidem possita erat lectica. Qui uero pedibus sacerdotis se prouoluisset eo die ab omnibus plagis ac pœna tutus erat qui si prius uinctus fuisset: ac ad eum accessisset e uestigio soluebatur. Vincula uero non per ianuam: sed per tectum sublata fores abiiciebant: Erat igitur inutile si cum Sacerdos adeo se mitem & humanum exhiberet Canis pro templo sedēs supplices oblatrando ꝓpelleret: & si ueteres hoc animal omnino purum esse putauerunt cælestium enim deorum nulli prorsus cōsecratus est canis sed ꝓserpine cœna demissus in triuia piaculi locum obtinet. Lacedæmonæ uero deorum oīum crudelissimo marti catulos cedunt apud Bœtios aūt publice piaculū est. Cane in duas partes dissecto per mediū exite. Latini uero lupercalibus mēse februario canē īmolāt. Quare alienū nō est, qui supremū & purissimū deorū oīum uenerādū sibi desūpserunt eos quo familiarē ac domesticū habeant canem prohibere.

Cur hederā flamendialis si attigisset piaculum cōmisisset nec īter ea facere poterat bi umbraculum aut arbustum desuper promineret. An hoc simile ei est quod dicitur de curru nonesse, choenici non insidere scopam non transcendere: non quo hæc pytagorici nitent aut mutuant. Sed quod per hæc ab al is detereant. Nam quod sub uitem ingredi prohibent ad uinum referebant quod sacer

doti ebriū fieri nefas esset. Temulentis enim uinum super caput est & deprimuntur omnes ebrii & humiles fiunt cum hanc ipsam uoluptatem uincere oporteat: nō ab ea uinci hederam uero tan quam sterilem & hominibus inutilem; & pp fragilitatem aminiculo alterius semper egenté umbra solum ac uiriditate oculos capientem non temere in ædibus ali atque innasci permiserunt Quippe quæ plantas complexa maxime noceret. nec solo extirpari facile possit. quo fit ut cælestiū templis penitus amoueatur. nec in æde palladis Athenis ac thebis quisquam facile hederam uideat Nocturnis uero sacris & bacchanalibus adest. An & hoc quoq; misticum quodam signum erat. ut ad Thiasis ac reliquis debacchationibus abstinerent. nam quæ bachicis furoribus mulieres corre ptæ fuerint. ad hederam statim feruntur & abreptam manibus diuellunt. dentibus lacerant. ut nō omnino incredibilia dicere uideantur. qui asserunt hederam quod spiritum habeat. quo mentes in furorem concitet. & loco moueat. ebrietatem absque uino inducere. & hylares eos reddere. qui in furorem procliues fuerint.

Cur his sacerdotibus nec magistratum caperet petere permittebantur. & tamen lictore utuntur & sella curruli honoris causam. & quominus egre ferret: si a magistratibus arcerentur. An q; in nonul lis græciæ ciuitatibus uidemus sacerdotii dignitas regiæ maiestari par habebatur. nō uulgares aut ignobiles homines sacerdotes declarabantur. An illud magis quod cū certum esset & statutum tem pus sacrificii. Regum uero opera & actiones incertæ ac minimæ præfinitæ: fieri nō poterat: ut cū in die sæpenumero tēpus incideret. idē utriq; adesset. sed utrisque urgētibus sæpe oportebat: ut al tero relicto nūc deos coleret: nunc ciuibus noceret q cū in hominū magistratibus non minus ne cessitatis q̄ licētiæ inesse aīaduerterent: & cū qui multitudini īperaret: ut de medico ait. Hippocra tes tristicia cernere tristicia attingere: & in alienis malis proprium dolorem percipere nefas esse pu tauerunt. diis rem diuinam facere primitias: & ciuium cruciatus quotidie uersantem interdum eti am propinquorum & cognatorum quod Bruto accidit.

Qui sunt quos Epidauri & conipedes & artynos appellant centum. n. & octoginta rēpub. administra bant exquibus senatores deligebant quos artynos appellabāt: plebs aūt magna ex pte ī agro age bat. Vocabantur aūt conipedes a pedibus ut cuius facile agniti puluere obliti cū in urbē redirent.

Quam nam Onobati ī apud Cumæos fuisse dicemus si qua in adulterio mulier deprehensa fuisset hanc in forum deductam & saxo impositam spectandam omnibus proponebant. inde super asino collocatam. & circa urbem puectam in eundem locum restitui oportebat. Ex illo infamia notatā onobatim appellandam censuerunt & ab eo tēpore lapidem tanquā impurū ac destabilē uitabant erat apud illos quoq; magistratus pylactum appellabant. quē qui obtineret: reliquū quidē tempus carcerē seruabat. Nocturno autē conuentu in Senatum ueniens reges manu appræhensos e curia educebat: quos tandiu detinebat donec de eorum imperio senatus oculte sententiam tulisset suffra giis an iuste facerent uel non.

Qui sunt quos Cnidii ānimones appellant & qui aphester apud eosdem dicitur. Sexaginta delectis uiris ex optimatibus quasi procuratoribus utebantur: ad quos de maximis rebus referebant dice bantur autem ānimones. ut coniectura percipi potest: quia ad disquisitionem non adducebantur nisi forte quia multum memoria ualerent: & multa meminissent: qui autem sententias rogabat aphester dicebatur.

Quid apud solos hypeccaustria paladi sacrificantem sic uocant. quod multa sacra & misteria ad ad uertendum mala faciat.

Qui sunt apud arcades & laconas chresti Lacedæmonii facta Tegeatibus pace fœdere icto cōmu nem apud Alpheum colunnam statuerunt in qua cum alia multa tū illud in primis scriptum erat messenios ex agro eiicerent. nec chrestos facere liceret. Aristoteles igitur hoc exponens his uerbis hoc significari dicit. Non occidere. auxilii gr̄a si q Tegratæ Lacedemonis studerent.

Quis apud opontios crithologus pleriq; græcorum ciuibus primitias offerentibus in uetustissimis sacrificiis ordeo uti solebant. Māgistratum igitur qui huiusmodi sacrificiis p̄erat & primitias col ligebat crithologū nominabant: duo autem erāt apud eos sacerdotes quorum alter deorum alter demonum sacrificia curabat.

Quæ sunt poliades nubes imbriferas maxime quæq; arcum ferrētur Poliadas nominabant quéad modum Theophrastus in quarto metaurorum ad uerbum scripsit nam & poliades ipse nubes & quæ constant īmobiles autem & coloribus obalbe ostendunt differentiam quādam materiæ quæ neq; in aquā neq; in uentnm redacta sit.

Quis est est apud boetios platychæta: qui aut domum uicinā aut agrum habuissent: æolicæ sic uo cabant quasi ,ppe habētes. Apponā autē uerbum unū ex thesmophylacea lege cū plura sint.

Quis est apud delphos Osioter: & quare mēsiū quēdā bysiū uocāt: Osiotera quidē eum uocant qui hostiā immolat: cum sacer declaratus est. quinq; autē sacri sunt per omnē uitā. hi autē multa una cum prophetis agunt. Hi simul in iisdem sacris operant̄. Quippe qui a Deucalione originem du-

cere se arbitrãtur.bisius aũt ut multi putãt physius est.Multa enĩ tunc tpis nascũtur & germinãt.
Verũ nõ ita est.nõ enĩ loco.φ.το:Sed utũtur Delphi sicut Macedones.ιλιππον: & ἀλκκον & ἐρ-
vι ηv:dicẽtes.sed loco.π.nã τοπατεῖν ατειν:& τοπκον ικρόν plane dicũt. Est igitur Physius. by-
sius:in quo deũ interrogant.nã subintelligere patriũ est hoc enĩ mense oraculũ edebaẽ.septimum
quoq; huius diẽ Apollinis habent natalẽ &.πολυφθόνον appellant:non quod ea die φθοισ id est
liba seu placentas coquerẽt:sed quod multi ad oraculũ accederẽt:multis oracula ederẽtur: nuperri
me enĩ oracula singulis mẽsibus rogãtibus cõcessa sunt:ac remissa.An semel oĩno Pythia.hoc ipso
die in anno respõdebat.sic enĩ callisthenes & Anaxandredes scriptũ reliquerunt.
Quid est phyximelũ. plãta quædã est humilis ac parua:cuius surculos pecora appetẽtia cõminunnt:
ac uiolant:& quominus crescant impediũt.hæc ubi eo magnitudinis excreuit:ut ei noceri nõ pos-
sit.phyximelum dicitur testis est Aeschylus.
Qui sunt aposphlẽdoneti.Corcyrã insulã eretriẽses tenebãt:quo cherecrates cũ classe corintho ꝓfe
ctus ꝑlio cõmisso eretriẽses superauit:illi statim naues cõdescendẽtes domũ renauigauerunt:quod
cũ ciues ꝑsensissent descendere conãtes fundis ꝓpulsarũt:deniq; cũ hæc uerbis ꝑsuadere: nec mul
tos & inexorabiles cogere potuissent Thracia tenuarũt agro ibi occupato quẽ Methonẽ orpheo
ꝓgenitũ quõdã habitasse memoriæ ꝓditũ est.Vrbẽ quidem Methonã nominauerũt:ipsi uero ab
accolis aposphlẽdonetæ uocitati sunt.
Quænã est apud delphos charilla tres agunt.Delphi Ennacteridas & deinceps.Quarũ unã Stepteri
um uocãt.Alterã heroidẽ.Tertiã Charilã.Stepteriũ quidẽ eius pugnæ imitatio uideẽ esse. Quam
deus aduersus Pythonẽ pugnasse dicitur.
Hunc enĩ post pugna usq; a tpe insectatus fuisse diciẽ.Sũt enĩ qui deũ metu fugisse dicãt : qui mihi
expiãdi uidenẽ:Alii Pythonẽ sauciũ ac fugientẽ in ea quã nũc sacrã uiam dicimus priusq̃ appollo
eũ cõsecutus esset occubuisse ita sepultu a filio cui nomẽ capra fuerat ab Appolline inuẽtũ harũ
omniũ rerũ aut similiũ stepteriũ imitatio quædã est.herois autẽ arcanã quãdã cõtinet rõnẽ thya-
dibus nõ ĩcognitã:& tñ ex his quæ aguntẽ semeles anagogẽ esse facils quiuis coniicere ualeat. De
charula uero huiusmodi quædam fabulãtur.Fames ex siccitate delphos inuasit:quare cũ liberis &
uxoribus ad regias fores accedere & supplicare cogebanẽ. Qui farinã & chedropas nobilioribus.
nõ enĩ oĩbus suppetebat in sũma inopia distribuebat:sed cũ puella parẽtibus orba supplex uenis-
set:& farinã rogasset:calceo malã cecidit & in os abiecit puella inops ac paup:sed generoso animo
ꝑdicta cũ inde sese ꝓripuisset ac zonã dissoluisset:se suspẽdit.ĩualescẽte in dies fame:& supuenien
tibus morbis.Pythia regi oraculũ petẽti respõdit.Charilã uirginẽ quæ sibi mortẽ cõsciuisset placa
ri oporteret:uix tandẽ repta huius nõis rõne sacrificiũ quoddã piaculo mixtũ peregerũt qđ nunc
quoq; est nonũ post annũ:qbus annis peragũt præsidet enĩ rex farinãq; & chedropas oĩbus ĩpar-
tit & ciuibus & externis portaẽ charile puerilis statua:sed ubi oẽs farinã acceperũt:rex effigiẽ cal-
ceo cædit:thyiadũ uero Antistes in abruptũ quẽdã locũ simulachrũ defert ibiq; fune ad collũ alli
gato defodiũt:ubi Charillã quæ zona suspẽderat ante humauerunt.
Quænã est apud Enniadas caro emẽdicata cõplures sunt enninarum cõmigrationes:Primũ quidem
capũdocium coluerũt.inde a Lapithis expulsi:ad æthicas primo:deinde ad regionẽ agri molossi:q̃
Arausam uacãs se cõtulerunt:ex quo parauæ dicti sunt.Deinde Cirrã occupauerunt: & ex eo loco
rege Cenoclo depulso Appolinis iussu in agrũ circa inachũ descenderunt quẽ ĩacgiẽses & Achæi
tum habebãt:oraculo aũt edito si in agro eos recepissent : fore ut ueteres incolæ pellerentur no-
ui autẽ si a uolentibus accæpissent agrum retinerẽt Temo uir inter ennianas sapiẽs fumpta pera
mẽdici habitu ad inachiẽses uenit ubi cum ꝑ risum & cõtumeliã rex petẽti cespitẽ dedisset:in perã
cõiecit & quasi eo contẽtus statim e conspectu abiit:nec amplius quicq̃ periit.Maiores natu admi
rati & oraculum recordati cũ regẽ adiisset hoĩem nõ cõtẽnendũ:nec ꝓdendũ esse dixerunt.Quod
cum sensisset:Temo fugã arripuit:& Appolinẽ præcatus cum hæcatonbã uouisset effugit. Ex illo
conserunt pugnã Reges cunq; inachiẽsium Regẽ hyperochum ennianum Rex phemius una cum
cane in se impetum facere animaduertisset.Dixit illum iniuste facere : qui secundũ pugnatorẽ &
alterũ hostẽ sustitueret.Abigẽte aũt canẽ hyperocho seq; ac hostẽ euertẽte lapide ictus a phemio
est interfectus agro recepto.inachiensibus una cũ achiuis eiectis lapidẽ illũ tanq̃ quidẽ sacrũ co-
lunt:& uictimæ adipe inuolutũ uenerãẽ:& ei tanq̃ deo ĩmolãt.Appolini uero diuinã rem faciẽtes
& hecatõbã ex uoto reddẽtes bouis ĩmolare partẽ rite exceptã Temonis posteris tribuũt:& emẽdi
catam carnem appellant.
Qui sunt apud ithacesios coliades.quis est phagilus Vlyssi porcis interfectis eoꝝ necessarii bellum
suscitauerũt.Accersitus autẽ ab utrisq; & arbiter adhibitus Neoptolemus sententiã tulit ut cepha
lenia zacynto & ithaca cædis noĩe Vlysses decederet.Procorũ uero sociis ac familiares pro iniuri-
is quas in domũ intulerãt Vlyssi quot annis mulctæ noĩe aliquid pepẽderẽt.Vlysses igiẽ in italiã
concessit.Mulctam uero ut liberis suis ithacenses redderent iureiurãdo ac religione astringendos

putauit:Erat autem farina Vinum cera oleum sal.uictiimæ grandiores phagilo& phagilium autẽ agnum esse dicit Aristoteles. Sed Eumæũ manumissum Telemachus ciuitate donauit a quo colidarum familia.sicut aphilœtio bucoliarum.

Quis est apud Locros Ligneus canis physcii amplixionis filius fuit locrus ex eo & cabya locrus nascitur quo tum patre orta discordia multis ciuium acceptis, de sedibus apolinem consuluit, oraculo edito ut ibi urbẽ conderet ubi canis cũ ligneus momordisset.in alterũ manis littus transgressus spinã calcauit: ea plaga uexatus q̃ plures ibi dies cõmoratus est qbus pcepto loco urbes cõdidit physcos hyanthiam & alias oẽs quas locri ozolæ coluerunt. Ozolas autẽ locros.alii a Nesso.alii a Pythone serpente uocatos dicunt.qđ ad Locrensiũ littus eiecti in eorum agro putruerunt. nõnulli autem hoĩes pellibus caprinis & hircinis indutos & plerũq; inter greges & ouilia aduersantes olidos fieri & ob eã rem qđ locri postores sint ozolas appellatos putant.Alii contra qđ ager floribus abundet ob odoris bonitatẽ nomen inclytum arbitrantur.hanc opinionẽ tueť Architas amplissæus scripsit enim in hunc modũ.Botrionũ sertis redimitã:unguenta redolentẽ macynã amabilem.

Quid est ꝙ a Megarensibus aphauroma dicitur Nisus a quo Nisea appellata ẽ cum regnũ abtineret abronem onchestri filiam ex boetia uxorem duxit:quæ cũ Megarei soror esset singulari prudentia ac molestia prædita erat:motuã deinde Megarẽses sponte luxerunt:& Nisus immortalẽ uxoris memoriã efficere uolens iussit ossa ferre quam illa ueste ferre consueuerat & uestem aphauroma propter illam appellauit. Videtur autẽ mulieris gloriæ & deus fauisse. nam cum Megarenses mulieres uestem mutare instituerent oraculo sæpe prohibuit.

Quis est ꝙ doryxenus Megarẽsis ager antiquitus per uicos colebatur.ciuitate in qnq; partes distributa. Alii enim haraci dicebantur : alii piraci : Megarenses alii : alii Cynosurci Trispodicæi:deniq; partem agrum tuebantur:sed Corinthii cũ inter eos bellũ excitassent:semp enim megaram subigere studuerunt: tũ leniter & cognatũ:utita dicam bellũ inter se gerebãt.agricolas enim nemo prorsus uiolabat:& siquis captus esset certo se præcio redimebat. quo accepto statim dimittebant nã ante nihil exigebant:sed qui hominem cœpisset domũ deductum & comiter acceptum domũ remittebat q ergo post se redimeret: præciũ retulisset laudabať: & eius q recepisset amicitiã ppetuo colebat:& ex captiuo dorixenus hoc est bello amicus atq; hospes fact⁹ appellabať.Qui uero nihil retulisset:& hostẽ fefelisset nõ solũ apđ hostes sed apđ ciues quoq; ut pfid⁹& iniust⁹& ĩfamis erat.

Quænam est palintocia megarenses theagore tyrano eiecto parum diu in admĩstranda repu. modestos se temperatos pstiterunt.Inde multum ut ait Plato & intẽperãtem libertatẽ popularibus ipsis propinantibus penitus corrupti:cũ cæteris in rebus in locupletes & copiosos insolenter se gerere ceperunt.tũ uero eorũ domos ĩuadentes hoĩes paupes splendide & effuse conuiuari:accœnare uolebant:idq; si negaretur oĩ uiolentia & petulantia utebantur deniq; facto plebiscito usuras a creditoribus quas antea soluissent reposcebãt:idq; palintociã appellauerunt.

Quænã est Anthedon:de qua pytias dicit:bibe uini fecẽ qm̃ non Anthedonẽ habitas nã quæ ĩ Boetia est uino nõ abũdat Clabriã erinim antiqtus nominabant a muliere q̃ erinis dicebatur:quã ex Neptuno & melantia alphei filia natã fuisse fabulãtur. Inde cũ anthes & hyperes ibidẽ consedissẽt Anthedoniã & hypereã insulam uocauerunt:oraculum uero hoc modo se habebat:ut dicit Aristoteles bibe uinũ Tyriã:quoniã nõ anthedonẽ habitas nec sacrã hyperam quoniam & fecem uini bibisset.hæc Aristoteles Ainasigeton autẽ dicit hiperitis fratrẽ Anthon infantem adhuc periisse Hyperã autẽ cũ diu fratrem quesisset errantẽ ad Acastũ seu Adrastum pheraas uenisse ubi casu Anthos uinum seruiens propinabat ubi cœnati sunt:puerum fratri poculum porrigentem agnouisse ac dixisse fertur:bibe uinum feculentũ qm̃ nõ anthedonem habitas.

Quis est qui apud prienem iuxta quercum dicitur.scotos Samii & prienenses bellum inter se gerentes mediocribus mutuose dãnis afficiebant magno prœlio cõmisso mille Samios prienenses occiderunt:septimo post anno cũ milesiis ad quercũ quæ diciť congressi optimos ciuiũ ac primos uno prœlio amiserunt.Quo tempore Bias ille sapiens samũ a prienensibus cũ legatione missus magnã gloriam est adeptus. Ex illo prienensium mulieres post eam calamitatem tristẽ sane ac miserabilẽ impcatione ac iureiurando maximis de rebus usi sunt cũ testarentur ac dicerent. Apud quercũ tenebre quod filios & pr̃es ac uiros eo in loco ab hostibus concisos amisissent.

Qui sunt apud Cretenses qui catacautæ dicuntur tyrrenos ferunt:cum atheniensiũ filias & uxores ex barbrone rapuissent.Quo tempore.s.Lemnũ & in bron in colebant postea eiectos ĩ agrum Laconicũ peruenisse & tandiu cũ in digenis mulieribus consuetudinẽ habuisse:quo ad liberos suscepissent calũniis deinde ac suspitionibus laconicam rursus relinquere coactus in cretã cũ liberis & uxoribus traiecisse:ibi bellum cum his qui tũc temporis Cretã tenebãt gerẽtes multos qui ĩ prœlio mortem oppetiissent insepultos reliquisse: primo quidẽ ꝙ ꝑpter bellum & piculũ socios per ocia humare non poterrant:deinde fugiẽtes cadauera iã corrupta & marcida atingere cœpisse:ꝑoli igiť quem ducem secuti fuerãt honores quosdam & immunitates excogitasse:& partim deorum sacer

dotibus attribuisse partim qui mortuos sepelissent & diis terrestribus hoc est manibus consecras se, nequando auferentur & ppetuo permanerent postea eum fratre sortitum: & alios sacerdotes appellatos fuisse alios cautacautas & separatim suis legibus uti: esse autem illis una cum cæteris quæ humaniter concessa sunt earũ iniuriarũ licẽtiã:qbus cæteri Cretẽses uti cõsueuerũt:cũ furtim res suas iter se agunt:feruntq; illos uero nulla iniuria afficere nihil furari:nihil deniq; auferre.

Quod est apud chaldienses puerorum sepulchrum Cothus & Argilus Xuti pueri in eubœam hã bitatum concesserunt:quo tempore æoles insulam maiore ei parte obtinebant.editum uero antea: Cotho oraculum fuerat bene successurũ:& hostes supaturum:si agrum coemisset:cum paucis igit descendens incidit in pueros qui forte iuxta mare colludebant.quibus cum & ipse comiter ludere aggressus multos ludos pueris ignotos ostendit:quod ubi auide accipere uelle intellexit:aut aliter traditurum se dixit: nisi aliquid terræ prius ab ipsis accepisset illieuestigio sublatam dederunt: & acceptis ludis abierunt æoles re cognitacum hostium classem aduentare intelligerent ita & dolo re perturbati pueros interfecerunt. Sepulti uero sunt in uia quæ ad Euripum ex urbe ducit:quem locum postea sepulchrum puerorum uocauernnt.

Quis est Mixarchageua apud argiuos Quiue sunt Elasii: Mixarchageuam castorem uocant & apud se humatum arbitrantnr. Polucem uero tanquam unum cælestium uenerantur: eo autem qui comitialem morbum auertere putantur elasios nominant.eosq; ex alexia. Amphiari filia progenitos fuisse autumant.

Quid est quod apud argiuos Enenisma dicitur Qui familiarium aut cognatorum quempiam amiserunt:mox est ut statim post luctum Apollini sacrificent sacer trigesimo post die mercurio. nam ut a terra mortuorum cadauera sic animos a mercurio suscipi putant apollinis autem sacerdoti ordeum dantes carnem pro eodem accipiunt ignemq; quasi polutum extinguentes & rursus ab aliis accdentes carnem coquunt: & Enenismaappellant.

Quis est alastor aliterius Palaneus:non enim illis credendũ est Aliterios uocari qui in fama molentem obseruante farina diripiunt. Verum is Alastor uocitatur:qui ea egit quæ neque facile oblitterari possunt:& diuturna omnium memoria celebrãtur. Alterius autem is est quem siquis uitare ac fugere potest propter improbitatem benefactum secum existimare debet:hec inquit Socrates in æreis pellibus conscripserunt.

Quam habent sententiam:eos qui in cassopeam bouem abigant a uirginibus comitãtibus ad ipsos usque fines continentur audire nunquam redietis in patriam terram ænianes a Lapitis sedibus ex pulsi aethaciam primo:deinde Molossidẽ & cassiopæã ĩcoluerunt:ubi nihil boni ex agro nacti:malis contra usi uicinis in agrum cirræum transierũt: Onoclum regẽ secuti. Ibiq; magna siccitate & magnis squalloribus excepti:oraculo ut fertnr cũ lapidibus onoclũ obruissent rursus uagi post lõgum errorem ĩ eũ argrum peruenerũt:quẽ bonum & fertilissimũ nunc habent:quo fit ut merito exoptent:in antiquã patriã nõ redite:sed illic beatissime ac diutissime permanere.

Cur apud thodios præconi Ocridionis templum ingredi non licet. An quod Ochimus filiam cydippem ocridioni collocauit. Cercaphus autem frater ochimi puellam amans præconi presuasit moris enim fuerat ut sponsæ per præconem accerserentur:cum cydippem accepisset eam ad se duceret quo facto Cercaphus puellam habens aufugit. Qui postea cũ frater ad senectutem peruenisset reuertitur:mansit autem rhodis consuetudo ne præco Ocridionis templum ingrederetur ob iniuriæ ac flagitii illius memoriam.

Quid est quod tibicini apud Tenedũ in ædem tenes intrare non licet:nec in templo achillis mentionem facere An q; nouerca tenem ĩ simulãte qđ ei stuprũ inferre uoluisset. Molpus Tibicẽ falsũ ad ursus eũ testimoniũ dixit. Quãobrẽ teni accidit cũ sorore tenedũ fugeret achilli aũt ferũt matrẽ thetim magnope iterdixisse tenẽ ne interficeret: q; is ab apolline uehementer coleret. Vni etiã ex seruis imperasse:ut diligenter attẽderet:& achilem moneret ne fotte p in prudentiã tenẽ occideret Sed cũ tenedũ achilles populareť & sororẽ: Tenis forma captus in sectareť. Tenes obuiã factus & sororẽ defendere conatus ab Achile interfectus est. achilles tenẽ a se interfactũ aĩaduertens seruũ quidem quod ab eo monitus nõ fuisset occidit. Tenẽ uero ubi nunc tẽplũ est sepeliuit ex eo nec tibice illud ingreditur nec achilles in eo nominatur.

Quis est apud Epidannios poletes epidamnii illyricorum uicini ciues suos qui cũ illyricis consuetudinem haberent improbos fieri aĩaduerterunt.& res nouas ueriti ad res cõtrahendas ac permutandas unum quot annis potissimum delegerunt quẽ maxiuie probarent is ad barbaros accedent.forum ciuibus suis & contrahendi rationem pscribebat.& ex eo poletes est appellatus.

Quod est in thracia Arai littus Andrii & chalcidenses habitandi causa in thraciam profecti sanem urbem proditione cõmuniter occuparunt:sed cum barbaros Acanthum reliquisse accepissent duos speculatores ad urbem miserunt; qui cum eo uenissent & acanthios relicta urbe fugam animaduertissent arripuisse: chalcidensis quidem speculator præcucurrit quasi urbem chalcidensi-

bus poccupaturus Andrius uero relictus hastam conіecit : quæ cum portæ inhesisset: Andriorum pueris urbem se hasta præcepisse exclamauit. Inde orta dissensione sine bello inter se conuenerunt ut Erythræis Samiis & pariis omnibus de rebus arbitris uterentur: cũq; Erythræi & Samii suffragiis suis rem Andriis adiudicassent : Parii contra prochalcidensibus sententiam dedissent quibusdam se circa eum locum in præcationibus deuouerunt. Si aut ipsi pariis uxorem dedissent : aut ab illis accepissent & ob eam rem Arai littus appellauerunt: cum Dracontis antea diceretur.

Quid est ꝙ cerealibus Eretriensium mulieres non ad ignem sed ad solem carnẽ cõcoquunt & calligeniã nõ uocant. An quod ita cecidit ne captiuæ quas ex Troia Agammenon abduxit hoc in loco cerealia facerent cũq; inopinato nauigandi tempus extitissent in perfecto sacrificio discesserunt.

Qui sunt Ainautæ apud milesios damascenore rhoante tyrannis exactis sodalitates duæ urbem obtinuuerunt: harum altera plutis altera cheromacha dicebatnr: sed cum potentes dominarentur: & sodalitates suæ res asciuissent. conscensis nauibus prncul altera ꝑgressi maximis de rebus consultabant: & ob eam rem Ainautæ appellati sunt.

Qutd est ꝙ chaldenses locum circa pyrsophiũ ακμαιών λεσχην : idest uigentiũ & uiribus ualentiũ stationem uocant. Nauplium ferunt ab achiuis insectatum supplicem ad chalcidenses confugisse: ibiq; partim cirmina purgasse: partim recirminando achiuis obiecisse. Chalcidenses igitur nauplium nullo modo dedituri uidebantur : sed ueriti ne dolo interficeretur : præsidium ei dederunt adolescentes ætate ac uiribus uigentes : & eos ibi collocauerunt : ubi & una uersarentur : & nanplium asseruarent.

Quis est benefactori bouem immolans. Nauis circa ithacesiam in ancoris stabat sed ab eo persuasus nomine pyrriæ & senem seruauit nihil in digens & misericordia commotus : & hortatu senis de fictilibus quæ ibi iacebant : pauca quædam sumpsit: postea cum prædones abscessissent securus iam senex pyrriam fictilibus admonuit: in quibus maguam uim auripice admixtum ostẽdit: ita ut repẽte diues factus pyrrias cum cæteris in rebus senem optime tractasset: tamẽ illud adiunxit: ut ei bouẽ immolaret: ex eo res in prouerbium uenit: benefactori bouem extra pyrriam immolasse neminem.

Quid ita morem hunc habent boetiarum puellæ saltantes ut dicãt eamus athenas. Cretas ferunt: cum uouissent hominũ primitiṡs delphos misisse : eos autem qui missi essent ubi nullam facultatem aut copiam uidissent inde profectos. Primũ Iapygiam incoluisse deinde mixtis atheniensibus hunc in Thratia quẽ nunc habent locum occupasse. Non enim uerisimile Minonem atheniensiũ iuuenes tributi nomine quot annis ad se missos accidisse: sed in ministerio potius & seruitio habere maluisse. Ex his igitur nati quidam & Cretenses habiti delphos missi sunt: ex quo Boetiacorum filiæ generis sui memoriam colentes diebus festis canebant eamus athenas.

Quid est quod Eleorum mulieres Dionysium celebrantes præcantur: ut bouino pede ad se ueniat hymnus enim hoc modo se habet. Veni heros Dionysie maritimum ad templum castum cum gratiis bouino pede sacrificans. Indebis inferunt. Digne thaure, an quia Bongenam appellant: & taurũ uonnulli hunc deum, an magnum pedem ouinum intellignnt: quemadmodum poeta βοωτιν magnos habentem oculos & βουεαιον magna iactãtem, an magis quia bouis pes iunoxius est: cornigerum autẽ deum sic rogant ut lenis: lætusque ueniat, an quod aratri ac sementis principem hunc ipsum deum & inuentorem fuisse putant.

Quid est quod Thanagræi ante urbem achilleum habent locum sic appellatum. Inimicitias enĩ magis cum ea urbe exercuisse dicitur achilles quam amicitiam. Quippe qui & pœmandiri matrem stratonicem rapuerat: & Ephippi filium acestora occidisset: Poemandrus igitur Pater Ephippi cum ager Tanagricus etiã per uicos habitaretur: apud Stephontẽ : id loci nomen est quod cũ achiuis in expiditionem ire uoluissent: ab illis circumcessus nocte locum illum deseruit & Timandriam communiuit. Pollychritus autem architectus cum adesset & opus flocifaceret: atque irrideret fossam transcendit: iratus poemandrus ingentem in illum saxum coniecit: ut forte ibidẽ ocultatus Nyctelię templis ianpridem incumbebat : hunc reuulsum per imprudentiam Poemandrus coniecit: & polichritum quidem assequi non potuit. Leucippum uero filium ĩterfecit. oportebat igitur ephesium ex agro boetio lege discere: & suplicem ad alios migrare. It autem facile non erat quod in agrũ Tanagricum Achiui irruptionem fecerant. misit igitur Ephippũ filiũ qui Achilleũ rogatet a quo persuasus & illum inducit & Tlepolemũ herculeis filium: & peneleum hippalemi omnes sibi sanguine coniunctos: a quibus Poemandrus Chalcidem emissus: & ab Elephenore cædis cirmine expiatus hoĩes honore affecit & lucos oĩbus cõsecrauit: quoꝝ q achillei dicatus est nomẽ seruauit.

Qui sũt apud boetios psoloes qui ueãeolæ Minyi cuiusdam filias Leucippam Arsionem & Alchotone furore positas carnibus humanis uesci cõcupisse: & de filiis inter se sortitas esse : Leucippam ꝙ ei sorte cecidisset. Hipassum filium laniandum exhibuisse: ex illos uiros quod Lugubri ueste uterentur præ dolore ac luctu.

Soboles æolæas autem œnoloas appellatas fuisse ferunt;hodie quoque eiusdem gentis omnes mulieres eodem nomine appellant:& quo annis festis diebus quæ agrionia dicãt:a Dionysii sacerdote stricto gladio fugantur:& siquam consecutus est interficere licet.Nostra quidem memoria zoilus sacerdos mulierem occidit : quod tamen infœlix ac triste ipsis accidit:nam zoilus ex leui sane ulcere cum in morbum incidisset diuturna tabe consumptus est. Orchomeni uero publicis damnis ac damnationibus affecti sacerdotium ab ea familia ad eum transtulerunt : quem ex omnibus optimum delegisset.

Cus eos qui sponte bocæum ingrediuntur lapidibus obruunt arcades:qui sit per ignorantiam intrauerint ad eleutheras eos mittunt. An ꝙ quasi absoluti libertatem adepti uiderentur : hæc ratio fidem habuit:& tale est ad eleutheras:ac si in locum curæ uacuum:& illud uenies in libentis solum. An fabulæ potius credendum est.Soli enim Lycaonis liberi Eleuter & lebecadus sceleris in iouem paterni expertes fuerunt:& in Boetiam aufugeurunt:Lebadenses autem iisdem legibus: & eodem iure atq; archades utuntur . Eos igitur ad Eleutheras mittunt qui Iouis adyta ignorantes intrauerint.An illud probabilius quod architimus dicit. Archadicis festi sunt dies : quosdam per inscitiam ingressos ab archadibus philiasiis traditos fuisse.Aphiliasiis deinde Megarensibus a quibus porro cum Thebas deueherentur hymbre ac tonitribus & aliis tempestatibus oppressos ac detentos fuisse:hinc locum nonnulli Eleutheras appellatum fuisse dicunt : Quod autem dicitur ab eo qui lycæum ingressus fuerit umbram non cadere : licet falsum tamen magnopere creditum est. An ꝙ aer ingredientibus in nubem conuersus obducitur.An quod templum ingressus omnnibus modis excruciatus morte mulctetur : mortuoꝵ uero animas Pythagorici:neq; umbrã facere neq; coniuere.An illud potius quod sol quidem umbram facit : solem autem aufert nomen Embantis & hoc obscure intelligentes dicaunt ceruus enim Embas dicitur. Quapropter Cantharionem arcadem quod is ad eleos cum arcadibus bellũ gerentes ꝑfugisset:& cũ præda ab atum traiecisset cõposito postea bella cum spartam profugisset Lacædemonii archadibus reddiderunt edito oraculo ut ceruum redderent.

Quem nam in Tanagta Eunostum heroem fuisse dicemus: quidue causæ esse quãobrem mulieres eius lucrum non ingrediuntur Eunostus Eliei cephisti & sciadis filius fuit : cui nomen inditum ab Eunoste nympha est:a qua educatũ ferunt.Speciosus igitur ac iustus nõ minus ex modestia & seueritate laudis tulit:hunc ab Ochna & coloni filia.propinqua sua amatum fuisse ferunt. Sed cũ eius libidinem conuitio rettulisset.remq; ad fratres deferre statuisset mulier occupauit. & fratres echemum Leonem bucolum ad eunosti necem concitauerat:quod eum sibi per uim stuprum intulisse insimulauerat.Illi cum sorori fidem adhibuissent adolescentẽ in lidiis de medio sustulerũt. quo facto Elieus illos in carcerem coniecit. Ochna pœnitentia ducta. & uehementer perturbata simul & odore : quem ex amore capiebat liberari cupiens . simul fratrum misericordia commota rem omnem ut gesta fuerat Elieo indicauit quam e uestigio Elieus ad colonum detulit.eius iudicio ac sententia fratres quidem libertati sunt. Ochna uero seipsam præcipitem dedit myrtis anthedonia canticorum pœtria scriptum reliquit . Eunosti uero templum & lucus mulieribus adeo inaccessus fuit.ut cum sæpenumero terremotus aut siccitates aut hymbres aliæ deniq; tempestates ingruissent.Tanagræi accurate ac diligenter exquirerent nunquid mulier clanculũ aut per imprudentiam templo appropinquasset.q̃q̃ nõnullos dicere constat.inter quos est Elidamus uir insignis occurrisse.sibi eunostum lauandi causa mare petentem quod mulier templum inuasisset . Refert enim Diocles in libro de Semideis tanagreorum decretum.de quibus elidamus renunciauerat.

Vnde in agro boetio circa Eleonem scamandrus fluuius est appellatus.Deimachus Eleonis filius Herculis socius expeditionis ad Troiã particeps fuit. Sed cũ bellum traheretur glauciam scamandri filiam compræssit & grauidam reddidit:quo a Troianis in pugna interfecto Claucia ne stupri comperta ab Hercule pœna afficeretur sponte ad eum confugit & amorem suum indicauit. Seq; cum Deimacho consuetudinem habuisse cõfessa est. Hercules re cognita & amoris misericordia commotus:& quod uiri fortis ac sibi in primis : familiaris stripem relinqui magnopere cupiebat glauciam in nauem recipit:quam postea cum peperisset:in Boetiam reductam:& ipsam & stirpem Eleoni reddidit. Appellatus est autem puer Scamandrus : qui postea regnum adeptus Inachum fluuium de suo nomine Scamandrum appellauit sicut uicinum fluuium glauciam de matris nomine uocitauit nec uero uxoris oblitus ipsius nomine acidusam fonti nomen indidit:ex quas tris filias susceperat.quas hoc quoque tempore in honore habent & uirgines appellant. Vnde factum est illud tritum sermone prouerbium hæc domina : Dino Tarentinus ductor exrcitus uir fortissimus & in primis rei militaris pertissimus cum sententiam eius improbaret & præco aduersariorũ sertentiam proposuisse sublata dextera hæc melios iuquit : huius rei auctor est Theophrastus. Sed Apolodrus in historia sua illud adiunxit cum præco plures hæ numero sunt dixisset:itaq; inquit: sed hæ meliores ita paucorum.

Vnde dicta est urbs Ithacesium quã alalcomenas appellant. Quod anticlia adhuc uirgo Sisyphi compressu qui ei stuprum obtulerat Vlyssem concepit complures dixere: histrus uero alexandreus in monumentis suis illud adiunxit: Anticliam Laerti in matrimonium datam: cum ad Laertem duceretur: apud Alaocomennn in boetia Vlxssem pepisse. & ob eam rem ille quasi mediæ urbis nomen referens eam quæ in agro Ithacesi est urbem eodem nomine appellatam fuisse memorat.

Qui sunt Eginæ monophagi. Multi ad bellum Troianum Eginenses profecti pugnando ceciderũt: complures tempestate demersi sunt. Paucos igitur a bello reuersos propinqui suscipientes: cum relictos ciues in luctu ac dolore uersari aiaduerterent: nec aperte lætandum existimauerunnt: nec pro suorum redditu diis immortalibus sacrificandum: Verum clanidonii quisq; sui comiter excipientes ipsi in conuiuiis ministrabant: nec alienum quemquam admittebant. Hoc igitur imitantes Neptuno rem diuinam faciunt: & Thiasios exercent sexdecim dies silentio inter se cõuiuia iter se celebrantes: nec seruum quempiam inter se licet. Inde ueneri facientes solenne festum dirimunt: & ex eo monophagi appelantur.

Quid est quod in Caria Labradei Iouis simulacrum bipennem non sceptrum: aut fulmen sustinet quia Hercules interfecta hippolyte: cum præter alia bipennem quoq; illi eripuisset: omphale dono dedit: quam lydorum postea Reges per manus accipientes sicut alia sacra ferre consueuerunt: donec candaules indignum censens: nni ex sociis ferendam tradidit: sed postquã gyges ab eo desistens bellum candauli intulit: Arseis Myleis auxilia Gygi adduxit: & candaulem sociumque eius occidit ex una cum reliquis spoliis securim in cauam detulit. Ibique extructo Iouis simulacro bipennem in manu dedit: & Labradeum Iouem appellauit: nam Lydi bipennẽ labrẽ appelare consueuerunt.

Quid est quod purgatorem ὀρθον uocant tralliani eoque in libationibus ac piaculis potissimũ utũtur: An quia leleges & Minyæ antiquius trallianis expulsis urbem atq; agros occupauerũt: postea reuersi Tralliani superatis Lelegibus: quicunque neque in prælio ciciderunt, nec fugerunt: sed aut imbecillitate aut inopia ibidem remanserunt: his omnibus contentis legem posuerunt: ut quicunque Minyam aut lelegem occidisset: ita purus & expiatus esset: si eius quem interfecisset cognatis leguminum modium emensis esset.

Cur apud Elæos in prouerbio est grauiora fambico pati: ferunt Elæum quendam Sambucum nomine multis sociis & coadiutoribus usum complures apud Olympiam æreas statuas & simulacra concidisse ac uendidisse. Deniq; Dianæ ꝑsulis tẽpliũ diripuisse. Est enĩ Elide tẽplum Dianæ: quod Aristarchium nominant illum uero statim post sacrilegium comprehensum toto animo excruciatum fuisse dum tormentis de consciis ac sociis ab eo quereretur atque ita mortuum fuisse: & eius cruciatibus prouerbium additum esse.

Quid est quod Lacedemonæ iuxta Lecippidarum templum posita est Vlyssis ædes. Ergiæus unus ex his quia Diomede originem ducunt a Temeno quodam persuasus palladium argis surripuit: cuius rei conscium habuit Leagrum erat enim Temeni sane familiaris Leagrus postea Temeno irat⁹ Lacædemonem concessit: palladium secum deferens: quod cũ reges studiose accepisset iuxta Lecippidarum templum collocauerunt: ac missis qui de conseruando & custodiendo palladio Apollinis sententiam sciscitarentur: oraculo edito ut unum ex his qui palladium surripuissent custodem facerent Vlyssis edem ibidem posuerunt: heroem ipsum alio quin propterPenelopes nuptias ad se pertinere& ciuitatem affinitate atingere existimantes.

Quid est causæ ꝙ Chalcedoniæ mulieres morem hunc habent: ut si in alienos uiros & magistratus potissimũ incidant: alteram maxilam aperiant. Chalcedonii aduersus Bithinios bellum gerebant. Hi cum zepoetum Regem haberent ominibus suis copiis aditis. etiam thracum auxiliis facta incursione agros populabantur. Sed cum zepoetus circa phlium id enim loci nomen est palantes ac perturbatos inuasisset superati octo milia militum desiderauerunt nec tamen penitus deleti sunt Composito autem bello cum ea clade ciuitas ad uirorum solitudinem propemodũ redacta esset. complures mulieres necessitate compulse libenter & externis nupserunt nonnullæ uiduitatem talibus nuptiis anteponentes solæ agebant. ac siquid opus esset ad magistratus ac iudices confugientes alteram oris partem aperiebant: harum pudorem quæ nupserant imitatæ. & meliores fuisse rate eundem morem retinuerunt.

Quid est causæ ꝙ oues ad agenoris lucum abigentes argiui ut ibidem ineantur efficiunt. An ꝙ egregiæ præter cæteros agenor oues curarit. & plures greges habuerit.

Cur se Argiuorum pueri quodam festo per iocum ballachradas uocitãt. An quod primos ab Inacho ex agris in campos ac plana deductos achradibus altos fuisse commemorant. Ferunt enim Achradas primum gæcis in Peloponnesso fuisse cognitas: cum ea regio Apia etiam diceretur. Vnde Api Achrades mutato nomine appellati sunt.

Quid causæ est quamobrem elæi equas finibus eductas iniri faciũt. An quod regum omnium equorum studiosissimus œnomaus: cum animal illud præcipue adamasset multa & horrenda eis im-

præcatus esset:qui equam apud elidem iniissent:& idcirco ueriti execrationem illam abominantur ac uitant.

Cur apud gnosios moris fuit mutuantibus argentum rapere. An ne hi qui arripuissent:de ui teneren tur & magis plecterentur.

Quæ causa est quamobrem Sami dexicreontis uenerem uocent. An quod eorum uxores luxu ac pe tulantiam perditas Dexicreon homo mendicus quibusdam piacularibus sacris expiauit. An quia Nauclerius cum esset dexicreon negociandi causam cyprum nauigauit cui onus in nauim imposi turo uenerem iussisse ferunt aquam tm̃ in nauim imponeret ac statim solueret cũ dicto audientē fuisse:& aqua in nauium comportata profectum summa tranquillitate & malicia deprehensum si tientibus reliquis & mercatoribus & nautis aqua singulis uenundata multum argentum collegis se:ex eo statua deæ posita deam suo de nomine appellasse. quod si uerum est:non unum ditasse:sed per unum multos seruasse uenus existimanda est.

Quid est ꝙ Samii mercurio charidote rem diuinam facientes:uolenti & furari & latrocinari pmit tunt quia oraculo relicta insula Mycalen cõmigrassent:præda ac rapinis decem annis uitam duxe runt deinde in insulam reuersi Samii hostes superauerunt.

Vnde ei loco nomen inditum esse dicimus quem Samii panæma. An ꝙ Dionysium fugientes ama zones ex agro Ephesio Samum perfugerunt. Dionysius confestim ædificatis nauibus transmisso mari prælio commisso eo in loco multos occidit : quē defluentis sanguinis flumine spectantes ad mirati panæma postea nominauerũt:eorum autem qui occiderunt:circa phlœũ ossa ostenduntur. Sunt qui dicant phlœũ earum clamoribus abruptum fuisse cum magno quodam interpugnandũ & contento clamore usæ fuissent.

Quid est causæ ꝙ andron Sami pedites uocitatur mortuo demotele cum plebs rempublicam oc cupasset megarẽses aduersus perinthios Samioꝝ colonos exercitũ duxerunt. Compedes ut dicitur quasi aduersus seruos secum portantes. Quod cum plebi renunciatum esset celeriter auxilia sub misit decem declarati sunt:qui triginta nauium classi præessent:harum unam portu egredientem fulmine ictam ac depræhensam fuisse dicunt duces tamen cum reliquis profecti megarenses præ lio uicerunt:& sexcentos captiuos ceperunt. Qua uictoria elati popularem statum euertere cogita bant:cui rei plebs occasionem prebuit. Misit enim litteras quibus imperabat ut Megarenses com pedibus uinctos adducerent. illi Megarensibus litteras cum ostendissent facile persuaserunt:ut cõ muni consilio secum ciuitatem liberarent. Rationem ineuntibus uisum puerorum cireos detrac cos Megarensium cruribus circũponere:& ne defluerent loris quibusdam ad zonas alligare. Erat enim timendum cum laxi essent ac facile defluerent soluti uiderentur. His in hunc modum orna tis cum singulis ensem dedissent ad Samum appulsi medio foro Megarẽses in curiam deduxerũt: ubi dato signo Megarenses impetu facto plebeios omnes qui rerum potiebantur interfecerunt. Hoc pacto recuperata libertate Megarenses quicunq; uoluerint ciuitate donarunt : & bonæ ma gnitudinis domo ædificata compedes quasi templo suspensas obtulerunt:ab eo pedetes domus ap pellata est.

Cur apud Coos sacerdos Herculis muliebri ueste indutus:& Mitra caput ornatus apud Antimachiã rem diuinã facit. Hercules cũ ex agro troiano sex nauibus ꝓfectus esset tempestate dep̄hẽsus naui bus amissis ab insulam Coũ delatus ad laceterẽ eiectus est:oĩbus rebus p̄ter arma & socios penitus amissis ibi nactus omnium greges pastorem unam sibi ut daret petiit. Is Andragoras uocabat᷑ qui cum robore ac uiribus corporis præstaret. Herculem ad luctandum prouocauit ea lege ut si uince ret arietem auferret. Hercules cupide cum Andagora congressus cum hominem ita agitaret: ut fa cile superaturus uideretur Meropes Andagore auxilium tulerunt:& græcos ut herculi opem fer rent concitauerunt:prælio cõmisso hercules pugnando defessus ad mulierem Thracem confugis se dicitur:& muliebri ueste opertus apud eam delituisse. Sed postq̃ Meropibus superatis expiatus Alciopi filiam in matrimoniũ duxit. Floream uestem induit. Quáobrem sacerdos ubi prælium fa ctum est rem diuinam facit.& sponsi muliebri ueste induti sponsas suscipiunt.

Vnde apud megaram genus est hamaxocystarum. Qua tẽpestate intẽperans ille ac dissolutus popu laris status megaris fuit:qui & sacrilegium effecit proficiscebantur peloponessiorum nomine del phos solẽnes spectatores:qui cum per agrũ megarensem iter facerent. apud ægerã ad paludem cũ liberis & uxoribus subuerso curru in terram prouoluti sunt ibi megarensium quidam petulantis simi atq; ebrii per insolentiã & crudelitatem currus in palludem cõtruxerunt:multos ex his q ue nerant obruerũt. Quod in illa status perturbatione & confnsione rerum omniũ megarẽses negle xerunt:amphixiones autem quod ea res ad religionem pertinere uidebatur grauiter commoti tan quã sceleratos & impios exilio nõnullos plerosq; morte afficiendos censuerunt:qui postea a gene re hamaxocylistæ nominati sunt.

τελοσ.

Calphurnius Brixiensis ad Dominicum Siliprandum Mantuanum.

Quos radi optabas lĩa Siliprande libellos
Imprime nil posset iungere docta manus.
Qui leget hos æquus grates tibi lector habebit
Atq; idem optabit candida fata mihi.
Nam modo mendosus latiis errabat in oris
Plutarchus rasa nunc bene pelle nitet.
Aureliiq; mei claras festinat ad ædes
Qui colit ex toto pectore pieridas.

Expliciunt problemata Alexandri aphrodisei: e græco in latinum traducta per Georgiũ uallam. Et Aristotelis problemata Theodoro interpræte. Et Plutarchi problemata: simul seriatim q̃emendẽtissima. Impressum Venetiis per Albertinum Vercellensem. Anno Domini. M. CCCCCI. Die. xxvi. Maii.

Laus deo.

Registrum

a
Problemata
Georgius
Alexandri
Albertus

b
Alexandri
uocales
tur si modo
los ad munia

c
cerebro autem
¶Cur ĩ balnei
ubi de ptisana
obtemperantia

d
Aristotelis
ferbuerit
da alia calida

e
ant & hominẽ
ro tantũmodo
portione sui

f
tate se porrigũt
tus quisq;
q̃ alimenti

g
Cur homines
dire. Quotiens
Cur fœtidior

h
minis ratione
tiorum qudniã
Neq; enim

i
sitis gratia
est crassior
in rotundam

k
ctuq; non
pendeant
cũ robustiora

l
ctanda
obseruandum
deat titillãtem

m
Cur is qui
Cur geneciæ
sacrificium

n
putauit. Erat
bus p̃occupa.

FINIS.